Vieţile Sfinţilor

Vieţile Sfinţilor, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Vieţile Sfinţilor" apărute între anii 1991 şi 1998 la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) şi apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este şi ordinea apariţiei celor 12 volume menţionate mai sus.

Volumul XI
(iulie)

Vieţile Sfinţilor pe luna iulie

Ziua a optsprezecea

- Sfântul Mucenic Emilian
- Cuviosul Pamvo
- Cuviosul Ioan mult pătimitorul

Ziua a nouăsprezecea

- Cuvioasa Macrina, sora Sfântului Vasile cel Mare
- Cuviosul Dia

Ziua a douăzecea

- Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul

Ziua a douăzeci şi una

- Sfântul Prooroc Iezechiel
- Cuviosul Simeon cel nebun pentru Hristos şi Sfântul Ioan Pustnicul

Ziua a douăzeci şi doua

- Sfânta Mironosiţă şi întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena

Ziua a douăzeci şi treia

- Sfântul Mucenic Foca
- Sfântul Sfinţit Mucenic Apolinarie, Episcopul Ravenei
- Sfinţii Mucenici Trofim şi Teofil şi cei împreună cu dânsul

Ziua a douăzeci şi patra

- Sfânta Muceniţă Hristina
- Cuviosul Policarp, arhimandritul Pecerscăi

Ziua a douăzeci şi cincea

- Adormirea Sfintei şi Dreptei Ana, Maica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu
- Sfânta Diaconiţă Olimpiada
- Cuvioasa Fecioară Eupraxia
- Cuviosul Macarie, egumenul mânăstirii de la Apele Galbene

Ziua a douăzeci şi şasea

- Sfântul Sfinţit Mucenic Ermolae, preotul Nicomidiei, şi cei împreună cu dânsul
- Sfânta Muceniţă Parascheva
- Cuviosul Moise Ungurul

Ziua a douăzeci şi şaptea

- Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, doctorul fără de plată

Ziua a douăzeci şi opta

- Sfinţii Apostoli şi Diaconi: Prohor, Nicanor, Timon şi Parmena, din numărul celor 70
- Sfântul Mucenic Iulian
- Sfanta Cuvioasa Irina, egumena Manastiri Hrisovalant
- Cuviosul Pavel Xeropotamianul

Ziua a douăzeci şi noua

- Sfântul Mucenic Calinic
- Sfânta Muceniţă Serafima Fecioara

Ziua a treizecea

- Sfinţii Apostoli Sila, Silvan, Crescent, Epenet şi Andronic, din numărul celor 70
- Sfântul Sfinţit Mucenic Valentin şi cei împreună cu dânsul
- Sfântul Polihronie, Episcopul Babilonului, şi cei împreună dânsul

Ziua a treizeci şi una

- Sfântul şi dreptul Evdochim

SFINŢII MUCENICI COSMA ŞI DAMIAN, DOCTORII FĂRĂ DE PLATĂ (1 iulie)

După trupeasca răsărire pe pământ a Stăpânului nostru, Hristos Dumnezeu, se poate auzi pretutindeni, ca un lucru oarecare de mirare, viaţa tuturor Sfinţilor Mucenici ai lui Hristos. Pentru că minunată s-a făcut întru dânşii puterea Mântuitorului, şi de mirare este tuturor starea lor cea cu mărime de suflet împotriva muncitorilor şi nebiruita lor răbdare. Dintre unii ca aceia au fost aceştia, de care ne stă nouă înainte cuvântul, Sfinţii răbdători de chinuri Cosma şi Damian, fraţi după trup, care dintr-un tată şi dintr-o maică s-au născut în Roma cea veche şi au fost crescuţi în buna credinţă creştinească.

Aceştia deprinzându-se la meşteşugul doctoriei, toate bolile le tămăduiau cu lucrarea. Căci aveau împreună ajutător lor întru toate pe darul Unuia Dumnezeu, şi peste câţi din oamenii cei ce pătimeau şi din dobitoace îşi puneau mâinile lor, îndată aceia se făceau sănătoşi desăvârşit. Iar bunii tămăduitori de la nimeni nu luau plată pentru tămăduiri, de aceea au fost numiţi şi doctori fără de plată, căci numai de o plată ca aceasta prea scumpă aveau trebuinţă de la cei ce se tămăduiau, ca să creadă întru Hristos. Şi nu numai în singură Roma, ci şi prin cetăţile dimprejur şi prin sate mergând, şi pe cei bolnavi tămăduindu-i, pe mulţi îi întorceau la Hristos.

Şi încă pe lângă darul cel tămăduitor, făceau bine noroadelor şi prin îndurata dăruire, căci având de la strămoşi multe averi adunate, şi după părinţi rămase lor, le vindeau pe acelea şi le împărţeau la săraci şi la cei ce aveau trebuinţă, şi hrăneau pe cei flămânzi, şi îmbrăcau pe cei goi, şi tot felul de milă şi de îndurare arătau spre cei săraci şi lipsiţi. Iar când tămăduiau pe cei bolnavi, grăiau către dânşii aşa: „Noi numai mâinile le punem pe voi, iar cu puterea noastră nimic nu putem să facem, ci pe toate le lucrează tăria cea atotputernică a lui Hristos, Unuia adevăratului Dumnezeu, întru Care de veţi crede cu neîndoire, îndată sănătoşi veţi fi". Şi aceia crezând, câştigau sănătate. Şi aşa în toate zilele întorcându-se mulţi de la păgânătatea închinării de idoli, se apropiau de Hristos.

Şi aveau sfinţii aceştia doctori petrecere osebită într-un sat oarecare din hotarele Romei, unde erau averile părinţilor lor; acolo avându-şi adăpostirea lor, i-au luminat pe toţi cei dimprejur cu sfânta credinţă. Deci diavolul neputând răbda ca să vadă o viaţă ca aceasta a lor, care strălucea cu faptele bune, a îndemnat pe oarecare slujitori ai lor ca să meargă la împăratul şi să clevetească pe aceşti nevinovaţi. Şi împărăţea atunci în Roma Carin; acesta ascultând pe clevetitori, îndată a trimis ostaşi la satul acela, ca să prindă pe doctorii cei fără de plată Cosma şi Damian, şi să-i aducă înaintea lui la judecată. Şi mergând ostaşii la satul acela şi întrebând pentru Cosma şi Damian, s-au adunat credincioşii la sfinţi şi-i rugau pe dânşii ca să se ascundă puţin, până ce va trece mânia cea împărătească. Iar sfinţii n-au voit să-i asculte pe ei, ci se sârguiau ca singuri de voie să iasă la ostaşii cei ce-i căutau pe dânşii, dorind ca să pătimească pentru Hristos cu bucurie.

Insă după ce mai mulţi credincioşi s-au adunat la ei, şi cu rugăminte cu lacrimi îi îndemnau pe dânşii, ca să-şi ferească viaţa lor, nu pentru sine, ci pentru mântuirea multora, s-au supus şi nevrând. Iar credincioşii luându-i pe ei, i-au ascuns într-o peşteră. Deci ostaşii căutându-i pretutindeni cu dinadinsul şi neaflându-i, s-au umplut de iuţime şi de mânie, şi prinzând pe unii bărbaţi cinstiţi din satul acela, i-au legat pe dânşii cu lanţuri, şi-i duceau la Roma. De care lucru înştiinţându-se Sfinţii Cosma şi Damian, îndată au ieşit din peşteră şi au alergat degrab în urma ostaşilor, şi ajungându-i pe cale, au zis către dânşii: „Sloboziţi pe aceşti nevinovaţi şi luaţi-ne pe noi. Pentru că noi suntem cei pe care aveţi voi poruncă să-i prindeţi". Deci ostaşii slobozind pe acei bărbaţi, au pus lanţurile pe Sfinţii Cosma şi Damian, şi i-au dus la Roma, unde sfinţii au fost păziţi în legături până a doua zi.

Iar a doua zi a şezut împăratul la obişnuita judecată înaintea norodului, care era la loc de privelişte, şi punând înainte pe Sfinţii legaţi Cosma şi Damian, cu mare glas a început a vorbi către dânşii, zicându-le: „Voi sunteţi cei ce vă împotriviţi zeilor părinţilor noştri şi cu oarecare meşteşug de vrajă tămăduiţi fără de plată bolile între oameni şi între dobitoace, amăgind pe norodul cel prost ca să se depărteze de la zei şi de la legile părinteşti? Ci măcar acum întoarceţi-vă de la a voastră rătăcire, ascultaţi sfatul meu cel bun, şi

apropiindu-vă, aduceţi jertfă zeilor, care îndelung v-au răbdat pe voi până acum. Căci făcându-li-se strâmbătate de la voi, nu v-au răsplătit vouă rău pentru rău, deşi puteau să vă răsplătească, ci au răbdat aşteptând întoarcerea voastră cea către dânşii". Iar sfinţii plăcuţi lui Hristos, într-un glas răspunzând către împăratul, au grăit: „Noi n-am înşelat pe nici un om, nici nu ştim meşteşug de vrajă, nici n-am făcut vreun rău cuiva, ci tămăduim bolile cu puterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, precum Acela ne-a poruncit, zicând: Pe cei bolnavi tămăduiţi, pe cei stricaţi curăţiţi. Şi o facem aceasta fără de plată, de vreme ce Mântuitorul a poruncit-o, zicând: In dar aţi luat, în dar daţi. Pentru că nu avem trebuinţă de averi, ci mântuirea sufletelor omeneşti o căutăm, şi slujim neputincioşilor şi săracilor ca Insuşi lui Hristos. Căci Acela socoteşte ca şi pentru Sine îngrijirile cele făcute pentru dânşii, zicând către bunii dătători: Flămând am fost şi Mi-aţi dat de am mâncat; am însetat şi M-aţi adăpat pe Mine. Gol am fost şi M-aţi îmbrăcat. Pe aceste porunci ale Lui noi ne sârguim a le împlini, aşteptând ca să luăm de la Dânsul plată în viaţa cea fără de sfârşit a Impărăţiei cerului. Iar celor păruţi de tine zei nicidecum nu voim să le slujim. Tu şi cei cu tine slujiţi-le lor! Iar noi ştim cu adevărat, că aceia nu sunt dumnezei. Iar de voieşti, o, împărate, noi îţi punem ţie înainte sfatul cel bun, ca să cunoşti pe unul Adevăratul Dumnezeu, Făcătorul tuturor, Care răsare soarele Său peste cei răi şi peste cei buni, şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi spre trebuinţa noastră, şi spre slava numelui Său celui preamare. Aceluia Să-i slujeşti, depărtându-te de la idolii cei fără de suflet şi nesimţitori".

Iar Carin împăratul a zis către dânşii: „Nu v-am chemat pe voi ca să grăiţi filosofii, ci să aduceţi jertfă zeilor". Răspuns-au sfinţii: „Noi unuia Dumnezeului nostru îi aducem sufletele noastre jertfă fără de sânge, Celui ce ne-a izbăvit pe noi din cursele diavolului şi a dat pe Unul născut Fiul Său pentru mântuirea a toată lumea. Acela -Dumnezeul nostru - nu este zidit, ci este Ziditor al tuturor. Iar ai tăi zei sunt nişte scorniri omeneşti şi lucru al mâinilor meşterilor. Şi de n-ar fi fost între oameni meşteşugul cel ce face pe zeii voştri, voi n-aţi fi avut la cine să vă închinaţi". Carin a zis: „Nu ocărâţi pe zeii cei veşnici, ci apropiindu-vă, închinaţi-vă lor cu jertfe, mai înainte de a primi muncile cele ce vă aşteaptă pe voi".

Iar robii lui Hristos umplându-se de Duhul Sfânt, au zis: „Fii ruşinat împreună cu zeii tăi, o, Carine, şi de vreme ce se întoarce mintea ta de la Dumnezeul cel ce de-a pururea este şi vieţuieşte în veci, şi se lipeşte spre idolii cei nesimţitori şi niciodată vii, deci şi faţa trupului tău să se întoarcă de la locul său spre a ta înfruntare, ca să te deprinzi prin singură cercarea, ce poate Dumnezeul nostru". Aceasta zicând-o sfinţii, îndată s-a schimbat faţa lui Carin şi grumajii i s-au sucit, şi s-a întors faţa lui la spatele lui. Şi nu putea să-şi întoarcă grumajii săi, nici nu putea cineva să-i ajute lui, ci şedea pe scaun, având-şi grumajii şi faţa strâmbă. Iar norodul ce privea spre aceea, striga cu mare glas: „Mare este Dumnezeul creştinilor, şi nu este alt Dumnezeu afară de dânsul".

Intru acea vreme mulţi au crezut întru Hristos şi au rugat pe Sfinţii Doctori ca să tămăduiască pe împăratul. Incă şi singur împăratul se ruga, zicând către dânşii: „Acum ştiu cu adevărat că sunteţi robi ai Adevăratului Dumnezeu. Deci mă rog vouă, precum aţi vindecat pe cei mulţi, tămăduiţi-mă şi pe mine, ca şi eu să cred că nu este alt Dumnezeu, afară de Dumnezeul cel propovăduit de voi, care a făcut cerul şi pământul".

Iar sfinţii au zis către dânsul: „De vei cunoaşte pe Dumnezeul cel ce ţi-a dat ţie viaţa şi împărăţia, şi de vei crede întru Dânsul cu toată inima ta, Acela poate să te tămăduiască pe tine". Iar împăratul cu mare glas a zis: „Cred întru tine, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule cel Adevărat, miluieşte-mă pe mine şi nu pomeni neştiinţa mea dintâi". Aceasta zicând-o împăratul, i s-au îndreptat grumajii lui şi faţa lui a stat la locul său, precum era mai întâi. Şi sculându-se împăratul de la locul său, şi-a ridicat ochii săi spre cer şi înălţându-şi mâinile, a dat mulţumită lui Dumnezeu împreună cu tot norodul, zicând: „Bine eşti cuvântat, Hristoase, Dumnezeule cel Adevărat, Care m-ai adus pe mine dintru întuneric la lumină, prin aceşti sfinţi robi ai Tăi".

Şi aşa tămăduindu-se împăratul, a cinstit pe Sfinţii Doctori Cosma şi Damian, şi i-a slobozit pe ei cu pace. Iar ei ieşind din Roma, s-au dus la satul lor. Şi auzind locuitorii satului aceluia, şi cei dimprejur, toate cele ce se făcuseră de sfinţi în Roma, au ieşit întru întâmpinarea plăcuţilor lui Dumnezeu şi i-au primit pe dânşii cu bucurie, veselindu-se şi slăvind pe Stăpânul Hristos. Iar sfinţii umblau iarăşi împrejur

prin cetăţi şi prin sate după obiceiul lor, tămăduind neputinţele şi luminând norodul cu sfânta credinţă, apoi se întorceau la satul lor. Iar zavistuitorul diavol neputând prin meşteşu-girea sa cea dintâi să-i piardă pe sfinţi de pe pământul celor vii, a scornit alta.

Era în părţile acelea oarecare doctor slăvit, de la care şi aceşti sfinţi învăţaseră la început meşteşugul doctoricesc; pe acela l-a îndemnat vrăjmaşul ca să urască pe sfinţi, nesuferind slava lor cea bună. Deci, chemând acela la sine pe sfinţi cu înşelăciune, i-a luat pe dânşii la un munte, ca şi cum ar fi voit să adune buruieni de doctorii, iar în inimă având gândul lui Cain. Şi ducându-i pe ei departe, a rânduit ca fiecare deosebi să adune buruieni. Deci mai întâi năvălind asupra unuia, l-a ucis pe el cu pietre, apoi şi pe celălalt l-a ucis aşijderea. Şi luând trupurile lor, le-a ascuns lângă o scursură de apă ce era acolo.

Aşa sfinţii răbdători de chinuri ai lui Hristos, doctorii cei fără de plată, Cosma şi Damian, şi-au luat sfârşitul vieţii şi s-au învrednicit de cununile muceniceşti de la Hristos Domnul, Mântuitorul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi de-a pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL PETRU, CEL CE A FOST PATRICIU
(1 iulie)

Cuviosul Petru s-a născut şi a crescut în Constantinopol, din părinţi slăviţi şi bogaţi. Tatăl lui se numea Constantin şi a fost patriciu şi povăţuitor de oşti. Acest Petru silindu-se din tinereţe la învăţătura cărţii, s-a deprins bine la filosofie, şi a străbătut toată înţelepciunea cea dinafară. Şi ajungând la vârsta cea de bărbat, s-a însoţit cu femeie, iar după sfârşitul tatălui său a luat cinstita dregătorie a aceluia, fiind pus patriciu în zilele evlavioasei împărătese Irina, şi a fiului ei, Constantin. Iar după ce a luat împărăţia Nichifor, şi grecii au făcut război cu bulgarii, într-acea vreme Petru a fost pus de împărat mai-mare voievod peste toate ostile, şi s-a dus cu împăratul asupra bulgarilor.

Şi făcându-se mare război, întâi grecii au biruit pe bulgari, apoi cu dumnezeiasca slobozire, bulgarii îndreptându-se, au lovit pe greci cumplit, şi l-au ucis pe însuşi împăratul Nichifor. Atunci şi fericitul Petru cu cincizeci de boieri greci a fost prins de bulgari, şi a fost ţinut în legături spre muncire şi spre moarte. Şi rugându-se el lui Dumnezeu cu dinadinsul pentru a sa izbăvire, i s-a arătat noaptea Sfântul Ioan Teologul, cel ce s-a rezemat pe pieptul lui Hristos, şi l-a izbăvit pe el din legături, ducându-l până la Roma.

Dintr-acea vreme Petru s-a dat pe sine cu totul spre slujba lui Dumnezeu şi socotindu-le pe toate ca pe nişte gunoaie, s-a dus la muntele Olimpului, unde, luând viaţa îngerească, s-a nevoit împreună cu marele Ioanichie (Pomenirea lui la 4 noiembrie) şi s-a deprins la toată bunătatea. Şi petrecând acolo treizeci şi patru de ani, a mers la Constantinopol după ce acum soţia lui şi fiul muriseră. Şi mai întâi a petrecut o vreme lângă biserica zidită de dânsul, care se numea Evandria, apoi ducându-se la un loc de linişte osebit, şi-a zidit o chilie mică şi a petrecut într-însa opt ani, foarte obosindu-se pe sine cu postul şi cu privegherea, şi cu celelalte nevoitoare osteneli, purtând o haină aspră de păr pe trup, iar picioarele având-le neîncălţate în toată vremea vieţii celei pustniceşti. Aşa vieţuind bine şi cu plăcere de Dumnezeu, s-a odihnit întru Domnul şi s-a numărat în ceata drepţilor celor ce slăvesc pe Tatăl, şi pe Fiul, şi pe Sfântul Duh, în veci. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC POTIT PRUNCUL
(1 iulie)

Intru împărăţia lui Antonin, fiind prigoană mare asupra creştinilor pretutindeni, era în Sardichia un bărbat oarecare care se ţinea de păgânătatea închinării idoleşti, cu numele Ghilas. Acesta avea un fiu unul născut, copil de treisprezece ani, anume Potit, înţe-lepţit cu înţelepciunea lui Dumnezeu, cea care din gura pruncilor îşi săvârşeşte ei laudă, şi luminat cu darul Sfântului Duh, ca să cunoască el pe Făcătorul său şi Aceluia Unuia să-I aducă rugăciunile şi închinăciunile sale, iar de idolii cei fără de suflet să se îngreţoşeze. Pentru că ştiind a citi cărţile, a aflat nişte dumnezeieşti învăţături creştineşti şi, citindu-le pe acelea, s-a umplut de înţelepciune duhovnicească şi de înţelegere, şi ducându-se fără ştirea tatălui său la creştini, a primit Sfântul Botez, şi se întorcea de la urâtele slujbe idoleşti.

Iar Ghilas, tatăl lui, văzând pe fiul său întorcându-se de la idoli, s-a mâhnit, şi cu multe îmbunări îl îndemna pe el ca să aducă împreună cu dânsul jertfă zeilor lor. Iar sfântul tânăr i-a grăit lui: „O, tată, nefolositor cuvânt îmi grăieşti mie, poruncindu-mi ca să jertfesc dracilor. De mă iubeşti părinteşte pe mine, fiul tău, apoi să mă sfătuieşti pe mine aceea care mântuieşte sufletul, iar nu aceea care îl pierde. Eu doresc ca şi tu, cunoscând adevărul, să te întorci de la spurcata rătăcire şi să începi a sluji unuia Dumnezeu celui ce în ceruri vieţuieşte, şi pe toate le cuprinde, Făcătorul a toată făptura".

Iar tatăl lui mâniindu-se, l-a închis pe el într-o odaie osebită şi a poruncit casnicilor, ca să nu îndrăznească nimeni să dea copilului pâine şi apă; şi zicea către dânsul: „Vom vedea dacă Dumnezeul tău, pe Care Il cinsteşti, îţi va da ţie hrană şi băutură". Iar Sfântul tânăr Potit, plecându-şi genunchii, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Judecă Doamne pe cei ce-mi fac mie strâmbătate, şi dă război cu cei ce se luptă cu mine, pentru că doresc ca să-Ţi slujesc Ţie, Domnului meu Iisus Hristos, Celuia ce ai voit a veni din cer pe pământ pentru mântuirea omenească. Priveşte spre rugăciunea smeritului robului Tău, şi mă întăreşte pe mine întru această foame, precum ai întărit pe proorocul Tău Daniil, cel aruncat în groapa leilor. Tu ai zis întru Sfântă Evanghelia Ta: Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătura. Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a acelora este Impărăţia Cerului. Deci şi pe mine cel închis aici pentru dreptatea Ta, şi chinuit de foame şi de sete, nu mă lăsa".

Şi a petrecut sfântul în închisoarea aceea multe zile, fiind pedepsit de tatăl său cu foamea şi cu setea, iar de Dumnezeu fiind întărit prin hrană duhovnicească şi adăpat prin darul Sfântului Duh; şi strălucea faţa lui ca soarele. Şi veselindu-se întru Domnul Dumnezeul său, zicea: „Mulţumesc ţie, Stăpâne, că pe mine nevrednicul robul Tău ai binevoit a mă sătura de bunătăţile Tale duhovniceşti, care pe cât se primesc, pe atât mai mult se doresc. Şi încă mă rog Ţie, Dumnezeul Ingerilor şi al Arhanghelilor, Milostive şi Indurate, cel ce nu voieşti moartea păcătosului, ci ca să se întoarcă el, şi să fie viu. Ascultă-mă pe mine, cel ce strig către Tine cu toată inima pentru tatăl meu: dă-i lui cunoştinţa adevărului Tău şi înţelegerea credinţei. Deschide-i lui mintea, ca să poată el a Te cunoaşte pe Tine, Făcătorul său, şi Ţie unuia să-Ţi slujească, iar nu zeilor elineşti celor mulţi. Ca să nu se bucure de dânsul diavolul, vrăjmaşul numelui creştinesc, ci să se proslăvească tăria Ta cea atotputernică, care povăţuieşte spre mântuire pe cei rătăciţi".

Aşa rugându-se el, i s-a arătat Ingerul Domnului, întărindu-l pe el, şi zicându-i: „Va fi ţie ceea ce pofteşti. Pentru că Dumnezeu, Căruia cu toată inima Te-ai încredinţat, totdeauna este cu tine, şi orice vei cere de la Dânsul, vei câştiga. Insă să ştii şi aceasta, că pierzătorul sufletelor omeneşti, diavolul, s-a gătit asupra ta. Deci se cade ţie ca să primeşti toate armele lui Dumnezeu, ca să poţi sta împotriva meşteşugirilor lui". Aceasta zicându-i îngerul luminii, s-a dus. Iar sfântul se ruga lui Dumnezeu, zicând: Miluieşte-mă Dumnezeule, miluieşte-mă. Că spre Tine a nădăjduit sufletul meu şi în umbra aripilor Tale voi nădăjdui, până ce va trece fărădelegea.

Şi trecând puţin ceas, de năprasnă i s-a arătat lui îngerul întunericului, întru strălucire de lumină prefăcută, şi i-a zis lui: „Iată am venit la tine, o, tânărule fără de răutate, ca să nu slăbeşti cu sufletul tău şi cu trupul de foame şi de sete, ci să asculţi pe tatăl tău, şi să te saturi cu dânsul de mâncări. Că Hristos sunt şi, fiindu-mi milă de tine şi văzând lacrimile tale, am venit să te cercetez pe tine". Iar Sfântul tânăr Potit i-

a răspuns: „Mergi înapoia mea, satano, vrăjmaşule al dreptăţii! Nu vei amăgi pe robul lui Dumnezeu; nu eşti tu Hristos, ci potrivnic lui Hristos". Aceasta zicând-o sfântul, a început a se ruga, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, goneşte pe vrăjmaşul acesta spurcat de la mine şi aruncă-l pe el întru adânc, întru care este osândit cu slujitorii săi".

Iar diavolul schimbându-şi asemănarea îngerească cea prefăcută, s-a făcut ca un uriaş mare, cu statul ca de cincisprezece coţi. Apoi iarăşi s-a prefăcut într-un bou mare şi a răgit cu mare glas. Iar sfântul cu semnul Crucii îngrădindu-se, a zis către dânsul: „Incetează, o, răule duh, a ispiti pe ostaşii lui Hristos, pentru că nu vei putea înfricoşa pe cel răscumpărat cu Sângele lui Hristos şi îngrădit cu puterea Crucii". Şi îndată s-a stins diavolul. Şi se auzea glasul lui de departe, zicând: „O, ce fel de tânăr copil mă biruieşte pe mine, vai mie, unde mă voi odihni de acum, spre cine voi slobozi săgeţile mele? De mă apropii de un bătrân, nu atâta de lesne mă biruieşte acela, precum acest copil. Ci mă voi duce şi voi intra întru fiica una născută a împăratului Antonin, şi întru dânsa voi arăta puterea mea. Incă voi îndemna şi asupra ta, o, Potite, pe împăratul, ca să te piardă pe tine cu multe munci". Iar sfântul a răspuns: „O, vrăjmaşule, în orice fel de munci voi intra, pretutindeni te voi birui pe tine, nu eu, ci Domnul meu Iisus Hristos". Şi a fugit diavolul, strigând: „Amar mie, că sunt biruit de un copil".

După aceasta Ghilas, tatăl lui, scoţându-l pe el de la închisoare, a zis către dânsul: „Fiule, jertfeşte zeilor, pentru că poruncă este de la împăratul, ca tot cel ce nu aduce jertfe zeilor, să se ucidă cu multe munci, sau să se dea la fiare spre mâncare. Insă mă doare pentru tine, că unul născut îmi eşti mie, ca să nu te pierd pe tine, moştenitorul meu". Grăit-a sfântul: „Căror zei să le aduc jertfă, ca să-i ştiu pe ei anume?" Iar tatăl i-a zis lui: „Au nu ştii fiule pe zeul Dia, şi pe Arta, şi pe Atena?" Grăit-a copilul: „De când m-am născut, niciodată n-am auzit ca unii ca aceştia să fie zei, fără numai idoli. O, tată, de ai fi ştiut cât de puternic este Dumnezeul creştinesc, care pe Sine smerindu-Se, ne-a mântuit pe noi, ai fi crezut într-Insul, că Acela este Unul, adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul, iar toţi ceilalţi - zeii neamurilor - sunt draci". Zis-a Ghilas: „De unde sunt la tine cuvintele acestea, pe care le grăieşti?" Răspuns-a sfântul: „Acela căruia Ii slujesc, grăieşte prin buzele mele, pentru că a zis în Evanghelia Sa: Nu vă îngrijiţi, cum sau ce veţi grăi. Că se va da vouă întru acel ceas, ce veţi grăi". Zis-a Ghilas: „Au nu te temi de munci, fiul meu? Şi când vei fi dus la boierul cel muncitor şi vei fi dat la muncile cele cumplite, atunci ce vei face?" Iar sfântul copil, zâmbind, a zis: „O, tată, fără de minte cuvânt ai zis. Domnul meu Iisus Hristos, răscumpărătorul sufletelor noastre, Acela mă va întări pe mine, robul său. Au nu ştii tată, că întru Numele Domnului, David, un copil neînarmat, a ucis pe acel tare Goliat cu o piatră şi, smulgând sabia de la dânsul, i-a tăiat capul". Zis-a Ghilas: „Deci tu, nădăjduind spre Dumnezeul tău, oare eşti gata ca pentru numele Lui pe toate să le pătimeşti?"

Răspuns-a sfântul: „Cred Făcătorului meu - Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh -, Unuia în Treime Dumnezeu, că mă va întări pe mine nu numai pe toate muncile a le suferi cu bărbăţie, ci şi a muri pentru Dânsul fără de temere. Incă să crezi şi tu tată întru Dumnezeu pentru Care îţi spun ţie, şi te vei mântui. Pentru că acei zei, cărora acum te închini, nu sunt nimic, nici nu au mântuit pe cineva cândva, nici nu au putut să facă ceva. Şi ce folos îţi este a te închina la arama cea neînsufleţită, şi la piatră, şi la lemn? Idolii când cad pe pământ, nu pot să se scoale, ci se sfărâmă bucăţi, şi sfărâmându-se nu dau glas, fiind muţi şi nesimţitori. Iar numele, cu care numiţi pe idolii voştri, cu acelea de demult se numeau oamenii cei prea spurcaţi şi prea fără de lege, care erau plini de vrăji drăceşti şi de toate faptele cele rele, şi vrednici de multe pedepse, precum şi acum pe unii ca aceia legile cetăţii îi judecă şi îi dau la pedeapsa cea de moarte. Acum ticăloasele suflete ale acelor zei ai voştri ard neîncetat în iad, în focul cel veşnic, care niciodată nu se stinge, şi cei ce acum slujesc idolilor lor, vor arde împreună cu dânşii întru acelaşi foc fără de sfârşit.

Iar Dumnezeul nostru, Cel ce petrece în veci, pe toate le lucrează, şi îndreptează pe toată făptura cea văzută şi nevăzută, şi stăpâneşte pe cele de sus şi pe cele de jos, şi pe cei ce cred întru Dânsul, şi Ii slujesc lui cu adevărat, îi proslăveşte întru Impărăţia Sa la cer, încă şi pe pământ le face numele lor slăvit, îmbogăţindu-i pe dânşii cu darul cel de minuni, ca adică să facă ei semne şi minuni, pentru că zice: Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu, dracii vor goni, în limbi noi vor grăi, şerpi vor lua în mână şi chiar de vor bea ceva de moarte, nu-i va vătăma pe dânşii. Pe bolnavi mâinile îşi vor pune şi sănătoşi vor fi".

Acestea şi altele asemenea cu acestea grăindu-le pruncul, s-a minunat Ghilas, tatăl lui, şi a zis: „Acum am cunoscut că adevărat este Dumnezeul creştinesc, care unele ca acestea şi atât de mari lucruri le grăieşte prin gura copilului acestuia, care mai înainte niciodată nu le-am auzit. Şi de n-ar fi fost în copil oarecare putere dumnezeiască, nu ar fi putut să grăiască din inima sa cuvintele acestea. Ci, precum văd, însuşi Dumnezeu Acela grăieşte prin gura fiului meu". Deci suspinând Ghilas şi plângând, a zis: „Amar mie, păcătosului, fiul meu - copilul cel tânăr - este mai înţelept decât mine - cel bătrân -, pentru că acesta din copilărie a cunoscut pe adevăratul Dumnezeu, iar eu îmbătrânind cu anii, până acum nu L-am cunoscut pe el. Dar acum cred cu inima şi mărturisesc cu gura, că nu este alt Dumnezeu afară de Dumnezeul creştinesc şi nu este altul asemenea Lui". Şi aşa Ghilas crezând întru Hristos, a luat Sfântul Botez prin povăţuirea Sfântului copil Potit, fiul său.

După botezul tatălui său, Sfântul Potit, urmând ostenelilor apostoleşti, a ieşit din Sardinia, patria sa, şi a venit în partea ce se numea Efir, şi a propovăduit acolo pe Hristos. Apoi de acolo a mers la cetatea ce se numea Valeria, în care era o femeie, anume Chiriachi, soţia senatorului Agatonie, leproasă foarte şi neputând a fi tămăduită de nici un fel de doctori. Iar Sfântul Potit mergând la uşile casei ei, şedea lângă acelea ca un sărac. Şi s-a întâmplat de a ieşit dintru acea casă oarecare famen şi Sfântul Potit a strigat către dânsul, cerând apă să bea. Iar famenul a zis către dânsul: „Dar aici ai venit să ceri apă?" Răspuns-a sfântul: „Nu însetez atât de apa din casa aceasta, pe cât de mântuirea sufletelor, ca să fie darul Domnului meu Iisus Hristos în casa aceasta". Şi minunându-se famenul de cuvintele sfântului, l-a întrebat pe el: „De unde eşti tu, copile, şi cum te numeşti?" Răspuns-a Sfântul Potit: „Din pământ sunt născut ca şi tine, numele meu este Potit şi sunt rob al Stăpânului meu Iisus, Care este Mântuitorul sufletelor omeneşti celor ce cred întru Dânsul, şi tămăduitorul neputinţelor trupeşti; Care pe leproşi i-a curăţit, pe slăbănogi i-a ridicat de pe pat, pe orbi i-a luminat şi pe cei morţi i-a înviat cu cuvântul".

Zis-a famenul: „Dacă rob eşti al Aceluia, apoi oare vei putea ca să cureţi pe cei leproşi?" Răspuns-a sfântul: „Unde va fi credinţa, acolo va fi şi tămăduirea, pentru că Stăpânul meu Iisus Hristos după credinţă dă tuturor celor ce cer de la Dânsul". Zis-a famenul: „Dar vei putea tu ca să tămăduieşti de lepră pe stăpâna noastră?" Răspuns-a sfântul: „De va crede întru Hristos Dumnezeul meu, va fi sănătoasă". Zis-a famenul: „Dacă o vei tămădui pe ea, stăpân vei fi al tuturor averilor ei". Răspuns-a sfântul: „Eu nu doresc nici aur, nici argint, nici averile ei, ci caut ca să-i împreunez sufletul ei cu Hristos Dumnezeul meu".

Şi îndată famenul a înştiinţat de aceea pe stăpâna sa, şi a dus la dânsa pe Sfântul Potit. Şi intrând în camera ei, a zis: „Pacea Domnului meu Iisus Hristos să fie în casa aceasta". Şi a zis către dânsul Chiriachi: „Tămăduieşte-mă pe mine, rogu-mă ţie, de poţi să mă tămăduieşti". Răspuns-a sfântul: „Crede întru Dumnezeul cel propovăduit de mine, primeşte Sfântul Botez şi vei fi sănătoasă". Zis-a femeia: „Invaţă-mă pe mine cum să cred". Iar sfântul a învăţat-o pe dânsa pentru Hristos Dumnezeu, arătându-i ei calea cea dreaptă a mântuirii. Atunci a zis femeia: „Cred că nu este alt Dumnezeu, fără de Acela, de Care tu îmi spui mie, şi nădejdea tămăduirii mele întru Dânsul o pun, iar tu fă cea ce poţi să faci".

Iar Sfântul Potit, plecându-şi genunchii la rugăciune, a început a grăi cu lacrimi: „Doamne Iisuse Hristoase, Impăratul Ingerilor, Mântuitorule al sufletelor, Tu ai zis ucenicilor Tăi: Cu numele Meu pe cei leproşi să-i curăţiţi, pe cei morţi să-i înviaţi. Auzi-mă şi pe mine robul Tău, Stăpâne, şi tămăduieşte pe femeia aceasta. Să fie darul Tău peste dânsa, ca să zică neamurile, că Tu eşti Dumnezeu şi nu este altul afară de Tine". Aşa rugându-se, a rânduit ca să se facă botezul şi, când a intrat femeia aceea în scăldătoare şi s-a botezat, îndată s-a curăţit de lepra sa şi a ieşit sănătoasă, avându-şi trupul ca o pruncă tânără. Aceasta văzând-o bărbatul ei, Agaton, şi toţi casnicii, au crezut întru Hristos şi s-au botezat; iar ceilalţi cetăţeni urmând lor, au primit mulţi sfânta credinţă, ca la jumătate de cetate, şi binecuvântau pe Dumnezeu, zicând: „Cu adevărat, mare lumină am văzut prin copilul acesta, care ne-a scos pe noi din întunericul idolesc". Iar Sfântul Potit le grăia lor: „Iată, vedeţi măririle lui Dumnezeu, deci să păziţi poruncile Lui şi vă veţi mântui în veci".

Şi ieşind de acolo, s-a dus la un munte în pustie care se numea Gargara, şi acolo locuia cu fiarele ca şi cu oile, pentru că, prin dumnezeiasca poruncă, i se supuneau lui fiarele şi se adunau în urma lui. Intru

acea vreme a intrat dracul în fiica împăratului Antonin cu numele Agnia, şi o muncea pe dânsa. Şi era împăratul în mâhnire mare şi se ruga pentru dânsa deşerţilor săi zei, făgăduind şi zicân-du-le: „Zeule Apolone, zeule Dia, zeule Arfan, tămăduiţi pe fiica mea, şi voi aduce vouă întru jertfă boi cu coarnele aurite". Iar dracul striga prin gura fecioarei, zicând: „De nu va veni aici Potit cel ce petrece în muntele Gargara, eu de aici nu voi ieşi". Iar împăratul îndată a trimis pe oarecare boier al său, cu numele Ghelasie, cu patruzeci de ostaşi, la muntele acela, ca să caute pe Potit. Şi aceia ducându-se acolo şi străbătând pustia Gargariei, au aflat pe robul lui Hristos şezând în munte, şi împrejurul lui stând mulţime de fiare, pe care văzându-le ostaşii, s-au temut şi voiau să fugă, pentru că fiarele se întorseseră spre dânşii, ca să se repeadă la ei. Iar sfântul a certat pe fiare, zicându-le: „Duceţi-vă la locurile voastre nevătămând pe nimeni". Şi s-au dus fiarele.

Iar sfântul a zis către Ghelasie: „Pentru ce ai venit la mine cu atât de mulţi ostaşi?" Iar Ghelasie l-a întrebat pe el: „Dar tu eşti Potit?" Şi el a răspuns: „Eu sunt păcătosul, robul Dumnezeului meu Iisus Hristos". Ghelasie a zis: „împăratul Antonin are trebuinţă de tine, deci să mergi la dânsul cu noi". Grăit-a sfântul: „Ce trebuinţă are împăratul cel necurat de un om creştin?" Şi luând ostaşii pe Sfântul Potit, l-au dus la Roma. Iar după ce s-au dus ei înaintea împăratului, l-a întrebat pe el împăratul: „De ce neam eşti?" Răspuns-a sfântul: „Sunt creştin, născut din părinţi creştini". Zis-a Antonin: „Au nu ştii poruncile noastre cele împărăteşti, că tot cel ce nu se închină zeilor noştri, cu moarte va muri?" Răspuns-a sfântul: „Eu aceasta şi doresc, ca să mor pentru Hristos Dumnezeul meu".

Grăit-a lui împăratul: „A ajuns la mine vestea despre tine, cum că poţi să tămăduieşti pe fiica mea; şi de vei face aceasta, te voi cinsti pe tine cu multe daruri şi bogăţii". Grăit-a sfântul către dânsul: „Zeii tăi pentru ce nu o tămăduiesc pe dânsa?" Zis-a împăratul: „Pentru ce aşa cu mândrie îmi răspunzi mie?" Sfântul Potit a zis: „De voi tămădui pe fiica ta, vei crede întru Dumnezeu întru Care eu cred?" Iar împăratul s-a făgăduit că va crede, şi i-a grăit lui sfântul: „Ştiu că inima ta este împietrită şi nu vei crede, dar pentru norodul cel ce stă de faţă o voi face aceasta, cu puterea Dumnezeului meu, ca să vadă şi să creadă, şi să proslăvească numele lui Iisus Hristos".

Atunci a fost adusă fiica împăratului şi au pus-o înaintea lui, şi a zis prin gura ei diavolul către sfântul: „Ce, Potite? Au nu ţi-am spus ţie, că şi nevrând tu, te voi face să vii la împăratul?" Iar sfântul suflând spre faţa copilei, a zis către dracul: „Domnul meu Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu, Căruia se supune toată făptura cea cerească şi pământească, şi cea de sub pământ, te ceartă pe tine, necuratule duh, şi-ţi porunceşte ca să ieşi dintru această zidire a Lui, şi să nu ai mai multă stăpânire a intra într-însa".

Aceasta zicând-o sfântul, a lovit cu dreapta peste obraz pe copilă, şi îndată au văzut toţi ieşind din gura ei un balaur înfricoşat, care după ce a ieşit s-a stins. Iar cei ce stăteau de faţă văzând aceasta, s-au umplut de spaimă şi au grăit: „Cu adevărat mare este Dumnezeul copilului acestuia"; şi mulţi dintr-înşii au crezut întru Hristos. Incă s-a mirat şi împăratul văzând aceasta şi zicea: „O, cât de mare este vrăjitoria creştinească!" Iar sfântul a zis către dânsul: „Amar ţie, nebune împărate, că văzând măririle lui Dumnezeu, nu crezi într-Insul". Iar împăratul a zis: „Mulţumire dau zeilor mei, celor ce mi-au tămăduit pe fiica mea". Grăit-a Sfântul: „Minţi, împărate, că nu zeii tăi, ci Hristos Domnul Dumnezeul meu a tămăduit-o pe dânsa".

Şi a zis împăratul: „Lasă-ţi acele cuvinte ale tale şi jertfeşte zeilor mei, şi te voi face pe tine mare în palatele mele cele împărăteşti, şi-ţi voi da ţie aur şi argint şi bogăţii". Răspuns-a sfântul: „Să nu-ţi fie ţie bine, o, împărate, cel ce îmi făgăduieşti mie pe acelea pe care eu le socotesc ca pe un gunoi al pământului. Pentru că am bogăţii nestricăcioase şi negrăite la ceruri, pe care Hristos Domnul meu le-a gătit tuturor celor ce-L iubesc pe el. Iar aurul tău şi argintul, şi toate bogăţiile tale, le va mânca focul". Zis-a împăratul cu mânie: „Incă cu mândrie grăieşti împotriva mea?" Răspuns-a sfântul: „Grăiesc, căci nu mă tem de tine. Că Domnul meu Iisus Hristos mă va scoate pe mine din mâinile tale". Zis-a împăratul: „Mă ocărăşti şi mă necinsteşti pe mine, dar eu rabd cruţându-ţi tinereţile tale, şi te sfătuiesc pe tine ca să aduci jertfă zeilor, ca să nu încep îndată a te munci pe tine". Răspuns-a sfântul: „Cruţă-te pe tine singur, căci mare iad se găteşte ţie, şi vei pieri tu şi împărăţia ta, şi vei arde în focul cel nestins, împreună cu tatăl tău diavolul în veac".

Deci umplându-se de mânie împăratul, a poruncit ca, dezbră-cându-l pe Sfântul Potit, să-l bată cumplit cu toiege. Iar sfântul fiind bătut, grăia: „Mulţumesc Ţie, Doamne al meu, că m-ai învrednicit pe mine a pătimi pentru numele Tău". Iar împăratul a zis către mucenic: „Ce voieşti, Potite? Oare să mori, ori să jertfeşti zeilor, ca să fii viu şi întreg?" Grăit-a sfântul: „La care zei voieşti să jertfesc?" Iar împăratul, poruncind să înceteze a bate pe mucenic, a zis către dânsul: „Au nu ştii pe marele zeu Dia şi pe Arfan şi pe Athina?" Iar Sfântul Potit zâmbind, a zis: „Să-i vedem pe dânşii, ce fel de zei sunt aceia, şi voi face ceea ce porunceşti". Iar împăratul cu bucurie l-a dus pe el în capiştea idolească, unde când sfântul s-a rugat Dumnezeului celui de sus, îndată au căzut idolii şi s-au sfărâmat în mici bucăţi. Şi a zis sfântul către împăratul: „De sunt adevăraţi zei, apoi pentru ce au căzut? Şi căzând, pentru ce nu se scoală şi nici nu îşi ajută lor? Deci vezi o, împărate, cât de mare este puterea Dumnezeului meu". Iar umplându-se împăratul de ruşine şi de mânie, a poruncit ca legând pe mucenic cu fiare grele, să-l arunce în temniţă.

Şi şezând sfântul în temniţă şi rugându-se, i s-a arătat un înger purtător de lumină, întărindu-l şi mângâindu-l pe el. Iar la miezul nopţii s-au topit ca ceara fiarele cele grele de pe dânsul, şi s-a umplut temniţa de lumină şi de bună mireasmă negrăită. Iar străjerii mirosind acea bună mireasmă, s-au mirat, şi se întrebau de unde iese. Şi privind pe o ferestruie în temniţă, au văzut o lumină minunată, şi pe sfântul slobozit din fiare, bucurându-se şi slăvind pe Dumnezeu, şi vorbind cu îngerul. Şi s-au umplut de frică şi de spaimă. Apoi, luminându-se de ziuă, s-au dus şi au spus împăratului. Şi a poruncit împăratul ca îndată să se gătească priveliştea şi propovăduitorii să strige, ca norodul să se adune la privelişte. Deci mult norod adunân-du-se, a venit împăratul, şi şezând la divanul cel obişnuit, a poruncit ca să scoată din temniţă pe mucenic şi să-l pună de faţă la judecata sa.

Şi adus fiind mucenicul la privelişte, s-a îngrădit pe sine cu semnul Crucii şi a stat înaintea împăratului cu faţă luminoasă. Iar Antonin iuţindu-se cu mânie şi căutând cu groază spre dânsul, i-a zis: „Unde ţi se pare că stai acum, Potite?" Răspuns-a sfântul: „Văd că stau pe pământul Dumnezeului meu". Zis-a împăratul: „Acum îţi va fi ţie pierzarea şi care Dumnezeu te va scoate pe tine din mâinile mele?" Grăit-a sfântul: „Să se umple de ruşine faţa ta, o, împărate, că mai bună pricepere are câinele decât tine. Că acela luând din mâinile cuiva pâine, se îmblânzeşte către dânsul. Iar tu câştigând tămăduire fiicei tale de la Dumnezeul meu, îl huleşti pe El".

Şi îndată împăratul a poruncit ca, dezgolind pe mucenic, să-l spânzure la muncire şi să-l ardă cu făclii. Apoi cu unghii de fier a poruncit să-i strujească trupul lui. Iar sfântul răbdând toate acestea ca într-un trup străin, batjocorea pe împăratul, zicând: „Unde sunt îngrozirile tale, o, împărate? Te-ai lăudat că mă vei dovedi pe mine cu muncile, iar eu, fiind muncit, nici un fel de durere nu simt. Deci să ştii şi să înţelegi că aceste munciri nu trupului meu, ci inimii tale îi aduc dureri, de vreme ce le biruiesc pe acestea prin răbdarea mea, şi mai mult mă veselesc întru dânsele".

Iar împăratul mai mult se mânia pentru ruşinea sa şi a poruncit ca scoţând pe mucenic de la muncire, să-l dea spre mâncare fiarelor. Iar fiarele cele slobozite la dânsul, alergând, cădeau înaintea lui, şi lingeau picioarele lui, iar sfântul striga către împăratul: „Ce zici acum, spurcatule muncitor? Au încă nu vezi puterea lui Hristos, Dumnezeul meu?" Iar împăratul poruncind ca să întoarcă fiarele, a zis către slujitorii cei ce-l munceau: „Tăiaţi pe ticălosul acesta bucăţi şi-l aruncaţi spre mâncarea câinilor". Şi luând slujitorii securea, când au început să taie pe sfântul, atunci trupul lui s-a făcut atât de tare, cu o minunată putere dumnezeiască, încât nu putea deloc securea să-l vatăme pe acela, ca pe o piatră vârtoasă sau ca pe nişte fier, şi singuri se răneau unul pe altul cu securile. Aceasta văzând-o noroadele cele ce priveau, s-au minunat foarte, şi au crezut mulţi întru Hristos Domnul ca la două mii, şi strigau, grăind: „Cu adevărat Acelaşi Dumnezeu lucrează în tânărul acesta, care mai înainte a lucrat în Petru şi în Pavel, care au pătimit întru această cetate".

Aceasta văzând-o muncitorul şi glasul norodului auzindu-l, s-a tulburat. Şi gemând de la inimă, a zis: „O, cât de mare este vrăjitoria acestui spurcat creştin!" Şi a poruncit să pregătească o tigaie de fier şi să fiarbă untdelemn într-însa, şi punându-l pe mucenic în ea, să-l ardă, mai adăugând încă a topi şi plumb, şi cu acela a stropi trupul mucenicului. Iar sfântul ca întru oarecare răcorire fiind, se veselea şi slăvea pe Dumnezeu, grăind către împăratul: „Juru-te pe tine, pe cinstea ta cea împărătească, ca încă să-mi mai

adaugi mie plumb de acesta topit, pentru că foarte mare răcorire am dintru acesta". Şi nu se pricepea împăratul ce fel de muncă încă mai cumplită să scornească asupra lui. Deci luând pe sfântul de pe tigaie, a poruncit să aducă un piron de fier lung, să-l înfierbânteze pe acela şi să-l bată deasupra în capul mucenicului. Aceasta făcându-se, s-a făcut cu dumnezeiasca putere aceea că mucenicul luând în cap pironul, petrecea viu şi sănătos şi fără de durere, iar durerea aceea, pe care ar fi simţit-o mucenicul, s-a suit pe capul împăratului, şi durându-l capul pe împăratul cumplit, striga către mucenic, zicând: „Miluieşte-mă, robule al lui Hristos, şi din durerea aceasta mă izbăveşte, acum cunosc puterea Dumnezeului tău". Şi a grăit sfântul: „Zeii tăi să te tămăduiască pe tine".

Iar împăratul neîncetat ruga pe mucenic pentru tămăduirea sa. Şi i-a zis sfântul: „Până ce nu va veni aici fiica ta, pe care Hristos al meu a făcut-o sănătoasă, tu nu vei putea să te tămăduieşti". Şi îndată au chemat pe fiica împăratului, care căzând la picioarele mucenicului, grăia: „Rogu-mă ţie, robule al lui Dumnezeu, botează-mă pe mine întru numele atotputernicului Dumnezeului tău, pe care Il propovăduieşti". Şi a poruncit sfântul ca îndată să gătească scăldătoare. Şi a botezat pe dânsa singur înaintea tuturor, de vreme ce nu era cu putinţă ca întru acea vreme să afle preot, toţi preoţii ascunzându-se din pricina prigoanei.

Iar după botezul fiicei împăratului, întinzându-şi mucenicul mâinile sale spre Dumnezeu, a făcut rugăciune pentru tămăduirea împăratului, şi îndată acela s-a făcut sănătos. Ci, o orbire şi nebunie a închinării de idoli! Că în loc ca să cunoască el pe adevăratul Dumnezeu şi să-I mulţumească, necuratul împărat a început a da mulţumire spurcaţilor săi zei, zicând: „Mulţumesc ţie, zeule Apolone, zeule Arfe, şi zeiţă Athino, că m-aţi tămăduit pe mine". Atunci sfântul a început a ocărî foarte pe împăratul, defăimându-l pentru nebunia şi împietrirea lui, că se dăduse cu totul la înşelăciunea drăcească.

Iar împăratul ca un îndrăcit mâniindu-se, a poruncit ca să taie limba sfântului, şi ochii să-i scoată. Iar mucenicul lui Hristos şi după tăierea limbii vorbea luminos, slăvind pe Dumnezeu şi grăind: „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda lui în gura mea. Bine voi cuvânta pe cel ce a pus în gura mea cântare nouă, şi voi cânta Dumnezeului meu întru veselie şi bucurie".

Iar către împăratul a zis: „Ce ai sporit păgânule, tăindu-mi limba mea? Ai nădăjduit că odată cu limba vei lua şi cuvântul din gura mea? Iată, vezi şi mă auzi pe mine grăind luminos, cu Darul lui Hristos Dumnezeul meu, care te va birui pe tine ca şi de demult pe faraon". Iar împăratul văzându-se pe sine biruit şi ruşinat, a rămas ca un uimit, nepricepându-se ce să facă mai mult mucenicului. Şi vrând acum să se izbăvească pe sine de ocara norodului, a poruncit ca să taie pe mucenic cu sabia.

Şi tăindu-se capul sfântului, şi-a săvârşit nevoinţa pătimirii sale. Aşa şi-a pus sufletul său Sfântul Mucenic Potit pentru Hristos, în anii cei pruncești, şi acum împărăteşte cu Dânsul la ceruri în viaţa cea fără de moarte, căreia şi noi să ne învrednicim cu rugăciunile Sfântului Mucenic Potit, şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Căruia este slava împreună cu Tatăl, şi cu Sfântul Duh, acum şi de-a pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL IERARH LEONTIE, EPISCOPUL RĂDĂUŢILOR
(1 iulie)

Acest purtător de Dumnezeu, Leontie, s-a născut din părinţi creştini dreptmăritori, în oraşul Rădăuţi, la începutul secolului al XlV-lea. Incă din pruncie, mergând cu părinţii săi la biserică, a fost cuprins de o mare dragoste faţă de casa lui Dumnezeu, unde mai apoi mergea zilnic şi asculta cu toată luarea aminte sfânta slujbă, după care zăbovea, căutând să se apropie cât mai mult sufleteşte de cuvi-oşii părinţi călugări, ostenitori şi slujitori sfinţiţi la această catedrală voievodală.

Părinţii din obştea catedralei, văzându-l cu atâta dragoste pentru casa lui Dumnezeu, şi pentru sfintele slujbe, l-au primit în obştea lor, unde fericitul Leontie, în toate cele rânduite arăta multă râvnă, smerenie şi ascultare.

Pentru viaţa lui duhovnicească a fost călugărit, primind numele de Lavrentie. Râvna lui pentru nevoinţele cele duhovniceşti sporea tot mai mult. Luând binecuvântarea de la stareţul obştei, s-a îndreptat către un loc sihăstresc, nu departe de Putna, unde erau câţiva sihastri. Mitropolitul Moldovei de atunci, Iosif Muşat, aflând de această vatră sihăstrească cu rânduială preafrumoasă, a mers şi a sfinţit biserica acestui schit şi, odată cu aceasta, a hirotonit în preot pe Cuviosul Lavrentie, numindu-l tot atunci egumen, potrivit dorinţei acestei obşti.

Aici, în această binecuvântată sihăstrie, vine să se nevoiască şi Cuviosul Daniil Sihastrul, sub povaţa părintelui său duhovnicesc, Lavrentie. Infiinţându-se scaun episcopal la Rădăuţi, în timpul lui Alexandru cel Bun, nu după multă vreme de la întemeierea acestei episcopii, Cuviosul Lavrentie este chemat la înalta vrednicie şi răspundere înfricoşătoare de ierarh.

Primind jugul arhieriei, Cuviosul Ierarh Lavrentie adaugă la nevoinţele sale sihăstreşti şi crucea slujirii arhiereşti. Arhiereu fiind, nu a încetat nici o clipă a priveghea, a posti şi a se ruga neîncetat. Apoi a sfinţit biserici şi a hirotonit preoţi şi diaconi pentru toate bisericile unde era trebuinţă, veghind la păstrarea rânduielilor canonice, păzind scumpătatea şi pogorământul în toate câte le rânduia spre zidirea Bisericii lui Hristos şi folosul cel mântuitor al păstoriţilor săi sufleteşti.

După ani mulţi de arhierească păstorie, simţindu-se slăbit cu trupul, s-a retras din scaunul său şi s-a reîntors la mănăstirea de metanie, Laura. Aici a cerut să i se dea schima cea mare, primind numele de Leontie, nevoindu-se zi de zi şi ducând cu adevărat viaţă de înger în trup. Cunoscându-şi dinainte sfârşitul vieţii sale pământeşti, a chemat întreg soborul pentru a le da ultimele poveţe părinteşti. Rân-duind ca egumen al acestei sfinte mănăstiri pe cel mai apropiat ucenic al său, Cuviosul Daniil Sihastrul, şi binecuvântând pe toţi, a adormit în Domnul, întru nădejdea învierii şi a vieţii veşnice. Credincioşii şi fiii lui duhovniceşti veneau la mormântul său ca şi cum ar fi fost în viaţă, primind binecuvântarea sa şi tămăduiri de tot felul de boli.

Mai târziu moaştele sale au fost duse la Rădăuţi, potrivit dorinţei credincioşilor, unde venea multă lume din împrejurimi şi chiar de la mari depărtări, cunoscând darul lui de la Dumnezeu, care se revărsa cu prisosinţă asupra tuturor celor ce se rugau şi sărutau cu credinţă racla sfintelor sale moaşte.

In anul 1639, prădându-se biserica, au dispărut şi moaştele Sfântului Leontie din Rădăuţi. Unii cred că au fost luate de năvălitori. Alţii spun că au fost îngropate de călugări în biserică, în anul 1783, odată cu desfiinţarea mănăstirii. Insă, locul unde se află astăzi, singur Dumnezeu îl ştie. Intre anii 1621-1622, un vestit teolog ucrainean, ieromonahul Zaharia Kopystenski din Kiev, scria despre el: „In Rădăuţi, în episcopie, Sfântul Leontie, făcătorul de minuni, zace cu trupul întreg...".

La 20 Iunie 1992, Sfântul Ierarh Leontie de la Rădăuţi a fost canonizat şi trecut în rândul sfinţilor ierarhi, de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu zi de prăznuire la 1 Iulie.

Cu rugăciunile Sfântului Ierarh Leontie, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

ADUCEREA CINSTITULUI VEŞMÂNT AL PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU ÎN BISERICA DIN VLAHERNA
(2 iulie)

Pe vremea binecredinciosului împărat grec Leon şi a soţiei sale, Verina, erau în Constantinopol doi bărbaţi cinstiţi din rânduiala senatorilor, anume Galvie şi Candid, fraţi buni după trup. Aceştia sfatuindu-se, au rugat pe împărat să-i lase să plece la Ierusalim, ca să se închine Sfintelor Locuri. Şi fiind sloboziţi, au plecat la drum şi, ajungând în Palestina, au mers în Galileea, vrând să ajungă în Nazaret, ca să vadă sfânta casă a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în care - prin buna vestire a Arhanghelului Gavriil şi prin venirea Sfântului Duh -, a zămislit negrăit pe Dumnezeu Cuvântul.

Deci mergând acolo şi închinându-se, s-au odihnit într-un sat mic, ce se întâmplase acolo aproape, căci se însera. Iar după dumnezeiasca purtare de grijă, au găzduit în casa unei femei văduve, evreică, care era bătrână cu anii şi cinstită prin viaţă curată. Şi pregătindu-se cina pentru dânşii, au văzut înăuntru o cămară osebită, în care erau multe lumânări aprinse, ardea tămâie şi ieşea bună mireasmă de aromate, căci acolo era ascuns cinstitul veşmânt al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. încă zăceau lângă cămara aceea şi mulţi bolnavi, iar Galvie şi Candid, văzând aceasta, se minunau de acel lucru străin şi socoteau că acolo se păzeşte ceva din Legea veche.

Deci rugând pe acea femeie cinstită să cineze cu dânşii, au întrebat-o: „Ce este în cămara aceea luminată de atâtea lumânări şi plină de miresme de tămâie, şi pentru ce zac neputincioşii lângă ea?" Iar ea tăinuia la început lucrul cel ascuns de dânsa, dar minunile care se făceau, nu putea să le tăinuiască. Deci a zis către dânşii: „O, cinstiţi bărbaţi, iată, precum vedeţi, aceşti bolnavi care zac aici, toţi aşteaptă tămăduiri de neputinţele lor. Pentru că în acest loc, orbii se luminează, ologii se îndreptează, diavolii se izgonesc din oameni, surzii aud, limbile celor muţi se dezleagă spre grăire şi toate bolile cele nevindecate, aici se tămăduiesc lesne".

Iar Galvie şi Candid, auzind aceasta, au început mai cu dinadinsul a o întreba pricina pentru care s-a dăruit acelui loc un dar şi o putere de nişte faceri de minuni ca acestea. Iar ea tăinuind încă adevărul, a zis: „Se povesteşte în neamul nostru evreiesc că unuia din părinţii noştri cei de demult, i s-a arătat Dumnezeu în acest loc. Din acel timp, locul acesta s-a umplut de darul lui Dumnezeu şi într-însul se fac multe minuni". Iar ei, luând aminte la cuvintele femeii, mai mult se aprindeau cu dorinţa inimii spre aflarea adevărului, precum altădată Luca şi Cleopa, cei ce au zis: Oare nu erau inimile noastre arzând întru noi? Deci au zis cu strigare: „O, preafericită femeie, te jurăm cu Dumnezeul cel viu, să ne spui adevărul. Pentru că noi nu pentru altă pricină am suferit atâta cale de la Constantinopol şi până aici, decât numai să vedem toate locurile sfinte care sunt în Palestina, şi aici să dăm rugăciunile noastre lui Dumnezeu. Iar de vreme ce auzim că în casa ta este un loc sfânt şi făcător de minuni, voim să aflăm cu dinadinsul despre dânsul cum s-a sfinţit şi pentru care pricină se lucrează puteri întru dânsul".

Iar femeia, fiind jurată cu numele lui Dumnezeu, a suspinat din adâncul inimii şi, vărsând lacrimi din ochi, a grăit către dânşii: „O, bărbaţi aleşi, această taină dumnezeiască, care acum mă siliţi să v-o spun, nu s-a ştiut de nimeni până astăzi; dar, de vreme ce vă văd oameni binecredincioşi şi iubitori de Dumnezeu, am să vă spun această taină ascunsă, nădăjduind ca ceea ce veţi auzi de la mine, veţi păzi şi nu veţi spune la nimeni. Aici la mine este ascuns veşmântul Preacuratei Fecioare Maria, Maica lui Hristos Dumnezeu. In timpul când ea s-a mutat de la cele pământeşti la cele cereşti, era acolo, la vremea îngropării ei, una din strămoaşele mele, văduvă, căreia i s-a dat veşmântul acesta, după hotărârea însăşi Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Aceea, luând veşmântul, l-a păzit cu cinste în tot timpul vieţii sale. Apoi, înainte de a muri, l-a încredinţat în paza unei fecioare din neamul său, poruncindu-i cu jurământ, ca nu numai veşmântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu să-l păzească, ci şi fecioria ei s-o păzească pentru cinstea Preacuratei Fecioare Maria.

Iar fecioara aceea, în tot timpul vieţii sale, păzind de asemenea cu multă cinste veşmântul acesta, când s-a apropiat de sfârşitul vieţii, l-a încredinţat şi ea la altă fecioară curată şi cinstită din neamul său. Astfel

că, din fecioară în fecioară, trecând mulţi ani, acest sfânt veşmânt a ajuns până la mine, smerita, care am îmbătrânit în viaţă curată fără bărbat. Iar de vreme ce în neamul meu nu se află nici o fecioară căreia aş fi putut să-i încredinţez această taină, vă spun vouă despre dânsa, ca să ştiţi că, pentru acest cinstit veşmânt, care se găseşte în camera mea dinăuntru, se săvârşesc acele minuni aici. Insă vă rog să nu spuneţi taina aceasta nimănui, nici în Ierusalim, nici oriunde vă veţi duce".

Iar Galvie şi Candid, auzind de veşmântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-au umplut de spaimă şi de negrăită bucurie, şi au făgăduit cu lacrimi că vor păzi taina. Şi au rugat-o pe femeie să nu-i oprească să petreacă toată noaptea, în cămara aceea, în rugăciuni, lângă sfântul veşmânt. Deci intrând înăuntru, au văzut sicriul în care era păzit cu cinste sfântul veşmânt al Maicii Domnului, în jurul căruia ardeau multe lumânări şi era bună mireasmă de aromate. Atunci au început mai cu dinadinsul a face rugăciuni cu lacrimi şi cu multe închinăciuni către Dumnezeu şi către Preasfânta Lui Maică. Şi aveau un singur gând amândoi, cum ar putea dărui acea vistierie de mare preţ cetăţii împărăteşti.

Apoi, sfătuindu-se ei, au măsurat sicriul în lăţime, lungime şi înălţime, şi au însemnat asemănarea lui din ce fel de lemn era. Deci, luminându-se de ziuă, şi-au isprăvit rugăciunile lor şi au ieşit din camera aceea, mulţumind femeii că i-a lăsat să stea toată noaptea înaintea cinstitului veşmânt. Apoi, dând îndestulată milostenie săracilor ce se aflau acolo, au plecat spre Ierusalim, fiind petrecuţi de femeia aceea, căreia i-au făgăduit că, până se vor întoarce în patria lor, iarăşi au să mai vină să se închine înaintea sfântului veşmânt al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Deci ajungând ei la Ierusalim, s-au închinat Făcătoarei de viaţă Cruci şi Mormântului Domnului. Şi cercetând toate sfintele locuri dimprejurul Ierusalimului, au chemat la dânşii un lucrător de lemn şi i-au poruncit să le facă un sicriu de lemn vechi, după măsura şi asemănarea arătată lui de dânşii. Iar după ce sicriul a fost făcut, au cumpărat pentru el un acoperământ ţesut cu aur şi s-au întors la femeia aceea. Şi ajungând la casa ei, i-au arătat acoperământul cel ţesut cu aur, rugând-o să-i lase să acopere cu el sicriul cinstitului Veşmânt al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu şi să le dea voie ca să stea toată noaptea la rugăciune lângă sicriu. Şi câştigând ei aceea, au căzut cu feţele la pământ înaintea sicriului şi au udat pământul cu lacrimi, rugându-se Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu ca să nu-i oprească a se atinge de sicriul său cel cu veşmântul, ca să-l ia cu dânşii.

Iar când era la miezul nopţii şi când toţi dormeau, au luat sicriul cu frică şi, scoţându-l din cameră, l-au ascuns în careta lor, iar în locul aceluia au pus celălalt sicriu, care a fost făcut din lemn vechi în Ierusalim şi, învelindu-l cu acoperământul ţesut cu aur, au stat până la ziuă, rugându-se. Iar după ce s-a luminat de ziuă, au mulţumit acelei cinstite femei şi, închinându-i-se ei, au dat multă milostenie săracilor, apoi au plecat cu negrăită bucurie.

Şi ajungând la Constantinopol, la început n-au spus nimănui despre aducerea sfântului veşmânt al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, vrând ca să ascundă la dânşii acea nepreţuită vistierie. Deci, zidind în casa lor o bisericuţă mică, în numele Sfinţilor Apostoli Petru şi Marcu, au pus într-însa sicriul acela cu sfântul veşmânt, nu la arătare, ci întru ascuns. Iar după ce au văzut că nu pot să tăinuiască sfinţenia cea atât de mare a veşmântului Maicii Domnului, pentru minunile care se făceau cu dânsul, s-au dus şi au înştiinţat pe marele împărat Leon şi pe soţia lui, împărăteasa Verina, asemenea şi pe Preasfinţitul Patriarh Ghenadie al Constantinopolului.

Iar aceştia, umplându-se de negrăită bucurie, s-au dus la casa şi biserica lui Galvie şi Candid şi, descoperind acel cinstit sicriu, au văzut nestricat, după atâţia ani, sfântul veşmânt al Maicii Domnului. Şi s-au atins de dânsul cu frică şi cu bună cucernicie, sărutându-l cu toată dragostea. Apoi l-au luat de acolo şi l-au dus cu slavă şi cu prăznuire în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cea din Vlaherna. Deci l-au pus acolo într-un sicriu împodobit cu aur, cu argint şi cu pietre scumpe, şi au hotărât ca în toţi anii să se prăznuiască punerea veşmântului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în ziua de doi iulie, întru cinstea şi slava Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a Celui născut dintr-însa, Hristos Mântuitorul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - Vlaherna a fost un loc din Constantinopol, care se afla la malul portului corăbiilor şi a fost numit astfel după un oarecare slăvit voievod al sciţilor, care se numea Vlahern şi fusese ucis în acel loc, unde, după aceea, s-a zidit biserică prea aleasă în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

SFÂNTUL IERARH IUVENALIE, PATRIARHUL IERUSALIMULUI (2 iulie)

Sfântul Iuvenalie a luat scaunul Patriarhiei Ierusalimului pe vremea împărăţiei binecredinciosului împărat Teodosie cel Tânăr. In zilele patriarhiei lui, erau în Palestina marii luminători Sfinţii Părinţi Eftimie, Teodosie, Gherasim de la Iordan - căruia i-a slujit leul -, şi mulţi alţii, însă erau şi tulburări care se făceau de eretici. Căci în acele vremuri se ridicase eresul lui Nestorie, care hulea pe Preacurata Fecioară Născătoarea de Dumnezeu, şi s-a adunat al treilea Sinod a toată lumea al Sfinţilor Părinţi, în cetatea Efesului. La acest sinod, Sfântul Iuvenalie cu Sfântul Chirii, Patriarhul Alexandriei, şi cu ceilalţi Sfinţi Părinţi, au anatematizat pe Nestorie şi eresul lui. Iar după sfârşitul împăratului Teodosie, împărăţind Marcian cu Pulheria, a ieşit un alt eres, al lui Dioscor şi al lui Eutihie, care spuneau că în Domnul nostru Iisus Hristos este numai o singură fire. Deci s-a făcut al patrulea Sinod a toată lumea al Sfinţilor Părinţi, în cetatea Calcedon. In acest Sinod, Sfântul Iuvenalie, în mijlocul Sfinţilor Părinţi, ca un luceafăr în mijlocul stelelor, strălucea prin dreapta credinţă, izgonind întunericul credinţei celei rele a ereticilor.

Iar după ce s-a întors de la sinod la scaunul său, a mers în Palestina un oarecare eretic Teodosie, cu chipul călugăr, iar cu obiceiul vrăjitor, care se ţinea de credinţa cea rea a lui Eutihie. Acela hulea Sfântul Sinod cel din Calcedon, spunând că acolo s-ar fi lepădat dogmele dreptei credinţe şi s-ar fi înnoit învăţătura lui Nestorie, şi bârfea şi multe alte necuviinţe asupra Bisericii.

Despre acest eretic povesteşte Evagrie că, fiind izgonit din mănăstirea lui pentru faptele sale cele rele şi pentru necredinţa sa, s-a dus în Alexandria la răucredinciosul Dioscor şi s-a lipit de el. Dar fiind pedepsit şi de acela cu multe bătăi, pentru meşteşugul şi răutatea sa, a fost pus pe o cămilă, ca un tulburător, şi a fost purtat cu batjocură prin cetate. Apoi, scăpând în Palestina, a început a tulbura Biserica, semănând eresuri hulitoare de Dumnezeu. Pe atunci se afla în Palestina împărăteasa Evdochia, soţia împăratului Teodosie cel Tânăr, care petrecea la Sfintele Locuri, după moartea bărbatului ei. Deci acel eretic Teodosie mai întâi a înşelat pe împărăteasa Evdochia spre lepădarea Sinodului din Calcedon, apoi şi pe mulţi monahi neiscusiţi i-a vătămat cu eresul său şi i-a făcut de un gând cu sine. Deci a ridicat, cu mulţi călugări înşelaţi, tulburare împotriva Patriarhului Iuvenalie, silindu-l să se lepede cu totul de Sinodul din Calcedon. Iar el nevrând, l-au izgonit de pe scaun.

Şi s-a dus Iuvenalie la Constantinopol, la împăratul Marcian, iar ereticul Teodosie, având ajutătoare pe împărăteasa Evdochia şi puterea călugărilor orbiţi de eres, s-a suit pe scaunul Patriarhiei şi făcea multe primejdii episcopilor şi clericilor celor dreptcredincioşi, care nu voiau să aibă împărtăşire cu el - pe unii îi lepăda, iar pe alţii, muncindu-i, îi ucidea, jefuindu-le averile şi risipindu-le casele. Astfel a făcut lui Severian, Episcopul Schitopolei, care n-a voit să se supună eresului său, şi, izgonindu-l de pe scaunul său, l-a ucis. Din aceste pricini se făcuse în toată Palestina mare tulburare şi sfânta cetate a Ierusalimului era prinsă şi pustiită ca de nişte barbari. Iar Sfinţii Părinţi din Palestina, nesuferind să vadă o prigonire ca aceea şi risipire a Bisericii, încă temându-se şi de mâinile ighemonilor, s-au ascuns în pustia cea mai adâncă, rugându-se cu lacrimi lui Dumnezeu, pentru pierderea ereticilor şi pentru grabnica împăcare a Bisericii.

Pe vremea aceea, în clerul Bisericii Ierusalimului era un diacon cu numele Atanasie, frumos grăitor la cuvânt şi râvnitor în dreapta credinţă. Acesta văzând în biserică, în locul patriarhului, pe ereticul Teodosie, stând ca o urâciune a pustiirii la locul cel mai de cinste, a stat înaintea lui şi a strigat cu glas mare, zicând: „O, Teodosie, încetează de a umple Sfânta Cetate de atâtea ucideri! încetează de a ridica război împotriva lui Hristos şi a izgoni tâlhăreşte turma Lui din ogrăzile cele dumnezeieşti". Acestea

zicând Atanasie către el, îndată a fost prins de ostaşii lui Teodosie şi a fost tras afară din biserică, unde, chinuindu-l cu multe feluri de munci şi bătându-l mult, l-au ucis cu un fier ascuţit. Iar trupul lui legându-l cu o funie de picioare şi târându-l prin toată cetatea, la urmă l-au aruncat spre mâncare câinilor.

Iar voievodul Dorotei, care era pus de împărat ca să ocârmuiască Palestina, nu se întâmplase într-acea vreme să fie în Ierusalim, ci era cu oastea la război împotriva moabitenilor. Acela, înştiinţându-se de cele ce se făcuseră în Sfânta Cetate, îndată întorcându-se cu oastea de la război, a alergat la Ierusalim. Dar purtătorii de arme ai lui Teodosie şi ai împărătesei Evdochia, din porunca lor, au închis porţile cetăţii înaintea voievodului, nelăsându-l să intre înăuntru. Şi nu l-au lăsat să intre până ce nu le-a făgăduit că o să fie de un gând cu ei în credinţa lor. Astfel, acel mincinos patriarh Teodosie, tulburând Biserica, a fost pe scaunul Patriarhiei Ierusalimului 20 de luni, până ce a venit poruncă voievodului de la împărat, ca să-l prindă şi să-l aducă ca pe un tulburător şi ucigaş la judecată în Constantinopol.

Dar Teodosie, aflând mai înainte de porunca împărătească care îi venea, s-a ascuns de toţi şi a fugit în Muntele Sinai, făcându-se neştiut. Atunci Preasfinţitul Patriarh Iuvenalie, care pentru bunătăţile lui avea în Constantinopol mare cinste de la împăratul Marcian şi de la Pulheria, soţia lui, şi de la patriarhul locului, s-a dus la Ierusalim cu porunca împărătească şi şi-a luat iarăşi scaunul său, îndreptând toate cele răzvrătite. Iar părinţii din pustie, auzind de întoarcerea lui, s-au umplut de mare bucurie şi s-au întors la locaşurile lor.

Dar împărăteasa Evdochia, care fusese înşelată de răucredin-ciosul Teodosie cu eresul lui Eutihie, se clătina cu mintea, ne ştiind de care mărturisire să se ţină. Deci a trimis în Antiohia la Cuviosul Simeon Stâlpnicul, cerând de la dânsul sfat folositor şi povăţuire. Iar acela a scris către dânsa, poruncindu-i să se împace cu Preasfinţitul Patriarh dreptcredincios Iuvenalie şi să urmeze învăţăturii lui binecre-dincioase. Iar împărăteasa a făcut aceasta fără de zăbavă şi, lepădân-du-se pe faţă de eres, s-a făcut părtaşă Bisericii celei soborniceşti. Aceasta văzând-o poporul cel mult al mirenilor, asemenea şi monahii care fuseseră înşelaţi de ereticul Teodosie, s-au întors la dreapta credinţă prin pilda împărătesei.

După aceasta, Sfântul Iuvenalie a petrecut în pace cealaltă vreme a vieţii sale, împodobind Sfânta Biserică cu cuvântul, cu viaţa şi cu veghea cea păstorească.

In prolog se scrie şi aceasta: Pe când Marcian cu Pulheria zideau biserica din Vlaherna în numele Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, au scris Sfântului Iuvenalie, întrebându-l dacă ştie unde a fost pus trupul Maicii Domnului. Iar el a scris răspuns că nu ştie; însă a spus un cuvânt vechi, adevărat, că a fost îngropat şi Sfinţii Apostoli au auzit o cântare îngerească până la a treia zi. Iar după trei zile, unul din ucenici nefiind la îngroparea preacuratului ei trup, i-au deschis lui mormântul, dar n-au aflat trupul ei, decât numai cele de îngropare singure. Aceasta citind împăratul şi împărăteasa, au scris către dânsul, rugându-l ca măcar racla cu cele de îngropare s-o pecetluiască şi s-o trimită la dânşii - lucru care s-a şi făcut.

Şi vieţuind Sfântul Iuvenalie toţi anii ierarhiei sale 38, a adormit cu pace şi a stat înainte între cereştile ierarhii, la scaunul slavei Arhiereului cel Mare, Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava în veci. Amin.

BINECREDINCIOSUL VOIEVOD ŞTEFAN CEL MARE ŞI SFÂNT (2 iulie)

Odrăslit de pământul Moldovei, măritul Voievod Ştefan cel Mare a fost cinstit dintotdeauna de către poporul dreptcredincios, care l-a numit „bun, mare şi sfânt". Bun pentru faptele sale de milostenie, mare pentru iscusinţa cu care a condus ţara cu dreptate -Dumnezeu pedepsind prin el pe cei lacomi şi trădători -

, sfânt pentru lucrarea lui întru apărarea întregii creştinătăţi şi zidirea unui mare număr de biserici şi mănăstiri.

Dreptcredinciosul Voievod Ştefan s-a născut la Borzeşti, din părinţi binecredincioşi - voievodul Bogdan al II-lea şi doamna Maria Oltea. Incă din copilărie a arătat o dragoste deosebită faţă de ţară şi credinţa strămoşească. în toate câte le făcea, era călăuzit de duhul dreptăţii şi al iertării. Curând după uciderea tatălui său la Răuşeni de către Petru Aron, Ştefan cel Mare este chemat la tronul Moldovei. Pe Câmpia Direptate este întâmpinat de mulţimea poporului, în frunte cu mitropolitul Teoctist, în ziua de 12 aprilie, anul mântuirii 1457. Intrebând poporul adunat dacă este cu voia tuturor să le fie domn, i s-a răspuns într-un glas: „Intru mulţi ani de la Dumnezeu să domneşti".

Deci luând Ştefan cel Mare domnia Moldovei cu voia lui Dumnezeu şi venind turcii să jefuiască pe la Galaţi, i-a bătut, luând Cetatea Albă şi Chilia. Acesta a fost începutul războaielor cu vrăjmaşii creştinătăţii pe care le-a purtat ca domn al Ţării Moldovei, şi aşa s-a dat Ştefan cel Mare în mâna lui Dumnezeu şi s-a sârguit să împlinească voia Sa. Căci nu uita a săvârşi, chiar şi războaiele, cu frică de Dumnezeu şi cu rânduială; şi multe războaie a purtat şi cu dreptate le-a câştigat, căci câte lupte a avut, atâtea mănăstiri şi biserici a făcut.

Iar rânduiala sa aceasta era: înainte de vreo luptă se lega, el împreună cu toţi oştenii săi, a posti trei zile cu pâine şi apă, spre a se împărtăşi cu dumnezeieştile Taine. Şi nu uita a pleca la luptă fără icoana Mântuitorului, dimpreună cu icoanele celor doi întâistătători şi rugători înaintea Tronului dumnezeirii, adică a Maicii Domnului şi a Sfântului Ioan Botezătorul, care prin pronia dumnezeiască, se găsesc şi astăzi la Sfânta Mănăstire Putna. Iar ca armă cerească lua întotdeauna Sfânta Cruce, pe care o însemnase pe toate armele şi pavezele oştenilor săi. Şi tot în chipul Sfintei Cruci a rânduit a se face toate săbiile oştenilor, ca în lupta cu vrăjmaşul cel văzut să biruiască şi pe cel nevăzut.

Acest mare şi dreptcredincios voievod, apărător al creştinătăţii, pentru mulţimea sângelui curs în războaie, a ridicat mănăstiri pe locul bătăliilor, ca, în veac, atât călugării, cât şi preoţii din sfintele altare, să-l pomenească în rugăciune dimpreună cu cei căzuţi, binecredin-cioşi sau vrăjmaşi, aşa cum Domnul însuşi ne-a poruncit să ne rugăm.

Iar chipul ridicării Mănăstirii Putna, cum spune cronicarul Ion Neculce, acesta a fost: a tras Ştefan Vodă cu arcul dintr-un vârf de munte ce este lângă mănăstire; şi unde a ajuns săgeata, acolo a făcut prestolul în altar. Şi a pus şi pe trei boieri de au tras, pe vătaful de copii şi pe doi copii din casă; şi unde a căzut săgeata vătafului de copii a făcut poarta, iar unde a căzut săgeata unui copil din casă a făcut clopotniţa. Iar un copil din casă a întrecut pe marele Ştefan, căzându-i lui săgeata într-un deluşor, ce se cheamă „Sion", care este lângă mănăstire; şi a zidit într-acel loc biserică de lemn.

Şi a zidit Ştefan Vodă Mănăstirea Putna, să-i fie spre odihnă de veci, lui şi familiei lui, şi spre mângâiere poporului. Şi a adus acolo pe Daniil Sihastrul, sfântul său duhovnic, împreună cu ucenicii săi, toţi rugători cu inima şi desăvârşiţi scriitori de cărţi sfinte, căci alte cărţi mai frumos împodobite ca ale lor nu s-au mai văzut. Asemenea şi Sfântului Simeon Sihastrul, primul său duhovnic, şi celor 17 ucenici ai săi le-a înălţat un schit în „Poiana lui Simeon", care mai apoi s-a numit Mănăstirea Pângăraţi. Iar după săvârşirea Cuviosului Simeon, a luat moaştele binemirositoare ale sfântului spre păstrare în cetatea Sucevei, capul lui avându-l cu dânsul totdeauna, ca pe un odor de mare preţ, pe care în fiecare zi îl tămâia şi îl săruta.

Iar în al 17-lea an al domniei sale, s-au ridicat turcii cu multă oaste şi au venit în Moldova, ca să-l supună pe domn şi să stăpânească acest binecuvântat pământ. Dar iscusit fiind voievodul la războaie, i-a atras într-o mlaştină de lângă Vaslui, la Podul Inalt, unde a zdrobit o oaste de trei ori mai mare decât a sa, căci bunul Dumnezeu a rânduit aceasta, ca prin acest mic popor să smerească împărăţia turcească cea păgână şi vărsătoare de sânge creştinesc. Dar pentru că ştia marele Ştefan Voievod că în urmă se vor întoarce păgânii cu mai mare oaste împotriva Moldovei, a scris scrisoare către toţi regii şi împăraţii Europei, cerând ajutor, după cum urmează mai jos:

„Prealuminaţilor, preaputernicilor şi aleşilor domni a toată creştinătatea, cărora această scrisoare a noastră va fi arătată, sau de care ea va fi auzită. Noi, Ştefan Voievod, din mila lui Dumnezeu Domn al Ţării Moldovei, mă închin cu prietenie vouă tuturor, cărora vă scriu şi vă doresc tot binele. Şi vă spun domniilor voastre că necredinciosul împărat al turcilor, Mahomed al II-lea, a fost de multă vreme şi este încă pierzătorul întregii creştinătăţi şi în fiecare zi se gândeşte cum ar putea să supună şi să nimicească toată creştinătatea. De aceea facem cunoscut domniilor voastre că, pe la Boboteaza trecută, mai sus numitul turc a trimis în ţara noastră şi împotriva noastră o mare oştire în număr de 120.000 de oameni, al cărui căpitan de frunte era Soliman paşa-beglerbegul. Impreună cu acesta se aflau toţi curtenii sus numitului turc şi mulţime multă din Valahia şi domnul Valahiei cu toată puterea lui Asan-beg şi Ali-beg şi Scheder-beg şi Graba-beg şi Oşu-beg şi Valtival-beg şi Serefaga-beg, domnul din Sofia, şi Cuseran-beg şi Tiri-beg, fiul lui Isac paşa, cu toată puterea lui de ieniceri. Aceşti mai sus numiţi erau toţi căpitanii cei mari, cu ostile lor.

Auzind şi văzând noi acestea, am luat sabia în mână şi cu ajutorul Domnului Dumnezeului nostru Celui atotputernic, am mers împotriva duşmanilor creştinătăţii, i-am biruit şi i-am călcat în picioare şi pe toţi i-am trecut sub ascuţişul săbiei noastre, pentru care lăudat să fie Domnul Dumnezeul nostru.

Auzind despre acestea împăratul păgân al turcilor, îşi puse în gând să se răzbune şi să vie, în luna mai, cu capul său şi cu toată oştirea sa împotriva noastră şi să supuie ţara noastră creştinească, pe care Dumnezeu a ferit-o până acum. Dar dacă această poartă, care este ţara noastră, va fi pierdută, atunci creştinătatea va fi în mare primejdie. De aceea ne rugăm de domniile voastre să ne trimiteţi nouă pe căpitanii voştri împotriva duşmanilor creştinătăţii, până mai este vreme, fiindcă turcul are acum mulţi potrivnici şi în toate părţile are de lucru cu oameni ce-i stau împotrivă cu sabia în mână. Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credinţa noastră creştinească, şi cu jurământul domniei noastre, că vom sta în picioare şi ne vom lupta până la moarte pentru legea creştinească, noi cu capul nostru. Aşa trebuie să faceţi şi voi pe mare şi pe uscat, după ce, cu ajutorul lui Dumnezeu cel Atotputernic, noi i-am tăiat mâna dreaptă. Deci fiţi gata fără întârziere.

Suceava, în ziua Sfântului Pavel Tebeul, luna ianuarie în 15 zile, la anul 1475, Ştefan Voievod, domnul Ţării Moldovei".

După această scrisoare a sa către mai marii creştinătăţii, prin care îi ruga de ajutor, de înfrăţire şi de lepădare a mândriei, n-a primit nici un ajutor de la mândrii stăpânitori ai Europei, dar, cu smerenie şi tărie de mucenic, a îndurat înfrângerea oştirii moldoveneşti la Războieni, fiind oastea păgână de zece ori mai mare. Şi a fugit voievodul Ştefan spre Cetatea Neamţului, să-şi tragă sufletul şi să afle încotro să apuce. Şi fiind maica sa în cetate - după cum iarăşi scrie Ion Neculce -, nu l-a lăsat să intre şi i-a zis că orice pasăre în cuibul ei piere; deci, să se ducă în sus să strângă oaste, căci, cu ajutorul Domnului, izbânda va fi a lui. Şi aşa, pe cuvântul mamei sale, s-a dus.

Şi, mergând în sus pe Moldova, a mers pe la Voroneţ, unde trăia un părinte sihastru, pe nume Daniil. Şi bătând Ştefan Vodă în uşa sihastrului ca să-i descuie, a răspuns sihastrul să aştepte Ştefan Vodă afară până îşi va isprăvi rugăciunea. Şi după ce şi-a isprăvit sihastrul rugăciunea, l-a chemat în chilie pe voievod şi s-a spovedit Ştefan Vodă la dânsul. Şi a întrebat Ştefan Vodă pe sihastru: „Ce vom face, că nu mai putem să ne batem cu turcii? Inchina-vom ţara la turci, au ba?" Iar sihastrul a zis: „Să nu o închinaţi, că izbânda este a noastră. Numai după ce vei izbândi, să faci o mănăstire acolo, în numele Sfântului Gheorghe, al căruia să fie şi hramul bisericii".

Deci a mers Ştefan Vodă în sus, pe la Cernăuţi şi pe la Hotin şi a strâns la oaste fel de fel de oameni şi au purces în jos. Iar turcii, înţelegând că va să vie Ştefan Vodă cu oaste în jos, au lăsat şi ei Cetatea Neamţului de a o mai bate cu tunurile şi au început a fugi spre Dunăre. Iar marele Ştefan a început a-i goni din urmă şi a-i bate, până i-a trecut Dunărea. Şi, întorcându-se voievodul, a făcut Mănăstirea Voroneţ, cu hramul Sfântul Gheorghe, unde s-a retras şi Sfântul Daniil Sihastrul, şi, prin lucrare dumnezeiască, s-a rânduit că icoana hramului a fost găsită, în vremea lucrării ei, nefacută de mână omenească, cu chipul Sfântului Gheorghe.

Iar mai târziu, Ştefan Vodă a zidit Mănăstirea Războieni, cu hramul Sfântului Arhanghel Mihail, unde smeritul domn a pus şi această pisanie: „Eu şi curtea mea am făcut cele ce mi-au stat în putinţă şi s-a întâmplat ceea ce ştiţi. Pe care lucru îl socotesc că a fost după voia lui Dumnezeu ca să mă pedepsească pentru păcatele mele, şi lăudat fie numele Lui".

In Ţara Moldovei, Ştefan cel Mare şi Sfânt a zidit multe sfinte mănăstiri, precum: Mănăstirea Putna, cu hramul Adormirea Maicii Domnului (1470), Mănăstirea Tazlău, cu hramul Naşterea Maicii Domnului (1487), Mănăstirea Voroneţ, cu hramul Sfântul Gheorghe (1488), Mănăstirea Borzeşti (1494), Mănăstirea Popăuţi, cu hramul Sfântul Nicolae (1496), Mănăstirea Războieni, cu hramul Sfântul Arhanghel Mihail (1496), Mănăstirea Neamţ, cu hramul înălţarea Domnului (1497), Mănăstirea Dobrovăţ, cu hramul Pogorârea Duhului Sfânt (1504) şi altele.

Iar biserici domneşti ridicate de fericitul voievod au fost: Pătrăuţi (1487), Sfântul Ioan - Vaslui (1490), Precista Mare - Bacău (1491), Sfântul Nicolae Domnesc - Iaşi (1492), Sfântul Gheorghe -Hârlău (1492), Bălineşti (1493), Cuvioasa Parascheva - Cotnari (1493), Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel - Huşi (1495), Sfântul Nicolae din Dorohoi (1495), Sfântul Ioan Domnesc - Piatra Neamţ (1498).

Ca voievod, Ştefan cel Mare şi Sfânt a făcut multe milostenii celor săraci, răsplătind şi pe ostaşii săi cu averi şi moşii, iar mai vârtos răsplătea după faptele de vitejie din război. Aşa pe Purice Aprodul, ce l-a scăpat de moarte într-o bătălie cu ungurii, miluiţi fiind de Dumnezeu de au scăpat cu viaţă, l-a făcut boier, armaş mare, şi din el s-a tras mai apoi neamul Movileştilor. Aşa şi pe Burcel, care, fiind sărac, ara pământul în zi de sărbătoare, neavând plug să are, l-a miluit cu plug şi cu moşie şi s-a dus cu pace la Sfânta Liturghie, că era Duminică, iar sfântul voievod venise la dumnezeiasca slujbă în târgul Vasluiului.

Şi nu numai oştenilor credincioşi le-a dat dări şi milostenii, ci a zidit din temelie şi a miluit multe mănăstiri în Ţara Moldovei, în Ţara Ardealului, în Ţara Valahiei, pe la Sfintele Locuri şi în Sfântul Munte al Athosului. Iar egumenului Mănăstirii Zografu i-a trimis scrisoare, împreună cu dania sa ctitoricească: Iar pentru altă milă, pe care o va da Dumnezeu, cunoscătorul de inimi, Cel ce vede toate, sfânta mănăstire şi biserică a lui Dumnezeu, egumenul şi preoţii şi toţi fraţii întru Hristos ce vieţuiesc acolo să ţie şi să împlinească acest aşezământ, după rânduiala Sfintei Biserici şi după dorinţa noastră, cum vom arăta mai departe: înainte de toate să scrie pe domnia mea la Sfânta Proscomidie, după datina Sfinţilor Părinţi şi după aşezământul Sfintei Biserici, şi să scrie şi pe doamna mea şi pe copiii noştri dăruiţi de Dumnezeu, Alexandru şi Elena şi să stea în sfântul pomelnic, precum este scris. Şi iarăşi, până când va fi mila lui Dumnezeu Atotţiitorul asupra noastră şi vom fi în viaţă pe lumea aceasta, sfânta biserică să ne cânte sâmbătă seara un Paraclis şi Duminica la prânz să se dea băutură. Marţea să se cânte Liturghie şi la prânz să se dea băutură; şi să se pomenească în fiecare zi la Vecernie şi la Pavecerniţă şi la Miezonoptică şi la Utrenie şi la Liturghie şi la Sfânta Proscomidie şi unde este obiceiul Sfintei şi dumnezeieştii Biserici. Aceasta să ni se facă atât cât vom fi în viaţă.

Iar după trecerea anilor noştri, după trecerea vieţii noastre, în primul an să ni se facă şi să ni se cânte Sfântul Parastas în sobor, şi apoi şi celelalte slujbe de a treia zi, şi asemenea la a noua zi, la a douăzecea zi, la a patruzecea zi şi la jumătate de an şi iarăşi la un an. Iar după trecerea unui an de atunci, să ni se cânte în fiecare an, într-o zi, în sobor de pomenire, seara la parastas şi colivă şi băutură să se dea, iar dimineaţa la Sfânta Liturghie, iarăşi colivă şi la prânz, băutură spre mângâierea fraţilor. Aceasta să rămână cât va. dăinui sfânta mănăstire".

Iar călugărilor de la Mănăstirea Neamţ le-a dat rânduială, pentru ctitorirea bisericii mari şi a chiliilor: „In fiecare miercuri seara, călugării şi egumenul din Mănăstirea Neamţu să ne cânte nouă şi doamnei Măria un parastas, iar joi o Liturghie până în veac, cât va sta această mănăstire".

Sfinţenia şi-a arătat-o chiar şi în faptele socotite a fi fără duhul blândeţii, precum izgonirea din ţară sau osândirea spre moarte a trădătorilor. Iar întru acestea, fiind la mijloc soarta neamului şi a pământului strămoşesc, arătat a fost că lucru cu dreptate a săvârşit, căci de s-ar fi milostivit spre un om ar fi pierit o ţară şi un neam sub loviturile mişeleşti ale păgânilor şi răucredincioşilor. Şi precum trupul trebuie

înfometat şi slăbit pentru a scoate patima din el, ori precum Sfântul Ilie a ucis cu mâna lui pe slujitorii idoleşti spre a feri poporul de necurăţia închinării la idoli, aşa şi acest sfânt voievod, cu dreptate a izgonit şi a pedepsit aspru pe cei ce ieşeau din dumnezeiasca ascultare, asemănându-se cu Iuda vânzătorul.

Dar n-a uitat să fie iertător şi milostiv cu toţi cei care se pocăiau şi îşi cereau iertarea din mâinile sale, precum Insuşi Hristos a făcut cu Petru după lepădarea sa, ori cu Proorocul David după ce acesta a săvârşit adulter cu femeia lui Urie. Aşa îi scrie voievodul vornicului Mihu, fugit mişeleşte din ţară, dar care voia să se întoarcă şi să fie credincios Sfântului Ştefan: Te-am iertat şi toată mânia şi ura am alungat-o cu totul din inima noastră. Şi nu vom mai pomeni în veci, cât vom trăi, de lucrurile şi faptele petrecute; ci te vom milui şi te vom ţine la mare cinste şi dragoste, deopotrivă cu boierii credincioşi şi de cinste. Şi satele, adică ocinile tale, toate le-am întors; vino, deci, îndată ce ne vei face slujba cu care te-am însărcinat.

Inţeleptul voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt a lăsat cu limbă de moarte fiului său ca, de va fi să închine ţara, să o închine turcilor, care pentru bani măcar îşi ţin cuvântul, iar în cele bisericeşti nu caută nicidecum a se amesteca. Ceea ce s-a şi întâmplat mai în urmă, iar pământul ţarii, cu rugăciunile sale, a rămas un pământ binecuvântat.

Binecredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt, asemenea sfinţilor şi drepţilor lui Dumnezeu, şi-a cunoscut mai dinainte obştescul sfârşit. Precum şi Sfântul Constantin cel Mare, înainte de obştescul său sfârşit, aşa şi Ştefan cel Mare, a chemat vlădicii şi toţi sfetnicii săi, boierii cei mari şi alţii, arătându-le că de nu vor mai putea ţine ţara aşa cum a ţinut-o el, socotind din toţi pe turc mai puternic şi mai înţelept, a dat învăţătură să se închine turcilor, iar mai apoi le-a mai dat fiecăruia cuvinte de mângâiere şi îmbărbătare, spre mântuirea lor şi a neamului. Apoi, lăsând pe fiul său, Bogdan, pe scaunul Moldovei, şi dând tuturor sărutarea cea de pe urmă, s-a săvârşit cu pace, dându-şi sufletul în mâinile lui Hristos, Domnul domnilor şi Impăratul împăraţilor, în a doua zi a lunii lui iulie, la anul mântuirii 1504, ca un preaslăvit domn şi apărător al creştinătăţii, cum până atunci nu mai cunoscuse acest pământ binecuvântat.

Iar la moartea sa - cum zice iarăşi Ion Neculce -, a fost jelit de tot norodul, că s-a luat de la dânşii asemenea piatră de mult preţ şi făclie a dreptei credinţe şi a dragostei de neam. Şi l-a îngropat ţara cu multă jale şi plângere în Mănăstirea Putna, care era de dânsul zidită. Atâta jale era, de plângeau toţi, ca după un părinte al lor, căci cunoşteau toţi că s-au păgubit de mult bine şi multă apărare. Iar poporul cel binecredincios se tânguia la săvârşirea sa cu multe lacrimi şi întristare: „Plânge dealul, plânge valea,/ Plâng pădurile bătrâne,/ Şi norodu-n hohot plânge:/ Cui ne laşi pe noi, stăpâne?...".

„Cei după moartea lui până astăzi îi zic "Sveti" - Sfântul Ştefan Vodă -, nu pentru suflet, care este în mâna lui Dumnezeu, că el încă a fost un om cu păcate, ci pentru lucrurile lui vitejeşti, care nimeni din domni, nici mai înainte, nici după aceea, nu le-au ajuns...", precum scrie cronicarul Grigorie Ureche.

După săvârşirea sa, multe minuni s-au întâmplat la mormântul său, vindecări minunate ori izgoniri de demoni, care şi până azi se petrec. Iar la anul 1775, răpită fiind Bucovina de către austrieci, chipul său de lângă mormânt s-a întunecat la faţă cu totul, iar clopotul cel mare a început a bate singur, candelele de la mormânt, întotdeauna aprinse, s-au stins singure, iar biserica întreagă s-a umplut de o lumină stranie, semn că voievodul însuşi se mâhnise de mulţimea păcatelor acestui popor, din care pricină a ajuns sub stăpânire străină.

Insă, fără de îndoială, tuturor celor ce vin şi i se închină cu evlavie la mormânt, acest mare şi minunat domn, următor în viaţă şi în fapte Sfântului şi Marelui Constantin şi marilor împăraţi creştini, le bucură inimile şi îi întăreşte pe piatra credinţei şi în nădejdea vieţii veşnice. Asemenea, se mai spune că la Judecata de apoi, Sfântul şi Marele Ştefan Voievod va răsplăti tuturor celor ce s-au jertfit pentru credinţa strămoşească şi pentru ţară şi neam.

Pentru râvna sa întru apărarea credinţei ortodoxe pe pământul ţării noastre, pentru marile sale vitejii şi pentru numeroasele sale mănăstiri şi biserici care împodobesc şi astăzi Moldova, fiind cinstit de-a lungul veacurilor de popor între sfinţi, Binecredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt a fost canonizat de

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la 20 iunie 1992, fiind prăznuit la 2 iulie, ziua în care a trecut din această viaţă la cereştile locaşuri.

Cu ale căruia rugăciuni să ne învrednicim şi noi a dobândi arvuna vieţii veşnice la săvârşirea din această viaţă şi mai vârtos la Judecata de apoi, pentru a slăvi cu sfinţii pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu Cel în Treime lăudat şi închinat. Amin.

SFÂNTUL IOAN MAXIMOVICI, ARHIEPISCOP DE SAN FRANCISCO (2 iulie)

Fericitul ierarh Ioan s-a născut în anul 1896, în satul Adamovka din provincia Harkov, în familia de nobili ucraineană Maximovici, fiind botezat cu numele de Mihail. Educaţia secundară a făcut-o la şcoala militară din Poltava, apoi a studiat dreptul la Universitatea din Harkov. In timpul războiului civil care a urmat după revoluţia bolşevică, familia sa a fost evacuată la Belgrad, unde Mihail şi-a terminat studiile de teologie. In 1926, el a fost tuns monah de mitropolitul Antonie Hrapovitsky, unul din cei mai străluciţi ierarhi ruşi care a reuşit să scape din vâltoarea revoluţionară. Primind numele Sfântului Ioan de Tobolsk - un strămoş al său, prăznuit la 10 iunie -, noul călugăr a fost imediat instalat ca şi profesor şi spiritual al Seminarului sârb din Bitola, unde a influenţat puternic elevii săi prin viaţa sa ascetică şi atenţia sa părintească. După ce inspecta dormitoarele, el îşi petrecea noaptea în rugăciune şi nu îşi îngăduia decât o oră sau două de odihnă, aşezat sau îngenuncheat înaintea icoanelor. De altfel, el recunoştea singur că, după ce a fost călugărit, nu s-a mai întins niciodată ca să doarmă. El nu mânca decât o dată pe zi, puţin înainte de miezul nopţii, iar în timpul Postului Mare nu se hrănea decât cu pâinea de la altar, petrecând prima şi ultima săptămână a postului ajunând cu totul.

In 1934, el a fost hirotonit episcop, în pofida reţinerilor sale, şi fost trimis la Shanghai, în China, unde s-a angajat cu totul în susţinerea şi consolarea mulţimii de refugiaţi ruşi. El a început prin a împăca ortodocşii de diferite naţionalităţi, care erau împărţiţi prin certuri de jurisdicţie, şi a organizat ajutorul pentru cei mai săraci. In orice vreme, el mergea pe străzi pentru a aduna copiii bolnavi şi orfani, atât ruşi, cât şi chinezi. Orfelinatul pe care l-a întemeiat, având ca ocrotitor pe Sfântul Tihon de Zadonsk, a început cu opt copii şi adăpostea 3500 atunci când sosirea comuniştilor a obligat comunitatea să se refugieze la început pe o insulă din Filipine, apoi în Statele Unite.

In pofida multelor sale sarcini pastorale, Sfântul Ioan continua şi chiar înăsprea nevoinţa sa. El slujea în fiecare zi Sfânta Liturghie. Afectat de ulcere la picioare, el a refuzat să fie operat, iar când s-a supus în cele din urmă presiunilor credincioşilor din parohia sa, în aceeaşi seară în care a avut loc operaţia, el a venit în biserică pentru a sluji privegherea Inălţării Sfintei Cruci. Mulţumindu-se cu veşmintele cele mai smerite, nu se încălţa decât cu sandale uşoare, pe care le lăsa adeseori la câte un sărac şi slujea întotdeauna cu picioarele desculţe, spre marea uimire a unora. Râvnind spre Dumnezeu printr-o nevoinţa la fel de aspră ca şi a părinţilor de demult, el a primit darul înainte-vederii, pe care îl folosea, cu discernământ, pentru mântuirea şi întărirea sufletelor. Cea mai mare parte a timpului o petrecea vizitând bolnavii, pentru a le aduce Sfânta împărtăşanie şi mângâierea prezenţei lui Dumnezeu. El nu dispreţuia nici deţinuţii, nici bolnavii mintal, iar ei îl primeau cu linişte şi bucurie şi îi ascultau cu atenţie cuvintele.

In vremea ocupaţiei japoneze, atunci când colonia rusă din Shanghai era ameninţată permanent, curajosul ierarh şi-a asumat conducerea ei, cu pericolul pierderii vieţii, şi a continuat să-şi viziteze turma, chiar în mijlocul nopţii şi în cartierele cele mai periculoase. Odată cu sosirea comuniştilor, în 1949, refugiaţii ruşi din Shanghai -în număr de 5000 - au fost evacuaţi într-o insulă din Filipine, expusă periodic taifunurilor. Dar, protejată de rugăciunile păstorului său, tabăra de refugiaţi a fost ferită de acestea pe parcursul celor 27 de luni ale şederii lor acolo. O singură dată au avut ocazia refugiaţii să vadă taifunul, dar atunci acela şi-a schimbat direcţia şi a ocolit insula. Iar la puţină vreme după ce majoritatea lor au părăsit tabăra, un taifun cumplit a măturat totul în cale de pe insulă.

Reuşind să obţină autorizaţia de emigrare în Statele Unite pentru turma sa, neobositul păstor a fost numit arhiepiscop pentru Europa Occidentală al Bisericii Ruse din Exil (1951). A avut scaunul său la început la Paris, după aceea la Bruxelles. Nelimitându-se numai la nevoile pastorale ale emigranţilor ruşi, el a arătat un interes viu pentru restaurarea Ortodoxiei în Occident şi a manifestat o adâncă evlavie pentru sfinţii apuseni anteriori schismei, a căror pomenire s-a străduit să o reintroducă în slujbe. In Europa, ca şi în China, iar apoi în Statele Unite, fericitul a continuat să se poarte ţinând seama doar de poruncile dumnezeieşti, fără a lua în considerare convenţiile sociale, ceea ce i-a atras critica unora, dar a făcut să fie admirat de către alţii ca şi un „nebun pentru Hristos" al vremurilor noastre. într-o zi, un preot catolic, voind să dovedească credincioşilor săi că sfinţenia nu este deloc ceva ce ţine de trecut, a exclamat în predica sa: „Voi cereţi dovezi, voi spuneţi că astăzi nu se mai întâmplă minuni, că nu mai sunt sfinţi. De ce să vă aduc dovezi teoretice, când acum pe străzile Parisului umblă un sfânt: Sfântul Ioan cel desculţ!"

Nu le era uşor celor comozi să trăiască alături de un asemenea om, care trăia în acelaşi timp în lumea de aici şi în împărăţia cerească. Unul din ucenicii săi îşi amintea că sfântul „îi extenua în rugăciune" cu slujbele sale prelungite. Era foarte sever şi pretenţios cu preoţii şi cu toţi cei ce slujeau în biserică. In acelaşi timp însă, unii din cei credincioşi l-au văzut înconjurat de lumină în timpul slujbei sau ridicat de la pământ.

In 1963 a fost trimis în grabă la San Francisco pentru a readuce pacea în sânul comunităţii ruse, dezbinate în legătură cu construcţia catedralei de acolo. Proorocind cu mult timp înainte ziua mutării sale la Domnul, a adormit în pace la 2 iulie (19 iunie pe calendarul vechi) 1966, la Seattle. Deşi legile americane nu permiteau înmormântarea unui episcop în catedrala zidită de el, sfântul s-a arătat iarăşi mai presus de legile omeneşti - ca şi atunci când a reuşit să-şi aducă turma sa din Filipine în America - şi în cazul său s-a făcut o excepţie unică, ca mărturie a cinstei de care se bucura. Sfintele sale moaşte stau ca mărturie a sfinţeniei sale în catedrala din San Francisco şi numeroşi sunt cei care adeveresc că au primit ajutor de la Sfântul Ioan după mutarea sa la Domnul.

Un soldat ortodox credincios care a fost chemat să lupte în Vietnam, a luat o fotografie a sfântului pe care a lăsat-o o vreme sub mitra acestuia de la mormânt. Purtând această fotografie la piept, el a scăpat de trei ori de la moarte sigură: odată când tot detaşamentul său a pierit într-o misiune de recunoaştere, altădată, când a rămas singurul nevătămat după ce o mină a explodat în baraca lor, iar altădată când s-a salvat dintr-o capcană a inamicului.

Nenumărate sunt mărturiile despre minunile pe care Sfântul Ioan le-a săvârşit şi le săvârşeşte necontenit, adeverind că Cel ce îl preamăreşte pe el, Iisus Hristos, ieri şi azi şi în veci, este Acelaşi. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC IACHINT
(3 iulie)

Pe când Traian împărăţea în Roma, se făcuse prigoană mare împotriva creştinilor, pentru că era dată poruncă împărătească, ca toţi cei ce sunt sub stăpânirea lui să aducă jertfa zeilor; iar cei ce nu vor voi să facă aceasta să fie daţi la munci. In acea vreme era în palatele împărăteşti un tânăr ales, anume Iachint, de neam din Cezareea Capa-dociei, având vârsta de 20 de ani. Acesta stătea totdeauna înaintea feţei împăratului, fiind cu dregătoria postelnic. El era cu viaţă şi credinţă întreg înţeleaptă, creştin adevărat, slujind în taină lui Hristos Dumnezeu şi împodobindu-se cu curăţia, cu înfrânarea, cu blândeţea şi cu toate lucrurile cele bune.

Şi sosind o prăznuire oarecare a necuraţilor zei, împăratul Traian cu tot poporul aducea jertfe idolilor. Dar Iachint, tânărul cel frumos, nu s-a dus cu împăratul la idoli, ci a rămas în palatele împărăteşti, unde, intrând într-o mică odaie osebită, se ruga cu dinadinsul către adevăratul Dumnezeu. Văzând aceasta un alt tânăr de o vârstă cu dânsul, anume Urvechie, care avea aceeaşi rânduială de postelnic, şi auzind

rugăciunea lui, s-a dus de a spus împăratului cum că Iachint, călcând porunca împărătească, se roagă unui oarecare Iisus Hristos, numindu-l Dumnezeu. Iar împăratul Traian tocmai prânzea înaintea poporului la acea necurată prăznuire; şi poruncind să aducă acolo pe Iachint, împăratul i-a dat din cărnurile cele jertfite idolilor, porun-cindu-i să mănânce înaintea lui. Dar Iachint, viteazul ostaş al lui Hristos, însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis către împărat: „Să nu-mi fie mie, cel ce sunt creştin, a mânca acele bucate necurate. Eu aş fi voit ca şi tu să te depărtezi de înşelăciunea idolească, de diavoleasca prăznuire şi de necuratele jertfe, şi să cunoşti pe Unul adevăratul Dumnezeu şi Aceluia să-I slujeşti".

O îndrăzneală ca aceasta a tânărului Iachint văzând-o toţi cei ce prânzeau cu împăratul şi cei care îi stăteau înainte, s-au mâniat asupra lui cu iuţime. Iar împăratul a zis către dânsul: „Iachinte, tinereţile tale te fac mândru, şi tu, nevrednicule, mă înveţi pe mine ca să nu slujesc zeilor părinteşti, ci unui Hristos oarecare, pe Care nici noi nu-L ştim, nici părinţii noştri nu L-au ştiut". Sfântul Iachint a răspuns: „Nu-L ştii, pentru că eşti nevrednic de cunoştinţa Lui. Acela este Dumnezeu adevărat, Cel ce a făcut cerul, pământul şi marea şi toate cele dintr-însele; Cel ce a orânduit luminătorii cei cereşti spre luminarea oamenilor şi a zidit pe om după chipul Lui. Cu adevărat spui că nu-L ştii pe Acela, pe Care nici părinţii tăi nu L-au cunoscut, fiind fii ai mâniei. Iar eu, fiind născut şi crescut din părinţi binecredincioşi şi iubitori de Hristos, sunt învăţat a-I sluji şi a mă închina Lui".

Iar împăratul, mâniindu-se pentru un răspuns ca acesta al sfântului, a poruncit slugilor care stăteau înainte să-l bată peste gură. Iar aceia repezindu-se îndată asupra mucenicului lui Hristos, nu numai îl loveau tare peste gură şi peste obraz, dar îl călcau şi cu picioarele cumplit, fiind căzut la pământ, şi-i ziceau: „De ce răspunzi împăratului cu aşa îndrăzneală?" Apoi împăratul a poruncit să înceteze a-l bate; şi sfântul zăcea la pământ, neputând să se scoale de cumplitele lovituri şi de călcările picioarelor. Iar Traian a poruncit să bage cu sila în gura sfântului, mâncări din cele jertfite. Dar sfântul mucenic al lui Hristos, strângându-şi tare gura şi dinţii, n-a lăsat nicidecum să i se pună în gură spurcăciunea jertfită a idolilor. Deci împăratul a poruncit să-l lege cu legături de fier, să-i bage picioarele în obezi şi să-l închidă în temniţă.

Iar a doua zi, împăratul cu poporul, săvârşind acelaşi praznic spurcat, a poruncit să se pună înaintea lui toate uneltele cele de mun-cire, apoi să aducă din temniţă pe mucenicul Iachint, la cercetare. Şi adus fiind sfântul, Traian a zis către dânsul: „O, tânărule, oare te vei supune poruncii noastre, sau vei petrece încă în împotrivire? Văd că gândul tău cel mândru te va aduce la chinuri amare, dar ascultă-mă pe mine şi jertfeşte zeilor, ca să nu pieri rău". Iar robul lui Hristos, rămânând tare ca un diamant cu trupul şi cu sufletul şi având în ajutor puterea lui Dumnezeu, a zis lui Traian: „Eu sunt creştin! Cinstesc pe Hristos şi Aceluia mă închin. Deci, mă aduc pe mine însumi jertfă vie, iar diavolilor tăi nu voi jertfi şi nu mă tem de îngrozirile tale. Eu n-am nici o grijă de chinuri şi nu vei putea să mă pleci păgânătăţii tale, pe mine care sunt rob al lui Hristos. Nici nu mă vei înşela, ca pentru viaţa cea de scurtă vreme să las viaţa cea veşnică; deci fă ceea ce voieşti!"

Şi umplându-se împăratul de mânie, a poruncit ca întâi să întindă la pământ pe acel sfânt tânăr şi să-l bată multă vreme, fără de cruţare; apoi să-l pună la muncire, spânzurându-l şi strujindu-i trupul cu unghii de fier. Iar mucenicul, răbdând cu vitejie, striga către împărat: „Sunt creştin! Sunt robul lui Hristos şi nu mă voi lepăda de El. Iar tu, muncindu-mă pentru Hristos, îmi faci mult bine. Deci, scorneşte încă şi mai multe chinuri împotriva mea. Eu doresc a pătimi mai mult pentru Domnul meu, până ce voi birui prin răbdarea mea tirania ta, cu ajutorul Stăpânului meu Hristos, Care ajută tuturor celor ce cu credinţă cheamă preasfânt numele Lui".

Şi fiind ceasul al şaptelea şi toţi cei din privelişte minunându-se foarte mult de răbdarea mucenicului, împăratul a poruncit să-l ia de la muncire şi, legându-l, să-l ducă iarăşi în temniţă. Şi a poruncit străjerilor să nu-i dea altă hrană şi băutură decât numai din cele jertfite idolilor, ca, astfel, fiind silit de foame şi de sete, să guste din ele. Iar străjerii îndeplineau porunca împăratului, căci aduceau în toate zilele mâncăruri din jertfele idoleşti şi le puneau înaintea sfântului în temniţă. Dar, venind dimineaţa, le găseau pe toate întregi, de vreme ce sfântul mucenic nu voia nici măcar să se uite spre acele mâncăruri jertfite idolilor, ci îi erau ca o urâciune pângărită.

Deci petrecând el multe zile în foame şi în sete, se ruga neîncetat lui Dumnezeu şi se veselea cu duhul, ca la un ospăţ prea îndestulat, pentru că era hrănit cu darul Sfântului Duh. Iar Traian, trimiţând slujitorii săi, întreba pe străjeri dacă Iachint gustă din jertfele puse înainte. Iar aceia îl încredinţau că nici cu degetul nu se atinge de cele ce i se aduc lui, ci se bucură, petrecând fără hrană şi băutură, şi face rugăciuni către Dumnezeul său. Iar Traian, auzind aceasta, se mânia împotriva străjerilor, socotind că-i aduce hrană altcineva. Deci, îi îngrozea cu moartea pe acei străjeri, iar aceia îl încredinţau cu jurământ, că nimeni altul nu vine la dânsul, deoarece ei păzesc temniţa cu dinadinsul, nelăsând să se apropie cineva.

Şi trecând 38 de zile, unul din străjeri a intrat, după obicei, în temniţă, aducând cele jertfite idolilor, ca să le pună înaintea mucenicului. Şi a văzut străjerul acela temniţa plină de o lumină negrăită şi doi îngeri stând lângă sfântul răbdător de chinuri. Unul acoperea trupul sfântului cu o haină prealuminoasă, iar altul îi punea pe cap o cunună preaminunată. Aceasta văzând-o străjerul, s-a umplut de mare frică şi, aruncând cele aduse, a alergat la împărat şi i-a spus ceea ce a văzut. Iar împăratul nu credea cele spuse, socotind că sunt oarecare năluciri făcute prin vrajă. Deci voia să chinuiască pe pătimitorul lui Hristos cu munci mai cumplite.

După două zile, Traian şezând la judecată, a trimis la temniţă să-l scoată pe cel legat la muncire, zicând: „Să văd cum îi va ajuta Hristos! Oare îl va scoate pe el din mâinile mele?" Şi intrând slujitorii în temniţă, au găsit pe sfântul mucenic sfârşit în Domnul, iar îngerii în chipul unor tineri prealuminoşi stăteau împrejurul lui, ţinând în mâini lumânări. Şi se umpluse temniţa de nespusă lumină şi de bună mireasmă negrăită, iar slujitorii, fiind cuprinşi de frică, au fugit din temniţă şi au spus acestea împăratului. Atunci împăratul umplându-se de ruşine şi de mânie, a trimis mai mulţi slujitori ca să scoată afară din temniţă trupul cel mort. Iar aceia, intrând în temniţă, n-au văzut nimic altceva decât pe cel mort zăcând şi l-au scos afară. Deci împăratul a poruncit ca acel cinstit trup al mucenicului să-l scoată afară din cetate şi să-l arunce în loc pustiu spre mâncarea fiarelor, a câinilor şi a păsărilor. Apoi a poruncit şi străjerilor să vegheze de departe, ca să nu-l fure creştinii. Astfel zăcea trupul cel mult pătimitor, nevătămându-se de nimic, pentru că-l păzea îngerul lui Dumnezeu.

Iar într-o noapte, arătându-se îngerul unui preot cinstit, cu numele Timotei, care era rudenia mucenicului, i-a poruncit să ia trupul sfântului. Acela, luând nişte credincioşi, s-a dus la locul acela pustiu în întunericul nopţii şi a luat acel sfânt trup, nefiind nimeni să-l oprească, şi l-a dus în casa sa, într-o cameră dinăuntru, învelindu-l cu pânză curată cu aromate. Acolo aprinzând în toate zilele o făclie lângă racla lui, îl cădea cu tămâie.

Şi trăind preotul acela câţiva ani, când era aproape de sfârşitul său, a încredinţat moaştele sfântului mucenic unei văduve bătrâne şi cu viaţă sfântă. Aceea, luând cu bucurie acea vistierie fără de preţ, o păzea la sine cu cinste. Şi în toate zilele aprinzându-i candela şi cădindu-l cu tămâie, ieşea din sfintele lui moaşte o bună mireasmă, care umplea camera aceea. Dar femeia aceea n-a spus nimănui de moaştele sfântului, de vreme ce toată cetatea slujea idolilor, ci ea singură se ruga cu lacrimi lângă dânsele ziua şi noaptea.

Iar după ce a trecut multă vreme şi când văduva aceea era aproape de sfârşit, s-a întâmplat unui bărbat din cei vestiţi, că a orbit de ochi din durerea capului. Şi nu a văzut lumină vreme de un an şi nu putea să afle nici un ajutor de la doctori. Aceluia arătându-i-se noaptea în vis, Sfântul Mucenic Iachint i-a zis: „O, omule, voieşti să te tămăduieşti de durere şi de orbirea ochilor?" Iar acela a întrebat: „Cine eşti tu, cel ce-mi grăieşti aceasta?" Răspuns-a sfântul: „Eu sunt Iachint, robul lui Hristos, doctor a toate bolile". Omul acela i-a zis: „Mă rog ţie, ia toată averea mea câtă o am, numai fă-mă să văd lumina, de vreme ce sunt în primejdie şi în durere, petrecând în întuneric". Iar Sfântul Iachint i-a zis: „în dar te va tămădui Dumnezeul meu, numai să faci ce-ţi voi porunci ţie. Să iei trupul meu, care este la cutare văduvă care petrece aproape de tine, şi să-l trimiţi în patria mea, în ţara Capadociei, în cetatea Cezareei. Iar ochii tăi să-i ungi cu untdelemn din candela care arde lângă racla mea, şi apoi vei vedea". Şi sculându-se bărbatul acela din patul său şi crezând acelei vedenii, a mers - dus fiind - în casa văduvei şi i-a spus ei arătarea şi porunca mucenicului. Iar văduva aceea, băgându-l pe el în camera cea dinăuntru, în care zăcea sfântul, i-a dat untdelemn din candelă, cu care, ungându-şi ochii cei orbiţi, îndată a căpătat vederea.

Dar uitând el de porunca dată lui de sfânt şi trecând câtăva vreme, s-a pus iarăşi o ceaţă întunecoasă pe ochii lui şi a orbit. Atunci el s-a dus iarăşi la moaştele sfântului mucenic, cerând tămăduire. Şi intrând în camera aceea, a auzit un glas de sus, zicându-i: „Cel ce a batjocorit, batjocorit a fost". Iar el, căzând înaintea moaştelor sfântului, grăia cu lacrimi: „O, plăcutule al lui Dumnezeu, dă-mi vedere acum şi îndată voi împlini ceea ce mi s-a poruncit de tine". Apoi, sculându-se, şi-a uns ochii săi iarăşi cu untdelemn din candelă şi a văzut şi mai luminos, căci nu numai ochii trupeşti i s-au deschis, dar şi cei sufleteşti. Deci, crezând în Hristos, s-a luminat cu Sfântul Botez.

In acel timp, a murit acea văduvă fericită, iar bărbatul cel nou luminat a luat racla cu moaştele sfântului şi, pecetluind-o, a trimis-o cu oameni credincioşi în Cezareea Capadociei. Şi le-a poruncit ca, atunci când se vor apropia de cetate, să lase liberi catârii care trăgeau căruţa cu moaştele sfântului, să meargă în voie şi unde se vor opri, acolo să pună moaştele sfântului, pentru că aşa i-a poruncit sfântul în vedenie. Deci când oamenii cei credincioşi trimişi cu moaştele au ajuns la cetatea Cezareei Capadociei şi erau aproape de porţile ce se chemau "Sevastieneşti", au lăsat catârii în voie. Iar aceia, nefiind duşi de nimeni, au mers la casa aceea unde s-a născut mucenicul, dar acum părinţii lui se mutaseră din viaţa aceasta. Şi adunându-se toţi credincioşii câţi erau atunci în cetatea aceea şi umplându-se de multă bucurie pentru venirea mucenicului la dânşii, au pus cu cinste în casa aceea sfintele lui moaşte într-o raclă de marmură, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Mucenicul lui Hristos, Iachint, s-a sfârşit la Roma în trei zile ale lunii iulie - omorât fiind cu foamea şi cu setea, dar fiind hrănit cu credinţa, cu rugăciunea şi cu darul Sfântului Duh -, stăpânind în acea vreme păgânul împărat Traian, iar întru noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT ANATOLIE, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI (3 iulie)

Acesta, fiind preot, era purtătorul de răspunsuri al Bisericii Alexandriei. A fost hirotonit arhiepiscop al Constantinopolului în vremea lui Teodosie cel Mic, pentru că rătăcitul Dioscor avea nădejde să-i fie ajutător în erezia sa. Dar nimic n-a reuşit acela cu meşteşugirile sale, căci, fericitul Anatolie l-a caterisit la Sinodul al IV-lea a toată lumea de la Calcedon din anul 451 şi a pus în diptice numele Sfântului Flavian, care fusese caterisit de Dioscor şi de tâlhă-rescul lui sinod. Apoi a trimis Sfântul Anatolie epistole episcopilor, îndemnându-i să-i anatematizeze pe începătorii eresurilor, adică pe Nestorie, Eutihie şi Dioscor.

Sfântul Anatolie a urmat Sfântului Flavian şi, păstorind Biserica cu dreaptă credinţă opt ani, s-a mutat la Domnul, lăsând în locul său pe Sfântul Ghenadie.

CUVIOSUL ALEXANDRU, ÎNTÂIUL ÎNCEPĂTOR AL MĂNĂSTIRII NEADORMIŢILOR (3 iulie)

Cuviosul părintele nostru Alexandru era de neam din părţile Asiei. Când era tânăr, a plecat la Constantinopol, pentru a învăţa gramatica. Astfel a învăţat înţelegerea cărţii din destul şi s-a făcut desăvârşit în filosofia cea din afară. Apoi făcându-se bărbat desăvârşit cu vârsta, s-a rânduit în oaste, iar după un timp a fost făcut povăţuitor de oaste. însă iubea cărţile şi, când îi prisosea timp de la celelalte lucrări, se îndeletnicea cu citirea dumnezeieştii Scripturi; pentru că era bărbat cinstit cu viaţa, îmbunătăţit, statornic şi temător de Dumnezeu, fiind împodobit cu întreaga înţelepciune şi cu înfrânarea.

Şi citind Aşezământul cel Vechi şi cel Nou, s-a adâncit cu mintea în cuvintele Sfintei Evanghelii, în ceea ce s-a zis cu preacurata gură a Domnului Hristos: De voieşti să fii desăvârşit, vinde averile tale şi le dă săracilor, şi vei avea comoară în cer, apoi vino şi urmează-Mi. Aceste cuvinte ale lui Hristos socotindu-le în mintea sa şi crezându-le fără îndoială, a început a-şi vinde averile sale cele multe, ce le avea după vrednicia dregătoriei sale, şi a le împărţi săracilor şi scăpătaţilor, având gând neschimbat, ca să se lepede de lume şi să se facă următor lui Hristos.

Şi auzind el că în Siria este o obşte de sfinţi bărbaţi, a căror viaţă era slăvită, a dorit să meargă acolo. Deci, lepădându-şi dregăto-ria sa, şi-a lăsat prietenii, casa, slugile şi toată grija vieţii şi s-a dus în Siria. Şi a mers la o obşte în care era un avvă cuvios, cu numele Ilie. Pe acela l-a rugat ca să-l primească în randuiala călugărească, în numărul fraţilor. Deci, fiind el primit în ceata monahilor, a vieţuit în acea obşte patru ani, săvârşind slujbele poruncite cu sârguinţă şi deprinzându-se cu nevoinţele cele pustniceşti. Şi se silea ziua şi noaptea la rugăciuni şi la citirea cărţilor sfinte, dar mai cu seamă se învăţa la înţelegerea cuvintelor Psaltirii, ca să poată şti puterea fiecărui stih. De aceea, întreba pe cei iscusiţi, se îndulcea cu inima şi se umilea cu duhul, rugându-se cu dinadinsul lui Dumnezeu, ca să i se dea de sus înţelegerea tainelor celor neştiute din dumnezeiasca Scriptură, lucru care l-a şi câştigat cu darul Duhului Sfânt.

Şi văzând prin toate obştile grija cea multă şi de prisos care se făcea de către fraţi pentru hrană şi haine, îşi aducea aminte de cuvintele lui Hristos din Evanghelie, Care porunceşte a nu se îngriji de mâncare, de băutură, de îmbrăcăminte şi de cele de mâine, de vreme ce oamenii sunt mai de preţ decât păsările şi iarba din ţarine. Şi dacă Dumnezeu, Purtătorul de grijă al tuturor, hrăneşte păsările şi ţarina o îmbracă cu iarbă, cu cât mai vârtos pe oamenii care slujesc Lui, este puternic a-i hrăni şi a-i îmbrăca, numai de ar căuta mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi apoi toate acelea se vor adăuga lor.

Iar odată, luând Evanghelia pe care o avea la el, s-a dus la avva Ilie şi a zis către dânsul: „Părinte, oare sunt adevărate toate cele scrise în Evanghelie?" Cuviosul Ilie, auzind această întrebare neobişnuită, s-a mirat şi s-a tulburat, pentru că socotea că este înşelat de diavol prin vreo necredinţă şi, nerăspunzându-i nimic la întrebarea lui, şedea plecat în jos. Apoi a zis către fraţii care erau la dânsul: „Fraţilor, să ne rugăm lui Dumnezeu pentru acest frate, care a fost legat de vrăjmaşul diavol în oarecare curse". Şi sculându-se, a început a se ruga cu lacrimi, apoi, întorcându-se către Alexandru, i-a zis: „Frate, de unde ţi-a venit acest gând de îndoire, ca să nu crezi cele scrise în Sfânta Evanghelie?" Alexandru a răspuns: „Părinte, nu că nu cred, dar întreb dacă sunt adevărate". Fraţii i-au răspuns: „cu adevărat, toate sunt adevărate şi nu este nici un fel de îndoială într-însele". Alexandru a zis către dânşii: „Dacă sunt adevărate, atunci pentru ce nu le săvârşim?" Fraţii au răspuns: „Omului neputincios îi este greu a împlini toate acelea cu fapta".

Atunci Alexandru s-a pornit cu duhul şi, socotind că viaţa sa de mai înainte a fost deşartă, pentru că n-a ajuns desăvârşit la împlinirea cuvintelor Evangheliei, se sârguia să se ducă în pustie, ca acolo să poată fi cu înlesnire împlinitor al cuvintelor Evangheliei, cele zise mai înainte. Deci, cerând binecuvântare de la Cuviosul Ilie şi închi-nându-se fraţilor, s-a dus punându-şi nădejdea în Domnul, neluând nimic cu el, decât numai Evanghelia. Şi a petrecut şapte ani în pustie, neavând nici o grijă de cele pământeşti. Iar în ce chip a fost hrănit acolo cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, se va înţelege din cele ce vor urma de aici înainte.

După săvârşirea petrecerii de şapte ani în pustie, Cuviosul Alexandru, aflând de un oarecare sat elinesc, care nu era departe, şi unde toţi slujeau diavolilor, închinându-se idolilor cu jertfe, s-a aprins de râvnă după Dumnezeu şi, ducându-se acolo, a dat foc capiştei idoleşti. Iar sătenii, văzând acest lucru, s-au adunat la capiştea care ardea şi au găsit pe Alexandru lângă dânsa, căci nu fugise, ci aştepta într-adins venirea elinilor la dânsul. Şi n-a ascuns de ei fapta sa, pentru că, întrebându-l cine a aprins capiştea, le-a răspuns zicând: „Eu am aprins-o". Iar ei, auzind aceasta, s-au pornit asupra lui, voind să-l ucidă. Dar Dumnezeu păzind pe robul Său, alţii nu s-au învoit la acea ucidere, ci au stăruit să-l dea judecătorului cetăţii.

Deci, după ce s-au liniştit puţin din mânie, sfântul a strigat către dânşii, zicând: „O, bărbaţi, înţelegeţi singuri rătăcirea voastră şi cunoaşteţi adevărul. Fugiţi de osânda cea veşnică. Eu vă vestesc împărăţia cerului". Apoi le-a propovăduit apostoleşte cuvântul mântuirii. Şi unii îl ascultau cu luare aminte, iar alţii nu-l băgau în seamă; deci, ducându-l, l-au dat judecătorului cetăţii. Acolo era mai mare al cetăţii un oarecare cu numele Ravul. Acela, auzind cuvântul lui Dumnezeu din gura cuviosului, se întreba cu dânsul despre credinţă din cărţile sale cele elineşti, şi încă şi cu certări îl îngrozea pe el mult.

Insă văzându-l blând cu obiceiul, înţelept în răspunsuri şi nebiruit în toate cuvintele, nu i-a făcut nici un rău, astfel rânduind Dumnezeu pentru robul Său. Apoi l-a luat de o parte şi a început a grăi către dânsul: „Spune-mi adevărul, ce fel de nădejde aveţi voi, creştinii, de treceţi aşa cu vederea viaţa voastră?" Iar cuviosul, zâmbind, i-a răspuns: „Nu este aşa cum zici. Noi nu trecem cu vederea viaţa noastră, ci ne sârguim s-o păzim în veci fără de moarte; pentru că aceea este adevărata viaţă, ca să trăim în veci; iar a vieţui vremelnic, nu este viaţă, ci moarte. Deci această viaţă vremelnică şi muritoare o trecem cu vederea, pentru viaţa cea veşnică şi fără de moarte, care are să fie, pentru că la noi este scris: Cel ce-şi va pierde sufletul în acest veac, îl va afla în viaţa cea veşnică".

Ravul a zis: „Unde aşteptaţi voi să fiţi, după ce treceţi din această viaţă?" Iar sfântul a început a-i spune despre împărăţia cerului şi despre bunătăţile pregătite celor drepţi. Dar elinul cel necredincios socotea ca nişte basme cele ce i se grăiau; însă, voind să asculte mai mult cuvintele sfântului, l-a întrebat de începutul sfintei credinţe. Atunci cuviosul, învăţându-l cunoştinţa de Dumnezeu şi milostivirea Lui către oameni, a început a-i spune de faptele Domnului, care s-au făcut de la zidirea lumii până la Cruce si până la moartea lui Hristos cea de voie, până la Inviere şi până la Inălţarea la cer întru slavă. Şi au petrecut în această vorbă o zi şi o noapte, ne gustând nici hrană, nici băutură, nici plecându-se spre somn.

Apoi a venit vorba despre Sfântul Ilie Proorocul, cum a închis cerul cu cuvântul şi a pogorât foc spre jertfe cu rugăciunea, pe care foc slujitorii lui Baal n-au putut să-l dobândească, nici cu ajutorul lui Baal, nici cu al celorlalţi zei. Auzind acestea Ravul, râdea şi zicea: „Toate basmele voastre creştineşti sunt minciuni, iar eu te sfătuiesc cele de folos, să aduci jertfe zeilor noştri împreună cu noi, că ei, fiind milostivi, te vor ierta de răutatea care le-ai făcut-o din neştiinţă, arzându-le capiştea". Sfântul a grăit: „Dacă aceia pe care îi numeşti tu sunt zei adevăraţi, atunci pentru ce în zilele lui Ilie, slujitorii lor strigând toată ziua către dânşii, nu i-au ascultat, nici nu le-au pogorât foc din cer pentru jertfe? Iar robul lui Dumnezeu Ilie a fost singur numai, şi o dată s-a rugat către Unul Dumnezeul nostru, Cel din ceruri, şi îndată a căzut foc din cer, arzând nu numai lemnele şi jertfele, dar a mistuit şi apa, pietrele şi ţărâna. După aceea şi peste cei de două ori cincizeci, care voiau să prindă pe prooroc, a căzut foc de sus şi i-a ars împreună cu ostaşii lor".

Ravul, foarte râzând de acesta, a zis: „Dacă este adevărată aceea, apoi fa asemenea şi tu, care te numeşti rob al Dumnezeului tău. Iată, se vede înaintea noastră o mulţime de rogoz şi de vreascuri. Roagă-te acum Dumnezeului tău, ca şi Ilie, să se pogoare foc din cer şi să le ardă. Atunci voi zice şi eu că nu este alt Dumnezeu, afară de Dumnezeul creştinilor". Sfântul i-a grăit: „Roagă-te tu mai întâi la zeii tăi să facă aceasta". Ravul a răspuns: „Eu n-am o putere ca aceea, nici îndrăzneală la zeii mei; dar tu roagă-te Dumnezeului tău". Atunci Sfântul Alexandru, aducându-şi aminte de cuvintele Evangheliei, care zic că toate se pot celui ce crede, s-a sculat la rugăciune, nădăjduind spre Dumnezeu cu credinţă neîndoită. Şi când şi-a ridicat mâinile spre cer şi a început a se ruga, îndată a căzut foc din cer peste rogoz şi peste vreascuri, arzându-le pe ele înaintea feţei lor.

Aceasta văzând-o Ravul, s-a umplut de spaimă mare, temându-se ca să nu cadă foc şi peste dânsul şi să-l ardă, precum s-a întâmplat pe timpul lui Ilie, peste cei de două ori câte cincizeci. Deci a strigat cu glas mare, zicând: „Cu adevărat mare este Dumnezeul creştinilor!" El voia ca să propovăduiască în popor acea minune; dar sfântul, certându-l, l-a oprit să nu spună la nimeni. Atunci Ravul a tăcut, tăinuind acea minune într-însul până ce Cuviosul Alexandru a fost între cei vii. Iar după fericitul lui sfârşit, a spus acea minune înaintea episcopilor şi monahilor, mărturisind cu numele Domnului, şi adevărată a fost mărturisirea lui. Iar noi să ne întoarcem la povestirea ce ne stă înainte.

Ravul, mai marele cetăţii, după minunea aceea înspăimântătoare, a petrecut împreună cu Cuviosul Alexandru o săptămână întreagă; şi din cuvintele sfântului cele insuflate de Dumnezeu, învăţa cunoştinţa cea luminoasă a tainelor sfintei credinţe, povăţuindu-se pe calea mântuirii. După aceea, se ruga, ca prin Sfântul Botez să se lumineze, pentru că acum se apropiase şi prealuminatul praznic al Paştilor. Dar diavolul, care urăşte mântuirea oamenilor, vrând să facă împiedicare celui nou încredinţat, i-a pus lui în gând să nu primească Sfântul Botez în cetate, ci într-o biserică oarecare ce era la depărtare ca la trei stadii de cetate. Deci, s-au dus acolo, fiind urmaţi de o mulţime de femei şi copii. Iar după ce au mers la biserica aceea, au găsit acolo o fată îndrăcită. Şi spăimântându-se Ravul, a zis: „Nu voiesc să mă fac creştin; că, iată, şi pe această fată o pedepsesc zeii fiindcă a primit credinţa creştină; deci mă tem să nu mi se întâmple şi mie asemenea".

Aceasta zicând, a plecat de la biserică, voind să se întoarcă înapoi. Dar sfântul, ajungându-l, l-a oprit, zicându-i: „De ce te înşeli de meşteşugul vrăjmaşului? Fata aceea, pentru păcatele sale, prin dumnezeiasca slobozire, îşi ia pedeapsa; deoarece, sfinţindu-se ca să slujească lui Dumnezeu în feciorie curată, nu şi-a păzit făgăduinţa sa, şi de aceea pătimeşte. Ea a fost dată satanei, ca duhul ei să se mântuiască. Cum că aceasta este adevărat, eu nu te rog să crezi cuvintelor mele; ci, mergând singur, să asculţi cuvintele ce vor ieşi din gura ei". Deci Ravul, mergând la fata cea îndrăcită, a auzit-o pe dânsa, mărturisind cu glas mare căderile ei în păcat; pentru care, cu îngăduinţa lui Dumnezeu, intrase diavolul într-însa şi o muncea. Acestea auzindu-le Ravul, şi-a lepădat îndoiala şi a cerut Sfântul Botez. După aceea, botezându-se el şi ieşind din sfânta scăldătoare, pe haina lui cea albă, care după obiceiul creştinesc îi era gătită spre Sfântul Botez, s-au aflat scrise de sus până jos cruci roşii, cu floarea ca şi chinovarul. Şi toţi se uimeau de minunea aceea, iar bărbaţii şi femeile care veniseră acolo cu dânşii, se rugau să fie botezaţi.

Iar Sfântul Alexandru, vrând să se încredinţeze dacă cu adevărat cred în Hristos, a grăit către dânşii: „Mai întâi se cade a arăta credinţa cu lucrul. Deci să mergem în cetate şi, de are cineva idoli în casele lor, să-i scoată afară în mijlocul cetăţii şi cu mâinile lor să-i sfărâme în bucăţi; iar după aceea să primească Sfântul Botez". Atunci îndată cu toţii s-au învoit la aceste cuvinte şi, ducându-se acasă, au scos afară din casele lor o mulţime de idoli şi i-au sfărâmat în mijlocul cetăţii; aşa că toată cetatea aceea s-a luminat cu Sfântul Botez. Iar cuviosul a petrecut cu dânşii câtva timp, întărindu-i pe ei în sfânta credinţă.

Şi văzându-i pe dânşii bine întăriţi în buna credinţă şi dând mulţumire lui Dumnezeu, a zis către Ravul şi către ceilalţi aceste cuvinte: „Până acum v-aţi hrănit cu lapte, însă de acum încolo veţi primi hrană mai vârtoasă; deci, de voieşte cineva din voi să fie desăvârşit în viaţa creştină, să asculte cuvintele lui Hristos, Care zice: Vindeţi averile voastre, daţi-le săracilor şi veţi avea comoară în ceruri. Nu vă îngrijiţi pentru ziua de mâine, ci căutaţi împărăţia lui Dumnezeu şi Tatăl cel ceresc pe toate cele de trebuinţă le va da vouă, pentru că El ştie de ce aveţi voi trebuinţă".

Iar Ravul auzind aceste cuvinte, a zis: „Nu pot eu să fiu un creştin desăvârşit ca acesta, pentru că, de voi vinde toate şi le voi împărţi, apoi cine va hrăni mulţimea casnicilor mei? Şi cum vor putea fără purtare de grijă să se adauge cuiva acestea care sunt de trebuinţă vieţii? Iar de voieşti să mă încredinţezi de aceasta, arată-mi ceva cu fapta, ca măcar o zi să mă hrăneşti pe mine şi toată casa mea, fără să am vreo grijă. Dar eu ştiu că nu vei putea, fiind sărac şi neavând nici pentru tine hrană măcar pentru o zi. Şi dacă nu vei putea să faci aceasta în cetate, atunci ce vei face în pustie, dacă, toate lăsându-le, vom merge după tine?"

Iar sfântul, având mare nădejde spre Dumnezeu, a zis cu îndrăzneală: „Ia-ţi din casnicii tăi câţi voieşti. Ia şi din prietenii tăi câţi ştii şi să-i duci toată ziua în pustiul care îl vei şti mai îndepărtat de oameni. Acolo voi fi şi eu cu voi. Dar să nu ia nimeni nici o bucăţică de pâine, nici altceva de ale mâncării; şi, de nu vă va hrăni pe voi Dumnezeu, precum altădată a hrănit pe israeliteni în pustie, apoi nici cuvintele mele să nu le credeţi mai mult!" Deci Ravul s-a învoit la aceasta şi, a doua zi, sculându-se de dimineaţă, a luat cu dânsul o mulţime de casnici şi de prieteni şi s-au dus într-o pustie oarecare neumblată, având cu dânşii pe Cuviosul Alexandru, a cărui împlinire a cuvintelor lui voiau să o vadă prin fapte. Deci, mergând toată ziua şi fiind ceasul al unsprezecelea din zi, au stat între doi munţi, neavând spre dânşii nici o cărare sau

urmă. Şi a început Sfântul Alexandru a săvârşi cântarea cea de seară după obiceiul său, iar Ravul cu tovarăşii săi, fiind flămânzi, se gândeau ce vor mânca.

Şi sfârşindu-şi sfântul rugăciunea, au văzut venind spre dânşii un sătean oarecare, simplu, ce ducea un dobitoc încărcat cu sarcini mari, atârnând de amândouă părţile, în care erau pâini curate şi calde, şi alte mâncări de saduri şi grădini. Şi a zis cuviosul către Ravul: „Primiţi această hrană şi nu fiţi necredincioşi, ci credincioşi". Iar ei cu bucurie au primit acelea şi se minuna Ravul cu prietenii săi, zicând: „De unde a venit omul acesta în pustie cu astfel de hrană? Pentru că noi, mergând toată ziua, abia am ajuns aici. Deci se cădea lui ca, sculându-se la miezul nopţii, să iasă din casă ca să ajungă în ceasul acesta aici. Măcar să fi ieşit şi la miezul nopţii, apoi cum aceste pâini se află calde, ca şi cum s-ar fi scos din cuptor tocmai acum?"

Astfel minunându-se, au întrebat pe omul acela: „De unde eşti şi cine te-a trimis aici?" Iar omul a zis: „Stăpânul meu v-a trimis vouă acestea, ca să nu fiţi flămânzi". Şi când voiau să mai zică ceva acelui om, acela şi cu dobitocul îndată s-au făcut nevăzuţi, pentru că cel ce se arătase în chip de om simplu era îngerul lui Dumnezeu. Atunci ei s-au minunat cu spaimă şi au crezut cuvintelor cuviosului şi mai ales ale Evangheliei lui Hristos, ca să nu se îngrijească cei ce slujesc Domnului, ci să se lase în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Deci închinându-se ei lui Dumnezeu cu mulţumire, au mâncat şi au rămas acolo, iar a doua zi s-au întors în cetate.

Din această minune se poate cunoaşte cu ce s-a hrănit Cuviosul Alexandru şapte ani în pustie, petrecând fără nici o grijă pământească pentru sine. Prin acea minune, Ravul, mai-marele cetăţii, întărindu-se bine şi vrând ca fără de toate gâlcevile să se îndeletnicească în gândirea de Dumnezeu, şi-a lăsat mai întâi dregătoria începătoriei sale, apoi a început a-şi vinde averile şi a le împărţi săracilor, cu învoirea femeii şi a fiicei sale - căci fii nu avea -, cărora le-a împărţit spre chiverniseală destulă avere.

Deci acea femeie cu fiica sa au zidit o mănăstire şi au slujit cu toată inima într-însa lui Dumnezeu, Căruia bine I-au plăcut; iar Ravul, împărţind toate ale sale şi liberând robii săi, s-a dus în pustie. Şi după câţiva ani a fost luat din pustie la episcopia cetăţii Edesei şi a petrecut mulţi ani în arhierie, luminând turma sa ca o lumină. Dar noi să ne întoarcem la povestirea cea despre Cuviosul Alexandru.

Văzând Sfântul Alexandru acea cetate pe care a luminat-o cu sfânta credinţă, înflorind şi sporind în darul Domnului, se înveselea cu duhul, dar dorinţa inimii îl trăgea în pustie. Iar poporul voia să-l aibă ca episcop şi cu multă rugăminte îl supărau pentru aceasta. Apoi el, voind să se ducă în taină de la ei, poporul străjuia la porţile cetăţii ziua şi noaptea, ne vrând să lase să plece de la ei pe părintele şi învăţătorul lor. Deci a fost lăsat noaptea peste zid cu coşniţa de nişte ucenici ai săi - ca altădată Sfântul Apostol Pavel -, şi s-a dus la liniştea pustiei cea dorită lui.

Şi mergând el prin pustie două zile, a nimerit într-o locuinţă tâlhărească şi, prinzându-l tâlharii, l-au dus la mai-marele lor. Iar cuviosul, cu cuvintele sale cele insuflate de Dumnezeu, a îmblânzit nu numai sălbăticia aceluia cea cu nărav de fiară, ci şi asprimea cea împietrită a inimii lui a sfărâmat-o prin umilinţă. Deci l-a făcut pe acela să creadă în Hristos şi în puţine zile l-a luminat cu Sfântul Botez. După aceea, cuviosul l-a întrebat: „Ce lucru ai cerut în mintea ta de la Dumnezeu înaintea botezului?" Acela a răspuns: „Am cerut ca, după spălarea păcatelor prin sfânta scăldătoare, Dumnezeu să-mi ia îndată sufletul". Sfântul a zis: „Va fi ţie ceea ce ai cerut".

Iar opt zile după Sfântul Botez, noul încreştinat, spălând bine păcatele sale, nu numai prin baia sfintei scăldători, ci şi cu multele, lacrimi ale pocăinţei celei adevărate, s-a mutat către Domnul. Aceasta văzând-o ceilalţi tâlhari, s-au apropiat de sfânta credinţă şi s-au botezat. Şi au luat aspră pocăinţă asupra lor şi nu după multă vreme, acea locuinţă tâlhărească s-a făcut mănăstire; căci acei tâlhari, lepă-dându-se de lume, s-au făcut monahi aleşi. Iar cuviosul, petrecând cu ei multă vreme şi aşezându-le lor rânduielile monahiceşti, punându-le egumen iscusit şi sărutându-i întru Domnul, s-a dus în pustia cea mai adâncă, bucurându-se cu duhul pentru mântuirea sufletelor omeneşti.

Şi mergând el două zile, a ajuns la râul Eufratului şi, trecându-l, a găsit aşezat undeva pe pământ un chiup mare, deşert şi s-a sălăşluit într-însul. Deci ziua umbla prin munţi şi prin văile pustiului, iar noaptea venea în chiupul acela. Iar cu ce se hrănea, nu este de trebuinţă a întreba, când şi lui Ravul şi tovarăşilor lui - precum s-a zis -, le-a cerut de la Dumnezeu pâine în pustie. Şi vieţuind el acolo multă vreme, au început a veni la dânsul mulţi fraţi, trimiţându-i Dumnezeu, şi a se sălăşlui lângă el, vrând să fie următori vieţii lui celei asemenea cu îngerii.

Petrecerea cuviosului în acel loc a fost de 20 de ani, timp în care s-a făcut acolo, lângă Eufrat, o obşte mare, adunându-se o mulţime de fraţi, pentru că erau de toţi ca la 400, din felurite neamuri - greci, romani, sirieni şi egipteni -, Dumnezeu adunând atât de mare turmă şi încredinţând-o păstorului celui bun, Cuviosului Alexandru. Iar mai de mirare era că nu cu multă purtare de grijă de hrană şi îmbrăcăminte, la atât de mare adunare, în toate zilele era îndestulare de cele de trebuinţă. Iar cele ce rămâneau nu se păstrau pe a doua zi, ci toate se împărţeau săracilor şi străinilor care veneau; pentru că Domnul, prin purtarea Sa de grijă, în toate zilele trimitea hrană robilor Săi. Acolo, mai întâi s-a aşezat noua rânduială a neadormiţilor, care n-a mai fost înainte niciunde, căci, Cuviosul Alexandru a aşezat cel dintâi ca să se meargă la biserică de şapte ori în zi şi în noapte, pentru lauda lui Dumnezeu, după cuvântul Sfântului Prooroc David, care zice: De şapte ori în zi Te-am lăudat, pentru judecăţile dreptăţii Tale.

Apoi, gândind şi socotind în sine acest cuvânt al aceluiaşi prooroc: La legea Lui va cugeta ziua şi noaptea, zicea în sine: „Oare este cu putinţă omului să săvârşească cuvântul acesta cu lucrul, ca ziua şi noaptea fără de dormitare să se deprindă în legea laudei lui Dumnezeu?" Şi iarăşi zicea: „De n-ar fi fost cu putinţă, Sfântul Duh nu ar fi zis aceasta prin gura proorocului". Şi dorea ca în viaţa sa cea de obşte să aşeze acea rânduială, ca în biserică ziua şi noaptea să fie neîncetată şi neadormită cântare de psalmi, pentru că zicea: „De nu este cu putinţă unui om ca să săvârşească în chilie acestea, din pricina neputinţei trupeşti, apoi este cu putinţă la mulţi în biserică, schimbându-se ei cu ceasurile".

Astfel cugeta în sine, însă nu îndrăznea să purceadă la faptă fără de dumnezeiască descoperire. Şi aducându-şi aminte de cuvântul Domnului: Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide..., a început prin rugăciuni a cere şi a bate la uşa milostivirii lui Hristos, ca să i se dea lui încredinţare despre aceea, dacă gândul acela este plăcut lui Dumnezeu şi dacă îi va fi primită rânduială aceea, ca, precum îngerii în cer totdeauna slăvesc pe Dumnezeu, tot astfel şi oamenii pe pământ, cei care sunt în rânduială îngerească în obştea lui şi în biserica care este cer pământesc, să slăvească pe Dumnezeu ziua şi noaptea cu cântare de psalmi. Pentru aceasta, cuviosul s-a rugat trei ani cu multă postire şi cu rugăciuni de toată noaptea. Şi i s-a arătat lui Domnul, zicându-i: „Să începi lucrul ce ai pus în gând, că îl primesc".

Această arătare a Domnului pe care a văzut-o el, a spus-o unora din fraţii cei mai duhovniceşti, ca şi cum altuia i s-ar fi întâmplat, după asemănarea Sfântului Apostol Pavel, care a zis: Ştiu pe un om, care s-a răpit până la al treilea cer, dar acela era chiar el. Deci a început astfel: a împărţit pe fraţi în 24 de cete, după numărul celor 24 de ceasuri ale zilei şi nopţii, ca fiecare ceată ştiindu-şi ceasul său, să se afle atunci la locul cântării. Iar cântarea erau psalmii lui David, care se cântau nu degrab, în două cete, după stihuri, afară de rânduielile bisericeşti obişnuite, la care adăugase această rânduială de aşezământ nou al cântării de psalmi. Şi aşa ei slavosloveau neîncetat pe Dumnezeu în biserică ziua şi noaptea. Pentru aceasta obştea lor a fost numită mănăstirea "Neadormiţilor".

Cuviosul a mai aşezat pe lângă acea cântare de psalmi şi un număr de închinăciuni în toate zilele, după numărul acelor iertăciuni prin care Domnul porunceşte în Evanghelie a ierta pe cel greşit - de 70 de ori câte 7, adică de 490 de ori. Apoi a poruncit şi aceasta, ca după săvârşirea slujbei bisericeşti şi mănăstireşti şi după tot lucrul, să se grăiască cuvintele acestea: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire.

Aşezând în locaşul său o rânduială ca aceasta, gândea în sine ce le mai trebuie spre dumnezeiasca plăcere. Apoi, aducându-şi aminte de cuvântul psalmistului, care zice: Invăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce..., zicea în sine: „Este de trebuinţă a se îngriji nu numai

pentru mântuirea sa, dar şi pentru a altora şi mai ales pentru întoarcerea celor necredincioşi". Şi de vreme ce în acea vreme erau încă mulţi închinători la idoli prin acele părţi, s-a gândit să trimită pe unii din fraţi la propovăduirea lui Hristos. Deci a ales pentru acea slujbă 70 de fraţi, dintre cei mai iscusiţi şi mai fierbinţi în credinţă, după numărul acelor ucenici ai lui Hristos, despre care Sfântul Evanghelist Luca scrie: Domnul a ales şi alţi şaptezeci, şi i-a trimis câte doi înaintea feţei Sale, în toată cetatea şi locul. Deci rânduind şi Cuviosul Alexandru, următorul lui Hristos, tot atâţia ucenici pentru propovăduirea credinţei şi rugân-du-se pentru dânşii, i-a trimis câte doi prin toate locuinţele cele dimprejur ale închinătorilor de idoli. Şi le-a ajutat lor darul lui Dumnezeu şi rugăciunile cuviosului părinte, căci nu le-au fost în deşert ostenelile lor; deoarece pe mulţi din elini i-au adus la Hristos.

După săvârşirea celor 20 de ani de petrecere a sa lângă râul Eufrat, Cuviosul Alexandru, văzând că se rânduieşte bine obştea sa şi sunt întărite rânduială Neadormiţilor şi toate aşezămintele vieţii pustniceşti, se veselea cu duhul; pentru aceea a mulţumit foarte lui Dumnezeu. Şi având în inimă mare râvnă şi dorinţă pentru mântuirea sufletelor omeneşti, s-a gândit să iasă spre hotarele Persiei, unde se înmulţise păgânătatea elinească. Deci şi-a ales 150 de fraţi, pe care i-a luat cu dânsul la drum, iar pe ceilalţi i-a încredinţat unui stareţ iscusit, anume Trofim, punându-l pe acela egumen al mănăstirii celei de obşte. Apoi, dându-le pace şi binecuvântare, a trecut râul Eufrat cu fraţii pe care îi osebise cu el şi a plecat pe drumul care ducea spre ţara şi pustia Persiei, neluând nimic din cele de trebuinţă, decât numai cărţile sfinţilor.

Căci şi în cale, oriunde mergeau, nu înceta a cânta cu fraţii cântarea de psalmi ca şi în biserică, adică în câte două cete, schimbându-se din ceas în ceas, ziua şi noaptea. Şi voind să ispitească răbdarea fraţilor săi, îi ducea prin pustie fără de hrană, poruncindu-le ca la vremea trebuincioasă să se hrănească numai cu poamele pădurii. Iar unii dintr-înşii, fiind nerăbdători, au început a cârti între ei, precum de demult israelitenii au cârtit împotriva lui Moise, zicând: „Ne-a adus în pustia aceasta, ca să ne omoare cu foamea...". Deci se gândeau unii din ei, 30 la număr, să se întoarcă la mănăstire în taină. Şi înţelegând cuviosul gândurile lor prin dumnezeiasca descoperire, i-a mustrat ca pe nişte puţin credincioşi şi le-a poruncit să se întoarcă înapoi, iar către ceilalţi a zis cu glas mare: „Fraţilor, să mă credeţi că astăzi ne va cerceta Dumnezeu cu hrană îndestulată şi va ruşina necredinţa voastră!"

Şi s-au apropiat de hotarele Persiei, unde erau cetăţi mici, dar întărite, zidite de împăraţii din Bizanţ şi având într-însele oaste de strajă împotriva năvălirii barbarilor. Deci mergând cuviosul cu fraţii în pustie prin apropierea acelor cetăţi, cu dumnezeiască poruncă au ieşit înaintea lor mai-marii oştilor, care se numeau tribuni. Aceia i-au întâmpinat pe ei cu pâine aleasă şi cu felurite mâncăruri şi au rugat pe sfânt să intre în cetăţile lor şi să le lumineze, deoarece într-însele se aflau o mulţime de slujitori idoleşti. Deci mai întâi toţi au gustat cu mulţumire din bucatele cele aduse. După aceea, cuviosul a trimis înapoi la obşte pe fraţii care erau puţini în credinţă şi nerăbdători, apoi a intrat în cetăţile acelea. Şi ajutându-i darul Domnului, în puţină vreme i-a câştigat pe toţi la Hristos, prin propovăduirea Evangheliei.

Iar într-una din acele cetăţi n-au voit să primească învăţătura lui, mai ales când îl auzeau că învăţa despre milostenie şi despre darea cu îndurare celor ce aveau trebuinţă, căci bogaţii ziceau către dânsul: „Ai venit să ne sărăceşti!" Deci cuviosul, văzând acestea, a plecat de la dânşii, iar Dumnezeu i-a pedepsit prin neplouare, pentru că trei ani a fost secetă la dânşii, până ce, cunoscându-şi păcatul lor, au căutat pe cuviosul şi, găsindu-l în Antiohia, l-au rugat să le ierte păcatul. Deci, în al patrulea an, vărsându-se ploaie mare, s-a făcut la dânşii îndestulare mare de roadele pământului, iar Dumnezeu le-a câştigat sufletele lor.

Şi trecând cuviosul prin pustia aceea, s-a dus în cetatea care se numea Palmira, pe care Solomon o zidise în pustie. Intr-acea cetate, deşi locuitorii se numeau creştini, însă erau iudei, ţinându-se atât de Legea Nouă, cât şi de Legea Veche. Ei, aflând că se apropie de dânşii Cuviosul Alexandru cu fraţii, au închis porţile cetăţii înaintea lui, zicând: „Cine să hrănească atâta mulţime de monahi?" Deci nu i-au lăsat să intre, iar sfântul, mulţumind lui Dumnezeu, a zis: „Fraţilor, mai bine este a nădăjdui spre Domnul, decât a nădăjdui spre oameni. Să nu vă împuţinaţi cu sufletul, căci fără de veste Dumnezeu ne va cerceta".

Şi mergând ei de la cetate la o depărtare de câteva stadii, nişte barbari, care locuiau nu departe de acolo, plecându-le inima Dumnezeu, au ieşit întru întâmpinarea lor şi, aducându-le pâine şi tot felul de bunătăţi ale pământului, i-au ospătat din destul. Apoi, cuviosul s-a dus în Antiohia, îndreptându-i Dumnezeu calea spre folosul multora. Apropiindu-se el de cetate cu obişnuita rânduială a neîncetatei cântări de psalmi, a aflat de venirea lui episcopul acelei cetăţi, anume Teodot; pentru că numele lui Alexandru era slăvit şi cinstit pretutindeni. Dar diavolul a ridicat asupra sa nişte oameni răi şi zavistnici, ca să-l clevetească la episcop pe el şi pe fraţii lui, cum că toate câte le face, adică postirile şi rugăciunile, sunt din făţărnicie, pentru slava deşartă, ca să fie văzut de oameni.

Iar episcopul, nesocotind că sunt mincinoase clevetirile acelea, a trimis îndată mulţi slujitori ai săi, împreună cu clevetitorii aceia, să gonească din cetate pe Alexandru şi pe cei cu dânsul. In acea vreme, tocmai intrase în cetate, cu obişnuita cântare, cinstita ceată de îngeri pământeşti, care era povăţuită de Cuviosul Alexandru. Deci trimişii episcopului, întâmpinându-i în cetate, au năvălit asupra lor tâlhăreşte şi, prinzându-i pe fiecare dintre ei, i-au bătut mult şi i-au scos afară. Iar Cuviosului Alexandru, ca unuia mai mare, i-au îndoit bătăile şi necinstea. Insă el şi fraţii lui se bucurau că s-au învrednicit să pătimească fără vină unele ca acelea.

Şi înţelegând sfântul că acela este meşteşugul vrăjmaşului, care voia să împiedice folosul multora, s-a pornit cu duhul şi în taină a intrat noaptea în cetate împreună cu fraţii, unde, găsind o baie veche şi pustie, îşi săvârşeau într-însa cântarea lor de psalmi. Iar episcopul, aflând a doua zi despre aceea, deşi se mânia, însă s-a plecat spre milă şi nu le-a mai făcut nici un rău, temându-se nu numai de Dumnezeu, dar şi de popor, de vreme ce toţi cetăţenii Antiohiei erau bucuroşi de venirea cuviosului la dânşii, şi-l aveau ca pe un mare proroc, iar împotriva episcopului cârteau pentru răutatea şi necinstea făcută de dânsul cuviosului părinte şi fraţilor lui. Deci s-a umilit şi episcopul şi a binecuvântat pe Alexandru şi pe fraţii lui să petreacă în cetate. Apoi baia aceea pustie li s-a făcut mănăstire şi, în puţine zile, cetăţenii le-au zidit biserică, cu învoirea şi binecuvântarea episcopului.

Şi făcând ei acolo mănăstire, mulţi din popor îşi lăsau bisericile şi se adunau la Cuviosul Alexandru la cântarea bisericească, dorind să asculte cuvintele lui cele curgătoare de miere, cu care învăţa pe cei ce veneau, iar duhul tuturor era arzând cu dragoste către cuviosul şi îi dădeau în toate zilele cele trebuincioase lui şi fraţilor. Iar ei, în ceasul cel cuviincios - o dată pe zi -, gustând hrană după al nouălea ceas, pe toate celelalte le împărţeau săracilor, nelăsând nimic pe a doua zi. Dar Dumnezeu în toate zilele le trimitea hrană din cele ce le erau de trebuinţă, prin mâinile celor milostivi şi iubitori de săraci.

Iar după câtăva vreme, cuviosul a voit să aibă pe lângă locaşul său casă de oaspeţi şi bolniţă. Deci, cerând pentru aceasta binecuvântarea episcopului, a săvârşit ceea ce voia, pentru că, deşi era sărac şi nu avea nimic, însă vistieriile celor bogaţi îi erau deschise, astfel că toţi îi dădeau cu bucurie cele ce avea trebuinţă şi făceau cu osârdie ceea ce le poruncea. Şi cuviosul slujea bolnavilor şi odihnea pe cei străini, prin cele trebuincioase ce i se dădeau de la iubitorii de Dumnezeu, iar mai ales de la Insuşi Dumnezeu. Iar întru slujirea celor bolnavi se tămăduiau bolile prin cinstitele lui mâini, prin care se făceau multe minuni, şi Dumnezeu era slăvit pentru dânsul.

Iar de vreme ce vedea că episcopul făcea în chemarea lui oarecare lucruri cu nebăgare de seamă, iar voievodul cetăţii şi alţi dregători mari făceau nedreptăţi, pentru aceea s-a îmbrăcat în râvna lui Ilie şi îi mustra pe toţi fără de temere, cu blândeţe şi cu îndrăzneală, învăţându-i din cuvintele lui Dumnezeu dreptatea şi adevărul, încât era ca un învăţător şi pedepsitor al tuturor. Dar acea râvnă a lui nu era primită de fiecare, mai ales de cei mari. Incă şi unii din clerici, deşi se mirau de viaţa lui îmbunătăţită, însă îl urau foarte şi totdeauna îl întărâtau pe episcop împotriva lui. Iar episcopul a trimis la cuviosul un ipodiacon prea înrăutăţit, anume Malh, cu mulţime de slujitori, ca să-l gonească din cetate. Şi ducându-se Malh cu mânie, a lovit pe sfântul cu mâna peste obraz, zicându-i: „Necuratule, ieşi din cetatea aceasta!"

Iar cuviosul, nefăcând nimic, ca un miel fără de răutate, a răspuns cu blândeţe acest cuvânt al Evangheliei: Şi era numele slugii Malh. Dar când Malh ipodiaconul cu slujitorii care veniseră cu dânsul, voiau să facă mai mare rău cuviosului şi să-l gonească din cetate, s-a adunat poporul şi s-a făcut gâlceava

mare; pentru că toţi apărau pe Sfântul Alexandru şi pe fraţii lui. Astfel, abia a scăpat Malh şi cei ce erau cu dânsul de tulburarea poporului. Iar episcopul, umplându-se de mai multă mânie, s-a sfătuit cu voievodul, care asemenea se mâniase pe sfânt şi au luat pe cuviosul noaptea din locaşul său, neştiind nimeni din popor, şi l-au gonit în Halchid. Apoi au gonit şi pe fraţii lui şi s-au risipit care pe unde au putut.

După o vreme oarecare, Cuviosul Alexandru s-a întors iarăşi în Antiohia, deoarece antiohienii se mâhneau după dânsul, iar asupra episcopului şi voievodului cârteau foarte mult. Dar de vreme ce nu şi-a găsit pe fraţii săi, nu voia să vieţuiască acolo singur, ci voia să se ducă. Iar cetăţenii, aflând de acest lucru, păzeau porţile ca să nu iasă, pentru că erau cuprinşi cu mare dragoste către dânsul şi doreau să vieţuiască la dânşii. Insă el n-a mai voit să stea în Antiohia, ci şi-a schimbat îmbrăcămintea călugărească, îmbrăcându-se cu o haină ruptă, şi astfel a ieşit noaptea din cetate în chip de sărac. Şi mergând câteva zile, a ajuns la o obşte care se numea Critinia. Şi văzând într-însa toată rânduiala care o aşezase în obştea sa, cea de lângă râul Eufrat, se minuna şi zicea în sine: „Care din ucenicii mei a adus aici rânduiala aceasta?" Deci mulţumea lui Dumnezeu că s-au arătat în părţile acelea roadele ostenelilor lui. Şi a fost cunoscut de fraţii de acolo că este Alexandru, pentru că numele lui era mare pretutindeni şi s-au bucurat de venirea lui, pentru că doreau de mult să-l vadă.

Şi petrecând cuviosul la dânşii câtăva vreme, s-a dus apoi la Constantinopol, Dumnezeu chemându-l acolo pentru mântuirea multora. Şi s-au dus cu dânsul şi 24 de fraţi din acea obşte. Şi mergând la Constantinopol, s-a sălăşluit lângă biserica Sfântului Mina. Apoi au început a se aduna la dânsul mulţi fraţi şi în puţini ani au venit ca la 300 de ucenici de felurite neamuri: greci, romani şi sirieni, şi s-a făcut mănăstire aleasă, în care s-a întărit rânduiala celor Neadormiţi. Şi toate cele de trebuinţă li se trimiteau lor prin dumnezeiasca purtare de grijă, precum despre aceasta se va arăta aici.

Un om oarecare, însemnat, auzind şi văzând viaţa lor cea săracă şi fără de grijă, cum ziua şi noaptea se îndeletnicesc numai cu lauda lui Dumnezeu, iar de cele pământeşti nu bagă de seamă, nici de cele de mâine nu se îngrijesc, a trimis înadins nişte oameni în mănăstire, ca să stea câteva zile şi să vadă, de unde au hrana cea de toate zilele. Iar Cuviosul Alexandru, înţelegând aceasta, a zis către unul din ucenici, fiind de faţă şi acei oameni: „Du-te şi adu pe omul care stă la porţile mănăstirii". Şi ducându-se fratele, a văzut pe un om care avea o coşniţă mare plină cu pâini curate şi calde şi pe acela l-a adus la părintele împreună cu pâinile. Iar cuviosul l-a întrebat înaintea tuturor cine este şi de unde aduce pâinile. Şi îl întreba, nu că nu ştia singur - pentru că nimic nu-i era lui tăinuit de la Dumnezeu -, ci numai ca să se ruşineze cei slabi în credinţă, care veniseră să ispitească viaţa şi hrănirea lor.

Atunci omul acela a început a grăi astfel: „Eu sunt vânzător de pâine şi, scoţând azi pâinea din cuptor, mi s-a arătat un bărbat luminos, înalt la statură şi minunat la vedere, care mi-a poruncit: «Să duci toate pâinile acestea la robii Celui Preaînalt». Iar eu, spăimân-tându-mă, am zis: «Nu ştiu locul unde le voi duce». Atunci el mi-a zis: «Vino după mine!» şi am mers după el. Iar el, ducându-mă pe mine până la porţile mănăstirii, s-a făcut nevăzut". Atunci cuviosul, sculându-se, a mulţumit lui Dumnezeu. Şi s-au înştiinţat toţi de credinţa cea mare a lui către Dumnezeu şi de purtarea cea mare de grijă a lui Dumnezeu pentru dânsul.

Cuviosul era atât de mai înainte-văzător, încât ştia tot ce făceau şi gândeau fraţii, şi mustra aparte greşelile care se întâmplau, îndreptând părinteşte pe cei greşiţi. Şi având purtare de grijă pentru bolnavi, a pus patru fraţi să le slujească, poruncindu-le ca în toate zilele să pregătească apă caldă, pentru cei care aveau nevoie de aceea la boli. Intr-o zi, din întâmplare, sau mai bine zis din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ca să se arate credinţa cea mare a cuviosului către El, slujitorii bolnavilor au uitat să încălzească apa. De acest lucru înştiinţându-se cuviosul cu duhul, a chemat pe unul dintr-înşii şi l-a întrebat de ce n-a încălzit apa. Iar acela, vrând să-şi tăinuiască greşeala sa înaintea părintelui celui mai înainte-văzător, a zis: „Nu avem lemne". Iar cuviosul a grăit lui: „Pentru ce nu mi-ai spus mie de dimineaţă despre lemne? Oare vrei să mă ispiteşti? Dar mergi, iată, apa s-a încălzit!" Şi ducându-se fratele în bolniţă, a găsit o căldare mare plină cu apă, fierbând şi clocotind fără de foc. Şi s-au mirat toţi de acea minune şi de credinţa cuviosului.

In acel timp, Biserica lui Hristos era tulburată de eresul lui Nestorie, iar vrăjmaşul a făcut vorbă în popor, cum că Alexandru este eretic; pentru că într-acel timp dreapta credinţă se socotea un eres, iar eresul se cinstea ca o dreaptă credinţă, deoarece patriarhul Nestorie şi mulţi împreună cu dânsul erau eretici. Deci cuviosul a fost adus la judecată înaintea celor răucredincioşi şi, fiind întrebat de eresul de care nu era vinovat, a răspuns cuvântul psalmistului: ...şezut-au boierii şi cleveteau asupra mea, iar robul Tău se învăţa întru îndreptările Tale; că mărturiile Tale cugetarea mea sunt, iar sfaturile mele îndreptările Tale. Acestea grăindu-le el, diavolul s-a arătat, zicând: „Pentru ce mă munceşti pe mine mai înainte de vreme?" Şi zicând acestea, s-a făcut nevăzut.

Iar după ce sfântul a grăit acele cuvinte ale psalmistului, nimic n-a mai răspuns către cei ce-l întrebau, ci tăcea, căutând în jos ca un miel fără de glas, lângă cel ce îl tunde pe el. Iar judecătorii, mâniindu-se, l-au gonit din faţa lor. Iar când în poporul cel răzvrătit, slujitorii satanei voiau să pună mâinile pe dânsul şi să-i facă rău, el, apărându-se cu dumnezeiasca acoperire, a trecut prin mijlocul lor şi s-a dus, ajungând întreg la locaşul său, unde fraţii făceau multe rugăciuni lui Dumnezeu pentru dânsul. Iar după un timp, vrăjmaşul iarăşi s-a înarmat asupra lui şi a ridicat pe nişte eretici, care, nu numai pe el singur, dar şi pe mulţi din fraţii lui, i-au chinuit cu legături, cu temniţe şi cu bătăi. Insă toate acestea erau cuviosului ca o cunună preaslăvită, iar vrăjmaşului îi erau spre ruşine.

Şi trecând ereticescul vifor, cuviosul a vieţuit celelalte zile ale sale în pace. Deci, plăcând lui Dumnezeu şi ducând sufletele multora spre mântuire, s-a mutat către Domnul la adânci bătrâneţi, nevoin-. du-se în călugărie 50 de ani. El a fost îngropat cu cinste, iar la mormântul lui se făceau minuni, pentru că la toate neputinţele omeneşti se dădeau tămăduiri, cu rugăciunile Cuviosului Alexandru şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, se cuvine cinste, slavă, mulţumire şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL ANDREI, ARHIEPISCOPUL CRETEI
(4 iulie)

Dumnezeiescul părinte Andrei îşi avea patria în vestitul Damasc, care acum se numeşte de turci Siam. El s-a născut din părinţi cinstitori de Dumnezeu şi îmbunătăţiţi, care se numeau Gheorghe şi Grigoria. Până la vârsta de şapte ani pruncul era fără de glas, neputând să grăiască nicidecum, încât şi părinţii lui se întristau foarte mult pentru aceasta, gândind că totdeauna va fi mut. Dar, după ce au trecut cei şapte ani, ducându-se împreună cu părinţii săi să se cuminece cu Preacuratele Taine, adică cu Trupul şi Sângele Domnului, s-a făcut o minune, că, îndată ce s-a cuminecat, i s-a dezlegat limba şi grăia fără de împiedicare.

După aceea, părinţii lui l-au dat la şcoală să înveţe Sfintele Scripturi. Iar bunul Andrei, fiind foarte ascuţit la minte, se îndeletnicea la teme cu multă osârdie şi sârguinţă. Deci, nevoindu-se cu dor covârşitor la fiecare învăţătură, a sporit cu mare pricepere la filosofie. Şi, ca să spun pe scurt, el având dascăli iscusiţi, deprinsese cele mai bune învăţături. Intr-acest chip, el şi-a curăţit limba ca să vorbească cu meşteşug şi prea dulce, şi şi-a făcut sufletul iscusit spre câştigarea faptei bune şi a adevărului, iar mintea ca să sporească la privirile cele mai înalte. Apoi cugetând cu ştiinţă dumnezeieştile şi sfinţitele Scripturi şi luminându-se dintr-însele cu socoteala minţii, s-a făcut îndrăgitor fierbinte al adevărului şi al dumnezeieştii înţelepciuni, şi năzuia cu totul spre aceea.

Deci socotind că nu poate în alt chip a se uni cu dumnezeiasca înţelepciune decât numai dacă se va depărta de lucrurile cele pământeşti şi materiale, a rugat pe părinţii săi să-l afierosească lui Dumnezeu, fiindcă nu avea nici o plecare sau dragoste spre lucrurile lumii. Iar părinţii lui, pornindu-se de Dumnezeu cu adevărat, l-au luat şi s-au dus de l-au afierosit la Mormântul Domnului, cel făcător de viaţă, ca pe un prinos bine primit. Pe atunci era patriarh al Ierusalimului un om foarte sfânt şi îmbunătăţit, numit Teodor, care l-a primit cu multă bucurie pe tânăr şi l-a făcut fiul său duhovnicesc, căci cei ce se aseamănă,

totdeauna se iubesc. Apoi, îmbrăcându-l în chipul monahicesc, l-a hirotonit diacon, având grijă cu totul de sporirea lui. Astfel se sârguia patriarhul să-l crească cu fapte bune, să-l facă bărbat desăvârşit şi să-l suie la măsura de vârstă a plinirii lui Hristos.

Drept aceea, nimerind şi pământ bun pe sufletul tânărului, patriarhul avea nădejdi bune că, prin dumnezeiescul cuvânt al învăţăturii sale şi cu pilda cea bună a faptei bune, are să secere rod însutit. Dar mai înainte de a se îndulci desăvârşit de dânsul, patriarhul s-a dezlegat de trup. Şi, murind cu bucurie pe mâinile duhovnicescului său fiu, s-a dus către Stăpânul Hristos, ca să ia cununile luminate pentru buna iconomie ce a făcut în Biserica Sa. El a lăsat ocarmuitor şi epitrop al lucrurilor bisericeşti pe dumnezeiescul Andrei, împreună cu iconomul bisericii, căci tinereţea sfântului nu-l lăsa să-l facă moştenitor al scaunului sau. Insă deşi sfântul era tânăr cu vârsta, dar cu fapta bună, cu purtarea de grijă cea de obşte şi cu folosul Bisericii nu era mai prejos decât nici un alt ocrotitor al Bisericii, căci el era în Biserica Ierusalimului şi părinte, şi dascăl, şi iconom, şi slujitor şi pildă strălucită de toată ştiinţa binelui.

In vremea aceea, din porunca dreptcredinciosului împărat Constantin, nepotul lui Eraclie, s-a adunat în Constantinopol al VI-lea Sfânt Sinod a toată lumea, care a surpat luminat eresul monoteliţilor şi a scris într-un sfinţit tom dogmele dreptei credinţe. Şi se trimiteau la fiecare Biserică scrisori împărăteşti, care întăreau şi pecetluiau tomul cel sobornicesc şi îndemnau pe toţi dreptcredincioşii să-i urmeze lui. Scrisorile acelea au ajuns şi la Biserica Ierusalimului şi au umplut-o de bucurie duhovnicească, căci vedea cum dreapta credinţă, care mai înainte era hulită de eretici, se întărise iarăşi luminat. De aceea, toţi cei mai întâi din Ierusalim socotind cu toţii ca trebuie să trimită un om la Constantinopol, care să spună că şi ei primesc dogmele Sfântului Sinod, au judecat, cu alegere de obşte, să trimită cu această solie pe marele Andrei, împreună cu alţi doi clerici, ca unul ce era iscusit în dogmele dreptei credinţe şi ca unul ce era mai învăţat la unele ca acestea decât oricare altul, cu puterea cuvântului şi a Sfântului Duh.

Deci luând Sfântul Andrei cu sine doi clerici cuvântăreţi, pe care el i-a ales, s-a dus la Constantinopol; dar n-a găsit viu pe împărat, ci a aflat pe fiul său, Iustinian, moştenitorul împărăţiei şi, dându-i lui în mâini mărturisirea Bisericii Ierusalimului, cele ce lipseau la mărturisire le-a împlinit Andrei cu limba lui cea bună. Deci, toţi minunându-se de sfinţenia şi înţelepciunea lui, şi povăţuind el bine solia, pe cei doi clerici ai săi i-a trimis înapoi la Ierusalim, ca să spună celorlalţi ce sfârşit a luat solia lor. Iar el a rămas în Constantinopol, ca să se libereze de pricinile bisericeşti şi să petreacă viaţă liniştită şi monahicească.

Drept aceea, strângându-se din toate părţile şi lipsindu-se de toată grija cea cu cale şi fără de cale, s-a dat cu totul la dumnezeiasca cugetare şi privire, nevoindu-se cu postiri, cu privegheri şi cu lacrimi. Deci în acest chip s-a curăţit cu trupul, s-a lămurit cu sufletul şi s-a luminat cu mintea, şi făcându-se din toate părţile asemenea lui Dumnezeu, se unea tăinuit cu Dânsul şi dobândea arvuna bunătăţilor ce aveau să fie. Şi stând multă vreme la linişte, a ajuns la măsurile cele desăvârşite ale faptei bune şi astfel pricinuia mult folos la cei ce se duceau la dânsul. Dar, fiindcă unul ca acesta - luminat la lucruri şi la cuvinte - nu era cu putinţă să se ascundă de cei mulţi şi să se tăinuiască până la sfârşit sub obrocul liniştii, pentru aceasta s-a făcut arătat atât împăratului, cât şi Bisericii şi, despărţit fiind cu sila de viaţa cea liniştită, a fost rânduit, deşi nu voia, la diaconia Bisericii celei mari.

Apoi i s-a încredinţat şi iconomia şi povăţuirea ospătăriei de sărmani, la care, arătându-se cu bunăvoinţă, s-a făcut părinte şi hrănitor al sărmanilor şi scăpătaţilor, şi purta grijă cu mare cuviinţă de amândouă ospătăriile de scăpătaţi ale Constantinopolului. Şi nu numai a crescut chivernisirea lor în bucate, dar şi strâmtorarea de mai înainte, care o aveau casele lor, a prefăcut-o în lărgime, cu zidirile mari care le-a făcut. De aceea, ca un vrednic de toate, a luat şi mai mare iconomie, căci s-a suit la scaunul mai înalt al arhieriei şi a fost făcut mitropolit în vestita insulă a Cretei, sau, ca să zic mai adevărat, printr-o insulă s-a făcut păstor şi dascăl la toată Biserica lui Hristos.

Deci, ducându-se în eparhia sa, a început a face lucrul său şi a purta grijă fără de pregetare de povăţuirea eparhiei sale, dându-se cu totul spre creşterea şi mântuirea turmei celei cuvântătoare. Mai întâi a pus cu înţelepciune pe cei sfinţiţi în rânduiala foarte încuviinţată, glăsuindu-le un cuvânt foarte dulce despre rânduiala Sfintei Liturghii, prin care arăta cum se cuvine a fi preotul care s-a învrednicit nu numai

a se apropia el însuşi de întâia şi neapropiata lumină, adică de Dumnezeu, ci să lumineze şi pe alţii şi să-i împrietenească cu Dumnezeu; că, adică se cade ca preotul să fie luminat şi curat, precum este oglinda, ca să poată primi într-însul razele dumnezeieştii lumini, şi printr-însul să dea lumină şi celorlalţi. Apoi a pus în bună rânduială pe fecioare, iar mănăstirilor de monahi şi monahii le-a dat legi, cum să vieţuiască.

Apoi a purtat grijă de mireni, învăţându-i să aibă dragoste şi râvnă către Dumnezeu, iar nu către trup şi către lume; să defaime dezmierdările cele lumeşti, iar poruncile lui Dumnezeu să le păzească şi să se nevoiască pentru mântuirea lor. Pe cei tineri îi învăţa ca pe nişte copii, iar pe cei bătrâni îi înţelepţea. Pe cei păcătoşi îi întorcea la pocăinţă şi dădea nădejde de mila lui Dumnezeu celor ce se pocăiau. îndemna la nevoinţele faptelor bune pe cei ce se nevoiau. Pe cei ce erau luptaţi, îi ajuta; pe cei ce se primejduiau să cadă în păcate, îi sprijinea; pe cei căzuţi îi ridica; celor neputincioşi le dădea putere; celor întristaţi, mângâiere; celor leşinaţi, răsuflare; văduvelor le era părtinitor; sărmanilor, tată; scăpătaţilor, vistierie; flămânzilor, hrană; celor goi, îmbrăcăminte; şi ce să spun mai mult? Tuturor s-a făcut toate, ca să mântuiască pe toţi. Şi precum Domnul se va face în veacul ce va să fie şi lumină sfinţilor, şi viaţă, şi slavă, şi hrană, şi îmbrăcăminte, şi bucurie şi orice alt bine al fericirii, în acest fel era eparhioţilor săi acest mare Andrei, care le făcea tot binele, nu numai sufletesc, ci şi trupesc, cu care poate cineva să treacă fără întristare viaţa aceasta de faţă.

Incă a deschis şi vistieria cea bună a inimii sale şi scotea dintr-însa cuvinte bune, şi lărgind gura socotelii minţii sale, a umplut-o de darul Sfântului Duh. De aceea, cu înţelepciune, cu pricepere şi cu dumnezeiască insuflare, a alcătuit cărţi prin care se arată ritor iscusit şi sfinţit cuvântător insuflat de Dumnezeu. Cu cuvintele lui, Sfântul Andrei a lăudat strălucit pe Preacurata Maică a Fiului şi Cuvântului lui Dumnezeu, la deosebitele ei sărbători. A lăudat şi Sfânta şi de viaţă făcătoarea Cruce a Mântuitorului, pe care Dumnezeu cel fără de patimă răbdând fericitele patimi şi moartea cea de voie, ne-a făcut părtaşi ai împărăţiei şi slavei Sale. A lăudat încă şi alte stăpâneşti praznice şi, pe lângă acestea, a lăudat şi pe unii sfinţi şi, prin laudele lui a făcut ca şi cum mărturiile lor ar fi ale sale. Dar mai cu osebire a lăudat pe marele Mergător Inainte Ioan.

El a alcătuit cu mult meşteşug în versuri şi muzică multe canoane şi tropare, cu care nu numai că luminează praznicele şi îndeamnă pe creştini la dumnezeiasca veselie şi bucurie, ci le pricinuieşte şi umilinţă şi îi face pe cei ce le cântă şi le citesc să verse şiroaie de lacrimi. Iar pe lângă celelalte, a alcătuit şi Canonul cel Mare şi vrednic de laudă din întâia şi a cincea săptămână a marelui post al Sfintelor Paşti, care nu numai că pricinuieşte pocăinţă şi umilinţă, dar şi multă învăţătură, căci învăţă pe creştini cu ce aşezare se cade a citi sfinţitele istorii ale dumnezeieştii Scripturi, şi cum se cade a le folosi pe dânsele ca materie şi pricină de mai înalte priviri. Dar sfântul nu numai cu cuvintele sale a împodobit păstoria sa şi a veselit orice Biserică a creştinilor, ci şi cu lucruri şi cu isprăvi de mare cuviinţă, pentru că el a înnoit bisericile cele dărăpănate ale lui Dumnezeu şi le-a tocmit cu ajutor bogat şi cinstit. Şi a zidit din temelie o biserică foarte frumoasă, în cinstea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi Pururea Fecioarei Maria, numind-o pe dânsa Vlaherna.

Incă a zidit din temelie şi casele primitoare de străini, spre odihna bătrânilor, spre vindecarea bolnavilor şi spre acoperământul străinilor şi scăpătaţilor, cărora le dădea tuturor cu îmbelşugare nu numai toate cele de nevoie şi de hrană, cheltuind banii lui Dumnezeu înţelepţeşte şi cu plăcere de Dumnezeu, ci şi, după cum la celelalte urma pe Stăpânul şi dascălul său, Hristos, aşa şi la aceasta Il urma şi slujea la primirea străinilor şi bolnavilor cu însăşi mâinile sale, încingându-şi fota la mijloc şi spălând mâinile lor şi picioarele şi capetele, şi curăţind rănile bolnavilor, aproape lingând şi cu limba sa puroaiele cele urât mirositoare şi sângerările lor, într-atât îl învăpăia dragostea către Dumnezeu şi către aproapele.

Nu este deci afară de cuviinţă a spune una sau două minuni ale sfântului, ca să arătăm sfinţenia şi îndrăzneala pe care dumnezeiescul Andrei o avea către Dumnezeu.

O flotă de barbari s-a dus odată în Creta, ca să supună şi să pustiască păstoria sfântului. Deci, înconjurând-o pe ea, au uneltit tot felul de meşteşuguri de război împotriva ei; dar sfântul, cu rugăciunile sale cele bineprimite, nu numai că şi-a păzit păstoria sa mai presus de primejdie, ci şi în inimile barbarilor

atât de mare frică a băgat, încât i-a făcut să fugă singuri, fără a-i izgoni cineva. Iar din fuga lor cea fără rânduială şi grabnică, mulţi au pierit, atât de valurile mării, cât şi de creştinii care îi luptau.

Altădată, pe la începutul verii, soarele ardea pământul şi ploaie nu era deloc. Aşa că semănăturile toate se veştejiseră şi erau în primejdie să se usuce desăvârşit. Iar oamenii, de frică mare ce aveau ca să nu se facă foamete, pentru că nu ploua, erau slabi şi deznădăjduiţi de viaţă. Deci, într-o primejdie ca aceea aflându-se ei, ce a făcut sufletul acela împreună pătimitor şi milostiv al sfântului? Nu cumva a trecut cu vederea păstoria sa, care era în primejdie să piară? Nu! Ci, înălţând mâinile şi ochii la cer, a rugat pe Dumnezeu din sufletul său, ca să dea ploaie pământului. Şi, o, minune! Indată s-a umplut cerul de nori şi a plouat atâta ploaie, încât semănăturile s-au udat şi au făcut rod mult, iar oamenii au luat răcorire şi mângâiere.

Şi altădată, întâmplându-se ciumă în eparhia lui şi murind mulţi, sfântul a oprit molima cu rugăciunile lui cele către Dumnezeu şi cu lacrimile sale.

Sfântul Andrei a făcut şi multe alte minuni, pe care de le voi povesti, nu-mi va ajunge toată viaţa; căci având pe Dumnezeu sălăşluit în sufletul său, totdeauna pricinuia eparhioţilor săi cele bune de la Dumnezeu, izbăvindu-i de tot răul; iar lui Dumnezeu aducea sufletele cele mântuite ale eparhioţilor săi, ca pe un prinos bineprimit şi vrednic pentru toată lumea.

Şi întâmplându-se oarecare trebuinţă, sfântul a fost nevoit să se ducă la Constantinopol. Deci, ajungând acolo, a fost primit cu toată cinstea şi cucernicia, atât de toată sfinţita adunare a Bisericii, cât şi de împăratul şi de toţi boierii. Şi petrecând acolo puţină vreme, împărţea flămânzilor pâinea cea cerească, adică cuvântul învăţăturii, şi adăpa pe cei însetaţi din apa cea făcătoare de viaţă a Sfântului Duh. Şi nu numai aceasta, ci şi trupeşte sătura pe cei flămânzi, ajuta celor nedreptăţiţi, apăra pe văduve, ocrotea pe sărmani şi mângâia pe cei necăjiţi.

Apoi, mai pe urmă de toate, se pregătea să se întoarcă la eparhia sa, şi deşi a cunoscut dinainte că nu va mai vedea păstoria sa, însă s-a dat pe sine Sfântului Duh, care-l mişca pe dânsul şi, intrând într-o corabie, a plecat spre Creta. Dar corabia, venind până la Mitilina, a stat acolo. Iar sfântul, întrebând cum se numeşte locul acela şi înştiinţându-se că se numeşte Erecos, a răspuns: „Aici trebuie să dau chipul lui Dumnezeu, Celui ce mi l-a dat". Adică „aici am să mor!" Aşa s-a şi întâmplat. Deci s-a dezlegat din legătura trupului şi s-a dus cu bucurie către doritul său Dumnezeu, unde, fiind strălucit de neapropiata lumină a dumnezeirii Lui, se îndulceşte de bunătăţile împărăţiei Sale celei negrăite. Iar sfinţitele lui moaşte s-au aşezat în biserica Sfintei, bunei şi biruitoarei Muceniţe Anastasia, ca o vistierie nejefuită şi izvor pururea curgător de minuni, întru slava Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh. Amin.

SFÂNTA ŞI DREAPTA MARTA, MAICA SFÂNTULUI SIMEON DIN MUNTELE MINUNAT
(4 iulie)

Sfânta şi dreapta Marta s-a născut în Antiohia, din părinţi binecredincioşi, de care fiind silită spre nuntă şi neînvoindu-se, ci dorind să vieţuiască în feciorie, i-a poruncit ei o dumnezeiască vedenie în biserica Mergătorului Inainte, ca să se supună părinţilor săi şi să se însoţească cu bărbat. Şi a zămislit fiu pe Sfântul Simeon (Pomenirea lui la 24 mai), după dumnezeiasca dăruire, care i s-a vestit ei prin arătarea Sfântului Ioan Mergătorul înainte precum se scrie pe larg despre aceasta, în viaţa Sfântului Simeon. Insă, nepetrecând mulţi ani cu bărbatul său, a rămas văduvă şi îşi creştea pruncul cu toată luarea aminte, păzindu-l după porunca Sfântului Mergătorului înainte, de vreme ce acela avea să fie vas al Sfântului Duh. Şi se ruga totdeauna lui Dumnezeu pentru fiul său, ca să-l primească de la dânsa spre slujba sa, ca altădată pe Samuil de la proorocita Ana.

Iar odată întrebându-se fericita Marta despre prunc ce ar putea să fie când va veni în vârstă, a văzut în vis o vedenie ca aceasta: I se părea că se vede pe sine înaripată, zburând spre înălţime, şi ţinând pruncul pe mâini, îl înălţa ca dar Domnului, zicând: „O, fiule, astfel de înălţare a ta am dorit să văd. Deci să mă slobozească pe mine Ziditorul meu cu pace, pentru că am aflat dar la El, că m-am învrednicit a-I da Lui rodul pântecelui meu". Această vedenie precum şi descoperirile cele ce i s-au făcut ei mai înainte, fericita Marta le ascundea în inima sa şi mulţumea lui Dumnezeu.

Ea mergea totdeauna la biserica lui Dumnezeu, nelăsând niciodată pravila bisericească; de aceea îşi câştigase şi petrecerea sa aproape de biserică, unde se afla mai înainte de toţi la cântare şi ieşea în urma tuturor. Şi avea osârdie a merge la praznice pe la sfintele biserici unde se făceau şi stătea cu mare luare aminte la rugăciunile cele de noapte şi la dumnezeieştile slujbe şi cu sfărâmarea inimii vărsa lacrimi din ochi, împărtăşindu-se adeseori cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos. Iar cu câtă vrednicie se împărtăşea, aceasta era mărturia: după primirea dumnezeieştii împărtăşiri, faţa ei era strălucită cu o lumină minunată, ca altădată faţa lui Moise.

Şi în toate nopţile, în casa sa, se scula la rugăciune înainte de miezul nopţii şi o săvârşea în căldura duhului, udându-şi faţa cu lacrimi. Şi toată mintea ei era adâncită întru Dumnezeu, pe care Il iubea cu toată inima, cu tot sufletul şi cu toată virtutea. Ea era şi nespus de milostivă spre cei săraci, hrănind pe cei flămânzi şi îmbrăcând pe cei goi. Incă intrând adeseori în bolniţă, slujea cu mâinile sale bolnavilor, iar celor morţi le pregătea din ostenelile sale cele de îngropare. Asemenea şi celor ce se botezau, le dădea haine albe, lucrate cu mâinile sale. Era atât de blândă la obicei, smerită şi fără de răutate, încât nimeni nu a văzut-o mâniindu-se cândva sau grăind împotrivă sau mâhnindu-se.

Fericita Marta îşi păzea gura de multă grăire şi nu vorbea decât numai cele de nevoie, căci iubea tăcerea foarte mult, de vreme ce aceea învaţă mintea şi gândirea de Dumnezeu. Nu se auzea din gura ei cuvânt deşert sau mincinos, ori altceva neplăcut lui Dumnezeu, ci din comoara inimii sale scotea cele bune. Era şi făcătoare de pace între prietenii care se mâniau, sfătuitoare celor ce nu trăiau bine, arătându-se pildă de viaţă curată şi cucernică tuturor, nu numai femeilor, ci şi bărbaţilor. Şi era plăcută lui Dumnezeu, fiind plină de toate bunătăţile, pe care este cu neputinţă a le spune cu de-amănuntul. Insă ajunge ca mărturie pentru viaţa ei sfântă, sfinţenia cea mare a Cuviosului Simeon, care s-a născut dintr-însa, căci un fiu ca acesta se cădea să aibă o astfel de maică.

Când Cuviosul Simeon stătea deja pe stâlpul cel de la Muntele Minunat, i s-a făcut ei după rugăciunea cea din miezul nopţii, într-o uşoară adormire, o vedenie ca aceasta: Sfântul Ioan Botezătorul, către care ea, după Dumnezeu şi după Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, avea mare osârdie cu credinţă, şi în toate zilele se ruga către dânsul, acela i s-a arătat ei cu Sfântul Apostol Timotei şi a zis către dânsa: „Eu în toată vremea mijlocesc către Dumnezeu pentru tine şi niciodată nu te voi lăsa!" Iar ea, umplându-se de spaimă şi de bucurie dintr-acea vedenie, s-a deşteptat şi a proslăvit cu frică pe Dumnezeu, şi a spus aceasta fiului său, Cuviosului Simeon, la care se ducea uneori spre cercetare.

Şi mergând la fiul său şi văzând mulţime din cei cuprinşi de tot felul de boli, care se adunau lângă stâlpul cuviosului pentru tămăduiri, căci multe minuni se făceau cu rugăciunile lui; ea nu se înălţa cu mintea, ci privea spre acelea cu frică, ca nu cumva vrăjmaşul să întindă cursă picioarelor fiului său. Şi se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ca să-l izbăvească pe Cuviosul Simeon de meşteşugirile potrivnicului, iar către el zicea: „Fiul meu, ţi se cade pentru toate acestea să proslăveşti pe Dumnezeu, Cel ce lucrează întru tine, iar tu să-ţi aduci aminte de neputinţa ta şi să-ţi păzeşti inima cu toată luarea aminte". Iar cuviosul primea cu bucurie sfaturile maicii sale şi se bucura cu duhul de viaţa ei cea plăcută lui Dumnezeu, înălţând mulţumire lui Dumnezeu.

Şi petrecând fericita Marta mulţi ani în fapte bune şi plăcând lui Dumnezeu, înainte de sfârşitul său cu un an, pe la miezul nopţii, în timpul când îşi făcea fierbinţile ei rugăciuni către Dumnezeu, s-a făcut în uimire şi a văzut o mulţime de îngeri cereşti cu lumânări, dănţuind şi zicând către dânsa: „După ce va trece acest an, fiind dezlegată din trup, te vom lua la odihna făgăduită ţie de Domnul". Tot asemenea i s-a descoperit şi Cuviosului Simeon. Incă şi unuia dintre fraţi i s-a arătat o vedenie de acest fel: A văzut pe

Maica Domnului, pe Preacurata Fecioară Maria, şezând pe un scaun în slavă, iar fericita Marta stătea înaintea ei, ridicându-şi spre dânsa mâinile sale în chipul crucii şi prefăcându-se într-o cruce de aur, strălucind cu lumină asemenea razelor soarelui; şi se vedea că toată crucea aceea era luminoasă, încât nu se cunoştea decât faţa ei mai sus decât crucea.

Auzind despre această vedenie, Cuviosul Simeon a zis că acesta era semnul că s-a apropiat fericitul sfârşit al maicii lui. Şi sfârşindu-se anul cel de pe urmă al vieţii ei celei plăcute lui Dumnezeu, Sfânta Marta a mers spre cercetare la Cuviosul Simeon, fiul său, iar el a zis către dânsa: „Binecuvintează-mă, maica mea, precum Avraam a binecuvântat pe Isaac". Iar sfânta a zis: „De aceea am şi venit aici, ca să mă învrednicesc binecuvântării şi rugăciunilor tale, pentru că de acum au mai rămas numai trei luni din viaţa mea. Şi mă voi duce la Domnul Dumnezeul meu, care te-a zidit pe tine din pântecele meu. Acela să-ţi dăruiască ţie darul şi binecuvântarea Sa, ca să-ţi săvârşeşti cu bine a-lergarea ta cea bine începută şi să te învrednicească împărăţiei Sale".

Acestea grăindu-le, vărsa lacrimi din ochi, iar fraţii care erau acolo plângeau, deoarece cu greu li se părea lor a auzi că după trei luni nu vor mai vedea faţa ei. Deci ziceau: „Maică, viu va fi sufletul tău şi va lăuda pe Domnul". Iar ea întărea cuvântul, grăind: „De nu va fi aşa precum v-am spus, apoi pe mine, roaba voastră, să mă socotiţi ca pe o mincinoasă". Atunci Cuviosul Simeon a zis către dânsa: „Binecuvântarea ta o cerem noi acum, iar cuvintele tale sunt dureroase pentru inima noastră". Sfânta a zis: „Binecuvântaţi sunteţi voi Domnului şi binecuvântaţi sunt cei ce vă binecuvintează pe voi".

După aceasta, toţi i s-au închinat fericitei Marta, asemenea şi ea, închinându-se lor, s-a întors în Antiohia la casa sa. Iar după plecarea ei, Cuviosul Simeon, chemând a doua zi pe cei mai iscusiţi dintre fraţi, a zis către dânşii: „Cu adevărat se apropie vremea ducerii maicii mele din cele pământeşti, pentru că în noaptea trecută am văzut în vedenie un scaun pus înaintea mea şi maica mea şezând pe el, iar noi toţi stăteam împrejurul ei. Atunci ea, ca o învăţătoare, a zis către noi cuvântul cel dintâi al psalmului: Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioşilor... şi celelalte ale psalmului acela. Şi încă alte cuvinte sfătuitoare ne-a zis nouă, ca o maică. Apoi s-a sculat şi mergea înaintea noastră la biserică, ţinând în mâini o cruce luminoasă, iar noi urmam după dânsa, cântând psalmi de umilinţă".

După aceasta, cu câteva zile înaintea sfârşitului său, fericita Marta s-a dus iarăşi la Cuviosul Simeon pentru sărutarea cea mai de pe urmă şi i-a spus lui toate dumnezeieştile descoperiri ce i s-au făcut în viaţa sa. Asemenea şi lucrurile cele bune, ostenelile şi nevoinţele pe care le făcuse în taină, i le-a spus lui pentru slava numelui lui Dumnezeu; şi a rămas acolo în acea noapte. Iar în vedenia visului, se vedea că era răpită spre înălţimea cerului, unde a văzut nişte palate preaminunate şi luminoase, a căror frumuseţe nici un cuvânt nu o poate spune. Şi umblând ea prin acele palate şi minunându-se de zidirea cea nefăcută de mână, a văzut pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, cu doi îngeri prealuminoşi, grăind către dânsa: „Ce te minunezi?" Iar ea cu frică şi cu bucurie, închinându-se Preasfintei Născătoare, a zis: „Mă minunez, Stăpână, că în tot timpul vieţii mele pe pământ, n-am văzut nişte palate mai minunate ca acestea". Iar Preacurata a zis: „Şi pentru cine socoteşti tu că sunt pregătite ele?" Dânsa a zis: „Nu ştiu, Stăpână!"

Atunci Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a grăit către dânsa: „Oare nu ştii că pentru tine s-a pregătit această odihnă, zidită de fiul tău şi în care de acum vei petrece în veci?" Acestea zicând, a poruncit îngerilor să pună în mijloc un scaun minunat, apoi a zis către dânsa: „Această slavă ţi se dăruieşte ţie, deoarece ai vieţuit cu dumnezeiască plăcere în frica Domnului". Apoi iarăşi i-a zis: „Dar voieşti să vezi pe cele mai slăvite?" Şi i-a poruncit ei să vină după dânsa. Deci, suindu-se la cele mai înalte locuri cereşti, i-a arătat ei alte palate cu neasemănare mai minunate şi mai luminate decât cele dintâi, şi care erau pline de slavă cerească, şi a căror frumuseţi nici mintea omenească nu o poate ajunge, nici gura nu o poate spune. Atunci Preacurata a zis: „Şi pe aceste palate le-a zidit fiul tău şi a început şi temelia la cel de-al treilea rând de palate".

Aceasta spunând a dus-o pe dânsa iarăşi spre răsăritul soarelui şi i-a arătat ei din înălţime locuinţele Raiului şi într-însele mulţime de cete de parte bărbătească şi femeiască, veselindu-se. Şi i-a zis Stăpâna: „Aceste locuri le-a dăruit Fiul meu celor ce au trăit în curăţie şi cu dreptate, întru păzirea poruncilor

Domnului, au făcut milostenii multe cu osârdie, şi de aceea ei înşişi s-au învrednicit de milă de la Domnul, pentru ca fericiţi sunt cei milostivi, că aceia se vor milui". Astfel a fost vedenia Sfintei Marta, care a spus-o fiului său.

Şi fiind într-o zi de Duminică, s-a împărtăşit cu Preacuratele şi dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos. Şi strălucea cu faţa din darul lui Dumnezeu şi din negrăita bucurie duhovnicească, prin care se veselea, deoarece era încredinţată de sfârşitul şi de mântuirea sa. Apoi a petrecut toată ziua aceea şi noaptea următoare, o parte întru multe şi iubite vorbiri insuflate de Dumnezeu cu fiul cel cuvios, iar alta, întru rugăciunile cele fierbinţi şi cu lacrimi către Dumnezeu.

Iar luni, dând pace şi binecuvântare, precum şi sărutarea cea mai de pe urmă fiului său şi tuturor ucenicilor lui, s-a despărţit de dânşii, toţi plângând mult. Şi s-a dus la un sat care se numea Tivirint, care era la depărtare de trei stadii de la Muntele cel Minunat, unde era biserica Sfântului Ioan Botezătorul. în acea biserică a vărsat multe lacrimi şi a început a slăbi cu trupul. Iar locuitorii acelui sat cinstind-o foarte, au rugat-o să se odihnească la dânşii de oboseală. Deci s-a odihnit în ziua aceea, iar noaptea următoare şi mai mult a slăbit cu trupul. Apoi marţi au dus-o cu căruţa în Antiohia, la casa ei, care era în cetăţuia ce se numea Dafne. Iar miercuri rugându-se lui Dumnezeu cu căldură, vărsând multe lacrimi şi având nădejde neîndoită de mântuirea sa, şi-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu, în cinci zile ale lunii lui iulie. Şi murind, a rânduit ca să-i îngroape trupul la locul unde se îngroapă cei străini şi săraci. Dar Cuviosul Simeon, fiul ei, având descoperire de la Dumnezeu despre mutarea maicii sale, a trimis pe unii dintre ucenicii săi şi au adus trupul ei în Muntele Minunat, ca să-l îngroape lângă stâlpul său.

Despre dânsa se scrie şi aceasta: Pe când sufletul ei cel sfânt se ducea către Domnul, cei care şedeau aproape de cinstitul ei trup au văzut faţa ei zâmbind cu bucurie şi au auzit din gura ei aceste cuvinte: „Am luat mare dar de la Dumnezeu şi sunt în lumină şi bucurie negrăită". Iar aceia, spăimântându-se, gândeau că a câştigat milă de la Domnul pentru fiul său. Iar ea a grăit aceasta: „Nu m-am preamărit atât pentru fiu, cât pentru viaţa cea îmbunătăţită, de vreme ce pentru Domnul am arătat multă răbdare şi înfrânare în nevoinţele pustniceşti. Şi am umblat bine pe calea poruncilor Lui, şi pe aceea care L-a născut pe El am iubit-o din toată inima".

Deci, într-o zi de vineri, cinstitul trup al Sfintei Marta a fost dus cu mare cinste de la cetăţuia Antiohiei, care se numea Dafne, la Muntele Minunat. Şi mult popor al Antiohiei, şi cei din rânduiala cea sfinţită au petrecut-o, ca pe o mare plăcută a lui Dumnezeu, cu lumânări, cu cădiri şi cu cântări de psalmi. Iar cei ce duceau racla cu cinstitul ei trup, spuneau că nu simţeau greutate la ducere, pentru că nu era ca trupurile celorlalţi morţi, care au greutate obişnuită, ci era uşor mai presus de fire, ca şi cum mergea singur prin văzduh.

Atunci un om tânăr din popor, anume Serghie, fiul unui cetăţean cinstit cu numele Antonie, văzând acea slăvită petrecere şi poporul îmbulzindu-se spre raclă, unii plecându-şi umerii sub raclă, ca s-o ducă cu osârdie, iar alţii voind să se atingă de cinstitul ei trup, a râs şi a socotit în sine: „Ce trebuinţă este să te atingi de un trup mort?" Deci s-a întors înapoi şi îndată a căzut într-o boală grea, încât a şi amuţit dintr-însa şi s-a prelungit boala aceea până la treizeci de zile, când s-a tămăduit la mormântul sfintei, de care lucru se va spune mai pe urmă. Şi aducându-se cinstitul trup în locaşul Cuviosului Simeon, au săvârşit lângă trup cântare de toată noaptea, într-acea noapte s-a arătat vie la doi din fraţi, ucenici ai lui Simeon, întru îmbrăcăminte luminoasă, având şi faţa luminată. Iar ei s-au spăimântat de aceasta, ştiind-o că a murit; dar ea a zis către dânşii: „Nu vă temeţi, că Domnul nu m-a rânduit între cei morţi, ci între cei vii. Eu am venit la voi să vă ajut asupra diavolului, ca, biruindu-l pe acela, să câştigaţi viaţa veşnică". Zicând aceasta, s-a făcut nevăzută.

Iar când a sosit ziua sâmbetei, s-a adunat la îngroparea Sfintei Marta mult popor de prin cetăţi şi de prin satele dimprejur, cu preoţi şi cu clerici. Şi toţi au văzut sfânta ei faţă în mormânt, neschimbată de moarte, înflorindu-i frumuseţea ca la o tânără şi strălucind cu darul. Şi nu ieşea din trupul ei nici mirosul cel obişnuit la cei morţi, deşi era a patra zi după moarte, ci se vedea dormind ca o femeie vie. Apoi, cântând

cele cuviincioase, au îngropat-o cu cinste înaintea stâlpului Sfântului Simeon. Aceasta au făcut-o din porunca lui, pentru ca să poată el vedea totdeauna mormântul maicii sale.

Şi după ziua sâmbetei, făcându-se cântarea învierii, unul din popor, anume Ioan, cu rânduiala de citeţ bisericesc, dormitând, a văzut pe Sfânta Marta strălucind ca o lumină şi suindu-se pe trepte la stâlpul Cuviosului Simeon. Iar deasupra mormântului ei a văzut o căruţă de heruvimi trasă de nişte îngeri cu câte şase aripi. Această vedenie a spus-o el după aceea cuviosului cu jurământ. Iar cuviosul i-a zis: „Fiule, dă slavă lui Dumnezeu că te-a învrednicit a vedea căruţa de heruvimi; iar maicii mele şi mie, fiind zămisliţi şi născuţi în păcate, ne trebuie mila lui Dumnezeu".

După aceasta au venit la Cuviosul Simeon tatăl şi maica lui Serghie, cel pomenit mai înainte, care hulise petrecerea trupului Sfintei Marta şi căzuse în boală grea din această pricină. Ei plângeau şi se rugau, ca, precum vindecă de boli pe mulţi cu rugăciunile sale, să tămăduiască şi pe fiul lor. Iar sfântul le-a zis: „Duceţi-vă şi-l întrebaţi să vă spună singur pricina bolii sale, că acum poate să grăiască, fiindu-i mai bine". Deci părinţii lui, întorcându-se acasă, au început a-l întreba, iar el le-a răspuns: „Această boală a venit asupra mea, fiindcă am hulit cinstita petrecere a trupului Sfintei Marta şi mi-am întors faţa de la dânsa, nevoind să duc racla pe umeri". Iar ei l-au pus într-o căruţă şi l-au dus la cuviosul din Muntele cel Minunat. Iar cuviosul le-a spus să-şi caute tămăduire de la mormântul maicii sale. Şi când s-au rugat cu lacrimi la cinstitul ei mormânt, îndată bolnavul s-a făcut sănătos desăvârşit, ca şi cum nu bolise niciodată.

După îngroparea cuvioasei, fraţii se obişnuiseră a aprinde o candelă la mormântul ei, ca să ardă ziua şi noaptea, pentru cinstea sfintei. Iar după mai multă vreme, au uitat a mai aprinde candela. Văzând acest lucru, Cuviosul Simeon tăcea, nezicând nimic de candelă, ca să nu creadă ucenicii lui că cinsteşte fără de măsură pe maica sa după moarte.

Intr-acele zile, iconomul locaşului aceluia s-a îmbolnăvit greu şi se părea că este aproape de moarte. Deci i s-a arătat lui Sfânta Marta în miezul nopţii, zicându-i: „Pentru ce nu mai aprindeţi candela mea? Să ştiţi că deşi nu am trebuinţă de lumina de la candela voastră, fiind învrednicită de lumina cea cerească şi veşnică de la Dumnezeu, însă atunci când aprindeţi candela la mormântul meu, pentru mântuirea voastră o faceţi, deoarece mă îndemnaţi pe mine să mijlocesc pentru voi înaintea Domnului". Acestea grăindu-le sfânta, ţinea în dreapta sa, ca un mărgăritar prealuminos, o parte din făcătorul de viaţă Trup al lui Hristos, cu care, atingându-se de cel bolnav, a zis: „Intr-aceasta să fii viu şi sănătos". Aceasta spunând, s-a făcut nevăzută. Iar bolnavul s-a sculat îndată sănătos şi a alergat la gropniţa sfintei unde, căzând înaintea mormântului ei, a udat pământul cu lacrimi, pe de o parte cerând iertare de neîngrijirea sa, iar pe de alta mulţumind pentru tămăduire. După aceasta, a rânduit ca să ardă candela ei nestinsă.

Şi se săvârşeau şi alte multe minuni la mormânt: orbii se luminau, diavolii din oameni se izgoneau şi se dădeau tămăduiri grabnice de toate neputinţele, cu rugăciunile Sfintei Cuvioasei Marta şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU ATANASIE ATONITUL
(5 iulie)

Pe Cuviosul Atanasie, cel vrednic de laudele celor fără de moarte, l-a odrăslit în viaţa cea muritoare şi omenească cetatea cea mare Trapezunda şi a învăţat carte în Bizanţ, iar munţii Chimenului şi ai Atonului l-au adus pe dânsul ca dar lui Dumnezeu. Părinţii lui erau de neam bun şi binecredincioşi. Tatăl lui era din Antiohia, iar maica sa din Colhida, şi vieţuiau în Trapezunda. Deci mai înainte de naşterea Cuviosului Atanasie, tatăl său a murit, iar maica sa, născându-l şi luminându-l prin Sfântul Botez, s-a dus către Dumnezeu în urma bărbatului său. Numele pruncului din botez a fost Avramie. El rămânând din scutece orfan de părinţi, l-a luat o călugăriţă oarecare din cele de bun neam şi l-a hrănit.

Şi încă din vârsta pruncie se arătau într-însul semnele vieţii lui, ce avea să fie când va ajunge bărbat desăvârşit, pentru că pruncul, deşi era mic, însă se arăta înţelept în toate şi bun la obiceiuri. Deci, făcând jocuri copilăreşti cu cei de o vârstă cu el, aceia nu-l puneau pe Avramie împărat sau voievod, ci egumen. Şi cu dreptate, căci din copilărie se deprindea la viaţa monahicească, pentru că văzând pe monahia care-l creştea petrecând în rugăciuni şi în postiri, se sârguia şi el să-i urmeze ei pe cât era cu putinţă, postind şi făcând rugăciuni. Apoi dat fiind la învăţătura gramaticii, sporea mai mult decât cei de o vârstă cu el. Deci, crescând cu trupul şi cu înţelegerea, a trecut vârsta pruncească.

In acea vreme, călugăriţa aceea care i-a fost lui în loc de maică s-a dus către Domnul. Deci Avramie rămânând orfan a doua oară, plângea ca după maica sa cea adevărată şi dorea ca să meargă în Bizanţ pentru căutarea înţelepciunii cărţilor. Iar Dumnezeu, Care se îngrijeşte de cei orfani, a rânduit să se împlinească dorinţa lui astfel:

In vremea aceea, împărăţind peste greci dreptcredinciosul împărat Roman, unul din famenii palatului a fost trimis la Trapezunda ca să adune de la târguri dajdia cea împărătească. Acela, văzând pe copilul Avramie frumos la vedere cu trupul şi cu sufletul, l-a luat cu sine în Bizanţ şi l-a încredinţat unui dascăl, bărbat ales, cu numele Atanasie, spre învăţătura filosofiei, şi în scurtă vreme s-a făcut ucenicul ca şi dascălul.

In acei ani, era în Bizanţ un voievod, anume Zefinazer, care luase ca soţie fiului său pe o rudenie de-a lui Avramie. Acela, cunoscând pe Avramie, l-a luat în casa sa. Dar tânărul Avramie, deşi petrecea în casă bogată şi îndestulată cu toate desfătările de hrană, însă nu se lăsa de înfrânarea cea pustnicească, pe care o deprinsese de la călugăriţa care-l hrănise pe el. Astfel, nu voia să mănânce la masa cea domnească, nici nu-i plăcea să guste bucate alese, ci îşi împlinea nevoia foamei sale cu verdeţuri nefierte şi cu poame. El era atât de treaz, încât, vrând să biruiască somnul cel firesc, umplea ligheanul cu apă şi-şi spăla faţa sa în el adeseori, când dormita, ca să nu se îngreuieze de somn. Astfel se chinuia în tot felul, omorându-şi trupul şi robindu-l pe el duhului.

Pentru o viaţă îmbunătăţită ca aceasta şi încă şi pentru înţelegerea cea multă a lui era iubit tuturor. Incă a fost cunoscut şi de împăratul şi a fost pus dascăl de dânsul în şcoală, asemenea cu dascălul Atanasie. Dar de vreme ce învăţătura lui Avramie era lăudată mai mult decât cea a lui Atanasie şi se adunau mai mulţi ucenici la Avramie decât la Atanasie, de aceea Atanasie, dascălul de mai înainte al lui Avramie, a început a-l pizmui şi a-l urî. Acest lucru înţelegându-l fericitul Avramie, nu după multă vreme şi-a lăsat rânduiala dăscăliei, nevrând să fie supărător dascălului său, şi s-a dus să vieţuiască în casa celui mai sus zis voievod, petrecând în obişnuita sa faptă bună. După aceasta, împăratul a poruncit voievodului să meargă pentru o trebuinţă pe Marea Egee, iar voievodul, plecând, a luat cu sine şi pe Avramie, pentru dragostea cea multă ce o avea către dânsul şi au plecat la Avid şi de acolo au ajuns la Lemnos.

Şi văzând Avramie Muntele Atonului, i-a plăcut foarte mult şi se gândea să se sălăşluiască în el. Dar după ce au săvârşit slujba împărătească şi s-au întors acasă, a venit la Constantinopol, după rânduiala dumnezeiască, Cuviosul Mihail Malein din Mănăstirea Chimenului. Iar Avramie, înştiinţându-se şi auzind de viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu, s-a bucurat şi a mers la dânsul. Şi vorbind el cu stareţul, s-a îndulcit şi s-a folosit de cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu. Şi astfel s-a cuprins mai fierbinte de dorinţa ca să se lepede de lume şi să slujească lui Dumnezeu în rânduiala monahicească. Şi a descoperit gândul său Cuviosului Mihail şi i-a spus cele pentru sine, adică de unde este, de ce neam, cum a fost crescut şi pentru ce petrece în casa voievodului.

Iar cuviosul, văzându-l pe el că are să fie vas ales al Sfântului Duh, l-a iubit foarte mult şi-l învăţa pentru mântuire, semănând în inima lui, ca într-un pământ bun, seminţele cuvintelor lui Dumnezeu, ca să aducă rod însutit de fapte bune. Şi îndeletnicindu-se ei cu vorba cea duhovnicească, a venit spre cercetare la Cuviosul Mihail nepotul său, Nichifor, voievodul Răsăritului, care mai pe urmă a fost împăratul grecilor. Şi vorbind el cu cuviosul, unchiul său, a văzut pe tânărul Avramie şi a întrebat pe stareţ despre dânsul cine este. Iar sfântul i-a spus toate despre Avramie şi că voieşte să se facă monah. De atunci Avramie s-a făcut cunoscut lui Nichifor.

Iar după câteva zile, Cuviosul Mihail întorcându-se din Constantinopol la mănăstirea sa, Avramie n-a mai voit să stea în mijlocul gâlcevilor lumeşti, ci, defăimând degrab toate cele lumeşti şi tras fiind de dragoste către cuviosul, s-a dus, vrând să se facă monah. Şi ajungând la locaşul Chimenului, s-a aruncat la picioarele sfântului stareţ Mihail, rugându-l cu lacrimi să-l îmbrace în chipul monahicesc şi să-l numere în turma cea aleasă a oilor celor cuvântătoare din ograda lui Hristos. Iar Cuviosul Mihail l-a primit cu dragoste şi îndată, fără să-l mai trimită cu cei noi începători, l-a tuns în călugărie ca pe un iscusit, pentru că vedea într-însul râvna cea aprinsă a dragostei către Dumnezeu. Şi l-a numit Atanasie în loc de Avramie, şi nefiind obicei în mănăstirea aceea să se îmbrace monahii la tundere cu cămăşi de lână, fericitul Mihail a îmbrăcat pe Atanasie cu cămaşă de lână ca într-o platoşă, întrarmând pe ostaşul cel viteaz al lui Hristos împotriva potrivnicilor.

Şi a rugat Atanasie pe sfântul stareţ să-i dea lui poruncă să mănânce o dată pe săptămână. Dar înţeleptul povăţuitor, tăind voia ucenicului său, i-a poruncit să primească hrană a treia zi. Şi făcea Atanasie toate slujbele mănăstireşti şi bisericeşti care i se porunceau, întru toate ascultările, arătând osârdie în nevoinţele călugăreşti. Iar în vremea care-i prisosea din lucrurile mănăstireşti, se îndeletnicea cu scrierea sfintelor cărţi, după porunca părintelui său. Şi era iubit de toţi fraţii pentru această iubire de osteneală a lui, şi în patru ani s-a arătat desăvârşit în viaţa monahicească.

Apoi Cuviosul Mihail i-a poruncit să vieţuiască în linişte, într-o chilie ce era în pustie la un loc departe de mănăstire ca la o stadie; şi i-a dat poruncă stareţul pentru post, să nu mai mănânce a treia zi, precum se obişnuise, ci a doua zi să guste pâine uscată şi puţină apă. Iar la toate praznicele cele domneşti şi ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi în zilele de Duminici, începând de cu seară până la al treilea ceas din zi, i-a poruncit să petreacă fără de somn în rugăciuni şi în preamărirea lui Dumnezeu.

Şi trecând cătăva vreme, cel mai sus zis Nichifor, voievodul Răsăritului, nepotul Cuviosului Mihail, săvârşind slujba cea împărătească şi trecând din întâmplare pe lângă locul acela, a mers în mănăstirea unchiului său Mihail. Şi vorbind cu dânsul, şi-a adus aminte şi l-a întrebat, zicând: „Părinte, unde este copilul Avramie, pe care l-am văzut la tine în Constantinopol?" Stareţul a răspuns: „Se roagă lui Dumnezeu pentru mântuirea voastră, căci acum este monah şi s-a numit Atanasie din Avramie". Atunci s-a întâmplat că era cu Nichifor şi fratele lui, Leon patriciul. Şi auzind amândoi de viaţa îmbunătăţită a lui Atanasie, au dorit să-l vadă. Deci, stareţul neoprindu-i, au mers la Atanasie, care i-a întâmpinat şi a vorbit cu dânşii cuvinte din duhovniceasca înţelepciune, pentru că gura lui era plină de darul Duhului Sfânt. Iar ei s-au îndulcit atât de mult din cuvintele lui, încât doreau să petreacă pururea cu dânsul, de le-ar fi fost cu putinţă a se libera de dregătoriile lor şi de gâlcevile lumeşti.

Şi întorcându-se ei la Cuviosul Mihail, au zis către dânsul: „Părinte, îţi mulţumim că ne-ai arătat comoara pe care o ai ascunsă în ţarina păstoriei tale". Deci stareţul, chemând pe Atanasie, i-a poruncit ca iarăşi să întindă cuvânt de învăţătură pentru mântuirea sufletelor celor ce veniseră. Căci darul Domnului lucra atât de mult prin gura lui Atanasie, încât cei ce auzeau cuvintele lui, se umpleau şi se sfărâmau cu inimile lor şi plângeau. Deci însuşi stareţul se minuna de darul învăţăturii lui.

Din acea vreme, voievodul Nichifor şi Leon patriciul au iubit foarte mult pe fericitul Atanasie. Nichifor, luându-l la o parte, i-a descoperit gândul său, zicând: „Doresc, părinte, să mă înstrăinez de viforul cel lumesc şi, scăpând de grijile vieţii, să slujesc lui Dumnezeu în liniştea monahicească. Această dorinţă s-a aprins în mine mai mult din cuvintele tale cele insuflate de Dumnezeu şi am nădejde în sfintele tale rugăciuni că-mi voi câştiga dorinţa". Iar fericitul Atanasie i-a răspuns, zicând: „Pune-ţi spre Dumnezeu nădejdea ta, domnule, şi El va rândui pentru tine, precum va voi". Astfel vorbind din destul, voievodul şi patriciul s-au dus în calea lor cu mult folos pentru sufletele lor.

Iar Cuviosul Mihail voia să facă pe Atanasie, după sine, egumen al mănăstirii, căci el îmbătrânise şi se apropiase de sfârşit. Iar Atanasie, înştiinţându-se de aceasta, deşi nu voia să se despartă de iubitul său părinte, însă, temându-se de greutatea începătoriei şi judecându-se a fi nevrednic de rânduiala păstoriei, a fugit de acolo şi umbla prin Muntele Atonului, înconjurând pe părinţii cei din pustie, îndemnându-se spre mai multă nevoinţă, din vieţile lor cele îmbunătăţite. Şi găsind pe câţiva fraţi petrecând prin crăpăturile

pietrelor aproape unul de altul, s-a sălăşluit lângă aceia şi urma vieţii lor celei aspre, pentru că ei nu aveau nici o grijă de trup, nici de acoperământ, nici de hrană, nici de vreun alt câştig; ci gerul, zăduful şi foamea le răbdau cu plăcere pentru Dumnezeu. Iar nevoia cea trupească o îndestulau cu poame sălbatice care creşteau prin pustia aceea si din care gustau puţin la vremea lor.

In acea vreme, Cuviosul Mihail Malein s-a dus către Domnul; iar Atanasie, înştiinţându-se de sfârşitul cuviosului, a plâns după el, ca un fiu după părintele său. Şi s-a înştiinţat şi de aceea, că voievodul Nichifor cu fratele său, Leon patriciul, vor să treacă prin locul acela, şi s-a temut să nu-l caute pe el. Deci a lăsat pe pustnicii aceia - ca pe unii ce erau cunoscuţi de alţi fraţi şi adeseori cercetaţi, ca să nu fie cunoscut şi el de cei ce veneau - şi s-a dus într-o mănăstire mai departe, care se numea greceşte Tuzig.

Acolo, găsind pe un stareţ din afară de mănăstire liniştindu-se în pustie, l-a rugat să-l primească să petreacă cu dânsul şi şi-a schimbat numele său din Atanasie în Varnava, ca nu cumva, căutându-l după nume, să-l găsească. Iar stareţul îl întreba, zicând: „Cine eşti, frate, de unde şi pentru ce pricină ai venit aici?" Iar Atanasie a zis: „Părinte, am fost corăbier şi, căzând în primejdie, am făgăduit lui Dumnezeu ca să mă lepăd de lume şi să plâng pentru păcatele mele. Deci pentru aceasta m-am îmbrăcat în acest sfânt chip monahicesc, şi, povăţuit fiind de Dumnezeu, am venit aici la sfinţia ta, dorind să petrec cu tine şi să fiu povăţuit de tine la calea mântuirii. Iar numele meu este Varnava". Şi crezând stareţul cele zise, l-a primit, iar Varnava petrecea acolo, supunându-se stareţului în toate, ca unui părinte.

Iar după un timp a zis către stareţ: „Incepe, părinte, să mă înveţi şi pe mine carte, ca să pot să mă obişnuiesc cât de puţin a citi Psaltirea; căci în lume la nimic nu m-am deprins, decât numai la umblarea pe mare cu corabia". Prin aceasta fericitul Atanasie se făcea că nu este cărturar, ca să nu fie cunoscut de cei ce voiau să-l caute. Deci stareţul i-a scris mai întâi literele şi-l învăţa pe el, ca pe un om ce niciodată nu învăţase nimic, iar Varnava se făcea că nu poate să înţeleagă. Şi aceasta a făcut-o mult timp, iar stareţul se mâhnea asupra lui şi uneori, amărându-se, îl gonea de la dânsul. Iar cel ce se numea Varnava zicea cu smerenie: „Părinte, nu mă izgoni pe mine, nebunul şi nepriceputul, ci rabdă pentru Dumnezeu şi mă ajută cu rugăciunile tale, ca Domnul să-mi dea înţelegerea literelor". După aceasta, ucenicul a început a se face cum că înţelege puţin alcătuirea literelor, dând nădejde stareţului că va învăţa carte.

In acel timp, Nichifor, slăvitul voievod al Răsăritului, aflând că Atanasie a fugit din mănăstirea Chimenului, s-a mâhnit foarte şi gândea în sine, cum ar putea să-l afle pe el. Deci a scris judecătorului Tesalonicului ca, mergând până la Muntele Atonului, să cerceteze cu dinadinsul despre Atanasie. Iar judecătorul, citind scrisoarea aceea, îndată s-a dus în Sfântul Munte şi, chemând pe protatul - adică egumenul care este mai mare peste toţi egumenii mănăstirilor Atonului -, l-a întrebat de monahul Atanasie, spunându-i lui faţa, asemănarea vârstei şi iscusinţa aceluia în Scripturi, după cum îi scrisese Nichifor. Iar protatul i-a răspuns, grăind: „Un bărbat ca acesta pe care îl căutaţi n-a venit până acum în muntele acesta. însă nu ştiu cu dinadinsul. Dar în scurt timp, va fi la noi sobor, la care sunt datori să vină toţi câţi locuiesc în muntele acesta. Deci dacă monahul pe care-l căutaţi va fi în muntele acesta, apoi cu adevărat va veni la sobor, ca şi ceilalţi, şi atunci îl vom cunoaşte pe el". După aceasta, judecătorul s-a întors la Tesalonic.

Pe atunci era obiceiul în Aton de a se aduna fraţii de trei ori pe an în lavra care se numeşte Careia, la aceste trei mari praznice: Naşterea Domnului Hristos, Invierea Domnului şi Adormirea Prea-sfintei Născătoare de Dumnezeu. La aceste praznice adunându-se toţi fraţii, prăznuiau împreună, se împărtăşeau cu dumnezeieştile Taine, cu Trupul şi Sângele Domnului, şi mâncau la masă de obşte. Deci sosind praznicul Naşterii Domnului, şi adunându-se toţi părinţii şi fraţii de prin mănăstirile şi chiliile cele din pustie, a venit şi stareţul acela, învăţătorul lui Varnava, împreună cu ucenicul său. Deci uitându-se protatul printre fraţi şi căutând pe acela care s-ar fi potrivit cu semnele cele descrise de Nichifor, a văzut pe unul ca acela şi l-a întrebat pe el de nume, dar, auzindu-l pe el că se numeşte Varnava, iar nu Atanasie, s-a îndoit, căci numele care se căuta era Atanasie. Deci s-a gândit că-l va cunoaşte pe el din citirea cărţii.

Şi sosind timpul citirii şi punându-se cartea dinainte, protatul a poruncit monahului care se numea Varnava să citească înaintea soborului. Iar el se lepăda, zicând că nu ştie carte. Şi văzând aceasta stareţul

lui, a început a zâmbi şi a zis către cel ce poruncea: „Incetează, părinte, că fratele acesta nu ştie să citească, căci abia acum învaţă la psalmul întâi". Dar protatul îi poruncea cu supărare. Atunci fericitul Atanasie, văzând că nu poate să se tăinuiască, deoarece era legat cu certare, s-a supus stăpânirii ce era de la Dumnezeu şi a început a citi, precum ştia, având vorbirea frumoasă şi cuvintele ce ieşeau din gură, dulci. Deci văzând şi auzind ceea ce nu se aştepta, stareţul împreună cu toţi ceilalţi s-a minunat de el, dar se şi bucura şi vărsa lacrimi din ochi, mulţumind lui Dumnezeu că s-a învrednicit a fi învăţător al unui bărbat iscusit ca acela. Atunci Atanasie a fost cunoscut şi cinstit de toţi. Iar unul din cei mai cinstiţi părinţi, cu numele Pavel, care era din părţile Xeropotamului, a proorocit, zicând către fraţi acestea: „Acest frate, care a venit în urma noastră în muntele acesta, ne-a întrecut pe noi cu faptele cele bune şi va fi cu slava mai întâi decât noi întru Impărăţia cea cerească, pentru că multora va fi părinte şi povăţuitor spre mântuire".

Atunci protatul a spus lui Atanasie că îl caută voievodul Nichifor şi cu fratele său, Leon. Iar cuviosul, auzind acestea, îl ruga pe el să nu-l arate lor, de vreme ce nu voia să se lipsească de Sfântul Munte. Iar protatul, înţelegând că va fi spre paguba Atonului dacă se va lipsi de un bărbat ca acesta, a făgăduit că nu va spune despre dânsul celor ce-l caută, poruncindu-i să se liniştească deosebi, într-o chilie pustnicească, la trei stadii depărtare de lavră. Deci Cuviosul Atanasie, slujind acolo lui Dumnezeu în singurătate, avea hrană din osteneala mâinilor sale, pentru că scria frumos şi repede, şi în şase zile scria toată Psaltirea, fără să-şi lase pravila cea obişnuită. Deci pentru acele cărţi i se dădea lui pâine de către părinţi.

Şi vieţuind Cuviosul Atanasie în liniştea aceea, Leon, fratele lui Nichifor, care în acel timp era voievod peste ostile Apusului, câştigând biruinţă slăvită asupra sciţilor celor sălbatici, cu ajutorul lui Dumnezeu şi al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, pe când se întorcea din război, a trecut pe la Muntele Atonului, ca să dea mulţumire lui Hristos şi Preacuratei Sale Maici, care l-au întărit să biruiască împotriva vrăjmaşilor. Deci, săvârşind cele de mulţumire, a căutat cu dinadinsul pe Atanasie şi aflându-l, a alergat la chilia sa şi văzându-l, s-a umplut de multă bucurie. Deci, cuprinzându-l în braţe cu dragoste, plângea de bucurie. Astfel a vorbit cu dânsul ziua şi noaptea şi s-a îndulcit de cuvintele lui cele înţelepte şi insuflate de Dumnezeu.

Iar monahii, văzând dragostea cea atât de mare a voievodului acela către Părintele Atanasie, l-au rugat să le mijlocească dar la acel voievod, adică să-l înduplece să le zidească în lavra Careii o biserică mai mare, deoarece cea veche era mică şi nu putea să încapă tot soborul fraţilor. Iar Atanasie a vorbit despre aceea cu voievodul, şi acela, ca un iubitor de Hristos ce era, le-a dat îndată cu bucurie mulţime de aur şi argint spre zidirea bisericii. Apoi, sărutând pe Atanasie şi pe ceilalţi părinţi, s-a dus în calea sa la Constantinopol şi a spus fratelui său, Nichifor, că a aflat pe Cuviosul Atanasie. De atunci au început a veni la dânsul mulţi pentru folos, fiind foarte cinstit şi lăudat de toţi părinţii Atonului. Iar el, iubind liniştea şi fugind pretutindeni de slava omenească, a plecat de acolo şi a înconjurat locurile cele dinlăuntru şi pustii ale muntelui aceluia. Astfel, povăţuit fiind de Dumnezeu, s-a dus până la marginea Atonului, la un loc care se numea Melana, având multă pustietate şi fiind departe de alte locuinţe pustniceşti.

Şi având dealul acela lărgime la vârf, cuviosul şi-a făcut acolo o colibă în mijlocul lui, unde se îndeletnicea cu mai mari nevoinţe. Dar diavolul, vicleanul vrăjmaş, făcea acel loc neiubit cuviosului, voind să-l izgonească de acolo. Deci îl frământau gândurile foarte ca să plece din locul acela. Insă nevoitorul cel bun grăia împotriva gândurilor: „Voi răbda aici tot anul acesta, iar după sfârşitul anului voi face precum va rândui Dumnezeu".

Şi trecând anul, în ziua cea de pe urmă, au năvălit mai multe gânduri de la potrivnic, ca să-l tragă de acolo, iar el grăia în sine: „Mâine dimineaţă voi ieşi de aici şi mă voi întoarce în lavra Careii". Dar, pe când stătea el la rugăciune, săvârşind cântarea ceasului al treilea, deodată s-a revărsat peste dânsul o lumină cerească, care l-a strălucit, şi îndată i-au dispărut acele gânduri. Iar el s-a umplut de veselie negrăită şi se îndulcea cu bucurie de dorinţă dumnezeiască în inima sa, vărsând lacrimi din ochi. De atunci Cuviosul Atanasie a luat darul umilinţei şi plângea oricând voia. Şi a iubit locul acela atât de mult, pe cât îi era de urât mai înainte; şi vieţuia într-însul slăvind pe Dumnezeu.

In vremea aceea, voievodul Nichifor a fost trimis de împărat cu oaste în insula Creta, pe care o stăpâneau atunci agarenii. Iar voievodul, nepunându-şi nădejdea în puterea oştilor greceşti, ci având trebuinţă de ajutorul cel de rugăciuni de la sfinţii părinţi, a trimis cu corabia la Aton pe unii din credincioşii lui, scriind către tot soborul părinţilor şi poftindu-i să se roage lui Dumnezeu pentru dânsul, ca să-i dea ajutor de sus asupra agarenilor. Incă se mai ruga să trimită la dânsul pe Atanasie, de care auzise de la Leon, fratele său, că petrece în Aton. Iar părinţii Atonului, citind scrisoarea voievodului, săvârşeau rugăciuni pentru dânsul fără de lenevire. Şi căutând în pustie pe Atanasie, l-au chemat la sobor şi i-au poruncit să se ducă la voievod. Iar el la început nu voia să se ducă, dar fiind silit de certările părinţilor, abia s-a supus.

Şi au trimis cu dânsul şi pe unul din stareţii cei cinstiţi, pe care Atanasie socotindu-l ca învăţător al său, îi urma ca un ucenic. Deci intrând ei în corabie, au pornit spre Creta. Şi ajungând ei la binecredinciosul voievod Nichifor, când acela a văzut pe Atanasie, a alergat, a căzut pe grumajii lui şi l-a sărutat, plângând de bucurie, şi l-a cinstit ca pe părintele său duhovnicesc. Şi văzându-l că se face ucenicul acelui stareţ, s-a minunat de smerenia lui. Deci, lăsându-şi toate rânduielile lucrurilor din afară, se îndeletnicea în vorbe duhovniceşti cu Cuviosul Atanasie. Şi i-a adus aminte voievodul lui Atanasie de făgăduinţa sa de demult, cum că are să se lepede de lume şi să se facă monah. Pentru aceea, el îi dădea cuviosului mult aur şi argint şi îl ruga să-i zidească chilii liniştite în pustiul acela,. în care petrecea.

Iar părintele Atanasie, iubind viaţa cea fără de grijă şi fără de gâlceava, s-a lepădat de grija chiliilor şi n-a primit aurul şi argintul. Deci voievodul s-a mâhnit foarte mult de acest lucru. Apoi, petrecând împreună câteva zile şi îndulcindu-se unul cu altul de vederea feţei şi de vorbele cele iubite, s-au despărţit. Atanasie s-a întors la Aton, iar voievodul s-a dus la război, unde, cu rugăciunile sfinţilor părinţi, a biruit pe agareni şi a supus insula Creta iarăşi împărăţiei greceşti. Şi a trimis îndată pe un credincios al său de aproape, cu numele Metodie - care după aceea a fost egumen al Mănăstirii Chimenului - să meargă la Aton, la Cuviosul Atanasie, ca să înceapă zidirea chiliilor, dându-i ca la şase litre de aur.

Iar fericitul Atanasie, socotind dorinţa cea bună şi dragostea cea fierbinte către Dumnezeu a lui Nichifor şi cunoscând că acel lucru este după voia lui Dumnezeu, a luat aurul şi a început a se îngriji de zidire. Deci curăţind mai întâi acel loc pustiu, a zidit chilii de linişte lui Nichifor şi a făcut casă de rugăciune în numele Sfântului Ioan Inaintemergătorul. După aceea, a ridicat şi o biserică frumoasă, în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, aproape de poalele muntelui. La punerea temeliei bisericii a avut o împiedicare, de la urătorul vrăjmaş, în acest fel: Mâinile oamenilor care zideau amorţeau şi se făceau nemişcate cu totul, încât nu era cu putinţă să le ducă nici la gură. Iar cuviosul, înţelegând că aceasta este o lucrare diavolească, s-a rugat lui Dumnezeu cu căldură şi a izgonit meşteşugul vicleanului şi astfel s-au dezlegat mâinile lucrătorilor. Acesta a fost începutul minunilor părintelui cel mare.

Săvârşind biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a început a zidi chilii împrejurul ei şi a face mănăstire preaminunată; deci a zidit trapeză, bolniţă şi casă de străini. Şi săvârşind el cu înţelepciune şi celelalte zidiri trebuincioase mănăstirii, a adunat mulţime de fraţi, şi, aşezând bine toate rânduielile vieţii monahiceşti celei de obşte, după asemănarea celor mai vechi mănăstiri din Palestina, s-a făcut egumen şi păstor al turmei cuvântătoare celei adunate acolo, care era bineplăcută lui Dumnezeu şi în care binevoia şi Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, pentru că a fost văzută că cerceta mănăstirea şi biserica sa cea zidită de Cuviosul Atanasie.

Iar cel ce s-a învrednicit a vedea acea vedenie se numea Matei, care petrecea bine în viaţa călugărească şi care avea ochii inimii curaţi şi luminaţi. Acela, stând cu frică la cântarea de dimineaţă în adunarea bisericii, cu luare aminte şi cu cucernicie, a văzut intrând în biserică pe Preasfânta Fecioară cea prealuminată, cu doi îngeri prealuminaţi; un înger mergea înaintea ei cu lumânare, iar altul în urmă; şi ea umbla printre fraţi şi le împărţea daruri. Astfel, fraţilor care stăteau în străni şi cântau, le-a dat câte un galben; celor ce stăteau prin alte locuri în biserică le-a dat câte doisprezece bani; iar celor ce stăteau în tindă, câte şase bani, iar la unii din fraţii cei vrednici le-a dat şi câte şase galbeni. Matei a văzut aceasta şi el însuşi s-a învrednicit a lua şase bani din preacuratele ei mâini.

Şi sfârşindu-se vedenia, fratele acela s-a dus la Cuviosul părinte Atanasie şi l-a rugat să-i dea şi lui loc în ceata celor ce cântă, spunându-i ceea ce văzuse. Iar părintele, cunoscând că aceea este cercetarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a umplut de mare bucurie duhovnicească. Iar împărţirea galbenilor la fraţi a cunoscut că sunt feluritele ei dăruiri, care se dau fiecăruia după vrednicie; pentru că celor ce stăteau la cântare cu rugăciuni mai fierbinţi şi cu luare aminte, li se dădea mai mare răsplătire; iar cei ce luau aminte mai puţin, mai puţin au şi primit. Iar cel ce văzuse aceea, a fost asemănat cu cei mai mici, pe de o parte pentru ca prin lipsirea de cei mari, să se mâhnească şi să spună vedenia, iar pe de altă parte, ca să nu se mândrească prin asemănarea cu cei mai vrednici, ci să petreacă cu cei mai mici în smerită cugetare.

Din această arătare s-a cunoscut în ce fel era buna voire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pentru Cuviosul Atanasie şi pentru mănăstirea lui. Iar în ce fel era iconomisirea mănăstirii cuviosului, în ce fel era rânduiala, în ce fel erau tipicurile şi aşezămintele, despre toate acestea se scrie pe larg în cartea cea osebită a vieţii sale. Deci cel ce voieşte să ştie şi acestea, să le citească acolo, iar noi aici alegem şi povestim pe scurt faptele cele mai alese.

Auzind Cuviosul Atanasie că, după moartea împăratului Roman, voievodul Nichifor (Să se ştie că acest Nichifor se mai numea Foca. Dar acest Foca nu este acela care a ucis pe împăratul Mavrichie, nici acel Nichifor care a împărăţit după împărăteasa Irina şi care a fost ucis de bulgari în război, ci alt Nichifor Foca, mai în urmă cu anii) a fost pus peste greci pentru izbânzile şi biruinţele lui cele multe asupra agarenilor, s-a mâhnit foarte, deoarece pentru dânsul se îngrijise să facă mănăstire, căci acela se făgăduise să devină monah. Şi se scârbea sfântul de neîndeplinirea legământului lui Nichifor, gândindu-se să lase toate şi să fugă de acolo. Deci, gătindu-se înainte pentru acest lucru, a spus fraţilor că voieşte să se ducă la împărat pentru isprăvirea lucrurilor mănăstireşti. Apoi, luând câţiva fraţi, a plecat şi, mergând până la Avid, a lăsat trei fraţi pe lângă el, iar pe ceilalţi i-a întors la mănăstire, zicând: „Imi sunt de ajuns aceşti trei fraţi, ca să mă duc la Constantinopol". Iar după ce au plecat aceia, a scris o scrisoare împăratului, prin care îi aducea aminte de făgăduinţele lui către Dumnezeu, îi defăima grabnica lui schimbare de la scopul cel bun şi îi spunea mâhnirea sa, că pentru dânsul s-a legat cu multe griji. La sfârşit, a adăugat şi aceasta: „Eu nu sunt vinovat înaintea Domnului Hristos pentru amăgirea ta. Deci îţi las turma lui Dumnezeu cea nou adunată, ca tu s-o încredinţezi cui vei vrea. Socotesc că Eftimie este vrednic de egumenie, fiind ales la viaţă şi la cuvânt".

Scriind astfel, n-a spus ucenicilor săi ce a scris, ci, pecetluind scrisoarea, a ales pe unul din cei trei fraţi şi, încredinţând-o aceluia, l-a trimis la împărat. Iar după puţină vreme, l-a trimis şi pe celălalt ucenic, cu numele Teodot, în Aton, ca să cerceteze pe fraţi şi să vadă rânduielile mănăstirii. Iar el, rămânând numai cu un ucenic, anume Antonie, a pornit cu dânsul spre Cipru. Şi ajungând acolo la o mănăstire oarecare ce se numea a Sfinţilor, a rugat pe egumen să-i poruncească să vieţuiască în pustia care era aproape de acel aşezământ. Şi împlinindu-i-se cererea, vieţuia în linişte întru Dumnezeu şi îşi câştiga hrană din osteneala mâinilor sale, scriind cărţi, precum făcea mai înainte.

Şi ajungând la Constantinopol fratele acela care a fost trimis cu scrisoarea cuviosului, a dat-o pe ea în mâinile împăratului; iar acesta, primind scrisoarea, s-a bucurat. Dar după ce a rupt pecetea şi a citit-o, s-a mâhnit foarte mult, pe de o parte pentru nedreptatea sa înaintea lui Dumnezeu, iar pe de altă parte pentru că Atanasie a lăsat locaşul şi nu se ştie unde s-a dus. Atunci şi fratele acela, înţelegând cele scrise, a început a plânge şi a se tângui că a pierdut pe părintele său. Deci împăratul a scris îndată la mănăstire, ca Eftimie să primească egumenia până la o vreme. Apoi a trimis prin toate părţile stăpânirii sale să se facă cercetare pentru Atanasie.

Şi sosind acea solie a împăratului până în insula Ciprului, era aproape să afle pe Cuviosul Atanasie. Dar el, auzind de aceea, a luat îndată ucenicul şi s-a dus la malul mării, iar acolo aflând o corabie, cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, s-a urcat într-însa şi, suflând vânt bun, a ajuns repede la celălalt mal, dar nu ştia în ce parte să se ducă. Se gândea să meargă în Ierusalim, la Sfintele Locuri, dar în partea aceea calea era grea din pricina năvălirii agarenilor; iar spre părţile greceşti nu voia să se abată pentru căutarea care se făcea pentru el de către împărat.

Deci sosind noaptea, cuviosul a stat la rugăciune, cerând sfat şi povăţuire de la Dumnezeu. Şi i s-a făcut o dumnezeiască descoperire şi poruncă, ca să se întoarcă în Aton la locaşul său, care, prin ostenelile lui, avea să vină la înfrumuseţare şi lărgime desăvârşită; şi mulţi vor câştiga mântuire prin povăţuirea lui. Şi luând de la Dumnezeu o înştiinţare ca aceea, cuviosul a spus-o lui Antonie şi îndată a plecat pe uscat, întorcându-se întru ale sale.

Deci mergând ei multe zile, Antonie s-a îmbolnăvit de picioare, care i se umflaseră şi se înfierbântaseră foarte tare, şi nu putea să meargă nicidecum. Iar cuviosul a adunat nişte buruieni din cele ce creşteau pe acolo, le-a frecat în mâini, le-a pus la picioarele ucenicului şi, învelindu-le cu frunze de copaci, le-a legat cu băsmăluţa sa. Apoi cuviosul l-a luat de mână şi l-a ridicat, iar Antonie îndată a strigat: „Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, că mi s-a uşurat durerea!" După aceea, umbla ca şi mai-nainte, având picioarele sănătoase.

Iar fratele Teodot, cel mai sus pomenit, pe care îl trimisese părintele să cerceteze pe fraţi, ducându-se în mănăstire, i-a găsit pe toţi clătinându-se din pricina plecării cuviosului, şi l-a durut inima pentru aceea. Şi nesuferind lipsirea stareţului său, s-a întors în Cipru, căutându-l pretutindeni. Şi după dumnezeiasca rânduială, mergând prin Atalia, l-a întâlnit pe el pe cale şi, văzându-se unul cu altul, s-au bucurat foarte. Iar părintele, auzind despre tulburarea fraţilor care se făcea în mănăstire, s-a schimbat din bucurie în mâhnire; apoi a trimis pe Teodot la lavră, ca să spună fraţilor de venirea lui, iar el s-a dus la rugăciune într-o mănăstire din Lampidia, unde văzând pe un oarecare frate cu mintea pierdută şi nebun, şi-a pus mâinile pe dânsul şi l-a tămăduit; apoi, învăţându-i pe ei puţin, s-a dus în Aton la locaşul său. Şi văzându-l fraţii, li s-a părut că văd soarele şi de bucurie au strigat: „Slavă Ţie, Dumnezeule!" Apoi, venind cu toţii la dânsul, unii îi sărutau mâinile, alţii picioarele, iar alţii îi sărutau rasa. Deci cuviosul a început, ca şi mai înainte, a rândui bine toate cele din mănăstire.

După aceasta, trecând câtva timp, cuviosul părinte a trebuit să se ducă el însuşi la împărat, pentru trebuinţa mănăstirii. Deci s-a dus la Constantinopol, iar împăratul înştiinţându-se de venirea lui, se bucura şi se ruşina în acelaşi timp. Se bucura pentru că dorea să-l vadă şi se ruşina pentru că avea să i se arate lui în împărătească rânduială. De aceea, l-a întâmpinat pe el ca un om simplu, şi nu ca un împărat. Apoi, luându-l de mâna dreaptă şi sărutând-o pe aceea, l-a dus în palatul său şi cu lacrimi de bucurie au vorbit cu dragoste unul cu altul, şezând singuri. Impăratul a zis: „Ştiu, părinte, că eu sunt pricinuitorul tuturor ostenelilor şi supărărilor tale, pentru că am trecut cu vederea dumnezeiasca frică şi nu mi-am ţinut făgăduinţa. Insă te rog, mai rabdă-mă pe mine, aşteptându-mi pocăinţa mea, până ce-mi va ajuta Dumnezeu ca să-I împlinesc făgăduinţele mele".

Iar cuviosul îl sfătuia ca să fie iubitor de Dumnezeu, dreptcredincios, blând, smerit, milostiv şi îndurat dătător. Deci îl învăţa pe el la toate lucrurile cele bune, care se cuvin împăratului creştin, aducându-i aminte de răsplătirile ce au să fie în viaţa cea veşnică. Astfel a petrecut cuviosul la Constantinopol mult timp, adeseori vorbind prieteneşte cu împăratul. Iar când a plecat, împăratul i-a dat lui toate cele de trebuinţă pentru mănăstire, şi încă şi cu scrisoarea a întărit ca în toţi anii să se dea dajdie mănăstirii din insula care se numeşte Lemnos, câte două sute patruzeci şi patru de galbeni. Şi s-a întors cuviosul la fraţi, cu îndestulată milostenie împărătească.

Şi nevoindu-se cuviosul bine şi povăţuind la calea mântuirii mulţime de fraţi, diavolul, urătorul binelui, s-a pornit asupra sa cu toată puterea şi s-a înarmat la război împotriva viteazului ostaş al lui Hristos. Acest lucru s-a descoperit unuia dintre stareţii cei nevoitori, care, fiind în uimire, a văzut venind spre Muntele Atonului o ceată de diavoli. Intre aceştia era unul mai cumplit, care se părea că este mai-marele diavolilor, înfricoşător şi groaznic, arătând mare stăpânire. Acela despărţind ceata aceea în două, a trimis o sută de diavoli ca să înconjoare tot muntele şi să vâneze pe monahi, iar el singur cu cei nouă sute, s-a dus cu multă mânie la lavra Cuviosului Atanasie.

Iar înainte de a se spune această vedenie cuviosului, i s-a întâmplat o boală de acest fel: Pe când lucra, după obiceiul său, cu lucrătorii în port, un lemn mare a căzut din întâmplare peste picioarele lui, astfel că sfântul a zăcut trei ani pe patul durerii. Insă, fiind bolnav, nu suferea să stea degeaba, ci scria cărţi şi în 40

de zile sfârşea Patericul. Deci, zăcând, se înarma bine asupra nevăzutului vrăjmaş şi, biruindu-l, îi gonea meşteşugurile.

Deci vrăjmaşul, văzând că nimic n-a sporit în lavră, s-a dus şi a îndemnat pe nişte monahi vechi şi nepricepuţi, care erau prin celelalte mănăstiri şi prin sihăstrii, punându-le lor urâte gânduri asupra cuviosului în acest fel: „Pentru ce Atanasie face silă Sfântului Munte şi strică legile noastre cele vechi? Pentru ce a ridicat zidiri de mare preţ, a făcut port nou, a săpat izvoare noi, a cumpărat perechi de boi, a semănat ţarini, a sădit vii şi a făcut muntele ca o locuinţă mirenească?" Apoi, sfatuindu-se unii din bătrâni, s-au dus la Constantinopol la împăratul Ioan, care se făcuse împărat după sfârşitul lui Nichifor şi, clevetind împotriva lui Atanasie, rugau pe împărat să-l izgonească din Muntele Atonului. Iar împăratul a trimis de a chemat la dânsul pe Atanasie, care se ridicase sănătos din boală.

Deci, văzându-l, a cunoscut că este într-însul dar dumnezeiesc şi, în loc să se mânie pe el, s-a schimbat spre milă. Astfel a iubit foarte mult pe părintele cel insuflat de Dumnezeu, cinstindu-l şi dăru-indu-l cu multe faceri de bine împărăteşti. Incă a întărit şi scrisoarea de mai înainte, care i se dăduse de către împăratul Nichifor, prin care se dădea de la Lemnos mănăstirii ca dajdie, două sute patruzeci şi patru de galbeni. Şi astfel a trimis pe Cuviosul Atanasie cu cinste la locul său.

Atunci, acei bătrâni, umplându-se de ruşine, s-au căit de scrisorile lor şi, mergând la cuvios, şi-au cerut iertare. Iar potrivnicul diavol, ruşinându-se, s-a mâniat şi mai mult. Deci iarăşi a năvălit cu legiunea sa asupra lavrei sfântului părinte. Iar acea năvălire a lui a văzut-o un cinstit stareţ, anume Toma, care avea ochii sufletului curaţi. Acela, după cântarea ceasului al treilea, fiind ca într-o uimire, a văzut toţi munţii, dealurile, copacii şi vreascurile pline de arapi mici, întru asemănarea piticilor egipteni, care, mâniindu-se cumplit şi suflând cu vrajbă, unul pe altul se chemau la război şi la tăbărâre, strigând cu mânie: „Prietenilor, până când vom răbda? Pentru ce nu rupem cu dinţii pe cei ce s-au sălăşluit aici? Pentru ce nu-i pierdem pe aceştia mai degrabă de aici? Dar şi pe egumenul lor, vrăjmaşul nostru, până când să-l suferim? Oare nu vedeţi cum ne-a izgonit pe noi de aici şi ne-a luat locul nostru?" Aceştia zicând aşa, Cuviosul Părinte Atanasie a ieşit din chilie ţinând toiagul în mână, pe care văzându-l arapii, s-au cutremurat şi s-au tulburat; iar el, năvălind asupra lor, îi bătea şi îi rănea, izgonindu-i neîncetat, până ce au fugit cu toţii departe de lavră.

După ce stareţul Toma a spus acea vedenie cuviosului, îndată cuviosul a stat la rugăciune şi, cu lacrimi fierbinţi, se ruga lui Dumnezeu să-i păzească turma neatinsă de dinţii vrăjmaşului. Deci, cu adevărat el, cu rugăciunile sale, ca şi cu un toiag de fier, bătea şi gonea fiarele cele nevăzute. Iar aceia, deşi au fugit, însă după puţin timp întorcându-se, nu încetau a ridica război prin meşteşugirile lor; pentru că unuia dintre călugări, atâta urâciune i-au pus către cuviosul, încât nici nu voia să se mai uite la dânsul; şi atât se înmulţise răutatea într-însul, prin lucrarea diavolească, încât se gândea şi la ucidere. Deci, gătind o sabie şi ascuţind-o, căuta vreme prielnică în care ar putea ucide pe Cuviosul Atanasie.

Iar într-o noapte, pe când toţi dormeau şi numai cuviosul părinte petrecea la rugăciune, priveghind în chilia sa, ucigaşul acela a venit la el, ca şi cum avea să-i spună un cuvânt de nevoie, iar sub mână ţinea sabia trasă. Şi a bătut în uşă fără de frică, zicând: „Binecuvintează, părinte". Iar glasul lui era ca al lui Iacov, dar mâinile lui ca ale lui Isav. Iar cuviosul părinte, fiind ca Abel cel drept, nu ştia că afară stă Cain şi-l cheamă spre ucidere. Deci l-a întrebat dinăuntrul chiliei, zicând: „Cine eşti tu?", şi a deschis uşa puţin.

Iar ucigaşul, temându-se de glasul părintelui, a căzut la pământ tremurând, pentru că Dumnezeu, păzind pe credinciosul robul Său, a lovit pe ucigaşul acela cu o frică năprasnică. Deci i-au slăbit mâinile şi sabia i-a căzut la pământ, iar el însuşi zăcea la pământ înaintea picioarelor părintelui, cu faţa în jos, ca un mort. Iar cuviosul, văzând aceasta, s-a mirat şi s-a spăimântat. Deci a ridicat de la pământ pe cel ce zăcea. Iar acela, abia venindu-şi în sine, a zis cu glas umilit către părintele: „Miluieşte-mă, părinte, pe mine, ucigaşul tău! Iartă-mi această răutate a mea pe care am gândit-o împotriva ta şi-mi lasă păgânătatea inimii mele!"

Iar părintele, aprinzând lumânarea şi văzând la pământ sabia ascuţită ca briciul şi înţelegând gândul acelui monah, a zis: „O, fiule, oare ca la un tâlhar ai venit cu această sabie asupra mea? Incetează cu tânguirea, închide-ţi gura, ascunde fapta şi să nu spui la nimeni ceea ce s-a făcut. Deci vino să te sărut, fiul meu, iar Dumnezeu să-ţi ierte greşeala ta".

Astfel era nerautatea Cuviosului Atanasie, şi de atunci arăta mai multă dragoste către acel frate. Iar el, totdeauna aducându-şi aminte de greşeala sa şi văzând nerautatea şi dragostea părintelui, se tânguia neîncetat şi nici nu putea tăinui lucrul ce se făcuse, ocărându-şi greşeala sa şi preamărind fapta cea bună a părintelui. Şi a murit în mare pocăinţă, iar cuviosul a plâns atât de mult după el, ca după nimeni altul.

Dar şi un alt frate, asemenea cu cel dintâi, urând pe Părintele Atanasie, căuta să-l piardă de pe pământul celor vii. Şi, neştiind cum să facă aceasta, s-a dat la vrăjile şi farmecele diavoleşti. Şi făcând el multe farmece şi vrăji părintelui, nimic n-a sporit şi se mira de aceasta. Iar din întâmplare, a întrebat pe un frate: „Oare omoară pe om farmecele?" Fratele a răspuns: „Pe bărbatul cel dreptcredincios şi care vieţuieşte după Dumnezeu, nici un fel de vrăji sau farmece nu pot să-l vatăme". Aceasta auzind vrăjitorul, se caia pe sine întru conştiinţa sa şi, înştiinţându-se cum a iertat părintele pe fratele care a voit să-l ucidă, s-a mirat de nerăutatea lui şi, umilindu-se, a venit în frica lui Dumnezeu. Deci, alergând la părintele, a căzut la picioarele lui şi cu multă tânguire îşi mărturisea păcatul, cerând iertare, pe care a şi câştigat-o de la părintele cel fără de răutate.

Astfel era Cuviosul Atanasie către cei ce-i greşeau lui. De aceea Dumnezeu l-a preamărit pretutindeni şi s-au adunat la păstoria lui mulţime de fraţi din felurite ţări - nu numai din Grecia, ci şi din Italia, şi chiar din Roma cea veche, din Calabria, din Amalfia şi din Iviria, şi nu numai din cei de rând, ci şi din cei de neam bun şi bogaţi. Incă şi egumeni de la multe mănăstiri, lepădându-şi egumeniile lor, veneau sub povăţuirea cuviosului. Şi nu numai egumeni, ci şi arhierei, lăsând scaunele lor, veneau la povăţuirea sfântului părinte şi doreau să fie păstoriţi de dânsul. Dintre aceştia era marele între patriarhi Nicolae, care se mai numea şi Hariton, Andrei Hrisopolit şi Acachie, care mulţi ani au strălucit în pustnicie. Asemenea şi pustnicii care îmbătrâniseră în pustietăţi neumblate, veneau la părintele, după rânduiala lui Dumnezeu, şi locuiau în lavra lui, vrând să se folosească de chipul cel îmbunătăţit al vieţii lui. Dintre unii ca aceştia era Cuviosul Nichifor, care a petrecut în munţii Calabriei împreună cu Sfântul Fantinon. Lor li s-a făcut o dumnezeiască arătare, poruncind lui Fantinon ca sa meargă la Tesalonic, iar lui Nichifor să meargă la Aton, la Cuviosul Atanasie, unde, petrecând mult timp, a murit şi a fost îngropat. Trecând câtăva vreme, au scos moaştele lui din pământ şi, când le mutau în alt loc, a curs din oasele cele uscate ale acestuia, izvor de mir cu miros foarte plăcut, mai mult decât toate aromatele.

Nişte sfinţi mari ca aceştia erau trimişi de Dumnezeu sub păstoria Cuviosului Părinte Atanasie, de unde se poate şti arătat că viaţa lui era mai plăcută lui Dumnezeu decât a altora. Căci, precum se cunoaşte rădăcina din odrăslirea ramurilor şi pomul din roduri, tot astfel este cunoscut învăţătorul cel iscusit, din ucenicii lui cei iscusiţi şi păstorul cel bun din oile lui cele bune. Insă acum este vremea ca, pomenind pe scurt unele din minunile lui, să apropiem cuvântul spre sfârşit.

Dumnezeu, Care preamăreşte pe sfinţii Săi cu minuni, n-a lipsit şi pe acest mare plăcut al Său de darul facerii de minuni. La început să aducem aminte de mai înainte vederea lui. într-o vreme, căzând ger cumplit, a chemat la sine pe unul din ascultători, cu numele Teodor, şi a zis către dânsul: „Frate, luând mâncare, mergi îndată la locul Chesariei - astfel se numeşte acel loc lângă Aton -, iar când vei fi în dreptul Trohalului, mergând spre mare, vei găsi trei oameni aproape morţi de foame şi de ger, dintre care unul este monah. Deci, întăreşte-i cu pâine, ca să se poată încălzi, şi adu-i aici". Iar Teodor, ducându-se, a găsit aşa precum a zis părintele prooroceşte şi se minuna de înainte-vederea sfântului.

Odată s-a întâmplat că sfântul a plecat cu câţiva fraţi în corabie spre o insulă, pentru trebuinţele mănăstirii. Iar cu îngăduinţa lui Dumnezeu, nevăzutul vrăjmaş, vrând să înece pe părinte şi pe fraţi, a ridicat un vânt mare cu furtună; şi, pornind învăluire înfricoşată, a răsturnat corabia în mijlocul mării şi îndată apa i-a acoperit pe toţi. Dar dreapta lui Dumnezeu, care scoate îndată din toate primejdiile pe plăcutul său, a îndreptat corabia într-acelaşi ceas şi a alinat furtuna.

Deci sfântul s-a aflat şezând la cârmă şi chemând pe fraţi la sine. Iar apa îi aducea ca şi cu nişte mâini şi cuviosul părinte, trăgându-i din apă unul câte unui, pe toţi i-a adunat vii în afară de unul Petru din Cipru, care nu se afla. Pe acela nevăzându-l, părintele s-a rănit cu inima şi foarte tare a strigat, zicând: „Fiule Petre, unde eşti?" Şi deodată cu glasul părintelui, Petru a fost scos din adânc şi a fost adus de apă la corabie, fiind primit în mâinile părintelui. Astfel s-a mântuit cuviosul de la înecare şi a mântuit şi pe fraţii lui; iar răul vrăjmaş nu s-a bucurat de dânsul, ci mai vârtos s-a ruşinat, căci fericitul părinte pretutindeni îl umplea de ruşine, biruindu-l şi izgonindu-l.

El a izgonit pe diavol din monahul Matei, care era foarte muncit de duhul necurat; iar cu rugăciunile sfântului, au fost izgoniţi nevăzuţii chinuitori şi din alţii care pătimeau de la aceştia.

Cuviosul mai avea încă şi putere tămăduitoare, şi slujind bolnavilor, a tămăduit cu mâinile sale pe mulţi. El a vindecat pe un frate lepros. Pe altul, ce pătimea de durerea pântecelui, l-a făcut sănătos. Pe un altul, ce avea o rană care se numea cancer, l-a tămăduit, făcând cu mâna de trei ori semnul Sfintei Cruci pe rană. Cu rugăciunea a izgonit lăcustele, care năvăliseră în insula mănăstirii şi mâncau tot rodul pământului.

Iar odată, mergând el cu fraţii într-o corabie pe mare, li s-a isprăvit apa de băut şi fraţii sufereau de sete. Atunci le-a poruncit să scoată apa din mare şi, binecuvântând-o, a prefăcut-o în apă dulce şi, bând fraţii, s-au răcorit. Un frate, anume Gherasim, lucrând în vie, a voit să smulgă din sânul pământului o viţă înaltă, ca cel ce avea multă putere trupească. Deci, clătind cu mâinile viţa de trei ori şi neputând să o smulgă, s-a vătămat, deoarece i s-au lăsat măruntaiele în jos şi din această pricină îl durea cumplit. Dar cu rugăciunea părintelui şi cu semnul Sfintei Cruci s-a tămăduit.

Acelaşi Gherasim, punând martor pe Dumnezeu, spunea şi această minune: „Fiind eu la slujba tăierii de pâine, am avut nevoie să merg la părintele, ca să întreb de un lucru oarecare. Şi s-a întâmplat că era singur în biserica Sfinţilor Apostoli la rugăciune. Deci m-am dus la dânsul şi, privind pe ferestruie, l-am văzut rugându-se, iar faţa lui era ca o văpaie de foc. Deci m-am înspăimântat şi m-am depărtat puţin, aşteptând; apoi iarăşi m-am arătat şi i-am văzut faţa strălucind ca a unui înger al lui Dumnezeu, şi o asemănare de foc înconjurându-l pe el, şi de frică am strigat: «O, părinte!» Şi văzându-mă părintele îngrozit şi înţelegând pricina, m-a certat să nu spun la nimeni ce am văzut". Aceasta a spus-o Gherasim fraţilor, după moartea cuviosului.

Un frate oarecare a fost trimis de părintele la slujbă într-un sat mirenesc. Acolo, fiind înşelat prin ispita vrăjmaşului, a căzut în păcatul cel trupesc. Apoi, cunoscându-şi greutatea păcatului, se deznădăjduia cu gândurile. Deci, întorcându-se la mănăstire, a căzut la picioarele sfântului cu lacrimi şi cu tânguire, mărturisindu-şi păcatul şi deznădejdea sa. Iar cuviosul, învăţându-l cu multe cuvinte folositoare şi îndemnându-l să nu se depărteze de iubirea de oameni a lui Dumnezeu, i-a poruncit să petreacă în cea dintâi rânduială a sa, între fraţi.

Iar unul dintre bătrâni, anume Pavel, ştiind căderea fratelui şi mila cea din inimă a părintelui, cârtea spre fratele cel căzut şi spre părinte, ocărând pe frate că a îndrăznit a face un lucru necurat ca acela, călcându-şi făgăduinţa curăţiei. Încă şi părintelui îi zicea în faţă: „Nu este cu dreptate a ierta pe un păcătos ca acela, ci trebuie să poarte multe feluri de pedepse dureroase". Iar blândul părinte, căutând cu asprime spre acel cârtitor, i-a zis: „O, Pavele, vezi ce faci? Ia aminte de tine şi să nu cauţi păcatele fratelui, pentru că este scris: Celui ce i se pare că stă, să se păzească să nu cadă!"

Din ceasul acela, cu îngăduinţa lui Dumnezeu, ispititorul cel nevăzut a început a răni inima lui Pavel cu săgeţile necuratelor gânduri. Deci i-a aprins cu focul poftei trupul lui şi n-a avut odihnă trei zile şi trei nopţi, arzând cu totul de poftă spre păcatul trupesc, încât se deznădăjduise şi de mântuirea sa. Dar ce este şi mai rău, este că se ruşina a-şi mărturisi războiul său părintelui.

Iar Cuviosul Atanasie cunoscând aceasta cu duhul, a chemat pe Pavel la el şi vorbea cu el deosebi despre oarecare lucruri mănăstireşti. Deci prin vorba aceea a tras încet pe Pavel spre mărturisirea patimii

celei trupeşti. Iar Pavel, căzând la picioarele părintelui, şi-a mărturisit primejdia sa şi a cerut uşurare de război. Iar cuviosul, învăţându-l să nu osândească pe fratele cel greşit, l-a trimis la slujba lui, că era chelar, şi stând el însuşi la rugăciune, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu pentru el. Din ceasul acela, Pavel s-a uşurat de patimă, căci a simţit o răcorire ce s-a vărsat pe capul lui şi prin tot trupul, ajungând până la picioare. De atunci s-a stins într-însul aprinderea cea de poftă trupească.

Alt frate, anume Marcu, de neam din Lampsac, se învifora de aceeaşi poftă trupească a păcatului. Deci, mergând la părintele, şi-a mărturisit patima şi cerea ajutor de rugăciuni de la dânsul. Iar după câteva zile, a văzut în vedenia visului pe părintele, zicând către el: „Cum eşti, frate?" Iar el a răspuns: „O, părinte, pătimesc foarte rău!" Şi i-a zis cuviosul: „Intinde-te cu faţa la pământ". Şi întinzându-se el cu faţa la pământ, părintele l-a călcat cu piciorul pe şale. Iar el, deşteptându-se din greutatea piciorului, s-a simţit tămăduit de patimă, şi din ceasul acela avea odihnă în mădulare, fără de supărarea trupească. Aceste puţine minuni din cele multe, ale Cuviosului Părintelui nostru Atanasie, care s-au făcut în viaţa lui, povestindu-le pe scurt, să începem a grăi despre mutarea lui.

Deoarece se adunase la cuviosul o mulţime de fraţi de pretutindeni, precum s-a zis mai înainte, era nevoie să mărească lărgimea bisericii, pentru încăperea soborului fraţilor, şi să zidească paraclise şi pridvoare lângă pereţii bisericii. Şi fiind neterminată o clădire a unui pridvor de la altar, era nevoie ca însuşi părintele să se suie acolo să vadă acel lucru, mai înainte de a merge la împăratul la Constantinopol, pentru trebuinţele mănăstireşti. Deci, chemând mai întâi pe fraţi, le-a citit învăţătura fericitului Teodor Studitul, adăugând sfaturi folositoare şi din gura sa binegrăitoare; apoi, închizându-se în chilie, s-a rugat mult. După aceea, a ieşit din chilie îmbrăcat cu mantia, având pe cap sfinţitul culion al fericitului său părinte Mihail Malein, pe care avea obiceiul a-l pune numai la praznice mari şi în vremea împărtăşirii cu dumnezeieştile lui Hristos Taine.

Iar în ziua aceea s-a arătat ca şi cum ar fi fost praznic şi era luminos la faţă ca un înger al lui Dumnezeu. Deci luând cu el şase fraţi, s-a suit cu ei la acel lucru. Şi pe când era pe vârful zidirii, cu neştiutele judecăţi ale lui Dumnezeu, s-a surpat acel vârf şi toţi au căzut, fiind împresuraţi cu pietre şi cu ţărână. Deci cinci şi-au dat îndată sufletele în mâinile lui Dumnezeu, iar părintele şi cu un zidar, anume Daniil, au rămas prinşi între pietre de vii. Şi s-a auzit timp de trei ceasuri şi mai mult glasul cuviosului părinte, strigând astfel: „Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi mie! Slavă Ţie, Dumnezeule!" Deci, adunându-se fraţii cu plângere şi tânguire, au scos pietrele şi ţărâna, unii cu uneltele ce le găsiseră la îndemână, iar alţii cu mâinile şi cu picioarele, până ce au găsit pe Părintele Atanasie sfârşit în Domnul, cu trupul întreg, în afară de piciorul drept, care era rănit. Iar lângă dânsul au găsit şi pe zidar rănit foarte rău; şi aşa i-au scos pe amândoi de acolo.

Astfel a fost sfârşitul Cuviosului nostru Atanasie, care, deşi s-ar părea cuiva că a fost necinstit, de vreme ce nu s-a săvârşit pe pat, însă cinstită este înaintea Domnului moartea cuviosului, căci s-a făcut pricinuitoare de cunună mucenicească plăcutului lui Dumnezeu, de care nu fără de înştiinţare a fost el, pentru că, văzând-o mai dinainte cu duhul, a spus-o lui Antonie, ucenicului său apropiat, zicând: „Te rog să faci tu călătoria care trebuia să o facem la Constantinopol, pentru nevoile mănăstirii, pentru că eu de acum nu voi mai putea să văd pe împăratul cel pământesc, aşa voind Dumnezeu!"

Iar după sfârşitul său, cuviosul a stat trei zile neîngropat, până ce s-au adunat părinţii de pe la toate mănăstirile Sfântului Munte, ca să-i facă cinstita îngropare. Iar sfântul lui trup nu s-a schimbat, nici nu a curs, nici nu s-a înnegrit, ci faţa lui era ca a unui om viu ce doarme; nici nu mirosea, cum miros morţii. Deci mare tânguire era pentru dânsul de la toţi. Apoi, când îi făceau cântarea deasupra gropii, din rana care era la picior a curs sânge mai presus de fire; pentru că cine a văzut vreodată curgând sânge de la un om mort de trei zile? Acest lucru văzându-l oarecare din stareţii cei cinstiţi, l-au strâns în basmalele lor şi se ungeau cu el ca şi cu o mare sfinţenie spre binecuvântare. Apoi au îngropat cinstitul trup al Cuviosului Părinte Atanasie.

Iar trupurile sfărâmate de pietre ale celor cinci fraţi, găsindu-le, le-au îngropat şi pe ele cu cinste mai înainte. Iar Daniil, care era rănit, a trăit câteva zile şi a mărturisit o vedenie care i s-a arătat în noaptea

dinaintea sfârşitului cuviosului. „Am văzut - zicea - un trimis luminos, venind de la împărat şi chemând pe părintele la acela. Apoi, în acel ceas, părintele ieşind din lavră, i-a urmat trimisului aceluia împreună cu şase fraţi, între care eram şi eu. Deci, după ce am sosit la acele frumoase palate împărăteşti şi ne-am apropiat de uşă, cuviosul părinte, împreună cu cei cinci fraţi, au intrat în palat la împărat, iar eu am rămas afară tânguindu-mă foarte mult. Şi am auzit un oarecare om dinăuntru, zicându-mi: «In zadar te tânguieşti, omule, pentru că nu poţi să intri înăuntru, de nu-ţi va da voie părintele cu care ai venit». Auzind eu aceasta, am început şi mai mult a mă tângui, chemând pe Părintele Atanasie cu glas umilit. Apoi, după puţin timp, ieşind părintele, m-a luat de mâna dreaptă şi m-a dus în palat, unde m-am învrednicit a vedea pe împărat şi a mă închina lui". Acestea spunându-le Daniil, şi-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu.

Se cade să mai pomenim şi alte minuni ale Cuviosului Atanasie, care s-au făcut după moartea lui.

Odată s-a întâmplat lui Antonie, ucenicul cel apropiat al cuviosului, de a plecat cu oarecare fraţi în părţile Gangrei pentru trebuinţele mănăstirii. Ajungând acolo, au găsit spre seară un păstor păscând oile şi acela avea un singur fiu pe care-l rănise o fiară. Deci, fiind aproape de sfârşit, tatăl lui se tânguia foarte mult pentru dânsul. Şi văzând el pe acei monahi străini trecând pe alături, i-a rugat să se abată la dânsul, unde, arătându-le iubire de străini, le-a pus înaintea lor hrana ce o avea, pâine şi lapte. Iar monahii s-au minunat de buna lui faptă - cum, fiind într-atâta mâhnire, nu şi-a lăsat iubirea de străini - şi pătimeau cu dânsul întru supărarea lui. Iar între acei monahi era şi un frate cu numele Simeon, care avea cu dânsul o basma muiată în sângele Cuviosului Părintelui Atanasie. Cu acea basma, Simeon a legat rana copilului şi îndată a adormit acela cu somn dulce până a doua zi, iar călugării au rămas şi ei acolo. Iar dimineaţa, copilul s-a sculat sănătos, având rana tămăduită şi cerea să mănânce. Deci toţi au preaslăvit pe Dumnezeu.

Altădată, unul dintre fraţi, fiind trimis pentru slujba mănăstirii, i s-a întâmplat de a intrat în casa unui oarecare iubitor de Hristos, în care femeia aceluia pătimea de mult timp de scurgerea sângelui şi zăcea pe patul durerii, iar bărbatul şi toţi casnicii se tânguiau pentru dânsa. Atunci fratele acela, înştiinţându-se de pricina tânguirii lor, a zis: „Am în băsmăluţă sângele Sfântului Atanasie, iar de veţi voi, să muiem băsmăluţă cea sângerată în apă şi să o stoarcem pe ea, apoi apa aceea să o bea bolnava şi îndată va fi sănătoasă". Şi auzind acea femeie neputincioasă cuvintele monahului, a început cu lacrimi a-l ruga pe el ca mai curând să facă aceea. Deci monahul gătind apa aceea cu sângele sfântului, a dat-o ei, iar femeia, primind-o, a zis: „Sfinte Atanasie, ajută-mi!", şi a băut-o toată. Atunci îndată i-a încetat curgerea sângelui şi s-a făcut sănătoasă.

Iarăşi, în altă vreme, monahii Simeon şi Gheorghe fiind trimişi cu corabia pentru oarecare slujbă a mănăstirii, au ajuns în portul Pevcului, unde au aflat un oarecare corăbier pe moarte, care acum nu mai grăia de opt zile, fiind plâns de prietenii săi. Deci au pus pe el băsmăluţa cea roşită în sângele cuviosului şi îndată omul acela s-a deşteptat ca din somn, sculându-se sănătos.

Multe minuni se săvârşeau şi la mormântul sfântului, pentru că se izgoneau duhurile cele necurate din oameni şi se tămăduiau multe feluri de boli ale celor ce veneau cu credinţă şi se ungeau cu untdelemn din candela ce ardea la mormântul lui. Deci să pomenim şi aceasta care s-a făcut unui monah îmbunătăţit, anume Evstratie. Acestuia i se vătămaseră oarecum cele dinlăuntru ale lui şi udul îi ieşea nu apă, ci sânge. De aceasta a pătimit şapte ani şi multe feluri de doctorii luând, nimic n-a folosit. Deci, lepădându-se de doctorii, a alergat la Dumnezeu, rugându-se mijlocitorului către Acela -Cuviosului Părinte Atanasie. Deci alergând la acest doctor dătător de tămăduiri, îndată a luat grabnică tămăduire de la dânsul în acest chip: I se părea în vedenia visului, că este la masă şi că vede pe cuviosul părinte şezând la obişnuitul său loc de egumen, înaintea căruia era o sticlă plină cu apă şi un blid cu struguri. Şi luând cuviosul puţin din struguri, a pus în apă şi i-a dat lui Evstratie să bea. Iar Evstratie, socotind că este vreo doctorie obişnuită, de care el se lepădase, nu voia să primească. Şi a zis părintele către dânsul: „Nu te teme, ci ia şi bea, că-ţi va fi spre sănătate". Iar Evstratie, luând şi bând, s-a deşteptat din vedenia visului şi din acel ceas s-a tămăduit desăvârşit de boala aceea.

Acum este timpul să sfârşim cuvântul cel adunat pe scurt din cartea scrisă pe larg despre viaţa, nevoinţele şi minunile Cuviosului Atanasie. Deci fie lui Dumnezeu, Cel minunat întru sfinţii Săi şi Cel ce a arătat întru Cuviosul Atanasie mila şi puterea Sa, slava cea fără de sfârşit şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL LAMPADIE
(5 iulie)

Acest Sfânt dându-se pe sine din pruncie spre viaţa sihăstrească şi supunându-şi trupul duhului prin înfrânarea poftelor şi prin dese rugăciuni, a strălucit ca soarele şi a luminat pe cei ce erau întunecaţi cu demonice înşelăciuni. Şi a făcut multe minuni atât în viaţă, cât şi după ce s-a mutat către Domnul, dând tămăduire celor ce se apropiau cu credinţă de peştera în care s-a nevoit, aproape de Irinopolis, în Isauria, unde au fost puse şi sfintele lui moaşte.

AFLAREA CINSTITELOR MOAŞTE ALE SFINTEI FECIOARE IULIANA
(5 iulie)

In zilele fericitului întru pomenire Elisei Pleteneanul, arhimandritul Lavrei Pecersca, s-a pristăvit în cetatea Kievului, cea păzită de Dumnezeu, o fecioară vestită, care avea să fie îngropată în sfântul locaş al Pecerscăi. Şi a fost săpat mormântul ei aproape de biserica cea mare de piatră a Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Pecersca, înaintea paraclisului Sfântului Ioan Inaintemergătorul, unde acum este uşa către despărţitura aceea; căci mai înainte nu era acolo, ci dinăuntrul bisericii celei mari era intrarea în acea despărţitura.

Deci săpând unii atunci, au aflat o vistierie păzită de Dumnezeu de mulţi ani - cinstitele moaşte ale Sfintei plăcutei lui Dumnezeu, doamna Iuliana -, odihnindu-se foarte frumoase întru nestricăciune, căci era fecioara albă la trup şi frumoasă la chip, şi se părea că doarme ca vie, împodobită cu îmbrăcăminte de mare preţ, din învelitori de mătase cu ţesături de aur. La gât avea grivne de aur cu multe mărgăritare; la mâini, brăţări de aur şi inele de mare preţ, iar pe cap, o cunună fecioarească de aur cu mărgăritare şi cu pietre scumpe. Şi zăcea lângă peretele bisericii, cu capul spre miazăzi, iar cu picioarele spre miazănoapte. Peste racla ei era pusă o piatră, pe care era însemnată pecetea binecredincioşilor domni Olşanschi, iar pe raclă era bătută o tăbliţă de argint aurită, pe care era închipuită aceeaşi însemnare a fecioarei, cu o scriere deasupra în felul acesta: „Iuliana, doamna Olşansca, fiica voievodului Grigorie Olşanul, care a murit fecioară în vârstă de şaisprezece ani".

Iar toată îmbrăcămintea ei se vedea ca şi cum ar fi fost nouă, până ce nu s-a atins nimeni de ea, iar când s-a atins, îndată s-a stricat. Apoi, îmbrăcând acele sfinte moaşte într-altă îmbrăcăminte nouă de mătase, le-au pus în biserica cea mare a Pecerscăi, în colţul dinspre apus spre miazăzi, nu cu dinadinsul, fără de împodobirea de vrednică cinste, care se cuvine sfinţilor. Deci oamenii se atingeau de acele sfinte moaşte precum voiau, nedându-le cuviincioasa cinste, încât se acoperiseră de praf şi se înnegriseră.

Iar după câtava vreme, pe scaunul Mitropoliei Kievului fiind fericitul întru pomenire, Preasfinţitul Părinte chir Petru Movilă, care avea împreună şi ocârmuirea Mănăstirii Pecersca, i s-a arătat în vedenie minunată doamna Iuliana, această fecioară sfântă şi plăcută lui Dumnezeu, mustrându-l că sfintele ei moaşte sunt lăsate în nebăgare de seamă şi părăsire, din pricina împuţinării credinţei. Drept aceea, acel înţelept păstor îndată a poruncit la nişte fecioare din rânduiala monahicească, iscusite şi temătoare de Dumnezeu, să gătească îmbrăcăminte şi podoabe de bună cuviinţă, cu care să împodobească acele sfinte moaşte. Incă a poruncit să se facă şi o raclă frumoasă, în care s-a sârguit să pună cu evlavie şi frumoasă rânduiala acele sfinte moaşte, îmbrăcându-se în veşminte arhiereşti şi chemând tot sfinţitul sobor. Şi fiind

de faţă tot norodul, le-a mutat cu prăznuire într-alt loc, făcând rugăciuni şi cântări de prăznuire şi dând mulţumire lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare şi cuvioşilor părinţi ai Pecerscăi, că, la sfinţenia şi lauda acelui loc, s-a adăugat şi arătarea nestricatelor, cinstitelor şi minunatelor moaşte ale Sfintei fecioare Iuliana, la care cei ce aleargă cu cucernicie şi cu credinţă câştigă, cu rugăciunile plăcutei lui Dumnezeu, ajutor folositor de suflet la trebuinţele lor.

Iar de ar voi cineva să ştie şi vreo minune de la acele sfinte moaşte ale Sfintei Iuliana, plăcuta lui Dumnezeu, această mai aleasă minune o vom adăuga aici, spre mai vrednică încredinţare.

In anul 1617 de la Naşterea Mântuitorului Hristos, a venit în Mănăstirea Pecersca, sub stăreţia lui Elisei Pleteneanul, cel mai sus pomenit, un om oarecare necunoscut de nimeni, anume Vasilie, care - după cum s-a aflat mai târziu - era eretic, deoarece ţinea de blestemata credinţă rea a lui Arie. Acela, prefăcându-se cu înşelăciune şi făţarnică credinţă şi cucernicie, se arăta că venise să cerceteze sfintele locuri şi să se închine moaştelor făcătoare de minuni ale plăcuţilor lui Dumnezeu sfinţi ai Pecerscăi; dar înăuntru îşi ascundea vicleşugul acelui eres pierzător de suflet al lui Arie. Deci a îndrăznit necuratul a intra în sfânta, marea şi de minuni făcătoarea biserică a Pecerscăi. Şi a rugat cu vicleşug pe ierodiaconul Liverie, care era într-acea vreme eclesiarh, să-i deschidă racla fericitei fecioare Iuliana, ca şi cum dorea să se închine cu osârdie cinstitelor ei moaşte. Şi câştigându-şi ticălosul cererea, a început a se închina cu făţărnicie la cinstitele ei moaşte, gândind cu vicleşug şi căutând vreme îndemânatică, ca să-şi săvârşească răutatea cea ascunsă.

Iar când a văzut pe eclesiarh că se depărtează pentru o trebuinţă, îndată urâtul de Dumnezeu, ereticul, înşelătorul şi hoţul, s-a grăbit a se apropia de cinstitele moaşte ale Sfintei Iuliana; şi, ca şi cum voia să le sărute cu toată osârdia, a îndrăznit a apuca inelul din degetul mâinii drepte al sfintei. Şi depărtându-se blestematul închinător cu prada cea pierzătoare de suflet, se ducea cu îndrăzneală din biserică cu acel câştig închipuit. Dar când a voit să iasă pe uşile bisericii, deodată s-a îndrăcit şi a căzut pe pietre, răcnind ca un bou sălbatic, tăvălindu-se şi scuturându-se încoace şi încolo. Apoi, fiind pedepsit cu dreapta răsplătire a lui Dumnezeu, acel eretic şi fur de cele sfinte şi-a lepădat îndată necuratul său suflet.

Deci înspăimântându-se eclesiarhul de lucrul acela, a alergat şi i-a spus arhimandritului. Iar acela îndată a luat pe fraţi şi a mers acolo, şi toţi se mirau de sfârşitul cel grabnic şi înfricoşat al acelui om cumplit. Şi vrând să ştie pricina acelui grabnic sfârşit rău, a poruncit să caute la acel eretic pretutindeni, dacă nu este la el ceva răpit sau furat din lucrurile bisericeşti. Deci, căutându-l, au găsit în buzunar inelul. Atunci arhimandritul a întrebat pe eclesiarh: „De la ce icoană o fi luat acest inel?" Şi cercetând eclesiarhul, a numărat la toate icoanele, nu a găsit lipsă nimic. După aceea, i-a venit în minte să deschidă şi racla Sfintei fecioare Iuliana; pentru că acel înşelător se vedea că se ruga cu dinadinsul la cinstitele ei moaşte.

Şi deschizând racla şi căutând, a cunoscut că acel inel de mare preţ a fost luat din degetul mâinii drepte a Sfintei fecioare Iuliana, şi a spus mai-marelui. Făcându-se aceasta, a venit din întâmplare la biserică un bărbat binecredincios, cu numele Vartolomeu. Acela a cunoscut pe acel eretic, care zăcea mort, şi a spus numele şi neamul lui. După aceea, arhimandritul a poruncit, ca, spre mai mare laudă a acelei minuni, să lipească acel inel răpit de la moaştele Sfintei Iuliana la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, între celelalte podoabe de mare preţ. Iar pe acel eretic şi fur de lucruri sfinte, să-l îngroape afară din mănăstire. Şi zicea către fraţi: „Socotiţi, părinţilor şi fraţilor, cum Dumnezeu, Care cearcă inimile şi rărunchii, asemenea şi fapta rea care se ascundea în inima acestui viclean om a vădit-o şi nu l-a lăsat fără pedeapsă, ca şi ceilalţi să aibă frică; pentru că nu este taină care să nu se arate". Cu o minune ca aceasta s-au încredinţat toţi credincioşii de sfinţenia şi dumnezeiasca plăcere a Sfintei fecioare Iuliana.

Pentru cinstea Sfintei fecioare Iuliana Olşansca, nu se cuvine a tăcea mărturia cea vrednică de credinţă, care după multă vreme s-a făcut astfel: In anul 1677 de la Naşterea lui Hristos, în şase zile ale lunii iulie, a venit într-adins la Mănăstirea Pecersca preacinstitul părinte Teodosie Sofronovici, egumenul mănăstirii Sfântul Arhanghel Mihail, din Kiev. El dorea să i se deschidă racla Sfintei fecioare Iuliana, de cinstitul ieromonah Paisie, care era în vremea aceea eclesiarh, vrând a se închina sfintelor ei moaşte, pentru că

spunea el: „Niciodată nu mi s-a întâmplat să mă închin la acele sfinte moaşte, dar am avut o vedenie ca aceasta în mănăstirea mea: Ieşind eu din biserică după cântarea Utreniei şi adormind puţin, mi s-a arătat într-o lumină mare o ceată de multe sfinte fecioare, dintre care una mi-a zis cu mustrare: «Iată, eu sunt Iuliana, ale cărei moaşte zac în sfânta biserică a Pecerscăi, iar tu pentru ce mă nesocoteşti pe mine şi moaştele mele? Deci, iată, de aceea ţi-a arătat Domnul vedenia aceasta, ca să ştii, că şi eu sunt numărată de El cu sfintele fecioare, care I-au bineplăcut Lui»".

De atunci, acel preacinstit egumen, de câte ori venea în sfântul locaş al Pecerscăi, niciodată nu trecea cu vederea a se închina cu evlavie şi cu toată osârdia, şi a săruta cu smerită şi umilită sărutare aceste sfinte moaşte nestricate ale Sfintei Iuliana, plăcuta lui Dumnezeu. Cu ale cărei sfinte rugăciuni să ne învrednicim şi noi a fi număraţi în ceata plăcuţilor Domnului Celui lăudat întru sfinţii Săi. Amin.

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU SISOE CEL MARE (6 iulie)

Cuviosul Sisoe, iubind din tinereţe pe Dumnezeu, a luat asupra sa jugul crucii şi cu osârdie a urmat lui Hristos, petrecând cu postniceşti nevoinţe în pustiile Egiptului, unde, prin smerenie şi prin rugăciuni, în viaţa cea asemenea cu îngerii, biruia taberele vrăjmaşilor celor nevăzuţi. Petrecerea lui era în pustiul muntelui în care s-a nevoit Cuviosul Antonie cel Mare, şi fericitul Sisoe era următor vieţii lui Antonie. El a luat atâta dar de la Dumnezeu, pentru smerita lui cugetare, încât a înviat şi morţi, precum este arătat în Pateric, unde se află scris aceasta:

Un om oarecare, mirean, a mers pentru binecuvântare la Părintele Sisoe, în muntele lui Antonie, având cu el pe fiul lui - un copil mic. Deci s-a întâmplat că s-a îmbolnăvit copilul pe cale şi a murit; dar tatăl nu s-a tulburat de aceasta, ci cu credinţă l-a adus pe mort la stareţ. Şi intrând în chilie la cuviosul, s-a aruncat la picioarele lui, împreună cu fiul cel mort, pe care punându-l cu faţa în jos, stătea ca şi cum ar fi cerut binecuvântare şi rugăciune. Şi făcând stareţul rugăciune, şi dându-le binecuvântare, a ieşit omul afară, lăsând copilul zăcând mort la picioarele sfântului. Iar stareţul n-a ştiut că este mort copilul, ci, socotind că sade pentru rugăciune, i-a zis: „Scoală-te, fiule, şi du-te de aici". Deci, îndată înviind mortul, s-a sculat şi a mers în urma tatălui său. Şi văzând omul pe fiul său viu, s-a întors cu el la stareţ şi închinându-se, i-a dat mulţumire. Atunci cunoscând stareţul învierea mortului ce se făcuse, s-a mâhnit foarte mult; pentru că niciodată nu voia să fie făcător de minuni. Deci a poruncit acelui om, ca să nu spună nimănui ceea ce se făcuse, până la sfârşitul lui.

Pe acest părinte insuflat de Dumnezeu, l-au întrebat fraţii: „De va cădea vreun frate într-o greşeală oarecare, îi este destul un an de pocăinţă?" Răspuns-a stareţul: „Aspru este cuvântul acesta". „Dar şase luni se cade să se pocăiască cel ce a greşit?" Răspuns-a stareţul: „Este mult". Şi iarăşi au zis fraţii: „Dar patruzeci de zile îi este de ajuns pentru pocăinţă?" Răspuns-a stareţul: „Este mult". După aceasta a zis: „Cred milostivirii Iubitorului de oameni, că de se va pocăi omul cu tot sufletul, în trei zile primeşte Dumnezeu pocăinţa lui".

Iarăşi un alt frate a întrebat pe stareţ, zicând: „Ce voi face, părinte, căci am căzut în păcat?" Stareţul a răspuns: „Scoală-te, fiule, şi te vei mântui". Zis-a fratele: „Dar după sculare, iarăşi am căzut". Stareţul a zis: „Scoală-te iarăşi". Fratele i-a zis: „Apoi până când va fi căderea şi scularea mea?" Stareţul a răspuns: „Până ce sfârşitul te va ajunge şi te va găsi ori în cele bune ori în cele rele. Deci totdeauna se cade să petrecem în sculare, ca într-aceea să ne ajungă sfârşitul".

La acest cuvios părinte, era un ucenic, anume Apolos. Acestuia din meşteşugirile vrăjmaşului, pe lângă alte ispitiri şi poftiri, i-a venit şi pofta de rânduiala preoţească. Şi i se arătau lui dracii în vis în chip de arhierei, hirotonindu-l pe el episcop. Deci, deşteptându-se din somn, ruga pe stareţ ca să-i poruncească să meargă în cetate la arhiereu, ca să ia sfinţirea preoţească. Iar stareţul îi poruncea şi-l învăţa, spunându-i să

nu caute rânduiala mai presus de vrednicia lui. Iar el supărându-se de multa învăţătură şi pedepsire a stareţului, a fugit în taină de la dânsul şi s-a dus în Alexandria, la rudeniile sale cele după trup, ca acolo, prin ajutorul acelora, să poată câştiga rânduiala preoţiei.

Şi mergând el pe cale, a ieşit diavolul în întâmpinarea lui şi i s-a arătat în chip de om înalt la statură, care era gol desăvârşit, negru la vedere, murdar la chip, având unghii de fier şi arătând asemănare de fiară. Era încă şi buzat, avea sâni femeieşti, arătându-se că este şi o parte şi alta la fire; şi era foarte puturos. Şi atât de mare neruşinare arăta înaintea ochilor lui, încât nici nu se cuvine a o da în scris. Acela căzând pe grumajii lui Apolos, îl cuprindea şi-l săruta adeseori. Iar Apolos se îngrădea cu semnul Sfintei Cruci şi se trăgea din mâinile lui. Dar el zicea către dânsul: „Pentru ce fugi de mine? Ştii că eşti al meu şi îmi eşti iubit, fiindcă faci voile mele; pentru aceasta am şi venit ca să călătoresc cu tine, până ce voi sfârşi toate poftele tale".

Iar Apolos, neputând suferi putoarea şi neruşinarea lui, şi-a ridicat ochii spre cer şi a strigat foarte tare, zicând: „Dumnezeule, ajută-mi mie pentru rugăciunile părintelui meu, Sisoe, şi mă izbăveşte din această primejdie!" Şi îndată diavolul, depărtându-se puţin de la dânsul, s-a închipuit în femeie frumoasă goală şi a zis către dânsul: „Primeşte-mă şi satură-ţi pofta ta, de vreme ce mult m-ai odihnit în inima ta, prin gândurile tale". Şi iarăşi a zis: „Eu am voit să te fac pe tine popă şi episcop, dar rugăciunile lui Sisoe, stareţul cel lacom, mă gonesc de la tine".

Aceasta zicând diavolul, s-a făcut nevăzut. Atunci Apolos, cuprins de mare frică, s-a întors la stareţ şi, căzând la picioarele lui, i-a spus toate cele ce i se întâmplaseră, cerând iertăciune. Incă a spus şi fraţilor ce a pătimit din înşelăciunea vrăjmaşului şi cum i-au ajutat lui rugăciunile Cuviosului Părinte Sisoe. Căci cu adevărat, rugăciunea lui era puternică spre gonirea diavolilor, căci şi dintr-un alt ucenic al său, anume Avram, a izgonit pe duhul cel necurat, care muncea trupul lui. Şi toate duhurile ispititoare fugeau de la dânsul, neîndrăznind a se apropia de viteazul şi nebiruitul ostaş al lui Hristos.

Şi petrecând Cuviosul Sisoe şaizeci de ani, s-a apropiat de sfârşitul său. Deci, când era să se pristăvească, monahii şezând lângă dânsul, s-a luminat faţa lui ca lumina şi a zis către ei: „Iată, a venit avva Antonie". Şi tăcând puţin, iarăşi a zis: „Iată, a venit ceata proorocilor". Şi iarăşi faţa lui mai mult a strălucit. Şi a zis: „Iată, a venit ceata apostolilor". Şi s-a luminat faţa lui îndoit, şi vorbea cu feţele cele nevăzute. Şi l-au rugat fraţii, zicând: „Spune nouă, părinte, cu cine vorbeşti?" El le-a zis: „Iată, au venit îngerii să mă ia, şi mă rog lor, ca să mă lase puţin să mă pocăiesc". Fraţii i-au zis: „Părinte, nu-ţi este de trebuinţă ţie pocăinţa". Stareţul a răspuns: „Cu adevărat nu mă ştiu pe mine, de m-am atins măcar de începutul pocăinţei mele". Şi toţi fraţii îl ştiau pe el că este desăvârşit.

Şi iarăşi mai mult s-a luminat şi se făcuse faţa lui ca soarele, încât toţi s-au temut. Şi le-a zis stareţul: „Iată, vine Domnul, vedeţi toţi. El zice: «Aduceţi-Mi vasul alegerii din pustie»". Cuviosul zicând acestea, îndată şi-a dat duhul său Domnului; şi s-au făcut nişte fulgere şi chilia aceea s-a umplut de bună mireasmă.

Cu astfel de fericit sfârşit, Cuviosul Sisoe şi-a săvârşit vremelnica viaţă şi s-a mutat la viaţa cea fără de sfârşit. Iar cetele sfinţilor care le-a văzut la sfârşitul său, cu acelea acum sălăşluin-du-se, se îndulceşte de vederea feţei lui Hristos.

Fie ca de acele îndulciri să ne învrednicim şi noi cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Sisoe şi cu Darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

SFINŢII MUCENICI MARIN, MARTA, AVDIFAX ŞI AVACUM, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII
(6 iulie)

Pe vremea lui Claudiu, împăratul Romei, a venit din Persia la Roma, un bărbat de neam bun şi bogat, care era de dreapta credinţă creştinească, cu numele Marin, împreună cu femeia sa, Marta, şi cu doi fii ai lor, Avdifax şi Avacum. Ei au venit ca să se închine la mormintele Sfinţilor Apostoli şi ale celorlalţi sfinţi. Şi au început a cerceta în Roma pe creştinii cei ţinuţi în legături şi a îngropa trupurile celor ucişi pentru Hristos. Deci, trecând râul Tibrului, au găsit acolo într-altă cetate pe Sfântul Mucenic Chirin, care era ţinut în temniţă şi care pătimise multe răni pentru Hristos. Şi mergând la el, s-au aruncat la picioarele lui, rugându-l să se roage Domnului pentru dânşii; şi au început din averile lor a-i sluji lui şi celor legaţi cu el pentru Hristos, şi spălându-le picioarele, se stropeau cu apa aceea. Astfel au petrecut acolo opt zile, slujind sfinţilor.

In vremea aceea, Claudiu a poruncit să ucidă fără judecată pe toţi creştinii ce se aflau. Şi nu cu mult mai înainte de acea vreme, fuseseră prinşi 260 de creştini, pe care-i osândise împăratul să sape pământul; iar temniţa lor era afară din cetate la locul olarului, lângă calea ce se numeşte Salaria. Deci împăratul a poruncit ca pe toţi aceştia să-i săgeteze soldaţii cu săgeţi la privelişte, iar trupurile lor să le ardă cu foc. Inştiinţându-se de aceasta Marin şi Marta cu fiii lor, s-au mâhnit foarte mult şi, ducându-se la acel loc împreună cu Sfântul Ioan preotul, scoteau în taină din foc trupurile sfinţilor pe care le puteau lua şi, învelindu-le cu pânze curate, le îngropau în peştera cea de lângă calea Salariei, care se numea Cucumer. Incă au îngropat împreună cu ei şi pe un oarecare tribun împărătesc, cu numele Vlast, care fusese ucis pentru Hristos; şi au petrecut acolo multe zile în rugăciuni şi în post, împreună cu preotul Ioan.

Şi înştiinţându-se împăratul Claudiu de aceasta, a poruncit ca să caute pe Marin şi pe soţia lui; dar nu-i găsea pentru că se ascunseseră. Iar când s-au întors din acea peşteră şi au venit la temniţa zisă mai înainte, n-au mai găsit în ea pe Sfântul Mucenic Chirin; pentru că îl uciseseră cu sabia în noaptea aceea, mai înainte de venirea lor, şi-l aruncaseră în râul Tibrului. Iar ei înştiinţându-se de locul unde era aruncat trupul sfântului, au aşteptat noaptea. Şi împărate, şi ţi se va mântui sufletul tău, împărăţia ta se va înmulţi şi vrăjmaşii tăi se vor stinge, iar tu vei fi biruitor peste toţi. Aici te vei îndulci de vremelnica împărăţie, iar în viaţa ce va să fie te vei îndulci de cea veşnică, numai să faci aceasta: Pocăieşte-te de sângele sfinţilor, pe care l-ai vărsat şi crede în Hristos, primind Sfântul Botez!" Atunci Claudiu a zis către cei de faţă: „Auziţi, cetăţeni ai Romei şi tot poporul, cât de sănătoasă învăţătură ne grăieşte nouă omul acesta?" Iar eparhul, cel cu numele Calpurnie, a strigat: „Te înşeli, o, împărate, cu învăţătura cea mincinoasă a acestuia! Oare cu dreptate ne este nouă să lăsăm zeii aceia, cărora din scutecele noastre ne-am învăţat a ne închina? Singur judecaţi de aceasta!"

Zicând eparhul acestea, s-a schimbat inima împăratului şi i-a încredinţat lui pe preot, zicându-i cu mâhnire: „Să-l asculţi cu îngăduire şi dacă învăţătura lui ce o grăieşte nu va fi sănătoasă, să faci cu dânsul după legea cu care se judecă furii de cele sfinte; iar dacă va fi sănătos şi drept sfatul lui, atunci de ce să nu-l ascultăm pe acela?" Atunci eparhul Calpurnie, luând pe Sfântul Valentin, l-a încredinţat unuia din cei ce erau sub stăpânirea lui, dregător mai mare, cu numele Asterie, bărbat înţelept, zicându-i: „De vei putea, cu cuvintele tale, să pleci pe acesta spre socoteala noastră, voi spune împăratului de înţelepciunea ta, şi îi vei fi lui prieten".

Şi luând Asterie pe preot, l-a dus în casa sa. Deci, intrând Sfântul Valentin în casa lui Asterie, şi-a plecat genunchii la rugăciune şi a zis: „Dumnezeule a toată făptura cea văzută şi nevăzută, Ziditorule al neamului omenesc, Cel ce ai trimis pe Fiul Tău, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să ne mântuiască pe noi de înşelăciunea vrăjmaşului şi să ne aducă din întuneric la lumina adevărului, Care ne-a chemat pe noi la Sine, zicând: Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, şi Eu vă voi odihni pe voi; întoarce casa aceasta la Tine, şi dă ei după întuneric lumină, ca să Te cunoască pe Tine, Dumnezeu şi Hristos, întru unirea Sfântului Duh, în veci. Amin!"

Astfel rugându-se sfântul şi Asterie auzind cuvintele lui, a zis către dânsul: „Mă mir, cum zici că Hristos al vostru este lumină!" Răspuns-a sfântul: „Cu adevărat, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel născut de la Duhul Sfânt şi din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, este lumină adevărată, Care luminează pe tot omul ce vine în lume". Asterie a zis: „Dacă El luminează pe tot omul, acum voi încerca, dacă sunt adevărate cele grăite de tine. Eu am o fiică oarbă încă mai înainte de a avea doi ani; deci, dacă o vei vindeca cu numele Hristosului tău, atunci voi face tot ceea ce-mi vei porunci". Preotul a zis: „S-o aduci la mine". Iar Asterie, alergând cu sârguinţă, a adus pe copila cea oarbă. Deci Sfântul Valentin, înălţându-şi mâinile şi ridicându-şi ochii cu lacrimi spre cer, s-a rugat mult. Apoi, punând mâna sa pe ochii cei orbi, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, luminează pe roaba Ta, că Tu eşti lumina cea adevărată!"

Şi îndată a văzut copilita. Iar Asterie şi femeia lui văzând aceasta, au căzut la picioarele sfântului, zicându-i: „Ne rugăm să faci ceea ce vei voi cu noi, ca să fim robii lui Hristos şi să se mântuiască sufletele noastre!" Sfântul a zis către dânşii: „Să faceţi ceea ce vă poruncesc. Dacă credeţi în Hristos din toată inima, sfărâmaţi toţi idolii care sunt în casa voastră, postiţi, iertaţi datoriile tuturor datornicilor voştri, primiţi Sfântul Botez şi aşa vă veţi mântui!" Iar ei au voit să facă cu bucurie toate acestea. Şi poruncindu-le lor trei zile de post, îi învăţa taina sfintei credinţe. Iar de vreme ce Asterie avea sub stăpânirea sa pe mulţi închişi, i-a dezlegat pe toţi din legături şi i-a liberat din temniţă. Şi după ce au postit trei zile, sosind ziua Duminicii, Asterie s-a botezat cu toată casa sa, care era de patruzeci şi şase de suflete, bărbaţi şi femei. Incă au chemat în casa lor şi pe Sfântul Calist Episcopul şi au luat binecuvântare de la el.

Auzind aceasta fericitul Marin împreună cu Marta, femeia lui, şi fiii lor Avdifax şi Avacum, s-au dus la casa lui Asterie cu bucurie, mulţumind lui Dumnezeu, şi au petrecut acolo treizeci şi două de zile. După aceasta, împăratul aflând că Asterie a crezut în Hristos şi s-a botezat cu toată casa, după învăţătura lui Valentin preotul, a trimis îndată ostaşi să prindă pe Asterie şi pe toţi ai casei lui. Iar aceia, năvălind fără de veste, au prins pe toţi care se aflau în casa lui Asterie, între care era şi Sfântul Marin cu casnicii lui, şi pe toţi i-a dus la împărat. Iar împăratul a poruncit să-i despartă deosebi pe preotul Valentin şi pe Marin cu ai lui, iar pe Asterie cu ai casei lui i-a trimis legaţi în cetatea ce se numea Ostie, ca acolo să primească judecata şi pedeapsa.

Deci ducând în cetatea aceea pe Sfântul Asterie şi pe toţi cei cu dânsul, i-a dat unui judecător cu numele Ghelasie, care, văzându-i, i-a aruncat în temniţă. Iar după douăzeci de zile, scoţându-i la judecată, le-a zis: „Aţi auzit ce a poruncit împăratul şi tot sfatul lui?" Sfinţii au răspuns: „Nu ştim!" Judecătorul a zis: „Este poruncă ca toţi care se închină zeilor să fie vii şi liberi; iar cei ce nu voiesc să se închine lor, aceia să fie ucişi cu felurite chinuri". Sfântul Asterie a răspuns: „Să se închine lor aceia care sunt ca dânşii şi să piară împreună cu ei; iar noi ne închinăm Dumnezeului celui adevărat şi atotputernic, Care petrece la ceruri, şi Lui ne aducem jertfă". Şi mâ-niindu-se judecătorul, a poruncit ca pe Sfântul Asterie să-l spânzure la muncire şi să-l chinuiască; iar pe toţi ceilalţi să-i bată cu toiege fără de cruţare. Şi astfel chinuindu-i în acea zi, i-a aruncat iar în temniţă, zicând: „Se cade a pregăti chinuri mai cumplite asupra lor!" Deci a poruncit ca a doua zi să fie gata priveliştea şi să se adune poporul.

Şi venind ziua următoare, judecătorul Ghelasie a şezut la judecata din privelişte şi, aducând de faţă pe Sfântul Asterie cu ceilalţi sfinţi mucenici, a zis către dânsul: „Lasă-ţi nebunia ta cea deşartă şi te făgăduieşte a jertfi zeilor, ca să nu pieri în chinuri tu şi cei cu tine!" Sfântul Asterie a răspuns: „Noi toţi dorim ca să murim pentru Hristos, Mântuitorul nostru, precum şi El a murit pentru noi păcătoşii, astfel încât, curăţindu-ne de întinăciunile lumii acesteia, să ne învrednicim a trece la împărăţia cerească cea dorită!" Şi umplându-se judecătorul de mânie, a poruncit să-i arunce pe toţi spre mâncare fiarelor.

Deci sfinţii au fost duşi la locul care se numea al fiarelor, aproape de o capişte de aur, pentru că acolo se hrăneau fiarele. Şi intrând în groapă, s-a deschis îngrădirea fiarelor şi le-au dat drumul asupra lor. Iar Sfântul Asterie a strigat cu glas mare, zicând: „Doamne, Dumnezeule Atotputernice, Cel ce ai miluit pe robul Tău, Daniil, în groapa leilor şi prin Proorocul Avacum l-ai cercetat şi l-ai întărit, cercetează-ne şi pe noi, robii Tăi, prin îngerul Tău cel sfânt!" Şi ieşind fiarele, n-au vătămat pe nimeni dintr-înşii, ci se plecau înaintea Sfântului Asterie şi celor ce erau cu dânsul. Aceasta văzând-o Ghelasie, a zis către popor:

„Vedeţi cum aceştia, cu meşteşugiri de farmece, au îmblânzit fiarele?" Dar mulţi din popor au grăit: „Dumnezeul lor îi păzeşte pe ei!"

După aceea, judecătorul a poruncit să-i scoată pe mucenici din groapă, să gătească un foc mare şi să-i arunce în el, ca să ardă. Şi fiind aprins acel foc mare, Sfântul Asterie a zis către ceilalţi sfinţi: „Indrăzniţi, nu vă temeţi; pentru că Cel ce a fost văzut al patrulea cu cei trei tineri în cuptorul Babilonului, Acela stă acum în mijlocul nostru!" Şi când au aruncat pe mucenici în foc, îndată s-a stins văpaia şi focul s-a schimbat în răcoreală, iar sfinţii au rămas nevătămaţi. Atunci judecătorul, văzându-se biruit şi ruşinat, a poruncit să scoată pe mucenici afară din cetate şi să-i omoare cu moarte de două feluri -pe unii să-i taie cu sabia, iar pe alţii să-i ucidă cu pietre. Şi astfel s-a sfârşit nevoinţa muceniciei lor.

Iar pe cei rămaşi în Roma cu fericitul Valentin preotul, Sfinţii Mucenici Marin, Marta, Avdifax şi Avacum, împăratul Claudiu i-a adus înaintea judecăţii sale. Deci mai întâi a bătut fără de milă cu toiege pe Sfântul Valentin, şi pe urmă a poruncit să-i taie capul. Apoi a zis către Sfântul Marin şi către cei cu dânsul: „De unde sunteţi?" Sfinţii au răspuns: „Suntem din Persia". Impăratul a zis: „Pentru ce v-aţi lăsat ţara voastră şi aţi venit aici?" Sfinţii au răspuns: „Am dorit să ne închinăm la mormintele Sfinţilor Apostoli şi lângă ele să dăm Domnului rugăciunile noastre". Impăratul a zis: „De unde aveţi aur şi argint, că aud de voi că sunteţi bogaţi?"

Sfinţii Marin şi Marta au răspuns: „Din averile noastre care le-am avut în Persia. Pe acelea noi le-am vândut şi am împărţit la cei ce nu aveau, iar ceea ce ne-a mai rămas am luat cu noi, nu pentru noi, ci pentru slujirea sfinţilor. Iar cum că am fost bogaţi în Persia, poţi să înţelegi din aceasta, că suntem de neam bun. Căci tatăl meu, Maromei, a fost întâiul după împăratul Persiei, iar soţia mea este fiica lui Cusinit, boierul slăvit din Persia".

Impăratul a zis: „Pentru ce aţi lăsat zeii cei părinteşti, care se cinstesc în Persia, şi aţi venit aici să căutaţi oamenii cei morţi?" Marin a răspuns: „Noi, robii lui Hristos, am venit să ne închinăm Sfinţilor Apostoli, ale căror suflete nemuritoare cu Dumnezeu vieţuiesc, ca ei să fie pentru noi mijlocitori către Hristos, Dumnezeul nostru". Impăratul a zis: „Unde este aurul şi argintul care l-aţi adus din Persia?" Sfântul Marin a răspuns: „L-am dat lui Dumnezeu, Care ni-l dăduse nouă pentru o vreme". Atunci împăratul, mâniindu-se, l-a dat pe el locţiitorului său, cu numele Muschian, zicându-i: „De nu vor aduce jertfe zeilor, să-i pierzi cu felurite chinuri".

Iar acela, luându-i pe ei, i-a dus la judecată în capiştea zeiţei lor Teluda şi, punându-i de faţă la cercetare, le-a arătat lor toate uneltele de muncă, îngrozindu-i cu cumplite chinuri şi silindu-i la închinarea idolească. Dar, nesupunându-se voinţei lui, a început a-i chinui. Deci, mai întâi pe Sfântul Marin, întinzându-l la pământ, a poruncit să-l bată cu toiege. Iar el, fiind bătut mult, nu striga altceva decât numai: „Slavă Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase!" Apoi pe Avdifax şi pe Avacum, asemenea cu toiege i-au bătut. Iar Sfânta maică Marta, privind la pătimirea fiilor săi, îi întărea cu sfaturi de mamă ca să rabde cu bărbăţie pentru Hristos, Cel ce a răbdat pentru noi mai mari pătimiri. După aceasta, spânzurând pe aceşti trei mucenici, adică pe tatăl cu fiii săi, a poruncit să strujească trupurile lor cu unghii de fier şi să le ardă coastele cu foc. Iar ei strigau cu feţe luminoase: „Mulţumim Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, că ne-ai învrednicit a pătimi toate acestea pentru numele Tău!"

După aceasta, luându-i pe ei de la chinuri, a poruncit să le taie mâinile, iar Marta, adunând sângele lor, se ungea cu el cu bucurie. După aceea judecătorul, atârnându-le mâinile de grumaji, a poruncit să-i poarte prin toată cetatea Romei. Deci, sfinţii fiind purtaţi, când propovăduitorul striga: „Nu huliţi pe zei, că pentru aceasta sunteţi munciţi", sfinţii strigau împotrivă: „Nu sunt zei, ci diavoli, care vă vor pierde pe voi cu împăratul vostru!"

După o pătimire ca aceasta, sfinţii mucenici au fost scoşi afară din cetate, la un loc care se numea Nimfa Catavasi, departe ca la treisprezece stadii, unde Sfinţilor Marin, Avdifax şi Avacum li s-au tăiat capetele, iar pe Marta au înecat-o în râu. După aceasta, o femeie oarecare credincioasă, cu numele Filichita, luând în taină trupurile sfinţilor mucenici celor tăiaţi şi al Sfintei Marta, le-a îngropat cu cinste

în satul său, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL TOMA MALEON
(7 iulie)

Cuviosul Toma, din începutul vieţii sale în lume, a fost ostaş mare cu slava; pe de o parte pentru bogăţia sa, iar pe de alta, pentru vitejia ce o avea. El era puternic cu trupul şi viteaz în războaie, şi de multe ori a biruit cetele potrivnicilor. După aceea, iubind pe Hristos, a lăsat lumea cu toată gâlceava ei şi a luat jugul cel uşor al lui Hristos. Deci s-a îmbrăcat în chipul monahicesc, asemănându-se sărăciei şi smereniei Domnului său. Apoi, înconjurând sălaşurile monahiceşti, era povăţuit spre săvârşirea faptelor bune de nevoitorii cei plăcuţi ai lui Dumnezeu întru pustnicie. Iar când a voit să meargă în pustie pentru mai desăvârşită pustnicie şi linişte, un stâlp de foc mergea noaptea înaintea lui şi Sfântul Prooroc Ilie i se arăta, povăţuindu-l în adâncurile pustiei. De nişte călăuzitori ca aceştia a fost îndreptat ca spre alt Carmel, spre muntele Malein, unde vieţuia pentru Dumnezeu şi se învrednicea de dumnezeieşti descoperiri şi vedenii.

Astfel, precum mai înainte în lume biruia cu vitejie pe vrăjmaşii cei văzuţi, tot aşa şi după lepădarea de lume, în viaţa cea pustnicească, surpa şi izgonea taberele cele nevăzute ale duhurilor celor rele, cu rugăciunea cea neîncetată, ca şi cu o sabie ascuţită. Dar de vreme ce nu este cu putinţă a se ascunde cetatea deasupra muntelui şi făclia strălucind sus la cer, nici Cuviosul Toma nu a fost tăinuit în muntele cel pustiu, în care a răsărit ca o stea luminoasă şi a strălucit cele pământeşti, prin sfinţenia sa. Deci, fiind aflat de oameni, s-a făcut lumină celor întunecaţi şi liman celor ce alergau la dânsul; pentru că, luând de la Dumnezeu puterea facerii de minuni şi darul cel tămăduitor, vindeca cu minune toate bolile. Orbilor le dădea vederea, şchiopilor, buna umblare şi chiar scotea izvor de apă cu rugăciunea. Dar nu numai în viaţa sa a făcut multe minuni, ci şi după mutarea sa către Dumnezeu se săvârşeau minuni la cinstitele lui moaşte; pentru că de toate neputinţele şi bolile cele netămăduite se dădeau grabnice vindecări mai presus de fire celor ce veneau şi se închinau cu credinţă, iar duhurile cele necurate se izgoneau din oameni, cu rugăciunile lui cele sfinte şi cu darul lui Hristos, Dumnezeul nostru. Amin.

SFÂNTA MUCENIŢĂ CHIRIACHI
(7 iulie)

In zilele împăratului Diocleţian, la anul 282, era un creştin, anume Dorotei, împreună cu soţia sa, care se chema Evsevia. Aceştia, fiindcă erau fără de fii, s-au rugat lui Dumnezeu ca să le dea rod, făgăduind să-I dăruiască Lui pe copilul ce se va naşte. Deci a ascultat Dumnezeu rugăciunea lor şi au născut un prunc de parte femeiască în ziua de duminică, lucru pentru care au şi numit-o pe pruncă Chiriachi, ce înseamnă duminică. Deci botezând-o, au crescut-o cu învăţătura şi cuvântul Domnului, după Apostolul Pavel, păzind-o pe fecioară curată, fiindcă făgăduiseră a o afierosi lui Dumnezeu.

Iar într-o zi, un păgân bogat, care vieţuia în cetate, auzind lăudându-se frumuseţea şi bunătatea obiceiurilor tinerei fecioare, a hotărât s-o însoţească cu fiul său. Şi spunând el lui Chiriachi de aceasta, ea a mărturisit că este mireasa lui Hristos şi că doreşte să moară în feciorie. In vremea aceea, Diocleţian a ridicat prigoană asupra creştinilor, iar păgânul mâniindu-se, s-a dus şi a pârât la împărat pe Chiriachi şi pe părinţii ei, cum că sunt creştini. Deci tiranul i-a chemat şi i-a întrebat de ce defaima zeii. Dorotei a răspuns cu îndrăzneală că a învăţat de la părinţii săi să nu cinstească decât pe Unul Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pământul şi Care s-a întrupat pentru a noastră mântuire. Atunci împăratul a poruncit să fie biciuit, dar pentru că Dorotei nici sub lovituri nu înceta să batjocorească pe idoli, l-a trimis împreună cu

Evsevia la ighemonul Iust, ce se afla în părţile Militinei, în Armenia cea mică. Deci acela i-a pus la chinuri, apoi a poruncit să le taie capetele.

Iar pe Chiriachi, Diocleţian a trimis-o la ginerele său, cezarul Maximian, care se afla în Nicomidia. Acela uimindu-se de frumuseţea fecioarei, i-a făgăduit că o va însoţi cu o rudenie a împăratului, dacă se va închina idolilor. Dar Chiriachi nu s-a plecat deloc, zicând că nimic nu poate să o despartă de Hristos. Atunci Maximian a poruncit să o întindă la pământ şi să o bată cu vine de bou, până va muri. Deci ostaşii au bătut-o până au ostenit şi s-au schimbat între ei de trei ori, dar muceniţa a rămas nesimţitoare la lovituri şi încă mai mult strălucea de har. Pentru aceasta tiranul se mânia asupra ostaşilor ce o chinuiau pe muceniţa, crezând că aceştia nu o lovesc cu toată puterea, din milă faţă de ea. Atunci sfânta a zis către Maximian: „Nu te înşela, Maximiane! Niciodată nu mă vei birui, căci harul lui Dumnezeu îmi este în ajutor!"

Atunci Maximian a trimis pe sfânta la Ilarion, stăpânitorul Bitiniei, care era vestit pentru cruzimea sa faţă de creştini. Acela citind scrisoarea lui Maximian, a ameninţat-o pe muceniţa cu chinuri groaznice, dar Chiriachi i-a răspuns că i-ar fi mai uşor să înmoaie fierul, decât să o supună pe ea. Deci chinuitorul a poruncit să o spânzure de păr şi să o ardă cu torţe, dar ea a rămas nepăsătoare, ca şi cum ar fi fost fără de trup. Iar noaptea următoare, Hristos i s-a arătat în temniţă şi i-a vindecat rănile, făgăduindu-i să o treacă toate încercările cu harul Său.

Deci chinuitorul s-a spăimântat văzând-o vindecată dimineaţa, dar a crezut că zeii au tămăduit-o şi a dus-o în capiştea idolilor. Acolo rugându-se sfânta lui Hristos, s-a făcut cutremur mare, încât s-au zdrobit idolii şi s-au făcut praf. După aceasta, a urmat şi o furtună de vânt, care a împrăştiat praful idolilor, făcându-i pe păgâni să fugă. Doar Ilarion a rămas în capişte blestemând, dar un fulger venit din cer a ars faţa lui, încât a căzut din scaun şi a murit. Atunci a venit un alt stăpânitor, cu numele Apolonie, şi fiind înştiinţat de cele întâmplate, a poruncit să se aprindă un foc mare, ca să fie aruncată sfânta în flăcări. Deci ostaşii încingând un cuptor mare, au aruncat-o pe Chiriachi înăuntru. Dar ea a stat acolo mai multe ceasuri în rugăciune, cu mâinile întinse spre cer, fără să fie arsă deloc. Şi deşi era vară şi senin, a apărut un nor şi s-a făcut o ploaie mare, care a stins focul. A fost aruncată apoi la doi lei sălbatici, dar fiarele, simţind sfinţenia ei, se gudurau ca miei. Şi mulţi păgâni, minunându-se de un lucru ca acesta, au mărturisit pe Hristos şi au fost ucişi. Iar a doua zi, stăpânitorul văzând că nu poate să o înduplece în nici un chip, a stătut la judecată şi a dat asupra sfintei hotărârea să fie ucisă afară din cetate, prin tăierea capului.

Auzind Chiriachi această hotărâre, a cerut vreme să se roage. Deci s-a rugat îndelung, mulţumind lui Hristos care a învrednicit-o să mărturisească numele Său înaintea împăraţilor şi a ighemonilor, şi Care i-a păzit fecioria neîntinată. Atunci s-au arătat nişte îngeri luminoşi veniţi ca să-i primească sufletul pentru a-l duce la Mirele său cel ceresc, iar ea s-a culcat încet la pământ, încredinţându-se în mâinile lui Dumnezeu. Deci când ostaşii au mers aproape de dânsa, vrând să-i taie capul, au văzut-o moartă şi s-au spăimântat. Şi s-a făcut glas dumnezeiesc către dânşii: „Mergeţi, fraţilor, şi propovăduiţi la toţi măririle lui Dumnezeu!" Şi în vreme ce ostaşii s-au întors să spună ighemonului cele văzute, creştinii care se ascundeau de frica păgânilor au luat trupul sfintei şi l-au îngropat într-un loc potrivit, lăudând pe Dumnezeu, cel slăvit întru sfinţii săi.

SFÂNTUL MUCENIC PEREGRIN ŞI CEI DIMPREUNĂ CU EL
(7 iulie)

Sfinţii Mucenici Peregrin, Luchian, Pombie, Isihie, Papia, Saturnin şi Ghermano erau din Italia. Din pricina prigoanei ce se făcea de Traian, au venit la Dirahia, unde, văzând pe Sfântul episcop Astie spânzurat pe cruce, şi fericindu-l, au fost prinşi de ostaşi. Mărturisind că sunt creştini, au fost aruncaţi în Marea Adriatică, din porunca antipatului Agricolae. Şi aşa au luat cununa muceniciei.

Iar moaştele lor, scoţându-le marea afară, le-a ascuns în nisip. După ce au trecut 70 de ani, s-au arătat episcopului Alexandriei, care, luându-le, le-a îngropat cu cinste, făcând deasupra lor o biserică.

SFÂNTUL MARE MUCENIC PROCOPIE
(8 iulie)

Sfântul Mare Mucenic Procopie a crescut în Ierusalim, cetatea cea sfântă. El n-a fost numit de părinţii lui Procopie, ci Neania; iar Procopie a fost numit mai pe urmă de Insuşi Hristos, în vremea botezului, precum ne va arăta cuvântul care ne stă înainte. Aşijderea şi Ierusalimul, într-acea vreme, era numit de către păgânii închinători de idoli, nu Ierusalim, ci Elia; pentru că, după, dărâmarea Ierusalimului de către Tit, fiul lui Vespasian, trecând mulţi ani, Adrian, împăratul Romei, al cărui nume din naştere era Elie, vrând ca în acel loc pustiit al Ierusalimului să ridice iarăşi cetatea, a numit-o cu numele său, Elia, şi a poruncit ca nimeni să nu mai numească acea cetate Ierusalim, ci Elia. Iar aceasta a făcut-o, pentru că, purtând ură împotriva Domnului nostru Iisus Hristos, se sârguia ca nu numai numele Lui cel preasfânt să-l piardă de pe pământ, ci şi locul unde Hristos a pătimit voia să-l dea întru uitarea pomenirii oamenilor; şi de aceea a numit Ierusalimul, Elia.

In acea cetate era un bărbat slăvit din neamul cel bun al senatorilor, cu numele Hristofor. El era cu credinţa creştin, dar soţia lui, cu numele Teodosia, se ţinea de păgânătatea elinească. Aceia l-au născut pe acest Procopie, de care ne stă înainte cuvântul, şi l-au numit Neania.

Iar Hristofor, după naşterea pruncului, s-a dus către Domnul cu sfârşit mucenicesc; deci Teodosia, rămânând văduvă, a crescut pe prunc în păgânătatea elinească şi l-a învăţat închinarea la idoli, în care ea însăşi era osârdnică slujitoare. Şi fiind copilul isteţ la minte, a fost dat de maica sa la învăţătura cărţii elineşti şi a trecut repede prin toată filozofia elinească cea din afară. Şi ajungând la vârsta bărbatului desăvârşit, maica sa a vrut să-l facă ostaşul al împăratului. Deci, când Diocleţian, păgânul împărat al Romei, a mers în Antiohia Siriei, care era lângă râul Orontiei, Teodosia înştiinţându-se de aceea, a luat pe fiul ei şi, ducându-se în Antiohia, l-a dat în slujba împărătească. Şi văzând împăratul pe acel tânăr frumos la chip şi la stat, înţelept la pricepere, l-a iubit foarte şi i-a poruncit să petreacă aproape de el în palatul său împărătesc cu cei asemenea lui. Apoi, nu după multă vreme, l-a făcut voievod şi l-a trimis cu oastea în Alexandria Egiptului, poruncindu-i ca acolo să prigonească, să muncească şi să ucidă pe toţi creştinii, iar averile lor să le ia şi să le pună în vistieriile împărăteşti.

Iar Neania a zis către împărat: „O, împărate, am auzit de acele popoare, că ele cinstesc pe un fiu al lui Dumnezeu, care se zice Hristos şi sunt întemeiaţi la obicei, neascultători, îndrăzneţi, tari şi statornici în credinţa lor. Ei mai degrabă vor să moară, decât să-şi lase pe Hristosul lor şi să aducă jertfe zeilor noştri. De aceea mi se pare că cu greu ne va fi a-i pleca la legile noastre". Iar Diocleţian, mâniindu-se, a început a huli pe Mântuitorul Hristos, zicând: „Dumnezeul lor, precum ei singuri zic, n-a avut femeie. Apoi cum a născut fiu? Iar Hristosul în care cred S-a născut din femeie, a fost osândit de neamul jidovesc ca un tâlhar şi a fost bătut; apoi, încununat cu spini, batjocorit, răstignit pe cruce, adăpat cu oţet şi fiere, şi a murit în chinuri. Deci, dacă ar fi fost Dumnezeu, apoi pentru ce nu S-a mântuit pe Sine din mâinile evreilor? Dacă nu şi-a ajutat Lui în primejdie, apoi cui poate să ajute?"

Acestea şi alte multe hule le-a grăit fiul pierzării; căci cuvântul Crucii, precum grăieşte dumnezeiescul Pavel, este nebunie celor pieritori, iar nouă, celor ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu. Deci Neania fiind întărit cu multe cuvinte împărăteşti, s-a dus în calea ce i se poruncise, cu două cete de ostaşi. Iar de vreme ce era mare zăduf şi arşiţa soarelui îi slăbea pe ei şi caii lor, de aceea era nevoit să călătorească mai mult noaptea, iar ziua să se odihnească.

Şi după ce a trecut cetatea Apamia Siriei, pe la ceasul trei din noapte s-a cutremurat pământul, făcându-se multe fulgere strălucitoare şi tunete înfricoşate. Deci toţi de frică s-au făcut ca nişte morţi. Iar

voievodul a auzit un glas din cer, grăind către dânsul: „Unde mergi, Neania, şi asupra cui te scoli?" Iar el cu frică a răspuns: „Sunt trimis de împărat la Alexandria, ca să ucid pe toţi cei ce cred în Cel răstignit". Apoi iarăşi a auzit glasul din cer: „O, Neania, oare şi tu vii asupra Mea?" Zis-a Neania: „Cine eşti Tu, Doamne, că nu pot să Te cunosc?" Zicând aceasta, s-a arătat în văzduh o cruce prea luminoasă ca de cristal şi un glas zicând din cruce: „Eu sunt Iisus Cel răstignit, Fiul lui Dumnezeu!" Iar Neania a răspuns cu cutremur: „Impăratul mi-a spus că Acel Dumnezeu, pe Care Il cinstesc creştinii, n-a avut femeie; deci cum eşti Tu fiul Lui? Dacă eşti cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, apoi cum au putut iudeii a Te batjocori, răstigni şi omorî?" Iar acel glas de pe cruce i-a grăit: „Am suferit de voie toate acestea, pentru neamul omenesc, ca să izbăvesc pe cei păcătoşi de sub stăpânirea diavolului, să caut pe cei pieriţi şi să înviez pe morţi. Dacă n-aş fi fost Fiul lui Dumnezeu, apoi cum aş fi fost viu după moarte şi aş fi grăit către tine?"

După aceste cuvinte, crucea s-a suit la cer şi îndată s-a auzit un glas din înălţimea cerului: „Cu semnul acesta pe care l-ai văzut, vei birui pe vrăjmaşii tăi şi pacea Mea va fi cu tine!" Astfel Neania, ca şi Pavel oarecând, prin arătarea Domnului în cale, din prigonitor s-a făcut vas ales al numelui lui Iisus Hristos. Deci, din acea vedenie minunată şi din vorbirea cea dulce a Domnului cu el, i s-a umplut inima de negrăită bucurie şi de veselie duhovnicească.

După vedenia aceea, Neania cu ostaşii lui au mers la Schitopol şi chemând un aurar, i-a poruncit să-i facă o cruce după asemănarea aceleia pe care o văzuse noaptea. Insă aurarul nu voia s-o facă, zicând: „Nu pot să fac aceasta, deoarece este semnul galileenilor, care se numesc creştini; şi dacă va afla împăratul, rău mă va pierde!" Atunci Neania i-a poruncit să o facă în taină, jurându-se că nu va spune nici împăratului, nici la altcineva. Deci, acel aurar, luând de la voievod aur şi argint destul pentru facerea crucii, a lucrat-o în taină după asemănarea şi măsura aceea, care i-o însemnase voievodul. Şi isprăvindu-se crucea, deodată s-a arătat pe ea o închipuire de trei feţe, însemnate de o mână nevăzută. In partea de sus era scris, cu slove evreieşti, Emanoil; iar de amândouă părţile, Mihail şi Gavriil.

Văzând aurarul aceasta, s-a minunat şi nu pricepea cine le-a însemnat pe acelea, pentru că nu era nimeni în casa aceea, decât numai el singur. Şi luând el o daltă, voia să şteargă închipuirea aceea, dar nu putea căci mâna lui se făcuse nelucrătoare, fiind ca şi uscată. Şi văzând voievodul crucea, a întrebat pe aurar: „Ale cui sunt feţele acestea şi pentru ce sunt închipuite?" Iar aurarul îi spunea cu jurăminte: „Când am isprăvit lucrul, s-au arătat aceste feţe închipuite singure şi nu ştiu ale cui sunt. Iar eu am voit să le şterg, dar n-am putut pentru că îmi amorţea mâna". Iar Neania, cunoscând că în cruce este oarecare putere dumnezeiască, s-a închinat ei şi a sărutat-o şi, învelind-o, o purta cu el, păzind-o cu cinste. Şi de atunci nu se mai înarma asupra creştinilor, ci asupra barbarilor şi îi biruia cu puterea lui Hristos, robind ţările lor, până ce, întrarmându-se şi asupra vrăjmaşului nevăzut - diavolul -, a ieşit la luptă şi l-a biruit prin pătimirea cea tare pentru Hristos, care a început astfel:

Pe când era el în cetatea sa, Ierusalim, care pe vremea aceea se numea Elia, l-au rugat cetăţenii ca să le răzbune strâmbătatea făcută de agareni, pentru că aceia năvălind asupra acelei părţi şi alergând împrejurul cetăţii, răpeau pe cei ce se aflau afară din cetate, mai ales partea femeiască, pentru a le face femei lor. Asemenea făceau şi prin toate satele dimprejur. Iar viteazul ostaş al lui Hristos, cel înarmat cu puterea Sfintei Cruci, a ieşit cu îndrăzneală cu ostaşii săi şi a gonit din urmă pe agareni. Şi se ruga în sine, zicând: „Hristoase Dumnezeule, fii mie spre ajutor, nădejdea mea!" Atunci a venit la el un glas de sus, zicându-i: „Nădăjduieşte, Neania, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt cu tine!" Auzind voievodul glasul acela, s-a umplut de mai mare îndrăzneală, încât cu putere i-a biruit pe ei şi a liberat pe toţi cei robiţi. Iar agarenii ucişi în acel război au fost şase mii; iar din oastea lui n-a murit nici unul, nici nu s-a rănit cineva. Şi a trimis în cetate la maica sa înainte vestitori, înştiinţând-o de biruinţa sa asupra vrăjmaşilor. Iar maica sa, auzind aceasta, s-a bucurat foarte mult.

Şi întorcându-se cu dănţuire şi cu slavă, l-a întâmpinat maica sa cu bucurie şi, când a intrat în casă, a zis către el: „O, dulcele meu fiu, când ai ieşit la război, eu am luat cădelniţă şi tămâie şi am intrat la zei, de m-am rugat pentru tine ca să-ţi ajute, şi iată că ai biruit cu ajutorul lor. Deci intră la ei şi le dă mulţumire, ca şi în viitor să-ţi ajute". Iar Neania i-a răspuns: „O, maică, bine ai făcut că te-ai rugat pentru mine; însă mie mi-a dat ajutor Dumnezeul meu". Zis-a maica sa: „O, fiule, să nu numeşti numai pe un

zeu, ca să nu se mânie ceilalţi, şi se vor întoarce de la tine". Zis-a Neania către dânsa: „Nu te înşela, o, maică, cu acei mulţi zei ai idolilor. Cum au putut ei oare să-mi ajute, fiind ei înşişi fără suflet? Iar dacă ei mi-au ajutat, să-i întrebăm şi să ne spună, şi atunci vom fi încredinţaţi de puterea lor".

Zicând aceasta, a intrat cu maica sa în camera unde erau idolii cei de aur şi de argint şi a zis către ei: „Spuneţi voi, care păreţi că sunteţi dumnezei, cine mi-a ajutat mie la război?" Iar idolii tăceau, căci cum puteau ei să răspundă, fiind muţi? Şi a zis Neania către maica sa: „Iată, maică, vezi cine sunt zeii tăi? Dacă un cuvânt nu pot să vorbească, apoi cum pot să ajute cuiva?" Iar maica sa i-a răspuns: „Ei nu mai vorbesc cu tine, pentru că îi batjocoreşti întrebându-i". Zis-a Neania către ea: „Deci, întreabă-i tu singură, că poate-ţi vor răspunde ţie, ca unei calde slujitoare". Iar ea, apropiindu-se cu multă cucernicie de ei, şi-a plecat genunchii şi a zis: „O, zei atotputernici: Die cel mare, Ira împărăteasa, Poseidoane, stăpâne al mării; tu, Apoloane cel în chipul soarelui, tu apărătoarea cetăţii, Palado, şi ceilalţi zei, vă rog să-mi spuneţi, oare nu voi aţi ajutat la război robului vostru, fiului meu?" Dar n-a primit nici un răspuns de la ei. Atunci fericitul Neania, ţinând crucea în mână, s-a umplut de râvnă dumnezeiască şi lepădându-şi haina de deasupra şi dând la o parte pe maica sa de la idoli, a început a-i sfărâma, aruncându-i la pământ şi călcându-i în picioare. Deci, zdrobindu-i bucăţi, a împărţit aurul şi argintul săracilor.

Iar maica sa, văzând aceea, s-a umplut de mânie şi de iuţime negrăită. Deci, uitându-şi dragostea firească către fiu, a alergat repede în Antiohia la împăratul Diocleţian şi i-a spus cu multe lacrimi jalba sa asupra fiului ei, că acela i-a sfărâmat pe zei, iar ei nu i-a dat cinstea cuvenită, alungând-o de la idoli. Iar împăratul o mângâia şi o încuraja că pe de o parte cu îmbunări, iar pe de alta cu îngroziri, va întoarce pe fiul său la cinstirea zeilor cea dintâi. Şi zicea el: „Dacă nu va voi să se întoarcă, atunci cel rău, după faptele sale, rău va pătimi; iar tu îţi vei alege fiu pe care vei voi din sfetnicii mei".

Şi a scris împăratul îndată ighemonului Palestinei, cu numele Iust, de neam din Italia, om aspru la obicei. Aceluia i-a poruncit să adune oameni vestiţi din cetăţile dimprejur, ca să-l prindă pe voievodul Neania, fiul Teodosiei, care s-a abătut la credinţa creştinească, şi să-l sfătuiască în tot chipul, cu cuvinte bune şi prieteneşti, apoi cu certări groaznice, ca să se întoarcă la zei; iar dacă nu-l va asculta, să-l chinuiască cumplit. Incă mai erau în scrisoarea aceea şi cuvinte de hulă asupra lui Hristos.

Iar ighemonul Iust, luând porunca împărătească şi adunând bărbaţi vestiţi din cetăţile Palestinei, s-a dus în Elia la voievod şi, închinându-se, i-a dat scrisoarea împărătească. Iar voievodul, citind scrisoarea şi nesuferind hulele cele scrise într-însa asupra Domnului nostru Iisus Hristos, a rupt-o în bucăţi mici şi a aruncat-o în văzduh, zicând: „Eu sunt creştin, iar tu fă ceea ce ţi s-a poruncit!" Ighemonul a zis: „Mă tem şi de împărat şi mă ruşinez şi de tine ca de un prieten. Şi-mi este jale de tine, şi nu ştiu ce voi face. Deci ascultă-mă pe mine şi pe aceşti bărbaţi cinstiţi şi adu jertfă zeilor înaintea feţei noastre; iar de nu vei face aceasta, apoi şi nevrând eu, mă vei sili să fac cele poruncite". Neania a zis către ighemon: „Ai pomenit bine de jertfă; pentru că eu singur mă aduc jertfă lui Hristos, Dumnezeul meu".

Zicând aceasta, şi-a dezlegat brâul dregătoriei sale şi l-a aruncat în faţa ighemonului, lepădându-se de slujba împărătească. Apoi, voind să fie ostaş al Impăratului ceresc, ocăra păgânătatea închinării la idoli. Iar ighemonul şi bărbaţii care veniseră cu dânsul, mâniindu-se, l-au prins şi l-au dus în Cezareea Palestinei, care se mai numea "a lui Filip", şi Sevastia şi Panead, în care fusese pusă odinioară asemănarea închipuirii lui Hristos de o femeie care a avut curgerea sângelui şi care s-a tămăduit prin atingerea de hainele Domnului.

Acolo şezând ighemonul înaintea poporului la divanul din privelişte, a pus pe Neania de faţă, la întrebare. Şi văzându-l poporul cel întunecat cu slujirea de idoli, au strigat către ighemon ca nişte beţi şi nişte îndrăciţi, zicând: „Acesta este vrăjmaşul şi pierzătorul zeilor noştri şi batjocoritorul poruncilor împărăteşti!" Iar ighemonul, fiind plin de sălbăticie şi de neomenie, şi întărâtându-se de glasul poporului şi mai mult spre amărăciune, a poruncit ca îndată să-l spânzure gol la muncire pe Neania şi să-i strujească trupul cu unghii de fier. Astfel fiind muncit, sângele îi curgea şi carnea îi cădea bucăţi, încât i se vedeau oasele goale. Iar unii din popor, văzând o pătimire ca aceea a mucenicului, aveau milă de tinereţile lui şi plângeau pentru dânsul.

Iar mucenicul, văzându-i plângând, le-a zis: „Nu plângeţi pentru mine, ci pentru pierzarea sufletelor voastre, pentru că acela este vrednic de plâns, care se va munci în iad fără de sfârşit". Apoi, ridicându-şi ochii spre cer, se ruga, zicând: „Dumnezeule, întăreş-te-mă pe mine, robul Tău, spre înfruntarea vrăjmaşului şi spre preaslăvirea Preasfântului Tău nume!" Iar după ce slujitorii cei muncitori au slăbit, ighemonul le-a poruncit să ia pe mucenic de la muncire şi să-l arunce în temniţă. Iar un păzitor al temniţei, anume Terentie, aducându-şi aminte de facerea de bine a lui Neania, i s-a făcut milă de dânsul şi i-a aşternut fân şi pânză curată. Deci mucenicul zăcea în temniţă, abia viu.

Iar la miezul nopţii, s-a făcut cutremur în cetate, pentru că a venit Domnul cu îngerii Săi, ca să cerceteze pe robul Său. Atunci a strălucit în temniţă o lumină mare, uşile temniţei s-au deschis, legăturile tuturor legaţilor care erau acolo s-au dezlegat şi doi îngeri s-au arătat cu asemănare de tineri preafrumoşi, care ziceau către mucenic: „Caută spre noi şi vezi!" Iar mucenicul, căutând spre dânşii, le-a zis: „Cine sunteţi voi?" Ei au răspuns: „Noi suntem îngeri, trimişi la tine de Domnul!" Mucenicul le-a grăit: „Dacă sunteţi îngeri ai Domnului, atunci închinaţi-vă Domnului înaintea ochilor mei şi vă îngrădiţi cu semnul Sfintei Cruci, ca să vă cred". Iar îngerii, făcând aceasta, îndată i-au zis: „Acum crezi că Domnul ne-a trimis la tine?" Mucenicul a grăit: „Ştiu că la cei trei tineri aruncaţi în cuptorul Babilonului a fost trimis un înger de la Domnul, ca să le răcorească focul; iar eu ce lucru am făcut, sau în ce foc sunt aruncat, ca să mă fac vrednic de cercetarea îngerească?"

Mucenicul grăind acestea cu smerenie, deodată i s-a arătat în slavă nespusă Insuşi Domnul Iisus Hristos şi, atingându-se de mucenic, i-a tămăduit rănile şi l-a făcut sănătos. Apoi, botezându-l cu apă, i-a zis: „De acum nu te vei mai numi Neania, ci Procopie. Deci, îmbărbătează-te şi te întăreşte, pentru că, împuternicindu-te, vei putea să aduci Tatălui Meu turmă aleasă". Iar Procopie, bucurându-se şi înspăimântându-se, a căzut la pământ şi s-a închinat Domnului, rugându-L să-l întărească în pătimiri, ca să nu se teamă de cumplitele munci. Iar Domnul i-a zis: „Nu te teme! Eu sunt cu tine!" Aceasta zicând Domnul, s-a înălţat la cer. Iar Sfântul Procopie, din acea arătare a Domnului, avea inima plină de negrăită dulceaţă cerească şi de bucurie duhovnicească, iar cu trupul era atât de sănătos, încât nu se afla nici urmă din rănile cele ce fuseseră pe dânsul, pentru că a nădăjduit spre Domnul, Care l-a ajutat şi i-a înflorit trupul.

Iar a doua zi ighemonul a trimis în temniţă pe unul din ostaşi să vadă dacă mucenicul mai este viu, deoarece credea că a murit de cumplitele munci din ziua dinainte. Deci Terentie, străjerul temniţei, a spus ostaşului că toată noaptea a fost fără somn, deoarece la miezul nopţii s-a săvârşit în temniţă un lucru minunat şi înfricoşat. S-a făcut cutremur mare şi o lumină minunată a strălucit înăuntru. Uşile temniţei s-au deschis şi legăturile celor închişi s-au dezlegat şi oarecare bărbaţi prealuminoşi au vorbit cu Neania. Iar ostaşul, privind în temniţă, a strigat către mucenic, zicând: „Eşti viu, Neania?" Sfântul a răspuns: „Sunt viu şi sănătos, cu darul Dumnezeului meu". Ostaşul a zis: „Nu pot să te văd!" Sfântul a răspuns: „Tot cel ce fuge de lumina lui Dumnezeu şi slujeşte zeilor, este orb şi umblă în întuneric, neştiind unde merge". Şi ducându-se ostaşul, a spus ighemonului cele ce a auzit, iar judecătorul, şezând la judecată, a pus iarăşi de faţă la cercare pe Neania, mucenicul lui Hristos. Şi căutând toţi spre dânsul, au văzut faţa lui luminoasă, iar trupul lui sănătos şi alb, ca şi cum niciodată nu ar fi avut răni.

Şi mulţi din cei ce stăteau de faţă, minunându-se, au strigat: „Dumnezeul lui Neania, ajută-ne nouă!" Iar ighemonul, sculându-se de pe scaun şi făcând semn cu mâna spre popor, a strigat cu glas mare, zicând: „Fraţilor, pentru ce vă miraţi văzând pe Neania sănătos? Zeii s-au milostivit spre el şi au tămăduit pe Neania, robul lor". Atunci sfântul a grăit către dânsul: „Bine zici, dacă spui că sunt tămăduit cu milostivirea lui Dumnezeu, iar de socoteşti că această minunată tămăduire este făcută cu puterea zeilor tăi, apoi să mergem la capiştea lor, ca să ştim care Dumnezeu m-a tămăduit pe mine". Iar ighemonul, socotind că mucenicul voieşte să se închine zeilor, s-a bucurat foarte şi a poruncit ca drumul de la divan până la capişte să se împodobească şi să se aştearnă pe el covoare alese. Iar propovăduitorul suindu-se pe o zidire înaltă, striga: „Neania, fiul Teodosiei cea de neam bun, pocăindu-se, s-a întors la zei şi acum merge să le aducă jertfe". Atunci necredincioşii, auzind acestea, s-au bucurat, iar cei care erau creştini tăinuiţi, s-au umplut de mare mâhnire.

Deci, mulţimea poporului, cu femeile şi copii, s-au adunat, iar ighemonul mergea cu slavă împreună cu Sfântul Procopie şi cu toţi bărbaţii cei cinstiţi către capiştea idolească. Iar sfântul, intrând înăuntru şi rugându-se lui Hristos Dumnezeu în taina inimii sale, a făcut cu mâna semnul Sfintei Cruci asupra idolilor şi le-a zis: „Vouă vă grăiesc, necuraţilor idoli. Temeţi-vă de numele Dumnezeului meu şi de puterea Sfintei Cruci. Cădeţi din locurile voastre şi sfărâmându-vă, ca apa să vă vărsaţi!" Atunci îndată au căzut toţi idolii şi prin căderea lor au făcut un zgomot înfricoşător, zdrobindu-se în bucăţi. Şi ceea ce este mai de mirare este că, din porunca lui Dumnezeu, toată materia aceea din care erau făcuţi idolii s-a prefăcut în firea apei, încât capiştea s-a umplut de apă şi ca pârâul curgea huind pe uşi.

Văzând această minune, toţi s-au înspăimântat foarte şi mulţi au strigat, zicând: „Dumnezeul creştinilor, ajută-ne nouă!" Iar ighemonul, fiind ca uimit de spaimă, nu pricepea ce să facă. Apoi abia venindu-şi în fire, a poruncit să ducă pe mucenic în temniţă, iar el, fiind foarte mâhnit, s-a dus la casa sa. Şi făcându-se seara târziu, au mers în temniţă la sfânt două cete de ostaşi cu doi tribuni ai lor, Nicostrat şi Antioh şi au rugat pe sfânt să-i facă pe ei ostaşi ai lui Hristos Dumnezeu, împăratul ceresc. Iar Sfântul Procopie a rugat pe Terentie, străjerul temniţei, să nu-l oprească pe el să iasă pentru puţin timp din temniţă. Deci străjerul nu l-a oprit, ştiind cu dinadinsul că nu va fugi cel care el singur doreşte să pătimească pentru Hristos.

Iar sfântul, ieşind, a dus pe ostaşi la Leontie, episcopul acelei cetăţi, care de frică stătea ascuns şi, găsindu-l, i-a poruncit să boteze pe acei ostaşi, iar el s-a întors singur la temniţă. Deci episcopul, într-acea noapte, învăţând pe ostaşii aceia, i-a botezat şi i-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos, iar ei, întorcându-se, au venit la temniţă. Acolo, mucenicul lui Hristos i-a învăţat pentru sfânta credinţă şi pentru mărturisirea numelui lui Hristos, şi i-a întărit ca să nu fie fricoşi în pătimire, ci viteji.

Apoi sosind ziua şi ighemonul, după obiceiul lui, venind la divan în privelişte, ostaşii aceia au stat înaintea lui şi cu glas mare proslăveau pe Hristos, mărturisindu-se că sunt creştini şi arătându-se că sunt gata la chinuri şi la moarte pentru Hristos. Iar ighemonul văzând atâta mulţime de ostaşi îndrăznind la moarte pentru Hristos, s-a umplut de spaimă şi de mirare şi îi îndemna pe ei să se lepede de Hristos şi să se întoarcă iarăşi la zei. Iar după ce i-a văzut pe dânşii neînduplecaţi, a hotărât asupra lor pedeapsa cu moartea, ca prin tăiere cu sabia să se sfârşească. Deci, scoţându-i pe dânşii afară din cetate la locul de moarte, unde se adunase o ceată mare de călăi, pentru tăierea acelor ostaşi, a scos şi pe Sfântul Procopie legat cu lanţuri, ca, văzând moartea atâtor de mulţi ostaşi, să se înfricoşeze. Dar el, privind spre nevoinţa lor, se bucura cu duhul şi se ruga lui Hristos pentru dânşii, ca să-i întărească până la sfârşit şi să le primească sufletele lor în cereasca împărăţie.

Deci, înconjurându-i pe ei călăi cu alţi ostaşi păgâni, au tăiat acele două cete care crezuseră în Hristos şi i-au tăiat şi pe acei doi tribuni, Nicostrat şi Antioh. Astfel, ostaşii cei noi ai Împăratului Hristos, punându-şi pentru Dânsul sufletele lor, au trecut cu dănţuire de la cele pământeşti la cele cereşti. Atunci un oarecare bărbat slăvit şi binefăcător cu numele Evlavie, venind noaptea cu o mulţime de credincioşi, au adunat trupurile mucenicilor şi le-au îngropat cu cinste, iar Sfântul Procopie a rămas în temniţă păzit şi legat cu lanţuri.

Şi stând mucenicul lui Hristos în temniţă, au venit la dânsul douăsprezece femei de neam bun şi au grăit prin ferestruie cu sfântul: „Şi noi suntem roabe ale lui Hristos". De acest lucru fiind vestit ighemonul, îndată a poruncit să le bage şi pe ele în temniţă. Deci, intrând cu bucurie, au zis: „Primeşte-ne pe noi, Doamne, în cereasca Ta cămară!" Şi intrând înăuntru, s-au închinat Sfântului Procopie şi au învăţat de la dânsul sfânta credinţă, dumnezeiasca dragoste către Hristos şi rugăciunea cea fierbinte către Dumnezeu. Şi după puţin timp, ighemonul şezând la obişnuita judecată înaintea poporului, a poruncit ca pe acele cinstite femei, scoţându-le din temniţă, să le aducă înaintea sa la judecată. Iar Teodosia, maica Sfântului Procopie, auzind despre acele sfinte femei, a mers la privelişte ca să le vadă nevoinţa lor.

Deci, fiind puse acelea înaintea judecăţii, ighemonul le-a zis: „Oare veţi asculta, să aduceţi jertfe zeilor, ca să vă învredniciţi de cinste de la noi? Sau petrecând în împotrivire voiţi să pieriţi rău prin a voastră

alegere?" Sfintele femei au răspuns: „Cinstea ta să-ţi fie ţie spre pierzarea ta! Noi suntem roabele lui Hristos Cel răstignit, Care ne-a scos pe noi din pierzare. Acela este cinstea şi slava noastră!" Şi, mâniindu-se ighemonul, a poruncit ca pe fiecare întinzându-le la pământ, să le bată fără milă cu toiege. Apoi, dezbrăcându-le, le-a spânzurat la muncire, poruncind să ardă cu foc coastele lor. Iar ele se rugau lui Hristos Dumnezeu, chemându-L în ajutor. Şi a poruncit ighemonul să le taie sânii, zicând: „Oare vă va ajuta Cel răstignit spre Care nădăjduiţi?" Ele au răspuns: „Acum ne-a ajutat nouă, precum vezi, chinuitorule şi urâtorule de oameni, pentru că noi, fiind femei, te biruim pe tine, bărbat stăpânitor fiind, neîngrijindu-ne de muncile cele puse de tine asupra noastră!"

Iar muncitorul, mâniindu-se şi mai mult, a poruncit să ardă un fier în foc şi să-l pună sub subţiorile lor, zicându-le: „Simţiţi oare arderea focului sau nu?" Sfintele femei au răspuns: „Tu vei cunoaşte durerea din arderea focului, când vei fi aruncat în focul cel nestins din iad; iar nouă ne stă de faţă aici, ajutându-ne, Domnul nostru, pe Care tu nu-L vezi, ca şi orbii care nu văd soarele!" Astfel pătimind sfintele femei, Teodosia, maica Sfântului Procopie, stând în popor şi privind la răbdarea cea bărbătească a acelor femei, plângea cu amar. Apoi, răsărind în inima ei lumina cunoştinţei adevărului, s-a umplut de râvnă şi, venind înaintea ighemonului, striga, zicând: „Şi eu sunt roaba Celui răstignit, Hristos Dumnezeu". Dar această luminare a ei s-a făcut cu rugăciunile fiului ei, Sfântului Marelui Mucenic Procopie, care se ruga totdeauna pentru întoarcerea ei către Dumnezeu.

Iar ighemonul şi toţi cei ce erau cu el, văzând şi auzind pe Teodosia, femeia cea de neam bun, maica lui Neania, mărturisind pe Hristos cu îndrăzneală, s-au mirat foarte tare cum s-a schimbat deodată, trecând cu vederea cinstea şi bunul său neam, bogăţia şi slava, netemându-se de muncile cele văzute. Şi a zis ighemonul către dânsa: „Doamnă Teodosia, cine te-a înşelat să vii în această rătăcire, ca să-ţi laşi zeii cei părinteşti şi să grăieşti unele ca acestea?" Ea a răspuns: „Nu sunt acum în înşelăciune şi în rătăcire, ci mai înainte rătăceam, înşelată fiind de diavoli. Atunci eram înşelată, că în locul Dumnezeului celui adevărat, Care a făcut cerul şi pământul, mă închinam urâţilor idoli, făcuţi de mâini omeneşti".

Iar ighemonul, arătând cu degetul spre femeile cele ce erau chinuite, a zis către Teodosia: „Aceste înşelătoare, precum văd, te-au amăgit pe tine". Ea a răspuns: „Nu ele m-au amăgit, ci m-au învăţat a cunoaşte adevărul prin chipul pătimirii lor. Căci cum le-ar fi fost lor cu putinţă să fie îmbărbătate într-atâtea munci, dacă Cel ce le întăreşte pe ele n-ar fi fost Dumnezeu adevărat? Deci ele nu sunt înşelătoare, ci tu eşti înşelător, povăţuitor al întunericului şi al rătăcirii, care tragi pe oameni la pierzare!" Ighemonul a zis: „O, Teodosia, învaţă-te şi începe a-ţi cere iertare de la zei, şi ne vom ruga şi noi pentru tine, ca să ţi se ierte această greşeală a ta". Dar ea a răspuns: „De la Cel răstignit, de la Hristos Dumnezeu cer iertare pentru neştiinţa mea şi pentru lucrurile cele rele care le-am făcut!" Deci ighemonul, mâniindu-se, a poruncit s-o pună în temniţă împreună cu acele sfinte femei muncite.

Şi intrând Teodosia în temniţă, a văzut-o fiul ei, Sfântul Procopie, şi s-a bucurat foarte tare, pentru că se înştiinţase prin Sfântul Duh de întoarcerea ei către Hristos. Deci a zis către dânsa cu bucurie: „Doamnă şi maica mea, pentru ce ai venit aici şi pentru care pricină ai lăsat pe zeii tăi?" Iar ea a zis către dânsul: „O, dulcele meu fiu, acum am cunoscut adevărul, pentru că, văzând pătimind pe aceste sfinte femei, gândeam în mine cum este cu putinţă acestor femei neputincioase, a suferi nişte munci atât de cumplite, de nu le-ar fi întărit Hristos, pentru Care pătimesc? Şi de n-ar fi fost Hristos Dumnezeu atotputernic, apoi cum ar fi întărit pe cele ce pătimesc pentru El? Gândind eu acestea, inima mea s-a zdrobit de umilinţă şi o rază a răsărit în mintea mea. De atunci am cunoscut înşelăciunea deşerţilor zei şi am crezut că Unul este adevăratul Dumnezeu, pe Care tu şi sfintele femei şi ceilalţi mucenici Il mărturisiţi". Atunci Sfântul Procopie a zis către dânsa: „Fericită eşti, doamnă şi maica mea, că te-ai învrednicit de o luminare ca aceasta de la Dumnezeu şi ai venit în această închisoare pentru El!"

Deci fericita Teodosia slujea în temniţă sfintelor femei, căci ştergea sângele lor cu pânze curate şi punea pe rănile lor plasturi tămăduitoare, pentru că era iscusită în meşteşugul doctoriei. Iar Sfântul Procopie învăţa pe maică-sa sfânta credinţă şi, luând-o într-o noapte, a dus-o pe dânsa la episcopul Leontie şi a botezat-o în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, şi iarăşi s-a întors cu dânsa în temniţă, bucurându-se şi slăvind pe Dumnezeu pentru luminarea ei.

După aceasta, sfintele femei au fost scoase din temniţă cu Teodosia şi au fost puse înainte la necurata judecată. Iar ighemonul a zis către Teodosia: „Cunoaşte, o, femeie de neam bun, că te cruţ şi nu voiesc să aduc asupra ta necinstire şi munci. Deci întoarce-te şi cheamă cu bună osârdie pe zei, ca să te învredniceşti de iertare de la ei, iar de la noi de cinste mai mare". Sfânta a răspuns: „Nebunule şi nepriceputule! Oare nu te ruşinezi a numi zei pe idolii cei cioplişi? Şi de este mare bunătate, când cineva, după puterea sa, se sârguieşte prin lucruri bune ca să fie asemenea lui Dumnezeu, apoi vouă cu totul se cade să fiţi asemenea zeilor voştri, idolilor, adică: orbi, surzi, muţi, neumblând, nici lucrând, precum sunt şi zeii voştri".

Zicând ea acestea, ighemonul s-a mâniat şi a poruncit ca s-o lovească cu putere peste gură, apoi întinzând-o, să o bată cu toiege, după aceea să-i strujească trupul cu unghii de fier. Iar celelalte sfinte femei, privind la pătimirea ei, se rugau lui Dumnezeu pentru dânsa ca s-o întărească şi cântau oarecare stihuri din psalmi, care le învăţaseră de la Sfântul Procopie, zicând: Veniţi să ne bucurăm Domnului, să cântăm lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, căci El este scăparea noastră şi puterea, ajutor în necazurile care ne împresoară. Iar ighemonul, auzind aceasta, a poruncit ca să sfărâme cu vergi de plumb fălcile acelor sfinte femei. Apoi pe toate muceniţele acelea, împreună cu Sfânta Teodosia, legându-le cu lanţuri de fier, a poruncit să le scoată afară din cetate şi să le dea la tăiere de sabie. Iar femeile s-au dus la moarte cu veselie şi cu bucurie, ca la un ospăţ de nuntă, şi acolo şi-au pus capetele pentru Hristos Dumnezeu, învrednicindu-se de cămara cerească.

După sfârşitul lor, Sfântul Procopie a fost dus iar la judecată şi ighemonul, răcnind ca un leu către mucenic, a zis cu mânie: „O, cap necurat, te-ai săturat oare de pierzarea atâtor suflete?" Sfântul a răspuns: „Nu le-am pierdut, ci le-am izbăvit din pierzare şi le-am adus de la moarte la viaţă". Atunci, ighemonul a poruncit să-l bată peste gură cu o mână de fier şi să-i rupă faţa cu unghii de fier; deci se vărsa sângele sfântului şi înroşea pământul. Apoi l-au bătut cu vergi de plumb peste grumaji, iar sfântul stătea în acele munci ca un stâlp neclintit. După aceasta, ighemonul a poruncit să arunce în temniţă pe mucenic, iar el s-a dus acasă foarte mâhnit, pentru că se ruşina şi se mânia că n-a putut să biruiască pe răbdătorul de chinuri al lui Hristos. Şi de supărare, n-a vorbit nici un cuvânt către nimeni în ziua aceea, şi căzând în boala frigurilor, s-a culcat pe pat şi a murit în noaptea aceea, dându-şi sufletul în mâinile diavolilor, cărora le slujea cu atâta osârdie.

Iar cuvântul lui Dumnezeu creştea şi se înmulţea. In toate zilele mulţi bărbaţi şi femei primeau credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos, prin învăţătura Sfântului Procopie şi prin minunile ce se făceau de dânsul, căci stând el în temniţă, mulţi oameni veneau la dânsul şi aduceau pe neputincioşii lor, iar el îi tămăduia cu darul lui Hristos şi gonea din oameni duhurile cele necurate şi astfel aducea pe cei necredincioşi la cunoştinţa lui Hristos Dumnezeu.

După moartea lui Iust ighemonul, a venit în Palestina, trimis de împăratul Diocleţian, un alt ighemon cu numele Flavian, de neam tot din Italia, dar cu obiceiul mai cumplit decât cel dintâi. Acela, venind în Cezareea Palestinei şi aflând despre Sfântul Mucenic Procopie, l-a pus fără de întârziere în faţa judecăţii sale şi l-a întrebat de nume, de neam şi de credinţă. Şi hulind ticălosul pe Hristos Dumnezeul nostru, a zis către mucenic: „Mă minunez cum voi, creştinii, spunând că Dumnezeul vostru este născut dintr-o femeie şi a fost răstignit de oameni, vă închinaţi Lui. Oare aceasta nu este nebunie?"

Mucenicul lui Hristos a răspuns: „O, ighemoane, dacă vei voi să mă asculţi cu răbdare, îţi voi arăta mărturii despre Dumnezeul nostru şi din cărţile voastre; însă de la început îţi grăiesc că Unul este Dumnezeul adevărat, din fire neschimbat, fără patimă, mai înainte de veci şi veşnic; iar nu zeii cei mulţi care sunt supuşi patimilor şi schimbărilor, care s-au arătat sub ani şi şi-au luat sfârşitul. Nu ştii oare pe Hermes al vostru, cel numit Trismeghistos, adică întreit de mare? Asemenea şi pe Socrat? Aceştia întăresc că unul este Dumnezeu, iar nu mulţi. Mai întâi ascultă pe Hermes, care scrie astfel către doctorul Asclipie: «Stăpânul şi Ziditorul tuturor, pe care Il numim Dumnezeu, a zidit lumea aceasta văzută şi simţită. Şi de vreme ce a văzut că această primă şi singură lume pe care a zidit-o este preafrumoasă şi preaplină de toate bunătăţile, s-a minunat de dânsa şi a iubit-o foarte, ca pe o făptură a sa».

Deci vezi, o, ighemoane, că Hermes al vostru nu mărturiseşte că ar fi mulţi dumnezei, ci unul; căci dacă ar fi fost mai mulţi dumnezei, atunci n-ar fi fost una, mai înainte de veci fire a dumnezeirii, ci mai multe firi care se fac sub ani, pentru că voi ziceţi că unii din zei sunt mai dinainte, iar alţii mai de pe urmă. Şi voi numiţi pe unul» zeul cerului, pe altul, al mării, iar pe alţii, ai altor lucruri ce se văd pe pământ. Oare nu pentru aceasta a fost osândit Socrate al vostru de atenieni ca să bea otravă, fiindcă lepăda pe zeii cei mulţi?

Iar pe aceia pe care voi îi numiţi zei fără de moarte, întâi Die, mai-marele zeilor, ucigaşul de tată şi bărbatul surorii sale, oare nu petrecea în Creta şi au nu se vede acolo până astăzi mormântul lui? Iar Poseidon al vostru oare nu era mai-marele tâlharilor, răpitor şi pierzător; şi oare mormântul lui nu se află în Calabria? Deci cum ziceţi că zeii voştri sunt fără de moarte, când ei au murit ca nişte oameni şi mormintele lor se văd, şi toate lucrurile lor cele rele le ştiu bine scriitorii de cărţi greceşti şi latineşti? Unii ca aceştia sunt zeii voştri, care sunt mustraţi şi huliţi nu numai de creştini, dar şi de închinătorii lor.

Şi pentru că despre Hristos, Mântuitorul şi Dumnezeul nostru, ai zis: «S-a născut din femeie şi S-a răstignit», deci ascultă despre Dânsul tainele care se găsesc şi în cărţile voastre. Au nu o proorocită a voastră, care se numeşte Sibila - aceea ale cărei cărţi le-a cumpărat cu mare preţ Tarcviniu, împăratul Romei -, a scris în cartea sa a doua, despre întruparea lui Hristos din Preacurata Fecioară, astfel: «Când pe Cuvântul lui Dumnezeu Il va naşte Fecioara şi în miez de zi înseninată se va arăta o stea de la Răsărit, vestind oamenilor muritori acea mare minune, atunci va veni la dânşii Fiul Dumnezeului Celui mare, purtând trup ca şi al celor de pe pământ. Aceluia filozofii îi vor aduce daruri: aur, smirnă şi tămâie şi toate acestea vor fi plăcute».

Asemenea şi despre crucea lui Hristos, tot aceeaşi Sibilă grăieşte: «O, fericite lemn, pe care va fi întins Dumnezeu, tu eşti vrednic nu pământului, ci cerului!» Apoi grăieşte încă şi despre a doua venire: «Impăratul cel mare, Care stăpâneşte toţi vecii, va veni din cer, voind singur să judece tot trupul şi toată lumea. Credincioşii şi necredincioşii Il vor vedea că este Dumnezeu, căci va sta pe un scaun înalt şi va răsplăti fiecăruia după faptele sale».

Dacă vei mai voi să auzi şi oarecare înainte vestiri ale lui Apolon Pitiul, ale lui Amonie cel din Libia şi ale lui Dodonie şi Pergamen, citeşte cu luare aminte cărţile lor şi vei şti că Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel de sus, a fost vestit de dânşii mai înainte, că are să vină spre mântuirea şi înnoirea neamului omenesc. Căci atunci când Iason, boierul argonauţilor, întreba pe Apolon din Delfi despre capiştea ce era zidită mai întâi în Atena, zicând: «Proorocule Apolon, cel cu chip de soare, spune-ne al cui va fi lăcaşul acesta în neamurile cele de pe urmă?» Apolon a răspuns: «Faceţi toate cele ce vă îndeamnă pe voi spre cinstire, iar eu vă mărturisesc vouă un Dumnezeu Care împărăteşte întru cei de sus, al Cărui Cuvânt nepieritor se va zămisli în Curata Fecioară şi ca o săgeată slobozită dintr-un arc de foc va pleca şi va trece prin mijlocul a toată lumea, prinzându-i pe toţi şi aducându-i în dar Tatălui. A Maicii Lui va fi această biserică şi numele ei va fi Maria».

Iar când Vatos a întrebat pentru Dumnezeu pe acelaşi Apolon, i-a răspuns: «Un bărbat ceresc îmi aduce primejdie asupra mea. Acela va pătimi, fiind Dumnezeu, dar nu va pătimi dumnezeirea, că amândouă vor fi în El, având de la Tatăl nemurire, viaţă şi putere, iar după maică El va avea moarte, cruce şi mormânt. Din ochii Lui vor curge lacrimi fierbinţi şi va sătura cinci mii de oameni cu cinci pâini. Despre El va zice tot omul: Hristos este Dumnezeul meu, Cel ce S-a răstignit, a murit, a înviat din mormânt şi la cer S-a înălţat»".

Aducând Sfântul Procopie astfel de mărturii pentru Hristos Dumnezeu, din cărţile elineşti, ighemonul s-a făcut ca o aspidă surdă, nevoind să audă şi să înţeleagă drept. Deci a zis sfântului cu batjocură: „Ales tâlcuitor de lucruri dumnezeieşti te-ai făcut pentru noi, ca şi cum ai purta cheile şi peceţile cereşti. Mai înainte însă de a începe să te muncesc, te sfătuiesc ca să încetezi cu acea multă vorbă mincinoasă şi, lepădându-te de creştinătate, să fii elin ca noi, supunându-te poruncii împărăteşti. Iar de nu, vei avea ca plată pentru împotrivirea ta cumplite chinuri. Atunci chiar nevoind, vei face cele poruncite".

Răspuns-a sfântul mucenic: „Dacă nu voieşti să cunoşti pe Dumnezeul Cel adevărat, pe Care poţi a-L vedea cu ochii cei sufleteşti, apoi tu ucide şi junghie trupurile omeneşti, taie-le în bucăţi mici pentru zeii tăi, căci eu jertfesc Dumnezeului meu jertfă de laudă. Pe noi ne numeşti nebuni, care ştim pe Unul adevăratul Dumnezeu Cel viu; dar oare nu eşti tu însuţi nebun că aduci jertfe celor morţi şi te închini pietrelor celor nesimţitoare? Dacă piatra căreia te închini ca unui dumnezeu este lucru bun, atunci pentru ce o ciopleşti şi o imparţi? Pentru ce, împărţind-o în multe bucăţi, alegi o bucată făcută cu asemănare omenească şi o numeşti dumnezeu şi îi aduci jertfe, iar celelalte bucăţi rămase le pui la vreo zidire mai proastă sau în noroi, călcându-le în picioare? Tot astfel faci şi cu lemnul. Tăindu-l, scoţi o bucată din care ciopleşti un idol şi căruia te închini, iar bucata rămasă o pui la alt lucru mai prost, sau o bagi în foc.

Dacă piatra sau lemnul este dumnezeu, apoi fiecare piatră şi lemn se cade să-l cinsteşti ca pe un dumnezeu. Iar dacă nici lemnul nici piatra nu este dumnezeu, atunci de ce ceri sănătate şi mântuire de la lemnul cel putred şi de la piatra cea nesimţitoare? Iar dacă vei numi şi fierul dumnezeu, apoi şi el este supus la puterea focului, se face moale şi se bate cu ciocanul. Se cade oare a bate pe dumnezeu cu ciocanele? Iar dacă şi focul îl vei numi dumnezeu, acela atâta este puternic, cât are ceva să ardă, iar dacă nu vei pune lemne pe el, îşi slăbeşte puterea, şi încă cu apă se stinge desăvârşit. Deci cum pot să fie dumnezei nişte materii ca acestea care se micşorează una pe alta?"

Nesuferind ighemonul să audă unele vorbe ca acestea, a poruncit unui slujitor, cu numele Arhelau, ca să lovească pe mucenic cu sabia peste grumaji. Deci sfântul îndată şi-a plecat grumajii sub sabie, fiind gata a muri pentru Domnul. Iar Arhelau ridicând sabia cu amândouă mâinile, când a vrut ca să-l lovească cu putere în grumaji, îndată a slăbit cu mâinile şi cu tot trupul şi, căzând la pământ, a murit. Iar ighemonul văzând aceasta, s-a înspăimântat şi a poruncit să lege pe mucenic cu lanţuri de fier şi să-l ducă în temniţă.

Iar în ziua a şasea ighemonul, scoţându-l iar la judecată, a poruncit să-l bată cu vine de dobitoc şi să-l împungă cu ţepuşe de fier înroşite, iar rănile să le ardă şi să le frece cu oţet şi cu sare. După aceea a adus un jertfelnic de aramă pe care erau mulţi cărbuni aprinşi. Deci, punând tămâie în mâna dreaptă a sfântului, a întins-o pe aceea peste cărbunii cei aprinşi, socotind că, nesuferind arderea focului, îşi va întoarce mâna şi astfel tămâia va cădea în foc, ca să zică că a adus jertfă zeilor aruncând pe foc tămâia. Şi a fost ţinută mâna sfântului două ceasuri deasupra focului, iar el, având mintea adâncită la Dumnezeu, nu băga de seamă la mâna ce era arsă şi jertfelnicul stătea cu focul în zadar. Iar cei ce priveau la aceea se minunau şi proslăveau pe Hristos. Deci ighemonul şi diavolul, stăpânul său, s-au umplut de ruşine, iar sfântul, ridicând ochii spre cer, a grăit: „Ţinutu-m-ai de mâna dreptei mele şi în sfatul Tău m-ai povăţuit. Dreapta Ta, Doamne, s-a proslăvit întru tărie, mâna Ta cea dreaptă a sfărâmat pe vrăjmaşi. Dreapta Domnului a făcut putere; dreapta Domnului m-a înălţat".

După aceea, ighemonul a poruncit ca să lege mâinile mucenicului şi să-l spânzure spre muncire, atârnând de picioarele lui două pietre grele. Astfel a stat spânzurat sfântul multă vreme, întinzându-se de greutatea pietrelor atât de mult, încât oasele lui ieşeau de la loc. Apoi luându-l de la chinuri şi dezlegându-i pietrele, ighemonul a poruncit să arunce pe răbdătorul de chinuri într-un cuptor aprins. Iar Sfântul Procopie, intrând în cuptor, s-a îngrădit cu semnul Sfintei Cruci şi a făcut rugăciune către Dumnezeu. Atunci îndată a ieşit o flacără din cuptor şi a ars pe toţi păgânii ce erau împrejur, iar sfântul a rămas fără vătămare, deoarece focul i s-a schimbat în răcoare. De această preamărită minune s-au mirat şi s-au înspăimântat toţi, şi ighemonul a fugit în divan de frică. Iar unii din cetăţeni strigau la ighemon: „Pierde îndată pe vrăjitorul acesta, că de nu te vei grăbi, se va înşela toată cetatea cu vrăjile lui!" Atunci ighemonul a hotărât asupra lui judecata de moarte, adică să-i taie capul cu sabia.

Şi scoţând pe sfânt la locul cel de moarte, şi-a cerut timp de rugăciune. Deci stând spre răsărit şi înălţându-şi mâinile şi ochii spre cer, s-a rugat pentru cetate, pentru popoare, pentru cei din primejdii, pentru cei neputincioşi, pentru sărmani şi pentru văduve, ca toţi să fie păziţi prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Şi făcea rugăciune mai ales pentru ca păgâneasca necurăţie să se întoarcă degrabă la creştineasca dreaptă credinţă, iar Sfânta Biserică a lui Hristos să crească, să se înmulţească şi să strălucească până la sfârşitul veacului.

Sfârşind el rugăciunea, s-a auzit un glas din cer, care îi făgăduia să împlinească cele cerute şi îl chema la moştenirea împărăţiei cereşti. Atunci Sfântul Procopie şi-a plecat cu bucurie sub sabie cinstitul lui cap şi, fiind tăiat, şi-a pus sufletul pentru Domnul său, în 8 zile ale lunii lui iulie. Iar oarecare credincioşi venind noaptea, au luat cinstitul lui trup şi, ungându-l cu aromate şi învelindu-l cu giulgiu curat, l-au îngropat cu cinste la un loc vestit, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine toată cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFINŢII MUCENICI EPICTET PREOTUL ŞI ASTION MONAHUL (8 iulie)

Pe timpul lui Diocleţian, păgânul împărat al Romei, era în părţile Răsăritului un oarecare bărbat îmbunătăţit, cu numele Epictet, petrecând viaţă monahicească în rânduiala de preot. Acela din tinereţile sale a început a sluji lui Hristos şi făcea multe minuni, căci pentru curăţia vieţii sale luase de la Dumnezeu darul de a tămădui toate bolile între oameni şi dădea lumină celor orbi, pe leproşi îi curăţea, pe cei slăbănogi îi ridica sănătoşi şi gonea diavolii din oameni. Deci spre vrednica încredinţare a sfinţeniei sale, să pomenim câteva din minunile lui.

Şezând el în chilia sa, care era într-un loc osebit, nu foarte departe de locuinţele omeneşti, şi îndeletnicindu-se cu obişnuitele lui rugăciuni şi gândiri de Dumnezeu, un comit oarecare a adus la dânsul spre tămăduire pe o fiică a sa de cincisprezece ani, care era slăbă -nogită la toate mădularele. Deci, căzând la picioarele lui, îl ruga, zicând: „Miluieşte-mă, omul lui Dumnezeu, şi nu mă lepăda de la faţa ta, precum şi milostivul Dumnezeu, Căruia Ii slujeşti tu, nu leapădă pe nici unul când vine la Dânsul! Iată, am pe această fiică, una născută, care de trei ani zace întru slăbănogire, având toate mădularele nelucrătoare şi fiind abia vie. Deci cred cu neîndoire că Acela, Care a tămăduit pe femeia ce avea scurgerea sângelui de doisprezece ani, Acela este puternic, ca şi pe fiica mea să o tămă-duiască, numai să te rogi pentru ea, milostivindu-te spre noi, căci şi noi suntem fii ai Bisericii lui Hristos şi suntem luminaţi prin Sfântul Botez".

Atunci Epictet, slujitorul Domnului, rugându-se mult lui Dumnezeu, a uns cu untdelemn sfinţit pe fecioara cea slăbănogită şi îndată s-a sculat sănătoasă. Deci au mulţumit cu toţii lui Dumnezeu. Apoi cuviosul a zis către comit: „De voieşti, o, iubitule, ca să nu fie în casa ta nici un fel de neputinţă, în toate Duminicile să te împărtăşeşti cu inimă curată cu toţi ai casei tale din dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos". Apoi, după ce le-a spus aceasta, i-a slobozit pe ei cu pace.

Altădată a fost adus la dânsul un om îndrăcit, pe care l-a ţinut cuviosul la dânsul trei zile, muncind pe diavol cu rugăciunile făcute către Dumnezeu. Iar diavolul striga, zicând: „Ce nevoie şi ce primejdie rabd eu! Oare nu-mi era mai bine să stau în Frigia, în capiştea idolească şi acolo să fiu cinstit în toate zilele cu jertfe şi închinăciuni de mulţi oameni fără de minte? Iar acum sunt muncit aici doar de acesta, fără de vină". Iar Sfântul Epictet, în ziua a treia, certând pe diavol, l-a izgonit din omul acela.

Altădată a fost adusă la sfânt o femeie bogată şi de neam bun, care era în necurăţia elinească. Ea era oarbă la ochi şi, căutând tămăduire de la mulţi doctori, n-a aflat. Deci a rugat pe omul lui Dumnezeu, ca numai mâna dreaptă să-şi pună pe ochii ei orbiţi, pentru că auzise de la mulţi că se fac multe minuni prin cinstitele lui mâini şi se dau bolnavilor tămăduiri. Iar sfântul, văzându-i rugămintea ei făcută cu dinadinsul şi cu toată credinţa, şi-a pus mâna dreaptă pe ochii ei, chemând numele lui Iisus Hristos. Şi îndată femeia aceea a văzut cu amândoi ochii şi a strigat, zicând: „Slavă, Ţie, Dumnezeul creştinilor!" Şi de atunci a crezut în Hristos împreună cu toată casa sa. Dar de vreme ce este mult a povesti cu de-a-mănuntul toate minunile acestui plăcut al lui Dumnezeu, cred că sunt destule aceste puţine ce s-au zis până acum, spre arătarea sfinţeniei lui; iar noi să ne întoarcem către povestirea ce ne stă înainte.

Un copil tânăr, cu numele Astion, din cetatea ce era în apropiere, fiul unui om puternic şi bogat, fiind în vârstă de optsprezece ani şi petrecând în rătăcirea închinării la idoli, a ieşit cu cei de o seamă cu el la obişnuitele plimbări tinereşti. Şi mergând el -după a lui Dumnezeu purtare de grijă - la locul acela unde era chilia slujitorului lui Dumnezeu, a voit să ştie cine locuieşte într-însa, acolo, departe de oameni. Deci, intrând înăuntru, a văzut pe un bărbat cinstit la chip, care, primindu-l cu dragoste, a început a-l întreba, zicând: „De unde eşti, fiule, şi cine sunt părinţii tăi?" Tânărul a răspuns: „Tatăl meu este mai-mare al cetăţii; maica mea este fiica senatorului Iulian, iar eu sunt fiul lor unul născut şi ei în fiecare zi se uită la mine ca la un mărgăritar prea scump".

Atunci sfântul a zis: „Bine ai zis, fiule, că părinţii tăi se uită la tine ca la un mărgăritar. Ei se uită numai, dar nu te au, pentru că fericitul tău suflet este mai scump decât orice mărgăritar şi mai iubit lui Hristos, Mântuitorul nostru, Care, precum văd, l-a ales Lui spre a Sa trebuinţă. Deci ascultă-mă pe mine şi leapădă toate cele ale lumii acesteia văzute, care este deşartă şi vremelnică, ca împreună cu toţi sfinţii să câştigi, în veacul ce are să fie, veşnicele bunătăţi cele nevăzute. Pentru că toate acestea, câte se văd în lume, sunt trecătoare şi degrab pieritoare, iar acelea ce le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El şi-I slujesc Lui, acelea sunt veşnice, precum şi Dumnezeu Insuşi este veşnic.

Aurul şi argintul care se vede nu este adevărat, ci numai o amăgire vremelnică a oamenilor. Iar eu îţi voi spune în ce chip se câştigă aurul cel adevărat, căci se scrie în cărţile noastre creştineşti: Te sfătuiesc să-ţi cumperi de la mine aur lămurit prin foc, ca să te îmbogăţeşti şi să te îmbraci în haină albă, ca să nu se arate ruşinea goliciunii tale. Aurul cel lămurit este Hristos Domnul nostru, Care cu dragoste dumnezeiască învăpăiază inimile omeneşti. Deci şi tu, o, fiule, de vei voi să-L ai în inima ta, îndată ţi se vor găti bogăţiile cele cereşti şi te vei îmbrăca în haine albe care sunt: credinţa, nădejdea şi dragostea. In acestea îmbrăcându-te ca şi cu nişte platoşe tari, nu numai că vei fi mai presus decât lumea cea văzută, dar şi pe diavolul împreună cu toţi îngerii lui, pe care voi toţi îl cinstiţi ca pe un zeu, şi pe acela îl vei birui.

Incă şi aceasta să mai ştii, o, iubitule, că tatăl tău care te-a născut după trup, nu-ţi este tată adevărat, fiindcă a născut doar un trup stricăcios care moare degrab, ci atotputernicul Dumnezeu este Tatăl tău cel adevărat; deoarece, zidind sufletul tău cel fără de moarte, l-a turnat în trupul tău cel zămislit din porunca Lui. Deci altul este tatăl tău cel văzut şi altul cel nevăzut. Tatăl cel văzut este muritor şi vremelnic, aflându-se sub primejdii şi pătimiri, neputând nimic; iar Tatăl cel nevăzut este fără de moarte, veşnic, nefiind supus sub nici o pătimire, atotputernic şi atotţiitor.

Acela a zis şi te-ai zidit în pântecele maicii tale. Acela a poruncit şi ai ieşit din pântecele maicii tale. Cu voia Lui ai ajuns într-această vârstă. Şi dacă fiii sunt datori să cinstească pe tatăl cel trupesc, cu atât mai vârtos se cuvine să cinstească pe Acela, Care ne-a zidit pe noi după chipul şi asemănarea Sa, şi ne-a dat minte şi înţelegere, şi ne-a pus să stăpânim peste lucrurile mâinilor Lui; şi noi fiind robii Lui, ne-a împărtăşit cu El, ca să fim fii, fraţi şi prieteni, cu darul Său. Deci pe Acel adevărat Părinte al nostru, Care ne-a dat atâtea bunătăţi, suntem datori a-L cunoaşte, a-L iubi, a-L cinsti şi a ne închina Lui întotdeauna.

Asemenea şi maica noastră cea adevărată, nu este aceea care ne naşte trupeşte în lumea aceasta, ci aceea care ne naşte duhovniceşte în viaţa cea veşnică. Aceea care este logodită cu Mântuitorul nostru, cinstită de îngeri, înfrumuseţată de prooroci, preamărită de Apostoli, înălţată de mucenici şi de mărturisitori şi căreia Domnul nostru Iisus Hristos i-a pregătit cămara cea cerească.

Acea Sfântă Maică este numită de oameni Biserică. Glasul ei este ca glasul turturelei care se îngrijeşte pentru puii săi; din ale cărei buze izvorăşte mirul învăţăturilor apostoleşti; ai cărei ochi sunt credinţa cea adevărată şi nădejdea cea fără de îndoială spre Dumnezeu; din ale cărei mâini picură smirna facerilor de bine săvârşite din milă şi din dragoste; ale cărei doi sâni sunt cele două Legi: cea veche, propovăduită de prooroci, şi cea nouă, propovăduită de Apostoli. Prin Sfântul Botez, ea naşte spre nemurire pe fiii săi. Deci apropie-te o, preadulce fiule, să sugi lapte de la pieptul maicii tale celei adevărate şi, ascultând sfatul meu, treci cu vederea bogăţiile cele vremelnice ale părinţilor tăi, ca să te învredniceşti a fi moştenitor al vistieriilor veşnice, care s-au pregătit fiilor lui Dumnezeu.

Ascultă pe Tatăl tău cel adevărat, care grăieşte prin mine către tine acestea: «Ieşi din pământul tău, din neamul tău şi din casa părinţilor tăi, şi mergi în pământul pe care Eu ţi-l voi arăta, în pământul care izvorăşte miere şi lapte; adică învăţăturile proorocilor, ale Apostolilor şi ale Sfinţilor Părinţi». Deci, când vei împlini toate cele poruncite ţie, atunci se vor da ţie moştenirile Raiului, se vor deschide ţie vistieriile cerului. Se va da ţie slava împărăţiei celei de sus, unde vei vedea rânduielile îngereşti şi cetele tuturor sfinţilor. Acolo te vei sălăşlui cu aceia ca un adevărat frate, şi vei fi părtaş lui Dumnezeu ca un fiu".

Iar tânărul cel bine priceput, ascultând toate cuvintele omului lui Dumnezeu, cele insuflate de Duhul Sfânt, şi crezând adevărate cuvintele aceluia, s-a umilit cu inima; însă nu îndrăznea să-i grăiască ceva într-acea zi, temându-se de tinerii care erau cu dânsul, ca să nu-l spună la părinţii săi. Deci, închinându-se acelui cinstit bărbat, s-a dus.

Iar a doua zi, foarte de dimineaţă, tânărul Astion s-a dus singur la cuviosul acela stareţ, întocmai ca o albină înţeleaptă, care ieri adunase degrabă în acel loc mierea cea dulce; şi intrând în chilie la preotul Domnului, i-a făcut o închinăciune ca aceasta: „Bucură-te, apostolul lui Hristos, slujitorul Legii celei noi!" Iar sfântul i-a răspuns: „Bucură-te şi tu, tânărule cel preafrumos, pe care te văd că porţi haină mucenicească şi ai pe cap cunună din pietre scumpe". Deci, şezând, au început a vorbi. Stareţul i-a zis: „Fiule, sămânţa Domnului, pe care cu darul lui Dumnezeu am semănat-o ieri în inima ta, a răsărit oare şi voieşte să aducă rod? Sau încă petrece în întunericul necredinţei?"

Astion a zis: „O, sfinte părinte, ţi-am spus ieri că sunt unul născut la părinţii mei şi foarte iubit lor. Mă tem a le pricinui lor această grea mâhnire, deoarece, când voi primi credinţa creştinească la arătare, ei, din întristarea cea fără de măsură, sau se vor arunca în mare, sau îşi vor pierde mintea, sau singuri îşi vor aduce moartea în vreun fel. Deci mă tem ca, de unde eu mă nădăjduiesc de mântuire, să nu fiu pricinuitor de moarte şi de gheena cea veşnică părinţilor mei. Deci de vei voi să primeşti sfatul meu, fa-mă pe mine creştin în taină, şi povăţuieşte-mă acum îndată cum mă voi pregăti spre Botez. Iar după ce vei săvârşi asupra mea toate după rânduiala creştinească, atunci te rog să-mi faci mie această dragoste: să mă iei cu tine şi să mergem spre o ţară îndepărtată, unde te va povăţui Dumnezeu, ca să nu vadă ochii mei lacrimile părinţilor şi să nu se vatăme conştiinţa mea pentru mâhnirea lor, iar dragostea lor să nu fie împiedicare pentru mântuirea mea".

Nişte cuvinte ca acestea ale tânărului ascultând sfântul stareţ, s-a bucurat cu duhul şi i-a poruncit ca în toate zilele să postească, să se ferească cu dinadinsul de spurcăciunile cele jertfite idolilor şi să se roage adevăratului Dumnezeu, Domnului Hristos, Mântuitorul lumii. Deci tânărul Astion făcea acestea cu osârdie, iar în ascuns de casnicii săi, mergea la stareţ şi învăţa de la dânsul sfânta credinţă. Iar după ce a înţeles bine toate cele despre Hristos şi a crezut în El fără de îndoială, atunci sfântul stareţ l-a botezat şi, nu după multe zile, au ieşit amândoi noaptea de acolo, luând Astion puţin argint, atât cât să le ajungă pe cale. Şi ducându-se ei la malul mării, au găsit o corabie plecând spre părţile sciţilor şi, intrând într-însa, au călătorit multe zile. Apoi au ajuns la o cetate ce se numea Almirida, care era la hotarele sciţilor, lângă fluviul ce se numeşte Dunărea. Nu departe de acea cetate au găsit un loc osebit, plăcut spre petrecere, şi s-au sălăşluit acolo, zidindu-şi o chilie mică.

Iar după plecarea lui Astion din casa sa, părinţii nevăzând pe iubitul lor fiu, au început a-l căuta pretutindeni şi, negăsindu-l, făceau mare plângere şi tânguire, chemând în zadar numele fiului lor. Tatăl striga, zicând: „Astioane, preadulcele meu fiu, unde eşti acum? Astioane, preaiubitul meu fiu, unul născut, ce ţi s-a întâmplat? Oare vreo fiară te-a mâncat sau adâncurile apelor te-au primit? O, toiag al bătrâneţilor mele şi lumina ochilor mei, unde te voi mai căuta de acum, nu ştiu! In ce ţară voi trimite slugile mele pentru tine, nu mă pricep!"

Asemenea şi maica sa, rupându-şi hainele de pe sine şi bătân-du-se cu mâinile peste piept, se tânguia, zicând: „Astioane, cine te-a despărţit de mine, dulcele meu fiu? Socotesc că Dumnezeul creştinilor, trimiţând pe unul din ai săi, a întors inima ta, înşelându-te, şi te-a luat de la noi. Vai mie, ticăloasa! Vai mie, cea plină de amărăciunea cea fără de sfârşit! Toate durerile şi ostenelile mele ce le-am suferit cu naşterea şi creşterea ta, mi-au fost în zadar. Rodul pântecelui meu s-a uscat, a pierit nădejdea mea şi slava

şi şed ca o cetate pustie. Până acum am fost mamă, iar de acum nu mai sunt, fiind lipsită de singurul meu fiu iubit!" Astfel se tânguiau părinţii în toate zilele cu nemângâiere.

Petrecând robii lui Hristos, Epictet şi Astion, lângă cetatea Almiridei, şi ducând viaţă monahicească întru nevoinţe pustniceşti, nu s-a tăinuit fapta lor cea bună şi sfinţenia, deoarece prin mâinile Sfântului preot Epictet se făceau multe tămăduiri, încât oamenii au început a veni la el, aducându-şi pe neputincioşii lor. Intr-una din zile, o femeie vestită a adus pe fiul său, care era cam la cincisprezece ani, mut, surd şi uscat şi, punându-l lângă picioarele sfântului stareţ, a început a zice către el: „De unde ai venit aici, nu ştiu, însă cred că dacă vei voi, poţi să tămăduieşti pe fiul meu, căci chipul tău te arată că eşti ucenic al nazarineanului, despre Care am auzit multe şi preaslăvite minuni. Deci, dacă eşti ucenic al Aceluia, ajută-ne nouă, învaţă-ne să-L cunoaştem şi să fim şi noi robii Lui".

Iar sfântul a zis către ea: „O, femeie, dacă crezi din toată inima că Unul este adevăratul Dumnezeu, Cel ce a zidit cerul şi pământul şi toate cele văzute de noi, îţi va fi ţie ceea ce doreşti". Zicând acestea, el a poruncit să ridice pe copil de la pământ, şi scuipând de trei ori în gura lui cea amuţită, l-a întrebat: „Spune, fiule, în care Dumnezeu se cuvine să credem? In idolii cei făcuţi de oameni sau în Iisus Hristos cel răstignit, care acum te vindecă pe tine?" Iar copilul a strigat cu glas mare: „O, cinstite părinte, se cade să credem în Iisus Hristos, Cel ce întotdeauna arată oamenilor atâtea faceri de bine!" Văzând oamenii din Almirida o minune ca aceasta, au proslăvit pe Dumnezeu şi în ziua aceea mai mult de o mie de suflete, bărbaţi şi femei, au crezut în Hristos Mântuitorul nostru.

Iar darul lui Dumnezeu lucra minuni nu numai prin Sfântul Epictet, ci şi prin Sfântul Astion, căci, ieşind el odată la Dunăre ca să aducă apă, l-a întâmpinat un om îndrăcit; iar el, făcând semnul Sfintei Cruci spre acel îndrăcit, îndată a fugit diavolul din el, strigând: „O, Astioane, credinţa şi curăţia inimii tale a luat mare putere de la Dumnezeu asupra noastră!" Altădată, trimis fiind Astion de către stareţ la un loc oarecare, pe când venea, a văzut un om pe drum care căzuse de pe o zidire înaltă şi zăcea la pământ ca un mort, iar părinţii lui se tânguiau pentru el. Deci fericitul Astion, milostivindu-se spre el, s-a rugat în sine, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, precum prin Apostolul Tău Pavel l-ai întors la viaţă de la porţile morţii pe Evtih cel căzut jos de la catul al treilea, asemenea şi prin Apostolul Petru l-ai ridicat pe Enea din slăbănogirea cea de opt ani, şi prin acelaşi Sfânt Petru l-ai făcut să umble pe omul care era olog din pântecele maicii sale, întărindu-i pulpele şi gleznele, aşa şi pe acest om ridică-l şi fa-l viu şi sănătos, prin mine, nevrednicul Tău rob!"

Astfel rugându-se, s-a apropiat de cel ce zăcea, zicând cuvântul Apostolului Petru: In numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te şi umblă! Deci, apucându-l cu mâna dreaptă, l-a ridicat viu şi sănătos. Iar acela a mers îndată împreună cu părinţii lui la chilia sfinţilor, strigând: „Unul este Dumnezeul lui Epictet şi al lui Astion! Cu adevărat, Unul este Dumnezeul creştinilor şi nu mă voi duce de aici, până ce într-această zi nu ne veţi face creştini pe mine şi pe părinţii mei!" Iar Epictet, preotul Domnului, chemându-i şi învăţân-du-i, le-a poruncit să postească şi să se pregătească de primirea darului cel sfânt; iar după câteva zile i-a luminat pe ei cu Sfântul Botez.

Iar diavolul, văzând că a fost ruşinat nu numai de stareţ, dar şi de tânărul Astion, şi că s-a lipsit de dobânda sa din sufletele omeneşti, se rupea de zavistie şi se înarma asupra lor cu toate meşteşugirile sale, dar nimic nu sporea. Insă apoi a aflat asupra tânărului o vreme prielnică în chipul acesta. Ieşind într-o zi Astion la râu ca să ia apă fără binecuvântarea stareţului şi văzându-l vrăjmaşul neîngrădit cu binecuvântarea cuviosului, îndată - prin îngăduinţa lui Dumnezeu - a năvălit asupra lui cu nişte gânduri spurcate şi a tulburat sufletul tânărului. Şi întorcându-se Astion în chilia sa, se ruşina să-şi mărturisească părintelui său gândurile acelea şi vreme de trei zile se supunea lor, neputând să le biruiască. El postea şi se ruga cu lacrimi, îşi obosea trupul cu osteneli, însă nicidecum nu se depărtau de la el gândurile necurate, prin care vrăjmaşul nevăzut îl rănea pe el ca şi cu nişte săgeţi.

Iar stareţul văzând pe ucenic tulburat şi mâhnit, a zis către el: „Ce este aceasta, fiule, că te văd tulburat? Această mâhnire pe care o văd la tine nu este mâhnirea sfinţilor care se îngrijesc de mântuirea lor şi arată pe faţă o oarecare întristare duhovnicească, ci cred că mâhnirea ta este purtătoare de moarte, precum şi

mâhnirea care a ucis pe Ahitofel, sfetnicul lui Abesalom, şi care a pierdut pe Iuda, vânzătorul lui Hristos". Atunci Astion a început a se mărturisi, zicând: „Părinte, mai înainte de aceste trei zile vorbeai cu nişte cinstiţi bărbaţi despre tainele cereşti şi eu aveam nevoie să ies la apă. Deci m-am ruşinat a cere binecuvântarea ta înaintea acelor bărbaţi şi n-am vrut prin aceasta să vă tai vorba voastră. Deci, neştiind tu, am ieşit la apă fără binecuvântarea ta. Insă în cale a năvălit spre mine un nor întunecat de gânduri spurcate şi iată, acum au trecut trei zile de când mă lupt cu ele şi nu pot să le gonesc; deci pentru aceasta sunt tulburat".

Iar sfântul stareţ, căutând cu groază la dânsul, a zis: „Pentru ce âi ieşit afară din chilie fără porunca mea? Pentru ce te-ai dus la râu fără binecuvântarea preotului lui Hristos? Nu ştii oare că binecuvântarea celui mai mare este zid nesurpat pentru cei tineri, că este paloş tare şi armă nebiruită asupra diavolului?" Zicând acestea, i-a poruncit să se întindă la rugăciune pe pământ în chipul Sfintei Cruci şi s-a întins şi stareţul. Şi astfel s-au rugat amândoi împreună Iui Dumnezeu. Şi sculându-se ei de la pământ după multă rugăciune cu lacrimi, fericitul Astion a văzut un copil negru cu o lumânare aprinsă, fugind de la dânsul şi zicându-i: „Mărturisirea ta, Astioane, a sfărâmat astăzi puterile mele cele mari; iar rugăciunea voastră m-a lăsat fără arme".

Astfel vieţuind acolo acei cuvioşi părinţi şi întorcând multe suflete omeneşti de la înşelăciunea idolească la Hristos Dumnezeu, domnul acelei ţări, care se numea Latronian, a mers în cetatea Almi-ridei şi slujitorii de idoli i-au spus că cei doi sfinţi sunt fermecători şi înşeală pe mulţi cu vrăjile lor, întorcându-i de la aducerea de jertfe zeilor. Iar boierul a poruncit să-i prindă îndată şi să-i arunce în temniţă. Deci sfinţii, fiind legaţi, se rugau neîncetat şi cântau Psalmii lui David, iar stareţul grăia către ucenic: „Iubitul meu fiu, dacă ne vor scoate la cercetare şi ne vor întreba de nume, de neam şi de patrie, să nu le răspundem nimic altceva decât numai acestea: «Suntem creştini». Acesta ne este numele, neamul şi patria şi nimic altceva nu suntem, decât numai robi ai adevăratului Dumnezeu".

Iar a doua zi, boierul a poruncit să se pregătească divan în mijlocul cetăţii, iar propovăduitorii să dea de veste poporului, ca să iasă la privelişte. Deci, venind pe la ceasul al treilea din zi, a şezut la judecată şi a trimis ca să scoată pe sfinţi din temniţă. Şi venind sfinţii înaintea lui, el a căutat spre dânşii şi s-a spăimântat, pentru că a văzut faţa lor strălucind cu o oarecare lumină minunată a darului lui Dumnezeu; că erau cinstiţi la vedere. Sfântul Epictet era de şaizeci de ani, înalt la stat şi cu barbă lungă, împodobită de cărunteţe. Asemenea, Sfântul Astion era înalt la stat, foarte frumos la faţă, înflorit cu podoaba întregii înţelepciuni şi având vârsta de treizeci şi cinci de ani.

Iar boierul uitându-se spre ei, a tăcut ca la un ceas, neputând să zică ceva; apoi, abia deschizându-şi gura, a zis: „Să ne spuneţi cum vă numiţi, de ce neam sunteţi şi din ce ţară aţi venit aici". Sfinţii au răspuns: „Suntem creştini!" Boierul a zis: „Ştiu că sunteţi din blestemata credinţă creştinească, dar să ne spuneţi neamul şi ţara voastră". Sfinţii au răspuns: „Suntem creştini, ştim pe Unul Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos şi Lui Unuia ne închinăm; iar de urâciunile idoleşti ne îngreţoşăm, şi ne înstrăinăm de cei ce se închină lor, grăind ca şi Psalmistul: Asemenea lor să fie cei ce îi fac pe ei şi toţi cei ce nădăjduiesc spre dânşii!"

Auzind aceasta boierul, s-a umplut de mânie şi a poruncit să-i dezlege pe sfinţi şi să-i bată multă vreme fără milă. Iar ei, fiind bătuţi, grăiau: „Doamne, Iisuse Hristoase, învăţătorul nostru, voia Ta să se săvârşească în noi!" Iar boierul, văzându-i nebiruiţi, se aprindea mai mult de mânie şi le zicea: „Unde este Hristosul vostru, pe Care îl chemaţi neîncetat? Să vină acum să vă ajute şi să vă scoată din mâinile mele!" Sfinţii au grăit: „Suntem creştini! Fie întru noi voia Dumnezeului nostru!"

Atunci boierul, iuţindu-se şi mai mult, a poruncit să-i spânzure la muncire, să le strujească trupurile cu unghii de fier şi să-i ardă cu făclii aprinse. Iar ei strigau într-una: „Suntem creştini! Fie întru noi voia Dumnezeului nostru!" Astfel fiind sfinţii munciţi, se sfârşea al şaptelea ceas din zi. Şi a poruncit boierul să-i ia de la muncire şi să-i ducă iar în temniţă. Iar unul din slujitorii care îi muncea, anume Vigilantie, auzind acele cuvinte ale sfinţilor pe care le grăiau neîncetat când pătimeau şi socotind că într-însele este

oarecare putere vrăjitorească care uşurează trupul de durere când este în munci, a început a le avea neîncetat în mintea sa şi a le cugeta ziua şi noaptea.

Şi după trei zile a început a striga în popor, zicând: „Sunt creştin! Fie întru noi voia Dumnezeului nostru". Apoi, alergând la sfinţi în temniţă, a învăţat de la dânşii sfânta credinţă şi, după puţine zile, s-a învrednicit de Sfântul Botez cu toată casa sa. Iar sfinţii, după, întâia cercetare şi muncire, au petrecut în temniţă cinci zile; apoi iar au fost scoşi la judecată. Şi neputând boierul în nici un chip să-i înduplece la păgânătatea sa, a început a-i munci din nou. Deci mai întâi le-a frecat rănile lor de mai-nainte cu oţet şi cu sare, după aceea, a umplut o căldare mare cu smoală şi fierbând-o tare, a aruncat pe mucenici într-însa. Iar ei petreceau nevătămaţi în smoala cea fiartă ca într-o scăldătoare şi ziceau adeseori cuvintele lor de mai înainte: „Suntem creştini! Fie întru noi voia Dumnezeului nostru!"

Iar boierul cetăţii se mira, văzându-i vii şi nevătămaţi în căldarea cea fiartă şi zicea: „O, cât de mare este puterea vrăjii creştineşti!" Apoi a poruncit să-i scoată din căldare şi să-i arunce în temniţă, nelăsând pe nimeni să se ducă la dânşii ca să le dea pâine sau apă, ca astfel să se topească de foame şi de sete. Şi au petrecut sfinţii treizeci de zile fără hrană şi fără băutură, hrănindu-se numai cu cuvântul lui Dumnezeu şi întărindu-se cu darul Duhului Sfânt.

Când sfinţii mucenici se cercetau şi se judecau la divanul cel din privelişte înaintea a tot poporul, s-a întâmplat de a venit în vremea aceea un bărbat oarecare din părţile Răsăritului, astfel rânduind Dumnezeu. Acel bărbat a cunoscut pe Astion, deoarece ştia bine pe părinţii lui, deci întorcându-se în ţara sa, s-a dus la părinţii lui Astion şi le-a spus, zicând: „Am văzut pe fiul vostru în Almirida, cetatea sciţilor, cu un oarecare stareţ, anume Epictet, suferind pătimiri pentru Hristos".

Iar părinţii, auzind aceasta, au rugat cu lacrimi pe acel bărbat să le spună dacă este adevărat, iar acela a întărit cu jurământ cele spuse. Deci tatăl lui Astion a zis: „Dacă mă voi învrednici să văd faţa iubitului meu fiu, voi face îndată toate cele ce îmi va porunci şi mă va învăţa". Asemenea grăia şi maica sa: „Dacă îl voi vedea în viaţa mea pe dulcele meu fiu, toate le voi lăsa şi îl voi urma. Şi de-mi va porunci să fiu creştină, nu mă voi lepăda; şi cu dânsul împreună nu mă voi teme de munci, nici a suferi moarte pentru Hristos". Grăind astfel, şi-au încredinţat casa şi averile lor la cei mai credincioşi prieteni ai lor, iar ei au luat multe slugi şi slujnice şi s-au dus cu corabia în Sciţia. însă mai înainte de a ajunge ei în cetatea Almirida, Sfinţii Mucenici Epictet şi Astion şi-au săvârşit nevoinţa pătimirii în acest chip:

După cele treizeci de zile în care au fost chinuiţi în temniţă cu foamea şi cu setea, boierul scoţându-i iar la judecată, le-a zis: „V-am întrebat de multe ori de numele vostru, de neam şi de patrie, dar nu mi-aţi spus adevărul. Deci socotesc că nu sunteţi altceva decât nişte diavoli în trup, de vreme ce numai aceia sunt fără nume şi fără neam, de aceea vă numesc cu un nume ca acesta. Deci spuneţi-mi, o, diavoli întrupaţi, veţi aduce jertfe zeilor noştri sau nu? Dacă nu, atunci în această zi voi tăia capetele voastre". Sfinţii au răspuns: „Noi suntem creştini, nu diavoli, şi cu numele lui Hristos izgonim pe diavoli din trupurile omeneşti. O, dacă ai voi şi tu să scapi de diavolul care petrece în tine, căci noi l-am putea izgoni pe el cu puterea lui Hristos, Dumnezeul nostru".

Atunci, mâniindu-se boierul, a poruncit să-i bată cu pietre peste gură pe sfinţii mucenici; apoi bătându-i mult cu toiege, i-a osândit pe dânşii la moarte prin tăiere cu sabia. Deci sfinţii fiind scoşi afară din cetate la locul de tăiere, au cerut de la ucigaşii lor să le dea vreme de rugăciune. Apoi, stând cu faţa către răsărit, şi-au ridicat mâinile spre cer şi, înălţându-şi ochii, s-au rugat lui Dumnezeu vreme îndelungată. După aceasta, Sfântul Epictet s-a rugat ca să taie mai întâi pe Astion; dar acesta a grăit către dânsul: „Părinte, mai întâi ţie ţi se cade să primeşti această cinste, adică să te încununezi cu muceniceasca cunună, pentru că tu eşti preotul Domnului, părintele şi învăţătorul meu, iar eu voi merge după tine!"

Sfântul Epictet a răspuns: „Fiule, şaptesprezece ani te-am păzit curat şi fără de prihană, cu darul lui Hristos, şi acum să-mi pierd osteneala mea de atâţia ani şi să te las singur? Oare nu ştii că meşteşugirile vrăjmaşului sunt subţiri şi greu de cunoscut? Deci mă tem ca nu cumva, fiind tânăr şi văzând moartea mea, să te temi şi să fii vrăjmaşului de batjocură. Deci nu aşa, fiule, ci eu să fiu ca Avraam, care a adus

spre jertfă lui Dumnezeu pe Isaac, iar tu sa mergi mai înainte de mine, şi să primeşti mai întâi cununa pătimirii; şi cred că Sfântul Mihail cu îngerii, Abel cu proorocii, Petru cu apostolii, Daniil cu mărturisitorii, au ieşit întru întâmpinarea ta şi aşteaptă să te primească, ca apoi, cu cântări dănţuitoare, să te ducă la scaunul lui Hristos, Mântuitorul nostru".

Sfântul Astion a răspuns: „Fie voia Domnului şi a ta, sfinte părinte!" Deci, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis: „Tu eşti apărătorul meu, Doamne, în mâinile Tale îmi dau duhul meu!" Apoi, plecându-şi capul sub sabie, s-a sfârşit. Iar Sfântul Epictet, căzând peste trupul ucenicului său, ruga pe ucigaşii săi, ca aşa zăcând să-l ucidă pe el. Deci, lovit fiind cu sabia, a fost tăiat pentru Hristos. Apoi toţi cei ce erau acolo, păgâni şi creştini, privind spre cinstitele lor trupuri, le-au văzut strălucind ca nişte raze de soare, şi o bună mireasmă negrăită umplea locul acela.

Iar după ce s-a făcut noapte, Vigilantie cel mai sus pomenit, împreună cu casnicii lui şi cu alţi creştini, s-au dus şi au luat în taină trupurile mucenicilor; şi, învelindu-le în pânze curate cu aromate, le-au îngropat cu cinste la un loc vestit. Tot în aceeaşi noapte a căzut un diavol cumplit asupra boierului Latronian, căci sculându-se dimineaţa şi mergând ca de obicei la divan, a început a vorbi cu necuviinţă ca un nebun. Apoi, apucând o sabie, s-a repezit la cei care erau cu dânsul şi a început a-i tăia şi a-i răni. Iar aceia, văzându-l pe el îndrăcit, l-au prins şi smulgându-i sabia din mâini, l-au bătut. Apoi, legându-i mâinile şi picioarele, l-au închis într-o casă mică, unde după două zile şi-a lepădat în chinuri sufletul său, fiind sugrumat de diavol.

După sfârşitul sfinţilor mucenici, părinţii lui Astion călătorind cu corabia, s-au apropiat de cetatea Almirida, iar Sfântul Astion s-a arătat lui Vigilantie, zicându-i: „Tatăl meu şi maica mea vor veni aici ca să mă caute. Deci fă bine, frate, de ieşi la mal şi-i primeşte pe ei în casa ta. Odihneşte-i şi mângâie-i, deoarece foarte s-au obosit, intristându-se şi mâhnindu-se pentru mine. Să-i înveţi să cunoască şi mântuitoarea credinţă şi să le spui măririle lui Dumnezeu". Deci Vigilantie mergând îndată la mal, a văzut o corabie venind, din care ieşind părinţii lui Astion, întrebau pe oamenii care se întâmplau acolo, dacă n-au văzut pe un om tânăr cu numele Astion. Iar Vigilantie, apropiindu-se de dânşii, le-a zis: „L-am văzut şi l-am cunoscut pe el bine. Deci veniţi mai întâi să vă odihniţi în casa mea, apoi vă voi spune despre dânsul". Atunci ei, bucurându-se foarte, au mers la dânsul şi s-au odihnit.

După aceasta, rugând ei pe Vigilantie să le spună despre fiul lor, acela le-a spus acestea: „Nu este mult de când Astion a fost în cetatea aceasta; însă, mai înainte cu câteva zile, s-a dus de aici cu un stareţ cinstit, într-o ţară mai depărtată, fiind chemat cu cinste de Impăratul cel preaslăvit ca să împărătească cu Dânsul întru negrăită slavă". Apoi, Vigilantie le-a spus despre viaţa veşnică, despre şălăşluirile raiului şi împărăţia cerului, despre Hristos Domnul şi Impăratul cel fără de moarte, despre îngeri şi despre toate cetele sfinţilor, care împărătesc împreună cu Hristos şi întru care este numărat şi fiul lor, Astion.

Iar părinţii lui auzind cuvintele acestea pe care niciodată nu le auziseră, s-au minunat, s-au umilit şi au simţit în inimile lor o oarecare bucurie duhovnicească; şi mai cu dinadinsul întrebau cum s-a dus acolo iubitul lor fiu. Iar Vigilantie, luându-i pe dânşii, i-a dus mai întâi în chilia sfinţilor mucenici, unde le-a arătat o Sfântă Cruce şi o carte a Evangheliei, care rămăsese de la dânşii. Deci, vorbind mult cu dânşii din Evanghelie, i-a făcut să creadă în Hristos şi atunci le-a spus lor despre pătimirea Sfinţilor Mucenici Epictet şi Astion şi cum şi-au dat sufletele lor pentru Hristos. Apoi i-a dus pe ei la locurile unde erau îngropate trupurile sfinţilor şi plângând ei acolo din destul, Vigilantie le-a poruncit ca de cu seară să stea la rugăciune şi să se roage cu dânsul toată noaptea lui Hristos Dumnezeu.

Şi trecând vremea cea din miezul nopţii şi începând a răsări luceafărul, deodată a strălucit peste ei o lumină ca un fulger şi o mireasmă minunată mirosea. Şi au văzut pe sfinţii mucenici stând înaintea lor întru podoabă negrăită. Atunci Sfântul Astion cuprinzând pe maica sa cu dragoste şi sărutând-o pe dânsa, i-a zis: „Bine ai venit aici, ucenică a lui Hristos şi maica mea, Marchelino!" Asemenea şi Sfântul Epictet, cuprinzând capul tatălui lui Astion, l-a sărutat, zicându-i: „Iubite frate Alexandre, bucură-te întru Domnul că te-ai învrednicit a fi rânduit în numărul credincioşilor şi te-ai arătat vrednic de fericirea cea veşnică". După aceasta amândoi au zis lui Vigilantie: „Bucură-te şi tu, iubite frate, căci cu tine s-a împlinit

Scriptura care zice: De va întoarce cineva pe cel păcătos din rătăcirea lui, va mântui suflet din moarte şi va acoperi mulţime de păcate". Incă au vorbit cu dânşii din destul şi alte cuvinte mângâietoare şi pline de dulceaţă duhovnicească; iar după un ceas s-au făcut nevăzuţi.

Iar de ce fel de bucurie s-au umplut ei din vedenia aceea şi din vorbirea cea dulce cu sfinţii, nu este cu putinţă a spune. Deci şi-au vărsat inimile lor în rugăciune şi mulţumire înaintea lui Dumnezeu, că s-au învrednicit a vedea în slavă cerească pe iubitul lor fiu pe care îl căutau de atât de lungă vreme cu durere în inimă.

Intr-acea vreme, în acea ţară a sciţilor era un episcop creştin, cu numele Evanghel. Acela, deşi se ascundea în vremea prigonirii, însă înştiinţându-se de pieirea boierului Latronian, a mers fără de frică în cetatea Almiridei, cercetând şi întărind pe credincioşi. La acest, arhiereu a dus Vigilantie pe părinţii lui Astion şi i-a spus cu de-a-mănuntul toate cele despre dânşii şi despre sfinţii mucenici. Iar episcopul, fericind pe sfinţii mucenici, a primit cu bucurie pe părinţii lui Astion, care se întorseseră la Hristos, şi i-a botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

După aceasta, Alexandru şi Marchelina, petrecând multe zile în postire şi în rugăciuni lângă mormântul mucenicilor, s-au întors la ale lor. Şi vânzându-şi averile cele multe pe care le aveau, le-au împărţit săracilor, oprind puţin pentru hrană, şi au vieţuit cu dumnezeiască plăcere, până la sfârşitul lor.

Aşa s-au preamărit în ceruri cu cununa mucenicească Sfinţii Cuvioşi Mucenici, Epictet Preotul şi Astion Monahul, iar Alexandru cu Marchelina, trecând de la cele pământeşti, s-au învrednicit în partea sfinţilor cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea, slava şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL ŞI DREPTUL PROCOPIE, FĂCĂTORUL DE MINUNI DIN USTIUG (8 iulie)

Fericitul Procopie se trăgea cu neamul din nemţi şi, fiind neguţător bogat, a venit cu multă marfă în marea cetate Novgorod. Şi văzând el toată rânduiala Bisericii Răsăritului şi cunoscând că este bună credinţa ortodoxă, a iubit-o foarte mult. Deci, dorind să se povăţuiască de la dânsa desăvârşit şi să o primească pe ea, căuta un bărbat insuflat de Dumnezeu, de la care s-ar fi învăţat şi luminat. Şi auzind de cuviosul părinte Varlaam, care nu departe de Hutini ridicase o mănăstire, că este bărbat iscusit şi plin de duhovniceasca înţelepciune, a mers la dânsul şi, învăţându-se din destul dreapta credinţă, a primit Sfântul Botez.

Apoi şi-a împărţit toată averea săracilor, dând şi mănăstirii aceleia o parte oarecare, şi astfel s-a făcut singur sărac de bună voie pentru dragostea lui Hristos, trecând cu vederea nu numai lumea cu poftele ei, ci şi pe sine însuşi. Pentru că a luat viaţa nebunească şi se făcea înaintea oamenilor ca un om fără de minte şi nepriceput, având înţelegerea sa adâncită întru Dumnezeu. Iar unii din acei care îl ştiau pe el, văzându-i viaţa, au început a-l ferici, zicând: „Acest om este mare înaintea lui Dumnezeu, deoarece venind aici din alte părţi, s-a întors de la o rea credinţă la dreapta credinţă, şi multa lui avere a împărţit-o săracilor; apoi el însuşi, iubind sărăcia, s-a făcut nebun pentru Hristos".

Auzind fericitul Procopie de multe ori nişte cuvinte ca acestea, s-a mâhnit foarte şi, nesuferind să fie lăudat de oameni, a plecat de acolo spre părţile Răsăritului, prefăcându-se pretutindeni nebun şi luând multe supărări de la cei neînţelegători. Şi venind în cetatea Ustiug, a început a vieţui într-însa. Deci, umblând ziua prin cetate, se prefăcea a fi nebun şi era batjocorit de mulţi şi chinuit cu bătăi, mai ales de copiii cei nepricepuţi. Iar noaptea mergând el la biserici, se ruga Domnului cu lacrimi pentru cetate, pentru oameni şi pentru slujitorii săi, zicând: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta". Iar când avea nevoie să se odihnească de osteneală, se arunca pe gunoaie şi murdării, iarna pătimind de ger şi de

zăpadă, într-o haină groasă şi ruptă, fiind pe jumătate gol, iar vara răbdând zăduful şi arşiţa soarelui. Şi primea hrană foarte puţină de la oamenii cei temători de Dumnezeu şi aceasta nu în toate zilele. Iar de la cei bogaţi şi făcători de nedreptate niciodată nu voia să ia nimic şi adeseori petrecea multe zile fără hrană.

Petrecând el o viaţă ca aceasta, s-a făcut mucenic de bună voie, chinuindu-se cu foamea şi cu setea, rătăcind şi umblând gol, luând ocări, bătăi şi batjocuri. Şi umbla pe uliţele cetăţii lipsit, necăjit şi chinuit, deşi nu-i era vrednică toată lumea. Iar haina ruptă ce o avea o purta slobozită de pe un umăr, având spatele gol, gata spre bătăi, încât şi la dânsul se împlinea Scriptura: Spatele meu l-am dat spre bătăi şi fălcile mele spre lovire cu palmele, iar faţa mea nu am întors-o de la ruşinea scuipărilor. Pentru o viaţă ca aceasta a lui s-a sălăşluit în el darul lui Dumnezeu şi i s-a dat darul proorociei, ca mai înainte să vadă şi să spună cele ce aveau să fie, precum va arăta cuvântul ce ne stă înainte. După aceasta el a început a locui în foişor lângă biserica sobornicească a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, rugân-du-se totdeauna cu lacrimi şi cerând cu multe plecări de genunchi cele folositoare cetăţii. Iar rugăciunea lui era bineprimită înaintea lui Dumnezeu şi mult putea, fiind puternică a întoarce de la oameni dreapta mânie a lui Dumnezeu, care lucru se va adeveri îndată.

Odată a voit Dumnezeu ca, pentru înmulţirea păcatelor omeneşti, să piardă cetatea Ustiug cu fulgere şi pietre din nori, precum de demult a ucis cu pietre din nori pe oamenii din Amoreia, care se împotriviseră lui Isus al lui Navi. Căci şi între creştini, toţi cei păcătoşi care nu se pocăiesc şi care se tăvălesc în fărădelegi spurcate ca în noroiul tinei, sunt potrivnici lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pornindu-l pe Dânsul spre mânie şi răsplătire, iar Domnul se înarmează împotriva lor ca spre vrăjmaşii Săi, şi îi pierde pe ei. Aşa s-a înarmat Dreptul Răsplătitor asupra cetăţii Ustiug, care L-a mâniat pe El, şi pregătea asupra ei pedeapsa şi pierzarea, pe care Sfântul Procopie ştiind-o mai dinainte ca un prooroc, s-a făcut propovăduitor de pocăinţă pentru cetatea aceea, precum de demult Proorocul Iona în cetatea Ninive.

Deci într-o zi de Duminică, fiind cântare de obşte în biserică, după obicei, Sfântul Procopie a început a îndemna pe popor spre pocăinţă, zicând: „Fraţilor, pocăiţi-vă de greşelile voastre şi milostiviţi pe Dumnezeu prin post şi rugăciuni, căci de nu vă veţi pocăi, toţi veţi pieri prin grindină de foc, pentru că mânia lui Dumnezeu va veni asupra voastră". Dar ei nu s-au uitat la cele zise de dânsul, ci grăiau între ei: „Acest om este fără de minte şi niciodată nu grăieşte ceva cu pricepere". Iar după cântarea dumnezeieştii Liturghii, Sfântul Procopie stătea în pridvor plângând şi tânguindu-se nemângâiat ziua şi noaptea; iar oamenii care veneau la biserică, văzându-l neîncetat plângând, îi ziceau: „De ce plângi, nebunule? Care este necazul inimii tale?" Iar fericitul le răspundea: „Fraţilor, privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită". Dar ei nu băgau în seamă cuvintele lui. Deci a treia zi, ieşind el din pridvor, s-a dus prin toată cetatea, propovăduind tuturor oamenilor cu multe lacrimi şi strigând tare că se apropie pedeapsa lui Dumnezeu, zicând: „Pocăi-ţi-vă, oamenilor, plângeţi pentru greşelile voastre şi vă rugaţi, că doar îşi va întoarce Dumnezeu dreapta Sa mânie şi nu va pierde cetatea ca pe Sodoma şi Gomora, pentru înmulţirea fărădelegilor". Insă oamenii cei împietriţi la inimă nu luau aminte de propovăduirea lui, ci mai ales îl batjocoreau ca pe un om fără minte. Şi era sfântul singur rugător fierbinte pentru toţi către Dumnezeu, arătând chip de pocăinţă prin el şi milostivind pe Dumnezeu ziua şi noaptea prin neadormitele rugăciuni cu lacrimi.

Iar în duminica următoare, la amiază, a năpădit peste cetate un nor întunecos şi s-a întunecat lumina zilei ca o noapte întunecoasă, iar poporul văzând neobişnuitul întuneric al zilei, nu se pricepea şi zicea în sine: „Ce va să fie aceasta?" Apoi din patru părţi s-au ridicat nori mari, năvălind asupra cetăţii cu fulgere neîncetate. Şi erau tunete aşa de înfricoşate, încât nu se auzea om cu om vorbind. Pământul se clătina de înfricoşata groază a tunetelor, iar din fulgere se făcuse arşiţă mare. Atunci poporul a cunoscut că vine pierzarea sa prin mânia lui Dumnezeu, care s-a pogorât asupra cetăţii, şi şi-a adus aminte în ceasul acela înfricoşat de propovăduirea Sfântului Procopie şi de proorocia lui. Atunci toţi au alergat în sfintele biserici, dar mai ales în biserica cea sobornicească a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, unde săvârşeau rugăciuni cu lacrimi. Şi alergând şi Sfântul Procopie în biserică, a căzut înaintea icoanei Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, vărsând multe lacrimi şi rugându-se ca să fie mijlocitoare către Fiul său şi Dumnezeu, pentru oamenii care au greşit şi au atras mânia lui Dumnezeu spre ei.

Şi se ruga către Dumnezeu, ca Proorocul Moise cel de demult, strigând: „Iartă, Doamne, acestui popor păcatele lor, iar de nu, şterge-mă din cartea Ta, în care m-ai scris". Şi făcând Sfântul Procopie şi tot poporul rugăciune lungă şi cu plângere către Dumnezeu, s-a arătat o minune preaminunată din icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, căci din chipul ei a ieşit mir ce curgea ca din izvor, iar din acel mir s-au umplut vasele bisericeşti şi în ceasul acela s-a schimbat văzduhul: norii cei înfricoşaţi cu fulgerele şi cu tunetele s-au dus în locuri pustii, departe de cetate ca la douăzeci de stadii şi acolo, plouând pietre mari înfocate, au sfărâmat multe păduri şi le-au ars, iar din oameni şi din dobitoace pe nimeni n-au ucis, prin apărarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi cu rugăciunile Sfântului Procopie. Iar pietrele acelea care cu mânia lui Dumnezeu au căzut pe acele locuri pustii, se văd şi până acum, spre încredinţarea şi frica neamului celui de pe urmă, ca păcătoşii să se întoarcă la pocăinţă. Iar din mirul acela, care a curs din chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, se ungea poporul pentru binecuvântare, şi cei ce erau bolnavi şi pătimeau de vreo boală oarecare, aceia prin ungere câştigau tămăduire şi sănătate. Atunci s-a făcut bucurie mare cetăţii aceleia ce s-a izbăvit de pierzare şi a primit dăruirea mirului cel tămăduitor, din darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Iar Sfântul Procopie, plăcutul lui Dumnezeu, după obiceiul său, îşi prefăcea din nou nebunia sa, acoperindu-şi cu înţelepciune faptele sale cele bune înaintea oamenilor. Iar ce fel era răbdarea lui în pătimirea cea rea şi în ce chip era cu dânsul mila lui Dumnezeu, se vede din cele ce urmează. Intr-un an a fost o iarnă mai cumplită decât în alte ierni. Gerul fiind nesuferit şi vântul suflând cu furtună, a căzut atunci o zăpadă prea mare, încât multe case au fost acoperite şi mulţi oameni şi dobitoace degerau, nu numai pe drumuri, ci şi în cetate şi prin sate, iar păsările cădeau moarte pe pământ, săracii răbdau primejdie mare, suspinând şi tremurând, şi mulţi dintr-înşii au murit.

Iar acea nemăsurată asprime de iarnă a ţinut multe zile. în acea vreme şi Sfântul Procopie a pătimit multe şi cumplite răutăţi, cu trupul său cel gol, căci, ieşind noaptea din pridvorul bisericii, a mers la nişte case mici ce erau în preajmă, unde petreceau săracii, voind să se încălzească puţin la dânşii. Dar săracii, simţind venirea lui, unii au încuiat uşile înaintea lui, iar alţii, ieşind cu beţele împotriva lui, l-au bătut şi l-au izgonit de la dânşii, zicând: „Du-te, nebunule, de aici! Du-te!" Şi plecând el de la dânşii, a intrat într-o casă pustie şi a aflat într-un colţ nişte câini zăcând. Deci s-a culcat lângă ei ca să se încălzească puţin, dar câinii, sculându-se, au fugit de dânsul. Iar robul lui Dumnezeu, văzând că nu numai oamenii, dar şi câinii fug de el, zicea în sine: „Fie numele Domnului binecuvântat de acum şi până în veac!" Deci s-a întors iarăşi în pridvorul bisericii şi a şezut acolo strângându-se şi tremurând cu trupul. Şi deznădăjduindu-se de viaţa sa, aştepta cea mai de pe urmă răsuflare şi se ruga ca Dumnezeu să-i ia sufletul.

După aceea, îndată a simţit în sine căldură şi, deschizându-şi ochii, a văzut înaintea sa pe îngerul lui Dumnezeu, arătându-i-se cu aceeaşi asemănare, precum oarecând se arătase Sfântului Andrei (Pomenirea lui la 2 octombrie)cel nebun pentru Hristos, într-o vreme când gerul era mai cumplit şi era deznădăjduit de viaţă. Şi îngerul avea în mâinile sale o ramură din rai, înflorită cu felurite flori, cu care atingându-se de faţa fericitului Procopie, l-a înviat şi i-a încălzit trupul lui prin frumoasa mirosire a acelor flori, precum altădată pe Andrei. Astfel Sfântul Procopie, în reaua sa pătimire, fiind văzut şi acoperit cu mila lui Dumnezeu, a petrecut acea cumplită iarnă fără de vătămare. Şi toate acestea ce i s-au făcut lui, le-a spus mai pe urmă iubitului său prieten, unuia din clericii bisericeşti, anume Simeon, care era plăcut lui Dumnezeu şi plin de fapte bune, şi a fost după aceea născătorul Sfântului Ştefan al marelui Perm (Pomenirea lui la 27 aprilie). Iar de vreme ce s-a pomenit aici de tatăl Sfântului Ştefan, se cade ca şi pentru maica lui să nu trecem cu tăcerea proorocirea Sfântului Procopie, care a fost la începutul venirii lui în cetatea Ustiug, astfel:

In vremea cântării Vecerniei în biserica sobornicească, o copilă mică, anume Maria, fiind de trei ani, a mers acolo cu părinţii săi. Şi văzând-o fericitul Procopie, i s-a închinat ei până la pământ, apoi, în auzul tuturor oamenilor, a zis: „Iată vine maica marelui învăţător Ştefan, episcopul Permului". Auzind aceasta, mulţi se mirau în sine, zicând: „Oare se poate să fie în Perm episcop?" Căci într-acea vreme ţara Permului încă nu era luminată cu sfânta credinţă şi nu se afla nici un creştin într-însa, ci toţi erau atunci în rătăcirea închinării de idoli, până în zilele Sfântului Ştefan, care, după proorocia Sfântului Procopie, s-a născut

dintr-acea fecioară Maria, după ce ea a venit în vârstă şi s-a împreunat după lege cu Simeon cel pomenit mai sus.

Şi era minunată proorocia acestui drept, căci, prefăcându-se nebun, purta în mâna sa stângă trei vătraie, pe care, de le ţinea în vreo vară cu capetele întinse în sus, se făcea îndestulare de pâine şi de toate roadele pământului. Iar când le purta cu capetele întoarse în jos, atunci arăta lipsa şi nerodirea pământului, şi deşi nu cu cuvintele, însă prin închipuirea acelora se făcea prooroc.

El se ducea adeseori la malul râului care se numea Suhona, lângă care era cetatea Ustiug. Acolo şedea pe o piatră şi privind la cei ce călătoreau cu luntrile, se ruga cu jale lui Dumnezeu pentru dânşii să le facă călătoria uşoară. Şi atât iubea acel loc şi piatra de pe malul râului, încât ruga de multe ori pe oamenii care se întâmplau pe acolo, ca după moartea lui, să-i îngroape trupul în acel loc şi pe mormânt să-i pună acea piatră.

Deci vieţuind ani destui şi văzându-şi mai înainte sfârşitul său, s-a dus noaptea la mănăstirea Sfântului Arhanghel Mihail şi s-a mutat către Domnul lângă acea mănăstire, neştiind nimeni de sfârşitul lui. Şi a fost pristăvirea lui la 8 iulie, în ziua pomenirii celui de un nume cu el, plăcutul lui Dumnezeu, Sfântul Mare Mucenic Procopie. In noaptea aceea a căzut zăpadă mare, ca de două palme, acoperind tot pământul şi tot rodul; şi a fost frig, ger şi vifor, dar nimic n-a vătămat din rodurile pământului, căci arşiţa soarelui, topind repede zăpada, s-a făcut vreme bună.

Iar la cântarea de dimineaţă a acelei nopţi, preoţii şi clericii, nevăzând pe Procopie în biserică, s-au mirat, că fericitul nu lăsa niciodată cântarea bisericească de zi şi de noapte. Deci, căutându-l împrejurul bisericii, nu l-au găsit. Şi nevăzându-l pe el nici la Liturghie, au început a-l căuta pretutindeni. Şi căutându-l trei zile, nu l-au aflat; iar a patra zi au găsit trupul lui mort lângă mănăstirea Arhanghelului Mihail, pe marginea podului, unde zăcea acoperit de multa zăpadă ce o adusese viscolul, cu faţa spre cer, cu mâinile strânse pe piept, în chipul crucii, având ochii închişi cum se cuvine.

Deci, luându-l ei, l-au dus cu cinste pe umerii lor în sobornicească biserică, în pridvorul unde petrecuse mulţi ani. Apoi, cântând după obicei cele de deasupra gropii, l-au îngropat la locul plăcut lui, aproape de malul râului Suhona, precum se rugase mai înainte, iar piatra pe care şezuse adeseori au pus-o pe mormântul lui, însemnând anul, luna şi ziua sfârşitului său.

Iar mult chinuita lui viaţă şi mai înainte vederea lui nu erau date în scris dintâi, ci numai se povesteau de cei de demult celor de pe urmă, până ce după mulţi ani, începând a se face minuni la mormântul lui, s-a zidit o biserică peste cinstitele lui moaşte şi s-a aşezat a se prăznui ziua morţii lui, pentru tămăduirile cele multe ce se dădeau la toate bolile. Atunci şi faptele minunatei lui vieţi, puţine din cele multe, câte n-au fost uitate cu totul şi câte au fost povestite de oameni vrednici de credinţă, s-au adunat şi s-au scris întru cinstita pomenire a plăcutului lui Dumnezeu Procopie, spre folosul celor ce le citesc şi le ascultă, şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC PANGRATIE, EPISCOPUL TAVROMENIEI (9 iulie)

Părinţii acestui de trei ori fericit au fost din hotarele Antiohiei. Ei au trăit pe vremea în care Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu S-a pogorât la neamul omenesc şi Iubitorul de oameni S-a făcut om pentru oameni. Şi auzind ei de minunile cele prealuminate care le făcea în Ierusalim Stăpânul Hristos, s-au dus acolo împreună cu fiul lor, Pangratie, şi auzind învăţătura preadulce a Mântuitorului, au crezut în El şi s-au botezat în numele Preasfintei Treimi, apoi s-au întors la casa lor, lăudând pe Domnul. Şi au trăit multă

vreme cu cinstire de Dumnezeu şi apoi s-au săvârşit, iar Pangratie a rămas în casa lor, sporind în înţelepciune şi pricepere, în cugetarea şi citirea dumnezeieştilor Scripturi.

Iar după Inălţarea Domnului nostru Iisus Hristos la cer, Apostolul Petru, propovăduind cuvântul lui Dumnezeu în cetăţi şi în laturi, a venit şi în părţile Pontului. Şi aflând acolo pe Pangratie, acesta l-a primit cu dragoste, ca pe un apostol al Mântuitorului Hristos, şi l-a odihnit de-ajuns cu toţi ai casei lui. Şi spunându-le Petru cuvânt de învăţătură, mulţi au crezut şi i-a botezat împreună cu toţi robii lui Pangratie, apoi le-a hirotonisit episcop, un bărbat preaînţelept şi ucenic, cu numele Maximin. Iar Pangratie şi-a dat toată averea sa ca milostenie săracilor şi ce îi mai rămăsese a dăruit-o robilor săi, zicând: „Iată, vă dau libertate şi toate lucrurile ce se află în casa mea: aur, argint, pietre scumpe, haine şi toate averile mele nemişcătoare, vii şi ţarini. Deci Stăpânul nostru Hristos să vă întărească în frica Sa, că eu mă duc cu apostolul, să propovăduiesc Sfânta Evanghelie".

Acestea aşezându-le bine preaînţeleptul Pangratie, a căzut la picioarele Sfântului Petru, zicând: „Mă dau în mâinile lui Dumnezeu şi sufletului tău, Apostole al lui Hristos". Iar Petru a învăţat pe cei ce au crezut să păstreze dreapta credinţă curată, Sfântul Botez neîntinat şi să sufere toată reaua pătimire pentru credinţă şi chiar moartea, pentru împărăţia cerului. Şi întărindu-i pe ei cu acestea şi cu alte cuvinte mântuitoare, s-a dus la mare şi, găsind o corabie, a plecat în Antiohia. Acolo a găsit pe unul din apostoli, anume Marchian, trimis din Ierusalim, care întorsese pe mulţi la adevărata credinţă. Iar Petru i-a botezat pe aceia şi i-a întărit cu învăţătura, şi a făcut multe minuni, tămăduind bolile şi gonind diavolii din oameni. Apoi a zis către Marchian şi către Pangratie: „Fiii mei, luaţi şi voi soarta episcopiei, şi duceţi-vă în părţile Apusului, ca să propovăduiţi pe Hristos, după cum ştiţi". Deci, ducându-se la ţărmurile mării, prin iconomia lui Dumnezeu, au găsit două corăbii din Sicilia, care erau gata de plecare. Şi au vestit aceasta apostolului, care a mers să vorbească cu corăbierii. Iar aceia, văzând pe apostoli îmbrăcaţi cu slava cea de sus, s-au cucernicit faţă de dânşii şi, auzind cuvântul lui Dumnezeu, i-a umbrit pe dânşii darul Preasfântului Duh şi, crezând, s-au botezat cu toţii.

Deci luând cuvenita binecuvântare cu sărutare sfântă de la Petru, Marchian a intrat în corabia lui Romii, iar Pangratie, în a lui Licaonid. Şi după câteva zile, Pangratie a ajuns într-un loc al Siciliei care se numea Falcon, unde era de demult o grădină a unei femei cu numele Falconila, care a născut un fiu foarte frumos şi l-a numit Falcon. Şi plimbându-se copilul prin grădină, deodată a murit şi, îngropându-l acolo, i-au zidit o capişte mare şi frumoasă, iar deasupra mormântului său au pus un idol mare cioplit în piatră, pe care l-au numit zeul Falcon, şi i-au jertfit trei tineri şi 73 de viţei aleşi1. Şi, de atunci, rătăciţii făceau în toţi anii astfel de jertfă necuraţilor diavoli. Deci, după ce Sfinţitul Pangratie a ieşit din corabie şi a stat pe pământ, ţinând în mână o cruce ca un toiag, diavolii care locuiau în idol, clătinându-l pe el tare, au strigat plângând: „O, zeule Falcon, foc a venit să te topească pe tine, căci Fiul lui Dumnezeu, Care S-a născut din Fecioara Maria, a trimis aici o sabie ca un fulger, care a luminat locul acesta, iar pe noi ne-a înfricoşat. O, Licaonide, cum l-ai adus aici şi n-a ars corabia ta!"

Atunci Pangratie a făcut semnul crucii, jurând pe diavoli să înceteze glasurile şi sunetele, iar ei au tăcut. Deci Licaonid a zis către Pangratie: „Să nu te apropii de necuratul Falcon, că pe mulţi a omorât". Dar el a răspuns: „Noi avem darul Sfântului Duh şi nu ne temem de diavoli. Dar vino după noi, ca să vezi slava lui Dumnezeu şi pierzarea lui Falcon". Deci a luat crucea, Sfânta Evanghelie şi icoana Domnului Hristos şi, apropiindu-se de necurata capişte, a făcut mai întâi rugăciune spre răsărit, către adevăratul Dumnezeu, ca să-i dea lui înţelepciune şi putere, să întoarcă pe cei de acolo la adevărata credinţă şi să gonească pe diavoli. Apoi, după rugăciune, a strigat, zicând: „O, necuraţilor diavoli, vă jur pe voi cu Sfânta Treime, să ridicaţi pe nesimţitorul Falcon şi toată capiştea, aşa cum se află, şi să-i aruncaţi departe în mare, ca la 30 de stadii, şi acolo să vă afundaţi şi voi".

Deci, deodată cu cuvântul sfântului, s-a făcut zgomot mare şi s-au arătat mulţime de diavoli în formă de corbi şi vulturi, care au răpit capiştea şi idolul şi i-au aruncat în mare. Iar Licaonid văzând aceasta s-a minunat. După aceasta a cerut voie sfântului să aducă dar, după cum avea obicei, ighemonului insulei, cu numele Bonifatie, asemenea şi lui Avrilian, mai marele cetăţii. Iar sfântul i-a zis: „Du-te cu pace şi vezi să nu te despartă cineva de dragostea lui Hristos".

Deci plecând el, a dus ighemonului daruri scumpe. Iar ighe-monul l-a întrebat despre părţile Răsăritului, cum petrec dregătorii. Iar el i-a răspuns: „Toate eparhiile sunt în linişte, că pacea marelui şi adevăratului Dumnezeu i-a umbrit pe ei şi păzeşte pe cei ce cred întru Dânsul". Atunci i-a povestit lui minunea cea mare pe care o săvârşise sfântul şi i-a propovăduit pe Hristos, spunându-i toate câte a văzut şi a auzit de la Pangratie.

Şi pe când vorbeau ei, au venit acolo tânguindu-se toţi necuraţii slujitori de idoli şi au strigat fără de rânduială, zicând: „O, preaputernice ighemoane, mare necaz ni s-a întâmplat, căci doritul nostru zeu Falcon s-a prăpădit cu toată capiştea lui cea slăvită, încât nici locul jertfelnicului nu se mai cunoaşte". Atunci Bonifatie ie-a zis lor: „Slujitori ai marilor zei ai Tavromeniei, mergeţi şi cercetaţi, dacă nu cumva a voit mai multă jertfă, şi pentru aceasta ne-a defăimat pe noi şi s-a dus în alt loc. Şi voi cerceta şi eu, ca să ştiu cum a fost pricina".

Acestea zicându-le, i-a liberat pe ei, iar pe Licaonid îl întreba să-i spună iarăşi despre Hristos, căci multă veselie primea sufletul său auzind mântuitoarea Evanghelie. Atunci Licaonid i-a povestit lui cu de-amănuntul câte a auzit despre Domnul Hristos, apoi despre Petru şi despre Pangratie pe larg, cum a poruncit el diavolilor de a afundat capiştea şi idolul în mare. Auzind acestea dregătorul, s-a bucurat şi i-a zis lui: „Rogu-te pe tine, prietenul meu, mergi şi te închină Sfântului Pangratie din partea mea şi roagă-l pe el să vină la mine, ca să văd şi eu pe un bărbat cinstit ca acesta". Atunci el i-a răspuns: „Ascultă-mă, domnul meu. De iubeşti pe Hristos, porunceşte propovăduitorilor să dea de ştire în toată cetatea şi în părţile de primprejur, că vrei să faci alergare de cai şi să iei în scris pe toţi călăreţii, deci să se adune toţi. Şi atunci, cu prilejul acesta, vei face praznic, şi astfel va veni acolo şi marele Pangratie".

Cuvântul acesta a plăcut dregătorului şi îndată a trimis veste în toată eparhia lui. Deci s-au adunat ca la 200.000 de bărbaţi, şi i-a ospătat pe mai marii peste mii şi peste sute cu cină îndestulată. Apoi, a doua zi dimineaţa, au mers toţi la câmp, iar Licaonid s-a dus la Pangratie şi i-a spus lui despre multa evlavie a ighemonului şi cum a poftit să-l vadă şi să vorbească împreună.

Iar Pangratie n-a mers, ca să nu se tulbure poporul, dar a zis lui Licaonid să aducă pe ighemon la el seara, după ce va sfârşi praznicul. Aşa a şi făcut. Deci când ighemonul a mers la Pangratie, l-a găsit îmbrăcat cu sfintele veşminte, şezând pe scaun şi având înaintea lui icoana Domnului Hristos şi Sfânta Cruce. Deci văzându-l pe el cu atâta slavă, a căzut înaintea sa şi i s-a închinat, pentru că a văzut lumina dumnezeiască, care îl înconjura pe el. Iar sfântul l-a ridicat şi l-a sărutat. Şi sculându-se cutremurat, a strigat zicând: „Mare este Dumnezeul creştinilor! Cred în Tine Iisuse Hristoase, Dumnezeul cel adevărat!"

Atunci sfântul l-a binecuvântat cu semnul crucii şi i-a poruncit să şadă aproape de dânsul. El însă a zis: „Cum să mă apropii de tine, că văd văpaie împrejurul tău?" Deci cunoscând sfântul că era darul Duhului Sfânt pentru veşmintele lui cele preoţeşti cu care era îmbrăcat, a poruncit să iasă toţi puţin afară, şi apoi iarăşi să vină. Deci s-a dezbrăcat de sfintele veşminte, şi atunci Bonifatie n-a mai văzut focul, şi astfel a stat lângă dânsul şi a ascultat cuvintele lui cele mântuitoare.

După aceea au cinat cu măsură din cele ce Dumnezeu le-a trimis, apoi sfântul le-a zis: „Fiii mei, ne-am ospătat trupeşte, acum să ne ospătăm şi duhovniceşte". Deci, mergând în mijlocul casei, a luat sfintele veşminte şi cânta slujba Utreniei. Şi când a ajuns la cântarea „Sfinte Dumnezeule...", o minune! Acoperământul casei s-a deschis şi a venit un fulger la noi, iar noi de frică am căzut cu feţele la pământ, însă sfântul ne-a ridicat, zicând: „Nu vă temeţi, că Iisus Hristos, a venit să lumineze inimile voastre, ca să-L cunoaşteţi pe El". Atunci a luat o Evanghelie evreiască, în care erau scrise patimile şi tainele Mântuitorului Iisus Hristos, adică Naşterea, Răstignirea, învierea şi celelalte, şi citind cuvintele Sfinţitului Matei, a învăţat îndeajuns pe dregător până la miezul nopţii. Atunci acela mulţumind sfântului, a mărturisit că din toată inima crede în Domnul Hristos.

Şi închinându-se sfântului şi luând iertare, s-a dus. Deci Licaonid a zis către sfânt: „Dregătorul a zis să mergem în cetate, ca să-i binecuvintezi palatul". Iar el a răspuns: „Bine, fiule; dar necuraţii diavoli îşi

plâng pierzarea lor şi vor să se lupte cu noi. Deci ia scrisoarea aceasta şi după ce o vei citi prin toate capiştile, las-o în capiştea necuratului Lison şi fugi". In scrisoarea aceea zicea: „Pangratie, robul lui Iisus Hristos, către Lison, necuratul zeu al tavromeniţilor. Primind scrisoarea mea, să o citeşti şi celorlalţi necuraţi zei, şi să nu faceţi tulburare, ci să fiţi ca nişte surzi şi muţi".

Deci luând Licaonid scrisoarea, s-a dus şi a aruncat-o la idol. Iar în ceasul al treilea din noapte a venit un glas către sfântul, zicând: „Robul lui Dumnezeu, am făcut după cum ai rânduit, deci suie-te la cetatea ta". Atunci sfântul şi-a luat oamenii şi a mers la ighemon, care i-a întâmpinat cu multă cinste şi i-a ţinut 40 de zile în palat. Iar slujitorii idolilor s-au adunat în divan, zicând: „O, ighemoane, s-a apropiat praznicul marelui zeu Lison, deci porunceşte poporului să-i facă jertfă de-ajuns, ca să nu se mânie şi să fugă şi el ca şi Falcon". Iar el a zis: „Mergeţi de pregătiţi cum voiţi".

oDupă aceea a întrebat în taină pe Pangratie, ce să facă, iar el i-a răspuns: „Păzeşte-te de astăzi să nu mai jertfeşti zidirilor, ci să fii tare în credinţă, dacă doreşti să iei Sfântul Botez. Şi zideşte-mi o biserică unde să fac jertfa mea, fiindcă nădăjduiesc în Domnul nostru Iisus Hristos, că ne va izbăvi de nevăzuţii vrăjmaşi". Bonifatie i-a zis: „Cinstite părinte, sunt gata să fac orice mi-ai porunci, numai arată-mi chipul şi locul, şi eu voi face cu bucurie". Atunci au mers împreună la marginea cetăţii dinspre răsărit, şi i-a însemnat forma bisericii într-un loc bine potrivit. Iar biserica a fost gata în 30 de zile.

Şi pe când Pangratie săvârşea Sfânta Liturghie, toţi câţi erau în biserică, au văzut un foc înfricoşat, care, ca un fulger, lumina toată biserica în chip prea minunat. Deci când sfântul a isprăvit Sfânta Liturghie, au căzut toţi zeii Tavromeniei, zdrobindu-se. Iar slujitorii idoleşti nu au fost atunci acolo, de aceea n-au ştiut pricina pierii zeilor. Deci sfântul a împărtăşit cu Sfintele Taine pe cei botezaţi, iar pe ighemon nu l-a împărtăşit. Atunci acesta a întrebat pe Licaonid în taină din ce pricină a făcut aşa sfântul, iar acela i-a spus că deoarece nu era creştin desăvârşit, nu era vrednic de sfinţita împărtăşire. Iar după Liturghie, dregătorul i-a luat pe toţi ca să-i ospăteze în palatul său. Iar sfântul, şezând la masă, a pus la dreapta sa pe Licaonid, iar la stânga pe ighemon, după cum a făcut şi în alte daţi. Şi binecuvântând pâinea întru pomenirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a dat tuturor de au mâncat, iar după ce s-au ospătat, i-a liberat pe toţi.

Iar necuraţii slujitori, mergând în capişti să tămâieze pe idoli şi negăsindu-i, au plâns pentru pieirea zeilor lor. Deci în toată cetatea s-a făcut tulburare mare, iar cei mai mulţi s-au adunat în palatul ighemonului, strigând unele ca acestea: „Ce faci, Bonifatie, nevrednicule de ighemonie? De ce nu vii să vezi ce au pătimit zeii tăi, cumplitule? Oare nu sunt ei care te-au îmbogăţit şi te-au cinstit atât de mult pe tine? Atunci pentru ce nu-i cinsteşti şi nu te mâhneşti împreună cu noi, ci tu te bucuri şi prăznuieşti întru necazul nostru, mândrule?"

Auzind ighemonul ocările poporului, s-a înfricoşat. Deci, suindu-se în locul cel mai înalt al divanului, împreună cu 60 de soldaţi îmbrăcaţi în aur, a zis acestea către popor cu vorbă smerită şi blândă: „Preaînţelepţi bărbaţi tavromeniţi, nu ocărâţi ighemonia cu nedreptate şi nu vă mâniaţi fără de socoteală asupra mea, care nu v-am greşit cât de puţin, ci faceţi ceea ce v-am zis şi altădată, când a pierit Falcon, adică căutaţi pe cei mai înţelepţi la sfat şi cărturari, ca să cerceteze în cărţile voastre, până ce vor afla pricina pentru care au fugit zeii noştri. Care pricină va fi una din acestea două: sau că le facem puţină jertfă şi ne-au urât; sau că a venit un alt Dumnezeu mai tare şi mai puternic decât ei, Căruia neputând să I se împotrivească, au căzut de frică. Şi după ce vom afla adevărul, vom face ce este mai de folos, adică, dacă au fugit pentru puţinele jertfe ce li se aduc, să le înmulţim cât voiesc, iar dacă este un alt Dumnezeu mai tare, să credem în Acela, şi să nu mai avem trebuinţă de ei. Deci duceţi-vă în capişte voi cei mai cucernici şi cu rugăciune întrebaţi pe zei, să vă arate pricina".

Acest sfat al dregătorului l-au lăudat toţi. Deci au ales pe unii ce ştiau vrăji şi farmece şi au pus 32 la fiecare jertfelnic. Şi strigând şi întrebând mult timp, le-a răspuns un drac, pe care îl numeau Lison, zicând: „Ce aţi venit la mine şi mă lăudaţi în zadar? Ce am făcut până acum, am făcut! Dar de azi nu vă mai nălucim, pentru că dumnezeirea cea în trei ipostasuri a cercetat zidirea Sa şi Dumnezeu a trimis Cuvântul Său şi a tămăduit pe toţi". Iar ei au răspuns: „Ce zici, Lisone, preacuratule? Care zeu este mai puternic

decât tine?" Iar diavolul a răspuns iarăşi: „Acela Care a făcut cerul, pământul, marea şi toată lumea şi a zidit pe om. El a trimis acum asupra noastră sabie de foc, cu care a pierdut pe Falcon, pe Die şi pe ceilalţi zei şi pe mine m-a făcut nelucrător de azi înainte, căci Licaonid l-a adus aici pe ucenicul lui Hristos".

Auzind rătăciţii acestea, se tânguiau că şi-au pierdut nădejdea şi se rugau iarăşi neputinciosului lor zeu, ca să le dea ajutor. Deci, aruncând vrăji, au scris numele celor de neam bun ai cetăţii, ca pe care va cădea vraja, să-l jertfească ca să îmbuneze pe diavol. Şi numele pe care l-au scos întâi, a fost al ighemonului. Atunci poporul s-a bucurat şi înjunghiind tauri şi ţapi, a umplut pahare de sânge, şi luând ramuri de mirt şi de dafin, au alergat toţi la palat, strigând: „O, preabunule ighemoane, marele zeu Lison te-a cerut spre jertfă, şi toţi te fericesc, că şi în lumea aceasta ai fost toată viaţa ta cinstit şi slăvit, iar acum cu jertfa aceasta te faci nemuritor după moarte, ca un Lison şi Zeus". Zicând acestea, au alergat să pregătească cele potrivite jertfei. Iar Bonifatie s-a dus degrabă la biserică, şi căzând la picioarele sfântului, i-a povestit primejdia cu lacrimi preaamare, că voiesc să-l aducă spre jertfă diavolului. Iar Pangratie i-a zis: „Fiule, du-te şi să nu te temi de nimic, că mâine voi veni la jertfă împreună cu tine şi atunci toţi veţi vedea puterea lui Hristos".

Şi la al nouălea ceas din noapte, sfântul s-a sculat să-şi facă pravila sa după rânduială. Iar păgânii erau în capiştea cea mare a lui Lison şi îşi ridicaseră iarăşi pe zei la locurile lor, ca să zică că s-au ridicat singuri. Dar când sfântul a început trâmbiţa cea duhovnicească, făcându-şi pravila sa în biserică, au căzut iar la pământ toţi idolii cei ridicaţi şi s-au sfărâmat. Atunci poporul fugind de acolo, alerga minunându-se. Iar când au trecut pe lângă biserică şi au auzit pe sfântul cântând, au rămas uimiţi de acea cântare duioasă, pe care n-o auziseră niciodată. Căci glasul sfântului era foarte dulce şi melodios, iar biserica nu se vedea, fiindcă era întuneric împrejurul ei.

Şi după ce sfântul şi-a săvârşit pravila, a ieşit şi a stat la uşă; şi gonind întunericul cu semnul Sfintei Cruci, s-au deschis ochii păgânilor. Deci văzând ei biserica şi sfântul arătându-li-se ca un înger cu adevărat al lui Dumnezeu, s-au înfricoşat şi l-au întrebat, zicând: „Te jurăm pe puterea marilor zei, să ne spui dacă eşti Dumnezeu sau om?" Sfântul le-a răspuns: „Eu nici nu sunt Dumnezeu, nici nu slujesc ca voi necuraţilor diavoli, ci sunt zidirea lui Dumnezeu precum sunteţi şi voi, şi sunt trimis de adevăratul Dumnezeu ca să vă propovăduiesc cuvântul vieţii şi al adevărului şi, de mă veţi asculta, veţi afla viaţa cea veşnică, pentru că vă voi vesti despre marele şi neurmatul Dumnezeu, Care a făcut lumea, a zidit firea omenească şi a rezidit-o, şi dăruieşte îndulcirea veşnică celor ce-L iubesc. Iar aceia pe care voi îi numiţi zei, sunt diavoli şi cei ce cred într-înşii se duc împreună cu ei în munca cea veşnică".

Auzind acestea oamenii, s-au umilit, zicând: „Noi vedem la tine darul cu adevărat dumnezeiesc şi credem că vrednicia ta este mai puternică decât a zeilor, dar să nu-i pedepseşti, fiindcă ne-au ajutat în războaie de multe ori". Sfântul le-a zis: „Duceţi-vă şi pregătiţi pe ighemon spre jertfa lui Lison, după cum aţi cugetat, şi acolo vă voi arăta puterea Dumnezeului meu".

Deci plecând ei de la sfântul, ziceau unul către altul: „Omul acesta se pare că grăieşte adevărul, căci de nu era Dumnezeul lui mai puternic, n-ar fi prăpădit pe zeii noştri". Atunci Xantip, fiind mai mare peste filozofi, a zis către ceilalţi: „Ascultaţi, bărbaţi preaînţelepţi: Voi m-aţi ales şi m-aţi rânduit la meşteşugul doctoricesc de care m-am îngrijit după putere. Acum câteva zile a venit la mine un om cu chip minunat şi vrednic, şi mi-a dat o carte, zicând: «Xantipe, ia această carte doctoricească de la puterea cea de sus». Zicând acestea, s-a făcut nevăzut. Iar eu, citind cartea, am aflat că este scrisă de patru oameni, care cu un glas povesteau despre Iisus Hristos, adevăratul Fiu al lui Dumnezeu. Deci socotesc că şi acest om a venit să-L propovăduiască pe Dânsul, căci cum am ajuns cu cartea în casa mea, toată s-a luminat de o lumină cerească şi câţi neputincioşi zăceau acolo, munciţi de felurite boli, toţi s-au tămăduit în acel ceas".

Deci auzind poporul acestea de la Xantip, a voit să se întoarcă la sfânt, dar diavolul nu i-a lăsat pe nici unul, ci i-a silit nevăzut să se ducă la palat. Şi luând pe ighemonul Bonifatie, l-au dus la Lison, şi dezbrăcându-l, l-au legat cu mâinile înapoi, mulţumind pe necuratul diavol. Iar Bonifatie căuta într-o parte şi în alta să vadă pe Pangratie, şi zicea cu plângere amară: „O, păcatele mele, la ce fel de moarte amară sunt dat eu, ticălosul! Unde eşti, părinte Pangratie? Ai zis că vei veni la jertfa să pierzi pe

nesimţitorul Lison şi acum nu te arăţi, ci mă laşi pe mine singur? Domnul Iisus Hristoase să mă miluiască ca un milostiv!"

Iar Lison acesta, fraţilor, avea un şarpe foarte mare şi prea înfricoşat, care bea sângele jertfelor. Şi îmbrăcându-se marele Pangratie cu sfinţitele veşminte, s-a făcut tot ca o văpaie de foc şi, ajungând cu cinstita Cruce la locul unde era legat Bonifatie, îndată s-au dezlegat legăturile singure, iar cei ce erau împrejur, toţi au căzut la pământ, nesuferind strălucirea sfinţitelor veşminte. Apoi el i-a binecuvântat şi s-au sculat. Deci, apropiindu-se de pângăritul Lison, a zis acestea: „Diavole necurat, te jur în numele Preasfintei Treimi – al Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh - să fugi din locul acesta şi să te afunzi în mare împreună cu Falcon!" Şi îndată a făcut diavolul un zgomot mare, încât toţi s-au cutremurat; apoi s-a dezrădăcinat idolul acela înfricoşat şi neclintit, împreună cu diavolul care era sălăşluit într-însul, şi a căzut în mare, iar haina lui Lison, adică acel şarpe mare, a rămas în groapă. Atunci sfântul l-a legat pe el de grumaji şi l-a tras afară. Iar şarpele a făcut mai întâi o şuierătură groaznică, apoi s-a despicat de sus până jos. Şi văzând poporul nişte minuni prea-slăvite ca acestea, a strigat: „Mare este Dumnezeul lui Pangratie!"

Apoi îndată au sfărâmat paharele, taurii şi ţapii care îi înjunghiaseră şi i-au aruncat să-i mănânce câinii şi, în scurt, toată jertfa au prăpădit-o. Iar sfântul a poruncit să lege pe şarpe cu funii şi să-l târască până la mare. Deci, pe când tinerii îl trăgeau pe pietre, i se dărăpăna carnea şi i se vedeau oasele. Şi cu multă osteneală au scos unul din acelea cu securile, ca să-l păzească spre pomenirea minunii; şi punându-l în cântar, a tras 60 de litre.

Iar fericitul Pangratie a dat tuturor arvuna Sfântului Botez, pecetluindu-i cu cinstita Cruce. Iar ei au intrat în capiştile idolilor, şi aruncând la pământ pe idolii cei mici, i-au sfărâmat pe toţi, scuipân-du-i şi călcându-i în picioare. Apoi sfântul s-a suit într-un loc înalt, ca să-l audă toţi şi a propovăduit pe Hristos. Şi au crezut toţi câţi erau acolo, ca la 100.000 şi mai mulţi. După aceea, făcând rugăciune pentru dânşii, i-a binecuvântat, zicându-le: „Acum duceţi-vă la casele voastre şi vă curăţiţi, postind trei zile, şi rugaţi-vă Domnului, să vă învrednicească să primiţi Sfântul Botez". Şi după trei zile mulţimea a venit, aducând fiecare lumânări şi îmbrăcăminte pentru dumnezeiescul Botez.

Astfel Sfântul Pangratie a botezat în acea zi 24.000, şi s-a făcut în toată cetatea bucurie mare şi veselie. Veneau încă şi cei ce locuiau aproape de muntele Etna şi se botezau, auzind de facerile de minuni ale sfântului, căci el tămăduia şchiopi, orbi, slăbănogi, idropici, îndrăciţi şi alţi neputincioşi. Iar Xantip filosoful a adus sfântului Sfânta Evanghelie şi i-a spus pricina, precum s-a zis mai sus. Iar Sfântul a citit-o poporului şi toţi au primit-o cu bucurie şi cu mare evlavie.

După două ceasuri, a venit la sfântul o femeie leproasă, care era preoteasă a idolilor, şi i-a zis cu vicleşug că dacă Hristos îi va da tămăduire, se va boteza. Iar sfântul, cu toate că ştia bine gândul ei cel viclean, totuşi a tămăduit-o cu un cuvânt; căci, făcând pe dânsa semnul cinstitei Cruci, a căzut lepra de pe dânsa. Iar ea, în loc să dea mulţumire lui Dumnezeu şi sfântului, grăia cuvinte grele către el. Pentru aceasta, Sfântul a zis către dânsa: „O, femeie, fiindcă ai îndrăznit să ispiteşti pe Dumnezeu, Care ţi-a dat sănătate, să ştii că El poate să întoarcă iarăşi lepra asupra ta".

Zicând acestea, a luat de pe pământ cojile leprei ce căzuseră de pe trupul ei, şi i le-a aruncat cu tină în faţa ei, zicând: „Fiindcă nu mărturiseşti darul tămăduirii, Dumnezeu este binecuvântat să-ţi dea pedeapsa îndoită". Zicând aceasta, îndată s-a aprins ca o văpaie în tot trupul ei, din creştet până în picioare. Şi a făcut băşici care s-au spart şi curgea de pe dânsa apă fierbinte, dându-i atâta durere, încât ticăloasa chinuindu-se, striga şi zicea: „Miluieşte-mă, robul adevăratului Dumnezeu, că nu mai nădăjduiesc în necuraţii zei, ci numai în tine; deci, roagă pe Domnul Iisus Hristos, să-mi dea tămăduire!"

Deci milostivindu-se sfântul, a făcut rugăciune pentru dânsa, a însemnat-o cu semnul Sfintei Cruci şi astfel s-a tămăduit, fiindcă a crezut din tot sufletul. Apoi, învăţând-o dreapta credinţă, într-a opta zi a botezat-o şi a făcut-o diaconiţă, punându-i numele Benedicta. Iar ea şi-a sfărâmat toţi idolii, apoi a dus pe sfântul într-o grădină a ei şi i-a arătat o mulţime de aur, pe care sfântul i-a zis să-l împartă la săraci. Iar ea

spunea că în ţara aceea nu se găsesc săraci. Dar sfântul i-a zis: „Dacă vrei să te mântuieşti, urăşte aurul, că iubirea de avuţii este rădăcina tuturor relelor. Deci fugi de dânsa, căci vei câştiga bogăţie în cer". De atunci ea şi-a lăsat toată bogăţia şi slujea în biserica Domnului cu sârguinţă.

Sfântul a mai tămăduit şi pe altă femeie, care avea la grumaji o patimă nevindecată, asemenea şi pe mulţi bărbaţi care aveau multe feluri de boli. Şi a botezat în ziua aceea 8000 de bărbaţi, afară de femei şi de copii, apoi a slujit Sfânta Liturghie ca să-i împărtăşească. Atunci a sosit şi ighemonul Bonifatie, cu mulţime de popor, iar când sfântul a înălţat Sfintele Taine, biserica s-a deschis deasupra şi a venit un foc ceresc, care l-a înconjurat. Iar cei ce vedeau aceea, s-au înfricoşat şi nimeni nu îndrăznea să se apropie să se împărtăşească, pentru că vedeau faţa lui ca o făclie de foc. Iar sfântul le-a zis: „Fiii mei, apropiaţi-vă şi nu vă temeţi, căci focul acesta nu arde, ci luminează pe cei ce se împărtăşesc". Atunci a împărtăşit pe toţi credincioşii care erau botezaţi, iar pe cei necredincioşi i-a făcut catehumeni, adică i-a pregătit pentru Sfântul Botez şi a treia zi a botezat 5000.

După aceasta, Bonifatie a spus sfântului că va face război cu potrivnicii eparhiei lui, deci să-l binecuvinteze, ca să biruiască pe vrăjmaşi, şi să-l sfătuiască în ce câmp să facă războiul. Iar sfântul i-a poruncit să adune acolo în Tavromenia ostaşii din toată eparhia sa, adică ai săi, ca să se roage pentru dânşii. Deci a trimis vestitori în toată eparhia sa şi în 20 de zile s-au adunat toţi, care erau 540.000. Şi să nu fie cineva neîncrezător de mulţimea poporului, căci cetatea aceasta a Tavrului şi a Meniei era mai bogată şi mai cinstită decât toate cetăţile Siciliei şi Calabriei. Deci după ce s-a adunat la câmp tot poporul, avea dorinţă să vadă pe sfânt. Iar el şi-a luat sfintele veşminte, a ieşit în câmp cu dregătorul şi s-a suit într-un loc înalt ca să-l vadă toţi. Deci ostaşii, văzând faţa lui luminând ca un fulger, credeau că este Dumnezeu şi se întrebau unii pe alţii: „De unde a venit un astfel de Dumnezeu minunat?" Iar credincioşii ziceau: „Oamenii nu sunt dumnezei, ci robi ai adevăratului şi Atotputernicului Dumnezeu". Atunci cei mai mulţi au crezut în Hristos, cerând Sfântul Botez.

Iar sfântul s-a pregătit să slujească Sfânta Liturghie acolo, înaintea mulţimii, ca să-i întărească mai bine. Deci credincioşii au venit să se împărtăşească cu dumnezeieştile Taine, iar cei nebotezaţi, având dorinţă să vadă taina aceasta a Sfintei Liturghii, s-au apropiat de înainte-stătătorii lor şi aruncând armele la pământ, priveau cu mare cucernicie. Atunci s-a făcut o minune ca aceea, care s-a făcut mai înainte cu Moise, când a dat în Sinai legea poporului, căci un nor s-a pogorât şi a acoperit pe marele Pangratie, şi poporul, văzând aceasta, a căzut la pământ minunându-se, iar când a înălţat Sfânta Pâine, norul s-a suit la cer. Şi mulţi păgâni crezând că Sfântul era Dumnezeu, îi ziceau: „Dumnezeule, miluieşte-ne şi ne învredniceşte şi pe noi de darul Tău". Iar sfântul s-a suit pe piatră, ca mai înainte, şi le-a povestit pe scurt taina dumnezeirii. Pentru aceea toţi au crezut din tot sufletul, cerând Sfântul Botez, mai înainte de a se duce la război. Deci, făcându-i catehumeni, le-a poruncit să postească trei zile, apoi i-a botezat pe toţi.

Atunci s-a făcut în toată tabăra mare praznic şi le-a hirotonisit preot în locul său pe un ucenic pe care-l avea, cu numele Evagrie, cel care a scris viaţa aceasta cu iubire de adevăr şi încredinţare. Pe acela l-a trimis să-i mărturisească şi să-i împărtăşească în război. Şi a pus pe un argintar de a făcut la steaguri, la cel dintâi, chipul Domnului Hristos, iar la celelalte, Sfânta Cruce, ca să le poarte în război înaintea tuturor. Deci când a voit să meargă mi-a poruncit să slujesc Sfânta Liturghie - zice Evagrie cel mai sus numit -, ca să se împărtăşească cu dumnezeieştile Taine. Deci, săvârşind eu cu frică dumnezeiasca Liturghie, s-a împărtăşit Sfântul Pangratie şi înainte-stătătorii cetăţii, apoi am mers în cortul dregătorului şi am ospătat. După aceea sfântul ne-a binecuvântat pe toţi, şi făcând semnul Sfintei Cruci pe fruntea mea, m-a sărutat şi m-a liberat. Şi mergând la mare, a pecetluit-o cu crucea de trei ori şi aşa am plecat, iar sfântul s-a întors la biserica sa.

Şi erau acolo în cetate două fecioare frumoase, surori după trup, dar orfane, pentru că le muriseră părinţii. Acestea, după ce s-au botezat, au venit la sfânt, zicând: „Părinte cuvioase, la sfinţia ta alergăm, rânduieşte-ne împreună cu preoteasa Hrisina, şi dă-ne dregătoria diaconească, pentru că noi am pus în mintea noastră să nu ne mărităm niciodată. Deşi ne-au cerut cei mai de frunte dregători ai cetăţii, noi dorim să ne păzim fecioria noastră neîntinată". Sfântul le-a zis lor: „Fiicele mele, cu adevărat aţi ales partea cea bună, ca Maria". Deci, chemând pe diaconiţa Benedicta, i-a zis: „Iată, Domnul ţi-a trimis

însoţitoare". Apoi, hirotesind pe cea mai mare diaconiţa, a lăsat pe cea mai tânără nehirotesită. Şi zidindu-şi chilii aproape de biserică, au rămas acolo şi ascultau toate slujbele. Iar mai marele cetăţii, pe care ighemonul Bonifatie îl pusese epitrop, era om cu rea socoteală, căci necuratul avea dragoste către idoli. Şi nu-i ajungea a avea ţiitoare numai din fiicele păgânilor, dar nesăţiosul a poftit şi pe una din fecioarele mai sus zise, pe cea mai tânără, ca pe una ce era mai frumoasă.

Deci a trimis de a luat pe sora ei mai mare, diaconiţa, şi i-a spus că are o dorinţă nepovestită să ia de femeie pe sora ei, făgăduindu-i multe daruri. Iar ea i-a zis că sunt făgăduite lui Dumnezeu şi nu se mărită. Şi văzând necinstitul, că nu face nimic cu binele, a înfricoşat-o, că Elid o va lua cu sila, căci astfel se numea prea răul şi înverşunatul. Iar diaconiţa, ducându-se la mănăstire, a spus aceasta plângând Benedictei şi surorii sale. După aceea s-au dus şi i-au spus sfântului, care le-a sfătuit, zicându-le: „Fiicele lui Hristos, nimic să nu vă despartă de dragostea Lui, nici necazul, nici strâmtorarea şi nici chiar moartea. Chiar în temniţă de vă vor băga, sârguiţi-vă să păziţi nestinsă făclia fecioriei voastre".

Auzind de la sfânt acestea şi altele încă, s-au întărit mai bine, şi ducându-se la chiliile lor, se rugau. Iar Elid cel fără de lege s-a silit să facă ceea ce a voit, dar n-a putut. După aceea, s-a sfătuit cu mondanii vrăjitori, cum ar putea să o aducă pe copilă la voia sa. Deci i-a dat unul dintre ei o carte de vrăjitorie şi după ce a citit-o a chemat diavoli, care s-au adunat nenumăraţi, negri ca arapii, ţinând în mâini curse şi săgeţi. Şi i-a trimis pe ei la sfintele fecioare, ca să-şi facă meşteşugul, dar darul lui Dumnezeu n-a lăsat cât de puţin să se apropie de ele necuraţii diavoli. Deci, întorcându-se ei la Elid, mincinoşii au mărturisit adevărul, zicând: „Am văzut la acele femei un mare ajutor şi, nesuferind vederea lui, am fugit fără a face ceva. Deci fă ce voieşti, că noi fugim de locul acela, precum Falcon, Lison şi Zeus, fiind goniţi de dumnezeiasca putere".

Iar înverşunatul Elid făcând ospăţ şi sfătuindu-se cu prietenii, a trimis ostaşi de au adus la divan amândouă fecioarele legate. Şi s-a sârguit prin multe măguliri şi momiri să aducă pe copilă la voia sa, dar n-a putut. Pentru aceea le-a închis pe ele în temniţă, poruncindu-i în taină fecioarei celei mari, ca să sfătuiască pe cea tânără să i se supună lui, că îi va da ei mari daruri. Insă aceea i-a spus ei toate cele plăcute lui Dumnezeu, zicându-i: „Să ne nevoim, soră, ca să vedem pe Impăratul Hristos şi să moştenim nemurire veşnică. Vezi cum trece viaţa aceasta, ca o umbră şi ca un vis. Adu-ţi aminte câţi ne-au cerut să ne mărităm, pe când ne închinam idolilor şi n-am primit; şi acum când ne-am îmbrăcat cu Domnul nostru Iisus Hristos, să ne întinăm sufletele şi trupurile? Să nu fie! Iată, îţi spun cele ce vor să fie, ca să te găteşti spre vremelnica moarte şi să împărăteşti în veci cu Mirele Hristos. Pe mine mă vor omorî mâine, iar pe tine te vor ţine încă puţină vreme, ca să încerce gândul tău. Deci păzeşte-te să nu te amăgeşti de făgăduinţele lor cele deşarte şi de cuvintele lor cele viclene. Rabdă până la sfârşit, ca să iei cununa cea nestricăcioasă".

Auzind copila acestea de la diaconiţă, a suspinat zicând: „Cred în Domnul nostru Iisus Hristos, că nici momelile, nici înfricoşările şi nici muncile lui nu mă vor despărţi de iubitul meu Mire". A doua zi, le-au adus pe ele la Elid şi diaconiţa i-a spus aceluia că n-a putut să o aducă pe cea tânără la voia lui. Iar el mâniindu-se, a poruncit să o bată fără milă înaintea copilei. Şi după ce a bătut-o mult timp, încât s-a umplut pământul de sânge, i-a tăiat fericitul ei cap într-o peşteră . pustie, iar pe cea mai tânără a închis-o într-o casă şi ei au stat la masă. Atunci marele Pangratie a adunat pe cei credincioşi şi, luând din peşteră sfintele moaşte ale diaconiţei, le-a îngropat cu evlavie şi cu cinste, după cum se cade.

Iar când elinii s-au sculat de la îmbuibarea pântecelui, au scos afară în mijlocul lor pe copilă şi Elid i-a zis: „Jertfeşte marelui zeu Scamandru şi mă ia pe mine de bărbat, ca să te cinsteşti, să ai toată bogăţia şi toată îndulcirea, iar de nu, îţi voi tăia capul". Dar ea i-a zis lui: „Eu mă închin Domnului Hristos, adevăratul Dumnezeu, Mântuitorul meu, cu care m-am logodit, şi nici lui Scamandru nu-i voi jertfi şi nici pe tine, pângăritule, nu te voi lua de bărbat".

Auzind acestea urâtorul de Dumnezeu de la iubitoarea de Hristos, a poruncit să o bată ca şi pe cealaltă, apoi să-i taie capul în peştera mai sus zisă. După ce s-a făcut aceasta, sfântul s-a dus cu toţi credincioşii, cu făclii aprinse şi cu tămâieri, şi au luat sfintele moaşte de le-au îngropat aproape de ale diaconiţei. Şi

auzind poporul de relele lucruri ale lui Elid, s-a pornit a-l arde cu toţi idolii lui, dar sfântul nu i-a lăsat, ca să nu se facă ucideri şi tulburare, până nu va veni Bonifatie ca să-l pedepsească după cum va voi. Astfel s-au liniştit şi au zidit o biserică în numele sfintelor fecioare şi muceniţe ale lui Hristos.

După aceea, iudeii şi mondanii s-au sfătuit împotriva Sfântului Pangratie ca să-l omoare. Iar el cunoscând acel gând rău şi viclean, a adunat poporul şi le-a arătat cele cugetate de ei. Şi pe când le spunea pricina, au sosit două străji de iudei şi de mondani, care apropiin-du-se au zis creştinilor: „O, oameni, pentru ce lăsaţi cinstea cea dintâi şi credinţa voastră şi v-aţi lipit de acest înşelător şi vrăjitor?" Deci sfântul a tăcut, iar poporul a răspuns: „Voi vă amăgiţi şi vă închinaţi la idoli surzi şi muţi, iar noi am aflat adevărul, crezând în Stăpânul Hristos". După aceea, a zis şi sfântul către ei: „Dacă voiţi să lăsaţi rătăcirea cinstirilor voastre deşarte şi să vă apropiaţi de adevăratul Dumnezeu, vă vom spune cuvânt de mântuire, iar dacă aţi venit cu vicleşug, arătaţi-ne viclenia voastră". Ei au răspuns: „Noi nu vom crede cuvintelor tale, nici nu vom lăsa obiceiul nostru cel vechi". Sfântul iar a zis: „Fraţilor, vă rog să fugiţi de vicleşugul idolilor şi să cunoaşteţi pe Ziditorul zidirii. Şi mai ales voi, evreii, poporul lui Israel, pe care v-a scos Dumnezeu din Egipt, cărora vi s-a dat Legea şi, cunoscând-o şi citind-o, aţi lăsat pe Dumnezeu, Care v-a născut pe voi şi v-a hrănit, şi v-aţi amestecat cu celelalte neamuri de la care aţi învăţat obiceiurile lor".

Acestea şi altele încă zicând cuviosul, creştinii au voit să-i închidă în temniţă pe păgâni, până va veni ighemonul ca să-i pedepsească, pentru uciderea pe care au făcut-o. Iar ei au fugit îngroziţi şi în ziua următoare şi-au luat toate averile, femeile şi copiii, şi au pornit cu luntrile, ca să se ducă în Siracusa. Iar sfântul le-a vestit prin Xantip să se întoarcă înapoi şi să nu se teamă de nici un rău din partea creştinilor, însă ei nu s-au întors decât numai un mondan vrăjitor - acela care a dat cartea cea vrăjitorească lui Elid pentru copilă, după cum am zis. Acela s-a mărturisit la sfânt şi s-a făcut bun creştin. El a scris şi pătimirile sfintelor, după ce s-a botezat.

Iar ceilalţi elini au intrat în luntrii şi au pornit cu vânt bun. Dar sfântul s-a suit într-un loc înalt şi s-a rugat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase Atotputernice, de este cu voia Ta, să se facă furtună şi să se afunde în mare pângăriţii aceia". Deci cuvântul lui s-a împlinit întocmai, căci toţi s-au înecat, pentru că îndată s-a făcut vânt mare şi s-au afundat caicele lor. Iar sfântul învăţând puţine zile pe popor, le-a zis: „Bonifatie a biruit pe vrăjmaşii lui şi va veni după două zile cu multă bogăţie, veselindu-se cu tot poporul lui; deci să spuneţi lui Elid, să pregătească luminăţiile cetăţii".

Iar credincioşii se minunau că ştia cele ce se întâmplau departe, ca şi cum ar fi de faţă, şi le spunea mai înainte. Deci a doua zi s-au arătat corăbiile, după proorocia lui, şi alergând tot poporul la mare, a salutat pe ighemon, căruia i s-a închinat şi Elid. Apoi, în cealaltă dimineaţă, au venit toţi cei mai mari peste mii împreună cu Bonifatie şi, închinându-se sfântului, i-au mulţumit pentru biruinţa care au dobândit printr-însul. Iar sfântul i-a binecuvântat pe toţi şi mai ales pe dregătorul, către care a povestit uciderile pe care le-a săvârşit necuratul Elid. Şi a poruncit ighemonul să-l lege cu lanţ şi să-l păzească bine, până ce va împărţi la oaste bogăţia pe care a adus-o, ca să rămână fără de grijă şi atunci să cerceteze faptele lui.

El a adus încă şi pe mulţi robi avari de la război, care, văzând pe marele Pangratie slujind Sfânta Liturghie în ziua aceea, au crezut în Hristos, căci au văzut amândouă minunile, care le-am scris şi mai sus, adică focul care ieşea din gura lui şi norul care-l acoperea pe el. Deci şi ei au cerut Sfântul Botez, prin tălmaci. Iar Sfântul Pangratie, văzând dorinţa lor, i-a botezat. Şi după ce dregătorul a împărţit la ostaşi aurul, argintul şi celelalte bogăţii, a împărţit şi robii şi le-a zis să aibă purtare de grijă, ca să-şi mântuiască şi ei sufletele lor. Apoi sfântul a hirotonisit în toată eparhia preoţi şi diaconi, pe cei mai înţelepţi şi mai cucernici, şi le-a zis să se îngrijească de sufletele oamenilor, să zidească biserici şi să facă într-însele toate cele trebuincioase. Iar mie, adică lui Evagrie, şi diaconului meu Epafrodit, mi-a poruncit să le scriem lor Tainele Bisericii, praznicele cele mari, citirile, poruncile şi câte alte se cuvine să le ştie credincioşii. Şi venind înainte-stătătorii poporului, au luat fiecare din mâna sfântului câte un preot şi un diacon şi astfel s-au dus fiecare în patria sa. Iar eu am mers în toate eparhiile şi i-am sfătuit cum să citească slujba Bisericii şi celelalte de nevoie credinţei. Şi iarăşi m-am întors la dascălul meu, adică la Sfântul Pangratie.

Iar Bonifatie a poruncit să-l aducă legat pe Elid şi l-a întrebat pentru ce a ucis pe fecioare. El i-a răspuns: „Pentru că au batjocorit pe zei". Bonifatie i-a zis: „Prea răule, voieşti să te lepezi de aceşti zei nesimţitori şi să te faci creştin, ori să te omor?" El a răspuns: „Să nu-mi fie mie a mă lăsa de rânduiala părintească. Zeii tatălui meu mi-au dăruit viaţa şi pentru dragostea lor voiesc să mor. Deci junghiaţi-mă înaintea zeului meu, Scamandru". Atunci ighemonul, luând apă, şi-a spălat mâinile, zicând: „Sângele tău, asupra capului tău". Apoi a poruncit unui rob de i-a tăiat capul la un anumit loc.

Apoi, după doi ani, au venit şi preoţii eparhiilor şi au rugat pe sfântul, să se ostenească şi să meargă să le sfinţească bisericile. Iar Sfântul Pangratie i-a trimis mai întâi să binecuvinteze pe Bonifatie. Apoi a luat pe dregătorul însuşi şi pe mine, pe Epafrodit şi pe Licaonid cu tot sfatul, şi a sfinţit bisericile. Şi a pus hotare la fiecare biserică, ca să-şi ţie fiecare locul sau, să-l lucreze şi să-şi scoată hrana vieţii lor. Iar Bonifatie şi ceilalţi bogaţi au împărţit în trei părţi toate averile lor, aurul şi argintul şi celelalte mişcătoare şi nemişcătoare. Şi au dat a treia parte bisericii, cu care să se chivernisească preoţii şi diaconii, şi să roage pe Domnul din tot sufletul lor, pentru făcătorii lor de bine. Şi au făcut vase de aur, de argint şi veşminte de mătase pentru toate bisericile. Pe acestea toate sfântul le-a scris pe hârtie, şi astfel ne-am întors toţi în cetate.

Şi a treia zi, în al şaptelea ceas, sfântul a venit în uimire, auzind un glas zicând aşa: „Pangratie, hirotoniseşte preot pe Epafrodit şi trimite-l singur singurel în părţile Taraconiei". Iar sfântul se îndoia de glasul acela, ca nu cumva să fie nălucire diavolească. Insă, auzind a doua oară acelaşi cuvânt, a aşteptat să audă şi a treia oară, ca să se încredinţeze de adevăr. Deci a auzit şi a treia oară acelaşi glas, zicând: „Ţi-am zis să hirotoniseşti preot pe Epafrodit şi să-l trimiţi în partea Taraconiei". Atunci hirotonisindu-l pe el, după ce l-a sărutat şi l-a binecuvântat, l-a trimis. Iar acela a încălecat pe un măgar şi, mergând trei zile, a ajuns la un loc pietros, şi acolo dobitocul s-a oprit şi nu voia să meargă mai înainte. Deci Epafrodit preotul s-a odihnit acolo.

Şi a doua zi voia să încalece iarăşi, dar dobitocul n-a voit, căci voia lui Dumnezeu era să rămână acolo. Deci scoţând Epafrodit crucea, îşi citea Sfânta Evanghelie. Atunci a trecut prin acel loc o femeie, al cărei bărbat secera acolo mai înainte şi ea îi ducea în coşniţă pâine, vin şi bucate. Acea femeie, văzând pe Epafrodit, a stat pe loc multă vreme, minunându-se şi socotind în sine că acolo este sau Dumnezeu sau vreun înger. Iar el i-a zis: „Ce stai, femeie, şi nu te duci în drumul tău?" Iar ea a răspuns: „Eu n-am văzut niciodată atâta slavă la alt om, şi socotesc că eşti vreun zeu şi pentru aceea ai atâta strălucire!" Epafrodit i-a zis: „Acestea pe care le vezi că le ţin, sunt semne ale Atotputernicului Dumnezeu, Care a făcut toată lumea şi a zidit pe om". Femeia i-a zis: „Dar tu cine eşti, dacă nu eşti zeu?" El a răspuns: „Sunt om ca şi ceilalţi oameni şi de nu crezi, dă-mi să mănânc şi să beau". Acestea le-a zis pentru că trecuseră trei zile de când nu mâncase. Atunci ea i-a dat, iar el, mâncând, s-a întărit.

Şi s-a dus femeia la bărbatul ei şi i-a spus pricina întârzierii ei. Iar acela, lăsând-o pe dânsa să caute de secerători, a alergat la locul unde era Epafrodit. Şi văzând de departe slava lui Dumnezeu care îl acoperea pe el, a căzut cu faţa la pământ. Dar Epafrodit i-a zis: „Vino aproape de mine, omule". Atunci acela s-a apropiat cu multă frică şi i-a zis: „Oare nu cumva eşti Dumnezeu, de te arăţi în acest chip?" El a răspuns: „Oare n-ai auzit nimic într-acest loc despre Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu?" Omul i-a zis: „Am auzit de El, că S-a născut din Sfânta Fecioară de la Duhul Sfânt, S-a botezat, a făcut multe minuni, a fost răstignit şi a înviat din morţi, S-a înălţat la ceruri şi a trimis pe ucenicii Săi în lume, să propovăduiască dumnezeirea Lui. Deci, de eşti şi tu unul dintre aceia, învaţă-ne şi pe noi, că avem dorinţă să te ascultăm".

Atunci Epafrodit i-a propovăduit pe Hristos şi acela a crezut îndată şi a cerut Sfântul Botez. Dar Epafrodit i-a zis: „Du-te şi adu-ţi haine noi şi atunci vei lua darul Preasfântului Duh". Deci, după ce a adus hainele, s-a pogorât la râu şi l-a botezat, având acolo crucea pe care i-am zugrăvit-o eu, Evagrie, şi avea pe ea pe Hristos răstignit. Şi l-a întrebat pe el al cui este chipul acela, iar el a zis: „Al Stăpânului Hristos". Iar cel nou luminat cu Sfântul Botez i-a spus lui: „Când eram în apă L-am văzut şi şi-a întins sfânta lui dreaptă peste capul meu". Apoi, luând voie, s-a dus la ţarina sa.

Iar secerătorii văzându-l pe el de departe, li s-a arătat că este tot foc şi fugeau de el. Dar femeia sa, cunoscându-l pe dânsul după vorbă, le-a zis lor: „Nu fugiţi, că este bărbatul meu. Să ne spună ce i s-a întâmplat". Deci s-au oprit cu sila şi îngroziţi, apoi l-au întrebat pe el, iar el le-a spus lor pricina, după cum am spus mai sus, că a crezut în Hristos şi s-a botezat şi pentru aceasta a luat chipul acela frumos ca un înger. Iar ei, auzind acestea, au aruncat secerile, au alergat la Epafrodit şi apropiindu-se de dânsul, au căzut la pământ văzând strălucirea feţei lui. Iar el îi îmbărbăta pe ei, zicând: „Nu vă temeţi!" Apoi, sculându-se, nu puteau să-l vadă pe el, pentru că faţa lui era luminată din darul Sfântului Duh.

Iar sfântul binecuvântându-i, ei au lăsat frica şi, închinându-se lui, l-au întrebat cine şi de unde este şi cum a venit la ei. Deci el le-a povestit lor pricina, de la început până la sfârşit, adică cum mai înainte a fost închinător de idoli şi îngerul i-a dat lui Sfânta Evanghelie, pe care le-a arătat-o; apoi le-a propovăduit pe Hristos, în care crezând cu toţii, au cerut Sfântul Botez. Iar el, chemându-i pe dânşii, le-a citit Sfânta Evanghelie, pe care auzind-o bărbaţii, se veseleau. Şi au rămas acolo până în cealaltă zi, ca să-i boteze, după cum le-a poruncit.

Şi în ceasul al doilea din noapte, au venit mulţime de diavoli în chip de oameni negri şi grozavi şi, stând cel dintâi dintre aceia înaintea bărbaţilor, striga: „O, câtă nedreptate am de la robul lui Dumnezeu Pangratie şi de la tine, nemulţumitorule Epafrodite, pe care te aveam bibliotecar şi acum ai venit aici, ca să-mi pierzi stăpânirea mea! Rău am pătimit eu, neajutoratul, că în Tavromenia m-a robit Pangratie, în Siracuza bătrânul Marchian, iar acum a venit aici prietenul meu Xantip, care mai înainte mi-a făcut atâtea jertfe, iar acum voieşte a-mi răpi robii mei, ca să-i facă robi ai lui Hristos".

Atunci Epafrodit a făcut cruce anatematizând pe diavol, iar pe oameni i-a învăţat, zicând: „Vedeţi, fiii mei, cum Domnul nostru Iisus Hristos v-a chemat pe voi la împărăţia Sa? Pentru aceasta se mânie diavolul şi se nevoieşte să răpească pe cei mai proşti dintre voi. Dar voi, ca nişte bărbaţi desăvârşiţi, suflaţi asupra lui, zicând: «Ne lepădăm de tine, satano, şi ne unim cu Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu»". Făcând ei astfel, îndată s-a arătat de la răsărit o sabie de foc care a gonit pe diavoli. Iar a doua zi a venit şi omul acela, care avea secerătorii, împreună cu femeia şi cu copiii lui, aducând haine câte trebuia.

Deci, pogorându-se la râu, i-a botezat şi i-a trimis în felurite locuri, ca să propovăduiască Evanghelia, dând fiecăruia câte o cruce de cedru şi stăpânire ca să facă minuni. Deci, ducându-se prin sate şi prin multe cetăţi, tămăduiau toată neputinţa cu dumnezeiasca putere, iar diavolii, nesuferind să vadă semnul Sfintei Cruci, fugeau. De aceea, oamenii din acel loc, minunându-se, au întrebat pe bărbaţii aceia, de unde au luat putere să facă astfel de minuni preaslăvite. Iar ei le-au vestit lor pe Stăpânul Hristos şi, crezând, mulţi alergau în fiecare zi la înţeleptul Epafrodit şi se botezau. Apoi, zidind acolo biserică, slujea Sfânta Liturghie, împărtăşindu-i cu dumnezeieştile Taine. Şi pe cât trecea vremea, pe atât credincioşii se înmulţeau.

Iar Sfântul Marchian, auzind acestea, a scris o epistolă către Sfântul Pangratie, zicând: „Mă minunez cum sfinţia ta ai uitat atât de degrabă învăţătura Apostolilor, care zice că episcopul să nu stăpânească alt popor, şi ai trimis în eparhia mea pe Epafrodit. însă de ai văzut de la Dumnezeu descoperire şi pentru aceasta l-ai trimis, scrie-mi mie răspuns, ca să nu te osândesc pe nedrept".

Văzând Pangratie această scrisoare, a scris înapoi Sfântului Marchian tot adevărul, adică, cum a văzut în uimire de trei ori, ca să hirotonisească pe Epafrodit. Şi mi-a dat mie scrisoarea să o duc în Siracusa. Şi ajungând acolo, Sfântul Marchian m-a întâmpinat şi m-a primit cu dragoste, zicând: „Socotesc că am mâhnit pe fratele Pangratie, dar Dumnezeu ştie cum m-am amărât. Căci după ce v-am trimis scrisoarea, Domnul mi-a arătat lucrul, şi m-am mâhnit că v-am supărat; dar acum mă bucur că te-am dobândit pe tine. Deci mergi de te veseleşte împreună cu Epafrodit şi după aceea să vii pe aici, ca să mergem împreună la Pangratie".

Deci eu ducându-mă, am stat opt zile cu Epafrodit şi mi-a spus câte a săvârşit cu dumnezeiescul ajutor. Apoi am luat pe Marchian şi am plecat către Pangratie, care, cunoscând din dumnezeiescul dar venirea lui Marchian, l-a întâmpinat şi întâlnindu-se amândoi, au căzut la pământ, rugându-se unul pe altul ca să se

binecuvinteze pentru smerenie. Deci, după un timp, Sfântul Marchian a zis: „Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului!" Apoi, sărutându-se unul cu altul, au intrat în biserică, iar după ce Marchian a făcut rugăciune, au stat împreună de vorbă. Deci Pangratie a zis către Marchian: „Cinstite părinte, cum ai venit către noi, păcătoşii?" El a răspuns: „Bolnavii vin la doctor ca să se tămăduiască". Pangratie i-a zis lui: „O, cuvioase părinte, de am fi şi noi în măsurile tale!"

Insă ei erau la chip şi la starea trupului asemenea. Şi văzându-i fraţii pe ei, se bucurau şi îi cinsteau ca pe un Moise şi Aaron. Deci, ighemonul şi toţi boierii au venit şi au luat binecuvântare de la Marchian. In cealaltă zi, care era Duminică, au slujit împreună dumnezeiasca Liturghie şi, pogorându-se foc din cer, a înconjurat sfântul prestol, în timpul când se cânta cântarea cea întreit sfântă. După Liturghie, sfinţii s-au împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, iar mirenii se temeau să se apropie. Insă sfântul le-a zis lor: „Apropia-ţi-vă, fiii mei, şi nu vă temeţi, căci focul ce-l vedeţi este umbrirea Sfântului Duh, care face pe slujitorii lui văpaie de foc". Atunci toţi s-au împărtăşit de la Sfântul Marchian cu multă frică.

Deci zăbovind marele Marchian 15 zile acolo şi voind să se ducă în eparhia sa, a luat împreună cu el şi pe Sfântul Pangratie, care s-a dus cu bucurie, voind să vadă bisericile. Şi intrând noi în corabie şi suflând vânt bun, într-o zi am ajuns în Siracuza, iar noaptea ne-am dus la episcopie. Iar ucenicii lui Marchian, văzându-l, au plâns spunând că noaptea veneau diavolii şi îi înfricoşau, zicându-le că l-au înecat în mare. Atunci fericitul i-a îmbărbătat să nu se teamă de nălucirile diavolilor. După aceea a trimis vorbă la boierii Gordie şi Selefc să adune tot poporul ca să-l binecuvinteze marele Pangratie.

Şi adunându-se toţi, au căzut la picioarele Sfântului Pangratie şi i-a binecuvântat pe toţi. Şi a rămas acolo şase zile, vorbind amândoi prietenii lui Hristos duhovniceşte şi veselindu-se împreună. Atunci sfântul a văzut în vedenie, că împăratul Acvilin a luat 600.000 de ostaşi, ca să facă război Tavromeniei, dar n-a spus vedenia, doar a trimis vorbă de a venit acolo Epafrodit, şi s-au veselit împreună. Apoi sfântul a scris lui Marchian scrisori de încredinţare, după canoanele Sfinţilor Apostoli, ca să stăpânească şi eparhiile pe care le-a adus la credinţă Epafrodit. Deci, sărutându-se unul cu altul, am plecat de acolo şi, ajungând în Tavromenia, crainicul a strigat ca toată cetatea să se adune a doua zi, că avea să le vorbească marele Pangratie.

Şi a slujit sfântul Sfânta Liturghie şi i-a împărtăşit pe toţi. Apoi a zis către dregător şi către tot sfatul lui: „Fiii mei, diavolul s-a pornit să facă război cu noi, dar puneţi nădejdea spre Domnul şi El va pierde vicleşugul lui". Zicând acestea, a luat pe Bonifatie de o parte şi i-a zis să aducă o carte în care erau scrise vitejiile lui Tavru, care a făcut multe războaie cu Acvilin, împăratul Calabriei, care voia să ucidă pe domnul lui Tavru, cu numele Revint, ca să-i ia locurile lui cu nedreptate. Acel Revint avea o soţie preaînţeleaptă şi frumoasă cu numele Menia. Şi ucigând Acvilin pe Revint, a năvălit Tavru, ca un viteaz ce era, cu 6000 de ostaşi şi a ucis 50.000 de ostaşi de-ai lui Acvilin. Iar Menia, pentru această vitejie a lui, l-a luat de bărbat, apoi şi-a luat toată bogăţia şi-a fugit din cetatea lor, zidind alta, pe care a numit-o Tavromenia, în care era acum arhiereu Pangratie, iar ighemon Bonifatie. Iar Acvilin a adunat iar mult popor în Calabria şi a venit în Sicilia, unde erau Menia cu Tavru, pe care voia să-l ucidă, ca să ia pe Menia cu bogăţia ei. Iar Tavru a luptat singur cu Acvilin şi, ucigându-l, a rămas biruitor. Şi astfel stăpânea Calabria şi Sicilia, locuind în cetatea numită cu numele său, adică Tavromenia.

Sfântul citind cartea aceea, a zis către Bonifatie: „Vezi, fiule, acest nou Acvilin vrea să răzbune acel război vechi. Dar să nu ţi se tulbure inima, că dacă Tavru a biruit pe aceia, cu atât mai vârtos Domnul nostru Iisus Hristos. Deci du-te în palat şi să nu spui poporului tău despre război, ci numai roagă-te Atotputernicului Dumnezeu şi să ai nădejde într-Insul".

Deci Acvilin a adunat poporul său, zicând: „Fraţilor, să mergem să răzbunăm sângele fraţilor noştri, pe care l-a vărsat Tavru cu nedreptate, că acum nu este Tavru ca să ne biruiască, ci numai Bonifatie cu puţin popor şi-i vom omorî pe ei". Deci adunând 600.000 de bărbaţi, au trecut noaptea marea şi au înconjurat deodată toată cetatea. Şi au oprit apele, sunând din trâmbiţe atât de tare încât s-au cutremurat cei din cetate, care erau bărbaţi de război în număr de 40.000, pe care Bonifatie i-a pus pe ziduri împrejurul cetăţii, după rânduială. Şi când s-a făcut ziuă, s-a dat prima luptă. Iar Domnul a îngăduit ca în ziua întâi să

biruiască vrăjmaşii lor, ca să nu se mândrească cetăţenii pe urmă că au biruit cu puterea lor. Deci tavromeniţii, fiind strâmtoraţi, ocarau pe ighemon şi pe Pangratie, zicând: „Vrăjitorul acesta a venit aici într-un ceas rău, că a prăpădit pe zei şi ne-a robit pe toţi".

Acestea zicând, nebunii au cugetat să ucidă pe ighemon şi pe sfânt şi să predea cetatea vrăjmaşilor. Insă bunul Bonifatie îi sfătuia să nu cadă în deznădejde cu necunoştinţă, ci să cheme în ajutor pe Domnul Hristos, ca să le dea biruinţă ca un Atotputernic. Aşa zicându-le, i-a împăcat puţin. Apoi, ducându-se la sfânt, i-a zis: „Cinstite părinte, ajută turmei tale şi izbăveşte cetatea ta din mâinile vrăjmaşilor, că poporul se mânie şi cârteşte împotriva noastră. Oamenii cheamă pe necuraţii zei şi vor să mă ucidă cu nedreptate". Fericitul i-a zis: „Fiule, du-te şi zi către dânşii: Acestea zice Pangratie: «Fii ai lui Hristos Dumnezeu, nu vă temeţi de vrăjmaşii voştri, că voi sunteţi ostaşi ai Marelui Impărat. Iar dacă aţi obosit de osteneala războiului, duceti-vă de vă odihniţi în casele voastre, şi Stăpânul Hristos, Marele împărat şi Dumnezeu cel Atotputernic, va lupta în război pentru voi. Deci să nu se încingă cineva cu paloş, nici să ia săgeată, arc sau sabie»".

Poporul auzind acestea de la dregător, s-a mâniat, zicând: „O ce sfat nebunesc, noi toţi am luptat în război cu toată puterea noastră, ca să păzim zidurile cetăţii, iar tu ne zici să ne ducem la casele noastre. Cine va auzi şi să nu râdă, zicând că Bonifatie, pe care îl aveam de om înţelept, cu vrăjitorul Pangratie, au voit să vândă cetatea noastră vrăjmaşilor". Deci dregătorul a spus şi acestea sfântului, zicând: „Părinte, n-au voit nici măcar să audă de cuvintele tale, ci mai mult s-au mâniat, văzând pe vrăjmaş că s-a apropiat de zidurile cetăţii; şi ticăloşii au voit să mă omoare". Iar sfântul le-a spus şi a doua oară şi a treia oară aceleaşi cuvinte, şi abia cu sila i-a făcut de s-au întors la casele lor. Atunci vrăjmaşii au înconjurat cetatea, iar Sfântul Pangratie m-a luat pe mine şi pe un diacon cu numele Taţian, zicând: „Să mergem, fiilor, să luptăm şi noi cu armele noastre împotriva vrăjmaşilor".

Deci, îmbrăcându-se cu sfinţitele veşminte, el a luat în mână Cinstita Cruce şi eu, icoana Domnului Hristos, iar Taţian, icoana Apostolului Petru şi, ieşind afară, ne-am dus unde era puterea vrăjmasului. Şi suindu-se sfântul pe un loc înalt, a făcut semnul Sfintei Cruci de patru ori, căutând spre cetate, şi a îngrădit-o cu zid nevăzut din patru părţi - dinspre răsărit, dinspre apus, dinspre miazănoapte şi dinspre mare. Apoi, înălţându-şi mâinile spre răsărit, se ruga astfel: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, deşteaptă-ţi puterea Ta şi vino ca să ne mântuieşti pe noi, ca să nu răpească vrăjmaşul cetatea Ta, ci arată spre ei puterea Ta, prin Sfânta Cruce cea făcătoare de viaţă şi prin prea curata Ta icoană". Şi după rugăciune, el a înălţat Cinstita Cruce, iar noi icoanele. Şi atunci toţi vrăjmaşii s-au întunecat şi, întorcându-se înapoi, se ucideau unul pe altul, socotind că îi ucideau pe cei din cetate.

Iar sfântul, văzând pe vrăjmaşi că se ucideau unii pe alţii, a făcut iarăşi rugăciune, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, dă umilinţă în inimile oamenilor acestora, ca să cunoască puterea Ta şi să se întoarcă spre cinstirea dreptei credinţe". Atunci vrăjmaşii au cunoscut că se ucideau unii pe alţii şi îndată au fugit din faţa cetăţii, tânguindu-se. Iar cetăţenii, văzând o astfel de minune înfricoşată, slăveau pe Domnul, mulţumind lui Pangratie.

Iar dintre acei vrăjmaşi, 4000 s-au despărţit şi s-au apropiat de cetate, strigând: „Miluiţi-ne pe noi, bărbaţi mari Dumnezei". Atunci sfântul a poruncit să deschidă porţile cetăţii şi, intrând înăuntru, cum au văzut pe sfânt, au căzut la picioarele lui, strigând: „Miluieşte-ne pe noi, mare Dumnezeu!" Iar el le-a răspuns: „Eu nu sunt Dumnezeu, ci rob al Atotputernicului meu Dumnezeu!" Şi învăţându-i pe ei, au crezut în Hristos. Deci, alegând pe cei mai cucernici dintre ei, i-a hirotonisit preoţi şi diaconi, şi i-a trimis în Calabria să propovăduiască Evanghelia.

Unii din aceştia ne povesteau nouă că au văzut trei sori pe zidurile cetăţii, strălucind mai mult decât soarele zilei, şi a căror strălucire nesuferind-o, se întunecau. Atunci se ucideau unii pe alţii, iar alţii cădeau în prăpastie şi se zdrobeau. Iar sfântul le-a arătat Crucea făcătoare de viaţă şi amândouă icoanele, zicând: „Aceştia sunt cei trei sori, pe care îi vedeaţi strălucind mai mult decât soarele". Atunci acei bărbaţi au sărutat sfintele icoane cu multă evlavie. Apoi luând de la sfânt iertare şi binecuvântarea cea

cuviincioasă, s-au dus. Şi ajungând în Calabria, au propovăduit cuvântul lui Dumnezeu şi au adus pe mulţi la dreapta credinţă.

Iar Sfântul Pangratie m-a trimis la marele Marchian, ca să-i dau de ştire pentru lucrurile minunate cele zise şi să-i spun lui că, pentru ca să nu-l mâhnească, nu i-a arătat pricina aceea, când a cunoscut-o din dumnezeiasca descoperire. Apoi, când m-am întors în Tavromenia, sfântul mi-a zis: „Fiule Evagrie, să ştii că după puţină vreme mă voi duce către Stăpânul meu şi voiesc să rămâi urmaş în scaunul meu! Deci ia pe Bonifatie şi pe alţi cucernici părinţi, şi duceţi-vă la Roma, ca să găseşti pe fericitul Petru şi să te hirotonisească pe tine episcop al acestei cetăţi. Iar după ce vei veni aici, să botezi pe Bonifatie". Sfântul zicând acestea, lacrimile curgeau din ochii mei ca un râu. Atunci sfântul a zis iarăşi: „Fiule, ia pe Taţian însoţitor şi duceţi-vă la cutare eparhie, în care am hirotonisit preot pe cutare, care a murit de trei zile, ca să pui în bună rânduială cele pentru poporul acela". Deci, lăsând spre slujirea sfântului un copilaş, ne-am dus cu diaconul Taţian la această slujbă.

In acel timp a ieşit din cetate şi ighemonul, ca să meargă în altă latură şi să facă război cu un tiran. Şi a lăsat în palat ca epitrop pe un moş al necuratului Elid, cu numele Artagar, care s-a arătat al doilea Iuda şi avea nemărginită ură către sfânt, căutând vreme îndemânatecă ca să-l omoare. Deci când a văzut că am ieşit din cetate, a chemat pe cei împreună robi ai lui şi le-a spus lor socoteala lui cea rea, după ce i-a ospătat şi s-au îmbătat. Iar aceia s-au unit cu dânsul ca să-l ucidă cu nedreptate pe cel drept. Şi în al nouălea ceas, pe când fericitul se ruga, a auzit un glas, zicând acestea: „Pangratie, vino credinciosule şi înţeleptule iconom, de te îndulceşte de bunătăţile care ţi le-am pregătit". Deci sfatul cel viclean a trimis pe un om să aducă pe sfântul la divan. Iar acela s-a dus şi i-a zis: „Sfinte părinte, te cheamă epitropul Artagar, să binecuvintezi masa".

Atunci sfântul s-a dus mai întâi de s-a împărtăşit cu dumneze-ieştile Taine şi, punând pe sine omoforul, s-a suit în palat şi a şezut la masă, dar n-a mâncat nimic. Iar aceia, după ce s-au săturat, au adus vioara şi jucau, strigând fără de rânduială. Şi aducând în mijloc pe idolul lui Scamandru, l-au pus înaintea sfântului şi toţi i se închinau în ciuda lui. Iar el le-a zis: „Incetaţi, fiilor, de a face rău şi nu vă închinaţi nesimţitorului idol!"

Dar ei n-au băgat în seamă cât de puţin cuvintele lui. De aceea, sfântul a făcut cruce, iar idolul a căzut la pământ. Deci acei oameni prearăi, văzând pe zeul lor sfărâmat, au lovit pe Sfântul Pangratie peste cap şi peste faţa lui cea îngerească, zicând: „Vrăjitorule şi pierzătorule al marilor zei, ai făcut toată cetatea de se închină lui Hristos şi se îngreţoşează de zeii noştri!" Apoi, luându-l, l-au trântit la pământ şi l-au bătut fără milă. Şi unul îl lovea cu piatră, altul cu lemn, iar altul îl tăia cu sabia, până ce fericitul şi-a dat sufletul, zicând acestea: „Doamne, Iisuse Hristoase, în mâinile Tale îmi dau sufletul meu!" Iar ucigaşii au luat cinstitul lui trup şi l-au aruncat într-o despicătură de piatră, departe de palat.

In acel ceas, s-a întâmplat de i-a văzut copilul unui creştin, care stătea în preajmă când l-au aruncat. De aceea a strigat, zicând: „De ce aţi ucis cu nedreptate pe cel drept?" Atunci ucigaşii au alergat să-l ucidă şi pe prunc, ca să nu-i vădească. Dar el fugind, căutând să scape, a sărit într-o prăpastie. Şi atunci s-a întâmplat o minune, căci îngerul Domnului l-a răpit înainte de a cădea şi l-a pus nevătămat într-un alt loc, departe de ucigaşi, ca să nu-l ucidă. Şi era atunci ceasul al cincilea din zi şi într-al zecelea ceas am venit noi cu Taţian. Iar după puţină trecere de vreme a venit şi ighemonul cu oastea, care a trimis să-l cheme pe Sfântul Pangratie la palat. Iar noi îl căutam prin toate locurile pe unde avea obicei să umble, dar nu-l găseam.

Şi după ce a înnoptat, m-am dus pândind pe la fiecare loc osebit şi depărtat, să văd dacă nu cumva se roagă. Şi căutând în despicătura pietrei, am văzut o lumină ca un fulger şi, apropiindu-mă, am văzut cinstitul lui trup zdrobit, sângerat şi fără de chip. Deci, strigând cât puteam, mă loveam peste faţă, plângând, şi din mare durere şi necaz ziceam acestea: „Vai mie, ticălosul, cine a ucis pe păstorul şi dascălul nostru? Ce om fără de lege a îndrăznit să-şi pună mâna pe dumnezeiasca ta faţă? Vai mie, ticălosul, nu voi mai auzi glasul tău cel prea dulce, care să-mi zică mie: «Fiule Evagrie»! Pentru aceasta

socotesc că m-ai trimis, ca să nu văd moartea ta cea nedreaptă şi grozavă. De ce n-am fost de faţă, să fi murit eu mai bine în locul tău, părinte prea dulce!"

Acestea şi multe altele asemenea zicând, mulţi au auzit strigarea şi s-au adunat. Dar mai ales Taţian, Licaonid şi Bonifatie, către care am strigat, zicând: „Ighemoane, vezi pe dascălul şi luminătorul nostru cum zace însângerat şi ucis ca un tâlhar fără de lege?" Iar dregătorul, văzându-l pe el, a plâns cu mare glas, sfâşiindu-şi de durere hainele sale. Deci, pe când plângeam, a venit şi Cuvioasa Paula împreună cu celelalte fecioare, şi căzând la sfintele moaşte, bocea peste măsură. Şi a vărsat atâtea lacrimi, încât era mare minune. Şi nu voia să se mângâie, ci zicea: „Să vină aceia care au ucis pe stăpânul meu, să mă omoare şi pe mine ticăloasa, ca să fiu îngropată împreună cu domnul meu".

După aceasta, deoarece cu lacrimile nu aveam nici un folos, am ridicat sfintele moaşte şi le-am dus acolo, aproape de o temelie, şi le-am pus pentru o vreme aşa cum le-am găsit, sângerate. Iar a doua zi dregătorul a poruncit unui argintar să-i facă o raclă scumpă de aur. După aceea a făcut cercetare în divan, ca să afle cine a ucis pe sfânt. Şi pe când cerceta pe robii săi, iată a sosit acel copil care scăpase de ucigaşi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi ne-a spus nouă toate cele întâmplate. Acestea auzindu-le voievodul, a legat îndată pe Artagar şi pe ceilalţi doi, şi a poruncit ostaşilor de i-a bătut cu atâta nemilos-tivire încât li se vedeau oasele lor pângărite; apoi bunul Bonifatie luându-şi sabia, ca Finees, a ridicat păcatul, adică cu mâna sa a înjunghiat cu dreptate pe nedrepţii aceia care au ucis cu nedreptate pe dreptul Pangratie, iar necuratele lor trupuri le-a aruncat în mare. Şi după trei zile racla fiind gata, am pus într-însa sfintele moaşte, şi le-am lăsat ascunse acolo, ca să nu le afle poporul şi să le împartă pentru evlavie. Deci numai s-a auzit vestea că sfântul a fost ucis şi Bonifatie l-a răzbunat.

Iar după şapte zile, pe când stăteam în biserică, deodată am rămas uimit şi am văzut 12 bărbaţi îmbrăcaţi în haine albe, stând în două cete, iar în mijlocul lor am văzut pe domnul meu Pangratie, care mi-a zis: „Fiule Evagrie, pentru ce n-ai îngropat trupul meu în pământ şi m-aţi ascuns în racla cea diavolească de aur? Văzutu-m-ai pe mine vreodată să iubesc câtuşi de puţin aurul sau argintul? Nu, fiul meu, nu. Deci să mă scoţi din adâncul acela întunecos, şi dă pământului ceea ce este al lui, după obiceiul cel de obşte". Acestea auzindu-le, m-am cutremurat şi am spus ighemonului, care mi-a zis să fac după cum mi-a poruncit sfântul. Deci adunând tot poporul, am făcut priveghere, cântând toată noaptea, iar dimineaţa m-am pogorât eu, Taţian, Licaonid şi Bonifatie, şi deschizând racla de aur, am văzut o minune preaslăvită, căci trupul nu era după cum îl pusesem -grozav de însângerat, rănit şi fără de chip -, ci frumos şi strălucind ca o lumină. Şi era întreg şi nevătămat, curat de sânge şi nu se vedea nici o rană sau întinăciune cât de puţin, nici pe trup, nici pe hainele lui.

Acestea văzându-le dregătorul, s-a spăimântat şi a plâns mult timp; apoi, scoţându-l deasupra, tot locul acela s-a umplut de bună mireasmă. De aceea s-au adunat mulţime nenumărată de bărbaţi şi de femei, tineri şi bătrâni, care, sărutând sfintele lui moaşte, slăveau pe Cel ce slăveşte pe cei care Il slăvesc pe El. Astfel ne-am săturat cu toţii de acea negrăită şi bună mireasmă veselitoare şi minunată, minu-nându-ne şi spăimântându-ne, fiindcă covârşea tot auzul şi mintea. Deci, aducând pietre cioplite din Lachedemonia, am făcut racla şi o mică hăinişoară ţesută, apoi am pus în acea raclă sfintele moaşte. Iar din racla cea de aur am făcut vase pentru biserică, după cum se cădea.

După aceea, trecând 40 de zile de la săvârşirea sfântului, am spus dregătorului câte mi-a poruncit mie sfântul, adică să ne ducem la Roma, după cum am spus mai sus. Deci îndată gătind corabia şi luând bărbaţi cucernici şi înţelepţi, am plecat. Astfel, în câteva zile, cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns fără împiedicare în marea cetate. Iar fericitul Petru ştia de la Duhul Sfânt toate cele făcute şi le-a proorocit către ucenicii săi, zicând: „Pangratie, episcopul Tavrome-niei, s-a săvârşit. Şi iată Evagrie, ucenicul lui, vine la noi".

Apoi, luând pe oarecare ucenici, ne-a întâmpinat afară la porţile cetăţii. Deci eu, văzând pe Sfântul Apostol Petru, am căzut la picioarele lui, iar el m-a ridicat. Şi sărutându-ne unul cu altul, am plecat la locaşul lui, bucurându-ne. Şi începând eu să povestesc pătimirile lui Pangratie, el mi-a răspuns, zicând: „Fiule, cele ce vrei să ne spui, noi le ştim din dumnezeiasca pronie. Deci ia episcopia şi câte fapte bune ai

văzut la dascălul tău, Pangratie, urmează-le". Apoi a chemat toată preoţimea şi toţi credincioşii şi, făcând cuvioasa slujbă, mi-a dat soarta episcopiei, zicând: „Du-te, fiule, şi urmează după aşezământul dascălului tău".

Acestea zicându-le, a lăudat pe ighemonul Bonifatie, pentru credinţa lui în Hristos. Apoi, mulţumindu-i pentru osteneala sa, ne-a binecuvântat şi ne-a liberat. Şi după ce am ajuns în cetatea noastră, am botezat pe Bonifatie, iar el, ca un evlavios către Hristos ce era, fiind iubitor fierbinte de cereasca împărăţie, după ce a luat Sfântul Botez, a lăsat îndată vremelnica ighemonie şi, chemând pe un om cucernic, credincios şi puternic în război, l-a hotărât ighemon al cetăţii, iar el şi-a tăiat părul şi s-a îmbrăcat în haine sărace. Şi, rămânând între noi, n-a lipsit niciodată de la slujba şi pravila Bisericii. Iar după câteva zile, i-am zis lui: „Fiule Bonifatie, să zidim o biserică întru slava lui Dumnezeu şi a Sfântului Mucenic Pangratie, care a făcut aici multe roduri ale dreptăţii şi a mântuit atâta lume". Iar el primind cu bucurie cuvântul, s-a dus în divan şi mi-a adus o mulţime de aur. Din acesta cheltuind, am zidit o biserică bogată şi frumoasă, pe care am poleit-o cu aur şi am zugrăvit pe ea toate minunile Scripturii Vechi şi Noi. Asemenea am zugrăvit cu multă sârguinţă şi icoana dascălului meu Pangratie, pe care, când o văd, mi se pare că îl privesc pe el şi că vorbesc cu dânsul, şi mă bucur.

Multe încă şi nenumărate minuni şi semne s-au făcut la sfântul lui mormânt. Pe mulţi bolnavi care sufereau de multe boli şi se chinuiau, i-a tămăduit. Mulţi diavoli din oameni a izgonit, cu nebiruitul dar şi cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, pe care, pentru scurtimea istoriei, nu le-am mai scris aici. Ci am socotit, că ajung câte am zis mai sus, întru slava Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh, a unei dumnezeiri. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC CHIRIL, EPISCOPUL GORTINIEI
(Nu acela, care se cinsteşte la 6 septembrie şi la 14 iunie, ci altul, mai vechi cu anii)
(9 iulie)

Sfântul Chirii, a cărui credinţă s-a aflat înaintea lui Dumnezeu ca aurul scos din topitoare, a fost silit spre jertfele idoleşti de către ighemonul Luchie, pe vremea împărăţiei lui Deciu. Acest sfânt s-a arătat a fi bărbat desăvârşit cu înţelegerea, încă de când era prunc, pentru că se deprindea la lucruri bune şi se povăţuia spre plăcerea dumnezeiască. Şi oriunde auzea că locuiesc plăcuţi ai lui Dumnezeu, îşi lăsa părinţii şi se lipea de aceia, ca să poată auzi de la ei cuvântul lui Dumnezeu şi să se întărească în credinţă şi în fapte bune.

Iar după ce a venit în vârstă desăvârşită, a fost pus episcop al cetăţii Gortiniei, din insula Creta. Şi întotdeauna se punea pe sine pildă de viaţă îmbunătăţită, cu cuvântul şi cu lucrul, înaintea turmei sale, ocârmuind vreme de 50 de ani scaunul episcopiei.

Şi întărind bine în credinţa lui Hristos turma cea încredinţată lui şi pe mulţi aducându-i de la închinarea de idoli la adevăratul Dumnezeu, când a ajuns la adânci bătrâneţi, având 84 de ani de la naşterea sa, a fost prins de ighemonul Luchie şi silit să aducă jertfă necuraţilor zei. Insă bărbatul cel insuflat de Dumnezeu, punându-i lui înainte dumnezeieştile porunci, îi zicea: „Cel ce nu aduce jertfă adevăratului Dumnezeu, ci zeilor celor străini, acela se va pierde". Zis-a ighemonul: „Ai milă de bătrâneţile tale şi te închină idolilor noştri". Răspuns-a Sfântul Chirii: „Eu nu sunt bătrân, căci Domnul meu zice: Innoi-se-vor ca ale vulturului tinereţile tale..., iar ceea ce mă sfătuieşti tu pe mine şi la ceea ce mă sileşti, nu mi se cade să fac".

Atunci ighemonul i-a zis: „Te-am văzut că eşti bărbat înţelept şi priceput, deci socoteşte singur despre tine şi cinsteşte zeii noştri, de voieşti ca să te izbăveşti de muncile ce ţi se vor întâmpla". Răspuns-a Sfântul Chirii: „Cu adevărat priceput şi înţelept mă voi arăta atunci când, ceea ce învăţ pe alţii cu cuvântul, o voi arăta cu lucrul, petrecând nemişcat în credinţă şi nebiruit în munci". Ighemonul a zis:

„Alege-ţi cele de folos bătrâneţilor tale şi fii una cu noi". Răspuns-a Sfântul Chirii: „Atunci voi afla cele folositoare mie, când mă voi face pildă de bărbăţie şi de răbdare înaintea acestor fii ai mei, ce stau împrejurul meu!"

Astfel vorbind ei mult, Sfântul Chirii, prin dumnezeiasca Scriptură, a astupat gura necredinciosului şi nedreptului judecător, încât nu mai putea să răspundă nici un cuvânt împotrivă. Iar ighemonul, văzând că aproape tot poporul se întoarce prin învăţătura sfântului de la spurcata închinare a idolilor către adevăratul Dumnezeu al creştinilor, a hotărât acestea asupra mucenicului Chirii: „Chirii, nepriceputul şi nebunul pierzător al zeilor noştri, să fie ars de viu". Iar când Sfântul Chirii, plăcutul lui Dumnezeu, era dus la ardere, el mergea ca la ospăţ, bucurându-se şi cântând lui Dumnezeu cântări de mulţumire. Şi ajungând la locul unde era focul pregătit, îndată ostaşii au aruncat pe Sfântul Mucenic Chirii în mijlocul văpăii. Şi arzând focul şi lemnele prefăcându-se în cenuşă, poporul cel credincios aştepta ca să adune cu cucernicie oasele rămase. Dar iată, au văzut în mijlocul focului pe plăcutul lui Dumnezeu întreg şi nevătămat, stând cu mâinile întinse la cer.

O minune ca aceasta văzând-o închinătorii de idoli, au fost cuprinşi de frică şi de mirare, că nu numai de plăcutul lui Dumnezeu nu s-a atins focul, dar nici de hainele lui. Astfel l-a răcorit Duhul Sfânt în foc, deoarece şi el a scos pe mulţi din focul gheenei, întorcându-i de la închinarea idolească la Dumnezeul Cel adevărat. Şi înştiinţându-se ighemonul că episcopul Chirii, fiind aruncat în foc, a rămas viu şi nevătămat, s-a mirat mult de aceasta şi a poruncit să scoată pe plăcutul lui Dumnezeu din foc şi să-l aducă înaintea sa. Şi văzându-l întreg şi sănătos, s-a spăimântat şi a lăudat pe Dumnezeul creştinilor, Care a făcut această minune, şi a lăsat pe mucenic slobod. Iar credinciosul rob al lui Hristos nu înceta a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, adeverind că aceia care cred în adevăratul Dumnezeu, vor lua mare plată în împărăţia cerului. Şi astfel pe mulţi i-a povăţuit de la calea pierzării la calea mântuirii. Iar el plângea şi se tânguia cu nemângâiere, căci nu s-a învrednicit a-şi săvârşi pătimirea sa.

Iar poporul ascultându-l cu mare sârguinţă şi dulceaţă, toţi alergau la el cu un suflet şi cu un gând. Iar alţii doreau ca măcar de departe să-l vadă, căci precum din cuvintele lui, aşa şi din vederea feţei lui, aşteptau să-şi câştige rodurile mântuirii. Şi căzând la picioarele lui, ziceau: „Credem în Dumnezeul tău, căci cu adevărat mare este că a putut să te mântuiască pe tine din foc nevătămat". Iar el veselindu-se cu Duhul întru Domnul, primea pe toţi cei ce alergau la el, ca un părinte iubitor de fii şi îi prefăcea din fii ai întunericului, în fii ai luminii celei neînserate, botezându-i în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Apoi le zicea: „îmbărbătaţi-vă, fiii mei, şi să se întărească inima voastră; fiţi robi credincioşi ai Aceluia în Care aţi crezut şi El în toate vă va fi de ajutor şi vă va da vouă mai mult decât cele ce aşteptaţi să câştigaţi de la Dânsul, căci urechea n-a auzit, ochiul n-a văzut şi la inima omului nu s-au suit, acelea pe care le-a gătit Domnul, celor ce-L iubesc pe El".

Astfel întărind el pe credincioşi, un oarecare din închinătorii de idoli a spus ighemonului cele ce făcea plăcutul lui Dumnezeu. Iar ighemonul, umplându-se de iuţime şi mânie, i-a zis: „Pentru aceasta m-am milostivit spre el? Pentru ce l-am scos din foc? De ce nu l-am omorât atunci cu sabia mea? Deci acum nu-l voi mai răbda cât de puţin". Şi a dat a doua oară poruncă de moarte asupra plăcutului lui Dumnezeu: „Pe Chirii cel scos din foc, dreapta judecată nesuferindu-l să fie între cei vii, poruncesc să fie tăiat cu sabia".

Iar plăcutul lui Dumnezeu auzind de o judecată ca aceasta, s-a umplut de bucurie şi a proslăvit pe Hristos Dumnezeu că l-a învrednicit să fie părtaş patimilor Lui. Deci şi-a plecat cu veselie capul sub sabie şi, fiind lovit în grumaji, şi-a dat sufletul său Domnului, în nouă zile ale lunii iulie, Deciu stăpânind peste păgâni şi Luchie fiind ighemon în Gortinia, iar întru noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

CUVIOŞII PATERMUTIE, COPRIE ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII
(9 iulie)

Impăratul Iulian, care mai întâi a fost creştin, apoi s-a abătut întru călcare de lege şi în răutatea diavolului, făcându-se fiu al satanei, a adunat multa putere de oaste şi a pornit cu război împotriva perşilor. Şi mergând el pe drum, a vărsat mult sânge creştinesc, şi prinzând doi preoţi din Antiohia, pe Evghenie şi Macarie (Pomenirea lor la 19 februarie), şi muncin-du-i mult, i-a trimis în Mauritania la închisoare. In zilele acelui chinuitor erau în pustiile Egiptului doi bărbaţi cuvioşi, Patermutie şi Coprie, care vieţuiau cu un gând şi slujeau lui Dumnezeu împreună. Patermutie era mai bătrân cu anii, mai iscusit în nevoinţele călugăreşti şi mai întărit în fapte bune, iar Coprie era mai mic cu anii şi încă nu foarte întărit, ci era povăţuit de Patermutie, ca un ucenic de dascălul său şi ca un fiu duhovnicesc de către părintele său duhovnicesc.

Şi mai înainte de a fi prinşi ei pentru muncire, Coprie a spus lui Patermutie o vedenie care i s-a arătat noaptea în vis. „Am văzut, zicea el, cerurile deschizându-se şi un oarecare bărbat luminos venind la mine ţinând un toiag în mână, apoi de altă parte un om negru, care mergea împotriva aceluia. Acela aprinzând un foc, ieşea dintr-însul mult fum. Apoi, acel negru, întinzându-şi mâna, m-a apucat şi m-a pus în mijlocul fumului, în primejdie mare, deoarece mă cuprinseseră multe rele. Iar bărbatul acela purtător de lumină se depărtase de la mine şi un glas din cer a venit, zicând: «Rodul omului acesta se va rupe şi iar se va întoarce spre bine». Aceasta văzând-o, m-am deşteptat tulburat". Atunci Patermutie i-a zis: „Visul acesta nu este bun, căci mă tem să nu te depărtezi de Dumnezeul cel viu. Iată, călcătorul de lege, împăratul Iulian, lepădându-se de Hristos, face mare prigoană asupra Bisericii lui Dumnezeu şi mi se pare că şi noi vom fi prinşi la muncire. De aceea, fiule, vezi să nu te lepezi de Hristos, temându-te de îngrozirea muncilor sau fiind înşelat de îmbunări. Ci teme-te de Dumnezeu, adu-ţi aminte de poruncile Lui şi îmbărbătează-te".

După vedenia aceea, trecând puţine zile, împăratul Iulian a venit cu putere de oaste în hotarele Egiptului. Şi auzind el că în acele pustii petrec mulţi pustnici, a trimis ostaşi să străbată pustiile, şi pe câţi îi vor afla, să-i prindă şi să-i aducă la muncire. Atunci au prins şi pe aceşti doi părinţi, pe Patermutie şi Coprie, şi i-au dus la chinuitor spre cercetare. Deci Iulian a întrebat pe Cuviosul Patermutie: „Câţi ani ai de la naşterea ta, bătrânule?" El a zis: „75 de ani am de viaţă vremelnică pe pământ". După aceasta, împăratul uitându-se spre Coprie, a zis: „Spune şi tu, cel mai tânăr, câţi ani ai?" Coprie a răspuns: „Am 45 de ani de la naşterea mea".

Deci a poruncit împăratul ca pe bătrânul Patermutie să-l ducă în temniţă, iar pe Coprie, lăsându-l, a început a grăi către el astfel: „Să aduci jertfe zeilor, omule, ca să scapi de muncile ce te aşteaptă. Lasă înşelăciunea creştinească, căci la nimic nu-ţi foloseşte; că şi eu am crezut mai înainte în Hristos, dar nici un folos nu am aflat; însă acum, crezând în zeii cei fără de moarte, de multe şi de mari faceri de bine m-am învrednicit de la dânşii. De aceea şi pe tine te învăţ cu învăţătură folositoare, ca şi tu, lepădându-te de Hristos, să jertfeşti zeilor şi vei sta înainte de-a dreapta mea, având multe daruri de la mine".

Iar Coprie, luând aminte cu gura căscată la cuvintele împăratului, a uitat de sine şi s-a schimbat de la bine la rău. Deci, alunecând spre pierzare, a zis lui Iulian: „Bine mă înveţi, împărate. Bine că te-am găsit pe tine învăţător şi povăţuitor prea bun!" Apoi a strigat cu glas mare, zicând: „De acum înainte sunt ucenic al lui Iulian, iar nu creştin. Deci, pe cât am rătăcit mai întâi în înşelăciunea creştinească, de acum pe toate le voi îndrepta. Mă voi închina zeilor şi le voi aduce jertfe".

Auzind împăratul nişte cuvinte ca acestea ale lui Coprie, s-a bucurat foarte mult şi a zis: „Fericit este omul acesta, mai mult decât toţi oamenii, că a cunoscut pe zeii cei vechi, părinteşti, care dau viaţă veşnică lumii". După aceste cuvinte, ticălosul Coprie s-a închinat cu jertfe zeului Apolon şi, depărtându-se de Dumnezeu, a primit pe diavolul. Astfel sfinţii îngeri s-au depărtat de la dânsul, iar diavolii l-au cuprins, bucurându-se pentru el.

Şi aflând Cuviosul Patermutie că ucenicul său s-a lepădat de Hristos, s-a mâhnit foarte mult şi a început să plângă şi să se tânguiască pentru dânsul. Şi, plecându-şi genunchii, se ruga zicând: „Doamne, Dumnezeul puterilor, nu pierde pe păcătosul care a călcat porunca Ta! Adu-ţi aminte de lucrurile lui, cu care în tinereţe s-a ostenit pentru dragostea Ta. Nu lepăda de la faţa Ta pe acela pe care l-au înşelat cuvintele călcătorului de lege, ci miluieşte zidirea Ta şi caută lucrul mâinilor Tale!"

Iar a doua zi, împăratul a şezut pe scaun, Coprie stând înaintea lui, în partea dreaptă, îmbrăcat cu haină roşie; şi a poruncit să-l aducă pe Patermutie la cercetare. Şi fiind adus cuviosul, Coprie l-a văzut şi a zis: „Iată, vine înşelătorul care împiedica mântuirea mea". Şi venind stareţul aproape de judecată, Coprie a strigat către dânsul: „Patermutie, oare mă vezi pe mine bucurându-mă? Iar tu plângi. Eu sunt al lui Iulian, iar nu creştin". Patermutie a răspuns: „Te văd pe tine râzând şi plâng pentru tine".

Atunci împăratul a zis către stareţ: „Nu plânge, ci jertfeşte zeilor şi te bucură împreună cu dânsul". Patermutie a răspuns: „Bucuria lui este vremelnică, fiindcă acum se bucură, iar în veacul ce are să fie va plânge, de nu se va pocăi. Iar eu plâng acum, iar în viaţa ce are să fie, mă voi bucura. El aici se mândreşte cu haină roşie, iar acolo va fi dezbrăcat. Iar eu sunt gol aici, însă acolo voi îmbrăca haina cea de nuntă. El acum se satură, iar în veacul ce va să fie, va flămânzi. Iar eu flămânzesc acum, iar în viaţa cea viitoare mă voi sătura, când mi se va arăta mie slava Domnului meu. El acum stă în slavă, înaintea ta, a împăratului pământesc, în rânduiala slugilor tale, iar acolo va fi lepădat de la faţa împăratului ceresc cu necinste, şi va fi rânduit cu diavolii în focul gheenei".

Aceasta zicând-o stareţul, a privit în faţa lui Coprie şi i-a zis: „Amar ţie, ticălosule! Tu, cel ce ai fost mai înainte vas al darului, acum eşti gunoi în care diavolii dănţuiesc. Iată îngerii s-au depărtat de tine şi demonii s-au oprit împrejurul tău. Te-ai golit de adevăratul Dumnezeu şi te-ai îmbrăcat cu diavolul. Ai urât viaţa cea adevărată şi veşnică şi ai iubit pe cea vremelnică. Adu-ţi aminte de faptele tinereţilor tale şi vino-ţi în simţire! Lasă înşelăciunea în care ai căzut şi vino la mine! O, fiule, iubeşte iarăşi pe Dumnezeu, Căruia ai greşit şi pocăieşte-te! Şi acela, fiind milostiv, te va primi şi-ţi va ierta greşelile tale".

Acestea grăindu-le stareţul, Coprie s-a mâhnit cu inima, şi căin-du-se, a strigat cu glas mare, zicând: „Amar mie! Amar mie! Amar mie!" Apoi a început a se clătina într-o parte şi în alta. Şi, înviind cu duhul şi privind spre cer, a zis: „De acum nu mai sunt al lui Iulian, ci sunt iarăşi al lui Hristos. Eu am greşit, călcând porunca lui Dumnezeu. Am nelegiuit, lepădându-mă de Domnul meu, dar într-aceasta se va cunoaşte bunătatea Ta, Stăpâne, când mă vei milui pe mine, care am greşit Ţie. Milostiveşte-Te spre mine, Iubitorule de oameni, căci sunt acum ca un pom uscat, căruia i-a căzut rodul şi i s-a uscat frunza. Cuvintele celor fără de lege m-au înşelat şi viforul diavolului m-a afundat. Asupra mea a şuierat balaurul şi cetele diavolilor s-au bucurat de mine. Stelele cerului s-au tulburat, iar soarele şi luna şi-au ascuns lumina lor, pentru păcatul meu cel mare cu care am amărât pe Dumnezeu. O, îngeri ai lui Dumnezeu şi cetele drepţilor, alergaţi împreună cu oamenii din toată lumea; adunaţi-vă, plângeţi căderea mea şi întunecarea minţii mele, căci m-am lipsit de Hristos, soarele dreptăţii. Lumina credinţei s-a stins în mine şi s-a luat de la mine podoaba cea sufletească".

Apoi, întorcându-se către împărat, i-a zis: „O, diavole, pentru ce m-ai înşelat pe mine? Pentru ce m-ai tras şi pe mine în pierzarea ta, călcătorule de lege?" Deci, dezbrăcând de pe sine haina cea roşie, a aruncat-o înaintea lui, zicându-i: „Primeşte-ţi slava ta, pe care mi-ai dat-o, iar eu iarăşi voi primi pe aceea pe care am pierdut-o. Pentru că Dumnezeul meu este bun şi mă va face pe mine ca pe unul din argaţii Săi".

Şi văzând împăratul pe Coprie că s-a întors iarăşi la Hristos, s-a umplut de mânie şi a poruncit, ca îndată să ardă o tigaie mare de fier. Iar Coprie, auzind aceasta, a zis: „O, împărate, bine ai poruncit să mă ardă şi să mă taie în bucăţi, ca prin muncile acelea amare să-mi îndreptez căderea mea. Iar mai întâi să-mi pedepseşti limba mea, fiindcă aceea a greşit întâi, lepădându-se de Hristos". Atunci împăratul a poruncit să ardă o linguriţă mică de fier şi s-o pună pe limba lui Coprie. Şi văzând el linguriţa înroşită ca un cărbune, a zis către Sfântul Patermutie: „Părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, căci mă înspăimânt de munca aceasta". Stareţul i-a zis: „Rabdă, fiule, cu bucurie şi Domnul îţi va ajuta!"

Şi când s-a atins linguriţa de limba lui Coprie, îndată s-a răcit ca gheaţa, iar limba nu s-a ars. Şi a zis împăratul: „Aceşti oameni sunt vrăjitori; duceţi-i la tigaia pe care au fost arşi Evghenie şi Macarie". Şi fiind ei duşi, Coprie a zis către stareţ: „Roagă-te pentru mine, învăţătorul meu, căci foarte tare mă tem de muncire". Stareţul a zis: „Nu te teme, fiule, ci fii viteaz. Adu-ţi aminte de nevoinţele şi ostenelile tale cele pustniceşti, pe care din copilărie le-ai suferit cu îndrăzneală în pustie, pentru Dumnezeu. Au nu-ţi aduci aminte când ai petrecut 30 de zile nemâncând nimic? Şi iarăşi, au nu-ţi aduci aminte cum, răstignindu-te lui Hristos cu mâinile întinse în chipul crucii, ai stat astfel nemişcat 12 zile? Oare ai uitat cum te culcai pe pietre vartoase şi pe hârburi ascuţite? Dacă toate acestea le-ai răbdat cu plăcere pentru Hristos în viaţa ta, apoi pentru ce te temi de muncile acestea care se fac într-un ceas?"

Iar Coprie întărindu-se cu aceste cuvinte, faţa i s-a luminat şi mergea împreună cu stareţul spre tigaie, fără frică. Deci, suindu-se în tigaie, Patermutie i-a zis: „Frate, Coprie, ridică-ţi ochii în sus!" Iar Coprie, privind spre cer, a zis: „Văd îngerii apropiindu-se de noi! Capetele lor sunt prea pline de rouă, dar mă rog ţie, părinte, grăieşte către dânşii, să nu se mânie pe mine, că mă lepădasem de Hristos!" Astfel s-au suit amândoi pe tigaie şi umblau ca pe un loc verde, batjocorind pe muncitorul, căci tigaia îndată s-a răcit desăvârşit. Iar chinuitorul, văzând aceasta, mai mult s-a mâniat şi a poruncit ca să ardă un cuptor înfocat şi să arunce într-însul pe mucenici, spre a-i arde.

Iar când cuptorul ardea, unul din ostaşii împăratului, cu numele Alexandru, s-a apropiat de Coprie, şi i-a zis: „O ticălosule Coprie, mai înainte ai jertfit zeilor, iar acum nu voieşti? Intoarce-te iarăşi la ei, ca să te izbăveşti de moartea cea de foc". Sfântul Coprie i-a răspuns: „O, de mi s-ar ierta înaintea lui Dumnezeu păcatul meu cel dintâi cu care am greşit Hristosului meu! Căci de s-ar aduna toate apele mării, toate râurile, toate izvoarele şi toate picăturile cereşti, nu sunt îndestulate ca să spele spurcăciunea păcatului meu. Insă nu mă deznădăjduiesc de milostivirea Stăpânului cel iubitor de oameni!"

Iar Alexandru, umilindu-se de cuvintele lui Coprie, a zis: „Aş voi şi eu să fiu ostaşul acelui împărat, căruia voi sunteţi ostaşi". Şi începând Coprie a-l învăţa sfânta credinţă, l-a făcut pe el sa creadă în Hristos. Şi fiind cuptorul ars foarte tare şi cuvioşii mucenici mergând spre el, Alexandru le-a urmat, zicând: „Fericiţilor părinţi, voi merge şi eu cu voi; luaţi-mă cu voi în cuptor, pentru Hristos". Iar ei l-au luat pe el pe sub mâini şi mergeau împreună, apoi Alexandru, ieşind de sub mâinile lor, a mers înainte la cuptor. Şi când s-a apropiat de gura cuptorului, o văpaie mare a ieşit din cuptor împotriva lui, însă nu-l ardea. Iar Alexandru a zis către acea văpaie: „De ai ieşit cu porunca Domnului, ca să mă arzi pe mine, arde dar pe un om păcătos". Acestea zicându-le el, văpaia s-a despărţit în două şi a stat de o parte şi de alta, precum de demult apele din Marea Roşie, şi-i făcu lui cale prin mijlocul său.

Astfel a intrat Alexandru înlăuntrul cuptorului, neatingându-se văpaia de el. Şi văzând acolo pe îngerii lui Dumnezeu, a zis către dânşii: „Mă rog vouă, stăpânii mei, mântuiţi-mă pe mine, păcătosul". îngerii au răspuns: „Pentru aceea suntem trimişi aici de Dumnezeu, ca să te luăm întru mântuire". Deci i-au luat sufletul la Domnul, iar trupul lui a rămas mort în foc, dar n-a ars. După dânsul au intrat în cuptor şi Cuvioşii părinţi Patermutie şi Coprie, asemenea nearşi de foc, şi şezând lângă trupul lui Alexandru, cântau şi lăudau pe Dumnezeu.

Iar după ce cuptorul s-a răcit de tot, sfinţii au fost scoşi înaintea feţei împăratului vii şi întregi, nevătămaţi de foc cât de puţin. Asemenea a fost scos şi trupul Sfântului Alexandru nears, lăsând dintr-însul mare şi multă bună mireasmă. Şi minunându-se împăratul, a zis: „Cu adevărat mare este Hristos! " Apoi, schimbându-se iarăşi, a zis: „Mari sunt zeii, iar Hristos nu este nimic". Deci a început a sili pe sfinţi spre închinarea la idoli. Iar Cuviosul Patermutie a zis către dânsul: „De vreme ce nu te duci la război pentru slava lui Dumnezeu, de aceea nu te vei întoarce înapoi, ci vei fi rănit de moarte. Şi nu vei şti pe cel ce te va ucide şi vei muri rău". Atunci împăratul, umplându-se de mânie, a poruncit să-i ucidă cu sabia. Şi fiind scoşi sfinţii afară din cetate, la locul unde aveau să fie omorâţi, se rugau lui Dumnezeu înainte de sfârşitul lor. Atunci s-a auzit un glas din cer care lăuda pe Patermutie şi ierta pe Coprie, şi îi chema pe amândoi la odihna cea veşnică. Deci bucurându-se ei, şi-au plecat capetele sub sabie. Şi astfel s-au sfârşit, dându-şi sufletele lor pentru Domnul. Iar spurcatul Iulian, ducându-se la război, a fost biruit de ostaşii

perşilor şi, fiind rănit cu suliţa de o mână nevăzută, şi-a lepădat sufletul cumplit. Deci, neîntorcându-se la pământul său, a pierit cu sunet, după cuvântul Sfântului Patermutie.

Sfârşitul Sfinţilor Cuvioşi Mucenici Patermutie şi Coprie, precum şi al Sfântului Alexandru, a fost în nouă zile ale lunii iulie, stăpânind peste romani Iulian, călcătorul de lege, iar întru noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor Amin.

DESPRE ALT CUVIOS PATERMUTIE
(Din cartea lui Rufin preotul, cap. 9, şi din povestirile lui Coprie despre dansul)
(9 iulie)

Acest Patermutie, precum a povestit Coprie despre dânsul, a fost la început închinător la idoli, vătaf de tâlhari, hoţ şi jefuitor de morminte, care dezbracă pe morţi. El era plin de toate lucrurile cele rele şi spurcate, vestit cu răutatea în părţile Egiptului, dar s-a întors către Dumnezeu printr-o astfel de pricină.

Intr-o noapte oarecare s-a suit pe acoperişul unei case, în care petrecea o sfântă fecioară a lui Dumnezeu, şi a vrut să desfacă tâlhăreşte casa aceea pe deasupra, ca să intre în ea, spre a face fapta cea rea. Şi ostenindu-se el mult timp şi nimic sporind, a adormit şi a văzut în vedenie pe un bărbat luminos, îmbrăcat împărăteşte, zicând către el: „Incetează de acum cu răutăţile tale, de a vărsa sânge omenesc, de a face tâlhării şi a săvârşi spurcate fărădelegi. Intoarce-te la pocăinţă şi la osteneli plăcute lui Dumnezeu; primeşte încă şi chip de ostăşire îngerească, vieţuind de acum cu fapte bune, şi Eu te voi pune domn şi voievod la ostile Mele". Iar el s-a făgăduit cu osârdie să facă îndată cele ce i s-au poruncit. Atunci bărbatul ce a apărut i-a arătat o ceată de călugări şi i-a poruncit să fie mai mare peste ei.

Acestea văzându-le el în vedenie şi dormind, s-a făcut ziuă. Şi urcându-se fecioara aceea pe acoperişul casei şi văzând pe acela, s-a înspăimântat. Iar el deşteptându-se şi văzând pe fecioară s-a înfricoşat şi s-a uimit. Şi întrebându-l fecioara cine este şi pentru ce a venit, el n-a răspuns nimic, decât numai a rugat-o să-i arate unde este biserica creştinească. Iar fecioara înţelegând că în el este un lucru dumnezeiesc, l-a dus la biserică şi l-a pus înaintea preoţilor. Şi văzând el pe preoţi, a căzut la picioarele lor, rugându-i cu lacrimi să-l facă creştin şi să-l povăţuiască la calea pocăinţei.

Iar preoţii cunoscându-l pe el, s-au minunat şi nu-i credeau cuvintele, socotind că face vreo înşelăciune sau meşteşugire. Apoi văzându-i lacrimile şi nedepărtata rugăciune cea cu dinadinsul, au zis către el: „Dacă vei părăsi desăvârşit lucrurile tale cele rele şi vei vieţui bine, făcând fapte bune, te vom primi în creştinătate". Atunci el s-a făgăduit că va face ceea ce îi vor porunci. Deci preoţii l-au învăţat şi după câteva zile l-au botezat. Iar după primirea Sfântului Botez, Patermutie a rugat pe preoţi să-i dea oarecare poruncă, după care să se poată povăţui pe calea mântuirii. Iar ei i-au dat trei stihuri din psalmul întâi, ca să înveţe să le zică fără de carte. Deci el, socotind acelea, a zis: „Destule îmi sunt acestea spre mântuire". Iar după trei zile de la botez, s-a dus în pustie, unde a vieţuit multă vreme, petrecând ziua şi noaptea în rugăciuni şi în lacrimi, şi se hrănea cu rădăcinile verdeţurilor ce creşteau pe acolo.

Şi după multă vreme s-a întors la biserică, deprinzându-se bine nu numai a grăi cu cuvântul acele trei stihuri, dar şi a le împlini cu lucrul. Iar preoţii se mirau de o asemenea schimbare a vieţii lui celei rele, spre cea cu fapte bune, şi de înfrânarea sa cea nemăsurată şi voiau să-l oprească ca să-l înveţe citirea cărţilor. Iar el petrecând cu dânşii o săptămână, s-a dus iarăşi în pustie. Acolo a petrecut şapte ani, dar nu se mai hrănea cu rădăcini şi verdeţuri, ci cu pâine trimisă de Dumnezeu, şi aceea o dată în fiecare Duminică, căci în fiecare Duminică, după săvârşirea rugăciunilor, afla înaintea sa o pâine curată, pusă de o mână nevăzută, pe care o mânca cu mulţumită, iar până în Duminica următoare petrecea fără hrană, neslăbind de foame. Şi i-a dat Dumnezeu darul înţelegerii cărţilor, şi ştia toată dumnezeiasca Scriptură.

Iar după acei şapte ani, cu poruncă dumnezeiască, Cuviosul Patermutie s-a întors iarăşi la locuinţele poporului, spre folosul multora, şi, prin chipul vieţii sale pustniceşti, a atras la sine pe mulţi, care făcându-se ucenicii lui, mergeau după el şi urmau faptelor sale celor bune. Intre cei care veniseră la el să se facă ucenici, era şi un tânăr. Pe acela primindu-l, l-a îmbrăcat în îmbrăcăminte monahicească, adică cu rasă de păr, culion şi piele de capră, şi îl povăţuia spre călugărească plăcere de Dumnezeu. Cuviosul Patermutie mai avea obiceiul de a cerceta bolnavii şi a şedea lângă ei până la sfârşitul lor, apoi murind aceia, îi îngropa şi din sârguinţa sa le câştiga îmbrăcămintea de îngropare. Iar acel tânăr monah, văzând sârguinţa cea mare a stareţului pentru îngroparea morţilor, a zis către el: „Părinte, aş vrea ca şi pe mine tot astfel să mă îmbraci şi să mă îngropi, după ce voi muri". Răspuns-a părintele: „Aşa voi face, fiule, şi atât de mult te voi îmbrăca pe tine, până ce singur vei zice: este destul".

Şi nu după mult timp, a murit monahul cel tânăr, iar stareţul, după obiceiul lui, îmbrăcându-l cu îmbrăcămintea cea de îngropare şi acoperindu-i faţa, a zis către mort: „Fiule, îţi sunt destule acestea pentru îngropare, sau să mai adăugăm ceva?" Iar mortul a răspuns în auzul tuturor: „Sunt destule, părinte!" Deci toţi cei de faţă s-au mirat de o minune ca aceea şi au început a cinsti şi a slăvi pe stareţ, ca pe un făcător de minuni. Iar el nesuferind a fi slăvit de ei, a îngropat mortul şi îndată s-a dus pe ascuns în pustie. Dar după câtăva vreme, s-a întors iarăşi să cerceteze pe fraţii care îi povăţuise spre viaţa monahicească.

Şi i-a descoperit Dumnezeu pentru un frate bolnav, care era aproape de moarte şi îşi avea chilia sa sihăstrească lângă un sat oarecare, deci s-a dus cu sârguinţă ca să-l cerceteze. Dar, deoarece calea era depărtată, a întârziat în călătorie şi soarele era acum spre apus. Iar sfântul nu voia să meargă noaptea în satul acela, păzind cuvântul Domnului: Umblaţi până aveţi lumină, ca să nu vă cuprindă întunericul; şi de umblă cineva ziua, nu se poticneşte. De aceea, a zis cu mare credinţă către soare, pe când trecuse crugul de jumătate: „In numele Domnului nostru Iisus Hristos, să stai, soare, din cale şi să aştepţi puţin până voi ajunge în sat!" Iar soarele, care apusese pe jumătate, a stat şi a luminat cu cealaltă jumătate, aşteptând până ce cuviosul va ajunge în sat.

Şi văzând oamenii satului că soarele a întârziat a apune, s-au minunat şi adunându-se în mijlocul satului, priveau acea minune. Iar peste câtăva vreme au văzut pe Cuviosul Patermutie venind din pustie spre satul lor şi, întâmpinându-l, l-au întrebat de oprirea soarelui. Iar el le-a zis: „Nu vă aduceţi aminte de cuvintele Domnului, Care ne învaţă în Evanghelie să avem credinţă? Dacă cineva are credinţă cât un grăunte de muştar, acela poate să mute şi munţii. Deci, cel ce poate să mute munţii cu credinţa, acela cu aceeaşi credinţă este puternic ca şi soarele să-l oprească din mers".

Acestea zicându-le el, toţi au înţeles că pentru dânsul s-a oprit soarele, care, după ce el a venit în sat, îndată a apus. Şi s-au închinat stareţului cu frică, şi mulţi au mers după el până la fratele cel bolnav. Şi intrând în chilia lui, l-au găsit pe el săvârşit întru Domnul. Deci, făcând rugăciune, s-a apropiat şi a sărutat trupul mortului, zicând către dânsul: „Care este dorinţa ta, frate? Să te duci să vieţuieşti cu Hristos, sau încă să mai vieţuieşti cu noi în trup?" Atunci mortul îndată a înviat şi a deschis ochii şi, ridicându-se, a şezut şi a început a grăi: „Pentru ce m-ai întors pe mine, părinte? Căci îmi este mai bine să mă duc la Hristos şi să fiu cu Dânsul, iar a petrece în trup nu-mi trebuie". Şi i-a zis lui stareţul: „Dormi dar în pace şi roagă-te pentru mine". Iar el, culcându-se, a adormit iarăşi şi s-a făcut spaimă la toţi care erau de faţă; şi ziceau: „Cu adevărat acesta este om dumnezeiesc". Iar cuviosul îngrijind trupul mortului, a petrecut toată noaptea în cântare de psalmi, iar a doua zi, îngropându-l cu cinste, s-a dus de acolo.

Altă dată, un oarecare frate fiind bolnav şi aproape de moarte, cuviosul s-a dus la el spre cercetare. Şi văzându-l pe dânsul că se teme de moarte, pentru păcatele sale, a zis către dânsul: „Pentru ce nu eşti gata, fiule, spre ducere? Mi se pare că conştiinţa, mustrătoa-rea ta, va merge cu tine acolo". Bolnavul a zis: „Rogu-mă ţie, părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca să-mi dea măcar puţină vreme spre pocăinţă". Răspuns-a stareţul: „Acum cauţi vreme de pocăinţă? Dar cea trecută unde este? Ce ai făcut în toate zilele călugăriei tale? Oare n-ai putut să-ţi tămăduieşti rănile cele de mai înainte, ci mai ales ai adăugat altele noi?" Iar bolnavul nu înceta să roage pe stareţ cu lacrimi, ca să se roage Domnului pentru dânsul. Deci stareţul i-a zis: „De nu vei mai adăuga de acum rele peste rele, apoi mă voi ruga pentru tine.

Pentru că bun este Domnul Cel iubitor de oameni şi îndelung răbdător. El îţi va da câtăva vreme pentru curăţirea păcatelor tale". Aceasta zicând-o, şi-a plecat genunchii la rugăciune şi, după ce s-a rugat mult, a zis bolnavului: „Iată, trei ani îţi mai dă Domnul, să mai petreci în această viaţă, însă să te pocăieşti cu adevărat". Apoi, luându-l de mână, l-a ridicat din pat sănătos şi l-a dus cu el în pustie.

Iar după ce au trecut trei ani, s-a întors cu dânsul iarăşi la fraţi, şi l-a pus pe el înaintea lor ca pe îngerul lui Dumnezeu. Şi adunân-du-se mulţi la cuviosul, şi ascultând cuvintele lui cele cu miere curgătoare, a spus către dânşii cuvânt despre roadele pocăinţei, vorbind toată noaptea până dimineaţa. Şi întru acea vorbire, fratele acela care îşi împlinise pocăinţa cea de trei ani a fost văzut cum dormita, şi astfel şi-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu, fără durere şi fără frică, ca şi cum ar fi adormit cu un somn dulce.

Se mai povesteşte despre Cuviosul Patermutie şi aceasta, că el de multe ori a trecut râul Nil, umblând pe deasupra apei. Iar altădată, câţiva fraţi fiind adunaţi într-o chilie şi vorbind pentru folosul sufletului cu uşile încuiate, sfântul a stat în mijlocul lor, precum altădată Hristos a venit în mijlocul apostolilor, atât de mare era Cuviosul Patermutie întru minuni şi plin de darul lui Dumnezeu. Iar după mulţi ani ai vieţii sale celei plăcute lui Dumnezeu, s-a mutat către Domnul.

DESPRE ALT CUVIOS COPRIE
(Din cartea lui Rufin preotul, cap. 9 şi din Lavsaiconul lui Paladie, cap. 84.)
(9 iulie)

Sfântul Coprie, cel care l-a văzut el însuşi pe Sfântul Patermutie şi s-a făcut povestitor al minunilor lui, a fost cu rânduiala preot, având aşijderea darul facerii de minuni de la Dumnezeu. El petrecea în aceleaşi părţi ale Egiptului, tămăduind felurite boli între oameni şi gonind duhurile cele viclene. Odată, adunându-se la dânsul mulţi fraţi, el le povestea din viaţa Cuviosului Patermutie şi a celorlalţi sfinţi. Iar unul dintre fraţi, necrezând cele ce se spuneau, nu lua aminte şi, adormind, a văzut în vedenia visului, în mâinile Sfântului Coprie, o carte scrisă cu slove de aur, din care el vorbea către fraţi, iar aproape de dânsul stătea un oarecare bărbat luminos, cinstit la vedere şi împodobit cu cărunteţe. Acela, căutând cu mânie spre cel ce dormita, i-a zis: „Pentru ce nu crezi cele ce se grăiesc şi, neluând aminte, dormitezi?" Iar fratele acela, deşteptându-se înspăimântat, a spus îndată celorlalţi ceea ce a văzut şi, de atunci, asculta cu credinţă şi cu luare aminte toate cuvintele Sfântului Coprie.

Şezând la Cuviosul Coprie nişte fraţi străini, care veniseră la el spre cercetare, şi ascultând cuvintele lui cele folositoare de suflet, a venit un om mirean, purtând un vas cu nisip şi stătea la uşa chiliei, aşteptând până ce va sfârşi stareţul vorba sa. Atunci fraţii, văzând pe om, au întrebat pe stareţ, pentru ce a adus nisipul acela. Iar stareţul le-a răspuns: „Nu mi se cădea mie, fraţilor, ca să vă spun lucrul acesta, ca să nu mă arăt că mă slăvesc în deşert şi să nu piară plata ostenelilor noastre, lăudându-mă cu dumnezeieştile lucruri. însă văzându-vă pe voi că v-aţi ostenit pe un drum aşa de lung, nu ascund aceasta de voi, ci, spre folosul vostru, voi spune lucrurile lui Dumnezeu, pe care El a binevoit a le săvârşi prin noi, păcătoşii.

Pământul satului aceluia, care este aproape de noi, era cu totul neroditor şi din grâul cel semănat la ţarini abia se aduna sămânţa, pentru că un vierme născându-se, le mânca rădăcina şi rodea spicele mai înainte de coacere, iar oamenii satului aceluia erau cu toţii închinători de idoli. Iar noi, ajutându-ne darul lui Dumnezeu, i-am adus pe toţi la sfânta credinţă şi i-am botezat. Şi după ce toţi s-au făcut creştini, au venit la noi şi ne-au cerut să ne rugăm lui Hristos Dumnezeu pentru dânşii, ca pământul să le dea bună aducere de roade. Atunci am zis către dânşii: «Noi putem să ne rugăm, însă credinţa voastră să fie neîndoită spre Dumnezeu». Iar ei, spunând că au credinţă tare, au luat în sanurile lor nisip din pământul acesta, pe care umblă picioarele noastre cele păcătoase. Şi m-au rugat ca, în numele Domnului, să le binecuvintez nisipul acela, ca pe nişte seminţe, şi am zis către dânşii: «Să vă fie vouă după credinţa voastră!» Iar ei, ducându-se la locul lor, au amestecat nisipul acela cu sămânţa grâului lor şi l-au semănat în ţarini. Şi s-a făcut atât de mare îndestulare de rod, încât nici un pământ din aceste părţi ale Egiptului nu

poate să facă o aducere de roade ca aceea. Deci, din acea vreme, lucrătorii de pământ vin în toţi anii aici şi, luând nisip, îl aduc la noi, ca să îl binecuvântăm, şi credinţa lor nu este în zadar, pentru că totdeauna adună roduri îndestulate".

Intr-o vreme oarecare, Cuviosul Coprie vorbind înaintea poporului cu un eretic maniheu despre credinţă şi, neputând să dovedească pe cel mândru şi măreţ cu blândele sale cuvinte, a voit ca prin faptă să-şi arate credinţa cea dreaptă. Deci a poruncit să aprindă un foc mare şi a chemat pe eretic cu dânsul în foc, zicând: „Acela care nu va arde în foc, credinţa aceluia va fi dreaptă!" însă acel eretic a zis către dânsul: „Tu să intri mai întâi". Deci sfântul intrând în foc, văpaia s-a despărţit în două, şi el stătea pe cărbuni ca pe o iarbă verde, fără să-l vatăme. Astfel a stat în mijlocul focului o jumătate de ceas, şi a ieşit întreg, neatingându-se focul nici de hainele lui. Iar poporul, văzând acest lucru, s-a mirat foarte şi a preamărit pe Hristos Dumnezeu. Iar ereticul n-a voit să intre, însă poporul, împingându-l fără voie, îndată a început să ardă şi, sărind din foc pârlit, a început să fugă. Deci poporul, prinzându-l, striga: „Să se ardă ereticul!" Dar Cuviosul Coprie, potolind gâlceava poporului, a eliberat pe eretic viu, însă pârlit ca un tăciune.

Stareţul avea aproape de chilia sa o grădină mică, în care semăna verdeţuri şi roduri de mâncare, pentru străinii care veneau la dânsul. într-o noapte, intrând în grădină un oarecare închinător de idoli, a furat din roduri cât a putut să ducă şi, ducându-le acasă, a pus într-o căldare o parte din ele, ca să le fiarbă. Şi fierbând trei ceasuri şi mai mult şi arzând multe lemne, nimic n-a sporit, pentru că nici apa din căldare nu se încălzise. Iar omul acela se mira de acest lucru neobişnuit. Apoi, cunoscându-şi păcatul şi înţelegând puterea lui Hristos care lucrează întru creştini, a luat tot ceea ce furase, asemenea şi pe cele care erau în căldare, şi le-a dus la stareţ. Deci, aruncându-se înaintea picioarelor lui, i-a spus hoţia sa şi minunea care se făcuse. Pentru aceea cerea iertare şi se ruga să-l facă creştin. Şi s-a întâmplat că erau atunci la stareţ mulţi străini şi toţi s-au bucurat de acea minunată întoarcere spre Hristos a acelui om. Iar din roadele acelea s-au ospătat din destul şi au mulţumit lui Dumnezeu. Acestea şi mai multe minuni făcând Cuviosul Coprie, cu darul lui Hristos, s-a odihnit în pace şi a luat parte cu Cuviosul Patermutie în împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinste şi slavă în veci. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT TEODOR, EPISCOPUL EDESEI, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL
(Scrisă de Vasile, Episcopul Amasiei)
(9 iulie)

In cetatea Edesa era un bărbat cu numele Simeon şi avea de soţie o femeie ce se chema Maria. Amândoi erau binecredincioşi şi temători de Dumnezeu, umblând fără de prihană în poruncile Domnului şi făcând milostenie multă, pentru că erau bogaţi. Ei au născut o fiică, dar, dorind să nască un prunc de parte bărbătească, alergau la bisericile lui Dumnezeu şi se rugau Lui cu multă postire şi cu rugăciuni să le dăruiască un fiu.

Şi sosind Postul Paştilor şi ajungând în sâmbăta întâi a marelui post, zi în care Biserica face pomenirea Sfântului Marelui Mucenic Teodor Tiron, s-au dus amândoi cu daruri la biserica Sfinţilor Apostoli, la cântarea de dimineaţă. Acolo li s-a făcut la fiecare osebit o vedenie ca aceasta: Au văzut pe Sfântul Apostol Pavel stând în biserică cu Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron. Iar Sfântul Teodor a zis către Sfântul Apostol Pavel, arătând cu degetul spre Simeon şi spre Maria: „O, ucenice al Domnului, aceştia se roagă cu căldură şi cer naşterea unui fiu. Deci mijloceşte-le cererea la Dumnezeu, ca să aibă răsplătire pentru darurile şi milosteniile făcute de dânşii pe la biserici". Şi se vedea că apostolul le punea lor în mâini un prunc de parte bărbătească, zicându-le: „Iată, aveţi un fiu". Iar marele mucenic a zis: „Teodor să fie numele lui, că pruncul acesta va fi cu adevărat dar al lui Dumnezeu".

După vedenia aceea şi după săvârşirea cântării de dimineaţă, şi-au spus unul altuia vedenia ce avuseseră şi amândoi se mirau cum de au avut aceeaşi vedenie. Şi au mulţumit lui Dumnezeu foarte pentru că au primit înştiinţare pentru zămislirea fiului şi, bucurându-se, s-au întors acasă. Deci maica zămislind, se păzea cu multă înfrânare, ca ceea ce purta în sine pe cel ce avea să fie vas al Sfântului Duh. Apoi, venind vremea naşterii, li s-a născut un fiu şi i-au pus numele Teodor, precum l-a numit marele mucenic în vedenie, şi l-au luminat cu Sfântul Botez.

Iar pruncul crescând şi venind în anii copilăriei, părinţii l-au dat la învăţătura cărţii, dar era greoi la învăţătură şi zăbavnic cu vorbirea, deprinzându-se anevoie la cele ce i se spuneau lui. Dar toate acestea au fost după rânduiala lui Dumnezeu, ca nu de la oameni, ci din darul Domnului să i se dea lui înţelepciunea. Deci copilul era adeseori supărat de părinţi şi de dascăli şi era ocărât de cei de o vârstă cu el. Şi după o vreme, i-a venit un oarecare gând, ca să ceară de la Dumnezeu înţelegere. Şi a început a alerga adeseori la biserică şi a se ruga cu dinadinsul. Iar odată, povăţuindu-se de dumnezeiasca insuflare, a intrat într-o zi de Duminică în biserică şi, înainte de a începe Sfânta Liturghie, s-a ascuns în altar, sub sfântul prestol, nevăzându-l nimeni. Deci, venind arhiereul, a început a săvârşi Sfânta Liturghie.

Intr-acea vreme, copilul Teodor adormise sub sfânta masă şi a dormit acolo până la sfârşitul Liturghiei. într-acel somn i s-a făcut o vedenie ca aceasta. El vedea pe un prunc cam de o vârstă cu el, strălucind ca soarele, care îl hrănea pe el cu fagure de miere şi îi dădea în mâini un toiag păstoresc, binecuvântându-l. După vedenia aceea, Teodor deşteptându-se din somn, a ieşit de sub prestol. Iar arhiereul şi cei ce erau cu dânsul în altar, văzându-l, s-au mirat şi-l întrebau, pentru care pricină a fost acolo. Iar el le-a spus cele despre sine şi ce fel de vedenie a văzut. Şi înfricoşându-se arhiereul, îndată a numărat pe Teodor împreună cu clerul său, făcându-l citeţ.

De atunci, Teodor s-a făcut isteţ la minte şi cărturar, covârşind cu înţelegerea nu numai pe cei de o vârstă cu el, ci şi pe cei bătrâni. Şi s-a deprins cu înţelepciunea duhovnicească şi cu filozofia cea dinafară, pentru că era atunci în Edesa un dascăl vestit de filozofie, cu numele Sofronie. Deci aceluia i s-a dat pe sine la învăţătură şi în scurtă vreme a săvârşit toate învăţăturile. Iar când era el de 18 ani, tatăl său, Simeon, s-a mutat către Domnul. Apoi, după un an, şi Maria, mama lui, s-a dus către Domnul. Iar Teodor a împărţit săracilor averile cele multe care rămăseseră de la părinţii săi şi numai o parte a lăsat surorii sale, care acum era însoţită cu bărbat. Aceea a născut pe Vasile, care s-a învrednicit de arhiereasca rânduiala în cetatea Amasiei şi care a fost scriitorul vieţii Cuviosului Teodor.

După moartea părinţilor, fericitul Teodor s-a dus în Ierusalim, având vârsta de 20 de ani. Iar după ce s-a închinat la Mormântul Domnului şi a înconjurat toate sfintele locuri, a mers la lavra Cuviosului Sava, care într-acea vreme era povăţuită de avva Ioan. Acolo îmbrăcând chipul monahicesc, s-a deprins la nevoinţele pustniceşti şi a umblat în ascultări prin toate ostenelile, slujind cu sârguinţă la toate slujbele mănăstirii, vreme de 12 ani. După aceea a rugat pe egumen să-i poruncească lui să petreacă deosebi în linişte, într-o chilie sihăstrească. Deci, luând o chilie pustnicească, se liniştea slujind lui Dumnezeu. Hrana lui era puţină pâine după apusul soarelui şi apă cu măsură, şi aceea, nu în toate zilele. Pentru că uneori petrecea două sau trei zile fără hrană. De multe ori el ieşea în pustiul Iordanului şi zăbovea într-însul multe zile, flămânzind şi însetând, şi se ruga lui Dumnezeu ziua şi noaptea, ca un om fără de trup, apoi iarăşi se întorcea la chilia sa. Astfel a petrecut el 24 de ani, ducând o viaţă ca aceasta în nevoinţe pustniceşti.

Iar un tânăr cu numele Mihail, rudenie de-a sa, auzind de petrecerea lui cea aleasă în pustnicie, a venit din Edesa la dânsul, vrând să urmeze faptelor lui celor bune. Deci Teodor, primindu-l pe acela şi călugărindu-l, îl avea pe lângă el ca ucenic şi împreună nevoitor. Şi s-a deprins Mihail a împleti coşniţe, blidişoare şi alte vase foarte alese, pe care le ducea, cu porunca dascălului, în sfânta cetate a Ierusalimului şi le vindea. Iar preţul pe care îl lua, îl aducea la părintele său, Teodor, şi acela îl trimitea la lavră la părintele Ioan, ca să nu ia pâinea din mănăstire în zadar.

Intr-acele vremi, cu îngăduinţa lui Dumnezeu, părţile Palestinei şi ale Feniciei nu erau sub stăpânirea împăraţilor greci, ci sub stăpânirea saracinilor, pentru păcatele omeneşti. Deci creştinii, dându-le multe dajdii, îşi răscumpărau viaţa şi credinţa lor, iar Domnul mângâia pe poporul Său cel credincios, făcând

semne şi minuni la Sfântul Mormânt, prin care se astupau spurcatele guri ale agarenilor celor hulitori de Hristos, şi mulţi din cei mai mari ai lor mergeau de departe la Ierusalim ca să vadă Mormântul lui Hristos, şi dădeau cinste patriarhului creştinesc şi celorlalţi arhierei, făcând uşurare popoarelor.

Intr-acea vreme, Adrameleh, împăratul Persiei, cu soţia sa Seida, pornind de la Babilon, au mers la Ierusalim, ca să vadă Mormântul lui Hristos şi minunile care se făceau acolo. Iar Adrameleh era om blând, nevrând să asuprească pe creştini, afară de dajdia pe care o lua, iar despre credinţă se întreba cu cei iscusiţi în Scripturi numai cu cuvinte, făcând întrebări şi răspunsuri după socoteala sa cea persană. Şi fiind el încă în Sfânta Cetate, fericitul Mihail, ucenicul şi rudenia lui Teodor, a mers în Sfânta Cetate cu porunca cuviosului, ca să-şi vândă lucrul mâinilor sale, găzduind în metocul Sfântului Sava, care era în cetate.

Deci mai întâi s-a dus să se închine la Mormântul lui Hristos şi la Golgota, apoi a ieşit în târg ca să-şi vândă lucrul mâinilor sale. Şi l-a întâmpinat pe el un scopit al împărătesei Seida, care, văzând coşniţele cele bine lucrate şi vasele cele frumos împletite, s-a minunat de un lucru de mână ca acela preaales, şi a zis către dânsul: „Tânărule, vino după mine, că vei lua preţ bun pentru toate vasele tale". Iar Mihail i-a urmat lui, ca un miel fără de răutate, până la uşa casei egiptencei celei noi. Şi mergând scopitul, a spus împărătesei că un monah oarecare vinde nişte vase foarte frumoase. Deci împărăteasa îndată a poruncit să-l aducă înaintea sa.

Şi intrând fericitul Mihail înaintea feţei ei, s-a rănit spurcata femeie cu gând necurat asupra tânărului monah, pentru că el era cu adevărat frumos la faţă şi bine împodobit la stat, începând abia a-i creşte barba. Şi era subţire şi uscăţiv din postirea cea mare, dar din frumoasa lui vedere cea dinafară, se arăta buna podoabă cea dinlăuntru a sufletului său celui îmbunătăţit.

Iar împărăteasa, privind spre dânsul cu dinadinsul, se aprindea cu dragostea trupească spre el şi a început a-l întreba: „Cine eşti tu şi de unde vii?" Iar el a răspuns, zicând: „Sunt un monah sărac din lavra Sfântului Sava". Impărăteasa a zis către dânsul: „O, tânărule, te văd galben şi uscat şi mi-e milă de tine; deci voiesc să-ţi fac ţie bine. De eşti rob cuiva, te voi libera; de eşti robit, te voi izbăvi; de eşti neputincios, te voi tămădui; de eşti sărac, te voi îmbogăţi!" Iar curatul Mihail, auzind cuvintele ei înşelătoare, a cunoscut gândul ei cel viclean şi, ridicându-şi inima sa şi ochii cei dinăuntru la Dumnezeu, s-a rugat în mintea sa, zicând: „O, Stăpâne, iubitorule de oameni, izbăvitorul celor robiţi şi nădejdea celor deznădăjduiţi, Cel ce ai izbăvit pe proorocul Tău Daniil din gurile leilor, izbăveşte-mă şi pe mine în ceasul acesta de această leoaică cumplită, care voieşte să înghită sufletul meu şi să-l coboare în iad de viu!"

Apoi a zis către împărăteasă: „Oarecând am fost robit cu patimile cele dulci ale lumii, dar Stăpânul meu Hristos Dumnezeu m-a izbăvit cu darul Său. Am fost rob al păcatului, dar Domnul meu, luând chip de rob, m-a eliberat pe mine. Acela, aflându-mă bolnav şi luând neputinţa mea, m-a însănătoşit desăvârşit pe mine. Scăpătat am fost şi sărac, dar Fiul lui Dumnezeu Cel preabogat, sărăcind pentru mine, m-a îmbogăţit negrăit şi de nimic nu sunt lipsit. Deci bogăţiile tale nu-mi trebuiesc, căci am bogăţia mea şi sănătate şi libertate; şi mă îndestulez cu toate bunătăţile, din mila Mântuitorului meu".

Dar femeie cea fără de ruşine a zis către dânsul cu cuvinte de desfrânare: „O, tânărule, de-mi vei fi mie prieten, de multe bunătăţi te vei îndulci. Mulţi te vor ferici pe tine şi multora vei fi stăpân". Iar Sfântul Mihail i-a răspuns: „Eu iubesc pe Domnul meu Hristos, Cel ce m-a iubit şi şi-a dat sufletul Său pentru mine, şi doresc a-L iubi cu nesaţ. Iar prieteni, am rânduielile îngerilor celor cereşti şi cetele tuturor sfinţilor care au vieţuit îngereşte pe pământ, a căror frumuseţe şi podoabă este nespusă. De aceea, având un stăpân milostiv ca Acesta şi nişte prieteni iubiţi ca aceştia, nicidecum nu voi să-ţi fiu prieten, căci eu n-am parte cu tine!" Atunci împărăteasa Seida a început cu mânie a grăi către dânsul: „De nu vei face voia mea, apoi cu multe munci te voi pedepsi şi cu bătăi voi zdrobi trupul tău!" Răspuns-a monahul: „Eu mă sârguiesc ca să fac voia Domnului meu, iar voii tale nicidecum nu voiesc să mă supun. Iar de vei chinui trupul meu cu munci şi cu pedepsiri, veşnică dulceaţă vei mijloci sufletului meu. Să ştii cu dinadinsul, că, cu nici un fel de amăgiri, nu mă vei pleca pe mine spre pofta ta şi nici cu munci nu mă vei înfricoşa".

Impărăteasa a zis: „O, ticălosule, de câte bunătăţi te lipseşti, neîmplinind pofta mea! Oare nu sunt frumoasă şi vrednică de iubire şi de poftire?" Cuviosul monah a răspuns: „Nu numai că nu eşti frumoasă, dar eşti foarte urâtă la chip şi puturoasă; deci nu eşti vrednică de dragoste, ci de ură!" Atunci necurata împărătească, umplându-se de mare mânie, a poruncit ca să-l întindă la pământ pe feciorelnicul monah şi să-l bată fără de milă cu toiege. Deci, muncindu-l pe el foarte mult, l-a trimis la împărat legat cu lanţuri, scriindu-i astfel: „Acest spurcat monah m-a defăimat cu batjocori necinstite. Deci de-l vei lăsa pe el viu, apoi mă vei avea pe mine moartă". Iar împăratul, citind scrisoarea, s-a învoit la cererea ei, pentru că nu voia să o supere pe ea, însă mai întâi a voit ca singur să vadă pe monah şi a poruncit să-l aducă înaintea sa.

Iar cuviosul, fiind adus înaintea împăratului, n-a voit să i se închine lui, precum este obiceiul perşilor a se închina înaintea împăraţilor şi boierilor, ci stătea neplecat, arătând cu bărbăţie vitejia şi neplecarea sufletească către cei potrivnici. Iar împăratul, uitându-se la el cu ochi mânioşi, a zis cu iuţime: „O, mândrule monah, ce ai să răspunzi la fapta care ai îndrăznit tu să o faci? Dar mi se pare că eşti fără de răspuns?" Răbdătorul de chinuri Mihail a zis: „Impărate, trei fapte bune ţi se cuvine să ai mai mult decât altele: frica de Dumnezeu, dreapta judecată şi îndelunga răbdare către cei greşiţi".

Auzind împăratul nişte cuvinte ca acestea ale lui, s-a îmblânzit cu firea şi a poruncit să-l dezlege din lanţuri. Apoi a început cu blândeţe a-l întreba pe el de unde este. Iar el i-a răspuns: „De neam sunt din cetatea Edesa, iar acum sunt monah în lavra Sfântului Sava". Apoi când l-a întrebat împăratul despre ce era scris împotriva lui, sfântul a grăit: „La mine s-a împlinit pilda aceea ce se povesteşte: Cineva a nimerit din întâmplare peste un şarpe ce se cheamă vasilisc, care numai cu vederea omoară oameni. Deci, vrând să scape de el, a nimerit peste un leu. Insă mai cu voie i-a fost lui vecinătatea leului, decât a veninosului şarpe vasilisc, care omoară cu ochii!"

Atunci împăratul, înţelegând puterea pildei şi cunoscându-l pe el că este nevinovat, l-a iubit pe el, pe de o parte pentru frumuseţea lui, iar pe de alta pentru buna lui înţelegere. Deci voia ca să-l întoarcă pe el de la credinţa creştină şi să-l aducă la credinţa persană cea rea. Şi avea împăratul pe lângă dânsul pe un iudeu oarecare, învăţător de lege, mult grăitor în cuvinte. Pe acela luându-l ca ajutor, a început a grăi către monah: „Eu mă milostivesc spre tine şi îţi cruţ tinereţea, văzând înţelegerea ta, dar te sfătuiesc, îţi poruncesc şi te rog: Depăr-tează-te de la învăţătura cea aspră a lui Hristos, leapădă-te de credinţa creştină şi lipeşte-te de slujba mea cea persană, căci îmi vei fi mie în loc de fiu şi te voi pune stăpân mai presus decât boierii mei, şi te voi face domn peste toate bunătăţile mele".

Atunci Cuviosul Mihail, ridicându-şi ochii spre cer şi suspinând din adâncul inimii, a zis: „O, Hristoase împărate, să nu-mi fie mie a mă depărta de Tine, Dumnezeul meu, chiar şi munci fără de număr de voi primi". Iar lui Adrameleh i-a zis: „Impărate, eu sunt rob al Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, al unei dumnezeiri nedespărţite. Pe Aceasta o mărturisesc şi nu mă voi depărta de la o mărturisire ca aceasta, ci sunt şi voi fi într-însa de-a pururea".

Impăratul auzind aceasta, a zis către dânsul: „Iţi place ţie oare să fii îmbrăcat într-acest chip întunecos, în care eşti acum?" Sfântul a răspuns: „Eu mai bine mă împodobesc cu această haină monahicească, decât te împodobeşti tu, în hainele tale împărăteşti". Impăratul a zis: „Ştiu foarte bine cărţile noastre şi Scriptura voastră creştină, pe care o numiţi Evanghelie, am citit-o. Dar nicăieri n-am găsit nişte porunci ca acelea, ca să se îngreţoşeze de nuntă şi de carne". Sfântul a răspuns: „Viaţa creştinilor s-a despărţit în două: în cea monahicească şi în cea lumească. De aceea cei simpli au binecuvântare să se însoare şi să mănânce carne, nefiindu-le lor păcat una ca aceea, numai de vor păzi celelalte porunci ale lui Hristos, iar nouă, celor ce ne-am lepădat de lume şi ne-am făgăduit să ne păzim fecioria, nu ni se cade să ne însoţim cu nunta, pentru că învăţătorul neamurilor, Apostolul Pavel, a zis: Cel neînsurat se îngrijeşte de ale Domnului, cum să placă Domnului, iar cel însurat se îngrijeşte de cele lumeşti, cum să placă femeii. Şi iarăşi: Cel ce se însoară bine face, iar cel ce nu se însoară mai bine face. Deci noi, vrând a plăcea Domnului nostru Iisus Hristos, am ales să călătorim pe calea cea mai bună, adică să vieţuim fară a ne însura. Iar carne nu mâncăm, nupentru vreo spurcăciune, ci pentru înfrânare, pentru că Pavel zice: Impărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare şi băutură, ci dreptate şi pace, şi celelalte lucruri bune, precum şi postirea cu sfinţenie".

Zis-a împăratul: „Pavel v-a înşelat pe voi". Sfântul a răspuns: „Nu ne-a înşelat, ci ne-a scos din înşelăciune şi ne-a povăţuit cum să intrăm în bunătăţile pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit. Acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El. Iar dacă voieşti, o, împărate, să ştii cu adevărat pe înşelătorul şi înainte mergătorul lui Antihrist, el este Mahomed al vostru, care a înşelat tot neamul saracinilor şi încă şi pe al perşilor, vărsându-şi veninul răutăţii sale". Dar iudeul ce stătea înaintea împăratului a zis către Sfântul Mihail: „Pavel al vostru nu era oare iudeu?" Răspuns-a sfântul: „Deşi era iudeu, însă, cu porunca Domnului, a făcut deşartă umbra Legii celei vechi şi a binevestit darul cel adevărat, pe care l-au proorocit proorocii în Legea veche". Zis-a iudeul: „Cum ai învăţat de la Pavel, când tu nici nu l-ai văzut? Invaţă-te de la mine, pe care mă vezi, şi auzi cuvinte din gura mea". Zis-a Mihail: „Dacă vei începe a învăţa ca şi acela, atunci te voi asculta, dar dacă vei amesteca învăţătură potrivnică, voi fugi de tine ca de un şarpe, pentru că Pavel a zis: Dacă cineva vă va propovădui vouă mai mult decât ceea ce aţi primit, anatema să fie!"

Zis-a împăratul: „Pentru ce vă lepădaţi de proorocul Mahomed? Oare n-a propovăduit el pe Dumnezeu saracinilor, arabilor şi perşilor? Oare nu a sfărâmat idolii şi nu a învăţat viaţă bună?" Răspuns-a sfântul: „Dacă cineva scoate dintr-o temniţă pe oarecine şi îl închide în alta mai întunecoasă, atunci ce fel de facere de bine îi face acestuia? Au nu l-a înşelat pe acela, ducându-l de la un întuneric la altul? Astfel v-a făcut vouă Mahomed al vostru. Iar noi ştim că una este calea cea neînşelătoare spre lumina adevărată, adică, credinţa cea dreaptă în Tatăl, în Fiul şi în Sfântul Duh, într-un Dumnezeu în trei feţe". Zis-a împăratul: „înţelept şi bun cuvântător se pare că eşti, însă negreşit că doi vor birui pe unul". Răspuns-a sfântul: „Trei sunteţi, nu doi, şi veţi fi biruiţi de unul, cu puterea lui Hristos". Impăratul l-a întrebat: „Numai doi vorbim cu tine, eu şi cu iudeul; deci cum de ne numeşti trei? Cine este al treilea între noi?" Răspuns-a sfântul: „Intre voi amândoi stă nevăzut diavolul, învăţătorul vostru!"

Iar împăratul deşi se umplea de mânie, însă se înfrâna de iuţime, nădăjduind că va dovedi cu cuvinte pe ostaşul lui Hristos. Deci a zis către el: „Lasă-ţi vorba ta cea multă şi supune-te mie, mărturiseşte că Mahomed e prooroc şi apostol al lui Dumnezeu, şi îmi vei fi ca un fiu, îndulcindu-te de multe bunătăţi". Grăit-a sfântul: „O, împărate, dar mărturiseşti tu pe Dumnezeu şi Cuvântul Lui?" Răspuns-a împăratul: „Mărturisesc cu adevărat". Zis-a sfântul către iudeu: „Dar tu mărturiseşti, că prin Cuvântul Domnului s-a întărit cerul şi cu Duhul gurii Lui toată puterea lor?" Răspuns-a iudeul: „Adevărat că este aşa".

Iar cel plin de Duhul Sfânt, mărturisitorul lui Hristos, a zis către ei: „Iată, voi singuri mărturisiţi adevărul, măcar că nu credeţi precum se cade. Eu însă nu voi mărturisi minciuni nicidecum, ci acum am zis şi iar voi zice, că Mahomed nu este prooroc, nici apostol, ci înşelător, mincinos şi înainte mergător al lui antihrist. Iar tu, iudeu fiind, să ştii cu adevărat, că acum Hristos a venit în lume prin nestricăcioasă naştere din Preasfânta Fecioară, şi mai mult să nu aştepţi naşterea Lui după trup. Iar acela pe care tu îl aştepţi, acela va fi necuratul antihrist, care va tulbura toată lumea; iar înaintea lui a mers acum înşelătorul Mahomed, înainte mergătorul lui".

Zicând sfântul unele ca acestea, perşii şi saracinii care erau de faţă s-au mâniat asupra lui, iar cei ce erau creştini s-au bucurat cu duhul, zicând în sine: „A biruit monahul cu darul lui Hristos". Şi mâniindu-se împăratul asupra jidovului, i-a zis: „In zadar te-am chemat să te am ajutor, pentru că nici un ajutor n-am avut de la tine". Deci l-a izgonit de la faţa sa, zicându-i: „Eu singur îl voi dovedi pe monah şi îl voi întoarce la mine". Iar Sfântul Mihail, umplându-se de bucurie, a zis: „Iată, unul a fugit cu ruşine, fiind biruit de puterea Hristosului meu, dar mai sunt încă doi şi aceştia iute vor fi biruiţi, pentru că ajutorul meu este neînfrânt şi nebiruit". După aceea, împăratul a zis către răbdătorul de chinuri: „O, monahule, una din două îţi stă ţie de faţă: ori să te supui mie şi să vii la credinţa noastră, ori cu amară moarte să te lipseşti de această viaţă dulce". Zis-a sfântul: „O, împărate, mă rog ţie ca să-mi faci una din trei: ori slobozeşte-mă la stareţul meu, ori la Hristosul meu mă trimite, cu vreun chip de moarte, sau fă-te creştin şi să ai împărtăşire cu noi".

Şi nesuferind împăratul acea îndrăznire a lui, s-a mâniat şi a poruncit să aştearnă pe pământ mulţi cărbuni aprinşi şi să pună pe mucenic cu picioarele desculţe peste ei. Iar răbdătorul de chinuri stătea nemişcat pe acei cărbuni aprinşi, neţinut de nimeni, răbdând cu bărbăţie arderea focului pentru dragostea

lui Hristos şi cântând psalmii lui David. Şi stând el mult astfel, a poruncit să-l ia de pe cărbuni şi să-i dea un pahar cu otravă de moarte, pe care, luându-l, a zis întâi simbolul credinţei, adică "Crezul", până la sfârşit. Apoi, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a băut otrava cea de moarte şi a rămas nevătămat. Iar împăratul s-a mirat foarte şi a poruncit ca să aducă un tâlhar din cei vrednici de moarte şi să-i dea să bea din aceeaşi otravă. Şi bând tâlharul paharul cu otravă, îndată şi-a dat sufletul cu răcnet şi i-a crăpat tot trupul, iar Sfântul Mihail a rămas întreg şi sănătos.

Atunci toţi creştinii ce erau acolo, văzând acea minune, s-au umplut de bucurie şi proslăveau pe Dumnezeu. Iar saracinii s-au ruşinat şi crezând ei că aceea este o batjocură pentru credinţa lor, strigau către împărat, ca ori să-l ucidă pe acel monah, ori să piardă pe toţi creştinii. Iar împăratul, făcând voia neamului saracinilor, a poruncit să scoată pe mucenic afară din cetate şi să-i taie capul cu sabia. Şi scos fiind răbdătorul de chinuri la moarte, mulţi dintre creştini şi saracini s-au dus după el ca să-i vadă sfârşitul. Şi mergând la locul de tăiere, a stat spre răsărit şi, ridicând ochii şi mâinile spre cer, s-a rugat, zicând: „Stăpâne Preaînalte, Atotţiitorule cel fără de început şi pururea fiitor, Ziditorule a toată făptura, Impărate al împăraţilor şi Doamne al domnilor, îţi mulţumesc că m-ai învrednicit a-mi săvârşi nevoinţa, iar acum mă rog bunătăţii Tale să nu se atingă de mine mâna diavolului şi să nu mă surpe în adâncul pierzării, ci primeşte sufletul meu prin sfinţii Tăi îngeri şi du-l în locaşurile odihnei, că pe Tine, Doamne, Te-am iubit şi pe Tine Te cânt şi Te măresc, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, o dumnezeire şi o împărăţie. Că a Ta este slava în veci. Amin".

Rugându-se astfel şi binecuvântând pe credincioşi, şi-a plecat capul sub sabie şi, fiind tăiat, s-a sfârşit. Iar creştinii, văzând aceasta, au înălţat slavă lui Dumnezeu, Cel ce a întărit pe pătimitorul Său. Şi venind monahii care locuiau în metocul Sfântului Sava cel din Ierusalim, voiau să ia trupul mucenicului şi să-l ducă în lavră. Iar credincioşii care erau în Ierusalim se împotriveau monahilor, zicând: „Aici a pătimit, aici să se îngroape, pentru sfinţenia şi binecuvântarea poporului celui credincios". Iar monahii ziceau dimpotrivă: „Este crescut în pustie şi este fiu al Cuviosului Sava; deci nu se cade a-l îngropa decât numai în lavră". Şi fiind multă neînţelegere între dânşii, a ajuns pricina până la împărat, iar împăratul a judecat ca monahii să ia trupul mucenicului. Deci ei l-au luat îndată şi l-au adus la metoc.

In aceeaşi zi s-a descoperit Cuviosului Teodor cele ce a pătimit Sfântul Mihail şi, ducându-se în biserică, a spus avvei şi fraţilor, zicând: „Fratele Mihail şi-a săvârşit astăzi în cetate nevoinţa mucenicească". Şi îndată a trimis părintele pe fraţi, să aducă pe mucenic în lavră cu cinste. Deci aceia, ducându-se, l-au adus de acolo noaptea, ca să nu li se facă vreo necinste din partea saracinilor. Şi a arătat Domnul atunci o minune cu moaştele robului Său. Căci, coborându-se din cer un stâlp de foc, mergea înaintea trupului mucenicului şi strălucea pe toţi care mergeau pe lângă dânsul. Incă s-a întâmplat că şi unii din cetăţeni, care n-aveau somn în noaptea aceea, au văzut acel stâlp mergând spre lavră şi strălucind partea aceea. Iar Cuviosul Teodor a ieşit în întâmpinarea mucenicului vărsând pâraie de lacrimi, pe de o parte de jale, iar pe de alta de bucurie, pentru că plângea ca pentru ucenicul şi rudenia sa, dar se bucura că iubitul lui împreună-vieţuitor s-a învrednicit de cununa mucenicească. Asemenea şi avva lavrei a ieşit cu toţi fraţii cu lumânări şi cu tămâieri, cântând cu lacrimi cântări muceniceşti. Şi astfel l-au adus în biserică.

In lavră era un frate bolnav cu numele Gheorghe, care zăcea de trei ani şi la care Cuviosul Mihail se ducea adeseori pentru a-l cerceta. Acel slăbănog, auzind despre moartea cuviosului, se ruga de fraţii care mergeau la biserică să-l ducă şi pe el, ca să vadă pe mucenicul şi iubitul său frate. Dar nimeni nu se îngrijea atunci de el, căci fiecare alerga singur. Deci bolnavul a lăcrimat de mare jale şi a zis: „O, frate Mihaile, dacă ai aflat dar înaintea lui Dumnezeu şi dacă ai câştigat îndrăzneala spre Hristos, adu-ţi aminte şi de mine, prietenul tău, şi cere putere pentru mine, slăbănogul, ca să vin să te văd şi să-ţi dau sărutare întru Domnul!"

Zicând el aceasta, deodată a simţit putere în sine, şi deşi până atunci nu putea să se mişte nici pe pat, s-a sculat sănătos şi a mers la biserică. Şi căzând la trupul mucenicului, îl săruta cu multe lacrimi, zicând: „Iubitul meu frate, cu adevărat ai mare îndrăzneală către Hristos! Cu adevărat tu mi-ai arătat dragostea cea desăvârşită mie, pătimaşului. Pentru că şi viu cât ai fost, mi-ai slujit mie, nevrednicului, şi acum, ducându-te la Hristos, mi-ai dăruit deodată neaşteptată sănătate!" Şi cântând fraţii obişnuitele cântări ale

îngropării, au pus pe mucenic în gropniţa sfinţilor părinţi care pătimiseră înainte. Aşa s-a săvârşit Sfântul Mucenic Mihail în 24 de zile ale lunii iulie. După aceea se arăta adeseori Cuviosului Teodor în vedeniile de noapte, cu îmbrăcăminte mucenicească şi împodobit cu cunună. Şi strălucind cu negrăită lumină, zicea către dânsul: „Părinte, nu te mâhni pentru mine, că am aflat milă de la Hristos Dumnezeul meu, de la Care ţi s-a gătit şi ţie răsplătire, pentru învăţătura ta, cu care m-ai învăţat". Dar să ne întoarcem iarăşi la povestirea vieţii Cuviosului Teodor.

Domnul, Care rânduieşte toate spre folos, n-a voit să ascundă mai mult sub obrocul petrecerii pustiei pe un luminător ca acesta, pe fericitul Teodor, care putea, cu chipul vieţii sale îmbunătăţite, să fie spre folos la mai mulţi şi să lumineze lumii ca o lumină. Deci l-a pus pe el în sfeşnicul vredniciei celei înalte a arhieriei, într-un chip ca acesta. Intr-un an oarecare, în sfântul şi marele post al Paştilor, Preasfinţitul Patriarh al Antiohiei a mers la Ierusalim, pe de o parte ca să se închine Mormântului lui Hristos, cel de viaţă primitor, iar pe de alta pentru unele trebuinţe bisericeşti. Şi fiind doi patriarhi împreună - al Antiohiei şi al Ierusalimului - şi adunându-se şi mulţi episcopi din amândouă eparhiile, au venit din cetatea Edesei nişte bărbaţi cinstiţi, din rânduiala duhovnicească şi mirenească, cerând episcop pentru cetatea lor, fiindcă episcopul lor murise. Deci s-a făcut cercetare cine ar fi vrednic de o cinste ca aceea şi de scaun.

Iar Preasfinţitul Patriarh al Ierusalimului, povăţuit fiind de dumnezeiescul Duh, şi-a adus aminte de fericitul Teodor şi a zis: „Pe nici unul nu-l socotesc să aibă acel fel de viaţă asemenea îngerilor şi să poată fi iscusit spre îndreptarea lucrurilor bisericeşti, precum este Teodor, minunatul între cei ce se liniştesc, monahul lavrei Sfântului Sava". Iar părinţii Palestinei mărturiseau că este adevărat, pentru că viaţa lui Teodor era slăvită prin toată Palestina. Deci, s-a bucurat tot soborul, iar patriarhii au trimis îndată de l-au chemat şi, numindu-l episcop, deşi se lepăda cu multe lacrimi, i-au poruncit să treacă prin obişnuitele trepte bisericeşti şi să primească sfinţirea preoţească.

Şi s-au bucurat şi bărbaţii Edesei de episcopul ales, pe de o parte că auziseră de viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu, iar pe de alta că-l ştiau că este născut în cetatea lor. Şi sosind Joia cea Mare a Cinei celei de Taină a lui Hristos, au slujit amândoi patriarhii şi mulţime de episcopi cu dânşii şi au hirotonisit episcop pe Cuviosul Teodor. Iar în vremea hirotonisirii lui s-a făcut o minune, pe care au văzut-o toţi. Un porumbel mai alb ca zăpada, zburând prin înălţimea bisericii, s-a pogorât pe capul celui ce se numise episcop. Şi văzând aceasta patriarhii, episcopii şi preoţii care erau cu dânşii, s-au minunat şi au preaslăvit pe Dumnezeu, zicând: „Cu adevărat, bărbatul acesta este vrednic de arhierie!"

Iar după săvârşirea hirotoniei, Cuviosul Teodor s-a făcut ca un înger al lui Dumnezeu, strălucind luminos cu faţa, fiind cu totul purtător de Dumnezeu şi învrednicindu-se a primi mai îndestulat darul Duhului Sfânt. Iar în Sfânta şi Marea Sâmbătă, asemenea şi în prealuminatul praznic al Invierii lui Hristos, a slujit împreună cu amândoi patriarhii; iar în Lunea cea luminată s-a dus la lavră să se închine sfinţilor părinţi, şi le-a fost tuturor multă bucurie şi plângere. Ei se bucurau că fratele lor s-a învrednicit de arhierie şi plângeau că se lipsesc de împreună vieţuirea cu un aşa părinte. Şi plângea mult şi Sfântul Teodor, căci lăsa pe iubiţii săi tovarăşi, chilia cea sihăstrească şi liniştea cea dorită lui. Deci, sărutându-i pe toţi cu lacrimi, s-a întors în Sfânta Cetate. Apoi, după Duminica Tomii, edesenii rugându-l să nu zăbovească mai mult, a plecat la Edesa, fiind cu dânsul şi Vasilie, scriitorul vieţii lui şi nepotul lui după soră.

Iar când au sosit la râul Eufrat, s-au oprit la mal, vrând să rămână acolo, şi au pus corturile lor. Atunci cuviosul, tânguindu-se că s-a lipsit de Sfânta Cetate şi de sfânta lavră, a zis psalmul lui David: La râul Babilonului, acolo am şezut şi am plâns, când ne-am adus aminte de Sion... Aceasta zicând, a plâns şi se gândea să fugă. Şi înţelegând edesenii aceasta, au pus păzitori, ca nu cumva să se lipsească de păstorul lor. Iar în acea noapte i s-a făcut cuviosului o arătare dumnezeiască, zicându-i: „Nu ţi se cade ţie să te asemeni cu sluga cea leneşă care a ascuns în pământ talantul cel dat lui de Domnul, ci să fii asemenea cu sluga care a luat cinci talanţi şi zece a câştigat şi a dobândit stăpânire peste zece cetăţi. Deci nu te lepăda a purta jugul lui Hristos cel pus pe tine".

După această vedenie, Sfântul Teodor a zis: „Voia Domnului să fie!" Deci a mers cu edesenii, lepădând gândul de a fugi şi tânguirea. Iar când s-au apropiat de Edesa, a ieşit toată cetatea în întâmpinarea noului arhiereu şi dreptcredincioşii l-au primit cu negrăită bucurie. Şi s-a bucurat Sfântul Teodor cu duhul văzând zidirea bisericii celei soborniceşti din Edesa, care avea mărimea şi frumuseţea doar cu puţin mai prejos decât cea a Invierii lui Hristos din Ierusalim. Şi dând tuturor pace, a căzut la cinstita raclă a Sfinţilor Mucenici Gurie, Samona şi Aviv (pomenirea lor la 15 noiembrie) şi a udat-o cu multe lacrimi. Astfel şi-a primit scaunul arhiereul lui Hristos, împărăţind în acea vreme la greci Mihail cu maica sa, Teodora. Şi păştea bine turma cea încredinţată lui de Dumnezeu, cu cuvântul şi cu lucrul, hrănind-o prin păşunea învăţăturilor celor insuflate de Dumnezeu şi povăţuind-o la calea mântuirii, prin pilda vieţii celei îmbunătăţite.

Iar de vreme ce vedea în cetatea aceea eresurile înmulţite, căci unii se ţineau de erezia lui Nestorie, iar alţii, de a lui Maniheu, de aceea se mâhnea foarte tare şi suferea multe osteneli, luptându-se cu ei ca şi cu fiarele. Şi era arhiereul lui Hristos bucurie celor dreptcre-dincioşi, iar celor răucredincioşi, mâhnire; pentru că cei ce ţineau la dogmele cele drepte, se veseleau de păstorul şi învăţătorul lor cel înţelepţit de Dumnezeu, iar cei ce aveau socoteala cea ereticească se tânguiau şi se îndemnau spre răutăţi, ridicând vicleşug împotriva lui. El însă petrecea tare ca un diamant, nebiruindu-se de nici un fel de ispite. Şi precum se întrista de cei păcătoşi, care lăsau legea lui Dumnezeu şi treceau cu vederea învăţătura cea dreaptă, tot astfel se bucura de bărbaţii cei îmbunătăţiţi şi întăriţi în dreapta credinţă şi-i plăcea să vorbească adeseori cu dânşii deosebi, ca şi cu nişte prieteni.

In zilele acelea, aproape de Edesa şi aproape de mănăstirea Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, în care nişte călugăriţe trăiau viaţa pustnicească, era un bărbat duhovnicesc, stâlpnic minunat, cu numele Teodosie. El era foarte bătrân, având mai mult de 100 de ani, şi avea de la Dumnezeu darul de a vedea mai înainte. Iar cuviosul Episcop Teodor mergea adeseori la el şi vorbea cu dânsul ca şi cu un prieten de aproape. Şi era mângâiat de acela, căci bătrânul îi zicea: „Slujitorule al Domnului, nu slăbi în ostenelile tale şi să nu ţi se pară jugul Domnului greu, căci toate îţi vor ieşi ţie spre bine, deşi mulţi din eretici sfătuiesc rele împotriva ta; dar nimic nu vor spori, pentru că Domnul va risipi sfaturile lor şi vor fi biruiţi, ruşinaţi şi izgoniţi din curţile bisericeşti". Aceste cuvinte ale stâlpnicului s-au împlinit la vremea lor, de care lucru se va aminti mai pe urmă, iar aici se va grăi despre desele vorbiri duhovniceşti avute de Episcopul Teodor cu stâlpnicul, în care stâlpnicul spunea multe povestiri folositoare.

Odată i-a povestit aceasta: „Cu mulţi ani înainte, a fost în această cetate un bărbat cu numele Ader, de neam bun şi slăvit, având bogăţie mare, ca Iov cel drept de altădată. Acela era foarte milostiv către toţi, dând neîncetat milostenii săracilor şi mănăstirilor monahiceşti. El venea adeseori la mine şi se învăţa în duhovniceştile vorbiri. Şi avea soţie şi trei copii şi era bărbat drept, fără de răutate, blând, smerit, tânăr cu vârsta şi tare cu trupul.

Acela într-una din zile a venit la mine, precum îi era obiceiul să vină. Şi l-am văzut foarte scârbit şi mâhnit, şi am zis atunci către dânsul: «Pentru ce eşti aşa scârbit, duhovnicescul meu fiu?» Iar el, plângând, mi-a zis: «Gol am ieşit din pântecele maicii mele, gol sunt dator a mă duce şi în mormânt. Nimic nu voi duce cu mine din vremelnica bogăţie şi slava deşartă, pentru că David a zis: Strânge comori şi nu ştie cui le adună...; Nici se va pogorî cu dânsul slava lui.... Omul va lăsa străinilor bogăţia sa şi nu se poate să fie într-alt chip. Şi Apostolul zice: Trece chipul acestei lumi... Incă aud şi pe Hristos, Mântuitorul nostru, strigând: De nu se va lepăda cineva de toate averile sale, nu poate să-Mi fie Mie ucenic. Şi iarăşi: Cel ce nu-şi ia crucea sa şi nu vine în urma Mea, nu este Mie vrednic. Deci, o, părinte, voiesc să las toate - femeia, fiii şi averile - pentru dragostea lui Dumnezeu şi să mă lipesc de Insuşi Domnul, de Acela Care m-a adus din nefiinţă întru fiinţă. Iar tu dă-mi binecuvântarea ta cea părintească şi o pâine din chilia ta şi roagă-te pentru mine».

Eu, auzind acestea, m-am minunat şi am zis către dânsul: «Inţeleg scopul tău cel bun, dar se cade să ai mare răbdare. Cela ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui. Deci, păzeşte-te, fiul meu, ca nu cumva în urmă să te căieşti. Mai bine este să nu te făgăduieşti, decât să te făgăduieşti şi să nu săvârşeşti. Iar dacă

le vei săvârşi, vei fi fericit când vei schimba cele vremelnice pentru cele veşnice». Iar el a zis: «Voia Domnului să fie». Deci m-am rugat pentru dânsul şi, dându-i o pâine, l-am slobozit pe el.

Iar el scăpând ca dintr-o temniţă din tulburătoarea lume, a ajuns la Ierusalim, unde rugându-se cu căldură la Mormântul Domnului Hristos şi închinându-se pe la toate Sfintele Locuri, s-a dus în Lavra Sfântului Sava. Acolo a primit rânduiala monahicească, numindu-se Atanasie în loc de Ader şi, făcându-se călugăr desăvârşit, a bineplă-cut lui Dumnezeu şi s-a mutat către Dânsul. Iar fericita lui soţie, după plecarea lui de la dânsa, a plâns mult timp, tânguindu-se de a sa văduvie. Iar în plângerea sa vorbea astfel ca şi cum ar fi cu dânsul de faţă: «O, domnul meu, tu te-ai sârguit ca să-ţi mântuieşti sufletul tău, iar pe mine m-ai lăsat cu copiii tăi. Vadă aceasta Atotvăzătorul Dumnezeu şi să judece între mine şi tine».

Iar după multă vreme, într-una din nopţi, bărbatul ei a stat înaintea ei în vedenia visului, strălucind luminos, fiind în haină albă, în chip de lumină. Deci a zis către dânsa: «Încetează de a plânge şi a striga împotriva mea, că eu pe copiii mei îi iau la mine; iar tu, de vei voi, sârguieşte-te să-ţi mântuieşti sufletul tău». Apoi mi s-a arătat şi mie după aceea, zice stâlpnicul, tot într-acel chip şi mi-a zis: «Bătrâna care se linişteşte în mănăstirea care este aproape de tine, se va duce către Domnul după trei zile, iar tu să o rânduieşti pe soţia mea în locul ei, ca să se liniştească în chilia aceea, întru monahicească pustnicie. Pe lângă dânsa să fie şi copilul cel mai mic, pană ce va creşte, pentru că va fi următor paşilor mei şi primitor al apostolescului scaun din Ierusalim».

După trei zile de la această arătare, acea bătrână care se liniştea în mănăstire a murit, asemenea au murit şi cei doi fii ai lui Ader, rămânând în viaţă numai cel mai mic copil, dar şi acela era bolnav şi aproape să moară. Iar mama lor se tânguia, pe de o parte pentru lipsa bărbatului, iar pe de alta pentru moartea celor doi fii. Apoi, văzându-l şi pe cel mai de pe urmă fiu, că este aproape de sfârşit, a rămas în mare mâhnire şi întristare, plângând cu amar şi strigând mereu din adâncul inimii. Apoi, luându-şi pruncul pe mâini, a alergat degrab la a mea nevrednicie, dar, pe la jumătatea drumului, pruncul a murit pe mâinile maicii sale, iar ea, de mare mâhnire, nu se pricepea ce să facă. Însă din întâmplare, sau mai bine zis din dumnezeiasca rându-ială, a întâmpinat-o pe dânsa o femeie desfrânată.

Şi îndată punând mama pruncul cel mort în mâinile ei, s-a aruncat la picioarele ei, rugând-o cu multe lacrimi să se roage lui Dumnezeu pentru prunc. Iar femeia aceea desfrânată, mirându-se de o cerere ca aceea, mărturisea că este păcătoasă şi vinovată de multe fărădelegi şi necuraţii trupeşti, neavând nici o îndrăzneală către Dumnezeu, nici a privi spre cer şi nici a-şi deschide gura spre rugăciune. Dar maica cea umilită de mâhnire o ruga pe dânsa, ţinându-se de picioarele ei.

Atunci desfrânata aceea, stând spre răsărit, a suspinat din adâncul inimii, apoi lovindu-se în piept şi vărsând multe lacrimi, a început a se ruga, zicând: «Doamne, nu sunt vrednică să privesc şi să văd înălţimea cerului de mulţimea greşelilor mele, nici să chem cu întinatele mele buze numele Tău cel preasfânt. Însă, asemănându-mă cu desfrânata cea de demult, care a plâns la picioarele Tale, mă rog iubirii Tale de oameni, revarsă acum spre noi milostivirea Ta din îndurările Tale. Păcătoasa cea de demult cerea iertarea greşelilor sale, însă eu nu îndrăznesc a cere iertarea fărădelegilor mele celor fără de număr, ci mă rog pentru acest prunc fără de prihană, silită fiind de această întreg-înţeleaptă roabă a Ta, Mântuitorule şi dătătorule de viaţă al tuturor, dăruieşte viaţă pruncului acestuia; că dacă mie, cea sălbatică şi nemilostivă, mi-e jale de dânsul, cu atât mai mult Tu, care eşti din fire milostiv şi iubitor de oameni, Te vei milostivi spre zidirea Ta».

Astfel rugându-se păcătoasa, pruncul a înviat. O, negrăită milostivire a lui Dumnezeu! Pe femeia cea greşită la arătare, care se ruga întru zdrobirea inimii şi întru smerită mărturisire a greşelilor sale, a auzit-o Domnul şi pe cel mort l-a înviat ca un Atotvăzător ce este, ştiind mai dinainte pocăinţa şi viaţa cea sfântă pe care avea să o aibă desfrânata aceea. Deci maica, văzându-şi pruncul viu, s-a umplut de o negrăită bucurie şi a dat laudă lui Dumnezeu. Iar păcătoasa, văzând o minune ca aceea, s-a minunat şi s-a spăimântat, rămânând ca fără de glas. Apoi s-a aruncat cu faţa la pământ, vărsând izvoare de lacrimi. Aşa de minunat este Dumnezeu întru iconomiile Sale, căci înviind pe pruncul acela, pe maica cea mâhnită a

mângâiat-o, pe desfrânată a adus-o la adevărata pocăinţă, iar pe robul său vrednic l-a pregătit pentru slujirea arhierească, căci pruncul cel înviat a fost după aceea patriarh al Ierusalimului.

Aceasta facându-se pe drum, eu am privit de pe stâlp, zice stâlpnicul, şi din dumnezeiasca descoperire am văzut o lumină prealu-minoasă pogorându-se din cer şi luminând pe păcătoasa care se ruga, pe pruncul care murise şi pe maica care plângea. Apoi, chemând pe ucenicul meu, l-am trimis să cheme pe cele două femei împreună cu pruncul cel înviat. Şi venind ele, le-am întrebat despre cele ce li se întâmplaseră şi mi-au spus toate cu de-amănuntul, precum mi le descoperise Domnul şi mie.

Soţia lui Ader grăia: «Cinstite părinte, eu am judecată între mine, soţul meu şi duhovnicescul tău fiu. Căci eu, unindu-mă cu dânsul cu nuntă fără prihană, m-am făcut maică a trei fii; apoi, neaflând nici o prihană în mine, s-a dus nu ştiu unde. Pentru aceasta plângând mult, mi s-a arătat bărbatul meu în vedenie, îmbrăcat luminos, şi mi-a zis: „Iată, eu voi lua pe copii la mine, iar tu, de voieşti, mântuieşte-ţi sufletul tău". După vedenia aceea, mi-au murit doi copii ai mei, iar acum şi acest copil de pe urmă voieşte să mi-l ia şi să-mi ucidă cu jale şi mâhnire sufletul meu. Deci de o face aceasta după a ta poruncă, apoi să judece Dumnezeu între mine şi între voi». Atunci eu am zis către dânsa: «Fiică, nu fi mâhnită, pentru că fiul tău nu va muri, ci va fi viu şi se va învrednici de mare slavă. Iar tu, după sfatul soţului tău, îngrijeşte-te de mântuirea sufletului tău. Iată este gata pentru tine o chilie, în mănăstirea care este aproape de mine, după mutarea plăcutei roabe a lui Hristos, care întru pustnicie a îmbătrânit. Deci, fii moştenitoare locului ei şi următoare vieţii sale».

Zicând eu aceasta către dânsa, femeia îndată s-a învoit. Insă şi păcătoasa s-a rugat cu lacrimi să fie primită şi ea întru pocăinţă, şi numărată cu sfintele femei pustnice. Deci, în puţine zile, femeile acelea împărţind averile lor săracilor, au intrat în mănăstirea sfintelor pustnice şi s-au făcut monahii foarte îmbunătăţite, slujind lui Dumnezeu întru multe nevoinţe şi plăcându-i lui până la sfârşit.

Iar copilul cel înviat, venind în vârstă, s-a dus în Palestina şi mergând în lavra Sfântului Sava, s-a înştiinţat că tatăl lui s-a călugărit acolo. Deci s-a tuns şi el în călugărie şi cerând chilia tatălui său, s-a nevoit într-însa pustniceşte mulţi ani şi a strălucit viaţa lui cea îmbunătăţită între toţi părinţii Palestinei. Apoi a fost ridicat cu voia dumnezeiască la patriarhia Ierusalimului, pe care a păstorit-o timp de şapte ani, bine îndreptând Biserica lui Hristos; şi săvârşindu-şi viaţa fără prihană, a trecut la veşnicele locaşuri".

Cu această povestire a acelui minunat stâlpnic, arhiereul lui Hristos, Teodor, s-a îndulcit preamult şi l-a întrebat, zicând: „Duhovnicescule părinte, mă rog ţie, spune-mi câţi ani sunt de când petreci pe stâlpul acesta şi toate cele despre viaţa ta nu le ascunde dinaintea mea, pentru Domnul".

Iar stareţul, suspinând din adâncul inimii şi umplându-i-se ochii de lacrimi, a zis: „O, bunule păstor al turmei cuvântătoare a lui Hristos, pentru numele Domnului şi pentru adevărata dragoste, îţi voi spune toate cele despre mine, iar tu să le păstrezi în tine, nespunând nimănui nimic, până ce Domnul mă va slobozi din viaţa aceasta. Eu, în zilele tinereţilor mele, m-am lepădat de lume cu Ioan, fratele meu cel mai mare şi, slujind trei ani în mănăstire, am dorit viaţa pustnicească cea liniştită. Deci, cu sfatul părintelui nostru cel duhovnicesc, ne-am dus în pustiul care este aproape de Babilon.

Acolo, aflând nişte peşteri aproape una de alta, ne-am sălăşluit în ele, fiecare petrecând deosebi. Hrana noastră erau ierburi şi roade din pomii pustiului. Sâmbăta şi Duminica cântam şi ne rugam împreună. După aceea, gustând obişnuita hrană pustnicească, iarăşi ne duceam fiecare la peştera sa, nevoindu-ne la singurătate în rugăciuni şi în gândire de Dumnezeu. Iar când umblam prin pustie, nu mergeam împreună, ci fiecare deosebi. Şi adeseori venind îngerul Domnului, pe fiecare din noi îl cerceta şi-l mângâia. Iar într-una din zile, umblând noi prin pustie deosebi şi adunând verdeţuri, eu am văzut de departe pe fratele meu mergând şi deodată stând cu mirare.

Apoi, mai aşteptând puţin, s-a îngrădit cu semnul Sfintei Cruci şi a sărit acel loc care era înaintea lui, ca pe o cursă, fugind degrabă la peştera sa. Iar eu m-am minunat de acea mare săritură şi fugire grabnică a fratelui meu şi m-am dus la locul acela, ca să văd ce rău a zărit de a fugit el. Deci, mergând, am văzut jos

o grămadă de galbeni vărsaţi. Iar eu făcând rugăciune şi dezbrăcând mantia, am adunat într-însa aurul cel vărsat şi abia am putut să-l duc în peştera mea, nespunând despre aceasta fratelui meu.

După aceea m-am dus în cetate şi am cumpărat o casă bună şi îngrădită tare, având înăuntru cămări alese şi apă curată. Acolo am zidit o biserică şi am făcut o mănăstire, adunând 40 de călugări. Am zidit încă şi o casă de străini şi o bolniţă, spre odihnirea neputincioşilor. Am cumpărat sate şi moşii şi pe toate rânduindu-le cu îndestulare, am găsit un bărbat bun iconom şi l-am pus egumen al mănăstirii aceleia. încă au mai rămas 2000 de galbeni după zidirea mănăstirii. Deci o mie am încredinţat-o egumenului, pentru trebuinţele mănăstireşti, iar o mie am împărţit-o săracilor, neoprindu-mi pentru mine nici un galben. Apoi, sărutând pe egumen şi pe fraţi, m-am întors iarăşi în pustie ca să caut pe fratele meu.

Şi mergând eu prin pustie, a intrat în inima mea un gând de înălţarea minţii, cum că fratele meu n-a putut să facă nici un bine cu aurul ce s-a găsit, iar eu am săvârşit o faptă mare şi plăcută lui Dumnezeu. Gândind astfel, m-am apropiat de locul acela, unde petrecea fratele meu. Şi nu încetam tulburându-mă cu gândurile, punându-mă pe mine mai presus decât pe el. Atunci, iată, m-a întâmpinat îngerul care mă cerceta pe mine mai înainte, şi, căutând la mine cu ochi groaznici, mi-a zis mie cu mânie: «Pentru ce te măreşti în deşert şi te înalţi cu gânduri de mândrie înaintea fratelui tău? Iţi spun adevărul că toată osteneala ta cea de atâta vreme, adică zidirea bisericii, rânduiala mănăstirii şi toate cele ce le-ai făcut, nu se aseamănă nici cu o săritură a fratelui tău, cu care a sărit peste grămada de aur găsită. Pentru că el nu a sărit peste aur, ci peste prăpastia cea mare care s-a întărit între bogatul şi între Lazăr. El a zburat cu aripi uşoare şi îl aşteaptă sânul lui Avraam, pentru că el s-a sârguit să placă lui Dumnezeu, iar tu oamenilor. Deci, fără de îndoială este fratele tău mai înalt înaintea lui Dumnezeu, iar tu la măsura aceluia nu vei ajunge deloc, deşi prin înălţarea minţii te lauzi că eşti mai bun. De aceea nu vei mai vedea faţa lui în toate zilele vieţii tale, şi nici vederea feţei mele n-o vei câştiga, până ce nu vei milostivi pe Dumnezeu cu multe lacrimi».

Aceasta zicând-o îngerul, s-a făcut nevăzut din ochii mei. Iar eu, grăbindu-mă, am ajuns la peştera fratelui meu, dar nu l-am văzut într-însa. Apoi, ridicându-mi glasul, am început a plânge şi a mă tângui cu amar până ce n-a mai rămas putere în mine. Petrecând eu şapte zile într-o tânguire ca aceea, am auzit glasul îngerului, zicându-mi de departe: «Se cade să mergi în cetatea Edesa şi acolo, aproape de biserica Sfântului Gheorghe, să te sui pe un stâlp şi să petreci în pocăinţă, până ce Domnul se va milostivi de tine».

Deci m-am dus din pustie plângând şi, venind aici, m-am suit pe stâlpul acesta pe care am petrecut 49 de ani, luptându-mă cu multe gânduri, care, ca un nor întunecat, năvăleau asupra mea şi umpleau inima mea de o mâhnire nemângâiată. Insă în al cincizecilea an, într-o seară de sâmbătă, târziu, o lumină dulce a răsărit în inima mea şi a izgonit acel nor al gândurilor. Toată noaptea aceea am petrecut-o fără somn, rugându-mă întru umilinţa inimii şi udându-mă cu lacrimi mângâietoare.

Apoi sosind ziua Duminicii şi fiind al treilea ceas, pe când cântam cântarea cea obişnuită de psalmi a acelui ceas, deodată mi-a stat înainte sfântul înger, zicându-mi: «Pace ţie şi mântuire!» Iar eu, mângâindu-mă cu inima, am căzut la pământ şi am zis cu lacrimi: «Pentru ce m-ai lepădat pe mine de la faţa ta şi m-ai despărţit de fratele meu, şi iată, zac cuprins de multe ispite?» Iar îngerul m-a ridicat, luându-mă de mână, şi mi-a zis: «Pentru înălţarea minţii tale şi pentru că ai defăimat în gând pe fratele tău, m-am depărtat de la ochii tăi, dar nu te-am părăsit cu totul, căci nevăzut am petrecut cu tine, păzindu-te, precum mi-a poruncit Dumnezeu. Iar acum, pentru smerenia ta, Domnul şi-a adus aminte de tine şi m-a trimis ca să fiu cu tine la arătare, în veacul de acum şi în cel ce va să fie. Şi ţi se dă ţie dar de la Dumnezeu, ca să ai înainte vedere, adică să vezi pe cei drepţi şi pe cei păcătoşi, ca pentru cei drepţi să te veseleşti, iar pentru cei păcătoşi să te rogi, ca să se întoarcă de la păcate la pocăinţă. Iar fratele tău este încă viu şi totdeauna se roagă Domnului pentru tine, şi-l vei vedea pe el în viaţa cea fără de moarte». O, sfinte arhiereule al lui Dumnezeu, iată ţi-am spus cele pentru mine!"

Iar Sfântul Teodor, întrebându-l cum vede pe cei drepţi şi pe cei păcătoşi, stâlpnicul a răspuns: „De trece pe aici vreun om drept şi temător de Dumnezeu, atunci văd darul Domnului strălucind deasupra lui

şi îngeri sfinţi şi prea luminoşi călătorind în amândouă părţile lui, iar diavolii merg departe, neîndrăznind a se apropia de el. Iar dacă trece pe lângă mine un om păcătos, atunci văd ceata diavolilor dănţuind împrejurul lui, pe când îngerul merge departe, tânguindu-se şi mâhnindu-se pentru pierderea păcătosului. Iar când diavolii vor să piardă pe omul cel păcătos, atunci îngerul cu arma cea de foc aleargă şi îi goneşte".

Din astfel de cuvinte folositoare de suflet ale acestui cuvios stâlpnic, Sfântul Episcop Teodor primea multă bucurie duhovnicească în inima sa şi mulţumea lui Dumnezeu că a putut să afle în păstoria sa un bărbat ca acela, plăcut lui Dumnezeu, insuflat de El şi înainte văzător. De atunci mergea adeseori la dânsul spre cercetare şi se îndeletnicea cu dânsul în vorbiri duhovniceşti.

Sfântul Teodor păscând bine turma lui Hristos şi sârguindu-se să piardă eresurile ce se înmulţiseră, s-au umplut de mânie şi de iuţime inimile ereticilor, şi s-au sculat spre răutate pe faţă. Deci, adunându-se, s-au sfătuit ca să năvălească înarmaţi asupra bisericii, într-o zi de praznic, în timpul cântării soborniceşti, ca să ucidă pe păstor şi să-i risipească oile. Dar nimic n-au sporit, încât s-au împlinit cu ei cuvintele Sfintei Scripturi: Cugetat-au sfaturi deşarte în inimile lor... Pentru că de câte ori porneau spre biserică ca să facă răutatea cea sfătuită, puterea lui Dumnezeu îi oprea. Uneori le amorţeau mâinile, iar alteori o văpaie de foc ieşea din biserică întru întâmpinarea lor şi-i gonea. Deci, neştiind ce să mai facă, s-au abătut la alt meşteşug. Pentru că mai marii cetăţilor acelei ţări erau agareni -Edesa fiind atunci sub stăpânirea perşilor - ereticii le-au umplut mâinile cu daruri, îndemnându-i asupra bisericii lui Dumnezeu şi asupra sfântului arhiereu, şi au luat multe din averile bisericeşti -sate, ţarini, vii şi toate celelalte -, de unde era hrana casei arhiereului şi a clerului bisericesc. încă şi celorlalţi dreptcredincioşi le-au făcut multe răutăţi şi jafuri în averile lor, mai cu seamă maniheii, care erau plini de bogăţii.

Deci a fost nevoie ca arhiereul Teodor să meargă la Babilon, la împăratul Persiei, care era după Adrameleh şi se numea Mavie, ca să-l roage să potolească acea năpăstuire a bisericii şi să facă judecată dreaptă. Deci mai întâi a mers la cuviosul stâlpnic, căutând de la el un sfat de folos. Iar stâlpnicul i-a lăudat socoteala lui şi i-a proorocit cele ce aveau să i se întâmple, şi că îi va fi binecuvântată calea, pentru că nu numai cele de trebuinţă bisericii le va isprăvi bine, dar şi pe împărat îl va aduce la credinţa lui Hristos. Stâlpnicul l-a mai sfătuit ca să caute şi pe Ioan, fratele lui, care petrecea într-o pustie din părţile de sus ale Babilonului şi a trimis la fratele său o scrisoare de la el. Iar arhiereul Teodor, sărutând pe stâlpnic, s-a întors la episcopie şi, după câteva zile, gătindu-se de călătorie şi rugându-se destul lui Dumnezeu pentru turma sa şi pentru sine, a plecat pe calea cea pusă înaintea lui.

Şi sosind în Babilon, s-a dus la biserica creştină şi s-a înfăţişat mitropolitului de acolo. Iar acela a primit cu bucurie pe Sfântul Teodor şi l-a odihnit pe el cu dragoste. Şi întrebându-l de pricina venirii lui, Sfântul Teodor i-a spus cu de-amănuntul toate sfaturile cele rele şi întărâtările ereticilor, jefuirile averilor bisericeşti, pătimirile şi strâmtorările celor dreptcredincioşi. Din întâmplare, erau atunci la mitropolit doi oameni împărăteşti, dintre care unul era mai mare între scriitorii împărăteşti, iar altul mai mare între doctorii lui; şi amândoi erau creştini dreptcredincioşi.

Aceştia şi mitropolitul, auzind cele spuse de episcop, sufereau împreună cu dânsul în inimile lor. Deci mitropolitul a rugat pe acei oameni împărăteşti ca să facă cunoscut împăratului de venirea episcopului Teodor al Edesei. Iar ei au răspuns: „Nu este acum vremea potrivită, ca să aducem acestea la cunoştinţa împăratului, pentru că este greu bolnav şi ochii lui s-au întunecat din pricina bolii, făcându-se nişte vătămări pe amândouă genele lui. Până şi rărunchii îi sunt bolnavi, pătimind de aprindere, şi credem că boala aceasta este de moarte. Deci cine îndrăzneşte acum să-i pomenească lui de vreun lucru?" Şi a grăit Sfântul Teodor către ei: „Cine ştie, o, domnii mei? Dar dacă l-ar tămădui Domnul prin smerenia mea?" Iar ei au zis: „Dacă eşti aşa de iscusit, sau ai de la Dumnezeu darul tămăduirii, atunci vremea aceasta îţi este de bună trebuinţă, ca să-ţi câştigi lucrurile tale cu înlesnire".

Iar a doua zi, intrând la împărat mai marele doctorilor şi făcând leacurile cele obişnuite, i-a adus aminte de episcopul cel ce venise din Edesa, că este iscusit la meşteşugul tămăduirii. Iar împăratul îndată a poruncit să-l cheme. Şi mergând episcopul la împărat, se ruga şi cânta în sine psalmul lui David: Cel ce

locuieşte în ajutorul Celui preaînalt... şi celelalte. Şi intrând el în cămara împăratului care abia putea grăi, acela i-a zis cu glas neputincios: „O, episcope, de poţi, ajută-mi mie, cel ce sunt aşa de cumplit bolnav, căci sunt aproape de moarte".

Iar arhiereul lui Hristos, ridicându-şi ochii inimii spre Dumnezeu şi chemând cu credinţă neîndoită ajutorul grabnicului doctor - Stăpânul Hristos, a poruncit să aducă un vas curat şi apă curată. Şi avea episcopul la el ţărână de la mormântul cel primitor de viaţă al lui Hristos. Deci, amestecând ţărâna aceea cu apă, a poruncit ca o parte s-o bea împăratul, iar cu partea ce a rămas, i-a uns lui capul, fruntea, genele, ochii, pieptul şi spatele şi a poruncit să fie tăcere, ca să doarmă împăratul puţin. După ce a făcut aceasta, sfântul s-a dus la gazdă, iar bolnavul a adormit cu somn dulce şi, în vremea somnului, toată boala s-a depărtat de la dânsul. Astfel s-a întors de la porţile morţii, cu darul lui Hristos şi cu rugăciunile Sfântului Teodor, episcopul Edesei.

Şi deşteptându-se împăratul din somn, a simţit că este sănătos desăvârşit, vedea bine cu ochii şi se mira foarte mult de o schimbare atât de grabnică şi neaşteptată, de la boala cea grea la sănătatea cea deplină. Deci, umplându-se de bucurie mare, a poruncit să cheme îndată pe bunul doctor, adică pe Sfântul episcop Teodor şi i-a mulţumit foarte mult, dându-i cu dragoste mare cinste. Iar sfântul a poruncit împăratului să primească hrană, şi împăratul a mâncat şi a băut sănătos, ca şi cum nu fusese niciodată bolnav.

Iar a doua zi, împăratul a chemat pe toţi sfetnicii săi, a ieşit luminos la locul cel de privelişte şi a stat pe un scaun înalt, arătân-du-se tuturor că este sănătos. Atunci toată mulţimea s-a bucurat de sănătatea împăratului. Iar împăratul a făcut în ziua aceea ospăţ mare tuturor boierilor şi mai marilor cetăţii, ostaşilor şi la tot poporul de obşte; şi toţi, ospătându-se, se veseleau. Iar pe Sfântul Teodor, episcopul Edesei, l-a cinstit înaintea tuturor, i-a dăruit mari daruri şi-l numea pe el lumina ochilor săi.

Iar a treia zi, împăratul chemându-l pe el cu mare cinste, i-a zis: „Omule al lui Dumnezeu, luminătorul ochilor mei, spune-mi care este pricina venirii tale aici, căci câte îţi trebuie de la stăpânirea mea, îţi voi da ţie". Atunci Teodor, arhiereul lui Hristos, a spus împăratului cu amănuntul toate cele făcute de eretici Sfintei Biserici şi dreptcredincioşilor creştini, adică nedreptăţile, jefuirile, necazurile, năpăstuirile şi strâmtorările. Şi îndată împăratul a poruncit să se scrie la stăpânitorii Ciliciei, ai Siriei şi ai Mesopotamiei, ca să întoarcă degrabă Bisericii Edesei toate averile ei, iar nedreptăţile făcute creştinilor să se pedepsească cu dreaptă judecată şi cei ce se numesc eretici să se supună la soborniceasca Biserică. Şi de nu vor voi, maniheilor să le taie limbile, iar pe nestorieni, pe eutihieni şi pe severieni să-i gonească din cetate, iar capiştile lor să le dărâme până în temelie.

După ce s-a scris această poruncă, împăratul a zis către sfânt: „Părinte, tu să stai cu noi aici câtăva vreme, iar eu voi trimite scrisoarea cu un voievod credincios al meu, ca s-o împlinească cu totul. Incă să trimiţi şi tu cu dânsul pe unul din ucenicii tăi şi să nu te îngrijeşti de nimic mai mult, pentru că toate se vor face după dorinţa ta". Astfel s-a trimis de împărat un voievod, iar de episcop trei clerici. Şi ajungând ei degrabă la Edesa, toate le-au rânduit după porunca împăratului, căci mulţi din eretici, temându-se de îngrozirea împărătească, s-au supus la cei dreptcredincioşi, iar cei ce trăiau neschimbaţi în răutatea lor, au suferit bătăi şi izgoniri.

Şi pe când Sfântul episcop Teodor petrecea în Babilon, era chemat adeseori de împărat ca un doctor. Iar el intrând la el şi ieşind, semăna câte puţin seminţele cuvintelor lui Dumnezeu şi acelea cădeau pe pământul cel bun al inimii împăratului, încât acela începea în parte a se lumina prin cunoştinţa adevărului. Apoi arhiereul a rugat pe împărat să-i poruncească să se ducă în pustie, pentru câteva zile, ca să caute pe un pustnic de care i se zisese. Şi poruncindu-i împăratul, a plecat cu doi ucenici ai săi; şi ducându-se ca la 100 de stadii de la cetate, fiind povăţuit de Dumnezeu, a aflat în pustie, la un loc neumblat, pe Cuviosul Ioan, fratele lui Teodosie Stâlpnicul, vieţuind într-o peşteră întunecoasă.

Acela, ieşind în întâmpinarea episcopului, l-a chemat pe nume, atât pe el, cât şi pe ucenicii lui. Deci, făcând rugăciune şi sărutându-se unul cu altul, au şezut şi s-au îndulcit cu vorbiri duhovniceşti. Şi era Cuviosul Ioan întru toate asemenea cu fratele său, Teodosie Stâlpnicul. El a rugat pe Episcopul Teodor ca

să săvârşească în peştera lui Sfânta Liturghie şi să-l împărtăşească pe el cu Preacuratele lui Hristos Taine. Deci episcopul a făcut după dorinţa lui, a slujit şi l-a împărtăşit. Iar după ce s-a împărtăşit, pustnicul s-a umplut cu totul de bucurie duhovnicească şi a pus înainte masă pustnicească, plină de oarecare minunate dulceţuri, din care gustând, au mulţumit lui Dumnezeu, apoi iar s-au îndeletnicit cu vorbiri duhovniceşti.

Stareţul a zis către episcop: „Părinte, unde este scrisoarea care a scris-o către mine fratele meu, Teodosie Stâlpnicul?" Iar episcopul, minunându-se de vederea înainte a stareţului, a zis către dânsul: „Părinte, cine ţi-a spus că eu am scrisoarea fratelui tău?" Cuviosul stareţ a răspuns: „In ceasul în care s-a scris acea scrisoare, tot atunci s-a şi citit de mine; şi îndată, pe dosul aceleiaşi hârtii, s-a scris către fratele meu".

Deci episcopul, scoţând din săculeţ scrisoarea pecetluită, a vrut să o dea pustnicului, dar acela l-a rugat pe episcop să desfacă pecetea şi s-o citească. Şi deschizând-o episcopul, a găsit pe partea cealaltă un răspuns scris în acest fel: „Ioan, cel mai de pe urmă dintre călugării din peştera Babilonului, lui Teodosie, stâlpnicul din Siria, adevăratul meu frate, bucurie de la Domnul! Am citit scrisoarea ta şi, în ceasul când s-a scris, în acelaşi ceas ţi-am şi răspuns, pentru că deşi suntem cu trupurile deosebi unul de altul, dar duhul meu petrece nedepărtat de tine şi cele ce ţi se descoperă ţie de Dumnezeu, acelea sunt ştiute şi de mine. Iar câte ai scris despre sfântul episcop, acelea toate se săvârşesc bine prin rânduiala lui Dumnezeu: Sfânta Biserică se înmulţeşte, ereticii se ruşinează şi se izgonesc, necredinciosul împărat, odată cu luminarea ochilor trupeşti, se luminează şi la cei sufleteşti. Frate, fii sănătos în Domnul şi te roagă Domnului Hristos pentru mine, ca în viaţa viitoare să ne învrednicim a ne vedea unul cu altul şi a petrece nedespărţiţi". Episcopul, citind cu mirare o minunată scrisoare de răspuns ca aceea, şi-a adus aminte de Proorocul Avacum - care a fost răpit de înger din Iudeea la Daniel, în Babilon, şi iarăşi din Babilon s-a întors într-un ceas în Iudeea - şi a zis în sine: „Dumnezeu Atotputernicul, Care a făcut de demult această minune, a putut şi acum să facă aceasta, asemenea cu aceea, pentru că este minunat întru sfinţii Săi".

Sfântul episcop Teodor a petrecut o zi şi o noapte la acel cuvios pustnic, iar a doua zi, după săvârşirea rugăciunilor, sărutându-l pe el, s-a întors la Babilon şi s-a arătat înaintea împăratului, care i-a zis: „O, preaiubite părinte, aş fi voit să nu mă despart niciodată de tine în viaţa de acum şi în ceea ce va să fie, pentru că sufletul meu s-a legat de tine cu legătura dragostei celei negrăite". Episcopul a răspuns: „Văd uşile deschise între mine şi tine; de aceea eu nu ies afară, iar tu nu intri la mine înăuntru. Iar când se vor închide uşile, ne vom despărţi unul de altul. De aceea boleşte foarte sufletul meu".

Atunci împăratul a zis: „Rogu-mă ţie, spune-mi ca să înţeleg, ce înseamnă uşile acestea şi ce înseamnă închiderea lor?" Atunci arhiereul, scoţând din sânul său Sfânta Evanghelie, a zis: „împărate, aceasta este uşa care duce la mântuire şi la petrecerea cea nedespărţită cu Dumnezeu şi cu sfinţii Săi". Apoi a început a-i citi din acea Sfântă Evanghelie în singurătate, în camera cea mai dinăuntru, tâlcuindu-i în limba siriană şi ismailiteană. Iar împăratul ascultând cu luare aminte, se aprindea cu sufletul spre dumnezeiasca dorire, umilindu-se cu inima. Şi împreună cu împăratul erau acolo şi trei tineri ai lui prea credincioşi, cu neamul din Arabia. Aceia, ascultând Sfânta Evanghelie, veneau şi ei întru umilinţă; astfel că au petrecut până seara, luând aminte la citirea Sfintei Evanghelii. Iar a doua zi, împăratul, slobozindu-se de toate lucrurile şi gâlcevile, a chemat pe episcopul Teodor iarăşi la dânsul, ca şi cum voia să fie doftoricit de dânsul; căci cu adevărat primea doctorie pentru sufletul său. Apoi iarăşi toată ziua aceea a ascultat tâlcuirile Evangheliei şi învăţăturile Mântuitorului. Deci a crezut în Hristos împreună cu cei trei tineri mai credincioşi ai lui.

După aceasta arhiereul le-a poruncit să se pregătească pentru Sfântul Botez, poruncindu-le să postească. Şi învăţându-i a se ruga lui Dumnezeu, le-a scris în limba lor "Sfinte Dumnezeule", "Tatăl nostru" şi alte rugăciuni, încă şi simbolul credinţei, adică "Crezul". Şi toate acestea se făceau în taină, ca să nu afle agarenii, pentru că împăratul se temea, ca să nu se scoale împotriva sa. Iar episcopul venea la împărat în toate zilele, şi îl învăţa deosebi pe el şi pe acei tineri tainele sfintei credinţe. Iar după puţin timp i-a botezat în taină, dând împăratului numele de Ioan. După aceea, săvârşind Sfânta Liturghie chiar în cămara împărătească, a împărtăşit pe cei nou botezaţi cu sfintele şi dumnezeieştile Taine ale lui Hristos. Şi s-a făcut mare bucurie împăratului; asemenea s-a bucurat şi episcopul Teodor şi cei trei tineri. Incă s-au

bucurat şi sfinţii îngeri de întoarcerea păcătoşilor; iar în palatele cele dinlăuntru ale împăratului s-a făcut dănţuire duhovnicească, dănţuind împreună şi cereştile puteri.

Iar împăratul Ioan, cel nou luminat, având înaintea ochilor săi celor gândiţi pe Răscumpărătorul neamului omenesc, pe Iisus Hristos, Care a pătimit pe cruce, dorea să aibă o parte din cinstitul lemn al făcătoarei de viaţă Cruci a Domnului, pe care Domnul nostru a fost pironit. Iar de vreme ce pe atunci lemnul Sfintei Cruci nu se găsea în Ierusalim, pentru că fusese luat mai dinainte de către împăraţii greci şi dus în Constantinopol, de aceea a fost nevoie ca episcopul Teodor să se ducă la Constantinopol cu scrisoarea împărătească de rugăminte, care era scrisă astfel: „Preaînaltului şi binecredinciosului Mihail, stăpânitorul şi împăratul grecilor, împreună cu binecredin-cioasa şi de Dumnezeu înţelepţita maica sa, Teodora; Ioan, împăratul Persiei, doreşte să vă bucuraţi întru Domnul. Mulţumesc Preabunului Dumnezeu, Cel ce m-a izbăvit de înşelăciune şi m-a povăţuit spre cunoştinţa adevărului Sfintei Evanghelii şi spre mărturisirea credinţei creştine. Rog pe împărăţia voastră să-mi dăruiţi mie o parte din lemnul făcător de viaţă al cinstitei Cruci, pe care S-a răstignit Hristos al meu, căci pe acela voiesc să-l am spre apărarea mea".

Impăratul Ioan a trimis scrisoarea aceasta însoţită cu multe daruri la împăratul grecesc, prin Sfântul Episcop Teodor. Iar el, ajungând la Constantinopol cu scrisoarea şi cu darurile împărăteşti, a fost primit cu cinste, atât de împărat, cât şi de patriarh. In acel timp, se întâmplase că o dureau ochii pe mama împăratului, Teodora, căci, punându-i-se albeaţă pe ochi, i se întunecase vederea. Iar episcopul Teodor, luând ţărâna ce o avea la el de la Mormântul Domnului şi, amestecând-o cu apă curată, a uns ochii ei şi a tămăduit-o; şi nu numai împărătesei, ci şi la mulţi alţi neputincioşi le-a dat sănătate.

După aceasta, împăratul a poruncit să se facă pentru Sfânta Crace un sicriaş de aur de mult preţ, împodobit cu pietre scumpe şi cu mărgăritare, şi a pus într-însul o parte din cinstitul lemn al făcătoarei de viaţă Cruci a Domnului. După aceea a răspuns împăratului Persiei, astfel: „Mihail, cel ce crede în Hristos Dumnezeu, singur stăpânitor al tuturor grecilor, lui Ioan, iubitul blândeţilor noastre, împăratului Persiei, în Domnul să se bucure. Am primit scrisoarea ta cea plină de toată buna credinţă şi ne-am bucurat foarte mult, şi mulţumim lui Dumnezeu că te-a scos din întuneric la lumina Lui cea minunată, spre moştenirea vieţii veşnice şi a împărăţiei celei fără de sfârşit. Iată, acum te-ai făcut fiu al lui Avraam, iar nu al lui Ismail, şi fecior al Sarrei, iar nu al Agarei. De aceea fericim înţelegerea ta, că ai cunoscut pe Hristos, Impăratul cel adevărat. Deci să petreci până la sfârşit întru credinţa lui Hristos şi întru poruncile Lui. Iar cererea ta am împlinit-o cu bucurie, ca acest cinstit lemn al făcătoarei de viaţă Cruci a Domnului, să-ţi fie ţie spre apărare de toţi vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi, şi spre fericita nădejde a vieţii ce va să fie".

O scrisoare ca aceasta, cu o parte din lemnul Crucii cel de viaţă purtător şi cu o icoană a Mântuitorului, le-a încredinţat împăratul grecesc Sfântului Teodor, episcopul Edesei, împreună cu multe daruri către împăratul Persiei. Iar episcopul Teodor, întorcându-se la cel ce l-a trimis, a trecut şi pe la păstoriţii săi din cetatea Edesei, unde a veselit mult turma oilor celor cuvântătoare. Apoi, cercetând şi pe Cuviosul Teodosie Stâlpnicul, n-a mai zăbovit mult la Edesa, ci s-a dus în Babilon. Şi, pretutindeni pe unde trecea, tămăduia toate bolile în popor, pe de o parte prin punerea făcătorului de viaţă lemn al Crucii şi a ţărânii de la Mormântul Domnului, iar pe de alta, prin sfintele sale rugăciuni. Iar când a venit la împăratul Ioan, acela l-a primit cu negrăită bucurie şi, închinându-se până la pământ înaintea lemnului Sfintei Cruci şi a icoanei Mântuitorului, le-a sărutat pe dânsele cu lacrimi şi le-a pus în camera sa, aşezând cu mâinile sale înaintea acelei sfinţenii o candelă nestinsă, iar scrisoarea împăratului grec a citit-o cu multă dragoste.

Deci zăbovind Sfântul Teodor în Babilon câtăva vreme, a făcut multe tămăduiri cu darul lui Hristos. El gonea diavolii din oameni şi pentru aceasta creştinii se bucurau foarte mult, iar saracinii şi evreii se topeau de mare zavistie. Pe atunci era între aceia unul mai mare al soborului evreiesc şi învăţător al legii lor. Acela a îndemnat pe mai-marii Persiei şi ai saracinilor să vorbească cu împăratul, ca să poruncească să se facă întrebare soborniceascǎ a creştinilor cu iudeii pentru credinţă. Şi ştiind împăratul că robii Domnului Hristos nu vor fi biruiţi, s-a învoit la dorinţa lor. Şi s-a hotărât o zi pentru acea întrebare şi s-a adunat popor mult - perşi, saracini, iudei şi creştini -şi a venit şi împăratul cu tot sfatul său la sobor. Deci şezând împăratul pe un scaun înalt, învăţătorul de lege al evreilor a stat singur pentru toţi iudeii săi,

împotriva învăţătorilor şi arhiereilor creştini, a mitropolitului Babilonului şi a episcopului Edesei, căci acel evreu era mare vorbitor şi se mândrea cu înţelegerea sa. Şi când a început jidovul a grăi, nu spunea din Sfânta Scriptură, ci bârfea din necurata lui gură cuvinte proaste şi multe hule împotriva Domnului nostru Iisus Hristos.

Atunci Sfântul Teodor, umplându-se de râvnă dumnezeiască, a făcut semn cu mâna ca să fie tăcere şi a zis către evreu: „Dacă ai fi pus înaintea noastră ceva din aşezământul lui Moise şi de la alţi sfinţi prooroci, ţi-am fi răspuns. Dar fiindcă tu ţi-ai deschis gura ta cea multvorbitoare pentru hulire şi spre cuvinte mincinoase, şi nu spui ceea ce au vestit sfinţii prooroci mai înainte, ci cele ce tatăl tău satana îţi spune ţie, fiule al diavolului, plin de toată răutatea şi nedreptatea; deci, împotriva vorbirii tale celei mult hulitoare şi mincinoase, îţi grăiesc un cuvânt al lui David: Mute să fie buzele cele viclene, care grăiesc cu mândrie şi cu defăimare fărădelege asupra dreptului!" Atunci îndată acel mare vorbitor evreu a rămas fără glas şi hulitoarea lui limbă s-a legat cu amuţirea, încât nimic n-a mai putut vorbi.

Văzând aceasta, evreii s-au ruşinat, creştinii s-au veselit, iar perşii şi saracinii s-au mirat. Şi se bucura împăratul cu duhul şi slăvea puterea lui Iisus Hristos. După aceea el a poruncit ca pe acel evreu învăţător de lege, care era bătut de Dumnezeu cu muţenia, să-l bată fără cruţare cu vine de bou şi să-l închidă în temniţă. Asemenea a bătut şi pe ceilalţi fruntaşi evrei şi i-a izgonit din soborul acela cu necinste şi cu ocări. Iar după trei zile, acel evreu care era aruncat în temniţă, neputând să vorbească, a scris pe hârtie către Sfântul Episcop Teodor, cerând milă şi făgăduind că se va face creştin. Iar arhiereul, înştiinţând pe împărat despre aceea, a scos pe evreu din temniţă. Şi căzând evreul la picioarele lui, cerea botezul, făcând semne cu mâinile, pentru că gura lui era mută. Drept aceea, învăţân-du-l pe el episcopul, când l-a băgat în sfânta scăldătoare a Botezului şi a chemat asupra lui numele Preasfintei Treimi, îndată s-a dezlegat limba lui şi a început a preamări pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh.

Şi mărturisea că Iisus Hristos este cu adevărat Fiul Dumnezeului Celui viu, Care a fost propovăduit de Lege şi de prooroci. Astfel s-a făcut iudeul creştin şi a fost numit din Sfântul Botez Samon. La aceasta căutând şi alţi evrei, au primit sfânta credinţă şi s-au botezat. Asemenea, mulţi din perşi şi din saracini au crezut în Hristos şi în taină păzeau credinţa, temându-se de judecători şi de stăpânitorii neamului lor, ca să nu fie munciţi de dânşii.

Trecând câteva zile după aceasta, Sfântul Teodor a voit să meargă la Cuviosul Ioan Pustnicul şi a spus şi împăratului despre aceasta. Impăratul i-a zis: „Aş voi şi eu să văd pe acel plăcut al lui Dumnezeu şi să aud cuvintele lui". Răspuns-a sfântul: „Bună este dorinţa ta, deoarece, dacă îl vei vedea, mult te vei folosi de la el, pentru că omul acela este foarte duhovnicesc şi are darul proorociei. El îţi va spune cele ce au să fie, ca şi pe cele de faţă". Astfel s-au sfătuit amândoi să meargă împreună la pustnic şi s-a făcut împăratul că merge la vânătoare şi va zăbovi câteva zile pe acolo, vânând fiare sălbatice prin pustie. Deci a ieşit cu mulţime de slujitori şi ostaşi, având împreună cu el şi pe Episcopul Teodor ca pe un doctor nedespărţit. Şi au străbătut prin munţii şi prin văile pustiului, câştigând mult vânat. Iar când s-au apropiat de locul peşterii unde petrecea pustnicul, a împărţit împăratul slugile în dreapta şi în stânga, ca să caute fiare sălbatice, iar el cu puţini tovarăşi au rămas acolo. Apoi, mergând mai aproape, i-a lăsat şi pe aceia, afară numai de acei trei tineri mai credincioşi, care au fost luminaţi împreună cu el, şi pe care i-a luat cu el. Asemenea, episcopul Teodor a luat pe ucenicul lui, Vasile, care după aceea a scris viaţa aceasta, şi au mers la sfântul pustnic.

Iar Cuviosul Ioan, înainte văzând cu duhul venirea împăratului şi a episcopului, a ieşit în întâmpinarea lor, purtând în mâini foc şi tămâie. Deci, închinându-se lor, i-a sărutat şi i-a băgat în peştera sa şi vorbea cu ei cele de folos. Şi a zis pustnicul către împărat: „Fericit eşti, împărate, că ai fugit de întuneric şi te-ai învrednicit să fii fiu al luminii. Fericit eşti că ai lepădat cele deşarte şi mincinoase şi ai iubit adevărul care te duce pe tine în viaţă. Fericit eşti căci ai să te încununezi cu cunună mucenicească, şi în locul vremelnicei împărăţii pământeşti vei câştiga împărăţia cea cerească şi veşnică cu Hristos. Slavă lui Dumnezeu, Unul în Treime, că te-a scos din groapa patimilor şi din adâncul spurcăciunilor! El a pus picioarele tale pe piatră, a îndreptat paşii tăi şi a pus în gura ta cântare nouă".

După aceasta, cuviosul stareţ a pus înaintea celor ce veniseră hrană pustnicească şi apă. Şi gustând ei, au mulţumit lui Dumnezeu, iar împăratul a zis: „Cu adevărat vă spun că niciodată în toate zilele împărăţiei mele nu s-a îndulcit aşa gura mea de mâncare şi de băutură precum astăzi de aceasta! Adevărat este, duhovnicescul meu părinte, că tu eşti împărat, iar eu sunt sărac şi scăpătat!" Stareţul a răspuns: „Dumnezeu degrabă îţi va da să câştigi împărăţia cea adevărată, căci ai venit la mine, săracul, ca să mă cercetezi". Atunci împăratul i-a dat mult aur, pe care el nu l-a primit, zicând: „Cel ce petrece în pustie n-are nevoie de aur, dar să-l împărţi săracilor în cetate şi vei lua însutit în cer". Şi se minuna împăratul de viaţa cuviosului stareţ, cea asemenea cu a îngerilor. Iar după îndelungată vorbire, sărutându-l şi învrednicindu-se de binecuvântarea şi rugăciunea aceluia, s-a dus.

Şi adunându-se cu slujitorii şi cu ostaşii lui, cu toţii s-au întors în cetate, iar împăratul a zis către Sfântul Teodor: „Multe mulţumiri sunt dator să-ţi dau ţie, sfinte părinte, că m-ai învrednicit a vedea un om cu adevărat ceresc, căruia toată lumea nu-i este vrednică". După aceasta, nevoile turmei sale chemau pe bunul păstor Teodor, pentru că se temea ca nu cumva să intre iarăşi ereticii, ca nişte lupi răpitori, şi să vatăme oile cele cuvântătoare. Deci a rugat pe împărat să-l lase să plece în Edesa. Iar împăratul, lăcrimând, a zis: „Părinte, după plecarea ta nu nădăjduiesc că voi petrece mult între cei vii, pentru că nu vreau să fiu cinstitor de Dumnezeu noaptea, nici să mă numesc creştin în taină. De aceea mergi cu pace la locul tău şi să iei cu tine cinstitul lemn al Crucii Domnului cea făcătoare de viaţă, ca, după sfârşitul meu, să nu fie călcat de picioarele necredincioşilor. Iar de vei auzi de mine, după anul acesta, că sunt între cei vii, să vii iarăşi să mă cercetezi şi să aduci acest cinstit lemn. Iar de te vei înştiinţa de mine că m-am sfârşit, atunci să te rogi pentru odihna sufletului meu".

Şi a dat împăratul Sfântului episcop Teodor mult aur şi argint şi tot felul de lucruri de mult preţ, unele spre împodobirea dumnezeieştilor biserici, iar altele spre împărţire la săraci şi scăpătaţi. Deci, sărutându-se unul cu altul, s-au despărţit cu multe lacrimi. Şi pornind episcopul în calea sa, a lăsat în Babilon pe unul din slujitorii săi, ca să vadă ce va fi după dânsul. Deci plecând din Babilon, a ajuns cu bine în Edesa la oile sale.

După plecarea Sfântului Teodor la locul său, trecând puţină vreme, Ioan, binecredinciosul împărat al Babilonului, nevrând ca să mai ascundă sub obroc credinţa şi dragostea sa cea fierbinte pe care o avea în taină către Hristos, ci vrând să o arate cu fapta la toată lumea, a chemat la sine pe toţi boierii şi voievozii săi şi pe rânduitorii de cetăţi, şi le-a zis: „Taina lui Dumnezeu vreau să vă spun, şi nimeni să nu fie necredincios cuvintelor mele. Mi s-a descoperit de la Dumnezeu că s-a apropiat sfârşitul vieţii mele şi nu după multe zile mă voi duce din viaţa aceasta. Deci vă poruncesc ca mâine dimineaţă să vă adunaţi cu tot poporul la mine în câmp - şi le-a spus numele locului -, pentru că voiesc să vă spun vouă aşezământul meu".

Aceasta zicând-o, i-a slobozit pe ei mâhniţi, şi a poruncit propovăduitorilor să strige prin cetate, ca tot poporul să se adune de dimineaţă în câmpul acela. Iar el însuşi a petrecut toată noaptea în rugăciuni şi foarte de dimineaţă a chemat pe mitropolit, căruia i-a spus scopul său şi pe care l-a rugat să săvârşească Sfânta Liturghie în cămara cea mai dinăuntru a palatului. Şi făcându-se slujba, s-a împărtăşit cu multă umilinţă din mâinile mitropolitului cu dumnezeieştile Taine ale lui Hristos şi, dăruind arhiereului daruri de mult preţ, l-a liberat. După aceea a încălecat pe cal, împodobit cu îmbrăcăminte împărătească luminată, şi a ieşit din cetate cu slavă la câmpul numit. Acolo se adunase acum popor fără de număr: perşi, ismailiteni, evrei şi creştini, şi toţi boierii şi stăpânitorii. Şi a fost pregătit un loc înalt şi un scaun împărătesc pus pe el, ca să fie văzut de tot poporul. Şi toţi cei din adunarea aceea se mirau, şi unul pe altul se întrebau: „Ce înseamnă aceasta şi despre ce va vorbi împăratul?" Deci venind împăratul, a şezut pe scaunul său şi, alinându-se puţin, a poruncit să fie tăcere.

Apoi sculându-se el de pe scaun, a început a vorbi cu glas mare astfel: „Ascultaţi voi toţi: perşi, agareni, evrei şi tot poporul creştinesc cel ales! Eu sunt creştin şi numele meu este Ioan; cred în Tatăl şi în Fiul şi în Sfântul Duh, într-o dumnezeire în trei Ipostasuri, pentru că nu este altă credinţă dreaptă, în partea cea de sub cer, decât numai credinţa creştină. Şi, de vreme ce Domnul meu Iisus Hristos a zis în Evanghelie: Tot cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, îl voi mărturisi şi Eu pe el înaintea

Tatălui meu Care este în ceruri, pentru aceasta Il mărturisesc înaintea cerului şi a pământului, înaintea îngerilor şi a oamenilor". Acestea zicându-le, a scos din sânul său o cruce de aur împodobită cu pietre de mare preţ şi a ridicat-o sus ca s-o vadă toţi; apoi, însemnându-se cu Sfânta Cruce şi închinându-se până la pământ, privind spre răsărit, a sărutat-o, zicând: „Mă închin Crucii Tale celei cinstite Hristoase, şi pe Tine te ştiu de Dumnezeu şi Mântuitor al meu. Ţie Iţi înalt slavă, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, în veci. Amin!"

Acestea auzindu-le toţi, s-au mirat şi stăteau ca nişte muţi. Apoi boierii şi voievozii cu ceilalţi stăpânitori, umplându-se de mânie, au strigat: „Să se ucidă batjocoritorul credinţei noastre!" Şi năvălind asupra împăratului cu săbiile şi cu suliţele, l-au rănit şi l-au ucis. Iar împreună cu dânsul au ucis şi pe acei trei tineri credincioşi, care au mărturisit numele lui Hristos. Astfel s-a sfârşit muceniceşte în Babilon binecredinciosul împărat Ioan, împreună cu cei trei tineri ai săi, în a treia zi a lunii mai. Atunci toţi creştinii, văzând ceea ce se făcuse, s-au temut de mânia perşilor şi, fugind din privelişte, s-au ascuns. Iar trupul cel împărătesc a fost aruncat în câmpul acela, neîngropat.

Şi în noaptea următoare, sfântul răbdător de chinuri s-a arătat la cei mai mari şi la stăpânitori, zicându-le cu multă îngrozire: „Degrabă să daţi trupul meu mitropolitului creştin, ca să-l îngroape, iar de nu, îndată vă voi pierde pe toţi!" Şi deşteptându-se aceia din somn şi adunându-se dimineaţa, şi-au spus unul altuia vedenia, şi s-au spăimântat. Atunci îndată au trimis la mitropolitul creştin, porun-cindu-i să ia trupul împăratului şi să-l îngroape. Iar mitropolitul, mergând degrabă, a luat mucenicescul trup al sfântului împărat Ioan, împreună cu trupurile celor trei tineri ai lui, şi le-a dus în biserică, îngropându-le cu cinste. La mormântul lor se făceau multe minuni, căci multe tămăduiri se dădeau la tot felul de boli, pe care le primeau nu numai creştinii, ci şi perşii, şi se plecau la credinţa creştină.

In aceeaşi noapte, după uciderea sa, Sfântul împărat Ioan s-a arătat în vedenie Sfântului episcop Teodor din Edesa, îmbrăcat în haină albă şi strălucind cu lumină negrăită. Şi avea pe cap o cunună minunată, a cărei frumuseţe nu este cu putinţă s-o spună limba omenească. Şi a zis către episcop: „Iată, cinstite părinte, Domnul Hristos m-a preamărit cu multă slavă şi m-a numărat în ceata mucenicilor, pentru că ieri am mărturisit înaintea tuturor Preasfântul Lui nume, şi am fost ucis de perşi şi de saracini. Iar sufletul meu, ieşind din temniţa cea trupească, a câştigat bunătăţile cele propovăduite de tine. Tu eşti binecuvântat de Dumnezeu, că te-ai făcut mijlocitorul mântuirii mele şi, iată, mă rog Stăpânului celui de obşte să-ţi poruncească să vii la mine, ca împreună să ne îndulcim de fericita viaţă în darul Preasfintei Treimi".

Şi deşteptându-se din somn Sfântul episcop Teodor, a mers la Cuviosul Teodosie Stâlpnicul şi i-a spus vedenia care i se făcuse lui. Iar stâlpnicul îl încredinţa că acea vedenie este adevărată, că şi lui i s-a descoperit aceeaşi de la Dumnezeu. Iar după câteva zile, a venit de la Babilon slujitorul pe care-l lăsase acolo şi a spus sfântului episcop cu de-amănuntul toată întâmplarea aceea, adică cum a pătimit pentru Hristos binecredinciosul împărat Ioan cu cei trei tineri. Deci Sfântul Teodor s-a bucurat cu duhul, mulţumind lui Dumnezeu că osteneala lui n-a fost în zadar, ci a adus atât de frumos rod în împărăţia cerească.

După aceasta, trecând puţină vreme, stâlpnicul Teodosie a văzut în descoperire pe fratele său, Cuviosul Ioan pustnicul, ducându-se către Domnul şi a spus despre aceasta arhiereului. După aceea, însuşi Cuviosul Teodosie, îmbolnăvindu-se puţin, a murit şi a fost îngropat de episcop în biserica Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, unde era mănăstirea sfintelor pustnice. Şi trecând trei ani de la uciderea Sfântului împărat Ioan, s-a arătat acel răbdător de chinuri iarăşi Sfântului Teodor, cu asemănarea arătării celei dintâi, şi a zis: „Vino, iubite părinte, că te cheamă Hristos. El a voit ca amândoi să vieţuim împreună în împărăţia Lui şi să ne saturăm de lumina Lui cea dulce". Din această vedenie, arhiereul lui Hristos, Teodor, a cunoscut că se apropiase plecarea lui către Dumnezeu. Deci, rânduind bine toate cele pentru Biserica Edesei şi pentru poporul cel dreptcredincios, a dat binecuvântare şi pace oilor celor cuvântătoare, şi-a lăsat păstoria şi s-a dus la Ierusalim.

Şi închinându-se Mormântului lui Hristos cel primitor de viaţă, a mers la lavra Sfântului Sava, unde se călugărise la început, şi s-a sălăşluit în chilia sa cea sihăstrească de mai înainte. Şi petrecând într-însa trei

săptămâni, s-a mutat în locaşul cel nefăcut de mâna omenească, dându-şi sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în 9 zile ale lunii iulie.

Şi venind preasfinţitul patriarh al Ierusalimului cu episcopii, au îngropat cu cinste, în aceeaşi lavră, trupul cel mult ostenit al plăcutului lui Dumnezeu, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi păcătoşii să-I fie cinste, slavă, închinăciune şi mulţumire, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfinţii patruzeci de mucenici, care au pătimit în cetatea Nicopoli din Armenia (10 iulie)

Păgînul împărat Liciniu, care a fost primit la împărăţie de marele Constantin, stăpînind părţile Răsăritului, a dat poruncă prin toată stăpînirea sa, ca toţi creştinii, care nu vor veni să se închine zeilor, să fie munciţi şi omorîţi în diferite chinuri, iar averile lor să fie luate spre zidirea capiştelor idoleşti, a băilor şi a înnoirii cetăţilor. Venind porunca aceasta şi în Nicopoli, cetatea Armeniei, se pregăteau tot felul de chinuri şi diferite unelte de muncire pentru creştini.

Prinzîndu-se mulţi creştini şi fiind duşi la chinuri, nişte robi ai lui Hristos, în număr de peste patruzeci, s-au sfătuit să nu aştepte pînă ce vor fi prinşi de păgîni, ci singuri să meargă la judecată de voie şi, mărturisind numele lui Hristos, să se dea la munci. Între dînşii erau mai de seamă: Leontie, Mavrichie, Antonie şi Alexandru, toţi bărbaţi însemnaţi cu neamul şi cu învăţătura şi îmbunătăţiţi cu viaţa. Deci, ducîndu-se împreună, au stat înaintea lui Lisie, ighemonul ţării Armeniei, şi au mărturisit că sînt creştini.

Ighemonul, minunîndu-se de puterea de credinţă, de învoirea între ei şi de îndrăznirea lor la munci, i-a întrebat zicînd: "De unde sînteţi voi şi cine v-a învăţat să nu vă închinaţi zeilor noştri?" Sfîntul Alexandru a răspuns: "Unii sîntem de aici, unii din cetate, iar alţii de prin sate, însă pămîntul acesta este patria noastră, iar Tatăl nostru este Hristos Dumnezeu din ceruri. Acela ne-a învăţat să nu ne închinăm zeilor celor mincinoşi, surzi şi muţi, nici lucrului făcut de mîini omeneşti". Ighemonul a zis: "Dar unde este Hris-tosul vostru? N-a fost El răstignit şi a murit?" Sfîntul Leontie a răspuns: "De unde ştii tu că Hristos al nostru a murit?" Să ştii de la mine că El, deşi a murit, apoi a înviat din morţi şi S-a înălţat la cer. El a murit de voie pentru noi, dar S-a sculat iarăşi ca un Fiu al lui Dumnezeu". Atunci ighemonul a zis: "Dar Hristos acum este viu?" Leontie a răspuns: "O, ighemoane, zeii voştri, murind nu mai înviază, dar Domnul nostru Iisus Hristos viază în veci, măcar că a şi murit. Iar prin moartea Sa, scoţîndu-ne pe noi din veşnica moarte, ne-a făcut şi ne-a învăţat să murim pentru El, ca astfel să fim vii cu El în viaţa cea fără de sfîrşit". Iar ighemonul a început a-şi lăuda zeii săi, pe Joe, Apolon, pe Asclipie şi pe ceilalţi.

Sfîntul Leontie a zis: "Joe este dumnezeul vostru?" Ighemonul a răspuns: "Acela este ţiitorul cerului, tatăl tuturor zeilor". Leontie a răspuns: "Dumnezeu se cade să fie drept, curat şi fără de păcat. Deci, ce zici tu despre Joe, zeul vostru?" Ighemonul a zis: "Drept, curat şi fără de păcat îl socotesc pe el". Sfîntul Leontie, a zis: "Dacă Joe este drept, apoi nu a izgonit el din împărăţie pe tatăl său, Cron? Dacă este curat şi fără de păcat, apoi de ce a luat de soţie pe Ira, sora sa cea de un pîntece cu el şi a necinstit multe femei străine? El a necinstit nu numai partea femeiască, dar şi partea bărbătească şi cu ei a făcut multe spurcăciuni. Deci, cum putea să fie Dumnezeu un aşa păcătos? Dacă dumnezeul vostru era păcătos, apoi el avea nevoie pentru îndreptarea sa de un alt Dumnezeu fără de păcat!"

Atunci ighemonul Lisie, umplîndu-se de mînie, a zis cu răutate: "O, cap rău! Tu eşti judecător al zeilor noştri? Eu mă jur pe ei că nu vă voi cruţa, ci rău vă voi pierde pe toţi". Sfîntul Leontie a răspuns: "Ighemoane, nu te mînia cînd auzi adevărul! Oare nu sînt legi puse oamenilor, ca nimeni să nu aibă ceva cu femeia străină, nici să ia pe soră de soţie, nici să facă strîmbătate şi nici să ucidă? De ar îndrăzni cineva să facă ceva împotriva legilor, apoi unul ca acela se numeşte călcător de lege şi este vinovat judecăţii şi

pedepsei cu moartea. Deci, zeii voştri, fiind oameni, erau plini de toate răutăţile şi fărădelegile, stricaţi şi ucigaşi de oameni; cu un cuvînt, sînt vinovaţi de o groaznică judecată şi vrednici de multe pedepse de moarte. Se cade ca zeii voştri cei fărădelege să se plece spre legile cele omeneşti şi să urmeze oamenilor, care păzesc bine legile, iar voi să fiţi judecători zeilor voştri pînă ce îi veţi îndrepta".

Ighemonul a zis: "O, nebun ce eşti! Dumnezeul vostru n-a fost răstignit ca un făcător de rele? Din zeii noştri, spune-mi, care a fost răstignit?" Sfîntul Leontie a răspuns: "Dumnezeul nostru S-a răstignit pentru noi şi ne lăudăm cu Crucea Lui, iar zeii voştri se cutremură, temîndu-se de Dumnezeul nostru Cel răstignit şi fug departe de puterea Crucii. Dumnezeul nostru a pătimit răstignire de voie, iar zeii voştri au pierit cu moarte amară. Dumnezeul nostru este Mîntuitor al neamului omenesc, iar zeii voştri sînt pierzători ai oamenilor. Dumnezeul nostru este adevărat, iar zeii voştri sînt mincinoşi, căci ei nu sînt dumnezei, ci diavoli pierzători şi amăgitori, pentru că singuri au pierit şi pe închinătorii lor îi surpă în pierderea cea veşnică".

Aceste cuvinte ale Sfîntului Leontie pornind pe ighemon spre mînie, a poruncit ca pe toţi mărturisitorii lui Hristos să-i bată cu pietre peste gură, zicînd: "Să se zdrobească gurile din care iese hulă asupra zeilor noştri!" Deci, sfinţii, fiind bătuţi, grăiau: "Slujitorule al diavolului, aşa să te bată şi pe tine Dumnezeu, că, auzind adevărul, ne judeci cu nedreptate, îmbătîndu-te de păgînătate". După aceasta, tiranul a poruncit să-i lege pe toţi cu lanţuri de fier şi să-i arunce în temniţă. Sfinţii, fiind duşi în temniţă ca într-o cămară, se veseleau de Dumnezeu, Mîntuitorul lor, şi cîntau psalmii lui David, pentru că unii dintr-înşii învăţaseră carte din tinereţe.

Sfîntul Leontie întărea pe toţi, zicîndu-le: "Cinstiţi fraţi şi robi ai lui Hristos, să răbdăm toate cu bărbăţie. Ştiţi din Sfînta Scriptură cîte a răbdat dreptul Iov, cum a pătimit Domnul nostru şi cum s-au sfîrşit şi ceilalţi sfinţi şi robi ai Lui: Sfîntului Ioan Înaintemergătorul i s-a tăiat capul; Arhidiaconul Ştefan a fost ucis cu pietre; Sfîntul Apostol Petru a fost răstignit cu capul în jos; Sfîntul Apostol Toma a fost împuns cu suliţa; iar alţii cu alte morţi muceniceşti au murit pentru Domnul. Apoi cîţi sfinţi n-au pătimit pe timpul împărăţiei lui Maximian şi a lui Deciu, Adrian şi a altor împăraţi păgîni, care au ucis, nu numai bărbaţi, ci şi femei, precum auzim despre Sfintele Muceniţe Tecla, Eufimia, Capitolina, Iudita şi alte sfinte muceniţe, ale căror nume sînt scrise în ceruri. Deci, dacă femeile au avut atîta bărbăţie, ni se cade şi nouă să fim tari şi nebiruiţi. Deci sufletele noastre să le punem pentru Domnul nostru Hristos, Care şi-a dat sufletul Său pentru noi".

Cu nişte cuvinte ca acestea întărea Sfîntul Leontie pe fraţi şi toţi cu osîrdie doreau să pătimească toate muncile pentru Hristos. Fiind zăduf şi sfinţii arzînd de mare sete, a venit la dînşii în temniţă, ca să-i cerceteze, o oarecare femeie creştină de bun neam, cu numele Vlasiana. Aceea, aducîndu-le apă rece dintr-un izvor care era în apropiere, i-a adăpat pe sfinţi. Apoi, sosind noaptea, sfinţii au petrecut în rugăciuni şi în cîntări de psalmi. Iar ighemonul n-a dormit în noaptea aceea, pentru că se gîndea cu ce fel de munci va munci pe robii lui Hristos cei ţinuţi în legături. Numai despre ziuă a adormit puţin şi i s-a arătat diavolul în vedenia visului, zicîndu-i: "Îmbărbătează-te, Lisie! Eu sînt zeul Asclipie. Munceşte fără milă pe creştinii care ne hulesc pe noi, pentru că multe necuviinţe grăiesc în temniţă de noi, de aceea cu diferite chinuri să-i pierzi pe ei".

Ighemonul, sculîndu-se din somn, a venit la judecată şi, punînd înaintea sa pe sfinţii cei legaţi, a zis către dînşii: "Închina-ţi-vă zeilor, ca să fiţi prieteni stăpînitorilor şi nouă. Pentru aceasta veţi lua fiecare din voi cîte două sute de galbeni şi haine noi, apoi, aducînd junci, vom face jertfă şi ospăţ şi ne vom veseli împreună. Iar de nu mă veţi asculta pe mine, apoi veţi fi cumplit munciţi. Deci, vă rog să nu vă lipsiţi de lumina aceasta dulce, nici să vă despărţiţi de femeile, copiii şi prietenii voştri, ci jertfiţi măcar unuia oarecare din zeii noştri". Sfinţii au răspuns cu o gură, zicînd: "Blestemat să fii tu, chinuitorule, împreună cu zeii tăi, că noi nu vom jertfi diavolilor celor necuraţi. Noi n-avem trebuinţă nici de aurul, nici de îmbrăcămintea, nici de ospăţul şi prietenia voastră, pentru că nouă singur Domnul nostru Iisus Hristos ne este bogăţie, îmbrăcăminte, hrană şi băutură. Acela ne este nouă Tată şi prieten preaiubit, şi pentru Dînsul sîntem gata a pătimi toate muncile şi a muri".

Atunci tiranul a poruncit ca, dezbrăcîndu-i pe toţi, să-i spînzure la muncire şi cu unghii de fier să strujească trupurile lor. Deci, sfinţiţii mucenici fiind strujiţi pînă la amiază, cînd soarele ardea mai cu putere, ighemonul a plecat acasă de la privelişte, iar sfinţii, fiind striviţi pînă la oase, din porunca ighemonului au fost aruncaţi în temniţă. Dar dreptcredincioasa femeie Vlasiana, cea mai sus numită, a venit iarăşi la ei spre cercetare şi i-a adăpat cu apă, pentru că erau slăbiţi de sete, de zăduf şi de răni. Sfinţii, răcorindu-se, au binecuvîntat pe acea femeie, rugîndu-se pentru ea şi pentru fiii ei şi mulţumind lui Dumnezeu că s-au învrednicit a pătimi pentru El. Şezînd ei în temniţă, Sfîntul Leontie a văzut pe unul din fraţi bolnav de răni şi se temea de el ca să nu slăbească în credinţă. Deci, se ruga lui Dumnezeu ca să le dea sfîrşitul nevoinţei.

În cetatea aceea era un cetăţean vestit, cu numele Irod, care, supunîndu-se elinilor, era cinstit de ighemon, ca unul din sfetnici. Acela avea un scriitor, anume Filip, iubit de Sfîntul Leontie pentru bunele lui obiceiuri. Trimiţînd Sfîntul Leontie, l-a chemat la ferestruica temniţei şi i-a zis: "Frate Filipe, spune lui Irod ca să-i aducă aminte de noi, dacă se va duce cu vreo pricină la ighemon, şi să-l sfătuiască să dea mîine răspuns de moarte împotriva noastră". Ducîndu-se Filip la Irod, i-a spus despre aceasta.

În vremea aceea, Irod a fost chemat de ighemon la cină, dar el nu s-a dus degrabă, pentru aceea ighemonul îl aştepta. Trimiţînd iarăşi, l-a chemat. Ducîndu-se el tîrziu, a zis: "Nu pot să mănînc pentru că am văzut cum se munceau osîndiţii şi cum curgea sîngele din ei; şi din această pricină m-am îngreţoşat şi mi s-a tulburat stomacul şi nu poate să primească hrană". Zis-a ighemonul: "Atunci ce mă sfătuieşti să le fac?" Grăit-a Irod: "Mîine să moară, deoarece sînt porunci împărăteşti potrivnice şi vrednice de moarte; apoi pentru ce să nu moară mai iute?" Ighemonul s-a făgăduit cu jurămînt că-i va omorî a doua zi.

Auzind Filip acestea, a alergat la temniţă şi i-a spus Sfîntului Leontie. Toţi fraţii, fiind înştiinţaţi de acea hotărîre, s-au bucurat că a doua zi de dimineaţă vor muri pentru Hristos. Deci, a binecuvîntat pe Filip pentru ascultarea lui şi se ruga şi se gătea mai înainte spre moarte. În rugăciune zicea: "Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, preamăreşte numele Tău cel sfînt întru noi, cu suflet zdrobit şi cu duh smerit ne rugăm Ţie, ca să fim primiţi, noi cei ce ne aducem singuri Ţie jertfă vie, ca o întreagă ardere de berbeci şi de junci şi ca de zeci de mii de miei graşi, aşa să fie jertfa noastră astăzi înaintea Ta şi să-Ţi fie plăcută, pentru că nu este ruşine celor ce nădăjduiesc spre Tine. Tu ştii, Doamne, că pe Tine Te-am iubit şi pentru Tine ne-am dat la moarte; deci întăreşte-ne pe noi, ca nici unul să nu rămînă din aceşti fraţi şi astfel să nu rîdă, nici să se bucure de el vrăjmaşul nostru!"

Astfel se rugau sfinţii şi se întăreau unul pe altul. La miezul nopţii au cîntat spre îngroparea lor psalmul cel mare, adică *Fericiţi cei fără de prihană...* şi celelalte. După sfîrşitul psalmului, venind îngerul Domnului, a umplut temniţa de lumină şi a zis către ei: "Bucuraţi-vă, robii lui Hristos, că sfîrşitul vostru este aproape şi numele vostru s-a scris în cer. Nădăjduiţi că Domnul este cu voi!" Zicînd îngerul aceasta, s-a dus. Ei, închinîndu-se, au mulţumit lui Dumnezeu.

În vremea aceea, doi păzitori ai temniţei, ale căror nume sînt Menei şi Virilad, de neam egipteni, petrecînd fără somn, au văzut strălucind lumină în temniţă şi au auzit acel glas îngeresc, dar pe înger nu l-au văzut. Deci, Menei a zis către Virilad: "Ai văzut, frate, ai cărui Împărat sînt aceşti oşteni? Eu sînt din început prietenul creştinilor, căci aceştia nu călătoresc pe calea cea fărădelege, ci pe calea drepţilor. Ei păzesc credinţa în Dumnezeul lor şi I se închină Lui ziua şi noaptea, iar în petrecerea cu oamenii, ei nu fac nici un fel de nedreptate. Ei nu năpăstuiesc pe nimeni, nu caută averile cele străine, ci şi pe ale lor le împart săracilor; pe toţi îi iubesc şi tuturor le fac bine, precum singur ştii. Dar cei ce sihăstresc în pustiile Egiptului, în ce chip îşi duc viaţa? Nu este nici străin şi nici de mirare, că ei fac şi minuni. Drept aceea mă gîndesc să intru la ei în temniţă şi să-i rog să mă primească şi pe mine cu ei, iar tu, frate, ce gîndeşti?"

Răspuns-a Virilad: "Tot aceea gîndesc şi eu, ceea ce socoteşti şi tu; pentru că şi noi, fiind nevrednici, ne-am învrednicit a vedea lumina, pe care a răsărit-o la ei Dumnezeul lor, pentru care ei mor cu bucurie. Dacă ar fi silit cineva pe ighemon ca să moară pentru Joe, Apolon, Asclipie sau pentru oarecare din zei, ar fi voit el ca să moară? Cred că nu, pentru că iubeşte viaţa aceasta. Aceştia nu se cruţă pe sine, ci îndrăznesc la moarte, fără frică, pentru Dumnezeul lor. Pentru aceea se învrednicesc creştinii de la El de

nişte slave ca acelea, pe care zeii nici unuia din cei ce se închină lor nu le-au arătat cîndva. Deci, pentru ce să nu ne apropiem de aceşti bărbaţi drepţi şi de adevăratul Dumnezeu?"

Astfel, sfătuindu-se amîndoi acei păzitori, au intrat în temniţă şi au căzut la sfinţi, zicîndu-le: "Domnii noştri, robii lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, primiţi-ne şi pe noi în numărul vostru; pentru că credem şi noi în Domnul Iisus Hristos, Cel ce v-a iubit pe voi. Ne rugăm vouă ca să vă rugaţi Lui pentru noi, ca astfel să ne învrednicească a fi părtaşi cu voi!" Sfinţii, auzind de această mărturisire, s-au bucurat de întoarcerea lor către Dumnezeu şi i-au sărutat, zicîndu-le: "Voi sînteţi fraţii noştri, că Domnul nostru v-a chemat la mărturisirea Preasfîntului Său nume. El vă va da vouă plată asemenea cu noi, precum şi celor ce au venit în via Lui în ceasul al unsprezecelea".

A doua zi, ighemonul Lisie a ieşit cu ostaşii, afară din cetate, la locul unde voia să omoare pe sfinţii mucenici. Locul acela era aproape de rîul ce se numea Licos. Deci, făcînd divan, a poruncit să scoată pe sfinţii mucenici ca să-i pună înaintea lui. Văzînd şi pe cei doi păzitori ai temniţei împreună cu sfinţii cei legaţi, a zis către Apian, întîiul sfetnic: "Iată şi aceşti nebuni voiesc să moară. Nu este mai bună viaţa decît moartea?" Apian a zis: "Porunceşte ca să-i muncească cu munci cumplite". Zis-a ighemonul: "Ba nu, că se vor teme de munci şi, întorcîndu-se iarăşi la zei, vor fi vii, dar eu nu voiesc să mai fie vii, ci să moară; de aceea voi da un răspuns de moarte asupra lor".

Sfinţilor mucenici, care erau puşi de faţă la divanul lui, nu le-a mai făcut nici o întrebare sau cercetare pentru credinţă, ci îndată a săvîrşit acea judecată de moarte, dînd un astfel de răspuns: "Aceşti 45 de oameni care stau înaintea judecăţii mele, fiind de credinţă creştinească, neascultînd poruncile împărăteşti şi hulind pe zeii părinteşti, poruncesc să ia vrednica pedeapsă pentru faptele lor. Întîi să li se taie mîinile şi picioarele cu securea, apoi să se dea focului spre ardere; iar oasele lor, care vor rămîne, să se arunce în rîu".

Îndată slujitorii, trîntind pe mucenici la pămînt, le-au tăiat mîinile şi picioarele. Sfinţilor Mucenici li se făcuseră o sete mare, pe de o parte de durerea rănilor, iar pe de alta de arşiţa soarelui. Unii însă au murit într-acea pătimire, alţii abia suflau, iar alţii se îmbărbătau încă cu răbdarea. Unul dintr-înşii, cu numele Ianichit, privind la mîinile şi picioarele sale tăiate, zîmbea şi zicea: "Vedeţi cum cu secera de secerat mi-aţi tăiat mădularele ca pe nişte spice". Iar Sfîntul Sisinie, tăvălindu-se în sîngele său, s-a prăvălit spre o piatră, care se întîmplase acolo aproape şi, deschizînd gura, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, dătătorul tuturor bunătă-ţilor, Care de demult în pustie ai izvorît apă din piatră şi ai adăpat pe Israil cel însetat, deschide Tu acum piatra aceasta şi scoate apă ca să mă adăp puţin, pentru că vezi setea în care ne topim".

Rugîndu-se astfel, deodată s-a mişcat piatra aceea, a crăpat şi a izvorît izvor de apă vie. Atunci Sfîntul Sisinie a binecuvîntat pe Domnul, grăind: "Dumnezeul meu, Ţie îţi cînt că m-ai adăpat pe mine cel însetat, întocmai ca o maică care adapă cu lapte pe pruncul său. Te laud pe Tine, Împăratul meu, că nu m-ai trecut cu vederea pe mine robul Tău. Deci, mă rog Ţie, nu trece cu vederea pe robii mei şi fraţii mei cei iubiţi, ci îi răcoreşte, că se topesc de sete. Varsă peste dînşii roua darului Tău şi ne întăreşte pe noi toţi, ca să ne săvîrşim împreună în nădejdea Ta. Izvorul acesta pe care l-ai scos cu puterea Ta şi prin care ai înnoit minunea cea de demult, porunceşte să curgă pînă la sfîrşitul lumii. Dă acestei ape darul şi puterea de tămăduire spre slava Ta, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, spre pomenirea noastră, a robilor Tăi patruzeci şi cinci de mucenici, care au pătimit pentru Tine".

În vremea aceea, slujitorii, aprinzînd o grămadă mare de lemne, care era pregătită pentru aceea, au luat pe sfinţii mucenici şi i-au aruncat în foc. Între sfinţi, unii erau vii, alţii morţi de curînd, deci ei i-au aruncat în foc şi pe unii şi pe alţii. Numărînd pe cei pe care îi aruncau în foc, unul nu se găsea şi se mirau şi-l căutau. Dar Sfîntul Sisinie, care zăcea lîngă piatra din care izvorîse apă, a răspuns, zicînd: "Iată, sînt aici, luaţi-mă şi mă aruncaţi în foc". Ei, luîndu-l, l-au aruncat în foc. Sfinţii mucenici fiind mistuiţi de foc, slujitorii au căutat oasele lor rămase în cenuşă şi cîte au găsit le-au adunat într-un sac şi le-au aruncat în rîul Lices. Rîul, primind într-însul oasele sfinţilor ca pe o vistierie de mare preţ, le-a păzit într-un loc, aproape de mal, nu prea adînc, unde, prin repezeala sa, le-a adunat pe toate.

Venind nişte oameni dreptcredincioşi şi căutîndu-le, le-au găsit fără multă osteneală. Luîndu-le pe toate, le-au pus la un loc cinstit pînă ce a pierit păgînul împărat Liciniu, care stăpînise Răsăritul împreună cu împăratul Constantin, care rămăsese singur la împărăţie şi dăduse libertate Bisericii lui Hristos din toată lumea. Atunci au fost arătate la toţi şi oasele acestor sfinţi mucenici, cărora li s-a zidit o biserică în numele lor. Şi se dădeau tămăduiri din oasele lor cele sfinte şi de la izvorul acela, pe care îl scosese Sfîntul Sisinie cu rugăciunea.

Aceşti patruzeci şi cinci de Sfinţi Mucenici au pătimit în ziua de 10 Iulie, în cetatea Nicopoli din Armenia, de la Lisie ighemonul, stăpînind peste Imperiul de Răsărit, Liciniu, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL ANTONIE AL PECERSCĂI, ÎNTÂIUL ÎNCEPĂTOR AL MONAHILOR DIN RUSIA (10 iulie)

Pe vremea domniei binecredinciosului marelui domn Vladimir Sviatoslavici, singur stăpânitorul pământului Rusiei, Dumnezeu a binevoit ca să arate pe luminătorul Bisericii Sale şi povăţuitorul monahilor, pe pururea pomenitul bărbat, Cuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Antonie. Acesta s-a născut în cetatea Liubeci şi din tinereţe avea frica lui Dumnezeu, şi dorea să se îmbrace în chipul monahicesc. Iar Domnul cel iubitor de oameni i-a pus lui în inimă ca să meargă în ţara grecească şi acolo să se tundă monah.

Iar el îndată s-a pornit spre călătorie, înstrăinându-se pentru Domnul Cel ce S-a înstrăinat şi S-a ostenit pentru a noastră mântuire. Şi ajungând la Constantinopol, a mers şi la Sfântul Munte al Atonului, unde înconjurând sfintele mănăstiri, a văzut petrecerea cea mai presus de firea omenească a sfinţilor părinţi, care urmau în trup vieţii îngereşti, şi s-a aprins mai mult cu dragostea lui Hristos. Deci dorind ca să râvnească vieţii părinţilor acelora, a mers într-una din mănăstirile ce erau acolo, şi a rugat pe egumen ca să pună pe dânsul îngerescul chip al rânduielii monahiceşti, iar egumenul mai înainte văzând bunătăţile cele ce aveau să fie într-însul, ascultându-l, l-a tuns şi l-a învăţat viaţa monahicească cea desăvârşită. Iar Antonie întru toate plăcând lui Dumnezeu, se nevoia întru faptele bune, întru supunere şi în ascultare sporea, încât toţi se bucurau de dânsul. Iar după ce a petrecut nu puţină vreme în Sfântul Munte, cuvios întru toate lucrurile sale, folosindu-se de dânsul mulţi, s-a făcut înştiinţare egumenului de la Dumnezeu, ca să slobozească pe cuviosul acesta în Rusia; iar egumenul chemându-l, a zis lui Antonie: „Du-te înapoi în Rusia, ca şi acolo spre sporirea şi întărirea celorlalţi să fii, şi va fi ţie blagoslovenie de la Sfântul Munte".

Iar Cuviosul Antonie, luând blagoslovenie ca din gura lui Dumnezeu, s-a dus în Rusia şi a mers în cetatea Kievului. Şi intrând în ea, se gândea unde ar putea petrece. Deci a umblat prin mănăstirile care atunci începuseră a se zidi de monahii care merseseră cu mitropolitul Mihail de la greci pentru Botezul Rusiei, dar nu ţineau desăvârşit rânduiala şi aşezământul vieţii de obşte. Şi n-a iubit nici într-una din acelea a vieţui, Dumnezeu nebinevoind aceea. Deci a început a umbla prin văi şi prin munţi, şi prin toate locurile, până ce a mers la Berestov şi a aflat o peşteră, pe care au săpat-o oarecând nemţii, şi, făcând rugăciune, s-a sălăşluit acolo şi petrecea întru mare înfrânare.

Iar după pristăvirea binecredinciosului cneaz Vladimir, luând stăpânirea neîndumnezeitul şi ticălosul Sviatopolc, acesta a şezut în Kiev, şi începând a-i omorî pe fraţii săi, a ucis pe Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb. Iar Cuviosul Antonie văzând o vărsare de sânge ca aceea, s-a dus iarăşi la Sfântul Munte.

Şi când binecredinciosul domn Iaroslav a biruit pe Sviatopolc şi a şezut în Kiev, atunci iubind el Berestovul, a zidit într-însul o biserică a Sfinţilor Apostoli, adunând preoţi mulţi. Şi era acolo un preot pe

nume Ilarion, bărbat bine credincios, priceput întru Dumnezeiasca scriptură şi postitor. După mulţi ani, binecredinciosul domn Iaroslav, care iubea să se înconjoare cu oameni din rânduiala duhovnicească, prin voia lui Dumnezeu şi prin înţelegerea episcopilor adunaţi de el, l-a ales pe Ilarion mitropolit şi l-a aşezat în Sfânta biserică a Sofiei. Insă mai înainte de aceea a fost tuns în rânduiala monahicească de Cuviosul Antonie. Deci acest preot umbla de la Berestov la Nipru, la dealul unde acum este locul mănăstirii celei vechi a Pecerscăi, iar atunci era pădure mare. Şi a săpat acolo o peşteră mică ca de doi stânjeni, întru care făcea cântare de psalmi şi închinăciuni, rugându-se lui Dumnezeu în taină.

Iar Cuviosul Antonie fiind întru acea vreme în Sfântul Munte, în mănăstirea unde s-a tuns, iarăşi s-a făcut vestire egumenului de la Dumnezeu: „Să-mi trimiţi mie iarăşi pe Antonie în Rusia, că acolo îmi trebuie el". Iar egumenul chemând pe cuviosul, i-a zis lui: „Antonie, mergi iarăşi în Rusia, Dumnezeu aşa voind, şi-ţi va fi ţie blagoslovenie de la Sfântul Munte". Şi i-a proorocit lui că „mulţi monahi se vor face de tine acolo". Apoi, blagoslovindu-l pe el, l-a slobozit, zicându-i: „Mergi cu pace". Iar Cuviosul Antonie luând blagoslovenie, a mers a doua oară la Kiev şi s-a suit în dealul unde Ilarion săpase peştera acea mică de doi stânjeni. Şi iubind locul acela, s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi, grăind: „Doamne, să fie în locul acesta blagoslovenia Sfântului Munte al Atonului şi rugăciunea părintelui meu celui ce m-a tuns; şi mă întăreşte ca să mă sălăşluiesc aici". Acestea zicându-le, s-a sălăşluit acolo şi a început a vieţui rugându-se lui Dumnezeu totdeauna, mâncând pâine uscată şi bând apă cu măsură, şi aceasta o dată în zi, iar uneori şi a doua zi. Alteori nu mânca toată săptămâna, petrecând ziua şi noaptea întru priveghere şi săpând cu mâinile sale peşteră mai mare.

Şi înştiinţându-se unii, veneau aducându-i cele de trebuinţă, şi cerând blagoslovenie de la dânsul. Iar alţii doreau ca să şi vieţuiască cu dânsul, dintre care era şi fericitul Nicon. Deci atunci a venit la Cuviosul Antonie în peşteră şi Cuviosul Teodosie, având 23 de ani, pe care Cuviosul Antonie a poruncit fericitului Nicon să-l tundă, fiind acela preot şi monah iscusit.

Iar după mulţi ani, pristăvindu-se binecredinciosul domn Iaroslav, a luat stăpânirea Iziaslav, fiul lui cel mai mare, şi a şezut în Kiev. Iar Cuviosul Antonie al Pecerscăi a fost atunci proslăvit cu prea multe fapte bune în pământul Rusiei, precum şi marele Antonie cel de demult în Egipt. Şi înştiinţându-se domnul Iziaslav, iubitorul de Hristos, de viaţa lui, a mers la el cu prietenii săi, cerând de la dânsul blagoslovenie şi rugăciune. Şi de atunci Cuviosul Antonie a fost ştiut şi cinstit de toţi, şi au început a veni la dânsul unii iubitori de Hristos, voind să se tundă monahi. Iar el îi primea pe ei şi-i tundea.

Intru acea vreme a venit la Cuviosul Antonie fericitul Varlaam, fiul lui Ioan, marele boier; după acesta Efrem, famenul domnesc, pe care, după a lor dorire, cuviosul a poruncit fericitului Nicon să-i tundă. Apoi, pentru călugăria acestor doi, multă tulburare a suferit Cuviosul Antonie cu fraţii. Căci Ioan, marele boier, luând slugi multe, a mers cu mânie în peşteră, şi izgonind turma cea de Dumnezeu aleasă a Cuviosului părintelui nostru Antonie, a scos pe fiul său, fericitul Varlaam, din peşteră; apoi dezbrăcându-l din hainele călugăreşti, l-a îmbrăcat în podoabe luminate boiereşti şi l-a tras pe el cu sila la palatele sale. Incă şi însuşi voievodul Iziaslav înştiinţându-se de călugăria fiului boieresc, precum şi de a iubitului său famen, s-a mâniat foarte pe aceeaşi turmă a lui Hristos şi a Cuviosului Antonie, şi a poruncit ca să răpească pe fericitul Nicon, care i-a tuns pe ei, spre care mult se iuţea, pe de o parte pentru că a îndrăznit a-i călugări, iar pe de alta, ca să-i îndemne să petreacă iarăşi în lume, şi se lăuda că-l va trimite la surghiunie cu povăţuitorul Antonie, şi cu toţi cei din peşteră, încă şi peştera lor o va risipi.

Atunci Cuviosul părintele nostru Antonie, silit fiind de atâta mânie domnească, care se ridicase de la domnul întunericului, s-a dus din peşteră în altă parte, cu fraţii cei ce rămăseseră. Insă auzind de aceea cneaghina lui Iziaslav, a rugat pe cneaz cu deadinsul, ca să nu gonească cu mânia sa pe robii lui Dumnezeu din stăpânirea sa, pentru o mânie ca aceea a lui Dumnezeu, precum s-a făcut în patria ei, în pământul leşesc, după izgonirea monahilor. Că era cneaghina aceasta de la leşi, fiind fiică a viteazului Boleslav, şi îi aducea aminte lui Iziaslav de mânia lui Dumnezeu, care a fost după izgonirea monahilor cea pentru tunderea Cuviosului Moise ungurului, când tatăl ei, Boleslav, izgonind pe acei robi ai lui Dumnezeu, a fost dat la moarte năprasnică, şi sculându-se război mare între leşi, şi-a ucis norodul pe episcop şi pe boierii săi. Deci atunci voievodul Iziaslav abia plecându-se, şi-a venit în simţire, şi temându-

se de Dumnezeu, a trimis cu rugăminte, ca să se întoarcă stareţul la locul său. Pe carele abia după trei zile aflându-l, l-a rugat să se întoarcă.

Şi aşa întorcându-se Cuviosul Părintele nostru Antonie iarăşi în peşteră, neîncetat se ruga lui Dumnezeu, ca să-i dea lui să rabde cu vitejie toate ispitele ce se aduceau asupra sa de vrăjmaşul, urătorul binelui, şi ca să nu dea fiarelor sufletele ce se mărturiseau lui, şi sufletele săracilor săi să nu le uite până în sfârşit. Iar Dumnezeu, pentru rugăciunile lui, i-a dăruit, că nu numai oile cele risipite s-au întors cu pace la păstorul lor înapoi, ci şi mulţime de alţii ce voiau să se mântuiască au venit la dânsul în peşteră, rugându-se, ca să-i izbăvească pe dânşii de întuneric ca de o cale alunecăcioasă, şi să-i povăţuiască la calea luminii celei mântuitoare. Iar el pe toţi îi primea cu dragoste, şi învăţându-i cum vor urma lui Hristos, poruncea fericitului Nicon să-i călugărească. Şi s-au adunat la dânsul 12 fraţi şi au săpat peşteră mare, unde au făcut biserică şi chilii, care sunt şi până astăzi sub Mănăstirea Pecerscăi celei vechi, în peştera în care a petrecut Cuviosul Antonie 40 de ani.

Şi adunaţi fiind fraţii, Cuviosul Părintele nostru Antonie le-a zis: „Iată Dumnezeu v-a împreunat, fraţilor, şi sunteţi din blagoslovenia Sfântului Munte, prin care pe mine m-a călugărit egumenul Sfântului Munte şi eu pe voi v-am tuns. Fie asupra voastră blagoslovenie mai întâi de la Dumnezeu şi a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, iar a doua de la Sfântul Munte". Aceasta zicându-le, le-a vestit lor, grăind: „Vieţuiţi singuri, iar eu voi pune vouă egumen, că eu voiesc să vieţuiesc singur, precum şi înainte m-am obişnuit". Şi aşa le-a pus lor egumen pe fericitul Varlaam, iar el mai întâi nesuferind toată tulburarea şi gâlceava, s-a închis într-o chilie dintru aceeaşi peşteră, iar după aceea s-a mutat de acolo la alt deal, şi a început a săpa altă peşteră, care este sub mănăstirea cea mare a Pecerscăi.

Iar egumenul, fericitul Varlaam şi fraţii, luând blagoslovenie de la Cuviosul Antonie, au rămas şi vieţuiau în cea dintâi peşteră. Şi înmulţindu-se fraţii, încât nu mai puteau să mai încapă în peşteră în vremea cântării soborniceşti, au socotit să zidească o biserică mică dinafară de peşteră. Atunci au mers egumenul şi fraţii la Cuviosul Antonie în cealaltă peşteră şi i-au zis lui: „Părinte, se înmulţesc fraţii şi nu mai putem de acum să încăpem în peşteră în vremea cântării soborniceşti. Deci prin porunca Domnului şi a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, şi cu a ta sfântă rugăciune, blagosloveşte ca să zidim o biserică mică dinafară de peşteră". Şi i-a blagoslovit pe dânşii cuviosul. Iar ei închinându-se lui până la pământ, s-au dus şi au început a zidi deasupra peşterii o biserică mică, a Adormirii Sfintei Născătoarei de Dumnezeu.

Şi au săvârşit deasupra peşterii biserica aceea mică. Şi ţinând egumenia în peşteră fericitul Varlaam, voievodul Iziaslav a zidit o biserică de piatră, în numele Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie, ca al celui ce era de un nume cu el - căci se numea din Sfântul Botez Dimitrie -, şi lângă dânsa a aşezat mănăstire. Şi a luat acolo la egumenie pe fericitul Varlaam, pentru că voia să-şi facă a sa mănăstire mai aleasă decât Mănăstirea Pecerscăi, punându-şi nădejdea în bogăţie. Dar multe mănăstiri de împăraţi şi de boieri se întemeiază cu bogăţia, însă nu sunt aşa precum acestea care se întemeiază cu rugăciunile sfinţilor şi cu lacrimile, cu postirea şi cu privegherea. Deci aşa şi Cuviosul Antonie, nu avea aur, nici argint, dar udând-o cu lacrimile, a crescut o neasemănată mănăstire. Şi ieşind din ea egumenul - fericitul Varlaam - pentru a merge la mănăstirea Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie, precum s-a zis, când mănăstirea de la peşteră era încă în sămânţă, căci abia se începuse, au făcut sfat fraţii cei ce rămăseseră, şi mergând la Cuviosul Antonie, i-au zis lui: „Părinte, pune-ne nouă egumen".

Iar el le-a zis lor: „Pe cine voiţi?" Răspuns-au ei: „Pe care îl voieşte Dumnezeu şi Preasfânta Născătoarea de Dumnezeu, şi tu, cinstite părinte". Apoi cuviosul le-a grăit: „Care este între voi ascultător blând, şi smerit, acesta să vă fie egumen". Atunci au cerut la dânsul pe Cuviosul Teodosie, ca pe cel de un obicei cu el, şi întru toate bine iscusit. Şi l-a blagoslovit pe el cuviosul la egumenie, iar fraţii toţi, în număr de 20, s-au închinat Cuviosului Antonie până la pământ, fiind bucuroşi de un povăţuitor ca acela.

Şi luând Cuviosul Teodosie egumenia în peşteră, şi începând a avea mare sârguinţă cu postire multă, şi cu rugăciuni pline de lacrimi, mult îi ajuta lui blagoslovenia şi rugăciunea povăţuitorului său, a Cuviosului Părintelui nostru Antonie, care se liniştea la singurătate. Căci începuse Dumnezeu a înmulţi

mai mult pe monahi, şi se adunaseră la egumenul Teodosie 100 de călugări. Şi văzând Cuviosul Teodosie, egumen fiind, înmulţirea fraţilor foarte mare, a făcut sfat cu dânşii ca să zidească mănăstire, şi a mers iarăşi la Cuviosul Antonie, şi i-a spus lui: „Părinte, se înmulţesc mai mult fraţii şi voim să zidim mănăstire". Iar Cuviosul Antonie umplându-se de bucurie, a zis: „Bine este cuvântat Dumnezeu pentru toate şi rugăciunea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu şi a părinţilor ce sunt în Sfântul Munte să fie cu voi şi să vă ajute vouă".

Acestea zicând, a trimis pe unul din fraţi la voievodul Iziaslav, zicând: „Iubitorule de Hristos voievod, Dumnezeu înmulţeşte pe fraţi şi avem loc strâmt. Rugămu-ne să binevoieşti a ne da nouă muntele cel de deasupra peşterii". Iar voievodul auzindu-le acestea, foarte s-a bucurat şi a trimis un boier al său ca să le dea lor muntele cel de deasupra peşterii, pe care Cuviosul Teodosie egumenul şi fraţii au întemeiat o biserică mare de lemn şi, zidind-o, au împodobit-o cu icoane şi au făcut chilii multe, şi au îngrădit mănăstirea cu stâlpi, mutându-se din peşteri în ea. Şi de atunci mănăstirea aceea, care era din blagoslovenia Sfântului Munte, a început a se numi Pecersca, de vreme ce monahii vieţuiseră mai înainte în peşteră.

După aceasta Cuviosul Teodosie a voit, fiind egumen, a întări mănăstirea sa şi cu îngrădire afară de cea simţită, cu cea gândită, adică cu aşezământ de rânduială pentru cei ce petrec călugăreşte în mănăstire şi nu se află încă întru zăvorâre. Şi a început a căuta îndreptările mănăstireşti, precum se scrie în viaţa lui. Şi i-a ajutat la aceasta rugăciunea şi blagoslovenia Cuviosului părintelui nostru Antonie. Căci după blagoslovenia şi rugăciunea lui, Dumnezeu aşa rânduind, s-a aflat atunci cinstitul Mihail, monahul sfintei mănăstiri a studiţilor, care venise cu mitropolitul Gheorghe din Grecia, pe care Cuviosul egumen Teodosie l-a întrebat despre randuiala părinţilor studiţi: cum cântă cântările şi citesc citirile, şi închinăciunile cum le ţin, şi starea în biserică şi şederea la masă şi ce fel de mâncare în care zile. De acestea toate înştiinţându-se cu încredinţare de la Mihail şi aşijderea de la fericitul Efrem famenul, care fusese la Sfintele Locuri, cele scrise acolo şi aduse aici le-a luat şi le-a dat mănăstirii sale; şi de la acea mănăstire au luat randuiala toate mănăstirile Rusiei. Şi pentru aceasta mai cinstită este Mănăstirea Pecersca decât toate cu întâietatea, şi cu cinstea mai sus de toate.

In zilele egumeniei Cuviosului Teodosie, se ocârmuia îmbunătăţita viaţă în mănăstire după randuiala, cu ajutorul rugăciunii şi blagosloveniei Cuviosului Părintelui nostru Antonie. Atunci a venit în obşte şi Cuviosul Părintele nostru Nestor, cronicarul Rusiei şi scriitorul vieţii Cuviosului Teodor şi a celorlalţi, având 17 ani de la naşterea sa, precum scrie el însuşi despre sine aici. Pe acela l-a primit cu osârdie Cuviosul Teodosie, după sfatul şi blagoslovenia Cuviosului Părintelui nostru Antonie. Iar el cercetând în letopiseţul său pentru ce s-a chemat Mănăstirea Pecersca, a scris aici în scurt pentru folos, la începăturile nevoinţelor întâiului egumen al mănăstirii aceleia, a Cuviosului Părintelui nostru Antonie.

Insă pentru minuni, deşi nu despre toate, precum şi despre cinstita înaintea Domnului moarte a cuviosului, să povestim câte ceva de ia fericitul Episcop Simon, şi de la Policarp, ajutătorul lui, lăsând deocamdată letopiseţul, în care sunt scrise nevoinţele şi ispitele care le-a răbdat. Căci Cuviosul părintele nostru Antonie, fiind la singurătate în altă peşteră şi văzând înmulţirea şi buna randuiala a turmei sale celei de Dumnezeu alese, proslăvea pe Dumnezeu foarte în trupul său şi în sufletul său, sporind întru toate faptele bune trupeşti şi sufleteşti şi mergând din putere în putere. De aceea şi Dumnezeu l-a proslăvit pe el, că strălucea el în pământul Rusiei cu feluri de minuni, mai ales prin darul tămăduirii şi al proorocirii.

Pentru că s-a arătat Cuviosul Părintele nostru Antonie doctor prea minunat, şi prooroc în Rusia. Doctoria lui cea de minuni făcătoare era într-acest chip: Cuviosul stareţ slujea el însuşi bolnavilor şi îi tămăduia pe aceia cu rugăciunea sa, însă îşi acoperea prin smerita cugetare darul tămăduirii cel din rugăciunea sa, blagoslovind verdeţu-rile cu care se hrănea şi dându-le ca pe nişte doctorii, pe care bolnavii gustându-le, îndată se făceau sănătoşi, ori de ce boală era cuprinşi. La această doctorie de minuni făcătoare a sa, a lăsat următor pe fericitul Agapit. Iar proorocia sfântului o mărturiseşte afară de altele, lucrul acesta.

Odată trei voievozi Iaroslavici, Iziaslav domnul Kievului, Sviatoslav al Cernigovului, Vsevolod al Periaslavului, mergând la război împotriva polovţilor, au venit la Cuviosul Antonie pentru blagoslovenie, iar el mai înainte văzând cu duhul mânia lui Dumnezeu asupra lor, a lăcrimat şi le-a proorocit zicând: „Pentru păcatele voastre veţi fi biruiţi de barbari, de care fiind goniţi, mulţi din ostaşii voştri se vor îneca în râu, alţii se vor prinde în robie, şi ceilalţi vor cădea în ascuţişul sabiei". Acest lucru s-a şi împlinit la râul Altii, încât abia numai voievozii au scăpat cu viaţă, Iziaslav şi Vsevolod în Kiev, iar Sviatoslav în Cernigov, iar polovţii prin tot pământul Rusiei s-au răspândit, prădând-o şi pierzând-o pe ea.

Intru aceeaşi vreme când a proorocit domnilor Rusiei, acelaşi cuvios a proorocit şi lui Şimon, fiul lui African, voievodul nemţesc, că acela, cu darul lui Dumnezeu, nu numai că avea să fie slobozit de la moarte în acel război, după ce va fi în mijlocul morţilor, dar şi că după mulţi ani avea să fie pus cel dintâi în biserica cea de piatră a Pecerscăi; de care aşijderea a proorocit, că se va zidi cu facere de minuni, care toate adevărate au fost. Pentru că singur Şimon întorcându-se de la acel război, a spus cuviosului: „Zăceam rănit între cei ucişi, dar oarecare putere dumnezeiască m-a scos dintre aceia şi m-a tămăduit de toate rănile mele; încă şi pe ostaşii mei i-am aflat întregi". Apoi şi de biserica cea proorocită a zis: „Asemănarea bisericii ce are să se zidească, în care eu am să fiu pus, am văzut-o de două ori în văzduh: o dată acum când zăceam între cei morţi lângă râul Altii, şi încă o dată, fiind pe mare, când am fost izgonit de unchiul meu Iacunom de la domnia nemţească şi am fugit în Rusia la voievodul Iaroslav".

Acestea zicându-le, Şimon a adeverit cu însuşi lucrul buna voire a lui Dumnezeu cea arătată lui, la zidirea sfintei biserici, pe care a proorocit-o cuviosul. Pentru că a dus atunci un brâu şi o coroană de aur şi le-a dat Cuviosului Antonie, zicând: „Acestea le-am luat de la icoana lui Hristos cel răstignit pe cruce, când am ieşit de la patria mea. Deci de vreme ce ai zis că aici mă voi pune eu, am auzit glasul Domnului ca să se măsoare cu acest brâu temelia bisericii, întru care am să fiu pus şi pe a cărei asemănare am văzut-o; iar coroana aceasta să se atârne deasupra jertfelnicului". Şi aşa s-a arătat aievea, că proorocia Cuviosului Părintelui nostru Antonie se întocmea cu dumnezeiască bună voire, care s-a împlinit şi mai desăvârşit, când, după mulţi ani, Şimon a fost cel dintâi pus în biserica de piatră a Pecerscăi, cea de Dumnezeu zidită.

Dar mai înainte de aceea, să pomenim iarăşi din letopiseţ de o ispită nu mică, pe care a suferit-o cuviosul. Căci domnul întunericului - diavolul -, urătorul luminii faptelor bune, s-a ispitit prin domnul Iziaslav, ca să depărteze de la cetatea de scaun a Kievului, ca şi mai înainte, pe luminătorul cel atât de mare, pe Cuviosul Părintele nostru Antonie, care lumina ca sub obroc, în peştera cea întunecoasă, prin fapte bune şi prin minuni. De aceea a chivernisit o tulburare ca aceasta: Biruind polovţii, după proorocia sfântului, la războiul ce s-a zis mai înainte, norodul Kievului silea pe voievodul său Iziaslav, ca să iasă cu dânşii iarăşi împotriva vrăjmaşilor celor răspândiţi prin Rusia. Iar el nevrând, au ridicat tulburare şi au scos din temniţă pe Vseslav, voievodul polovţilor, care era atunci în robie în Kiev, făcându-l domn loruşi în Kiev. Iar voievodul Iziaslav a fugit în pământul leşesc. Apoi şezând Vseslav în Kiev şapte luni, a venit asupra lui din pământul leşesc Iziaslav cu Boleslav smileanul, iar Vseslav împotrivă ieşind, a fugit la Poloţca în taină. Atunci Iziaslav intrând în Kiev, a început a se mânia foarte asupra Cuviosului Antonie, diavolul îndemnându-l la aceasta.

Căci a clevetit oarecine pe Antonie înaintea lui Iziaslav, ca şi cum l-ar fi iubit pe Vseslav şi l-ar fi sfătuit, fiind pricinuitor la toată tulburarea aceea. Iar Cuviosul Antonie slujea atunci în peşteră bolnavului Isachie cel închis (Vezi Vieţile Sfinţilor la 14 februarie.), pe care diavolul l-a înşelat, arătându-i-se în chipul lui Iisus Hristos, şi abia l-a lăsat viu, ostenindu-l prin jucare. Deci la această slujire a sfântului mai mult zavistuia înşelătorul, păzind ca Isachie cel înşelat să nu fie tămăduit degrab cu trupul şi cu sufletul, prin slujirea aceluia. Şi pentru aceea îndemna vrăjmaşul cu totul pe Iziaslav, ca să izgonească cu mânie pe Cuviosul Antonie din hotarele Kievului, precum la o vreme şi-a şi câştigat dorirea. Pentru că înştiinţându-se de aceea Sviatoslav, voievodul Cernigovului, că Iziaslav, fratele lui, se mânie foarte asupra Cuviosului Antonie, a trimis noaptea după sfântul şi l-a luat la Cernigov, unde el a iubit un loc aproape de cetate, în muntele Boldinei, şi acolo săpându-şi o peşteră, locuia într-însa; la care loc s-a zidit mai pe urmă şi mănăstire.

Dar nu mult a dănţuit urătorul binelui, căci nu după multă vreme voievodul Iziaslav bine socotind, şi nerăutatea sfântului în-ţelegând-o, a cunoscut lucrarea ispititorului, şi jale fiindu-i, a trimis în stăpânirea lui Sviatoslav, la hotarele Cernigovului, către Cuviosul Antonie, rugându-l ca să se întoarcă înapoi în stăpânirea lui în Kiev, la turma sa cea aleasă de Dumnezeu. Iar Cuviosul Antonie fiind blând şi smerit cu inima, s-a plecat la rugăminte, şi s-a întors la fraţii săi, care erau tulburaţi şi lepădaţi, ca oile ce n-au păstor. Pentru că nu voia Dumnezeu ca acest prea strălucit luminător, soarele cel cu raze luminoase al Rusiei, Cuviosul Părintele nostru Antonie, să lumineze întru altă cetate, afară de Kiev, cetatea scaunului cea mântuită de Dumnezeu, prin începătura vieţii monahiceşti celei cu bună rânduială. Ci de unde a răsărit lumina credinţei ortodoxe în tot pământul Rusiei, prin binecredinciosul domn Vladimir, de acolo a binevoit ca să strălucească şi raza aşezământului pustnicesc celui desăvârşit, prin Cuviosul Părintele nostru Antonie.

Deci după atâtea ispite n-a slăbit Cuviosul Părintele nostru Antonie, ci trecând treptele cele de mai mari nevoinţe, se ostenea în peşteră până ce a biruit desăvârşit puterea diavolului cea netare. Căci a izgonit cu rugăciunea şi cu postul pe acest neam înşelător - după cuvântul Evangheliei -, şi cu celelalte îmbunătăţite osteneli: cu privegherea, cu starea în picioare, cu cea nenumărată plecare a genunchilor. Insă nu-şi lăsa niciodată peştera sa, deşi toată viaţa lui avea de-a pururea război întru acel loc întunecos cu stăpânitorul lumii întunericului acestui veac.

Şi s-a întors cuviosul iarăşi la cele mai dinainte faceri de minuni ale sale, şi mai mari decât acelea a arătat. Pentru că a început a avea sârguinţă mare pentru Pecersca, biserica cea de piatră proorocită de el, pentru care a luat şi mărturie de la Şimon despre buna voire a lui Dumnezeu. De aceea, sfătuindu-se cu Cuviosul egumen Teodosie, se ruga cu dinadinsul Teslarului Celui Preaînalt, ca el singur cu mâinile sale cele fără de prihană să binevoiască, şi să ajute a se zidi casa Maicii Sale celei fără de prihană, a Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu. Pentru că, urmând lui David, zicea: De n-ar zidi Domnul casa, în deşert se vor osteni cei ce zidesc. Iar când se nevoia sfântul într-o rugăciune ca aceasta, o, minune! nedepărtându-se nicăieri din mănăstirea Pecersca - precum oarecând preaslăvitul Nicolae din Mira, făcătorul de minuni -, s-a arătat împreună cu cel de un obicei al său prieten, cu Cuviosul Teodosie în Constantinopol, stând înaintea împărătesei Cerului, a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, de la care şi aur luând cu acela, l-a dat meşterilor zidari de piatră, ca să meargă în Rusia spre zidirea Bisericii Pecerscăi, după porunca Impărătesei Cerului.

Deci au venit de la greci zidari de piatră şi au spus acea mare minune. Şi iată, Cuviosul Părintele nostru Antonie s-a pornit la alte minuni prea de mirare - potrivite cu proorocii cei de demult, Ghedeon şi Ilie -, pentru că, întrebând meşterii pentru locul la care ar zidi biserica cea poruncită lor de către Preasfânta Născătoarea de Dumnezeu, s-a rugat Cuviosul Părintele nostru Antonie trei zile, ca Insuşi Dumnezeu cel în Treime să le arate cu semn din cer locul cel vrednic spre lăcaş Cereştii Impărătesc Şi atunci neajungând aceea, că voievodul Sviatoslav a venit prin îndemnare dumnezeiască la oamenii ce se adunaseră spre alegerea unui loc ca aceluia, şi a dăruit câmpul său pentru aceea; Insuşi Iisus, Impăratul slavei, s-a arătat Cuviosului Antonie, rugându-se el pentru aceasta în noaptea întâi, şi i-a zis: „Antonie, ai aflat dar înaintea mea".

Iar Cuviosul Antonie auzind aceasta, a cerut de la dânsul în noaptea aceea, ca peste tot pământul dimineaţa să fie rouă, iar la locul Bisericii, uscat. Apoi într-altă noapte a cerut peste tot pământul uscăciune, iar la locul bisericii rouă. Iar a treia zi, blagoslovind locul acela, şi cu brâul lui Hristos cel de aur dat de Şimon poruncind să se măsoare 30 de brâie în lungime şi 20 în lăţime, precum se poruncise de sus lui Şimon, a pogorât şi foc din cer cu rugăciunea sa, care nu numai prin arderea copacilor, ci şi prin săparea pământului, a gătit din destul locul acela, unde acum străluceşte sfânta biserică a Pecerscăi, cea făcătoare de minuni şi asemenea cu cerul, precum se scrie în povestirea cea pentru această sfântă biserică.

Cu o facere de minuni ca aceasta blagoslovind Cuviosul Părintele nostru Antonie gătirea locului şi începătura zidirii bisericeşti în sfântul lăcaş al Pecerscăi, a început a se găti singur pe sine pentru călătoria la Biserica cea nefăcută de mână, veşnică, care este în lăcaşurile cereşti, de care Sfântul Ioan a scris întru Apocalipsă, zicând: Domnul Dumnezeu Atotţiitorul este Biserică a ei. Pentru că aşa a însemnat şi

Impărăteasa Cerească în vremea arătării sale în Vlaherna, când s-a înfăţişat zidarilor de piatră şi le-a zis: „Acest Antonie doar vă va blagoslovi pe voi la lucru, căci el se va duce la veşnica odihnă, iar Teodosie se va duce după dânsul în anul al doilea". Dar ce fel de gătire era de trebuinţă la cinstită înaintea Domnului moartea Cuviosului Părintelui nostru Antonie? Care având locuinţă îmbunătăţită în peşteră, ca într-un mormânt de-a pururea, putea să grăiască cu apostolul: In toate zilele mor. De aceea şi cu proorocul, prin nemincinoasă gură în toate zilele grăia: Gătitu-m-am şi nu m-am tulburat a păzi poruncile tale. Deci Cuviosul fiind gata în inima sa şi netulburat pentru lucrurile sale, se îngrijea numai ca să nu lase tulburată turma sa cea aleasă de Dumnezeu, încât s-a împlinit întru cuviosul acest grai al apostolului: Ţinut sunt de amândouă, dorire având ca să mă dezleg, şi să fiu cu Hristos, cu mult mai bine. Iar a petrece în trup, mai de folos este pentru voi.

Insă văzând că a sosit acum vremea dezlegării şi a lepădării trupului lui, îşi mângâia pe fiii săi, făgăduindu-se, că şi după ducerea sa nu va părăsi locul acela sfânt, la care s-a nevoit, ci totdeauna îl va apăra şi-l va cerceta, îngrijindu-se de dânsul, şi ajutând celor ce vieţuiesc într-însul, şi aleargă cu credinţă la dânsul. Iar mai ales a lăsat la sfântul său loc această făgăduinţă de bună nădejde, mai bună decât toată moştenirea: Că s-a făgăduit ca să mijlocească cu rugăciunile sale, ca precum singur ieşea din trup plin de pocăinţă şi încredinţat de miluire, aşijderea să se învrednicească şi cei ce sunt acolo, de vor avea dragoste spre dânsul, să iasă întru pocăinţă şi să fie miluiţi.

Şi petrecând în cealaltă peşteră 16 ani, şi-a sfârşit într-însa viaţa sa cea vremelnică şi s-a dus la cea nesfârşită, în anul 1073 de la Hristos, în 10 zile ale lunii lui iulie, având de la naşterea sa 90 de ani, în domnia lui Sviatoslav Iaroslavici, domnul Kievului, şi întru împărăţia lui Roman Diogen, împăratul grecilor. Iar cinstitele moaşte ale acestui cuvios întâi începător sunt puse de atunci întru aceeaşi peşteră întru care s-a şi sfârşit, sub mănăstirea cea mare. Şi precum singur cuviosul se depărta în viaţa sa de ochii omeneşti, rugându-se lui Dumnezeu în taină la singurătate, aşa a cerut şi pentru moaştele sale aceeaşi dăruire, ca să fie depărtate de ochii omeneşti. Pentru că se cădea dătătorului nostru de lege celui rus ca să se învrednicească dăruirii celei de asemenea cu cel israelitean.

Israelitenii nu puteau oarecând să privească la faţa lui Moise încă viu fiind, din pricina strălucirii celei mari, când a adus legea lui Israel din muntele Sinaiului. Aşijderea nu puteau nici pe Cuviosul Părintele nostru Antonie, încă vieţuind în peşteră, să-l vadă întru lumina lucrurilor celor bune, când a adus legea în pământul Rusiei, din muntele Atonului. Ascunse sunt de vedere moaştele preaslăvitului Moise, israeliteanul dătător de lege; ascunse sunt de vedere şi moaştele Cuviosului Părintelui nostru Antonie, dătătorul de lege al Rusiei, pe care a le vedea ne opreşte pe noi cu minune până acum Dumnezeu cel minunat întru sfinţii săi. Pentru că mulţi îndrăznind a săpa la locul acela, la care este pus cinstitul trup al Cuviosului Părintelui nostru Antonie, au fost pedepsiţi cu slobozire de foc şi au pătimit multe pe trupurile lor, până ce s-au căit de o îndrăzneală ca aceea. Insă măcar deşi prin vedere se osebesc de la noi moaştele Cuviosului Părintelui nostru Antonie, dar cu ajutorul sunt totdeauna aproape de noi şi de toţi cei ce-l cheamă pe el, căci fac neîmpuţinate minuni, ajutând tuturor celor ce aleargă cu credinţă la cinstitul mormânt al cuviosului.

Iar mai ales întunericul drăcesc îl gonesc din oameni, ca o adevărată lumină, care luminează şi întru întunericul întunecatului mormânt, şi pe care întunericul drăcesc niciodată nu a cuprins-o, ci s-a obişnuit totdeauna a pieri de strălucirea ei.

Cinstitele moaşte ale Cuviosului Părintelui nostru Antonie izbăvesc şi de feluri de neputinţe, care dau război nu numai asupra trupului, ci şi asupra sufletului însuşi, precum s-a înştiinţat Sfântul Ioan mult pătimitorul. Căci acela luptându-se cu patimile necurate trei ani şi mult pătimind, se chinuia de curvie; deci a mers la mormântul Cuviosului Antonie şi a petrecut la dânsul rugându-se ziua şi noaptea, şi iată a auzit glasul cuviosului: „Ioane, Ioane, se cade ţie ca aici să te închizi în peşteră, ca prin nevedere şi prin tăcere războiul să ţi se uşureze, şi Domnul îţi va ajuta ţie". Iar Ioan a făcut aceea, şi cu darul lui Dumnezeu, prin rugăciunile Cuviosului Antonie s-a mântuit, căci nu l-au biruit patimile trupeşti cele necurate, deşi mai în toţi acei 30 de ani se întrarmau asupra lui împreună cu necuratele duhuri, precum se scrie în viaţa lui.

Precum s-a făgăduit, Cuviosul Părintele nostru Antonie n-a părăsit locul său cel sfânt, de vreme ce grijindu-se de dânsul, s-a arătat după adormirea sa, ca şi înaintea adormirii, cu Cuviosul Teodosie, în Constantinopol, unde a făcut sfătuire cu zugravii greci pentru zugrăvirea cinstitelor icoane din biserica Pecerscăi, şi le-a dat şi aur destul, ca şi mai întâi zidarilor, cu acelaşi Cuvios Teodosie. Şi i-a trimis în cetatea Kievului, în mănăstirea sa Pecersca, la fericitul Nicon ce era atunci egumen, precum se scrie în spunerea cea pentru împodobirea sfintei biserici a Pecerscăi.

Vrednic de credinţă este Cuviosul Părintele nostru Antonie şi întru făgăduinţa aceea cu bună nădejde, că s-a făgăduit ca celor ce-l iubesc pe el să le ajute după ducerea sa, ca cei ce locuiesc la locul acel sfânt să se sfârşească întru pocăinţă şi să se învrednicească de miluire. Cuvântul făgăduinţei lui s-a împlinit cu lucrul prin facere de minune la fericitul Erasm, monahul Pecerscăi, de vreme ce acela mâhnindu-se pentru aurul cel împărţit la împodobirea bisericii, când a căzut în boala cea cumplită, şi acum lângă sfârşit fiind, a zăcut şapte zile nesimţitor, neputând nicidecum să se sfârşească fără de pocăinţă şi să fie îngropat la locul acela sfânt.

Şi iată a opta zi i s-a arătat Cuviosul Antonie cu Teodosie, şi i-a grăit: „Ne-am rugat lui Dumnezeu pentru tine, şi ţi-a dăruit ţie Domnul vreme de pocăinţă". Iar Erasm îndată s-a făcut sănătos, şi aşa desăvârşit s-a pocăit, şi a fost miluit, că a treia zi sfârşindu-se, s-a învrednicit a fi numărat cu sfinţii, precum se scrie în viaţa lui.

Deci să proslăvim şi noi pe Acelaşi iubitor de oameni atoatedă-ruitor, pentru dăruirea acestui făcător de minuni întâi începător al monahilor din pământul cel rusesc, a Cuviosului Antonie, ale cărui alte multe isprăvi, mai ales cele care au fost înaintea pristăvirii, de vreme ce a voit a se linişti în taină în singurătatea peşterii, niciunul din oameni nu poate să le scrie sau să le spună, fără numai singur ştiutorul de inimi, Cel ce ştie cele nearătate şi cele ascunse, a Cărui limbă este condeiul scriitorului ce scrie degrab. Acela a scris singur mai pe larg, în cărţile vieţii veşnice, viaţa Cuviosului Părintelui nostru Antonie.

Iar noi neaflând acum celelalte cărţi, risipite prin multe războaie, ci primind acestea câteva, se cuvine să ne rugăm cu dinadinsul acestui făcător de minuni întâi începător, ca şi noi, fiind părtaşi făgăduinţei lui celei cu bună nădejde, să ne învrednicim -mijlocind el pentru noi - să ne sfârşim viaţa noastră întru pocăinţă şi să fim miluiţi. Ca aşa şi noi împreună cu Cuviosul acesta întâi începător Antonie, ca fiii cu părintele, să aflăm numele noastre scrise în cărţile vieţii celei veşnice, cu Darul şi cu iubirea de oameni a Celui întru toţi întâi începător al mântuirii noastre, a Domnului Iisus Hristos, Căruia împreună cu Cel fără de început al lui Părinte, şi cu Duhul cel de o fiinţă, se cuvine cinstea, slava, lauda, şi stăpânirea, acum şi de-a pururea şi întru nesfârşiţii vecii vecilor. Amin.

ADUCEREA CINSTITULUI VEŞMÂNT AL DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS DIN PERSIA LA MOSCOVA (10 iulie)

In zilele binecredinciosului împărat şi marelui domn Mihail Teodorovici, singur stăpânitorul a toată Rusia, şi întru patriarhia prea sfinţitului Filaret, tatăl după trup şi după duh al Impăratului, împă-răţea în Persia Abbas şah. Acela având dragoste spre binecredinciosul împărat Mihail, adeseori trimitea la dânsul pe solii săi cu daruri, aşijderea şi împăratul Rusiei îi trimitea lui înapoi pe solii săi cu daruri. Iar în anul de la zidirea lumii 7133, iar de la Naşterea lui Hristos 1625, în luna lui martie, a venit din Persia de la Abbas Şah, împăratul cel zis mai sus, un sol slăvit cu numele Urusamvec, cu scrisoare şi cu multe daruri cinstite. Acela a mai adus osebit de la împăratul său, pentru preasfinţitul patriarh Filaret, o scrisoare şi un dar fără de preţ, anume veşmântul Domnului nostru Iisus Hristos, într-un sicriaş de aur, împodobit cu pietre scumpe.

Impăratul Persiei înştiinţa în scrisoare că, făcând izbândă cu oastea şi robind ţara ivirilor, s-a aflat între veşmintele mitropoliei, închis tare într-o cruce, acel veşmânt al lui Hristos, pe care, luându-l, l-a trimis în dar preasfinţiei sale, Patriarhului Filaret al Moscovei. In aceeaşi scrisoare, împăratul Persiei proslăvea numele cel mare al Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, zicând: „Dacă cineva nu-L cinsteşte cu cuviinţă dumnezeiască pe Acela (Domnul nostru Iisus Hristos), ca pe un Dumnezeu, acela să fie ars cu foc fără de milă; iar cel care va aprinde focul asupra unui hulitor de Dumnezeu ca acesta, acela este vrednic de cinste şi de mărire".

Iar Preasfinţitul Patriarh Filaret, primind cu bucurie acel mare dar, care era mai mare decât toate celelalte daruri pământeşti de mult preţ, a chemat pe nişte greci bătrâni iscusiţi, care se întâmplaseră în acea vreme în cetatea Moscova, unii fiind din Ierusalim, iar alţii din alte părţi greceşti. Intre aceia era Nectarie, căruia i s-a dat în Rusia Arhiepiscopia Vologod şi a marelui Perecom; şi Ioanichie, care, înainte cu puţină vreme, venise în Moscova cu Preasfinţitul Teodor, Patriarhul Ierusalimului. Preasfinţitul patriarh Filaret a întrebat pe acei greci, dacă ştiu ceva despre veşmântul Domnului şi ce se aude de dânsul prin părţile greceşti. Atunci fiecare dintr-înşii a spus câte ceva puţin, cât li se întâmplase să audă.

Arhiepiscopul Nectarie a spus: „Pe când eram arhidiacon la Preasfinţitul Patriarh al Constantinopolului, am fost trimis de dânsul în ţara ivirilor, pentru o trebuinţă oarecare. Acolo s-a întâmplat de m-am dus la biserica ce se numea Ileta şi am văzut într-însa la strana dreaptă şi lângă întâiul stâlp, lumânări multe aprinse. Deci am întrebat preoţii care erau acolo: «Ce este aceasta?» Iar ei mi-au răspuns: «Aici este pus veşmântul Domnului Hristos, pe care l-a adus de demult un ostaş al ţării noastre, care a fost în Ierusalim pe vremea răstignirii Domnului. Şi se fac aici multe minuni de către acest veşmânt al lui Hristos»".

Alţi greci spuneau preasfinţitului patriarh că, în Palestina şi în celelalte părţi greceşti, se aude povestindu-se de cei dreptcredincioşi, că veşmântul Domnului se află la ivireni. Pentru că, pe vremea răstignirii Domnului, a fost un ostaş oarecare din părţile Ivirului, care a câştigat la sorţi veşmântul Domnului, şi l-a dus în Iviria, în ţara sa. El l-a dat ca pe un mare dar surorii sale după trup care era fecioară, şi a spus tuturor cele ce s-au făcut pentru Hristos în Ierusalim. Iar fecioara aceea auzind cele povestite, a iubit acel veşmânt al Domnului, şi-l păzea la sine cu cinste. Apoi, după puţină vreme, a sosit sfârşitul vieţii ei şi, când murea, a poruncit ca în locul rânduielilor celor de îngropare, să-i îngroape trupul ei în veşmântul Domnului. Şi a fost aşa.

Iar după câtăva vreme, deasupra mormântului fecioarei aceleia a crescut un copac mare şi foarte frumos. Iar în vremile marelui Constantin, împăratul grecilor şi al romanilor, când ţara Iviriei a primit Sfântul Botez, atunci din copacul acela a curs mir cu bun miros şi tămăduitor; şi se ungeau cu acel mir cei cuprinşi de toate felurile de neputinţe şi de boli, şi primeau tămăduiri. Iar dreptcre-dincioşii împăraţi ai ivirilor, văzând preaslăvitele minuni ce se făceau, au zidit deasupra copacului aceluia o biserică vestită şi au rânduit episcop mai mare la dânsa.

Şi trecând mulţi ani, când cu slobozirea lui Dumnezeu perşii au robit întâi ţara Iviriei, atunci au pustiit şi biserica aceea, în care era copacul acela izvorâtor de mir. După aceea, chiar dacă ţara Iviriei s-a slobozit din jugul robiei perşilor, dar copacul acela n-a mai fost acolo, nici mir tămăduitor de la locul acela nu mai curgea, fără numai cu un stâlp era însemnat locul acela. Iar pentru veşmântul Domnului totdeauna se lăţea slava, cum că este în ţara Iviriei; şi mulţi socotesc, că după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a fost luat de oarecare credincioşi din mormântul acela, spre paza sfinţeniei, în vremea robiei. Iar cum s-a aflat după aceea în mitropolie, de aceasta nu se ştie nicidecum. Iar preasfinţitul Patriarh Filaret, auzind aceste înştiinţări pentru veşmântul Domnului, s-a sfătuit cu preasfinţiţii arhierei ai Rusiei - fiindcă era atunci vremea sfântului marelui post celui de 40 de zile - şi a poruncit ca să se facă post şi rugăciune prea cu deadinsul. Şi în Duminica închinării Crucii, făcând rugăciuni de toată noaptea, a poruncit ca pe acel mântuitor veşmânt al lui Hristos Dumnezeului nostru să-l pună pe cei neputincioşi, precum de demult binecredincioasa împărăteasă Elena a pus Crucea lui Hristos pe un mort, pentru încredinţare.

Şi precum acolo s-a cunoscut Crucea lui Hristos din puterea cu care mortul a înviat, aşa şi aici s-a făcut încredinţare pentru veşmântul Domnului, căci cei ce pătimeau de felurite neputinţe, pe care se punea

veşmântul lui Hristos, aceia primind grabnică tămăduire, se făceau sănătoşi. De un dar ca acesta s-a umplut de mare bucurie binecredinciosul împărat şi preasfinţitul patriarh, şi au poruncit ca în biserica cea mare sobornicească a Adormirii Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, înspre partea apusului, în unghi drept, unde era chipul Mormântului purtător de viaţă al lui Hristos, să se tocmească un loc foarte cinstit şi împodobit. Şi acolo au pus veşmântul lui Hristos, care şi până acum este văzut de toţi, şi este cinstit cu vrednică datorie şi cu cucernicie; de la care şi până astăzi se dau tămăduiri bolnavilor care aleargă cu credinţă la el. Şi s-a aşezat prăznuirea punerii veşmântului Domnului în 10 zile ale lunii lui iulie, întru slava lui Hristos Dumnezeului nostru, Celui împreună cu Tatăl, şi cu Sfântul Duh, slăvit în veci. Amin.

MINUNEA SFINTEI MAREI MUCENIŢE EUFIMIA, PRIN CARE S-A ÎNTĂRIT DREAPTA CREDINŢĂ
(11 iulie)

Sfânta Mare Muceniţă Eufimia s-a născut, a crescut şi s-a încununat prin mucenicie în Calcedon, cetatea Bitiniei de lângă gura Mării Negre, în dreptul Constantinopolului, fiind între ele Bosforul Traciei. Ea a pătimit pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, în 16 zile ale lunii septembrie, în care zi se prăznuieşte pomenirea ei. Iar acum se pomeneşte acea minune care s-a făcut de cinstitele ei moaşte în vremea Sinodului al IV-lea a toată lumea al Sfinţilor Părinţi, ce s-a ţinut în Calcedon la anul 451, prin care minune s-a dovedit şi s-a întărit mărturisirea dreptei credinţe. Această minune a fost hotar al Sfinţilor Părinţi, ca să nu treacă spre împărtăşirea celor rău credincioşi.

Şi s-a început această lucrare de aici: Dioscor, patriarhul Alexandriei şi Eutihie, arhimandritul Constantinopolului, pe când încă era viu dreptcredinciosul împărat Teodosie cel Tânăr, au ridicat un nou eres de hulă împotriva Domnului nostru Iisus Hristos, amestecând cele două firi ale Lui, pe cea dumnezeiască şi pe cea omenească, într-una singură. Şi pe mulţi din rânduiala duhovnicească şi mirenească i-au amăgit cu această rea credinţă a lor; iar pe bărbaţii şi boierii care erau în palatul împărătesc i-au vătămat cu acel eres şi aveau mare ajutor de la ei. Iar când s-a ţinut în Efes sinodul cel de loc (După cel de al treilea Sinod a toată lumea, care a fost acolo cu muţi ani înainte), iar mai degrabă să zicem adunarea cea tâlhărească, la care preasfinţitul Flavian (Pomenirea lui la 18 februarie), patriarhul Constantinopolului şi mărturisitorul dreptei credinţe, a fost ucis de cei de un gând cu Dioscor şi cu Eutihie, atunci s-a întărit mai mult acel eres şi era primit ca o credinţă dreaptă, iar credinţa ortodoxă era lepădată ca o rea credinţă oarecare. Deci era de trebuinţă să se adune al patrulea Sinod a toată lumea, al Sfinţilor Părinţi, pentru lepădarea acelui eres şi spre întărirea dreptei credinţe.

In vremea aceea, binecredinciosul împărat Teodosie a trecut din această viaţă către Domnul. Iar după el a luat împărăţia îmbunătăţitul şi plăcutul lui Dumnezeu Marcian cu Sfânta Pulheria. Aceşti râvnitori ai dreptei credinţe, văzând Biserica tulburată de eresuri şi feluritele certuri ce se făceau în ea, au poruncit să se adune în cetatea Calcedonului sfinţii părinţi din toată lumea creştină, ca să cerceteze şi să hotărască toate cele pentru dreapta credinţă. Deci s-au adunat Sfinţii Părinţi în număr de 630, cu preasfinţitul Anatolie, Patriarhul Constantinopolului şi cu preasfinţitul Iuvenalie, Patriarhul Ierusalimului şi cu trimişii preasfinţitului Leon, Papa Romei. Şi au fost de faţă şi răi credincioşii, între care începători erau Dioscor, patriarhul Alexandriei, Maxim al Antiohiei, rânduit la patriarhie de Dioscor în locul lui Domnos, şi ceilalţi arhierei de un gând cu ei, şi Eutihie cu cei de o socoteală ai săi, încât mulţimea ereticilor era fără de număr. Şi toţi împreună cu Sfinţii Părinţi făceau Sinodul, adunându-se în biserica Sfintei Mare Muceniţe Eufimia, care este în cetăţuia dinspre Bosfor; pentru că acea biserică ţinea de scaunul mitropoliei Calcedonului şi era foarte mare, încât putea să încapă în ea mult popor. In ea se odihneau şi moaştele acestei mari muceniţe, de la care se făceau minunate şi preaslăvite minuni, care se cade măcar în parte să se pomenească.

In ziua sfintei ei pomeniri, în care a pătimit pentru Hristos, în toţi anii izvora sânge din cinstitele ei moaşte, ca şi cum ar fi curs dintr-o rană, şi se lua de acolo astfel: Mormântul ei era de marmură şi acoperit

de o lespede tot de marmură, având înăuntru moaştele sfintei, puse într-un sicriu de lemn. In acel mormânt de marmură, în partea stângă, era o ferestruie mică, cât încăpea o mână omenească. Ferestruia era încuiată cu tărie şi se deschidea numai la vremuri cuvioase. Prin acea ferestruie, numai episcopul singur, după cântarea rugăciunilor de toată noaptea şi înaintea Sfintei Liturghii, scotea acel sânge cu un burete legat de o vărguţă lungă de fier. Băgând acolo buretele uscat, îl scotea plin de sânge şi îl storcea într-un vas cinstit, pregătit pentru aceasta. Iar poporul văzând sângele acela, înălţa slavă atât lui Dumnezeu, cât şi Sfintei Muceniţe Eufimia şi se ungea cu el spre binecuvântare şi tămăduirea neputinţelor lor.

Acel sânge era foarte bine mirositor, ca şi cum era amestecat cu un mir de mult preţ, însă nici un fel de mir din cele pământeşti nu putea să fie asemănător cu acela. Pentru că sângele acela covârşea cu neasemănare toate aromatele şi tămăduia toate bolile. Iar sfânta mu-ceniţă izvora din cinstitele ei moaşte un sânge mirositor şi tămăduitor ca acela, nu numai în vremea prăznuirii sale de peste an, ci uneori şi în alte vremi, şi mai ales când arhiereul acelei biserici era bărbat plăcut lui Dumnezeu, cu viaţă îmbunătăţită. Se făceau încă şi arătări multe, pentru că sfânta se arăta de multe ori celor ce se rugau ei cu credinţă: uneori celor ce zăceau în boli, alteori celor ce alergau la biserică şi la mormântul ei, iar alteori celor ce erau în felurite primejdii şi o chemau în ajutor. Şi alergau spre închinare cu credinţă la dânsa în Calcedon popoare din toate ţările şi cetăţile, dar mai ales din Constantinopol. Drept aceea, adunându-se Sinodul Sfinţilor Părinţi celor din toată lumea, împăraţii au poruncit ca acolo să se săvârşească.

La acel sinod, făcându-se multă neînţelegere şi ceartă a dreptcredincioşilor creştini cu ereticii, pentru că rău credincioşii nu voiau nicidecum să se supună la dogmele cele drepte, atunci Preasfinţitul Anatolie, sfătuindu-se cu ceilalţi sfinţi părinţi, a zis către eretici: „Să scrieţi voi într-o carte mărturisirea credinţei voastre şi vom scrie şi noi mărturisirea noastră şi amândouă scrisorile, pecetluindu-le, să le punem în mormânt la preacinstitele moaşte ale Sfintei Mare Muceniţe Eufimia, apoi să ne rugăm soborniceşte lui Dumnezeu cu post, ca, prin această sfântă plăcută a sa, să ne descopere care este credinţa cea dreaptă". Aceasta zicând Sfântul Anatolie, toţi au lăudat sfatul lui. Deci au scris două cărţi: dreptcre-dincioşii pe a lor, iar ereticii pe a lor. Apoi, pecetluindu-le cu peceţile lor şi descoperind mormântul sfintei, au pus amândouă scrisorile pe pieptul ei. Şi iarăşi acoperind mormântul, l-au întărit cu pecete împărătească şi cu strajă şi s-au rugat trei zile cu postire.

Şi sosind ziua a patra, împăratul împreună cu tot sinodul s-au dus la cinstitul mormânt al Sfintei Eufimia şi, desfăcând pecetea împărătească, când au deschis mormântul, au văzut scrisoarea celor dreptcredincioşi şezând în dreapta sfintei, iar scrisoarea celor răucredincioşi zăcând la picioarele ei. Şi de mirare era şi aceasta, că ea şi-a întins mâna sa spre împărat şi spre patriarh ca o vie, dându-le lor scrisoarea mărturisirii celei drepte. Atunci toţi s-au umplut de bucurie negrăită şi au dat slavă lui Dumnezeu, cântând cântări de laudă şi de mulţumire sfintei muceniţe şi închinându-se cu fierbinte dragoste moaştelor ei făcătoare de minuni.

Şi îndată toţi au propovăduit credinţa cea dreptmăritoare, ca una ce era întărită de Dumnezeu şi adeverită prin sfânta şi marea muceniţă, iar credinţa ereticilor au dat-o anatemei. Şi mulţi dintre eretici, văzând acea minune, au trecut la dreptcredincioşi, iar pe cei care se mai împotriveau, pe aceia i-au scos din dregătoriile lor şi i-au trimis la închisoare. Din acel timp, zugravii au început a închipui în icoane pe Sfânta Mare Muceniţă Eufimia cu scrisoarea în mâna dreaptă, spre aducere aminte de acea preaslăvită minune, care s-a făcut în timpul sinodului. Şi precum atunci, aşa şi după aceea, sfânta muceniţă n-a încetat a face minuni şi a izvorî din cinstitele ei moaşte sânge mirositor ca mirul.

Iar după ce au trecut mulţi ani, împărăţia a luat-o Mavrichie. Acest împărat, fiind binecredincios, mai târziu a cam slăbit în credinţă, îndoindu-se de minunile sfintei şi de sângele care curgea din rănile ei, socotindu-l că este prefăcut, iar nu adevărat. De aceea, vrând să se încredinţeze şi să afle adevărul, a făcut astfel:

Mai înainte cu multă vreme de a se face pomenirea cea de peste an a sfintei şi marii muceniţe, a întărit atât mormântul, cât şi fereastra mormântului cu pecetea sa împărătească. Deci, sosind ziua praznicului, s-

a dus singur de la Constantinopol la Calcedon şi, desfăcându-şi pecetea sa, a deschis ferestruia. Şi îndată a ieşit miros foarte plăcut, încât a umplut biserica, iar sângele, mai bine-zis mirul cel asemenea cu sângele, a curs din cinstitele moaşte ale sfintei, mai mult ca de obicei, pentru că nici într-un an n-a curs atât de mult sânge ca în acela, spre înfruntarea puţinei credinţe a împăratului şi spre întărirea credinţei fără îndoire în puterea lui Dumnezeu, Care poate să le facă pe toate mai presus de fire. Căci Domnul, Care a putut scoate lui Samson izvor de apă vie din osul cel uscat al fălcii de măgar, oare nu putea ca din moaştele cele nestricăcioase ale plăcutei Sale să izvorască sânge şi mir? Deci împăratul, cunoscând greşeala sa, s-a căit şi a câştigat mare credinţă şi evlavie către Sfânta Eufimia.

După aceasta, în timpul împărăţiei lui Eraclie, a fost, cu îngăduinţa lui Dumnezeu, mare năvălire a perşilor asupra ţării Bitiniei şi asupra hotarelor Calcedonului. Şi cuprinzând ei toată cetăţuia aceea, au pustiit-o, după obiceiul barbar. Apoi, intrând în biserica sfintei marii muceniţe, au luat toate cele ce le-au găsit, dar voind să deschidă mormântul sfintei, nicidecum n-au putut. Deci, ostenindu-se mult, nimic n-au sporit, pentru că nu numai lespedea de marmură de deasupra era nemişcată, dar nici ferestruia nu se putea deschide. Atunci perşii, adunând mulţime de lemne şi de vreascuri, au împresurat mormântul şi, făcând pe dânsul ca un stog, au pus materii arzătoare şi le-au dat foc, aşteptând să se risipească marmura din acea cumplită ardere.

Dar nici aşa n-au sporit ceva, pentru că arzând toată materia aceea, s-a prefăcut în cenuşă, dar mormântul sfintei a rămas nevătămat, Dumnezeu făcând pe plăcuta Sa minunată. Iar după plecarea perşilor, împăratul cu patriarhul au ţinut sfat pentru moaştele Sfintei şi Marii Muceniţe Eufimia şi au socotit să le mute din Calcedon la Constantinopol, temându-se de năvălirea din nou a barbarilor împotriva Calcedonului.

Deci zidind în Constantinopol, aproape de hipodrom, o biserică mare şi frumoasă în numele sfintei, după asemănarea celei de la Calcedon, au adus într-însa cu cinste sfintele moaşte, împreună cu mormântul cel de piatră, iar pe mitropolitul Calcedonului l-au rânduit să fie lângă dânsele, spre mai mare cinste a sfintelor moaşte. Iar mormântul l-au pus în altar în locul dumnezeieştii mese, şi pe el se săvârşea jertfa cea fără de sânge, înăuntru fiind cinstitele moaşte ale Sfintei Marii Muceniţe Eufimia, de la care se săvârşeau minuni, precum în Calcedon, şi sângele cel mirositor şi dătător de tămăduire ca mirul, izvora la timpul obişnuit.

Deci, trecând mulţi ani şi schimbându-se mulţi împăraţi, şi Sinoadele Sfinţilor Părinţi a toată lumea, al cincilea şi al şaselea săvârşindu-se, a venit ca împărat al Constantinopolului Leon Isaurul, cel cu nume şi obicei de fiară. Acela mai întâi a început a tulbura Biserica lui Dumnezeu cu eresul luptării de icoane, numind sfintele icoane idoli; iar către cei de un gând cu el zicea: „Iată, acestea sunt de care zice proorocul: Ochi au şi nu văd, urechi au şi nu aud, gură au şi nu vorbesc...". Şi i se împotrivea lui Preasfinţitul Patriarh Gherman, însă el l-a izgonit cu necinste din scaun şi în locul lui a rânduit pe un eretic de un gând cu dânsul. Asemenea i-a izgonit şi pe ceilalţi arhierei dreptcredincioşi, care nu se învoiau la ereticia lui, batjocorindu-i. Iar el hulea nu numai sfintele icoane, ci şi împotriva moaştelor sfinţilor lătra fără de ruşine, ca un câine cu neînfrânată limbă, defăimându-le cu totul.

Deci, văzând şi auzind de minunile ce se făceau de sfintele moaşte ale Sfintei şi Marii Muceniţe Eufimia, i se rupeau rărunchii de zavistie, dar nu îndrăznea să facă la arătare ceva rău moaştelor, temându-se de ridicarea şi de tulburarea poporului. Deci a aflat ticălosul un meşteşug ca acesta: s-a dus noaptea în ascuns cu cei de un gând ai săi în biserica Sfintei Eufimia şi a descoperit mormântul ei, pe care perşii nu l-au putut descoperi, pentru că Domnul Hristos a slobozit să se atingă mâinile celor răucredincioşi de cinstitele moaşte ale miresei Sale, pe care le-a păzit neatinse de mâinile necredincioşilor păgâni. Căci perşii greşeau în neştiinţa lor, iar creştinii cei răucredincioşi, ştiind, îndrăzneau. De aceea le-a îngăduit lor, spre mai mare osândă, ca să necinstească pe acea sfântă.

Deci împăratul Leon, descoperind mormântul, a scos de acolo racla cea de lemn în care erau moaştele nestricate cele făcătoare de minuni ale Sfintei Eufimia, iar în locul acelora a băgat în mormântul cel de piatră nişte oase putrede şi puturoase, pe care le pregătise înadins şi, acoperindu-le iarăşi cu lespedea, s-a

dus, luând cu sine tâlhăreşte acele sfinte moaşte, pe care le-a pus într-o cameră din palatul împărătesc. Iar surorile împăratului şi cu fiicele sale, tăinuin-du-se de el, mergeau la sfintele moaşte şi le cădeau cu miruri şi le aprindeau lumânări, cinstindu-le cu osârdie şi închinându-se lor cu dragoste. Dar răucredinciosul împărat, înştiinţându-se degrabă despre aceasta, îndată a luat racla cu sfintele moaşte şi a aruncat-o noaptea în mare.

Iar a doua zi, strângând adunare din cei răucredincioşi, ocăra la arătare pe poporul cel dreptcredincios, hulind şi defăimând moaştele sfintei marii muceniţe, zicând: „O, oameni nebuni, mergeţi şi vedeţi înşelăciunea cu care vă înşelaţi, spunând că sunt nestricăcioase şi făcătoare de minuni moaştele prealăudatei Eufimia; descoperiţi mormântul şi vedeţi care este adevărul!" Deci îndată a trimis pe oamenii săi ca să descopere mormântul şi tot poporul a văzut oasele cele putrede şi puturoase. Drept aceea ereticii au început a râde şi a batjocori pe cei dreptcredincioşi, numindu-i închinători de oase puturoase, iar dreptcredincioşii, minunându-se de un lucru neaşteptat ca acela, nu ştiau ce se întâmplase şi s-au umplut de ruşine şi de jale.

Atunci mulţi au socotit că toate minunile sfintei sunt înşelăciuni, şi scuipând oasele acelea puturoase, le-au aruncat afară. Asemenea şi mormântul acela de marmură l-au scos afară şi biserica lui Dumnezeu au prefăcut-o într-o urâciune a pustiirii, căci au necinstit-o foarte. Şi era biserica aceea ca o peşteră oarecare pustie sau ca un ocol de animale; încă şi mai rea, pentru că toate spurcăciunile şi necurăţiile se puteau face acolo. Astfel, fierarii îşi făcuseră înăuntrul bisericii cuptoare de fierărie şi lucrau într-însa meşteşugurile lor. Şi, unde mai înainte se auzea glas de cântări dumnezeieşti, acum ieşea de acolo sunetul ciocanelor care băteau fierul pe nicovală şi se auzeau cântece necuviincioase, cuvinte spurcate şi ceartă între oameni fără de rânduială.

Şi petreceau acei meşteri în acea biserică pustiită, cu femeile şi cu copiii lor. Iar în Sfântul Altar, ca într-un loc ascuns, îşi aveau locul unde îşi făceau nevoile trupeşti. Şi a răbdat Dumnezeu îndelung acele fapte rele omeneşti, care spurcau până într-atât sfinţenia Lui, până ce pe cei răi i-a pierdut rău şi iarăşi a ridicat dreapta credinţă, curăţind şi sfinţind locul Său, pe care l-a făcut iarăşi sălăşluire a slavei Sale.

Iar cinstitele moaşte ale întru tot lăudatei muceniţe, fiind aruncate în mare, atunci trecea pe acolo o corabie, după rânduiala lui Dumnezeu, de la portul care se numea "al Sofiei". Acea corabie avea stăpâni doi fraţi, Serghie şi Sergon. Şi văzând ei sicriul purtat de valuri aproape de corabia lor, l-au luat în corabie, socotind că într-însul este vreo vistierie lumească. Deci, dând drumul la pânze, au plecat. Şi sosind la portul care se numeşte "al lui Avid", au deschis sicriul şi văzând moaştele nestricate şi cu bună mirosire ale sfintei muceniţe, s-au bucurat de acea comoară duhovnicească, iar mai ales când s-au adeverit în vedenie de sfinţenia acelor moaşte. Pentru că în noaptea următoare au văzut în vis o slavă mare deasupra moaştelor şi un sfeşnic în care ardeau lumânări şi nişte bărbaţi prea luminoşi cântând şi lăudând pe Dumnezeu.

După vedenia aceea, ei s-au rugat lui Dumnezeu să le descopere ale cărui sfânt sunt acele moaşte. Deci, plutind, s-au apropiat de insula ce se numea Lemnos. In insula aceea se aflau moaştele făcătoare de minuni şi izvorâtoare de mir ale Sfintei Muceniţe Glicheria (Pomenirea ei la 13 mai.). Şi rămânând ei lângă insula aceea, au văzut în vedenie pe Sfânta Muceniţă Glicheria venind spre corabia lor, iar din corabie ieşind în întâmpinarea ei o fecioară foarte frumoasă, şi amândouă s-au îmbrăţişat cu dragoste. Iar fecioara care venise a zis către cea care ieşise din corabie: „Bucură-te, muceniţa lui Hristos, fericită Eufimia!" Iar aceasta, de asemenea, i-a răspuns: „Bucură-te, muceniţă a lui Hristos, fericită Glicheria!" Şi sărutându-se una cu alta, s-au despărţit - Sfânta Glicheria s-a dus la locul său, iar Sfânta Eufimia s-a întors în corabie.

Această vedenie s-a făcut la amândoi fraţii şi s-au bucurat foarte mult, fiindcă s-au înştiinţat ale cui sunt moaştele acelea. Deci, rugându-se cu căldură către Sfânta Mare Muceniţă Eufimia, au căzut cu osârdie la sfintele ei moaşte şi le sărutau, plângând de bucurie. Şi voiau să ducă acea vistierie fără de preţ în patria lor, dar Dumnezeu şi sfânta cea plăcută Lui n-au voit aşa. Căci, după ce corăbierii au ridicat pânzele corăbiei şi au pornit spre ţara lor, fiind acum departe de insula aceea, deodată s-a ridicat o furtună

şi o învăluire mare, încât corabia, fiind purtată de valuri, iarăşi a venit la aceeaşi insulă. Şi liniştindu-se marea, corăbierii au pornit din nou în călătoria lor.

Dar iarăşi, din porunca lui Dumnezeu, valurile ridicându-se fără de veste, au adus corabia înapoi la insulă. Şi aceasta s-a întâmplat nu de două ori, nici de trei ori, ci de mai multe ori, iar cei din corabie erau în mare nepricepere. Deci, în noaptea următoare, li s-a arătat muceniţa lui Hristos, zicându-le: „Pentru ce vă siliţi să mă duceţi pe mine încoace şi încolo? Nu se poate ca eu să ies de aici, nici nu voiesc să mă duc acolo unde voiţi să mă duceţi voi!" Apoi iarăşi a zis: „Oare nu-mi ajunge acea mutare din Calcedon în Constantinopol şi aducerea mea aici? Pentru ce mai voiţi să mă duceţi în părţile cele de jos? Aceasta nu vă este cu putinţă. Deci să nu vă mai osteniţi cu aceasta, ci să-mi faceţi în insula aceasta o casă mică ca să mă odihnesc într-însa".

Zicând acestea, sfânta s-a făcut nevăzută, iar acei fraţi cinstiţi, Serghie şi Sergon, îndată s-au supus cu osârdie poruncii sfintei şi, fiind în port, au ieşit din corabie la uscat. Şi ducându-se ei, au spus episcopului insulei de moaştele Sfintei Eufimia, de arătarea şi de porunca ei. Iar episcopul s-a bucurat de aceasta şi le-a poruncit să păstreze în taină sfintele moaşte, căci şi în acea insulă a ajuns porunca cea groaznică a împăratului cel răucredincios, ca să se lepede şi să se dea focului sfintele icoane şi cinstitele moaşte ale sfinţilor. Din pricina acestei porunci a răucredinciosului împărat, erau ascunse sub obroc şi moaştele Sfintei Muceniţe Glicheria, care izvorau mir. Apoi, căutând un loc ales, episcopul a binecuvântat pe Serghie şi pe Sergon să zidească o biserică mică pentru muceniţa lui Hristos, nu departe de malul mării. Şi săvârşindu-se iute zidirea, episcopul a mers de a sfinţit biserica, iar cinstitele moaşte le-a pus în altar, sub pământ, ca să nu afle de ele luptătorii de icoane.

Apoi, săvârşindu-se aceasta, acei doi fraţi s-au sfătuit şi s-au făgăduit către sfânta, zicând: „Sfântă mare şi prealăudată Muceniţa Eufimia, nu te vom lăsa pe tine niciodată şi nici nu ne vom depărta de la sfintele tale moaşte, ci aici îţi vom sluji ţie până la sfârşitul vieţii noastre!" Făcând ei o făgăduinţă ca aceasta, şi-au vândut toate negu-ţătoriile lor ce le aveau în corabie şi, lepădându-se de lume, vieţuiau în postiri şi rugăciuni lângă acea biserică. Şi nu după multă vreme, plăcând lui Dumnezeu, s-au mutat la viaţa cea fără de moarte prin mijlocirile Sfintei Muceniţe Eufimia, căreia i-au slujit cu osârdie.

Iar mai înainte de sfârşitul lor, au pus pe mormântul sfintei muceniţe o lespede de piatră, ca să nu se uite locul acela, în care se păzea acea vistierie de mult preţ, iar pe piatră au scris: „Noi, Serghie şi Sergon, fraţi de un pântece, înotând cu corabia pe Elespont, am luat din mare aceste cinstite moaşte ale Sfintei şi prealăudatei Muceniţe Eufimia, care erau purtate de valuri, şi le-am pus aici, după porunca ei".

După aceasta, episcopul acelei insule a zidit o biserică aleasă şi voia să mute într-însa moaştele Sfintei Eufimia. Şi venind el în acea mică biserică zidită de acei doi fraţi, a săvârşit rugăciunile de toată noaptea; apoi, dormitând, i s-a arătat sfânta, zicând: „Cuvioase părinte, să nu începi a face ceea ce gândeşti, pentru că nu te voi asculta întru aceasta; ci să mergi la sora mea, la Sfânta Muceniţă Glicheria, şi s-o rogi pe ea, căci o voi ruga şi eu, şi ea va voi să se mute în biserica ta. Iar pe mine să mă laşi ca să mă odihnesc în locul acesta, până ce mă voi întoarce iarăşi la locul meu". Iar episcopul, deşteptându-se din somn, s-a înspăimântat şi nu a mai îndrăznit să se atingă de acel lucru la care se gândea. Deci, ducându-se la Sfânta Muceniţă Glicheria, care se păzea în alt loc, şi făcând rugăciuni către ea, a mutat-o în biserica sa şi a pus-o sub ţărână. Pentru că aşa erau tăinuite moaştele sfinţilor înaintea luptătorilor de icoane, care vrăjmă-şuiau împotriva lor. Şi deşi erau sub ţărână, însă cei dreptcredincioşi se adunau la ele şi săvârşeau prăznuirile lor cu cinste, căci de la acele plăcute ale lui Dumnezeu se dădeau tămăduiri de toate bolile şi neputinţele.

Iar într-un an, în ziua pomenirii Sfintei Marii Muceniţe Eufimia, săvârşindu-se praznicul aceleia în biserica ei, s-a întâmplat unui voievod oarecare, iubitor şi râvnitor al eresului luptătorilor de icoane, că mergea cu oastea în corăbii pe lângă insula aceea şi, ieşind la uscat, a văzut lângă biserica ce era aproape de port o adunare mare de oameni. Şi întrebând el de pricina acelei prăznuiri, i s-a spus că poporul săvârşeşte praznic pentru moaştele Sfintei Muceniţe Eufimia, care se odihnesc acolo. Atunci răucredinciosul acela s-a umplut de mânie şi pornind cu oaste spre biserică, a risipit poporul, strigând şi

zicând: „Oare aşa vă poruncesc vouă împăraţii, o, închinătorilor de idoli şi slujitorilor de oase moarte?" Astfel a batjocorit ticălosul pe creştinii cei dreptcredincioşi şi a risipit acea biserică aproape până la temelie. Iar moaştele sfintei s-au păzit întregi sub ţărână, dar s-a pustiit locul acela pentru o vreme.

După moartea împăratului Leon Isaurul, a venit la împărăţie fiul său Constantin, care se numea Copronim, odrasla cea prea rea a rădăcinii celei rele. Acesta nu numai că lepăda cinstirea icoanelor, dar s-a lepădat în taină şi de Insuşi Hristos Dumnezeu, iar pe Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu o hulea cu spurcata lui limbă şi batjocorea pe sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu. El se deprinsese din tinereţe la toată răutatea şi la viaţa cea spurcată, căci a învăţat vrăji şi farmece, şi sângele omenesc îl vărsa fără cruţare.

Constantin Copronim era mai cumplit decât tatăl său şi a ucis mulţi bărbaţi nevinovaţi şi drepţi, şi a pierdut cu totul rânduiala monahicească din Constantinopol. El a împărăţit mult, prin îngăduinţa dumnezeiască, pentru păcatele oamenilor, şi făcând răutăţi fără de număr, a murit cu amară moarte. Iar după el a luat împărăţia fiul său Leon, care era tot asemenea luptător de icoane, dar nu se arăta atât de râvnitor ca tatăl şi bunicul lui. Apoi luându-şi Leon sfârşitul vieţii, a împărăţit după el Constantin, fiul său, cu maica sa Irina, cea numită cu numele păcii, căci ea a adus cu adevărat pace Bisericii lui Hristos.

Fiul ei fiind încă mic, în anii copilăriei, ea singură ocârmuia bine şi cu plăcere dumnezeiască împărăţia grecească, îndreptând toate cele răsturnate şi risipite de împăraţii cei luptători de icoane. Deoarece era binecredincioasă şi iubitoare de Dumnezeu, ea a întors de la surghiun pe Sfinţii Părinţi care fuseseră izgoniţi pentru cinstea sfintelor icoane. Ea a adunat al şaptelea Sinod a toată lumea, cu Preasfinţitul Tarasie, Patriarhul Constantinopolului. Astfel s-a dăruit sfintelor biserici împodobirea icoanelor, iar eresul cel luptător de icoane a fost dat blestemului de Sfinţii Părinţi.

Atunci şi biserica aceea din Constantinopol, care este aproape de hipodrom, a Sfintei Marii Muceniţe Eufimia, de care s-a vorbit mai sus că a fost pustiită de Leon Isaurul, s-a reînnoit iarăşi de binecredincioasa împărătească Irina, pentru că ea a poruncit s-o cureţe de spurcăciuni şi să-i înnoiască toată risipirea, înfrumuseţând-o cu toate podoabele, cu icoane bine încuviinţate, cu veşminte sfinţite şi cu vase de mult preţ. Deci după ce biserica a fost sfinţită, iarăşi se săvârşeau într-însa ca mai înainte slujbele dumnezeieşti şi mitropolitul Calcedonului petrecea lângă ea.

Iar împărăteasa Irina, iubitoarea lui Hristos, avea multă sarguinţă pentru căutarea moaştelor prealăudatei Muceniţe Eufimia, pentru că din vremea aceea când Leon Isaurul a luat tâlhăreşte moaştele sfintei şi le-a aruncat în mare, s-a răspândit vorba între cei dreptcredincioşi de fapta cea rea şi tăinuită a împăratului. Deci se povestea că cinstitele moaşte s-au aflat într-un loc şi se păzesc de credincioşi şi se îngrijea împărăteasa să afle unde sunt. Iar Domnul, Cel ce face voia celor ce se tem de El, a dat de ştire împărătesei, despre moaştele sfintei muceniţe cele dorite de dânsa, în chipul acesta:

In insula aceea care se numea Lemnos, unde se păzeau moaştele sub ţărână, precum s-a zis, era un bărbat oarecare slăvit, cu dregă-toria comit şi cu numele Anastasie. Aceluia i-a venit ca moştenire acel loc, pe care cei doi fraţi pomeniţi mai înainte, Serghie şi Sergon, au zidit biserica Sfintei Mare Muceniţe Eufimia, şi în care au ascuns cinstitele ei moaşte, punând deasupra mormântului o lespede de piatră scrisă.

Acel Anastasie comitul, văzând că biserica prealăudatei muceniţe era risipită, a zidit una nouă pe temelia celei dintâi şi a înfrumuseţat-o cu cuviincioasă podoabă. Iar după o vreme oarecare i s-a întâmplat de a căzut într-o ispită, pentru nişte clevetiri nedrepte ale unor oameni pizmuitori, şi a fost lepădat din dregătoria sa fără nici o vină. Deci s-a dus la Constantinopol să se apere de învinuirile cele nedrepte şi să-şi câştige iarăşi dregătoria sa.

Şi căutând el acolo un mijlocitor către împărăteasă, i s-a spus de unii că mitropolitul Calcedonului este puternic să-i mijlocească, pentru că are mai multă îndrăzneală decât alţii, ca să folosească celor ce au strâmbătate. Iar Anastasie, căutând pe mitropolit, l-a găsit în palatele împărăteşti şi, căzând la dânsul, i-a spus pricina venirii sale, rugându-l să-i fie mijlocitor şi ajutător. Dar mitropolitul se lepăda, zicând: „Nu

pot să fac aceasta, pentru că nu-mi stă în puterea mea". Aceasta zicând-o mitropolitul, s-a dus din palatul împărătesc la casa sa, iar Anastasie, urmând după dânsul până la curtea arhierească, a văzut biserica deschisă şi a intrat într-însa să se roage.

Şi rugându-se el din destul cu plecarea genunchilor, a şezut la un loc, pentru că nu era cântare bisericească într-acel ceas. Iar unul din clerici, fiind de rând în acea săptămână, a venit la dânsul şi l-a întrebat cine şi de unde este. Şi i-a spus Anastasie acelui cleric toate cele despre sine şi mâhnirea sa. După aceea, a întrebat pe cleric, zicând: „A cărui sfânt este biserica aceasta?" Clericul a răspuns: „Această biserică este a Sfintei Marii Muceniţe Eufimia, cea prealău-dată". Auzind Anastasie aceasta, îndată şi-a pus cu dragoste mâna dreaptă la piept şi a zis: „O, Sfânta mea Eufimia!" Clericul a zis: „Pentru ce o numeşti a ta?" Anastasie i-a răspuns: „Am pe moşia mea în biserică cinstitele ei moaşte; deci pentru aceea o numesc «a mea» cu îndrăzneală". Clericul a zis: „Cum se poate să fie aceasta? Oare adevărat grăieşti? Omule, păzeşte-te să nu fie mincinoase cuvintele tale, că-ţi vei aduce singur primejdie asupra ta, fiindcă împărăteasa are mare grijă de aceasta, căutând să afle moaştele Sfintei Eufimia, şi a poruncit mitropolitului să se roage lui Dumnezeu pentru aceasta, ca să dea înştiinţare despre cinstitele moaşte ale mucenitei Sale". Anastasie a zis: „Să mă crezi pe mine, cucernice părinte, că la mine sunt moaştele prealăudatei Eufimia, care au fost în Calcedon!"

Aceasta auzind-o clericul, l-a rugat să aştepte puţin la locul acela, iar el, alergând cu bucurie, a spus cele auzite mitropolitului Andrei. Auzind acestea mitropolitul, s-a umplut de bucurie şi chemând pe Anastasie, l-a întrebat de moaştele sfintei. Iar el a spus toate cu de-amănuntul, câte le auzise de la cei ce trăiau în insula aceea, despre cinstitele moaşte ale Sfintei Eufimia. A spus, aşijderea, şi ceea ce este scris pe lespedea de piatră de către cei doi fraţi, care au scos moaştele sfintei din mare. Iar cuviosul mitropolit s-a dus îndată la preasfinţitul patriarh Tarasie şi i-a spus acestea.

Atunci Preasfinţitul Patriarh Tarasie a mers împreună cu mitropolitul la împărat şi la maica lui, ducând cu dânşii şi pe Anastasie. Iar acela a spus împăratului şi maicii sale toate cele ce le ştia despre cinstitele moaşte ale muceniţei lui Hristos şi toţi s-au bucurat şi au mulţumit lui Dumnezeu, iar lui Anastasie i-au dăruit multe daruri şi l-au rânduit în cea dintâi dregătorie.

Deci, gătind fără de zăbavă o corabie aleasă, au trimis la insula Lemnos bărbaţi cinstiţi din rânduiala duhovnicească şi din palatele împărăteşti, împreună cu Anastasie comitul, ca să aducă moaştele sfintei de acolo la Constantinopol. Iar ei mergând cu bine, au ajuns la insula aceea. Insă locuitorii de acolo, aflând că dregătorii Constanti-nopolului au venit să ia de la ei moaştele Sfintei Muceniţe Eufimia, s-au adunat cu mânie, voind să se împotrivească trimişilor împărăteşti şi să nu-i lase să ia din insula lor acea vistierie duhovnicească nepreţuită. Şi se mâniau mai ales împotriva lui Anastasie comitul, numindu-l vânzător, şi se făcea ceartă în popor.

Şi abia a potolit poporul episcopul acelei insule, zicând: „O oamenilor, nu vă împotriviţi la o voinţă ca aceasta a lui Dumnezeu, nici să porniţi pe împărat spre mânie, pentru că mânia împăratului este ca mânia leului". Şi liniştindu-se poporul, au descoperit mormântul sfintei şi au scos dinăuntrul pământului cinstitele moaşte ale miresei lui Hristos, ca pe o floare preafrumoasă, şi s-a umplut văzduhul de mirosul lor de bună mireasmă. Deci le-au dus pe ele în corabie cu cântări de psalmi, cu lumânări şi cu tămâieri. Iar poporul le-a petrecut cu lacrimi, plângând că se lipseşte de o bogăţie aşa de scumpă ca aceea; şi a stat pe malul mării, petrecându-le cu ochii, până ce corabia nu s-a mai văzut.

Şi ajungând corabia în Constantinopol, toată cetatea împreună cu împăratul şi maica împăratului şi cu preasfinţitul patriarh au ieşit întru întâmpinarea cinstitelor moaşte ale muceniţei lui Hristos şi le-au primit cu bucurie, veselindu-se şi prăznuind. Apoi le-au dus cu slavă în biserică, de unde fuseseră scoase în taină de eretici, şi le-au pus în acelaşi mormânt de piatră, precum fuseseră mai întâi. Astfel Sfânta şi Marea Muceniţă Eufimia cea prealăudata şi-a luat cinstitul său loc de mai înainte în Constantinopol, iar Dumnezeu, cel proslăvit întru sfinţii Săi, Se slăvea întru minunile ei. Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă, acum şi de-a pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTA ŞI DREAPTA OLGA, DOAMNA RUSIEI
(11 iulie)

La sfârşitul întunecatei nopţi a închinării idoleşti, care acoperea pământul Rusiei, fericita Olga a răsărit ca un luceafăr, mai înainte de a sosi ziua prealuminată a sfintei credinţe în Hristos - Soarele dreptăţii. Ea era de neam vestit, strănepoata lui Gostomislu, bărbatul cel slăvit, care a stăpânit în marele Novgorod mai înainte de cnejii Rusiei şi cu al cărui sfat a fost chemat Ruric cu fraţii săi de la nemţi, ca să ia marea domnie a Rusiei.

Olga s-a născut în satul Vibuţca, care şi acum este aproape de cetatea Pscov, cetate care în acel timp încă nu era. Deci Olga, deşi că a fost crescută în păgânătatea închinării la idoli, însă a fost deprinsă întru bună învăţătură de părinţii cinstiţi, pentru că era foarte înţeleaptă şi întreagă la minte, precum se va arăta din cuvântul ce ne stă înainte.

Ruric, marele domn al Rusiei, murind, a lăsat după dânsul pe fiul său, Igor, pe care, fiind încă mic cu anii, l-a încredinţat cu domnia lui Oleg, ruda sa, până când va veni în vârstă. Iar Oleg, adunând oaste multă, s-a dus în Kiev, având cu dânsul şi pe micul Igor, moştenitorul domniei. Acolo, omorând pe Oscold şi pe Dira, a luat Kievul în stăpânirea sa şi s-a făcut singur stăpânitor al tuturor părţilor Rusiei, păzind acea mare domnie pentru nepotul său, Igor Ruricovici. Şi, de la început, Oleg stătea uneori în Kiev, alteori în marele Novgorod, ocârmuindu-şi stăpânirea sa.

Iar tânărul Igor, ajungând la vârsta tinerească, se îndeletnicea cu vânatul. Deci i s-a întâmplat lui odată că, umblând prin cetăţile şi satele de prin jur ale stăpânirii sale şi alergând după vânat, a ajuns până în acea parte, unde acum sunt hotarele cetăţii Pscovului, aproape de satul Vibuţca, ce s-a zis mai sus. Şi vânând, a văzut de cealaltă parte a râului un vânat dorit de el, dar nu putea să treacă râul, deoarece nu avea luntre. Iar după puţin timp a văzut pe un tânăr venind pe râu într-o luntre şi, chemându-l pe acela la mal, i-a poruncit să-l treacă râul.

Deci, pornind ei, Igor s-a uitat la faţa acelui vâslaş şi a cunoscut eă nu este tânăr, ci fecioară foarte frumoasă la faţă, căci era fericita Olga, despre care ne este nouă vorba. Iar Igor, la vederea ei, îndată s-a rănit cu inima şi aprinzându-se cu poftă spre dânsa, a început a-i grăi cuvinte de desfrânare şi înşelătoare. Iar ea, înţelegând tulburarea gândului său şi aprinderea spre poftă, a început a grăi către dânsul, nu cu judecată tinerească, ci bătrânească, tăindu-i vorba, şi zicând astfel: „Pentru ce te tulburi, domnule, şi gândeşti la deşertăciuni? Pentru că din cuvintele tale se arată necuviincioasa ta poftă, căci voieşti să mă batjocoreşti, dar să nu fie aşa, căci eu nu voiesc nici să aud de aceasta. De aceea, te rog, stăpâne, ascultă-mă şi leapădă-te de aceste gânduri necuviincioase şi ruşinoase, de care ar trebui să te ruşinezi. Adu-ţi aminte şi gândeşte-te în tine, că eşti domn, iar domnului i se cade să fie luminător tuturor spre lucruri bune, ca un ocârmuitor şi judecător al legilor omeneşti. Iar tu în ce fel de fărădelege voieşti să cazi acum? De vei face tu însuţi răutăţi, biruindu-te de pofta cea necurată, apoi cum vei putea să opreşti pe alţii de la fapte rele şi să judeci cu dreptate stăpânirea ta? Deci lasă-ţi pofta ta de ruşine, de care oamenii cei cinstiţi se îngreţoşează şi pentru care pot să te urască pe tine, chiar dacă eşti domn, şi să râdă de fapta ta cea de ruşine. Şi să ştii şi aceasta că, deşi mă vezi singură aici şi neputincioasă împotriva puterii tale, însă nu mă vei putea înfrânge; iar de voi fi şi biruită de silirea ta, atunci îndată adâncul râului acesta îmi va fi scăpare. Căci mai bine este să mor în curăţie şi apa aceasta să-mi fie mormânt, decât să-mi fie batjocorită fecioria".

Unele cuvinte ca acestea şi altele multe despre curăţie le-a grăit fericita Olga către Igor, iar el şi-a venit în fire şi s-a ruşinat de a sa nebunie, şi, neputând să răspundă nimic împotrivă, tăcea. Şi aşa trecând râul, s-au despărţit. Şi se mira domnul Igor de buna înţelegere şi de curăţia acelei tinere fecioare. Iată un început bun şi vrednic de mirare al fericitei Olga. Căci ea încă neştiind pe Dumnezeu şi nici auzind de poruncile Lui, a arătat o nevoinţă ca aceea pentru întreaga înţelepciune, păzindu-şi curăţia sa fecioarească cu dinadinsul, şi a îmblânzit pofta cea sălbatecă a tânărului domn, aducându-l pe el în simţire cu cuvinte înţelepte, grăite din priceperea cea cu minte bărbătească.

Apoi, nu după multă vreme, domnul Igor s-a dus iarăşi la Kiev cu rudenia sa, Oleg, voind să aşeze acolo scaunul domniei a toată Rusia. Şi a făcut astfel pentru că şedea cu domnia în Kiev, iar în marele Novgorod, precum şi în celelalte cetăţi mari ale Rusiei, punea înlocuitori de ai săi. Deci, venind vremea marelui cneaz Igor să se însoţească cu nunta şi alegându-se dintre multe fecioare frumoase, care ar fi fost vrednică de cămara împărătească, voievodul n-a iubit pe nimeni, ci, aducându-şi aminte de înţeleapta şi frumoasa Olga, a trimis îndată pe Oleg, rudenia sa, şi, aducând-o cu mare cinste în Kiev, s-a însoţit cu ea prin nuntă legiuită.

După aceea a murit Oleg, ruda şi învăţătorul voievodului, iar Igor a început a fi singur stăpânitor în tot pământul Rusiei şi a avut de la început războaie mari cu popoarele dimprejur. Incă a mers şi până la Constantinopol, unde, robind multe părţi greceşti şi punând dajdie, s-a întors cu dobândă şi cu slavă şi după aceea a vieţuit în linişte, având pace cu toate ţările, cu care se învecina. Şi a avut de la Olga un fiu, numit Sviatoslav, care mai în urmă a fost tatăl marelui domn Vladimir. Deci Igor stăpânea singur în domnia cea mare cu bună sporire, având scaunul în Kiev; iar bogăţia îi curgea de pretutindeni cu îndestulare, că şi ţările cele îndepărtate îi dădeau lui dajdii şi multe daruri.

Apoi l-a ajuns pe el sfârşitul în acest chip: deoarece acum se uşurase de multe războaie şi avea petrecere paşnică, a voit să-şi vadă stăpânirea sa şi a început a umbla prin cetăţi şi prin ţările pământului Rusiei, luând de la dânşii obişnuitele dajdii. Şi venind la drevleni, şi-a adus aminte de răutatea lor cea de mai înainte, că la începutul domniei sale ei se depărtaseră de el şi abia prin război i s-au supus. Pentru aceea, a îndoit dajdia asupra lor şi i-a împovărat. Iar ei, mâhnindu-se, s-au sfătuit cu voievodul lor Maldit, care se numea şi Nizchin, şi au zis: „Dacă lupul se obişnuieşte la oi, atunci scoţând una câte una, va mânca toată turma, dacă nu se va ucide. Tot astfel şi noi, dacă nu-l vom ucide pe Igor, apoi el ne va pierde pe toţi". Astfel sfătuindu-se ei, căutau vreme prielnică să-l omoare pe Igor. Deci când domnul Igor a trimis la Kiev dajdia luată de la drevleni, iar el rămăsese încă la dânşii cu puţini tovarăşi, atunci ei găsind vreme potrivită, au năvălit fără de veste asupra lui şi i-au tăiat pe toţi tovarăşii săi, iar pe el l-au ucis sub cetatea lor, Corestina, îngropându-l acolo.

Astfel a fost sfârşitul marelui domn Igor Ruricovici, bunul stăpânitor al pământului Rusiei şi înfricoşătorul popoarelor dimprejur. El a petrecut singur la domnie treizeci şi doi de ani, după moartea povăţuitorului său, Oleg. Şi auzind marea doamnă Olga în Kiev despre uciderea bărbatului său, a plâns după dânsul foarte mult împreună cu fiul său Sviatoslav. Asemenea au plâns şi toţi locuitorii Kievului. Iar drevlenii, după uciderea marelui domn, au luat mare îndrăzneală şi s-au sfătuit să ia pe doamna Olga de soţie voievodului lor Maldit Nizchin, iar pe Sviatoslav, moştenitorul lui Igor, fiind copil mic, să-l omoare în taină, ca astfel voievodul lor să fie stăpânitor în toată Rusia. Deci îndată au trimis în Kiev la Olga douăzeci de bărbaţi vestiţi cu luntrile, pe de o parte ca s-o roage să se însoţească cu voievodul lor, iar pe de alta ca s-o ameninţe, dacă nu ar voi, ca şi de nevoie să fie femeia stăpânului lor. Şi mergând pe calea apei bărbaţii trimişi, au ajuns la Kiev şi au stat la mal.

Iar doamna Olga, auzind de venirea lor, i-a chemat la dânsa şi a zis către ei: „Bine aţi venit, cinstiţi oaspeţi?" Ei au răspuns: „Bine am venit". Doamna a zis: „Spuneţi, pentru ce aţi venit la noi?" Bărbaţii au răspuns: „Locuitorii drevleni, ne-au trimis la tine, zicând astfel: «Să nu te mânii că am ucis pe bărbatul tău, căci era ca un lup care răpea şi jefuia, iar domnii noştri sunt buni. Ei au lărgit pământul drevlenilor, iar domnul nostru de acum este mai bun decât Igor. El este blând, iubitor şi milostiv spre toţi, tânăr de ani şi frumos la faţă. Deci să mergi după voievodul nostru, ca să ne fii nouă stăpână, şi nu numai peste pământul Rusiei, dar şi peste cel al drevlenilor să fii stăpânitoare»".

Iar Olga, ascunzându-şi jalea sa şi durerea inimii după bărbat, s-a prefăcut veselă şi a zis către ei: „Cuvintele voastre îmi sunt plăcute, căci eu acum nu-l voi mai învia pe bărbatul meu, iar a petrece în văduvie nu este fără primejdie, nici nu pot - fiind femeie -a ocârmui precum se cade o domnie atât de mare, iar fiul meu este încă copil mic. Deci voi merge de bună voie după voievodul vostru, fiind tânăr, căci nici eu nu sunt încă bătrână. Iar acum să vă duceţi să vă odihniţi în luntrile voastre, şi mâine dimineaţă vă voi chema la ospăţ cinstit, pe care îl voi face vouă, ca toţi să ştie pricina venirii voastre şi învoirea mea. După aceea voi merge la voievodul vostru. Insă voi, când trimişii noştri vor veni să vă

cheme dimineaţă la ospăţ, să ştiţi cum să păziţi cinstea voievodului care v-a trimis şi pe a voastră, ca în ce chip aţi venit la Kiev, aşa să mergeţi şi la palatele ospăţului. Kievenii să vă aducă în luntrii purtate pe capete, ca toţi să vadă cinstea voastră şi să cunoască dragostea mea către voievodul vostru, pentru care vă cinstesc cu mare cinste înaintea oamenilor mei". Iar ei s-au bucurat şi s-au dus la luntrile lor.

Insă Doamna Olga se gândea cu ce fel de moarte să-i piardă, ca să se răzbune pentru uciderea bărbatului său. Deci a poruncit ca întru acea noapte să se sape o groapă adâncă în curtea domnească, care era afară de cetate, unde erau şi palate foarte frumoase, pregătite pentru ospăţul făgăduit. Şi făcându-se dimineaţă, doamna a trimis bărbaţi ca să cheme pe peţitori la ospăţ. Iar ei, şezând în luntrii ca nebunii, ziceau: „Noi nu vom merge pe jos, nici călări, nici în carete, ci precum suntem trimişi în luntrii de marele nostru voievod, tot aşa să ne duceţi pe capetele voastre la doamna voastră". Iar kievenii, râzând de nebunia lor, le-au zis: „Voievodul nostru este ucis, iar doamna noastră merge după voievodul vostru şi acum suntem ca neputincioşi; deci facem ceea ce ni se porunceşte". Şi punându-i pe ei câte unul în luntrişoare mici, îi duceau astfel, umflându-se ei şi mândrindu-se. Şi dacă i-au dus în curtea domnească, despre care s-a zis mai înainte, doamna Olga, privind din palate spre ei, a poruncit să-i arunce în groapa cea adâncă, care era gătită pentru dânşii. Apoi ducându-se singură la groapă şi uitându-se într-însa, a strigat, zicând: „Vă este plăcută cinstea aceasta?" Ei au răspuns: „O, amar nouă, că am ucis pe Igor şi bine n-am aflat, ci încă am câştigat rele". Şi a poruncit Olga să-i astupe pe ei de vii cu pământ, în groapa aceea.

Aceasta făcând marea doamnă Olga, a trimis degrabă sol la drevleni, zicând: „Dacă voiţi cu adevărat să mă luaţi pentru voievodul vostru, apoi să trimiteţi la mine oameni mai mulţi şi mai vestiţi decât cei dintâi, ca să mă ducă cu cinste la voievodul vostru. Insă să-i trimiteţi fără de întârziere, mai înainte de a mă opri poporul din Kiev". Iar drevlenii au trimis la dânsa, cu mare bucurie şi cu sârguinţă, cincizeci de bărbaţi aleşi, care după voievod erau bătrâni mai de frunte în pământul drevlenilor. Şi când au sosit ei în Kiev, doamna Olga a poruncit să gătească pentru dânşii o baie mare. După aceea a trimis la ei să-i poftească, ca mai întâi după osteneala dramului, să se spele în baie şi să se odihnească, apoi să vină la dânsa. Iar ei, bucurându-se, au intrat în baie. Şi când au început a se spăla, îndată slujitorii au întărit uşile, închizându-le bine, şi împresurând baia cu paie şi cu vreascuri, i-au dat foc după porunca doamnei. Astfel au ars toţi boierii drevlenilor cu slugile lor, în acea baie.

După aceea, Olga a trimis iar veste la drevleni, înştiinţându-i de grabnica sa venire spre însoţire cu voievodul lor şi le-a poruncit să pregătească din toate băuturile şi mâncărurile la acel loc, unde ei au ucis pe bărbatul său, pentru ca, venind la ei, mai înainte de nunta a doua, să facă pomenire şi ospăţ bărbatului său cel dintâi, după obiceiul păgânesc, şi după aceea să facă nunta. Iar drevlenii s-au bucurat mult de aceasta şi îndată au pregătit toate cu îndestulare. Iar marea doamnă Olga, după făgăduinţa sa, a mers la drevleni cu mulţi oameni pregătiţi nu atât pentru nuntă, cât pentru război. Şi când se apropiau de cetatea de scaun a drevlenilor, Corestina, aceia au ieşit în întâmpinarea ei, împodobiţi în haine luminoase, unii călări, alţii pe jos; şi au primit-o cu bucurie şi veselie mare. Iar ea a mers mai întâi la mormântul bărbatului său şi l-a plâns. Apoi, săvârşind pomenirea lui, a poruncit ca deasupra mormântului să se grămădească o movilă mare, după vechiul obicei păgânesc. Şi au zis drevlenii către ea: „Stăpână doamnă, am ucis pe bărbatul tău că era nemilostiv spre noi, ca un lup răpitor, iar tu eşti milostivă, ca şi domnul nostru, şi de acum vom petrece întru tot binele". Răspuns-a Olga: „Nu sunt mâhnită acum pentru bărbatul cel dintâi, pentru că am săvârşit deasupra lui cele ce se cădea a le săvârşi. Iar acum este timpul ca să merg la a doua nuntă, veselindu-mă cu voievodul vostru". Atunci au întrebat-o drevlenii de solii lor cei dinainte. Răspuns-a doamna: „Vin după noi pe altă cale cu toată bogăţia mea".

După aceea Olga, lepădând hainele cele de plângere, s-a îmbrăcat cu haine luminoase de nuntă, precum se cuvine cinstei domneşti, arătându-se că este bucuroasă şi veselă. Deci a poruncit drevlenilor să mănânce, să bea şi să se veselească. Iar oamenilor săi le-a poruncit să slujească drevlenilor şi să mănânce cu ei, dar să nu se îmbete. Iar după ce s-au îmbătat toţi drevlenii, doamna a poruncit fără de veste oamenilor săi, ca cu armele pregătite pentru aceasta, adică cu săbiile, cu cuţitele şi cu suliţele să ucidă pe drevleni, încât mai mult de 5000 au căzut ucişi. Astfel marea doamnă Olga a amestecat veselia drevlenilor cu sânge şi, răzbunând uciderea bărbatului ei, s-a întors la Kiev.

Iar în al doilea an, adunând Olga putere de oaste, s-a dus la drevleni cu fiul său Sviatoslav Igorovici, povăţuindu-l spre răzbunarea morţii tatălui său. Deci au ieşit şi drevlenii împotriva lor cu putere mare. Şi luptându-se cu putere amândouă părţile şi kievenii biruind pe drevleni şi tăindu-i, i-au gonit până la Corestina, cetatea lor cea de scaun, şi drevlenii s-au închis în ea. Iar Olga a bătut asupra lor un an întreg, stând nedepărtată de cetate. Şi văzând că nu este cu înlesnire a lua cetatea cu bătălie, înţeleapta doamnă s-a dat la purtarea de grijă cea cu meşteşug şi a trimis la cei din cetate, zicându-le: „Nebunilor, pentru ce voiţi să muriţi de foame, nevrând să vă plecaţi mie? Iată, toate celelalte cetăţi mi s-au supus şi îmi dau dajdii, petrecând acum fără frică prin cetăţi şi prin sate, lucrându-şi ţarinile lor". Iar ei au zis: „Am voi şi noi să ne supunem ţie, dar ne temem ca să nu te răzbuni asupra noastră pentru bărbatul tău".

Deci Olga a trimis iarăşi la ei, zicând: „M-am răzbunat de mai multe ori pe mai marii voştri şi pe ceilalţi, iar acum nu-mi trebuie răzbunare, ci supunere şi dajdie din partea voastră". Şi au voit drevlenii să-i dea dajdie, precum va voi ea singură, iar Olga a zis către ei: „Ştiu că acum aţi sărăcit de războaie şi nu puteţi să-mi daţi dajdie de miere, de ceară, de pielicele sau de alte lucruri oarecare alese. Deci nici eu nu voiesc să vă îngreunez cu dajdii mai mari, ci să-mi daţi o dajdie mică, ca semn de supunere. Să-mi daţi câte trei porumbei şi câte trei vrăbii de la casa fiecăruia şi îmi este destul, văzând supunerea voastră". Iar drevlenii socotind această dajdie întru nimic şi batjocorind încă şi înţelegerea ei cea femeiască, îndată au adunat cu sârguinţă mare fiecare câte trei porumbei şi vrăbii, trimiţându-i la ea cu plecăciune. Şi a zis Olga bărbaţilor care veniseră din cetate la ea: „Iată, acum v-aţi supus mie şi fiului meu, deci să locuiţi cu pace. Iar eu de dimineaţă mă voi depărta de cetatea voastră şi mă voi duce la locul meu". Aşa a slobozit pe acei bărbaţi şi auzind cei din cetate de aceste cuvinte ale doamnei, s-au bucurat.

Iar Olga a împărţit păsările pe la ostaşii ei, poruncindu-le ca seara târziu, să lege la fiecare porumbel şi vrabie peticuţe mici, întocmite cu pucioasă aprinsă, şi la toate împreună să le dea drumul în văzduh. Făcându-se aceasta, păsările au zburat în cetate de unde erau luate şi fiecare porumb a intrat în cuibul lui şi fiecare vrabie în locul ei şi îndată s-a aprins cetatea în mai multe locuri. In vremea aceea, Olga a poruncit puterilor sale ostăşeşti să se apropie de cetate din toate părţile şi să atace, iar oamenii cetăţii, neputând suferi focul, au fugit din cetate şi au căzut în mâinile potrivnicilor lor. Astfel a fost luată cetatea şi a fost ucisă o mulţime nenumărată din poporul drevlenilor; unii au pierit de sabie, alţii au ars în foc împreună cu femeile şi copiii lor, iar alţii s-au înecat în râul de sub cetate. In vremea aceea a pierit şi voievodul drevlenilor, iar din cei ce au rămas vii, mulţi au fost duşi în robie; doar cei mai de pe urmă au fost lăsaţi să petreacă la locurile lor, punându-se dajdie grea asupra lor. Astfel a răsplătit Olga drevlenilor moartea bărbatului său, iar pământul lor l-a supus ei.

Intorcându-se ea la Kiev cu biruinţă, cârmuia toate părţile stăpânirii ruseşti, nu ca o femeie, ci ca un bărbat puternic şi înţelept, stăpânind şi ostăşindu-se cu tărie împotriva vrăjmaşilor. Şi era înfricoşată duşmanilor, iar popoarelor ei iubită, fiind milostivă şi bună la obicei, nefăcând nimănui strâmbătate, făcând judecăţi drepte, pedepsind cu milostivire, celor buni răsplătindu-le cu daruri, celor răi cu frică, fiecăruia măsurându-le după lucruri şi după vrednicie. Ea era înţeleaptă şi cumpătată în toate lucrurile, miluind pe cei săraci, scăpătaţi şi lipsiţi, fiind plecată spre cei ce cer milă, auzind iute rugăminţile şi împlinind cererile cele drepte.

Şi toate lucrurile ei, deşi se făceau în necredinţa păgânească, erau plăcute lui Dumnezeu şi vrednice darului creştinesc, căci pe lângă acestea ea avea viaţă înfrânată şi curată, fiindcă n-a voit să se mărite după alt bărbat, ci petrecea în văduvie curată, păzind sceptrul monarhiei ruseşti fiului său, până la vârsta lui. Iar după ce fiul ei a crescut şi s-a îmbărbătat, i-a încredinţat lui toată ocârmuirea domniei celei mari. Iar ea, uşurându-se de toate grijile şi gâlcevile, petrecea fără de grijă, neîncetând cu facerile de bine.

Iar când s-a apropiat vremea cea bine primită, în care Preabunul Dumnezeu a voit să lumineze cu lumina sfintei credinţe pe ruşii cei orbiţi cu necredinţa, să-i aducă la cunoştinţa adevărului şi să-i povăţuiască la calea mântuirii, a binevoit ca începătura acestei luminări s-o facă prin neputinciosul vas femeiesc, prin fericita Olga, spre ruşinarea bărbaţilor celor împietriţi la inimă. Căci precum mai înainte a propovăduit învierea Sa prin mironosiţe şi prin împărăteasa Elena a arătat la toată lumea cinstita Cruce pe care S-a răstignit, scoasă din sânul pământului, tot astfel şi după aceea a voit a sădi sfânta credinţă pe

pământul Rusiei, prin minunata femeie, Elena cea nouă, doamna Olga, căci pe ea a aflat-o vas ales al Preasfântului Său nume, ca să-l poarte în ţările Rusiei.

Deci a răsărit în inima ei raza darului Său cel nevăzut, deschizând ochii minţii ei spre cunoştinţa adevăratului Dumnezeu pe care nu-L ştia. Căci ea acum înţelesese înşelăciunea şi rătăcirea necurăţiei păgâneşti şi ştia arătat că idolii pe care oamenii cei fără de minte îi cinsteau, nu sunt zei, ci lucru neînsufleţit, făcut de mâini omeneşti. De aceea, nu numai că nu-i cinstea, ci se şi îngreţoşa de ei, iar pe dreapta şi buna credinţă o căuta cu tot sufletul, ca un bun negustor pe mărgăritarul cel de mult preţ, pe care l-a şi aflat, căci povăţuită fiind prin dumnezeiasca purtare de grijă, a auzit de la cineva că Unul este adevăratul Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pământului şi a toată făptura, în care cred grecii şi că afară de Acela nu este alt Dumnezeu. Deci fiind îndemnată de dorinţa adevăratei cunoştinţe a lui Dumnezeu şi fiind din fire nelenevoasă, a voit ca ea însăşi să meargă la greci şi să vadă cu ochii ei rânduiala slujbei creştineşti, ca să ştie desăvârşit cele despre adevăratul Dumnezeu.

Deci luând cu sine pe unii din boierii şi curtenii vestiţi ai Rusiei, au mers la Constantinopol în corăbii, având cu ea avere multă. Acolo a fost primită cu mare cinste de împărat şi de patriarh, cărora le-a adus şi daruri multe, vrednice de unele feţe ca acelea. Şi a învăţat acolo credinţa creştinească, ascultând cu osârdie în toate zilele dumnezeieştile cuvinte, luând aminte la podoabele bisericeşti, la cântare şi la toată rânduiala dreptei credinţe creştineşti. Şi se aprindea cu inima de dragostea lui Dumnezeu, crezând în El cu neîndoire, şi dorea să primească Sfântul Botez.

Iar împăratul grecesc, fiind văduv într-acea vreme, voia să se însoţească cu dânsa, căci pe de o parte se biruia de frumuseţea feţei ei, iar pe de alta, era îndemnat de buna ei înţelegere, de slava, de vitejia şi de mărimea ţărilor Rusiei. Deci a zis către dânsa: „O, doamnă Olga, tu eşti vrednică să fii împărăteasă creştină şi să locuieşti împreună cu noi în această cetate a împărăţiei noastre". Astfel îi vorbea el despre însoţire. Iar ea se arăta ca şi cum nu se lepăda de însoţirea împăratului, însă mai întâi cerea Botezul, zicând: „Pentru Sfântul Botez am venit aici, iar nu pentru nuntă. Iar dacă mă veţi boteza, atunci veţi vorbi şi despre însoţire. Căci nu se cade ca femeia cea nebotezată şi necreştină să meargă după bărbat creştin". Atunci împăratul s-a sârguit ca s-o boteze degrabă, iar patriarhul, după ce a învăţat-o din destul despre dreapta credinţă, a pregătit-o de Botez.

Şi când s-a pregătit scăldătoarea Sfântului Botez, Olga s-a rugat ca însuşi împăratul să fie primitorul ei din sfânta scăldătoare, căci zicea: „Intr-alt fel nu voiesc să mă botez, dacă nu-mi va fi însuşi împăratul tată din botez. Şi mă voi duce fără a mă boteza şi voi veţi da lui Dumnezeu răspuns pentru sufletul meu!" Deci împăratul s-a învoit la dorinţa ei şi fericita Olga a fost botezată de preasfinţitul patriarh. Şi însuşi împăratul s-a făcut ei tată de botez, primind-o din sfânta scăldătoare şi i-a pus numele ei Elena, ca şi cea dintâi împărăteasă între creştini, Elena, maica marelui Constantin.

Iar după botez, slujind preasfinţitul patriarh, a împărtăşit-o cu Preacuratele Taine ale lui Hristos şi a binecuvântat-o, zicându-i: „Binecuvântată eşti tu între femeile Rusiei, că ai lăsat întunericul şi ai căutat lumina cea adevărată. Tu ai urât pe zeii idoleşti cei mulţi şi ai iubit pe Unul adevăratul Dumnezeu. De moartea cea veşnică ai fugit şi te-ai logodit cu viaţa cea fără de moarte. De acum vor începe a te ferici pe tine toţi fiii Rusiei". Astfel a binecuvântat-o patriarhul. Tot atunci s-au botezat şi mulţi din cei ce veniseră cu dânsa, bărbaţi şi femei, şi s-a făcut bucurie în Constantinopol pentru botezul marii doamne a Rusiei, iar împăratul a făcut ospăţ mare într-acea zi şi s-a veselit, slăvind pe Hristos Dumnezeu.

După aceasta, împăratul iarăşi a vorbit despre nuntă fericitei Olga, care s-a numit la botez Elena, însă dânsa i-a răspuns: „Cum ai putea să iei de soţie pe fiica ta cea din Botez? Acesta este lucru spurcat şi lepădat nu numai în legea creştinească, dar şi în cea păgânească, ca tatăl să aibă de soţie pe fiica sa". Şi a zis către dânsa împăratul: „O, Olga, m-ai întrecut cu meşteşugul". Fericita Olga a zis către împărat: „Ţi-am spus de mai înainte că nu pentru aceea am venit aici, ca să împărătesc cu tine - căci mi-e destulă mie şi monarhia Rusiei cu fiul meu - ci ca să mă fac mireasa Impăratului Ceresc celui fără de moarte, Hristos Dumnezeu, pe Care L-am iubit cu tot sufletul meu, şi ca să mă învrednicesc împărăţiei Lui celei veşnice".

Atunci împăratul, părăsind dorinţa sa deşartă şi dragostea trupească, a iubit-o cu dragoste duhovnicească, ca pe fiica sa, şi dându-i daruri mari, a trimis-o cu pace.

Iar ea, ducându-se din Constantinopol, a mers la preasfinţitul patriarh, ca să ia binecuvântare de cale, şi a zis către dânsul: „Părinte preasfinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, care mă întorc în ţara mea, unde fiul meu petrece în rătăcirea păgânească şi toţi oamenii cei întăriţi în necurăţia cea veche sunt împietriţi, ca Domnul să mă izbăvească acolo de toate răutăţile, cu sfintele tale rugăciuni". Iar Patriarhul a zis către dânsa: „Fiica mea cea în Sfântul Duh credincioasă şi binecuvântată, Hristos, întru Care te-ai îmbrăcat prin Sfântul Botez, Insuşi Acela să te păzească de tot răul, precum a păzit pe Noe de potop, pe Lot din Sodoma, pe Moise cu poporul Israel de Faraon, pe David de Saul, pe Daniil din gurile leilor şi pe cei trei tineri în cuptor. Tot aşa şi pe tine să te izbăvească de toată ispita, că binecuvântată eşti în neamul tău, iar nepoţii şi strănepoţii tăi te vor ferici în anii cei de pe urmă". O binecuvântare ca aceasta, luată de la preasfinţitul patriarh, fericita Elena a primit-o ca mai de preţ decât toate darurile. Ea a mai luat şi învăţătură pentru curăţie şi rugăciune, pentru post şi înfrânare şi pentru toate lucrurile cele bune, care se cuvin vieţii creştine celei plăcute lui Dumnezeu. A mai luat de la dânsul şi cinstita cruce, sfinte icoane, preoţi, cărţi şi celelalte lucruri sfinţite şi s-a dus întru ale sale.

Se mai povesteşte încă şi aceasta, că cinstita cruce pe care ea a luat-o din mâinile preasfinţitului patriarh, avea deasupra această scriere: „Pământul Rusiei s-a înnoit pentru viaţa întru Dumnezeu prin Sfântul Botez, pe care l-a primit fericita Olga". Această cruce, după fericitul sfârşit al Sfintei Olga, a fost păzită de credincioşii ce rămăseseră după dânsa, până în timpul marelui domn al Kievului, Iaroslav Vladimirovici, care, zidind biserica cea mare şi prea frumoasă a Sfintei Sofia, a pus într-însa crucea aceea în partea dreaptă a altarului. Dar acum ea nu se mai află, căci prin risipirile cele multe, Kievul cu sfintele biserici dintr-însul s-a pustiit. Dar să ne întoarcem iarăşi la povestirea despre Sfânta Olga.

Venind în Kiev Elena cea nouă, marea doamnă Olga, a început ca un soare a izgoni, prin lumina credinţei, întunericul păgânătăţii idoleşti, şi a lumina pe cei întunecaţi. Şi a zidit prima biserică pentru sine, în numele Sfântului Nicolae, la movila Oscoldova şi pe mulţi din kieveni i-a întors la Hristos. Insă pe fiul său Sviatoslav n-a putut nicidecum să-l aducă la înţelegerea cea adevărată şi la cunoştinţa lui Dumnezeu, pentru că nu lua aminte la cuvintele ei, de vreme ce îndeletnicirea lui era în lucrurile oştilor, fiind bărbat viteaz şi iubitor de războaie, şi toată viaţa sa şi-a petrecut-o mai mult la oaste şi în războaie decât în casă. Iar către maica sa, care îl învăţa credinţa creştinească, zicea: „De voi primi botezul şi credinţa creştină, apoi boierii mei, voievozii şi toate popoarele se vor depărta de mine şi nu voi mai avea cu cine să mă lupt împotriva vrăjmaşilor, ca să apăr moştenirea noastră". Astfel a răspuns voievodul Sviatoslav, iar pe cei ce voiau să se boteze nu-i oprea, dar nu mulţi din boieri primeau Sfântul Botez, iar pe cei ce se botezau îi batjocoreau, pentru că la cei necredincioşi, credinţa creştină este o nebunie; însă, din poporul cel simplu, mulţi se adăugau la Sfânta Biserică.

Iar Sfânta Olga se ducea în marele Novgorod şi în celelalte cetăţi ale stăpânirii sale şi, pe cât putea, pretutindeni aducea pe oameni la credinţa lui Hristos, iar idolii îi sfărâma şi în locurile lor punea cinstitele cruci, de la care, după aceea, multe semne şi minuni se săvârşeau spre încredinţarea necredincioşilor.

După aceea s-a dus în patria sa, în satul Vibuţca, în care s-a născut, şi acolo a învăţat pe oameni şi pe rudeniile sale cunoştinţa de Dumnezeu. Iar când s-a dus la malul râului care se chema Mare, care curgea de la miazăzi spre miazănoapte, şi a ajuns în dreptul locului acela în care un alt râu numit Pscova, care curgea de la răsărit, se vărsa în râul cel mare, unde era atunci o pădure mare şi dumbrăvi multe, a văzut de cealaltă parte a râului trei raze prealuminoase, coborându-se din cer spre acele locuri şi luminându-le. Şi nu numai sfânta singură a văzut acea lumină minunată, ci şi toţi cei care erau cu dânsa. Şi s-a bucurat fericita foarte şi a mulţumit lui Dumnezeu pentru acea preaslăvită vedenie, care înainte îi însemna ei luminarea părţilor acelora prin darul lui Dumnezeu. Deci, întorcându-se la însoţitorii săi, a proorocit, zicând: „Să vă fie în ştiinţă că, prin voia lui Dumnezeu, în acest loc luminat de trei raze strălucitoare, are să fie biserica Preasfintei şi de viaţă făcătoarei Treimi şi se va zidi cetate mare, slăvită şi întru toate îndestulată". Aceasta zicând, s-a rugat mult lui Dumnezeu şi a pus o cruce într-acel loc, unde este încă şi astăzi un loc de rugăciune.

Deci înconjurând multe cetăţi ale Rusiei, propovăduitoarea lui Hristos s-a întors în Kiev, unde făcea multe fapte bune. Căci dacă întru necredinţă fiind, era plină de lucruri bune, cu cât mai ales luminându-se prin sfânta credinţă, se împodobea cu toate faptele bune, sârguindu-se să placă lui Dumnezeu, Ziditorul şi Luminătorul său. Apoi, aducându-şi aminte de vedenia care a văzut-o la râul Pscova, a trimis acolo mult aur şi argint spre zidirea bisericii Sfintei Treimi, poruncind ca oamenii să se sălăşluiască lângă dânsa. Deci, în scurt timp s-a făcut cetatea cea mare Pscovul, care se numea aşa de la râul Pscov şi se preamărea într-însa numele Preasfintei Treimi.

Intr-acel timp, marele domn Sviatoslav, lăsând pe maica sa, Sfânta Olga, în Kiev şi cu dânsa şi pe fiii săi, Iaropolc, Oleg şi Vladimir, a plecat împotriva bulgarilor. Şi luptându-se el în pământul lor, le-a luat optzeci de cetăţi şi i-a plăcut a petrece în cetatea lor cea de scaun, Pereiaslaveţ. Iar fericita Olga, rămânând în Kiev, învăţa pe nepoţii săi - fiii lui Sviatoslav - credinţa creştinească, pe cât puteau copiii să înţeleagă. Insă n-a îndrăznit a-i boteza, ca să nu facă vreun rău fiul ei cel nesupus, ci i-a lăsat pe ei la voia Domnului. Şi zăbovind Sviatoslav la bulgari, pecenegii au venit fără de veste asupra hotarelor Kievului şi, înconjurând cetatea, se luptau asupra ei. Iar Sfânta Olga cu nepoţii săi s-au închis în cetate şi pecenegii n-au putut să ia cetatea pentru că Domnul, păzind pe Olga, credincioasa roaba sa, a apărat cetatea de vrăjmaşi cu rugăciunile ei.

Şi înştiinţându-se şi Sviatoslav despre năvălirea pecenegilor asupra Kievului, s-a sârguit degrabă a veni cu puterea sa şi fără de veste a năvălit în ostile pecenegilor, pe care, bătându-i, i-a izgonit departe. Deci, intrând în Kiev, s-a închinat maicii sale, care era bolnavă; dar iarăşi voia să o lase şi să se ducă la bulgari. Iar fericita Olga, plângând, a zis către dânsul: „Pentru ce mă laşi, fiul meu, şi unde te duci? Căutând cele străine, pe ale tale cui le încredinţezi? Căci fiii tăi sunt încă mici, iar eu bătrână şi bolnavă şi de acum aştept sfârşitul meu şi ducerea mea la doritul meu Hristos, întru Care cred. Şi acum nu mă îngrijesc de nimic, decât numai de tine, că mult te-am rugat şi te-am învăţat ca să laşi păgânătatea idolească şi să cunoşti pe dreptul Dumnezeu pe Care eu L-am cunoscut. Iar tu n-ai băgat de seamă rugămintea mea şi ştiu că, pentru neascultarea ta către mine, pe pământ te aşteaptă sfârşit rău, iar după moarte muncile veşnice, care sunt pregătite necredincioşilor. Insă acum, măcar această rugăminte de pe urmă a mea să o împlineşti: Nu te duce nicăieri, până ce nu mă voi duce din viaţa aceasta. Iar după ce mă vei îngropa, atunci te vei duce unde vei voi. După moartea mea însă, să nu-mi faceţi nimic deasupra mormântului, după obiceiul vostru păgânesc, ci preoţii mei să-mi îngroape păcătosul meu trup, precum este obiceiul creştinilor. Să nu îndrăzniţi a grămădi movilă deasupra mea, nici să faceţi privelişte. Ci să trimiteţi aur preasfinţitului patriarh din Constantinopol, ca acela să săvârşească rugăciuni şi prinos către Dumnezeu pentru sufletul meu şi să ospăteze cu milostenie pe săraci".

Acestea auzindu-le Sviatoslav, a plâns şi a făgăduit că va face toate cele poruncite de dânsa, afară numai că nu primeşte sfânta credinţă. Iar după trei zile, fericita Olga, venind la slăbiciunea cea de pe urmă, s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine ale Preacuratului Trup şi de viaţă făcătorului Sânge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, şi s-a făcut cu totul întru rugăciunea cea cu dinadinsul către Dumnezeu şi către Preacurata Născătoare de Dumnezeu, pe care ea o avea totdeauna ajutătoare, după Dumnezeu. De asemenea, chema într-ajutor pe toţi sfinţii şi mai ales făcea rugăciune pentru luminarea pământului Rusiei, pentru că vedea înainte cele ce aveau să fie şi, de multe ori, în zilele vieţii sale, spunea înainte, prooroceşte, că Dumnezeu va lumina poporul Rusiei şi mulţi dintr-înşii vor fi sfinţi mari, pe care lucru ea îl cerea de la Dumnezeu ca să se împlinească degrabă, când era aproape de sfârşitul său. Şi fiind încă rugăciunea în gura ei, cinstitul ei suflet s-a dezlegat din legăturile trupeşti şi a intrat în mâinile lui Dumnezeu ca un drept. Astfel s-a mutat ea de la cele pământeşti la cele cereşti şi s-a învrednicit a intra în cămara nemuritorului Impărat, Iisus Hristos Dumnezeu, şi s-a numărat întâia sfântă din ceata sfinţilor din pământul Rusiei.

Fericita Olga, numită Elena din Sfântul Botez, s-a săvârşit la 11 Iulie. Ea a petrecut în însoţire 42 de ani de la fecioria sa; iar mai înainte de însoţire era în putere desăvârşită, având 20 de ani. După moartea bărbatului său, în anul al zecelea, s-a învrednicit de Sfântul Botez, iar după Botez a vieţuit cu dumnezeiască plăcere 15 ani; astfel că toţi anii vieţii ei erau aproape nouăzeci. Şi au plâns după dânsa fiul

ei Sviatoslav, marele domn, şi nepoţii, boierii, dregătorii şi tot poporul, şi au îngropat-o cu cinste după obiceiul creştinesc.

Iar după săvârşirea Sfintei Olga, s-au împlinit proorociile ei despre răul sfârşit al fiului său şi despre buna luminare a pământului Rusiei, căci fiul ei Sviatoslav, după câţiva ani, precum scrie Cuviosul Nestor al Pecerscăi, a fost ucis în război de voievodul pecenegilor, care se chema Curia. Acela, tăindu-i capul, a făcut pahar de băut din ţeasta lui Sviatoslav, ferecând-o în aur şi scriind pe dânsa cuvintele acestea: „Cel ce caută cele străine, pierde pe ale sale!" Şi bea cu paharul acela când benchetuia cu boierii săi. Astfel, pe marele domn al Kievului, Sviatoslav Igorovici, care era viteaz şi nebiruit în războaie, l-a ajuns sfârşit rău, după proorocia maicii sale, căci n-a ascultat-o. Şi s-a împlinit şi proorocia ei despre pământul Rusiei, pentru că, trecând douăzeci de ani după pristăvirea Sfintei Olga, Vladimir, nepotul ei, a primit Sfântul Botez şi a luminat toate părţile Rusiei cu sfânta credinţă. Şi zidind o biserică de piatră în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a numit-o "Deseatniţe", căci dădea pentru dânsa a zecea parte din averea sa.

Apoi, sfătuindu-se cu Preasfinţitul Leontie, Mitropolitul Kievului, care venise după Mihail, a scos din pământ cinstitele moaşte, întregi şi nevătămate, ale bunicii sale, Sfânta Olga, care erau pline de plăcută mirosire, şi le-a mutat cu mare cinste în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Şi nu le-a ţinut ascunse, ci le-a pus la vedere, pentru cei ce alergau la dânsele cu credinţă şi îşi câştigau împlinirea rugăciunilor lor. Căci de la acele cinstite moaşte se dădeau multe tămăduiri la toate neputinţele.

Nu se cuvine a trece cu vederea nici aceasta: în peretele bisericii, deasupra mormântului ei, era o ferestruie. Şi atunci când cineva se apropia de sfintele ei moaşte cu credinţă neîndoită, ferestruia aceea se deschidea singură şi era arătat celui ce stătea afară, ca să vadă înăuntru cinstitele ei moaşte făcătoare de minuni, de la care cei vrednici de o vedere ca aceea, vedeau ieşind o minunată strălucire şi, de orice boală era cuprins cineva din cei ce aveau credinţă, îndată câştigau sănătate. Insă celui ce se apropia cu puţină credinţă, nu i se deschidea ferestruia, nici nu putea să vadă cinstitele moaşte, chiar de-ar fi intrat şi în biserică, ci vedea numai mormântul. Unul ca acela nu putea să câştige nici tămăduire. Iar cei ce credeau, câştigau toate cele spre folosul sufletelor şi trupurilor, cu rugăciunile Sfintei şi dreptei Olga, care din botez s-a numit Elena, şi cu ajutorul darului Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC CHINDEU PREOTUL
(11 iulie)

Sfântul Mucenic Chindeu a fost din satul Pamfiliei. Pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, el a suferit chinuri pentru Hristos de la ighemonul Stratonic. Şi pe când slujitorii ighemonului îl duceau pe cale încălţat cu încălţăminte de fier cu piroane, au întâlnit un om care ducea o sarcină de lemne şi au vrut să-i ia lemnele pe degeaba, ca să-l ardă pe mucenic. Iar sfântul scoţând treizeci de bani de aramă, i-a dat omului preţul pentru lemne. Şi au început slujitorii a căuta un alt om, ca să ducă lemnele acelea, iar mucenicul luând el însuşi sarcina, a dus-o pe umeri. Iar după ce au făcut focul, fiind îngrămădite multe lemne, a intrat în văpaie şi a stat nevătămat, învăţând din foc pe norod ca să cunoască puterea lui Hristos. Apoi s-au făcut tunete şi fulgere, şi s-a vărsat ploaie mare, stingând focul. După aceasta făcân-du-se alinare văzduhului, sfântul s-a rugat lui Dumnezeu şi şi-a dat duhul său. Iar un slujitor idolesc, văzând acea minune, a crezut întru Hristos împreună cu femeia lui şi au îngropat trupul mucenicului.

SFINŢII MUCENICI PROCLU ŞI ILARIE
(12 iulie)

Aceşti sfinţi mucenici, Proclu şi Ilarie, au fost din hotarele cetăţii Caliptiei, care este aproape de Ancira. Ei au fost munciţi de Maxim ighemonul pe vremea împărăţiei lui Traian. Mai întâi a fost prins Sfântul Proclu şi l-au dus la însuşi împăratul, care era atunci în acele ţări. El a fost pus în fiare şi aruncat în temniţă, iar împăratul, cercetându-l şi aflându-l nesupus la porunca sa păgânească, l-a dat lui Maxim ighemonul ca să-l muncească.

Iar Maxim, şezând la judecată, a pus de faţă la întrebare pe legatul lui Hristos şi l-a întrebat, zicând: „De ce neam eşti?" El a răspuns: „Neamul meu este al lui Hristos şi nădejdea mea este Dumnezeul meu!" Ighemonul a zis: „Mă jur pe zei, că nu te voi cruţa". Şi iarăşi l-a întrebat: „Ştii poruncile împărăteşti cele puse de faţă pretutindeni, ca toţi creştinii să aducă jertfe zeilor?" Sfântul a răspuns: „Am auzit de poruncile celor fără de lege, pe care le-au pus multora spre sminteală, iar lor spre pierzare!" Ighemonul a zis: „Ocărăşti pe împărat şi îndrăzneşti a huli legile lui? Au nu vezi muncile care sunt înaintea ta, ticălosule?"

Mucenicul a răspuns: „Fă ceea ce voieşti, pentru că eu nu voi jertfi zeilor tăi, nici nu mă tem de muncile care ucid trupul, dar nu şi sufletul. Mai bine este a ne teme de Dumnezeu, decât de oameni!" Ighemonul a zis: „O, omule, alege-ţi una din două, ori viaţa, ori moartea! Iată, vezi că stă pregătit pentru tine lemnul cel de muncire şi uneltele cele puse dinainte; deci aşteptăm răspunsul tău, ce vei voi!" Sfântul Proclu a răspuns: „Dacă voi vă temeţi a călca porunca împăratului, ca să nu cădeţi în muncile cele de puţină vreme, cu atât mai vârtos noi, creştinii, ne temem a călca porunca lui Dumnezeu, ca să nu cădem în muncile cele veşnice, pe care Dumnezeul nostru le-a pregătit celor ce se leapădă de El şi se închină zeilor voştri, celor mincinoşi, care, la judecata ce va să fie, se vor da la pierzarea cea nesfârşită împreună cu cei ce le jertfesc lor". Ighemonul a zis: „Dar acum îndrăzneşti a ocărî şi pe zeii noştri? Apoi să ştii că şi nevrând te voi face să mărturiseşti mărimea lor!"

Mucenicul a răspuns: „Nădăjduiesc spre Dumnezeul meu că, mai înainte de a mă sili tu pe mine să mărturisesc pe zeii tăi, eu mai degrabă te voi face pe tine, ca, înaintea tuturor ostaşilor şi a slugilor tale, şi nevrând, să mărturiseşti pe Stăpânul meu şi să scrii cu mâna ta, că El este adevăratul Dumnezeu, Dumnezeul păcătosului Proclu şi nu este altul afară de El". Atunci ighemonul, mâniindu-se, a poruncit să spânzure pe mucenic la muncire, să-i lege de picioare o piatră grea şi să-i rupă trupul cu unghii de fier. Deci, Sfântul Proclu, fiind muncit astfel, răbda cu vitejie, negrăind nimic, decât numai privea spre cer. Apoi, luându-l de la muncire, îl păzeau în legături.

După aceasta, ighemonul s-a dus în cetatea Calipta, poruncind ca şi pe mucenic să-l ducă după dânsul. Deci sfântul a fost dus cu sila pe lângă caii care mergeau iute. Iar când au ajuns la jumătatea drumului, mucenicul s-a rugat cu mare glas lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu pentru Care pătimesc, fiind dus cu batjocură de ostaşii aceştia, ascultă-mă astăzi pe mine, robul Tău, ca să se proslăvească numele Tău în veci! Tinde mâna Ta cea atotputernică, ţine pe acest ighemon fără de lege şi nu-l lăsa să călătorească, până ce nu va mărturisi înaintea poporului acesta că nu este alt Dumnezeu afară de Tine!"

Astfel rugându-se el, deodată ighemonul a stat în drum ca un legat, pentru că nici caii lui nu puteau să păşească, nici el singur nu putea să se mişte din loc, fiind ţinut cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu. Incă stăteau cu el şi toţi ostaşii, care se mirau de un lucru minunat ca acela şi se osteneau mult bătând caii şi schimbându-i cu alţii, apoi înhămând mai mulţi. Şi silindu-se ei a trage careta, nimic n-au sporit, nici n-au putut să-l scoată pe ighemon din careta ce stătea nemişcată ca un munte. Atunci ighemonul a zis către cei ce erau cu dânsul: „Oare vedeţi voi minunata putere vrăjitorească a creştinului acesta? Iată, nu putem păşi din loc, ci mergem înapoi!"

Deci ighemonul a trimis pe una din slugile sale, anume Ermie, la mucenic, care era înapoi departe, zicându-i: „De ce ai făcut aceasta şi ne-ai oprit pe noi în mijlocul drumului cu vrăjile tale? Arătat este că, temându-te de muncile care te aşteaptă în cetate, ai făcut acest meşteşug ca să nu fii dus acolo!" Iar Sfântul Proclu a zis către sluga ighemonului: „Viu este Domnul Dumnezeul meu, că nu veţi putea să vă mişcaţi din locul acela, până ce ighemonul nu va mărturisi numele Domnului meu Iisus Hristos, precum i-am zis lui mai înainte!" Ermie a zis: „Chiar de ar şi mărturisi ighemonul numele Dumnezeului tău, stând în mijlocul drumului, apoi tu cum vei putea să auzi sau să ştii, fiind atât de departe de dânsul?" Mucenicul a grăit: „Să scrie ighemonul mărturisirea aceasta pe o hârtie şi să o trimită la mine. Şi apoi în acel ceas veţi pleca în drumul vostru la cetatea Calipta". Atunci Ermie, întorcându-se, a spus ighemonului cuvintele mucenicului. Iar acela, şi nevrând, a fost silit de primejdia de faţă şi, luând o hârtie, a scris: „Mărturisesc că Unul este Dumnezeul cel adevărat, Acela pe care Proclu Il cinsteşte, şi nu este alt Dumnezeu afară de El!" Astfel scriind ighemonul, a trimis hârtia aceea mucenicului şi îndată au pornit caii şi ostaşii, ducându-se cu ighemonul în calea ce le stătea înaintea lor.

Şi ajungând în cetatea Calipta, ighemonul a stat la judecată şi punând în faţă pe Sfântul Proclu, i-a zis: „Toată puterea farmecelor tale ai arătat-o spre noi pe drum, iar eu aici îmi voi arăta spre tine puterea stăpânirii mele şi, precum tu m-ai silit ca să mărturisesc pe Dumnezeul tău, tot aşa şi eu te voi sili pe tine să mărturiseşti pe zeii noştri şi să le aduci jertfe". Zicând acestea, a poruncit ca să aducă lumânări aprinse şi să-i ardă pântecele şi coastele lui. Deci atât de tare a fost ars mucenicul, încât toată carnea lui s-a topit, iar el nearătând nici un lucru de nerăbdare, tăcea răbdând ca în trup străin. Iar ighemonul a zis către dânsul: „Oare nu bagi în seamă muncile?" Sfântul a răspuns: „Nu bag în seamă acestea, ci mă tem de cele veşnice!" Ighemonul a zis iarăşi: „Te vei supune zeilor noştri?" Sfântul a răspuns: „Mă voi supune lui Hristos, Cel ce petrece în veci, pentru că El este nădejdea mea!" Ighemonul a zis: „Dar voieşti ca să mori rău?" Sfântul a răspuns: „Chiar de voi muri, însă iarăşi voi fi viu!" Atunci ighemonul a poruncit ostaşilor să-l scoată pe el afară din cetate şi, răstignindu-l pe lemn, să-l săgeteze cu săgeţi.

Şi luând ostaşii pe mucenic, i-au zis: „Ascultă-ne pe noi şi jertfeşte zeilor şi îndată te vor tămădui de răni doctorii cei iscusiţi, apoi vei fi cinstit cu mare dregătorie". Răbdătorul de chinuri a răspuns: „Eu dregătorie am la ceruri, cu care mă va cinsti pe mine Hristos Dumnezeul meu; iar voi să încetaţi de a mă înşela şi faceţi ceea ce vi s-a poruncit!" Astfel vorbind ei şi mergând, i-a întâmpinat pe dânşii pe drum un bărbat tânăr, anume Ilarie, nepot de frate al Sfântului Proclu. Acela, alergând, s-a închinat unchiului său. Apoi, sărutându-se amândoi, Ilarie striga: „Şi eu sunt creştin!" Atunci ostaşii, prinzând pe Ilarie, l-au dus în temniţă, iar pe Sfântul Proclu l-au dus la locul cel de moarte, unde l-au răstignit pe lemn şi, încordându-şi arcurile lor, l-au săgetat pe dânsul. Iar răbdătorul de chinuri, primind multe săgeţi prin tot trupul său, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „In mâinile Tale îmi dau sufletul meu; izbăveş-te-mă, Doamne, Dumnezeul adevărului!" Astfel, plecându-şi capul, Sfântul Mucenic Proclu şi-a dat duhul în 12 zile ale lunii iulie, iar credincioşii, luând în taină cinstitele lui moaşte, le-au îngropat.

Iar Sfântul Ilarie, şezând în temniţă, cânta: Iubite-voi, Doamne, vartutea mea, Domnul este întărirea mea şi scăparea mea... şi celelalte ale psalmului aceluia. Şi adormind el, i s-a arătat îngerul Domnului în vedenie, zicându-i: „Imbărbătează-te şi te întăreşte, că eu sunt cu tine, fiind trimis de Dumnezeu să te întăresc!" Iar a treia zi după sfârşitul Sfântului Proclu, au scos pe Sfântul Ilarie la cercetare, iar ighemonul l-a întrebat, zicând: „Eşti creştin?" Mucenicul a răspuns: „Da, cu adevărat sunt creştin, precum şi tot neamul meu a fost întru creştinătate, şi toţi, pe Hristos cinstindu-L, s-au sfârşit". Atunci ighemonul, umplându-se de mânie, a poruncit să-l spânzure pe mucenic la muncire şi să-l bată aspru multă vreme. Apoi l-a osândit la moarte, poruncind să-l târască ca la trei stadii afară de cetate şi acolo să-i taie capul.

Iar ostaşii, legând mâinile mucenicului, l-au aruncat la pământ şi, legându-l de picioare cu o frânghie, l-au târât. Şi fiind târât, mucenicul cânta: Temeliile Lui pe munţii cei sfinţi, Domnul iubeşte porţile Sionului mai mult decât toate sălaşurile lui Iacov... Deci, trupul mucenicului, târându-se, se zdrobea, iar pământul se înroşea cu sângele lui. Iar când era ca la trei stadii de cetate, călăul şi-a scos sabia şi sfântul s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, primeşte sufletul meu!" Şi i-au tăiat capul.

Sfântul Mucenic Ilarie s-a sfârşit în 15 zile ale lunii iulie, a treia zi după sfârşitul Sfântului Proclu, iar trupul lui a fost aruncat în acelaşi loc unde i s-a tăiat capul. Deci, credincioşii mergând noaptea, l-au luat şi l-au îngropat cu cinste împreună cu trupul Sfântului Proclu, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

CUVIOSUL MIHAIL MALEIN
(12 iulie)

Acest fericit părinte era dintr-o latură a Capadochiei, care se numea Harsian. El s-a născut din părinţi de bun neam şi vestiţi, foarte credincioşi şi bogaţi. Şi nu numai tatăl lui, ci şi moşul lui, adică tatăl tatălui său, cu numele Evstatie, era foarte cinstit şi vestit în împărăţie, având slujba de patriciu şi fiind preastrălucit între voievozi. Asemenea şi celălalt moş al lui, tatăl mamei sale, cu numele Adralest, era mai înainte în vrednicia de patriciu, apoi s-a făcut stratilat al întregului Răsărit, pentru multa lui vitejie şi înţelepciune; iar bunica lui era rudenie a împăratului Roman. Toţi aceştia din care s-au născut părinţii acestui cuvios erau cucernici şi dreptcredincioşi, fiind împodobiţi cu toată fapta bună şi buna cuviinţă. Iar părinţii lui se înrudeau cu împăratul Leon, care era atunci în Constantinopol, şi se numeau Evdochim şi Anastasia.

Dar să venim la minunata naştere a cuviosului, care s-a făcut din făgăduinţă, încât a fost numit fiu al rugăciunii. Căci, pentru ca să ştie fiecare din ce fel de oameni a ieşit de trei ori fericitul, am scris foarte puţin, însă toate rudeniile lui se trăgeau din sânge împărătesc.

Deci maica Cuviosului Mihail a fost mulţi ani stearpă şi fără fiu. De aceea, amândoi părinţii erau întristaţi că şi-au trecut toată tinereţea şi n-au făcut nici un copil care să moştenească bogăţia lor. Ei de multe ori mergeau la biserici şi se rugau lui Dumnezeu să le dea fiu; dar Dumnezeu nu le-a ascultat rugăciunea lor. Mai pe urmă s-au dus la o biserică a Născătoarei de Dumnezeu, care este în locul numit Cuna şi la a cărei icoană locuitorii aveau multă evlavie. Deci Anastasia şi Evdochim s-au rugat la aceasta ca să le dea moştenitor după dorinţa lor.

Iar Cea întru totul fără prihană, Maica Domnului, a ascultat rugăciunea lor, căci s-a arătat preotului celui de rând al bisericii, cu numele Metodie, ţinând un omofor şi având în dreapta sa trei mahrame. Şi a poruncit să le dea Anastasiei, cu această tocmeală, ca întru tot Sfânta să ia iarăşi înapoi o basma din acele trei. Deci îndată ce preotul a arătat femeii vedenia, atunci cea care mai înainte nu avea copii, s-a făcut cu mulţi şi buni fii. Intâiul fiu ce s-a născut, părinţii l-au numit Manuil şi, ajungând la vârsta legiuită, împăratul l-a cinstit cu vrednicia de candidat, iar părinţii aveau mult dor să-l însoare, după obiceiul lumii, şi să vadă nepoţi dintr-însul.

Şi căutau o fecioară bogată şi frumoasă, din sânge împărătesc asemenea lui, ca să-l însoţească cu femeie pe cel ce după puţin avea să fie aproape fără de carne şi fără de sânge. Dar când făceau tocmelile nunţii, ca nişte oameni pământeşti, atunci Tatăl cel ceresc, Care sfinţise pe tânăr în pântecele mamei sale, râvnind a râvnit şi l-a răpit din mijlocul lor. Adică, în zilele acelea, Evdochim s-a dus la Constantinopol pentru o trebuinţă oarecare şi a luat şi pe Manuil împreună cu el; apoi s-a întors la casa sa, lăsând acolo pe tânăr, ca să înveţe rânduielile împărăţiei.

După puţină vreme, binecredinciosul împărat Leon a murit, iar Manuil văzându-l cum era purtat mort, a plâns, socotind nescăparea de la moarte, şi a zis în mintea sa: „Dacă şi împăraţii mor, ce folos voi avea eu, aflându-mă în deşertăciunea lumii? Mai bine să mă duc într-un loc liniştit şi acolo să mă rog pentru mântuirea mea". Deci plângând el şi tânguindu-se, s-a dus la o biserică şi a făcut rugăciune către Domnul, zicând: „Stăpâne, de-ţi este plăcut Ţie să mă fac monah, arată-mi voia Ta!" Acestea le-a zis ţinând în mâinile sale Psaltirea şi, deschizând-o, a aflat al zecelea psalm, ce zice: Spre Domnul am nădăjduit; cum veţi zice sufletului meu: Mută-te în munţi ca o pasăre..., şi celelalte. Deci, citind acest stih, s-a bucurat,

făgăduind lui Dumnezeu să se facă monah. Şi găsind pricină către rudeniile sale că doreşte să meargă la părinţii săi, a plecat din Constantinopol, fără voia lor. Iar aceia, văzând că nu-i ascultă să rămână, i-au dat oameni mulţi să meargă cu dânsul, după vrednicia lui. Deci, ajungând la râul ce se numea Galos, care curge alături de muntele Chimineu, a trecut podul lui Monocamar şi a poruncit oamenilor care îi urmau pentru slujba lui să se ducă la tatăl său, că el va veni mai pe urmă.

Şi oprind cu sine câţiva, s-a dus în satul Chersin, care este lângă poalele muntelui. Acolo slujitorii pregătind masa, Manuil a luat de o parte pe un om din sat şi l-a întrebat de este acolo aproape vreun monah îmbunătăţit. Iar acela i-a zis: „Aici în munte este un bătrân sfânt, numit Ioan, cu porecla Elatit, şi mulţi se mântuiesc cu sfaturile lui". Deci Manuil, îndată cum a auzit, n-a mai căutat masă, ci a luat numai pe unul, pe cel dintâi om al tatălui său, şi s-a suit la acel bătrân şi, căzând la picioarele lui, plângea fierbinte.

Iar cuviosul s-a minunat văzând podoaba hainelor, mulţimea lacrimilor şi tinereţea vârstei lui. Deci îl întreba cine şi de unde este şi care este pricina unui necaz ca acela. Iar el a răspuns: „Nu am nici un necaz, părintele meu, ci caut numai mântuirea mea!" Bătrânul a zis: „Nu cumva eşti rob al cuiva şi ţi s-a întâmplat vreo mare primejdie? Spune adevărul, ce om este acesta ce este cu tine? Cum şi unde ai aflat aceste haine scumpe?" Iar el a răspuns: „Sunt robul lui Dumnezeu şi fiul unui tată bogat. Şi având mult dor să mă pustnicesc, am venit de la loc depărtat cu acest om, căruia i-am făgăduit, de-mi voi dobândi dorinţa, să-i dăruiesc calul". Zicând el acestea, bătrânul a primit să-l ţină, văzând fierbinţeala şi dorul lui. Atunci a rugat pe omul său să ia calul şi să se întoarcă cu tovarăşii săi la tatăl său. Deci acela a primit fără voia sa şi s-a întors plângând. Iar Manuil, rănin-du-se de dumnezeiescul dor, silea în fiecare zi pe sfântul bătrân să-l facă monah; căci se temea ca nu cumva să-l ia cu sila tatăl său şi astfel să-l lipsească de dorul său.

Deci bătrânul văzând setea ce avea, a patra zi l-a îmbrăcat în chipul îngeresc, şi numindu-l Mihail în loc de Manuil, l-a tuns. Iar după ce şi-a căpătat dorinţa, a mărturisit pricina pe faţă. Şi auzind bătrânul că este de sânge împărătesc, fiu al unui boier aşa de bogat, s-a minunat de dumnezeiasca lui râvnă şi dorinţă, dar s-a şi temut puţin de tatăl lui, ca nu cumva să se mânie dobitoceşte şi să-l omoare. Apoi, având nădejde în Dumnezeu, i-a zis: „Dacă tu, care eşti tânăr, te-ai lepădat de lume şi de părinţi, pentru dragostea lui Dumnezeu, cum eu, fiind bătrân, să nu defaim moartea, pentru porunca lui Dumnezeu?" Deci a rămas acolo minunatul Mihail, nevoindu-se cu sârguinţă, şi a făcut mare rană vicleanului diavol, cu lepădarea aceasta de lume.

Iar slugile ajungând la Evdochim, tatăl său, şi vestindu-i părăsirea copilului, atâta durere în inimă a primit acela, încât răcnea ca un nebun ieşit din minte şi ca şi cum l-ar fi împuns cu suliţe, zicând: „O, silă! Mi-am prăpădit lumina mea, mi-am pierdut nădejdea bătrâneţii şi întărirea casei mele. Am văzut bine în vis, că a căzut stâlpul cel mare al casei mele". Deci slugile, văzându-l pe el că plângea aşa de tare, se tânguiau cu toţii, iar mai ales soţia lui, cum a auzit, a căzut fără de glas, încât toţi au crezut că a murit. Şi nu după multă vreme, venindu-şi în simţire, îşi rupea carnea, îşi smulgea părul din cap fără milă şi a făcut atâta tânguire şi bocet, încât era jalnică privire şi vrednică de lacrimi, căci plângeau toate rudele şi casnicii. Iar Evdochim mai întâi a bătut tare pe toţi care fuseseră împreună cu copilul, pentru că nu s-au dus la mănăstire să-l ia cu sila, ci l-au lăsat; apoi a luat mult popor şi a alergat la muntele lui Chimina.

Şi ajungând acolo, a poruncit oamenilor să stea afară, împrejurul mănăstirii, să nu scape vânatul. Iar el a intrat pe furiş şi, mergând la biserică, a stat într-un colţ al tindei bisericii, căci se cânta Utrenia; şi într-adins se dusese noaptea, ca să nu-l simtă şi să se ascundă undeva. Şi s-a întâmplat în acel ceas, după iconomia lui Dumnezeu, de cânta fiul său acest tropar: Suflete, cele de aici sunt vremelnice, iar cele de acolo sunt veşnice... Iar tânărul era atât de dulce la glas, încât întrecea privighetoarea cu dulceaţa. Deci tatăl său, cunoscându-l după glas, a strigat, oftând din adâncul inimii, şi a plâns. Iar Mihail, cunoscând pe tatăl său din greaua oftare, a lăsat cântarea şi a alergat la bătrân, care nu s-a tulburat nicidecum, ci a săvârşit Utrenia. Apoi a ieşit-şi s-a închinat boierului. Iar boierul a început să-l certe şi să-l ocărască, zicând: „O, omule neînvăţat şi pricinuitorul morţii mele mai înainte de vreme! Pentru ce mi-ai stins lumina mea aşa, fără de cercetare? O, amăgitorule şi înşelătoriile, unde ai învăţat să desparţi pe fiii cei

preaiubiţi de părinţi? Oare nu mă ştii cine sunt şi pricina care m-a adus aici fără veste?" Iar cuviosul i-a răspuns cu glas blând: „O, preacinstite, eu nu ştiu cine eşti; numai Stăpânul Hristos te cunoaşte, El care ştie cele ascunse. Iar pe fiul tău nu l-am primit fără desluşire, precum zici tu, preastrălucitule, ci m-am învăţat evangheliceşte, ca să nu scot pe cel ce se apropie!" Iar boierul, văzând îmbunătăţirea şi nerăutatea marelui bătrân, înţelegând şi bunătatea obiceiurilor lui, nu i-a mai zis nici un cuvânt aspru, ci a luat numai pe fiul său şi s-a dus. Iar Mihail, văzând pe bătrân că plângea de lipsirea lui cea năprasnică şi groaznică, l-a mângâiat, zicându-i: „Părinte, roagă-te şi nu te întrista nicidecum pentru mine, că nici un lucru din lume nu mă va despărţi de dragostea Stăpânului meu".

Deci ajungând la casa lor şi văzându-l maica sa aşa tuns şi îmbrăcat în negru, în loc să se bucure, plângea amar şi se tânguia. Şi îl rugau amândoi să scoată hainele cele negre şi să pună haine strălucite. Şi i-au spus multe şi l-au schingiuit, dar n-au putut să-l înduplece la socoteala lor. Iar ca să-l dezbrace cu sila, se temeau de greutatea păcatului, căci erau cinstitori ai lui Dumnezeu şi preacucernici. Atunci ei au încercat să-l amăgească cu felurite meşteşugiri şi nenumărate măiestrii, dar n-au putut; căci el, fiindcă încercase mierea pustniciei şi era tot beat de dumnezeiasca îndrăgire, nu simţea dorul cel trupesc, care se veştejise ca o floare de buruiană. Iar când au văzut că se muncesc fără de folos, l-au izgonit mânioşi.

Şi fugind el de supărarea lumii ca de foc, a alergat la mănăstire şi l-a primit bătrânul, bucurându-se împreună cu el. Şi a proorocit bătrânul către ceilalţi părinţi pentru dânsul, zicând: „Fraţilor, să ştiţi că acest tânăr va spori muntele şi-l va umple de oi cuvântătoare". Aşa s-a şi întâmplat, după înainte grăirea aceluia, că muntele acela s-a umplut de monahi, care se află acolo până astăzi şi se împlineşte astfel proorocia lui Isaia, care zice: A izvorât apă în pustie şi pământul însetat s-a prefăcut în bălţi, că mulţime de pustnici s-au sălăşluit într-însul.

Deci îndată după ce Mihail a venit la mănăstire, bătrânul l-a făcut trapezar. Iar el slujea fraţilor cu atâta sârguinţă şi osârdie, dându-le înaintea lor când mâncau şi aducându-le bucatele cu smerenie de slugă, încât se minunau toţi cum primea să facă nişte slujbe aşa de proaste, un om de treabă ca acela, care crescuse în atâta strălucire şi fiind slujit de mulţi. Iar el gătea bucatele, spăla vasele, mătura şi săvârşea fără pregetare şi cu osârdie alte lucruri proaste asemenea cu acestea. Dar, fiindcă era supărat de somn, tiranisindu-se mult de dânsul din ispită diavolească, se ostenea şi el cât putea ca să-l biruiască. Astfel petrecea toată ziua numai într-o cămaşă şi desculţ, iar noaptea se odihnea pe scânduri, chiar şi când era frig.

Şi trecând doi ani, l-a făcut monah, fiind acolo şi tatăl său, care, văzându-l monah desăvârşit, s-a bucurat şi, lăcrimând, l-a sfătuit, zicând: „Fiul meu, vezi să nu pierzi pe Dumnezeu, pe Care L-ai iubit mai mult decât pe părinţi şi decât lumea". Apoi, sărutându-l, s-a dus plângând. Şi ajungând la femeia sa, i-a spus: „Am văzut pe Manuil şi mi s-a înveselit sufletul. Şi am pus în mintea mea, că el este acela cu adevărat, care ni l-a dăruit Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi, după vedenie, l-a luat iar. Deci să nu ne întristăm, ci mai vârtos să slăvim pe Stăpâna, că acest fiu al nostru are să se facă lauda şi întărirea noastră. El are să fie podoabă la tot neamul şi bună îndemnare către fapte bune şi mângâiere la multe suflete".

De atunci au încetat de a mai fi trişti şi se bucurau duhovniceşte. Şi după puţină vreme, Evdochim a murit fără de veste, iar acea bună maică a luat pe Mihail şi a împărţit toată averea copiilor săi, apoi s-a făcut şi ea monahie. Şi petrecând cu plăcere de Dumnezeu şi ajutată fiind de Mihail, şi-a sfârşit viaţa plăcută lui Dumnezeu. Cuviosul avea încă şi o soră, care s-a măritat şi a născut pe împăratul Nichifor, încoronatul de Dumnezeu, şi pe Leon. Iar Mihail, purtătorul de Dumnezeu, a împărţit săracilor toate lucrurile cele mişcătoare care i-au venit în partea lui, de vreme ce avea un frate cu numele Constantin, cu care a împărţit toate lucrurile părinţilor. Deci pe cele mişcătoare le-a dat săracilor şi robilor săi, pe care i-a eliberat; iar pe cele nemişcătoare le-a lăsat fratelui său şi a luat plata pe ele întocmai cum le preţuise. Şi galbenii i-a luat la mănăstire şi i-a dat bătrânului, să facă cu ei ce va voi. Acela a împărţit jumătate la monahii săraci, iar pe ceilalţi i-a cheltuit pentru creşterea mănăstirii. Iar fratele lui Mihail, fiind patriciu, s-a făcut voievod vestit al întregii Capadochii.

Deci izbăvindu-se cuviosul de toată grija părinţilor, după al treilea an al săvârşirii lor a poftit să se ducă la un loc liniştit. Şi aflând departe de mănăstire o piatră mare care era potrivită pentru pustnicie, şi-a luat iertare de la bătrân şi, ducându-se, şedea pe piatră cinci zile ale săptămânii, mâncând o dată pe zi şi făcând rucodelie, după porunca bătrânului. Iar sâmbăta venea în mănăstire, unde stătea două zile împreună cu fraţii. Şi împlinind acolo patru ani, s-a îndulcit gustând mierea liniştii. Apoi, luând cu el pe o rudenie a sa foarte îmbunătăţită, cu numele Agapie, s-a dus, cu binecuvântarea bătrânului, în pustia cea mai dinăuntru a muntelui. Şi au stat acolo doi ani cu o petrecere atât de aspră, încât din pătimirea cea rea şi din slăbiciune, cu anevoie se cunoştea la ei chipul omenesc. Şi făcând amândoi împreună atâta vreme, au voit să se liniştească şi fiecare deosebi. Deci Agapie s-a dus în alt loc şi a făcut mari şi strălucite isprăvi, iar Mihail a rămas singur. Şi povăţuit fiind de Dumnezeu, a aflat un loc mai liniştit, numit de cei de acolo Xirolimni, lângă care era şi un pustnic îmbunătăţit.

Deci Mihail făcându-şi o colibă mică în acel loc, petrecea în linişte, ducând o viaţă îngerească şi nevoindu-se cu vitejie împotriva diavolilor. Şi a făcut atâtea fapte bune, încât în puţină vreme s-a dus vestea lui în multe părţi ale lumii şi multe popoare se adunau, dorind să urmeze petrecerii lui. Iar el nu voia să primească pe nimeni la început; dar mai pe urmă, văzând osârdia lor, primea pe fiecare, învăţându-i să se mulţumească a se hrăni numai cu pâine şi cu apă.

Şi văzând toţi înfrânarea lui, smerita cugetare, dulceaţa vorbirii şi celelalte fapte ale lui, se bucurau şi, având-l pe el ca pe o pildă, îşi îndreptau bine petrecerea lor. Cei întristaţi din felurite pricini se mângâiau văzându-l; cei împietriţi şi neumiliţi se îndemnau spre lacrimi prea fierbinţi, auzind umilicioasele lui învăţături; cei somnoroşi şi lenevoşi, văzând mulţimea privegherii lui şi răbdarea stării celei de toată noaptea, se schimbau cu dumnezeiască schimbare. In scurt, toţi luau pildă de faptă bună de la el şi s-au adunat acolo mai mult de cincizeci de fraţi.

De aceea a trimis de a luat pe părintele Agapie cel mai sus zis şi l-a făcut proestos, ca să chivernisească lavra Xirolimniei, pentru că acolo era locul strâmt şi nu puteau să petreacă mulţi monahi. Iar el luând pe oarecare din ucenici, a cercetat tot muntele, până când a găsit un loc îndemânatec, dinspre Bitinia, foarte liniştit şi cu izvoare de apă rece şi prea dulce, pe care văzându-l, s-a bucurat şi l-a cumpărat. Apoi îndată a început zidirea lavrei şi a bisericii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care zugrăvind-o cu osârdie, se arăta aceea ca un alt cer împodobit cu stele. De aceea, în puţine zile s-au adunat acolo atâţia fraţi, încât pustia s-a făcut cetate cu mulţi oameni. Iar sfântul le-a scris legile pustniciei şi toate aşezămintele pustniceşti, punându-le lege ca un al doilea Moise.

Şi aducea în fiecare zi dar lui Dumnezeu popor de moştenire, scoţând vrednici din nevrednici şi trecându-i neudaţi prin tulburata mare a vieţii la pământul făgăduinţei, cu povestirile şi scrisorile lui cele folositoare şi mântuitoare de suflet. Deci acea pustie care mai înainte era neîmpodobită s-a făcut înfloritoare ca un crin bine mirositor. Acolo unde nimeni nu îndrăznea mai înainte să stea nici o zi, acum, prin Mihail, s-a adunat mulţime nenumărată şi n-a rămas loc în acel munte râvnit şi minunat al lui Chimina, care să nu aibă monahi ca să slăvească pe Domnul. Dar acest lucru nu l-a făcut cuviosul cu înlesnire şi fără pătimire, ci cu multe sudori, cu lacrimi şi cu multe osteneli a încetăţenit acea pustie.

Căci văzându-l vicleanul diavol cum se îngrijea atât de mântuirea fraţilor, s-a luptat mult şi se nevoia, neputinciosul, să împiedice pe omul lui Dumnezeu, ca să nu săvârşească un lucru ca acesta plăcut Domnului. Dar a rămas ruşinat şi nelucrător, fiind biruit lesne cu rugăciunea şi lacrimile fierbinţi ale cuviosului; căci nu putea suferi văpaia ce ieşea din gura lui, când se ruga Domnului, de vreme ce gura lui era sfinţită, căci nu s-a jurat, nici nu a ocărât şi nu a certat pe cineva cândva, ci mai vârtos se ruga pentru cei ce-l urau pe el şi, fiind nepomenitor de rău, le răsplătea cu faceri de bine. Şi era atât de milostiv şi iubitor de oameni, încât nu putea să vadă pe cineva necăjit şi să nu pătimească durerea împreună cu acela, şi să-i ajute după trebuinţa lui. Pe săraci, mai cu seamă, îi miluia în fiecare zi cu îmbelşugare şi pentru ei a zidit dedesubtul muntelui o casă mare primitoare de străini, în care să se odihnească străinii şi călătorii ce treceau. Acolo avea slujitori şi toate cele trebuincioase, adică hrană şi haine spre îndestulare.

Acest mare părinte s-a învrednicit şi de darul preoţiei, fiind curat şi fără de prihană. Cu aceasta şi-a împodobit viaţa şi, cugetând ziua şi noaptea la dumnezeiasca Scriptură, a arătat că preoţia se cuvine a fi împreună înjugată cu aşezarea monahicească. Şi, ca să nu grăiesc mai mult, a ajuns la atâta nepătimire şi înălţime de privire duhovnicească, încât vedea pe cele depărtate ca pe nişte apropiate şi spunea mai înainte cele ce erau să fie, ca un prooroc. Incă a săvârşit şi multe minuni, din care vom spune puţine spre încredinţarea celor multe,.

In lavra cuviosului era un monah oarecare cu obicei rău, cu numele Chiriac. Acel necuvios fura lucrurile fraţilor şi pe toţi îi tulbura. Iar Cuviosul Mihail îl sfătuia de multe ori să-şi îndrepteze viaţa, ca să nu se muncească. Dar el nu se supunea, ci mai vârtos atât de mult l-a urât pe sfânt pentru că-l învăţa, încât a vrut să-l ucidă. Deci într-o noapte s-a dus la chilia cuviosului, ţinând cuţitul în mână, şi, căutând printr-o crăpătură a uşii, a văzut pe cuviosul rugându-se şi stând în mijloc de foc. Drept aceea s-a îngrozit de ce a văzut şi i s-a uscat mâna. Iar cuviosul, ştiind din dumnezeiescul dar cele cugetate de dânsul, i-a grăit dinăuntru, zicând: „Intră, fiule, şi leapădă cuţitul pe care îl ţii ascuns". Iar el, aruncând cuţitul, a intrat, strigând: „Am păcătuit!" Şi căzând la picioarele lui, şi-a mărturisit păcatul. Iar cel fără de răutate l-a iertat, zicându-i cu blândeţe: „Du-te, fiule, şi pocăieşte-te din toată inima pentru păcatele tale, căci în puţine zile se va sfârşi surghiunul tău!" Iar acela a mai trăit patruzeci de zile şi atunci s-a împlinit proorocia cuviosului.

In altă zi, cuviosul a trimis la râul Gal, pentru o slujbă oarecare, pe un ucenic liniştitor care se numea Isihie, spunându-i să se întoarcă la mănăstire tot în acea zi. Iar el, ducându-se cu osârdie, după poruncă, s-a întâmplat de a căzut o ploaie mare şi, ca să nu-l plouă, a intrat într-un loc prăpăstios şi neumblat care era ca o peşteră, şi a înserat acolo. Şi văzând că se află în primejdie de moarte şi de neascultare, deoarece, fiind noapte, nu vedea să iasă din acele prăpăstii fără primejdie, a strigat acestea cu credinţă: „Sfinte Mihaile, ajută-mi!" Atunci îndată, o, minune! I s-a arătat cuviosul cu lumini, dincolo de prăpastie şi i-a luminat calea ca să vadă, până ce a ajuns la mănăstire. Atunci el s-a făcut nevăzut, iar Isihie a intrat în mănăstire. Şi i-a zis lui cuviosul mai înainte de a zice Isihie ceva: „Puţin credinciosule, de ce te-ai îndoit?" El a răspuns: „Dacă nu apucai înainte să-mi ajuţi, viaţa îmi era în primejdie". Iar cuviosul i-a poruncit să nu spună la nimeni minunea aceea.

Altădată, în vremea verii, umblând sfântul, a stat sub umbra unui copac ca să se odihnească la amiază. Stând el acolo, un ţăran sărac i-a adus trei pere, care erau foarte mari şi frumoase. Şi întrebându-l unde a găsit aşa frumoase, ţăranul i-a răspuns, oftând: „Aveam un pom de la părinţii mei şi era atât de roditor, încât mă ţineam dintr-însul. Dar, pizmuindu-l un oarecare om invidios, nu mai rodeşte nicidecum; astfel că mă primejduiesc de sărăcie". Deci cuviosul s-a milostivit spre sărac şi, ducându-se la pom, l-a binecuvântat şi, făcând rugăciune către Dumnezeu şi gonind pe vicleanul diavol, care se încuibase într-însul, pomul acela s-a făcut mai roditor decât întâi. Drept aceea, săracul acela mergea cu venitul său spre îndestulare şi aducea cuviosului poame în fiecare an, ca să nu se facă nemulţumitor către făcătorul lui de bine.

Cuviosul avea un ucenic, cu numele Constantin, care era cântăreţ. Acela era neputincios cu trupul şi mai neputincios cu sufletul, fiind puţin credincios, de vreme ce avea trei galbeni şi îi păzea cu dinadinsul să-i aibă pentru trebuinţa sa. Iar cuviosul îl sfătuia să nu-şi pună nădejdea într-înşii, ci să-i pună la mijloc şi să nădăjduiască spre Atotputernicul Dumnezeu şi spre Sfânta Născătoare de Dumnezeu, dar el nu primea. Iar după câteva zile, cuviosul a avut trebuinţă de doisprezece bani şi, negăsind, s-a împrumutat. Pentru aceasta, bunul Constantin grăia de rău pe cuviosul, zicând: „El nu are doisprezece bani şi pe mine mă sfătuia să risipesc cei trei galbeni, ca să nu-i păstrez pentru nevoia mea". Bârfind acestea, a adormit şi a văzut în vis că era sărbătoare şi se adunaseră toţi în biserică. Acolo s-a arătat Stăpâna cea cu totul fără prihană, ţinând într-o mână pe Domnul Hristos, iar de cealaltă o ţinea cuviosul şi astfel umbla prin biserică. Şi când a ajuns în tindă, întru tot Sfânta a poruncit cuviosului să-şi întindă rasa. Şi făcându-se aceasta, a aruncat pe dânsa nenumăraţi galbeni, apoi s-a întors către Constantin, zicând: „Necredinciosule şi prea nemilostivule cu chipul, nu-ţi ajung aceştia să te hrăneşti?" Acestea auzindu-le acela, s-a sculat tremurând. Şi alergând către cuviosul, a aruncat cei trei galbeni şi făcând metanie, îşi cerea iertare.

Voind cuviosul a zidi o biserică mare, spre slava lui Dumnezeu şi a Preacuratei Maicii Lui şi spre odihna fraţilor celor întru Hristos, s-a dus un ucenic care voia să aducă bârne pentru zidire şi a luat binecuvântare dimineaţa de la cuviosul. Dar cuviosul, ca un mai înainte văzător, a cunoscut ceea ce era să se întâmple şi i-a zis: „Fiule, ia aminte să nu cazi în ispită, pentru cârtirea şi necredinţa ta". Iar el ducându-se, din lucrarea diavolească s-a oprit şi, cârtind, a căzut peste dânsul un lemn mare, pentru necredinţa lui. După aceea, Leon zăcea, căci aşa se numea ucenicul, chinuindu-se cumplit. Iar cuviosul, cunoscând din Duhul Sfânt acestea, a ieşit din chilie cu sârguinţă şi a trimis pe un monah puternic, zicând: „Aleargă să scapi pe Leon, că a căzut un lemn peste el şi este în pericol de moarte". Iar locul acela era departe ca la 15 stadii. Deci, ducându-se în fugă, l-a izbăvit.

Dar nu numai aceste întâmplări le-a cunoscut mai înainte cuviosul, ci şi altele foarte multe, mai ales despre războaiele şi tulburările împăraţilor şi smintelile ce s-au întâmplat pe vremea lui Roman şi Constantin, pe care sfântul le-a spus mai înainte, fiind rugat de unii. Apoi, iar a mângâiat pe Constantin, zicându-i să nu se întristeze, că degrabă îşi va lua iar strămoşeasca împărăţie. Astfel, toate câte a proorocit cuviosul s-au împlinit. Acestea le spunem pe scurt, de vreme ce în hronograf se arată mai pe larg.

Intre ceilalţi ucenici ai cuviosului era unul bun scriitor şi osâr-dnic, care se numea Teofan. Acela i-a slujit patruzeci de ani, de mic copil până la sfârşit, şi nu s-a despărţit de dânsul niciodată, ca să-i moştenească faptele lui cele bune, precum s-a şi întâmplat. Acestuia i-a poruncit odată să scrie o carte folositoare, iar el, ca un ucenic bine cunoscător şi adevărat, şi-a silit firea peste puterea sa, aşa încât în puţină vreme a sfârşit lucrul. Dar, de osteneală multă, i s-a umflat obrazul şi mai tot capul, atât de urât şi fără de măsură, încât nu i se vedeau nici ochii, nici urechile; nasul şi gura i se astupaseră desăvârşit şi nu se vedea chip sau asemănare de om la dânsul, ci a rămas jalnică vedere. Deci era în primejdie de moarte, căci, cu mare osteneală îi deschideau gura şi îi turnau puţină apă când îi venea leşin. Şi lipsind pe atunci Cuviosul Mihail, fiind dus la Constan-tinopol, bolnavul se chinuia, căci puterea omenească cu meşteşug doctoricesc, nu putea să-l vindece. Deci văzându-l aşa jalnic şi chinuindu-se cumplit, s-au sfătuit să-i spintece obrazul şi grumazul, ca să se tămăduiască sau măcar să moară şi să nu se mai chinuiască.

Deci cugetând ei acestea, marele Mihail s-a arătat bolnavului noaptea, zicându-i: „Să nu laşi să te spintece, că mori; crede numai!" Şi odată cu cuvântul, şi-a scos potcapul său şi l-a pus pe capul bolnavului. Şi îndată, o, minunile Tale, Hristoase Atotputernice, Teofan s-a arătat fără de nici o boală, nici pe dinafară, nici pe dinăuntru. Şi sculându-se din pat, el, care înainte stătea nemişcat, striga în miezul nopţii: „De nu venea părintele nostru, cu adevărat muream; dar daţi-mi să mănânc, că nu mă mai doare niciunde!" Deci fraţii, auzind glasul, socoteau că de dureri şi-a ieşit din minţi şi, aprinzând o lumină, l-au văzut pe dânsul tot sănătos şi au slăvit pe Domnul, Care nu numai pe robii Săi de demult, dar şi pe cei ce sunt de faţă îi preamăreşte.

Doream să ies puţin din ceea ce-mi stă înainte, ca să împodobesc sfinţitul chip al cuviosului cu laude. Dar, de vreme ce faptele sale ajung spre lauda lui şi spre folosul nostru, nu voiesc să spun mai multe, ci voi spune despre fericita lui moarte. Acest minunat cuvios a călugărit şi pe Cuviosul Atanasie, care a zidit Lavra Atonului. Căci, aflându-se odată Cuviosul Mihail în Constantinopol, l-a văzut Atanasie şi cucerindu-se de faptele lui cele bune, a mers cu el la muntele lui Chimina şi a rămas mulţi ani sub ascultarea lui. Şi când Atanasie a cunoscut că sfântul bătrân avea să se săvârşească, a fugit ca să nu-l facă egumen. Şi a luat din evlavie culionul lui Mihail, pe care îl purta totdeauna la sărbătorile cele mari, câtă vreme a trăit, până în cea din urmă zi, pe care a cunoscut-o mai dinainte. Atunci, punându-şi mantia şi acel sfinţit culion, le-a purtat până ce şi-a dat sufletul, pentru multa evlavie ce avea către acel duhovnicesc părinte al său. Nu scriem aici mai mult despre aceasta, fiindcă s-a scris mai arătat în viaţa lui, cum a zidit lavra cu cheltuiala împăratului Nichifor, care era nepot al acestui Cuvios Mihail, precum s-a zis.

Deci Sfântul Mihail, având nişte rudenii de neam bun ca acelea, nu s-a slăvit în deşert niciodată, ci mai vârtos se smerea tuturor, ca şi cum ar fi fost un ţăran prea prost. El s-a lepădat de lume când era de optsprezece ani şi a stat în pustie 50 de ani, petrecând îngereşte, cel cu nume de înger, neschimbându-şi deloc canonul înfrânării, până la cea mai de pe urmă suflare. El postea totdeauna, afară de boală grea sau praznic împărătesc sau când i se întâmplau oarecare cinstiţi şi mari boieri. Intâi, când s-a făcut monah,

mânca o dată la două zile, apoi, în anii din mijloc, la cinci zile, iar pe urmă, şi mai ales în sfintele posturi, o dată la doisprezece zile. Iar hrana lui era din poame şi verdeţuri, fierte sau nefierte, legume şi zeamă de orz, iar ca băutură avea apa. Imbrăcămintea lui era foarte sărăcăcioasă şi aspră. Când era sănătos, dormea şezând pe scaun, iar când era bolnav, dormea pe pat, pe care avea o rogojină şi două piei. El era foarte iubitor de prăznuiri, şi mai ales când era praznicul Stăpânului Hristos, sau al Născătoarei de Dumnezeu, priveghea toată noaptea, veselindu-se în cântări. Iar în altă zi nu-l vedea nimeni vesel, numai atunci când avea praznice, pe care le săvârşea cu multă evlavie. Din această pricină, întru tot lăudata Stăpână venea ea însăşi în acea biserică şi îi dădea binecuvântarea sa, precum ne-am încredinţat dintru această minune:

In Constantinopol era aşijderea un iubitor de Hristos, care, prăznuind cu multă evlavie, pe când stătea în strană şi se ruga la privegherea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a văzut-o pe ea în vedenie, zicându-i lui: „Este trebuinţă să mă duc la muntele Chimina, ca să prăznuiesc împreună cu monahul Mihail, credincioasa mea slugă, care mă primeşte cu mult dor şi evlavie". Văzând aceasta, acel cucernic care o prăznuia s-a dus la Chimina şi, vorbind împreună cu cuviosul, a văzut că, pe bună dreptate, împărăteasa îl pune pe monahul Mihail înaintea tuturor, şi a mărturisit minunea. Deci aşa petrecând acest cuvios întocmai cu îngerii şi cu nume de înger, cu cuvioşie şi cu plăcere de Dumnezeu, s-a dus către veşnica împărăţie, pe care s-o dobândim şi noi cu dumnezeiescul dar şi iubire de oameni. Amin.

SFINŢII MUCENICI TEODOR NEAMŢUL ŞI IOAN, FIUL SĂU, CARE AU FOST UCIŞI ÎN KIEV (12 iulie)

In zilele marelui domn al Rusiei, Vladimir, mai înainte de luminarea lui, era în Kiev un om al lui Dumnezeu, anume Teodor, neamţ de neam. Acela, fiind mai întâi la greci, s-a luminat acolo cu credinţa în Hristos; apoi, mergând la Kiev, petrecea în poporul cel necredincios, ca şi crinul între mărăcini. El avea un fiu numit Ioan, copil mic, frumos la faţă, dar mai frumos la suflet; iar casa lor era în acel loc, unde, mai pe urmă, după primirea Sfântului Botez, Vladimir a zidit o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pe acea vreme, Vladimir fiind încă întru necredinţă, s-a dus împotriva unui popor ce se numea iatveghi şi, biruindu-i pe ei, a luat pământul lor.

Deci, întorcându-se cu bucurie în Kiev, făcea jertfe idolilor cu boierii săi şi cu toţi kievenii. Atunci diavolul, care nu suferea să vadă pe un creştin petrecând cu plăcere dumnezeiască între necuraţii închinători de idoli - căci pe toţi îi avea ca pe oamenii săi, slujindu-i lui prin închinarea de idoli, iar un creştin printre păgâni îi era diavolului ca un spin în inimă - a găsit vreme lesnicioasă răutăţii sale ca să chinuiască şi să piardă din neamul cel păgânesc pe Teodor, robul lui Hristos, cu fiul lui. Deci a băgat sfat viclean între boieri şi între cei mari şi aceia au zis: „Să tragem sorţi pe fiii şi pe fiicele noastre; şi pe cine va cădea soarta, pe acela să-l junghiem zeilor ca jertfă". Şi începând ei a trage sorţi, îndată, prin lucrarea diavolului, a căzut soarta pe casa lui Teodor. Deci au trimis la dânsul ca să ia pe fiul său, Ioan, ca să-l junghie spre jertfă.

Şi mergând trimişii, i-au zis lui Teodor: „Soarta a căzut pe fiul tău, căci zeii noştri l-au iubit. Deci dă-ni-l nouă ca să-l înălţăm jertfa zeilor, care ne-au dat biruinţă asupra vrăjmaşilor noştri". Fericitul Teodor le-a răspuns: „Zeii voştri nu sunt zei, ci idoli, făcuţi din lemn, care după puţină vreme o să putrezească. Deci cum pot idolii să fie zei, când sunt neînsufleţiţi şi nesimţitori? Voi singuri vedeţi şi nu vreţi să înţelegeţi, că în idolii voştri nu este suflet, nici suflare, nici vreo simţire, căci nu mănâncă, nu beau, nu vorbesc şi nici nu umblă. Deci cum sunt zei? Insă este un Dumnezeu adevărat, nezidit de nimeni, mai înainte de veci şi veşnic, în care cred creştinii, ai Cărui robi suntem eu şi fiul meu, botezându-ne în numele Aceluia. El a făcut cerul şi pământul, soarele, luna şi stelele şi toate cele văzute în cer şi pe pământ. Acela şi pe om l-a făcut, i-a dat să vieţuiască şi să stăpânească toate cele de sub cer şi l-a împodobit cu înţelegere, ca să cunoască pe Dumnezeu, Care l-a zidit, şi să-i slujească cu credinţă, înălţându-i laudă şi mulţumită, şi păzind poruncile Lui. Dar zeii voştri cei păruţi ce au făcut? Nimic. Ci ei

înşişi sunt făcuţi de mână omenească şi de unealtă de fier; sunt locuinţe diavoleşti, căci diavolii locuiesc în idolii voştri şi aceia sunt cinstiţi de voi ca nişte zei. Deci nu voi da diavolilor pe fiul meu!"

Iar trimişii, întorcându-se, au spus mai marilor şi poporului toate cuvintele lui Teodor. Iar nebunii kieveni, umplându-se de mânie, au alergat strigând şi chiuind la curtea lui Teodor, au dărâmat gardul şi au început a tăia uşile casei cu securile. Deci fericitul Teodor cu fiul său, văzând acestea, au alergat în foişorul ce era pe stâlp şi, ridicând ochii în sus şi înălţând mâinile, s-au rugat Domnului Hristos. Iar aceia, văzându-i, strigau cu mânie: „Dă-ne pe fiul tău, ca să-l jertfim zeilor noştri!" Fericitul Teodor le-a zis: „De sunt vii zeii voştri, să trimită pe unul dintr-înşii şi să-l ia pe fiul meu, iar vouă ce vă trebuie el?" Iar kievenii, răcnind, au tăiat foişorul pe dedesubt şi zidirea a căzut şi a ucis pe robii lui Hristos.

Astfel au pătimit pentru Hristos, Teodor. Neamţul şi fiul său Ioan. Ei au fost cei dintâi mucenici pe pământul Rusiei, al căror sfânt sânge, ca o sămânţă bună, degrabă a crescut şi a dat rod mult. Pentru că, nu după mulţi ani, cu sfintele lor rugăciuni, Vladimir, marele domn, a primit Sfântul Botez. De atunci tot pământul Rusiei s-a luminat cu credinţa şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC SERAPION
(12 iulie)

Acest bărbat dreptcredincios şi îmbunătăţit a trăit pe vremea împăratului Sevir. El, fiind prins de boierul Achivila şi întrebându-se de ce credinţă este, a mărturisit cu îndrăzneală, preamărind pe adevăratul Dumnezeu. Deci pentru aceea a fost muncit cu felurite munci. După aceea, aruncându-l în foc, mucenicul şi-a dat obştescul sfârşit.

Soborul Sfîntului Arhanghel Gavriil
(13 iulie)

Pe binevestitorul mîntuirii noastre, pe marele slujitor al lui Dumnezeu, pe trimisul cel purtător de bucurie la Preacurata Fecioară Maria, pe Arhanghelul Gavriil, se cuvine să-l lăudăm cu cîntări. Această sărbătoare se prăznuieşte de două ori; întîiul sobor al acestuia se prăznuieşte a doua zi după Buna Vestire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, adică la 21 martie, iar acum, cu acelaşi sobor al lui se înnoieşte Sfînta Biserică şi iarăşi se pomenesc arătările lui cele minunate care s-au făcut prin dumnezeiasca poruncă.

Acesta l-a învăţat pe Moise în pustie scrierea cărţilor, spunîndu-i lui începutul facerii lumii, zidirea lui Adam - omul cel dintîi, viaţa aceluia şi a celor ce au fost după dînsul. L-a învăţat a scrie despre neamurile cele de mai înainte, despre potop şi despre despărţirea neamurilor. L-a mai povăţuit pe el să înţeleagă rînduiala corpurilor cereşti, stihiile, aritmetica, geometria şi toată înţelepciunea. Acesta a tălmăcit Proorocului Daniil vedeniile cele minunate, care erau să fie mai pe urmă pentru împăraţi şi împărăţii, şi care se închipuiau prin diferite fiare. I-a mai spus lui despre eliberarea poporului lui Dumnezeu din robia Babilonului şi despre vremea venirii celei dintîi în lume a lui Hristos, prin întruparea cea din Preasfînta Fecioară.

Acesta s-a arătat sfintei şi dreptei Ana, care se tînguia pentru nerodirea sa între pomii cei din grădină şi cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu, şi a zis către dînsa: "Ano, Ano, rugăciunile şi suspi-nurile tale au străbătut norii şi s-au auzit, iar lacrimile tale s-au suit înaintea lui Dumnezeu. Deci, vei zămisli şi vei naşte pe fiica cea preaslăvită, prin care se vor binecuvînta toate seminţiile pămîntului. Numele ei va fi Maria şi prin ea se va da mîntuirea lumii". Asemenea s-a arătat Sfîntului şi dreptului Ioachim, care postea în

pustie. Sfîntul Arhanghel Gavriil, arătîndu-se şi acestuia, i-a spus acelaşi lucru ca şi Sfintei Ana, că vor naşte pe fiica cea mai aleasă din veci, adică pe Maica lui Mesia, Care avea să vină spre mîntuirea neamului omenesc.

Sfîntul Arhanghel Gavriil a fost păzitorul Preasfintei Fecioare Maria cînd se afla în biserică. El o hrănea, aducîndu-i hrana cea de toate zilele. Tot el s-a arătat Sfîntului Zaharia arhiereul, stînd de-a dreapta lui în timpul cădirii altarului, şi i-a binevestit dezlegarea nerodirii Elisabetei, femeia lui cea îmbătrînită de zile multe, şi naşterea Sfîntului Ioan Înaintemergătorul Domnului, şi a legat cu amuţire limba celuia ce nu credea, pînă la vremea împlinirii cuvintelor sale.

Acest înaintestătător al Domnului, trimiţîndu-se de Dumnezeu în Nazaret, a stat înaintea Preasfintei Fecioare, care era logodită cu bătrînul Iosif, şi i-a binevestit ei zămislirea Fiului lui Dumnezeu, prin umbrirea şi lucrarea Sfîntului Duh. Acesta i s-a arătat şi lui Iosif în vis, încredinţîndu-l despre Fecioara cea neispitită de nuntă, cum că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfînt.

Cand S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos în Betleem, Gavriil, acest înger al Domnului, s-a arătat noaptea păstorilor care păzeau turmele împrejurul Betleemului, şi le-a zis: *Vă binevestesc o bucurie mare, căci astăzi s-a născut Mîntuitorul lumii!* Apoi îndată au cîntat cu mulţimea oştilor cereşti: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace; între oameni, bunăvoire!* Despre acest înger se mai povesteşte că s-a arătat Mîntuitorului Hristos, mai înainte de patima Lui cea de bună voie, pe cînd se ruga în grădină. Numele acesta de Gavriil se tîlcuieşte puterea lui Dumnezeu; de aceea şi Gavriil, arătîndu-i-se Domnului nostru Iisus Hristos, Îl întărea, ca cel ce are pe lîngă alte slujiri ale sale şi aceasta: a întări pe cei ce sînt în nevoinţe.

Deci şi Domnul nostru, fiind în nevoinţe şi rugîndu-se mai fierbinte, avea trebuinţă de întărire. Acest înger s-a arătat femeilor mironosiţe şezînd pe piatra mormîntului şi spunîndu-le despre Învierea cea din mormînt a lui Hristos; pentru că cel ce a fost binevestitor al zămislirii şi al Naşterii Domnului, tot acela s-a arătat şi vestitor al Învierii Lui. Acesta, arătîndu-se şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pe cînd se ruga în Muntele Eleonului, i-a spus despre apropierea cinstitei ei adormiri şi de mutarea ei de la cele pămînteşti la cele cereşti; şi, ca încredinţare, i-a dat ei o stîlpare purtătoare de lumină.

Aceste multe arătări ale Arhanghelului Gavriil, povestite atît din Legea cea veche cît şi din cea nouă, pomenindu-le Sfînta noastră Biserică şi ştiind mijlocirea cea neîncetată a acestuia către Dumnezeu pentru neamul omenesc, acum îi aduce prăznuire sobornicească. Iar aceasta o face ca poporul lui Dumnezeu să se deştepte spre osîrdie, ca totdeauna să alerge cu căldură spre apărarea şi ajutorul mijlocitorului cel atît de mare şi binefăcătorul neamului omenesc, ca să ia, cu rugăciunile lui, iertare de păcate de la Domnul nostru Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii.

Notă - Despre Sfîntul Arhanghel Gavriil, vezi cuvîntul mai pe larg în 26 ale lunii martie, în care zi se săvîrşeşte întîiul lui sobor. Dar pentru care pricină s-a aşezat acest al doilea sobor? De aceasta nu se ştie, negăsindu-se nimic în scripturile vechi bisericeşti. Se pare însă că atunci cînd în Constantinopol şi în celelalte ţări greceşti s-au zidit biserici prin diferite locuri în numele acestui Sfînt Arhanghel, tot de atunci şi prăznuirea soborului său cel pus la 40 de zile după Buna Vestire, s-a mutat la această zi a lunii, deoarece atunci vremea marelui post opreşte prăznuirea cea cu dezlegare la toate; iar acum se poate să se săvîrşească aceasta mai cu libertate. Precum şi pomenirea Sfîntului Ioan Gură de Aur, care a murit în 14 zile ale lunii septembrie, în ziua Înălţării Cinstitei Cruci, pentru praznicul şi postul ce se ţine în acea zi, s-a mutat la 13 ale lunii noiembrie.

Sfîntul Iulian, Episcopul Chenomaniei, din Galia
(13 iulie)

Sfîntul Iulian - care a vieţuit în timpul Sfinţilor Apostoli şi care se pare unora că este Simon stricatul, şi despre care se pomeneşte în Evanghelie, deoarece din Sfîntul Botez şi-a schimbat numele din Simon în Iulian - a fost numit episcop de Sfîntul şi marele Apostol Petru. El a fost trimis de dînsul în Galia, să propovăduiască cuvîntul lui Dumnezeu. Deci, mergînd în cetatea Chenomaniei, a fost într-însa mai întîi apostol, după cum a fost şi Sfîntul Dionisie Areopagitul, episcop al parisianilor. Că în aceiaşi ani, amîndoi puneau temeliile sfintei credinţe în ţările acelea şi zideau biserici lui Hristos, ostenindu-se apostoleşte întru bunavestire şi îngrijindu-se de mîntuirea sufletelor omeneşti.

Propovăduirea cea nouă, care se grăia necredincioşilor chenomanieni prin gura Sfîntului Iulian, era unora sminteală, iar altora spre rîs şi batjocură. Dar cînd au văzut şi minunile care se făceau în numele Mîntuitorului Hristos, toţi au început a se încredinţa de aceasta. Căci prin mîinile propovăduitorului lui Dumnezeu se săvîrşeau multe minuni; diavolii se izgoneau, stricaţii se curăţeau, orbii se luminau şi toate bolile se tămăduiau. Deci, cele ce le spunea cu gura despre adevăratul Dumnezeu, pe acelea le întărea cu minunatele lui tămăduiri, chemînd spre cei bolnavi numele lui Hristos. Căci, însemnîndu-i pe dînşii cu semnul Sfintei Cruci, le tămăduia trupurile, şi împreună le tămăduia şi sufletele, încredinţîndu-i despre Iisus Hristos şi luminîndu-i prin Sfîntul Botez. Sfîntul avea de la început locuinţa sa într-o casă mică, care era înaintea cetăţii; deci, au început a veni la dînsul mulţi din cei nou luminaţi, pentru învăţătură, iar necredincioşii pentru tămăduiri, care, cîştigînd îndoită tămăduire, se adăugau la numărul credincioşilor.

Dar, de vreme ce locul acela în care petrecea sfîntul era fără de apă şi toţi cei ce veneau la dînsul şi zăboveau pe lîngă el aveau mare nevoie de apă - căci apa se aducea de departe -, omul lui Dumnezeu, cu bărbaţii ce veniseră la dînsul, ieşind la o pădurice mică aproape de chilia lui, a înfipt toiagul său în pămînt şi s-a rugat lui Dumnezeu în auzul tuturor, zicînd: "Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai izvorît în pustie apă din piatra cea vîrtoasă poporului Tău celui însetat, caută şi spre noi robii Tăi şi ne deschide vistieria milostivirii Tale şi porunceşte ca să curgă izvor de ape vii din acest pămînt uscat, ca să cunoască cei ce stau de faţă, că Tu eşti adevăratul Dumnezeu, Care ai trimis în lume pe Fiul Tău, ca să ducă pe cei ce cred în Tine la Pămîntul Făgăduinţei".

Astfel rugîndu-se, credincioşii ziceau: "Amin". Atunci, îndată a curs izvor de apă din locul acela în care era înfipt toiagul; şi astfel s-a arătat popoarelor atotputernicia lui Dumnezeu, credinţa şi îndrăzneala cea mare a Sfîntului către Dumnezeu. Atunci, credincioşii s-au întărit în credinţă, iar necredincioşii, căzînd la picioarele omului lui Dumnezeu, cereau Sfîntul Botez. Deci, sfîntul îi boteza pe dînşii în apa izvorului aceluia şi astfel, din zi în zi, creştea şi se înmulţea Biserica lui Hristos.

Sfîntul Episcop Iulian preamărindu-se cu minunile, mai marele cetăţii aceleia, cu numele Defensor, a voit să-l vadă pe omul lui Dumnezeu; deci a trimis cu cinste să-l cheme pe el la sine. Mergînd sfîntul la acel boier, cînd s-a apropiat de casa lui a văzut pe un orb şezînd lîngă poartă şi cerînd milostenie. El, milostivindu-se spre dînsul, a chemat numele lui Iisus Hristos şi, însemnîndu-l cu semnul Sfintei Cruci pe ochi, l-a făcut pe orb să vadă. Cel tămăduit s-a bucurat foarte mult, iar cei ce se întîmplaseră să fie acolo s-au mirat mult şi îndată au înştiinţat pe mai marele cetăţii de sosirea lui. Drept aceea, sîrguindu-se, a ieşit să întîmpine pe sfînt şi să vadă şi pe orbul cel luminat.

Văzîndu-i pe amîndoi, mai întîi s-a închinat propovădui-torului lui Dumnezeu şi, ducîndu-l în casa sa, a căzut la picioarele sfîntului, rugîndu-l cu smerenie să-l povăţuiască pe el cum ar putea să cîştige viaţa cea veşnică. Sfîntul Iulian, întinzînd apostoleşte propovăduirea, a învăţat din destul pe mai marele cetăţii şi pe toţi casnicii lui cunoştinţa adevăratului Dumnezeu şi a sfintei credinţe. Apoi le-a poruncit să postească, învăţîndu-i spre Botez.

După puţine zile, el a botezat pe mai marele cetăţii împreună cu tot neamul său; iar acela a dat casa sa sfîntului, ca să o prefacă în biserică şi i-a dăruit şi averi îndestulate spre toate trebuinţele bisericeşti.

Asemenea şi o parte din cetăţenii mai de seamă, urmînd pe mai marele cetăţii, au primit sfînta credinţă în Hristos şi s-au botezat. Ei au făcut multe dăruiri din averile lor arhiereului lui Dumnezeu; iar el a făcut o biserică aleasă şi a înfrumuseţat-o cu multe podoabe. Poporul se aduna în toate zilele în biserică şi se învăţa de la dînsul, încredinţîndu-se din minunile ce le făcea, şi se lumina prin Sfîntul Botez, pentru că sfîntul avea atîta putere de la Dumnezeu, încît învia şi morţii.

În cetate era un bărbat vestit, anume Anastasie, care nu primise încă sfînta credinţă, ci tot se mai ţinea de închinarea idolilor. El avea un fiu iubit care, îmbolnăvindu-se greu, a murit. Tatăl său, umplîndu-se de mare jale şi întristare din pricina morţii fiului său, a alergat la Arhiereul Iulian, văitîndu-se cu tînguire şi zicînd: "Iuliane, slujitorul lui Dumnezeu, care Îl propovăduieşti pe Hristos că este adevăratul Dumnezeu, te jur pe tine cu acelaşi Hristos Dumnezeu pe care Îl propovăduieşti, de poţi, înviază pe fiul meu!" Sfîntul a zis către dînsul: "Anastasie, de vei crede în Cel propovăduit de mine, vei avea pe fiul tău viu şi tu însuţi vei cîştiga viaţa cea veşnică". Atunci Anastasie se făgăduia cu jurămînt, zicînd: "De voi vedea pe fiul meu viu, voi mărturisi pe Hristos, adevăratul Dumnezeu; iar de idoli mă voi lepăda cu totul!"

Deci, sculîndu-se Iulian, arhiereul lui Dumnezeu, cu clerul său, a mers cu Anastasie la casa lui, în care zăcea trupul copilului celui mort şi, văzînd pe mulţi plîngîndu-l şi tînguindu-se cu strigare mare, a poruncit să fie tăcere. Atunci toţi şi-au întors ochii spre dînsul, zicînd în sine: "Ce voieşte acesta să facă trupului celui mort?" Iulian, făcătorul de minuni, apropiindu-se de pat, a luat de mînă pe cel mort şi, ridicîndu-şi ochii la cer, s-a rugat zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Care ai înviat pe fiul văduvei din cetatea Nain şi pe Lazăr, cel de patru zile şi împuţit, l-ai chemat cu cuvîntul puterii tale din morţi, porunceşte şi acestuia, ca să învieze din morţi, ca, prin acesta, să învieze mulţi cu sufletele. Deci, crezînd în Tine, să cunoască cei ce stau de faţă că Tu eşti Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, Care a mîntuit lumea prin porunca Tatălui şi Căruia Îi dăm prin Tine vrednică mulţumire în vecii nesfîrşiţi". La aceasta clericii au răspuns "Amin".

Atunci copilul, deşteptîndu-se ca din somn, s-a sculat viu şi sănătos. Văzînd toţi aceasta, s-au înspăimîntat şi s-au mirat foarte tare. De atunci s-a făcut bucurie negrăită casei lui Anastasie şi toţi preamăreau pe Unul, adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos, şi au crezut în El. Asemenea au crezut toţi cei ce au văzut şi au auzit aceasta şi s-au botezat.

După cîtăva vreme, Domnul Hristos a binevoit să facă şi altă minune prin plăcutul Său Iulian, şi întru slava preasfîntului Său nume. Odată, Iulian, ieşind cu clerul din cetate ca să treacă prin hotarele Chenomaniei căutînd sufletele omeneşti cele pierdute, a văzut ducînd la cimitirul păgînilor, spre îngropare, pe un tînăr mort. Acela era singurul fiu al unui oarecare boier, cu numele Iovinian, şi mult popor urma mortului acela. Sfîntul Iulian, venind la dînşii, a poruncit celor ce-l duceau să stea şi, făcînd semn cu mîna spre popor ca să tacă, a zis cu glas mare către tatăl celui mort: "Ioviniane, Hristos, pe care eu Îl propovăduiesc şi Care S-a făcut om pentru oameni, a înviat din morţi, a izgonit pe diavoli cu cuvîntul şi toate cîte a voit a făcut vieţuind cu oamenii, ca să-Şi arate puterea dumnezeirii Sale. De vei crede în acel Dumnezeu cu toată inima ta şi de te vei boteza, vei avea bucurie de mîntuire şi de învierea fiului tău".

Atunci Iovinian şi tot poporul cu dînsul, căzînd la picioarele sfîntului, cerea milă să învieze pe cel mort. Iovinian zicea cu lacrimi: "Sfinte Iuliane, mare slujitor al lui Dumnezeu, de-mi vei învia pe unul născut fiul meu, care era lumina ochilor mei şi bucuria vieţii mele, nu numai eu voi mărturisi pe Hristos că este adevăratul Dumnezeu, ci şi tot poporul acesta, lepădîndu-şi zeii, va primi cu osîrdie credinţa cea propovăduită de tine".

Dumnezeiescul arhiereu, cel plin de darul facerii de minuni, plecîndu-şi genunchii la rugăciune, înălţîndu-şi ochii şi ridicîndu-şi mîinile spre cer, s-a rugat către Domnul în auzul tuturor, zicînd: "Stăpîne Atotputernice, Doamne, Iisuse Hristoase, Care eşti pretu-tindeni şi Care ai binevoit a Te face om pentru mîntuirea noastră, Cel ce ai petrecut cu oamenii pe pămînt şi prin semnul Sfintei Tale Cruci ai alungat moartea din neamul omenesc, porunceşte să învieze tînărul acesta, şi cu puterea Ta, cea atît de mare, să se întărească credinţa celor ce cred în Tine; iar inimile necredincioşilor să se supună Ţie, Unul născut Fiul

lui Dumnezeu, pe Care, cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, Îl mărturisim că împărăţeşte în vecii vecilor". Cei ce stăteau de faţă au zis "Amin".

Atunci, îndată s-a sculat mortul de pe patul pe care era purtat şi toţi s-au mirat cu spaimă de acea minune. Tînărul care a înviat, a început a striga cu glas mare: "Cu adevărat, mare este Dumnezeul creştinilor pe Care Îl propovăduieşte Iulian, robul Lui." Iar către tatăl său a zis: "Cu adevărat, pînă acum rătăceam, neştiind pe adevăratul Dumnezeu; căci zeii care se cinsteau de noi sînt adevărat idoli, pentru că i-am văzut în iad, şi am cunoscut că nu au odihnă în cumplitele şi neîncetatele lor munci". Deci, toţi au început a striga cu glas mare şi a slăvi pe Hristos, adevăratul Dumnezeu. El, învăţîndu-se de Sfîntul Iulian, a primit Sfîntul Botez împreună cu Iovinian, tatăl său. Astfel, păstorul cel bun căutînd oile cele rătăcite, s-a dus în cale şi mulţi din popor, urmînd după dînsul, doreau să se îndulcească din cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu şi să vadă minunile Lui.

Sfîntul Iulian, apropiindu-se de satul care se numea Procliac, şi înnoptîndu-se, a intrat în sat vrînd să se odihnească într-însul. Dar, de vreme ce în acel ceas murise un copil mic al stăpînului acelui sat, se auzea de departe tînguirea din casa lui. Deci sfîntul a intrat acolo, aducîndu-şi aminte de cuvintele ecclesiastului: *Mai bine este a merge în casa tînguirii, decît a merge în casa unde este veselie*. Şi i s-a dat lui o cămară deosebită pentru odihna cea de noapte, iar el a poruncit să aducă la dînsul pe copilul cel mort. Închizîndu-se în odaie, a petrecut în rugăciune pînă la ieşirea luceafărului, şi astfel, cu rugăciunile lui, a înviat copilul şi l-a dat părinţilor viu şi sănătos, schimbînd plîngerea lor în bucurie. După ce s-a făcut ziuă, a străbătut vestea prin tot satul de minunea aceea şi toţi s-au adunat în casa stăpînului, ca să vadă pe cel înviat şi pe cel ce l-a înviat.

Deci, văzînd pe Iulian, făcătorul de minuni, au dus la dînsul pe neputincioşii lor; iar el, rugîndu-se pentru toţi şi binecuvîn-tîndu-i, i-a făcut sănătoşi. Atunci, întreg satul acela a primit sfînta credinţă în Hristos şi s-au luminat cu Sfîntul Botez. Pe copilul cel înviat, părinţii săi l-au făgăduit lui Dumnezeu, împreună cu satul acela, care era să fie moştenirea copilului, ca, venind el în vîrstă, să se rînduiască spre slujba bisericească, iar satul să fie de obşte pentru venitul bisericii.

Sfîntul Iulian, plecînd de acolo şi apropiindu-se de alt sat numit Ruiliac, ce era lîngă rîul Lida, l-au întîmpinat pe el nişte trimişi ai stăpînului acelui sat, rugîndu-l să vie la dînşii. Căci fiica stăpînului, fiind îndrăcită, se muncea foarte mult cu necuratul duh, astfel că şi mîhnirea părinţilor şi prietenilor era mare din pricina aceea. Deci, arhiereul lui Hristos a mers cu sîrguinţă acolo şi, izgonind pe diavolul din fecioara aceea, pe părinţii ei i-a adus la credinţa lui Hristos, iar idolii lor i-a sfărîmat şi a zidit o biserică. El a zăbovit la dînşii pînă ce pe toţi din satul acela şi pe cei dimprejur i-a luminat cu Sfîntul Botez.

De acolo, Sfîntul Iulian s-a dus la un alt sat, ce se numea Artina. Acolo era o mare capişte idolească şi un idol vestit al necuratului Joe, în care locuia un diavol şi înşela cu multe năluciri pe oamenii cei rătăciţi. Auzind cei ce trăiau în satul acela că episcopul creştinilor vine la dînşii, s-au adunat întru puterea lor, nevrînd să-l lase pe el la dînşii. Ei se temeau să nu facă zeului lor, ceea ce a făcut zeilor de prin celelalte sate, sfărîmîndu-i pe aceia ca praful. Deci, cînd arhiereul lui Dumnezeu a venit la dînşii, strigau împotriva lui cu mînie, zicînd: "Să se ucidă ca un răzvrătit al obiceiurilor celor vechi, părinteşti". Iar alţii strigau: "Să se ardă ca un vrăjitor, amăgitor şi vrăjmaş al zeilor noştri". Ei se mîniau asupra lui, dar nu puteau să-i facă nici un rău, căci dreapta Celui Preaînalt îl apăra.

Deci, Sfîntul Iulian, înarmîndu-se cu zaua cea nevăzută a puterii lui Dumnezeu şi cu arma trecînd ca un viteaz ostaş fără de temere prin mijlocul tulburării poporului, a intrat în capiştea idolească, unde, chemînd numele Celui Atotputernic, a poruncit idolilor să cadă şi diavolului să iasă de acolo. Atunci idolul îndată a căzut la pămînt şi s-a sfărîmat în bucăţi; iar din idolul cel sfărîmat a ieşit diavolul la vederea ochilor, în asemănare de balaur mare şi înfricoşat, care, scoţînd foc de pucioasă din gură şi repezindu-se spre slujitorii săi - pentru că intrase în capiştea aceea mult popor necredincios -, a început a-i ucide pe dînşii şi a-i omorî.

Poporul, neavînd unde să fugă de mînia şi de otrava balaurului, a început a striga către Sfîntul Iulian, cerînd ajutor, ca să-i izbăvească pe ei din primejdia aceea. Sfîntul Iulian, slujitorul lui Dumnezeu, întinzîndu-şi dreapta spre balaur şi cu semnul Sfintei Cruci, ca şi cu un toiag de fier, bătîndu-l pe acela şi gonindu-l, a poruncit diavolului celui văzut ca, încetînd a vătăma pe oameni, să se ducă în adîncul pierzării sale. Deci, fugind balaurul din capişte, s-a făcut nevăzut.

Atunci poporul necredincioşilor, cunoscîndu-şi rătăcirea lor, striga către Episcopul Iulian: "Robule al Dumnezeului Celui adevărat, mîntuieşte-ne pe noi!" Sfîntul Iulian, învăţîndu-i pe dînşii din destul, pe toţi i-a adus la cunoştinţa lui Hristos; pentru că toţi au primit cu osîrdie sfînta credinţă şi s-au botezat. Capiştea aceea îndată au risipit-o, iar în locul ei au zidit o biserică, întru slava lui Hristos Dumnezeu şi toţi idolii ce se mai aflau pe aiurea i-au sfărîmat. Deci, s-a făcut mare bucurie în ţara aceea, pentru izbăvirea din înşelăciunea idolească, astfel că păstorul cel ales, înconjurînd hotarele păstoriei sale, a adus la păşunea cea duhovnicească oile cele cuvîntătoare. El i-a scos din gura lupului cel din iad pe toţi aceia, fără numai puţini au rămas în partea celor pieriţi, care nu s-au lăsat de înşelăciunea cea mai dinainte.

Auzind Defensor, cel mai înainte pomenit, de toate cele făcute, adică cum arhiereul lui Dumnezeu, Iulian, a luminat hota-rele Chenomaniei, făcînd minuni multe cu darul lui Hristos, se bucura de aceasta foarte mult şi slăvea pe Hristos Dumnezeu. Sculîndu-se el odată, s-a dus la Sfîntul Iulian şi, cu dragoste sărutîndu-l, l-a rugat să vină în satul său, unde avea o casă aleasă şi avere multă. El l-a chemat acolo pentru a izgoni îndrăcirile idoleşti, bucurîndu-se duhovniceşte şi făcînd cu veselie ospătare trupească întru slava lui Dumnezeu, mulţumind bunătăţii Sale celei iubitoare de oameni. Iulian, plăcutul lui Dumnezeu cel ce pretutindeni căuta mîntuirea sufletelor omeneşti, nu s-a lepădat de rugămintea lui Defensor şi a mers cu dînsul în satul lui.

Mergînd el, a aflat pe un prunc tăvălindu-se în cale, pe lîngă care se încolăcise un balaur mare, cu coada legîndu-i picioarele ca şi cu o funie; astfel că tot trupul copilului era încins împrejur şi toţi s-au temut văzînd aceea. Dar Iulian, omul lui Dumnezeu, mergînd aproape de el, s-a rugat, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ai izbăvit prin Crucea Ta neamul omenesc cel căzut din rai prin amăgirea şarpelui, izbăveşte şi acum această zidire a Ta, de balaurul care a legat-o pe dînsa, ca să cunoască cei ce stau de faţă că Tu eşti păzitorul tuturor celor ce nădăjduiesc spre Tine". Atunci balaurul îndată a crăpat în două şi a murit, iar copilul, scuturîndu-se de el, s-a sculat sănătos şi toţi au slăvit pe Dumnezeu.

Apropiindu-se de satul unde voiau să meargă, le-a ieşit mult popor întru întîmpinare; iar doi îndrăciţi au strigat către sfîntul, cerînd ajutor. El îndată a chemat numele lui Hristos şi a izgonit dintr-înşii necuratele duhuri. Apoi, acei oameni care au cîştigat izbăvire şi toţi necredincioşii, cîţi se aflau acolo, au crezut în Hristos. Sfîntul Iulian, arhiereul lui Dumnezeu, a fost primit în satul acela cu cinste şi cu dragoste şi au făcut ospăţ mare, nu numai trupesc, ci şi duhovnicesc; pentru că toate cuvintele lor erau pentru slava şi puterea lui Hristos şi pentru pierderea diavolilor celor biruiţi şi ruşinaţi.

După ce a făcut acel ospăţ întru slava lui Dumnezeu, Defensor a arătat sfîntului episcop toate vistieriile sale şi-l ruga să-şi ia pentru sine cît va voi. Dar Sfîntul Iulian n-a voit să ia nimic, nici aur, nici argint, ci căuta mîntuirea sufletelor omeneşti, care este mai scumpă decît toate vistieriile. Drept aceea, învăţîndu-i din destul cu cuvintele cele de Dumnezeu insuflate, atît pe dregător, cît şi casa lui, şi tot satul, cîţi i-a aflat nebotezaţi, i-a botezat şi, întărindu-i în credinţă, s-a dus în cetate la casa sa. Intrînd el în cetate, legaţii ce erau în temniţa cea de lîngă porţile cetăţii, văzînd pe sfîntul prin ferestruie, au strigat către dînsul cu glas mare, cerînd izbăvire din legături. Iar el, fiind milostiv şi părinte iubitor de oameni, s-a umilit de dînşii şi nu s-a dus mai întîi la casa sa, ci a mers la acei judecători, cărora le era încredinţată rînduiala cetăţii, şi i-a rugat, ca, cu prilejul venirii lui pe acolo, să lase în libertate pe cei legaţi. Dar aceia, fiind tari la inimă, n-au ascultat rugămintea episcopului, iar el a plecat de la ei mîhnit.

Mergînd el la biserică, a făcut lui Dumnezeu cîntare de mulţumire şi de rugăciune, pentru că i-a ajutat să cîştige atît de multe suflete. După aceea a mers acasă la dregător, unde i-au dat să mănînce; dar sfîntul nu voia să guste, fiind mîhnit pentru cei legaţi. Domnul, Care face voia celor ce se tem de El, a trimis pe îngerul Său şi a deschis uşile temniţei, sfărîmînd toate legăturile, iar pe cei legaţi i-a lăsat liberi. Aceia,

ieşind din temniţă, mergeau prin mijlocul cetăţii către casa arhiereului, neobservîndu-i nimeni, nici zicîndu-le cineva ceva împotrivă, pentru că toţi vedeau, că nu erau dezlegaţi din legături şi liberaţi din temniţă de mînă omenească, ci cu puterea lui Dumnezeu. Văzîndu-i Iulian, arhiereul lui Dumnezeu, venind la dînsul, s-a umplut de multă bucurie şi i-a făcut pe ei părtaşi ai mesei sale; deci, ospătîndu-i din destul cu bucate trupeşti şi duhovniceşti, i-a trimis pe fiecare la locul său.

Sfîntul Iulian a petrecut pe scaunul său mulţi ani ca episcop, conducînd bine Biserica oilor celor cuvîntătoare, cea luminată din nou, hrănind-o cu păşunea cea duhovnicească. Ostenindu-se el apostoleşte întru bunăvestirea lui Hristos, s-a apropiat de cinstitul său sfîrşit, izgonind din hotarele Chenomaniei închinarea de idoli şi slujbele diavoleşti, ajungînd pînă la adînci bătrîneţi. Înainte cu cîteva zile de sfîrşitul său, a ieşit din cetate la un sat, care era moşie bisericească, şi acolo s-a îmbolnăvit. Deci, auzindu-se în cetate de boala lui, clericii s-au adunat la dînsul şi mulţi din cetăţenii cei mai cucernici, cîţi aveau dragoste duhovnicească către dînsul. Iar el, învăţîndu-i multe pe toţi, le-a poruncit ca, după moartea lui, să-l aleagă episcop al lor pe preotul Turevie, care s-a ostenit cu dînsul împreună pentru mîntuirea sufletelor omeneşti. Apoi, dînd tuturor cea de pe urmă sărutare, şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu.

La sfîntul său sfîrşit s-a întîmplat să nu fie Defensor, boierul, fiindcă în acea vreme nu se afla în cetate, ci era dus în satul său cel depărtat. Însă i s-a descoperit lui despre aceasta, astfel: în ziua în care a murit sfîntul, Defensor, prînzind cu prietenii în casa sa, i s-au deschis ochii cei sufleteşti şi a văzut pe Sfîntul Iulian îmbrăcat arhiereşte, împreună cu trei diaconi care purtau lumini, intrînd la dînsul şi dîndu-i binecuvîntare; iar diaconii au pus pe masă cele trei lumini şi s-au dus. Defensor a zis către cei ce şedeau cu dînsul: "Vedeţi voi slava pe care o văd eu?" Aceia i-au răspuns că nu văd nimic. Atunci, el le-a zis: "Au n-aţi văzut pe părintele nostru Iulian, care ne-a arătat atîtea bunătăţi şi a făcut atîtea minuni? Iată acesta a intrat acum aici la noi cu trei diaconi şi cu trei lumini şi, privind cu faţa luminată şi zîmbind, ne-a binecuvîntat; apoi, lăsînd luminile înaintea noastră, a ieşit. Eu socotesc din acestea, că el acum a murit, pentru că noi am auzit de boala lui".

Defensor, zicînd acestea, îndată s-a sculat şi s-a dus degrabă la cetate şi în satul acela în care a murit sfîntul; şi, aflîndu-l pe el odihnit întru Domnul, a plîns mult. Asemenea şi tot poporul a vărsat multe lacrimi după părintele şi păstorul lor. El, punînd în caretă cinstitele lui moaşte, le-a dus în cetate. Cînd a ajuns aproape de cetate la rîul numit Sarta, ce este foarte adînc şi peste care se trecea pe pod, mai înainte de a se sui ei pe pod, caii, care trăgeau careta cu trupul sfîntului, îndreptîndu-se cu mînă nevăzută, s-au repezit spre rîu şi mergeau pe apă ca pe uscat, neudîndu-şi picioarele. Astfel au trecut pe celălalt mal, încît toţi s-au spăimîntat de acea minune preaslăvită; pentru că Sfîntul Iulian, nu numai în viaţă a făcut minuni, ci şi după moarte.

Sfîntul lui trup fiind dus cu slavă în cetate, toţi alergau spre întîmpinarea sfintelor lui moaşte. În acea vreme, o femeie, scăldînd pruncul său într-un vas de aramă, a pus puţin foc sub vasul acela, ca să se încălzească apa. Dar, văzînd că poporul ducea pe sfîntul şi mulţi erau cu lumînări aprinse, cu tămîieri şi cu cîntări de laude, a căutat cu mintea spre acela şi aprinzîndu-se de dragoste duhovnicească, a lăsat pruncul în scăldătoare şi a alergat la acea slăvită petrecere a cinstitului trup al plăcutului lui Dumnezeu, ca să se uite mai bine. Deci, a zăbovit puţin pînă ce a trecut de casa ei. Apoi şi-a adus aminte de scăldătoarea pruncului şi, întorcîndu-se degrabă la el, a văzut focul de sub vasul acela foarte aprins, iar scăldătoarea înfierbîntată. Deci ea a strigat de spaimă şi, apucînd degrabă vasul de pe foc şi vărsînd apa cea fiebinte, a găsit pruncul viu şi sănătos, nevătămat deloc. Această minune au văzut-o mulţi din cei ce se întîmplaseră acolo şi toţi s-au încredinţat că pruncul a fost păzit cu rugăciunile sfîntului. Ei au îngropat pe Arhiereul lui Hristos, Iulian, în biserica cea zidită de dînsul, pe locul unde mai înainte fusese casa boierului Defensor, acum dăruită sfîntului. La mormîntul lui se săvîrşeau multe minuni, căci se dădeau tămăduiri la toate bolile, cu rugăciunile lui cele sfinte şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi slavă în vecii vecilor. Amin.

Sfînta Muceniţă Golinduhia
(13 iulie)

Pe pămîntul Persiei, în împărăţia lui Hosroe cel bătrîn, era o femeie tînără şi frumoasă, care se chema cu nume persan Golinduhia. Ea se trăgea din neam slăvit şi din boieri mari, fiind însoţită după un bărbat vestit, mai mare al vrăjitorilor. Această femeie, după trei ani ai însoţirii sale, înţelepţindu-se din dumnezeiasca luminare, a început a cunoaşte rătăcirea păgînătăţii persane şi cerceta care este credinţa cea dreaptă. Auzind de credinţa creştinească cea neîntinată, gîndea în sine despre dînsa: "Oare aceasta este credinţa cea dreaptă sau alta?" Deci, dorea să se povăţuiască spre aceea şi să vină la cunoştinţa adevărului.

Petrecînd ea multe zile într-o astfel de gîndire, într-o noapte a avut în vis o vedenie: a văzut stînd înaintea ei pe un înger lumi-nos al lui Dumnezeu, care, luînd-o, a dus-o într-un loc întunecos şi aprins, plin de mare frică şi de spaimă, unde se munceau mulţime de oameni. Ea a întrebat pe îngerul care o ducea: "Ce este locul acesta înfricoşat şi cine sînt cei ce sînt munciţi într-însul?" Iar îngerul a zis către dînsa: "Locul acesta este pedeapsa păcătoşilor şi a necredincioşilor şi într-însul sînt strămoşii tăi, care s-au închinat idolilor persani". Golinduhia se mîhnea de pierderea strămoşilor săi şi suspina. Apoi îngerul a dus-o în alt loc, unde era Raiul, locul de sălăşluire al drepţilor şi, printr-o uşă mică, i-a arătat o lumină mare ce era înăuntru. În acel loc dănţuiau mulţi bărbaţi şi femei cu bucurie nespusă.

Deci îngerul, arătîndu-i aceasta, a intrat prin uşa aceea. Golinduhia voia şi ea să intre în urma îngerului, dar n-a lăsat-o, zicîndu-i: "Nu poţi să intri aici pentru că nu eşti creştină. Nimeni nu intră aici din cei ce nu au Sfîntul Botez al Domnului nostru Iisus Hristos". Ea, deşteptîndu-se din somn, se mira cu spaimă de acea vedenie şi dorea foarte mult să se facă creştină, lepădînd păgînătatea persană şi vrăjile bărbatului său. Ea se îngrijea cu gîndul, cum s-ar putea învrednici de Sfîntul Botez şi de aceea se ruga cu lacrimi către Dumnezeul creştinilor. Apoi, degrabă şi-a cîştigat cererea sa, pentru că, povăţuindu-se de îngerul Domnului, a ieşit din casă, neştiind nimeni, şi s-a dus la un sfinţit slujitor al Domnului, care petrecea într-un loc ascuns, ca un înger în trup. Tot de acela s-a învăţat sfînta credinţă şi s-a botezat, punîndu-i numele la Sfîntul Botez, Maria.

După primirea Sfîntului Botez, ea s-a dus iarăşi la casa sa, dar, fiind logodită cu Hristos, nu s-a mai însoţit după lege cu bărbatul său cel necurat, nevrînd să se întineze. Deci, petrecea în post şi rugăciune, precum o învăţase duhovnicescul părinte care a botezat-o. Ea petrecea nopţi întregi fără de somn, stînd şi rugîndu-se Domnului, iar ziua tăcea, luînd aminte la sine, nevoind să vorbească cu cei necredincioşi. Pe bărbatul său nu l-a lăsat nici să se apropie de ea, iar el se mira de o schimbare ca aceasta, neprice-pînd pricina. Deci, era în mare mîhnire pentru ea. El se mîhnea mai ales de împreunarea firii, pentru că nicidecum nu voia să se apropie de el. Deci, silindu-se spre obişnuita împreunare, cu amă-gire şi rugăminte, cu îngrozire, cu bătaie şi cu sila, nimic nu sporea, pentru că era întărită de puterea nevăzută a lui Dumnezeu.

Cunoscînd el că soţia lui este creştină, a plîns de ea, ca pentru o femeie pierdută, şi o îndemna cu lacrimi în tot chipul să se lepede de Hristos şi să fie cu dînsul pentru împreunarea însoţirii, precum a fost şi mai înainte. Dar n-a putut, căci ea era întărită în credinţă şi în dragostea lui Iisus Hristos. El mai făcea încă şi vrăji pentru ea, chemînd în ajutor puterea diavolească, dar nici aşa nu a făcut nimic, pentru că diavolii nu îndrăzneau să se apropie de ea, văzînd-o luminată de darul lui Hristos. Deci, s-a dus la împăratul Hosroe, spunîndu-i cu jale că femeia sa este creştină.

Atunci, împăratul a trimis la dînsa pe unul din sfetnicii săi ca s-o povăţuiască; dar şi acela s-a întors fără de ispravă. Împăratul n-a făcut numai o dată aceasta, ci de mai multe ori, deoarece trimitea la ea bărbaţi cinstiţi şi femei de neam bun, ca s-o îmbuneze şi s-o înduplece a se întoarce la credinţa ei de mai înainte şi astfel să petreacă cu bărbatul său; însă toate ostenelile erau zadarnice.

Odată împăratul a trimis la dînsa, zicîndu-i: "Dacă te vei lepăda de credinţa creştinească şi te vei întoarce la cea păgînească, împăratul te va lua de femeie şi vei fi împărăteasa lui". Sfînta a zis către cei ce veniseră la ea: "Vă întreb să-mi spuneţi un lucru. Dacă împăratul mă va lua ca să-i fiu femeia lui, el nu va muri? Va fi viu în veci? Dacă va fi fără de moarte în veci, atunci îl voi asculta". Cel ce venise i-a răspuns: "Nu este cu putinţă omului să fie fără de moarte, căci şi împăratul este om, deci va muri şi el!" Atunci sfînta a răspuns: "Eu nu voiesc să mă însoţesc cu împăratul cel muritor şi de puţină vreme, căci m-am însoţit cu Împăratul cel fără de moarte, cu Hristos, Dumnezeul meu, Cel ce petrece în veci, pentru Care sînt gata a pătimi şi a muri". Întorcîndu-se, trimişii au spus împăratului cuvintele ei. Iar el, foarte mîniat, a poruncit să o lege cu lanţuri de fier peste tot trupul şi să o arunce într-o temniţă uitată şi părăsită. Acolo, de toţi să fie uitată ca o moartă.

Sfînta a petrecut în temniţa aceea 18 ani. În acei ani a murit împăratul Persiei, Hosroe cel bătrîn, şi după el a urmat fiul său, Armisdas. Pe atunci grecii au avut ca împăraţi pe Iustin cel tînăr, pe Tiberie, al doilea cu acest nume, iar după ei au avut pe Mavrichie. În această vreme a venit în Persia un sol, bărbat cinstit, cu numele Aristobul, iubitor şi plăcut lui Dumnezeu, care, auzind de Sfînta Muceniţă Golinduhia (Maria) că şade în temniţă, a dorit s-o vadă şi să se învrednicească de binecuvîntarea ei. Deci, a rugat pe împăratul Persiei să poruncească, ca să-l lase să meargă la dînsa în temniţă. Deci, cîştigînd învoială, a mers la sfînta, căreia i-a sărutat lanţurile cu care era legată pentru Hristos şi a luat o parte din acelea spre binecuvîntarea sa. Întîrziind bărbatul acela cîtăva vreme în Persia, se ducea adeseori la sfînta, învăţînd-o psalmii lui David. Mireasa lui Hristos, şezînd în temniţă ca într-o cămară, cînta şi mulţumea lui Dumnezeu.

După plecarea lui Aristobul, împăratul Armisdas a dat pe sfînta vrăjitorilor, ca s-o muncească. Aceia o scoteau în toate zilele din temniţă şi o băteau, rănind-o fără milă. Însă a doua zi o găseau sănătoasă. Într-o vreme, de multe bătăi, i s-a crăpat pieptul în jumătate, pentru că o bătea pe pîntece şi pe piept; iar a doua zi, fiind scoasă iarăşi la bătaie, s-a arătat cu trupul sănătos. Acest lucru văzîndu-l perşii care o priveau, s-au mirat şi au preamărit puterea lui Hristos. Deci, mulţi dintre ei s-au plecat la credinţa creştinească. Vrăjitorii care o munceau, se mîniau spre mieluşeaua lui Hristos ca fiarele. Deci, au aflat asupra ei alte munci, astfel: i-au ars capul cu jăratec, au pus-o într-un sac legat şi pecetluit şi după aceea au aruncat-o într-o groapă adîncă, ca să moară acolo. Dar, cu dreapta cea puternică a lui Dumnezeu, Care îi păzea viaţa, a petrecut vie multe zile fără hrană şi fără băutură. Astfel fiind muncită muceniţa mai presus de fire multe zile, împăratul a poruncit la nişte oameni ca s-o batjocorească, ducînd-o într-o casă deosebită. Cînd acei oameni intrau în casă, nu găseau pe muceniţă pentru că era acoperită de Dumnezeu prin nevedere şi ochii lor întunecaţi nu puteau să vadă pe curata mireasă a lui Hristos. Plecînd cei fără de ruşine, muceniţa se vedea iarăşi de către slujitorii ighemonului.

Deci, ducînd-o iar la muncire, a răbdat fel de fel de pătimiri. După aceea au aruncat-o spre mîncare unui balaur mare şi înfricoşat, pe care îl ţineau şi-l hrăneau într-o peşteră adîncă. Dar Cel ce a închis gurile leilor, ca să nu mănînce pe Daniil cel aruncat în groapă, tot Acela a trimis pe îngerul Său şi a închis gura balaurului, ca să nu vatăme nici să se atingă de trupul cel mult chinuit al muceniţei. Ea a înfrînat mînia lui şi balaurul era înaintea ei ca un mieluşel blînd, zăcînd şi odihnindu-se lîngă picioarele ei. Sfînta a petrecut cu balaurul în acea prăpastie patru luni. Balaurului i se arunca în toate zilele hrana cea rînduită, iar muceniţa petrecea vie fără de hrană şi fără băutură, tot ca mai înainte, ţinîndu-i viaţa, cu minuni, puterea lui Dumnezeu.

După mai multe zile, a flămînzit şi i s-a arătat ei îngerul Domnului, care s-a atins de gura ei, făcînd semnul Sfintei Cruci şi zicîndu-i: "De acum nu vei mai flămînzi, nici vei mai înseta, afară numai cînd de voia ta vei pofti, ca să mănînci ceva puţin, arătîndu-te prin aceasta că încă eşti cu trup; dar aceea va fi întru a ta stăpînire". Acestea zicîndu-i, a scos-o din prăpastia aceea. Deci, păgînii păzind-o pe dînsa, iarăşi au prins-o şi mult s-au mirat că nu a mîncat-o balaurul. Ei se mai mirau cum ea a ieşit din groapă şi ziceau că a fermecat pe balaur cu vrăji creştineşti, ca să nu o mănînce şi a ieşit din groapă tot cu vrăji. Dar iarăşi ziceau: "Cît de puternică este vraja creştinească, încît a biruit vrăjile persane".

Împăratul, aflînd că sfînta este vie, a poruncit s-o taie cu sabia. Dar, pe cînd o ducea la tăiere, îngerul Domnului a răpit-o pe ea din mîinile ostaşilor fărădelege şi a păzit-o nevătămată. Deci, ducîndu-se muceniţa, petrecea între creştini, neştiută de chinuitori. Creştinii, pe atunci, nu erau mulţi în Persia şi nu vieţuiau prin locuri vestite, ci mai mult prin locuri retrase, deşi ştiau de dînşii necredincioşii. Deci sfînta era, după cuvîntul îngerului, neflămînzind, nici însetînd, fără numai cînd voia să se arate pe sine că este trup, iar nu nălucire. Ea lua o fărîmitură mică de pîine şi, muind-o pe aceea în apă caldă, o mînca. Dar aceasta o făcea rar, uneori după zece zile, iar alteori după mai multe zile. Deci, trecînd puţină vreme, după izbăvirea de moarte a sfintei muceniţe, a pierit cu sunet necredinciosul împărat al Persiei, Armisdas, fiind ucis de ai săi.

După el a venit Hosroe, fiul său şi nepotul lui Hosroe cel bătrîn; dar şi asupra aceluia s-au răsculat boierii, încît Hosroe a fugit din Persia. Deci, gîndea unde să se întoarcă: în Arabia, unde stăpîneau turci, sau în părţile greceşti, la creştini. El nu se pricepea nici pe ce cale să apuce. Drept aceea, a lăsat liber frîul calului său, ca, pe calea pe care o va lua, într-acolo să meargă. Deci, cînd a sosit la o răscruce, de unde pornea o cale către Arabia, iar alta spre greci, calul a apucat pe cea care ducea către greci şi Hosroe a mers cu casnicii săi la stăpînirea grecească, unde a fost primit cu cinste şi cu dragoste de Mavrichie, împăratul grec. Deci, Mavrichie a dat lui Hosroe multă putere din oastea sa şi, ducîndu-se în Persia, a biruit pe vrăjmaşii săi şi iarăşi şi-a luat scaunul său, dînd linişte şi libertate creştinilor ce erau în Persia. Căci Hosroe avea pe Mavrichie ca pe un tată al său şi pentru dînsul n-a făcut rău creştinilor, pînă la sfîrşitul lui Mavrichie.

Cînd Hosroe a venit în Persia, împreună cu dînsul a venit şi Sfîntul Dometian, episcopul Melitinei, care era trimis de Mavrichie. El a văzut cu ochii săi, precum a văzut şi Aristobul mai înainte, pe Sfînta Muceniţă Maria, care se numea în persană Golinduhia. Dar acum nu mai era în legături, ci în libertate, propovăduind pe Hristos perşilor. El a vorbit cu dînsa, iar de pătimirea ei a aflat din gura alteia, iar aceea a auzit din spusele altora. Deci, întorcîndu-se în ţara grecească, a spus de dînsa multora. Rudeniile ei au primit în Persia sfînta credinţă, încă şi alţi însemnaţi şi vestiţi oameni şi mulţi din popor s-au făcut creştini, pentru că vedeau minunile cele multe făcute de dînsa şi proorociile celor viitoare; pentru că avea dar de proorocie şi de înainte-vedere şi cele ascunse le vedea. Astfel se înmulţea prin ea slava lui Hristos în părţile acelea.

După aceasta, Sfînta Muceniţă Maria s-a dus în hotarele stă-pînirii greceşti, la Chirchesia şi la Daria, apoi s-a dus la Ierusalim, unde s-a închinat făcătorului de viaţă lemn al cinstitei Cruci a Domnului şi la Mormîntul Lui şi la celelalte locuri sfinte. Apoi, ea a mers într-o mînăstire oarecare, unde pătrunsese eresul răucredinciosului Sever, care mărturisea că dumnezeirea a fost pătimitoare, adăugînd la rugăciunea "Sfinte Dumnezeule" aceste cuvinte: "Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, "Cel ce Te-ai răstignit pentru noi", miluieşte-ne pe noi"; ca şi cum Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh ar fi pătimit pe Cruce. Deci, sfînta s-a rugat lui Dumnezeu ca să-i descopere ei despre severiani. Oare se cade ei a se apropia de împărtăşirea lor sau nu? Deci, ea a văzut pe un înger ţinînd două pahare, unul plin de întuneric şi altul plin de lumină. Prin aceasta i se arăta ei că paharul cel cu întuneric este ereticeasca credinţă, iar cel cu lumină este al sfintei Biserici soborniceşti. Drept aceea, sfînta s-a mîhnit de ereticeasca învăţătură şi degrabă s-a dus de acolo. Ea a fost trecută de îngerul lui Dumnezeu şi dusă prin alte cetăţi şi ţări. În Ierapolea Siriei a cercetat pe Episcopul Ştefan, care mai pe urmă a scris viaţa ei.

Cînd i s-a apropiat fericitul ei sfîrşit, s-a îmbolnăvit puţin pe cînd era în biserica Sfîntului Mucenic Serghie, care este între Nisibe şi cetatea care se numeşte Dara. Deci, ea s-a rugat mult pentru mîntuirea a toată lumea, a dat mulţumire lui Dumnezeu pentru mila Lui cea mare pe care a făcut-o cu dînsa şi cu bucurie şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile Domnului său, pe Care L-a iubit şi pentru Care a pătimit multe chinuri. Astfel s-a numărat cu sfintele muceniţe întru împărăţia Lui cea cerească. Sfînta Muceniţă Maria, care mai înainte s-a numit Golinduhia, şi-a săvîrşit viaţa sa pe pămînt, pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Cuviosul Ştefan Savaitul
(13 iulie)

Viaţa Cuviosului Ştefan nu am aflat-o scrisă nicăieri, însă sîntem încredinţaţi, din slujba lui scrisă în Minei, că s-a făcut monah din tînăra lui vîrstă şi cu faptele lui cele bune a strălucit ca o rază în adunările monahiceşti, păzindu-şi curăţia trupului său. Şi prin dorirea cea mare, urmînd purtătorului de Dumnezeu Sava, s-a făcut ucenic al său. Astfel, după moartea aceluia, s-a făcut următor ales şi, cercînd adîncul înţelepciunii, s-a nevoit împotriva hulitorilor eretici. Deci, bineplăcînd lui Dumnezeu, s-a mutat la El şi s-a numărat în ceata cuvioşilor.

Pomenirea Sfîntului Apostol Acvila, unul din cei şaptezeci
(14 iulie)

Sfîntul Apostol Acvila, unul din cei şaptezeci de apostoli, a fost ucenicul Sfîntului Apostol Pavel şi a fost pus episcop de acesta. El era de neam iudeu, din părţile Pontului, locuind în Italia cu femeia sa, Priscila, mai înainte de a crede ei în Hristos. Cînd Claudiu Cezarul a poruncit ca toţi iudeii să fugă din Roma, atunci Acvila cu soţia sa au trecut în Corint. Pricina acestei izgoniri a iudeilor din Roma a fost aceasta: începîndu-se propovăduirea Domnului nostru Iisus Hristos în Roma şi Sfîntul Apostol Petru venind şi el acolo, au primit sfînta credinţă în Hristos, dar mai mulţi petreceau întru necredinţă. Dar ei aveau multe certuri între dînşii, căci unii mărturiseau că Hristos este adevăratul Mesia, iar alţii se lepădau de El, hulindu-L.

Necredincioşii iudei, precum în Ierusalim şi în celelalte părţi, tot astfel şi în Roma, de multe ori se sculau cu răutate împotriva creştinilor. Ei nu sufereau nici să audă de numele lui Iisus Hristos, dar şi pe păgîni îi îndemnau spre aceasta, gonind pretutindeni pe cei credincioşi. Dar cei care se întorseseră la Hristos, aceia apărau pe iudeii ce crezuseră, de iudeii cei necredincioşi; din această pricină se ridica între dînşii cearta. De acest lucru s-a dat de ştire lui Claudiu Cezarul. Dar, de vreme ce Hristos se numea de creştini că este Fiul lui Dumnezeu şi împărat al lui Israil, pentru aceea Cezarul s-a temut să nu se ridice vreo tulburare în popor şi să se arate între dînşii un alt împărat, care să-i ia stăpînirea lui. Deci, el a poruncit ca pe toţi iudeii cei credincioşi şi necredincioşi, să-i izgonească din Roma şi din toată Italia.

Se mai povestesc încă şi alte pricini ale izgonirii acelora. Iudeii cei necredincioşi amăgiseră la credinţa lor mozaică pe împărăteasa Agripina, femeia lui Claudiu. Deci iudeii, fiind izgoniţi de acolo, Acvila s-a dus în Corint, hrănindu-se din osteneala mîini-lor sale, pentru că era cu meşteşugul făcător de corturi.

Pe vremea aceea, Sfîntul Apostol Pavel, propovăduind pe Hristos între neamuri, a mers de la Atena la Corint, cetate de scaun a Ahaiei şi, aflînd acolo pe Acvila cu soţia sa, Priscila, a găzduit la dînşii şi, fiind de acelaşi meşteşug cu ei, lucrau împreună corturi. Deci, învăţîndu-i pe ei a crede în Hristos, i-au botezat. Petrecînd Pavel în Corint cîtăva vreme, se întreba cu iudeii şi cu elinii despre Hristos. Astfel, i-a învăţat pe ei cuvîntul lui Dumnezeu un an şi şase luni. Apoi, plecînd cu corabia în Siria, a luat cu dînsul pe Acvila şi pe Priscila. Sfîntul Apostol Pavel a sosit împreună cu dînşii şi cu ceilalţi următori ai lui la Efes şi, voind ca să fie în Ierusalim de praznicul Paştelui, au lăsat în Efes pe Acvila şi pe Priscila, ca să înveţe pe efeseni sfînta credinţă cea în Iisus Hristos. Iar el s-a dus singur la Ierusalim, făgăduindu-le că iarăşi o să se întoarcă la dînşii în Efes.

După ce Pavel s-a dus în calea cea socotită de dînsul, a venit la Efes iudeul Apolo, de neam alexandrin, bărbat cuvîntăreţ şi tare în Scripturi. Acesta era învăţat în calea Domnului şi, arzînd cu duhul, grăia şi învăţa cu dinadinsul cele pentru Domnul. Însă nu ştia încă de botezul cel în Sfînta Treime, ci numai de botezul lui Ioan. Auzind Acvila şi Priscila de această învăţătură a lui Apolo, l-au primit pe el la dînşii şi mai cu încredinţare i-au spus calea Domnului. După aceasta, Sfîntul Apostol Pavel s-a întors de la Ierusalim la Efes şi a scris de acolo Întîia Epistolă către Corintenii care crezuseră în Hristos. Iar la sfîrşit

le grăieşte: *Închină-se vouă întru Domnul Acvila şi Priscila, cu adunarea cea din casa lor,* (adică cu slugile lor).

După aceasta, murind Claudiu Cezarul, iarăşi s-a dat libertate iudeilor să vieţuiască în Roma. Deci, iudeii se întorceau fiecare la locul lor cel dintîi, la averile lor, adică în Italia. Atunci şi Acvila cu Priscila s-au întors în Roma.

Cînd Sfîntul Apostol Pavel s-a întors iarăşi la Corint şi a scris de acolo epistola cea către Romani, n-a uitat ca într-însa să trimită sărutarea sa, către aceşti iubiţi ucenici ai săi, zicîndu-le în capitolul cel mai de pe urmă, astfel: *Sărutaţi pe Acvila şi Priscila, ajutătorii mei în Iisus Hristos, care pentru sufletul meu şi-au pus grumajii lor, cărora nu eu singur le mulţumesc, ci toate Bisericile neamurilor*. Sfîntul Acvila, zăbovind cîtăva vreme în Roma, s-a dus iarăşi în Asia, cu soţia sa. Pentru că a fost rînduit de învăţătorul său, Sfîntul Apostol Pavel, la propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, cînd s-a pus de dînsul episcop. Mergînd el la Efes, ajuta întru osteneli pe Sfîntul Apostol Timotei, ucenicul Sfîntului Apostol Pavel, pe care, punîndu-l episcop, l-a lăsat acolo, precum grăieşte în cea dintîi Epistolă scrisă către dînsul din Laodiceea: *Te-am rugat pe tine să rămîi în Efes, cînd mergeam în Macedonia...*

După aceasta, cînd Sfîntul Apostol Pavel a fost izgonit de evrei din Ierusalim şi a fost dus la Roma în lanţuri, a scris de acolo a II-a Epistolă către Timotei. În aceeaşi epistolă vorbeşte de aceşti iubiţi ucenici ai săi, zicînd: *Sărută pe Priscila şi pe Acvila...* Sfîntul Apostol Acvila, propovăduind pe Hristos în Asia, în Ahaia şi în Eracleea, a adus la mîntuire mulţime mare de suflete omeneşti. Pe mulţi i-a întors de la idoleasca nebunie la dumnezeiasca cunoştinţă, botezîndu-i.

El a trecut şi prin alte ţări diferite, binevestind pretutindeni împărăţia lui Dumnezeu şi luminînd pe mulţi cu sfînta credinţă. A sfărîmat mulţi idoli şi a ridicat multe biserici, punînd preoţi, şi suferind multe ispite. În urmă a fost ucis de cei necredincioşi şi a aflat odihnă la ceruri cu ceilalţi Sfinţi Apostoli, prin darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Părinte Elie Monahul
(14 iulie)

Cuviosul Elie este strălucit între monahii din pustiile Egiptului, bineplăcînd lui Dumnezeu. Acesta s-a dus din copilărie în mînăstire şi s-a dat în slujba Domnului. Deci, învăţîndu-se în întreaga înţelepciune, s-a învrednicit deplin cu darul lui Dumnezeu, de a face minuni din tinereţile sale. El, fiind încă copil, cînd îl trimiteau ceilalţi monahi să aducă foc, lua cărbuni aprinşi şi îi aducea la stareţ în haină, fără însă a i se aprinde haina. Acest lucru văzîndu-l fraţii, se mirau de acea minune şi doreau ca să urmeze vieţii celei minunate a tînărului copil, care covîrşea cu sfinţenia lui pe cei bătrîni.

Într-o vreme, acest fericit Elie, umblînd singur prin pustie, a dorit să mănînce miere. Deci, văzînd un fagure de miere aşezat pe o piatră şi cunoscînd că aceea este meşteşugirea vrăjmaşului, a început singur a se ocărî pe sine, zicînd: "Du-te de la mine poftă înşelătoare, căci scris este: *Să umblaţi cu duhul, iar pofta trupească să n-o săvîrşiţi...*, şi îndată s-a dus din locul acela. Intrînd în pustiul cel mai dinăuntru, petrecea în postire, chinuindu-şi trupul său cu înfrînarea şi cu foamea. Fiind în pustie, în săptămîna a treia a postirii sale, a văzut pe pămînt nişte mere şi alte roduri de saduri alese şi, cunoscînd că aceea este înşelăciunea vrăjmaşului, a zis: "Nu voi gusta, nici mă voi atinge de ceva dintr-acestea, ca să nu se sminteascǎ sufletul meu, pentru că scris este: *Nu numai cu pîine va trăi omul, ci cu tot cuvîntul care iese din gura lui Dumnezeu*.

Postind el, a patra săptămînă a adormit puţin şi a văzut în vis pe îngerul Domnului, stînd înaintea lui şi zicîndu-i: "Scoală-te şi cele ce vei afla puse înaintea ta, să le mănînci şi să te întăreşti, fără să stai la îndoială". Deşteptîndu-se din somn, a văzut un izvor de apă vie şi împrejurul lui nişte verdeţuri foarte

dulci la gust. Deci a mîncat din verdeţurile acelea şi a băut apă din izvor şi şi-a întărit trupul. După aceea, povestea fraţilor că niciodată în viaţa sa nu i s-a întîmplat, ca să se îndulcească de o hrană ca aceea.

Ducîndu-se el puţin de acolo, a găsit o peşteră şi s-a sălăşluit într-însa, unde a petrecut cîtăva vreme. Însă, cînd firea cea trupească avea trebuinţă de hrană, îşi pleca genunchii şi se ruga şi atunci îndată i se punea înaintea lui, de o mînă nevăzută, pîine curată şi caldă, măsline şi diferite poame.

O dată, cuviosul s-a dus să cerceteze pe fraţii care petreceau cu nevoinţă în pustie, ducîndu-le lor hrană din bunătăţile care i le trimitea Dumnezeu. Mergînd el pe cale şi îngreunîndu-se de sarcina hranei pe care o ducea, a văzut nişte măgari sălbatici, umblînd şi păscînd în pustie. El a strigat la ei, zicînd: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vină aici unul din voi şi să ducă sarcina mea". Atunci, îndată a venit la dînsul un măgar ce era mai puternic, dar cu multă blîndeţe, iar cuviosul şi-a pus sarcina pe asin şi însuşi a încălecat pe dînsul. Şi astfel a ajuns repede la chiliile fraţilor din pustie şi i-a înveselit cu hrana ce le-a adus, iar dobitocului care îi adusese sarcina, i-a dat drumul în pustie.

Altă dată a mers dimineaţa, într-o zi de Duminică, la o mînăstire pustnicească şi, văzînd că nu se săvîrşeşte Sfînta Liturghie, a întrebat: "Pentru ce ziua Domnului a rămas fără slujbă?" Fraţii i-au răspuns: "Preotul, fiind în partea cealaltă de rîu, n-a venit la noi de frica unui crocodil care este în rîu şi care a mîncat mulţi oameni". Sfîntul le-a zis: "De veţi voi, eu voi merge şi voi aduce pe preotul vostru". Fraţii i-au zis: "Nu este cine să te treacă pe tine în partea cealaltă, pentru că toţi se tem de a se apropia de acea trecere, de frica crocodilului". Iar Sfîntul Elie a mers, nădăjduind spre Dumnezeu.

Cînd a ajuns pe malul rîului, a chemat numele Domnului şi îndată a venit la dînsul acel crocodil, care se obişnuise a mînca oamenii pe care îi găsea. Acela, cu poruncă dumnezeiască, s-a făcut trecătorul cuviosului, pentru că, luînd pe sfîntul pe spatele său, cu frică şi cu blîndeţe l-a trecut peste rîu la celălalt mal. Cuviosul, ajungînd la locuinţa preotului, îl ruga să vină la fraţi. Preotul, necunoscîndu-l pe el, îl întreba cine este şi de unde vine. Iar el i-a răspuns că vine de la o mînăstire. Preotul, văzînd pe fericitul că avea o haină veche şi cu multe cusături şi cunoscîndu-l din cuvinte şi din obiceiul cel bun că este om al lui Dumnezeu, a zis către dînsul: "O, frate, ai proastă haină trupească, dar ai bună şi negrăită haină sufletească".

Deci, sculîndu-se, mergea cu dînsul spre mînăstire. Cînd au sosit la rîu, el neavînd cu ce să treacă, cuviosul a zis către preot: "Nu te îndoi, părinte, Dumnezeu ne va găti îndată o luntre". Şi strigînd cu glas mare a chemat la sine pe crocodil. Crocodilul, auzind glasul sfîntului, îndată a venit la dînşii şi cu blîndeţe îşi dădea spatele său, ca să se suie pe el. Cuviosul Elie, suindu-se cel dintîi pe crocodil, chema pe preot, zicînd: "Suie-te, părinte, şi nu te teme!" Dar preotul, văzînd crocodilul, s-a înfricoşat şi a fugit înapoi. Fraţii, stînd pe celălalt mal, priveau la acea minune, adică cum omul lui Dumnezeu trecea rîul, fiind purtat de crocodil şi toţi se minunau de el cu spaimă. Cuviosul, trecînd rîul şi ieşind la mal, a scos împreună cu el şi pe acel crocodil, către care a zis: "Mai bine este să mori tu singur, decît să dai pe oameni morţii şi să mănînci trupurile lor". Şi crocodilul, căzînd, îndată a murit.

Sfîntul Elie a petrecut în mînăstirea aceea trei zile, învăţînd pe fraţi cu cuvinte insuflate de Dumnezeu. El, fiind mai înainte- văzător, ştia gîndurile fiecăruia şi vedea ştiinţele tuturor şi fiecăruia îi spunea deosebit de ceea ce era bîntuit. Unuia îi zicea: "Frate, eşti aprins de duhul necurăţiei". Altuia: "Te aprinzi de mînie". Iar altuia: "Te robeşti de lăcomie". Altuia îi spunea că se biruieşte de altă patimă. Asemenea şi faptele cele bune ale monahilor celor îmbunătăţiţi le spunea la arătare spre folosul altora, numind pe unul blînd, pe altul drept, pe altul răbdător şi pe altul ascultător. Iar altuia îi zicea că are altă faptă bună, pentru că vieţile tuturor şi toate lucrurile cele făcute în taină, şi bune şi rele, îi erau descoperite lui de Dumnezeu. Deci, toţi cei ce erau biruiţi de patimi, spuneau despre sine că aşa este precum grăieşte Elie; apoi se umileau cu inimile şi îşi îndreptau viaţa lor.

Cuviosul părinte, după multe vorbe duhovniceşti, a zis către dînşii: "Pregătiţi masa, căci, iată, acum vor veni nişte fraţi străini". Fiind masa pregătită, după cuvîntul sfîntului, nişte fraţi, venind de departe, au intrat în mînăstire. Sfîntul Elie, primindu-i şi ospătîndu-i cu cinste, s-a dus după aceea în pustie. Unul din

fraţii cei tineri îl ruga să-i poruncească să petreacă cu dînsul în pustie. Sfîntul i-a zis: "Frate, acest lucru este greu şi îţi trebuie multă osteneală, pentru că se cuvine a răbda cu tărie împotriva ispitelor diavoleşti". Fratele acela se făgăduia că le va suferi pe toate; deci, sfîntul, primindu-l, i-a poruncit să vieţuiască în cealaltă peşteră. Sosind noaptea, diavolii au năvălit asupra lui, mai întîi nevăzuţi şi cu gînduri spurcate, tulburîndu-i mintea; apoi, prin năluciri înfricoşate se repezeau la el, sugrumîndu-l şi vrînd să-l ucidă.

Fugind el din peşteră, a alergat la cuviosul şi i-a spus primejdia. Stareţul, mîngîind pe acel frate cu puţine cuvinte şi întărindu-l în răbdare şi în credinţă, l-a dus iar în peşteră; şi, însemnînd cu degetul acel loc împrejur şi îngrădindu-l cu semnul Sfintei Cruci, i-a poruncit ca, înarmîndu-se cu numele Domnului, să petreacă fără frică. După aceea, fratele petrecea în pustiul acela nevătămat de asupririle diavoleşti, învrednicindu-se de aceeaşi hrană, care se aducea de mînă nevăzută, cu care era hrănit de Dumnezeu şi cuviosul lui povăţuitor.

Sfîntul Elie, ajungînd la adînci bătrîneţi şi făcînd multe minuni, s-a mutat la Dumnezeu, Căruia I-a plăcut. El s-a mutat în ceata cuvioşilor care stau în cer înaintea scaunului Tatălui, Fiului şi Sfîntului Duh, Dumnezeu Unul în Treime, Căruia Se cuvine slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Nicodim Aghioritul, Purtătorul de Dumnezeu
(14 iulie)

Acest astru strălucitor al Bisericii a văzut lumina zilei în anul 1749, în insula Naxos din arhipelagul Ciclade - Grecia. Părinţii săi, evlavioşi şi cu frică de Dumnezeu, i-au dat la Sfîntul Botez numele de Nicolae şi l-au încredinţat preotului satului pentru a-l învăţa să citească. De mic copil s-a îndepărtat de jocurile gălăgioase ale celorlalţi copii, pentru a se dedica stăruitor lecturii. El a fost dăruit de Dumnezeu nu numai cu o inteligenţă vie, ci, de asemenea, şi cu o memorie excepţională, care-i permitea să reţină şi să repete ime-diat tot ceea ce citea.

Apoi a fost trimis la Smirna, la vîrsta de 16 ani, pentru a deprinde învăţătura dascălului Ierotei. Aici s-a făcut iubit de toţi, atît de învăţători, cît şi de fraţi, pentru dulceaţa şi bunătatea deprinderilor sale. În afară de cultura laică şi studiul cărţilor sfinte a învăţat latina şi franceza şi a devenit iscusit cunoscător al Sfinţilor Părinţi, al aghiografiei şi sfintelor canoane. Aceasta l-a învrednicit să fie un profund teolog ortodox, făcînd cunoscut poporului grec, robit de turci, comorile Tradiţiei Bisericii.

După patru ani de studii la Smirna, deoarece turcii masacrau pe grecii din regiune, în urma campaniei ruse, el a fost nevoit să se întoarcă în patria sa, Naxos. Acolo i-a întîlnit pe părinţii Grigorie, Nifon şi Arsenie, exilaţi din Sfîntul Munte în urma controversei *colivarilor*, care susţineau că nu se pot face parastase Duminica, întrucît este ziua Învierii Domnului. Aceştia i-au aprins dragostea pentru viaţa monahală şi l-au iniţiat în practica ascezei şi a rugăciunii inimii. Informat de către ei că la Hîdra trăia un om cu virtuţi deosebite, cunoscător adînc al Sfinţilor Părinţi, anume Mitropolitul Macarie al Corintului, tînărul Nicolae s-a dus la el, asemenea cerbului însetat la izvoarele apelor, şi în apropierea acestui sfînt ierarh a înţeles nevoia urgentă de a edita şi traduce cărţi din izvoarele Sfintei Tradiţii.

Acolo s-a întîlnit şi cu vestitul sihastru Silvestru din Cezareea, care se nevoia într-o chilie izolată, la mică distanţă de Corint. Acest sihastru sfînt i-a zugrăvit atît de luminos bucuriile vieţii ascetice, încît tînărul Nicolae s-a hotărît să ia îndată jugul lui Hristos şi, luînd scrisoare de recomandare de la Silvestru, s-a dus la Muntele Athos în anul 1775.

Aici a intrat în obştea Mînăstirii Dionisiu şi, la puţin timp, a fost făcut rasofor sub numele de Nicodim, primind ascultarea de secretar şi citeţ; el devine curînd model pentru toţi fraţii, iar ascultarea o îndeplinea cu supunere fără murmur şi cu rîvnă pentru post şi rugăciune. El sporea în fiecare zi, supunîndu-se învăţăturii duhovniceşti şi pregătindu-se pentru luptele vieţii isihaste. După doi ani, Sfîntul Macarie din

Corint l-a vizitat în Sfîntul Munte şi l-a rînduit să corecteze şi să pregătească pentru tipar "Filocalia", această enciclopedie ortodoxă a rugăciunii şi vieţii spirituale.

Tînărul călugăr s-a retras într-o chilie la Karîes, pentru a săvîrşi această lucrare dumnezeiasă a celor mai înaintaţi părinţi ai isihasmului şi care cerea o profundă cunoaştere a sufletului. La fel a făcut şi pentru alte scrieri, cum sînt "Everghetinos" şi "Tratatul despre Sfînta Împărtăşanie" scris de Sfîntul Macarie, dar pe care l-a îmbunătăţit mult. După terminarea corecturii acestor cărţi, monahul Nicodim s-a întors la Dionisiu, dar studierea părinţilor filocalici şi lucrarea neîncetată a rugăciunii lui Iisus l-au preocupat toată viaţa.

Auzind de Sfîntul Paisie de la Neamţ, care conducea o mie de călugări în Moldova în această sfîntă lucrare a coborîrii minţii în inimă, Cuviosul Nicodim a pornit cu corabia spre Moldova, ca să-l cunoască. Dar, prin providenţa dumnezeiască, o furtună l-a împiedicat să-şi atingă acest scop.

Arzînd de dorinţa de a se dărui total rugăciunii în linişte, a părăsit Mînăstirea Dionisiu şi s-a retras la o chilie aproape de Karîes, apoi la schitul Capsala, care ţine de Mînăstirea Pantocrator, sihăstrie dedicată Sfîntului Atanasie. Aici a recopiat multe manuscrise pentru nevoile sale sufleteşti, dăruindu-se neîncetatei rugăciuni şi cugetării la scrierile Sfinţilor Părinţi. După puţin timp, Cuviosul Arsenie din Peloponez, pe care-l cunoscuse la Naxos, s-a reîntors în Muntele Athos şi s-a aşezat în schitul Capsala. Astfel, fericitul Nicodim i-a devenit ucenic bătrînului. Apoi se retrage într-o insulă aproape pustie lîngă Eubeea, în anul 1782.

Acolo, la cererea vărului său, Episcopul Ierotei din Euripos, Sfîntul Nicodim a scris capodopera operelor sale - "Manualul sfaturilor bune", sau "Paza celor cinci simţiri", despre păzirea simţurilor şi a gîndurilor şi despre activitatea minţii. În vîrstă de 32 de ani şi singur, lipsit de cărţi şi notiţe şi neavînd ca resurse decît bogăţia imensei sale memorii şi dialogul continuu cu Dumnezeu, el expune în această operă o sinteză a tuturor învăţăturilor spirituale ale Sfinţilor Părinţi, arătate printr-un mare număr de citate, texte însoţite de referinţe exacte. El învaţă cum se poate dezrobi mintea (nous) de înlănţuirea plăcerilor simţurilor, pentru a-i permite înălţarea prin rugăciunea inimii la cugetările duhovniceşti ale contemplaţiei. În timpul petrecut în această insulă, sfîntul a înfruntat atacurile puternice ale demonilor care căutau să-l războiască; dar el îşi păzea mintea şi nu-şi ridica capul din cartea sa, decît pentru a rîde de încercările lor neputincioase.

După un an petrecut în Skiropoula, el s-a reîntors în Athos, unde avea să primească marea schimă şi culionul Sfîntului Teonas din Capsala. A acceptat să aibă un discipol, pe Ierotei, şi s-a dăruit mai mult ca oricînd scrierii şi cercetării fraţilor care veneau să se stabilească în împrejurimi, pentru a se folosi de înţelepciunea sa. Cu prilejul revenirii sale în Sfîntul Munte, Sfîntul Macarie i-a încre-dinţat grija traducerii şi editării operelor complete ale Sfîntului Simeon Noul Teolog. În introducerea acestei opere, care conţine profunde analize asupra contemplaţiei, Sfîntul Nicodim precizează că astfel de cărţi nu sînt scrise doar pentru călugări, ci şi pentru laici, pentru că toţi creştinii sînt chemaţi să trăiască desăvîrşirea evanghelică.

El a redactat apoi un "Îndreptar de spovedanie" care este folosit regulat în Biserica Greacă de azi şi a adunat într-o culegere unică, corespunzînd celor opt glasuri şi fiecărei zile a săptămînii "Canoanele Maicii Domnului", cîntate la sfîrşitul Vecerniei în mînăstiri. Dincolo de alte numeroase cîntări liturgice, el a publicat, de asemenea, două opere adaptate după vestitele cărţi duhovniceşti din Apus, adică "Războiul nevăzut" de Lorenzo Scuppoli (1589) şi "Deprinderi duhovniceşti", care au cunoscut pînă în zilele noastre un mare ecou.

Ieromonahul Agapie din Peloponez a venit la Muntele Athos pentru a-i propune Sfîntului Nicodim să traducă o antologie a Sfintelor Canoane pe care o pregătise şi o comentase. Sfîntul, pentru care viaţa şi disciplina Bisericii erau mai preţioase decît propria sa viaţă, a luat cîţiva caligrafi şi a terminat această operă foarte necesară Bisericii, pe care a numit-o "Pidalion", adică îndreptar. El a muncit zi şi noapte, timp de doi ani, adunînd şi corectînd textele îndoielnice, respectînd canoanele Sfintelor Sinoade ale

Părinţilor şi decretele legislaţiei bizantine şi îmbogăţind Pidalionul cu un număr mare de note şi subînsemnări, care au format o garanţie pentru aplicarea corectă a canoanelor în viaţa Bisericii. Cînd cartea a apărut la Leipzig, în anul 1800, contribuind la cunoaşterea sfîntului, el a fost profund îndurerat şi a scris: "Era mai bine să mă fi împuns direct în inimă cu o sabie, decît să mi se adauge sau să mi se retragă ceva din ceea ce am scris în această carte".

Sfîntul Nicodim a corectat şi pregătit pentru tipar scrierile complete ale Sfîntului Grigorie Palama, o adevărată lucrare dogmatică şi mistică de mare valoare. Dar lucrarea a fost distrusă la Viena pe timpul războiului. Aceasta a fost o mare pierdere pentru Ortodoxie.

Întristat de toate acestea, Cuviosul Nicodim se nevoia singur ca un mare sihastru, îmbrăcat rău ca un cerşetor, hrănindu-se mai mult cu orez fiert, cu miere şi măsline. Cînd era apăsat de foame, se ducea la vecini să mănînce, dar cel mai adesea, fiind prins în discuţii, cuviosul uita să mănînce. Nu cunoştea decît două activităţi: rugăciunea şi studiul. La orice oră din zi sau din noapte îl găseai deasupra unei cărţi sau scriind, sau stătea cu bărbia în piept, pentru a face ca mintea să se coboare cît mai profund în inima sa, chemînd neîncetat numele cel sfînt al lui Iisus. El a devenit astfel o neîncetată rugăciune, căci prin această unire intimă cu Hristos, harul divin punea în inima sa întreaga comoară a Bisericii.

Cînd scria, era aşa de absorbit, încît nu simţea nimic în jurul lui. Într-o zi, un călugăr, venind la el şi găsindu-l lucrînd, i-a pus o bucată de pîine proaspătă în gură. Seara, cînd a trecut din nou, l-a găsit pe sfînt în aceeaşi poziţie, cu bucata de pîine în gură, ca şi cînd n-ar fi avut nimic.

El a făcut un vast comentariu al Epistolelor Sfîntului Apostol Pavel, după Sfîntul Teofilact al Bulgariei, ca şi al Epistolelor Soborniceşti. De asemenea a făcut un comentariu al celor nouă cîntări ale lui Moise din Vechiul Testament, intitulat "Grădina Harului" şi a tradus comentariul Psalmilor lui Eftimie Zigabenul. Ca în toate celelalte traduceri ale sale, Sfîntul Nicodim depăşea mult rolul unui traducător, căci completa textele cu note bogate în mărturii ale altor Sfinţi Părinţi ai Bisericii. El a editat, de asemenea, o colecţie de vieţi de sfinţi vechi, o culegere nouă şi "Noul martirologiu", adică antologia vieţilor noilor sfinţi martiri, oprimaţi sub jugul otoman, datorită cărora numeroşi apostaţi puteau fi convertiţi ca să fie număraţi în ceata sfinţilor martiri.

Mereu preocupat de educaţia poporului lui Dumnezeu, a compus un "Manual al bunelor maniere creştine", în care a adunat scrierile morale ale Sfîntului Ioan Gură de Aur. Zi de zi, toţi cei care erau răniţi de păcate sau de apostazie, neglijînd episcopii şi duhovnicii lor, alergau la ascetul din Capsala, Cuviosul Nicodim, pentru a găsi vindecare şi mîngîiere sufletelor. Şi veneau nu numai călugări, ci şi mireni sosiţi de departe, astfel încît sfîntul a ajuns să se plîngă că nu se poate ruga cum se cuvine, dorind să plece în pustie. Dar, boala l-a împiedicat să facă acest pas. Avea vîrsta de 57 de ani. Însă, era epuizat de asceză şi de munca editării de cărţi, care puteau să umple o bibliotecă.

El era atins de o aşa slăbiciune, că nici o mîncare nu-l putea întări. Deci a părăsit sihăstria din Capsala pentru a trăi un timp în chilia fraţilor săi din Kaîres. Aici a redactat, după doi ani de muncă, "Sinaxarul", care cuprinde toţi sfinţii Bisericii. Întorcîndu-se la Capsala, a scris comentarii ale canoanele sărbătorilor şi ale Octoihului. Astfel a terminat această ultimă operă în care apare întreaga sa ştiinţă teologică şi esenţă spirituală, chiar dacă era foarte bolnav în anul 1808. La noile calomnii care au apărut, condamnînd nedrept pe Atanasie din Paros şi alţi trei colivari, de către Patriarhul Grigorie al V-lea, Sfîntul Nicodim nu a putut să le ia apărarea şi s-a mulţumit să redacteze o *Mărturisire de credinţă*.

Starea sa de sănătate se înrăutăţi mult. Apoi a zis: "Domnul mă cheamă! Domnul mă cheamă! Eu sînt sătul de această lume!" Din zi în zi, boala se întindea în tot corpul său, iar el repeta cu voce tare rugăciunea lui Iisus, scuzîndu-se în faţa fraţilor că nu putea să o ţină în taină. După ce s-a spovedit şi a primit Sfînta Împărtăşanie, a luat în mîinile sale moaştele Sfîntului Macarie din Corint şi cele ale lui Partenie Skourtaios şi, îmbrăţişîndu-le cu lacrimi, a zis: "Voi aţi plecat spre cer şi păstraţi virtuţile pe care le-aţi semănat pe pămînt, gustînd deja slava Domnului nostru. Eu sufăr din cauza păcatelor mele! Pe voi, care aţi fost părinţii mei, vă rog să stăruiţi pentru mine pe lîngă Domnul, ca El să aibă milă de mine şi să

mă aducă unde sînteţi şi voi". În timpul nopţii, el striga: "Eu mor! Eu mor! Aduceţi-mi Sfînta Împărtăşanie!"

După ce a primit Sfînta Împărtăşanie, a dobîndit o linişte deosebită şi, încrucişînd mîinile deasupra pieptului, a răspuns călugărilor care îl întrebau dacă are odihnă: "Eu am făcut să intre Hristos în mine! Cum să nu am odihnă?" În zorii zilei de 14 iulie, 1809, sfîntul şi-a dat sufletul în mîinile Domnului. Unul dintre cei prezenţi a strigat: "Era mai bine dacă ar fi murit astăzi mii de creştini, decît Nicodim!" Dar, chiar dacă astrul este ascuns, razele sale nu vor înceta să lumineze Biserica, iar cărţile sale rămîn un izvor permanent de învăţătură, de mîngîiere, de încurajare pentru împlinirea vieţii în Hristos. Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii, să ne miluiască şi să ne mîntuiască în veci. Amin.

Notă. Cuviosul Nicodim Aghioritul a scris şi a tradus peste 20 de cărţi bisericeşti, dintre care amintim:

1. Filocalia, ce cuprinde texte patristice despre urcuşul duhovnicesc al sufletului către Dumnezeu - anul 1782;
2. Everghetinos, ce cuprinde texte patristice şi fapte ale unor Sfinţi - anul 1783;
3. Din scrierile Sfîntului Simeon Noul Teolog - anul 1790;
4. Carte foarte folositoare de suflet - anul 1794;
5. Cunună Pururea Fecioarei, sau Noul Theotocarion - anul 1796;
6. Războiul nevăzut - anul 1796;
7. Epitomă (Prescurtare) din psalmii proorocului şi împăratului David, anul 1799;
8. Noul martirologiu - anul 1799;
9. Pidalionul - anul 1800;
10. Deprinderi duhovniceşti - anul 1800;
11. Paza celor cinci simţiri - anul 1801;
12. Culegere nouă (Sinaxar) - anul 1803;
13. Hristoitia - Cartea bunelor moravuri creştine;
14. Tîlcuire la cele şapte Epistole soborniceşti ale sfinţilor şi prealăudaţilor apostoli Iacob, Petru, Ioan şi Iuda - anul 1806;
15. Cartea Sfinţilor Varsanufie şi Ioan - anul 1816;
16. Sinaxar - anul 1819;
17. Tîlcuirea Epistolelor Sfîntului Apostol Pavel, după Teofilact al Bulgariei - anul 1819;
18. Grădina harurilor - anul 1819;
19. Mărturisire de credinţă - anul 1819;
20. Tîlcuire la cei 150 de Psalmi ai proorocului şi regelui David - anii 1819-1821;
21. Eortodromionul sau Comentar la canoanele sărbătorilor - anul 1836;
22. Scara cea nouă, adică "Tîlcuire la cele 75 de trepte ale Octoihului din diferiţi scriitori bisericeşti" - anul 1844;
23. Introducerea Sfîntului Nicodim la scrierile Sfîntului Grigorie Palama - anul 1883;
24. Despre dumnezeiasca Împărtăşanie cu Preacuratele Taine ale lui Hristos;
25. Opera poetică a Sfîntului Nicodim.

Sfinţii Mucenici Chiric şi Iulita
(15 iulie)

În cetatea Iconiei, din Licaonia, era o femeie tînără, de neam bun, anume Iulita. Ea se trăgea din seminţia împăraţilor Romei şi era creştină cu credinţa. Petrecînd puţin timp cu un bărbat legiuit, a zămislit şi a născut de la dînsul un prunc de parte bărbătească. Apoi a rămas văduvă. Pruncul ce l-a născut, l-a luminat cu Sfîntul Botez şi i-a dat numele de Chiric.

În acea vreme, Diocleţian, ţinînd împărăţia Romei, ridicase prigonire mare împotriva creştinilor de prin toate părţile stăpînirii sale. El a pus ca ighemon în ţara Licaoniei pe un oarecare Domiţian, om sălbatic la fire şi fără de omenie, ce avea chip de fiară şi nărav asemenea, bucurîndu-se de vărsarea sîngelui creştinesc. Deci, venind în Iconia, a început a munci cumplit pe cei ce credeau în Hristos şi căuta cu tot dinadinsul pe cei ce ţineau în taină credinţa creştinească. Iulita, credincioasa roabă a lui Hristos, văzînd aceasta şi ştiind că dreapta sa credinţă nu se va putea tăinui de muncitor, s-a gîndit să fugă. Ea se temea ca nu cumva, neputînd suferi muncile cele cumplite, să se lepede de Hristos.

Deci, şi-a lăsat toată averea sa şi toată frumuseţea lumii acesteia, casa, rudele, robii, slava deşartă, pentru dragostea lui Hristos şi, luînd pe fiul său, Chiric, care era de trei ani, şi două roabe credincioase, au ieşit noaptea din cetatea Iconiei şi au plecat în străinătate, aducîndu-şi aminte de ceea ce s-a zis în Scriptură: *Aici nu avem cetate stătătoare, ci să căutăm pe cea viitoare*. Ea s-a dus în Seleucia şi acolo a aflat aceeaşi prigonire împotriva creştinilor, pentru că un oarecare Alexandru, luînd de la împărat stăpînirea ighemoniei, s-a dus în Seleucia şi acolo ucidea fără milă pe toţi cei ce mărturiseau numele lui Iisus Hristos.

Fericita Iulita, aducîndu-şi aminte de ceea ce se scrie: *Nu daţi loc mîniei,* adică fugiţi de mînie, şi iarăşi: *Cînd vă vor goni pe voi din cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă*, a ieşit din Seleucia şi s-a dus în Tars, cetatea Ciliciei, trăind acolo printre cei săraci. După o vreme oarecare, acelaşi Alexandru s-a dus şi în Tars, ca să muncească pe creştini. Sfînta Iulita, fiind cunoscută de unii, au spus-o ighemonului. Acela îndată a poruncit s-o prindă şi a şezut înaintea poporului în divanul din privelişte. Prinzînd-o ostaşii împreună cu fiul ei, au fugit de la dînsa amîndouă slujnicile. Însă de departe o urmau, voind ca să-i vadă pătimirea şi sfinţirea ei. Mucenţa a fost dusă înaintea ighemonului, avînd pe mîini pe Sfîntul Chiric, prunc de trei ani.

Întrebată de ighemon de nume, neam şi patrie, ea răspundea cu îndrăzneală, mărturisind numele Domnului nostru Iisus Hristos, numindu-se creştină şi zicînd: "Acesta este numele şi neamul meu cel bun, iar patrie îmi este împărăţia cerească a lui Hristos". Ighemonul, mîniindu-se, a poruncit să-i ia pruncul, s-o dezbrace şi să o întindă la pămînt, ca să o bată fără de cruţare cu vine de bou. Pe cînd ostaşii băteau pe muceniţă, pruncul privea spre ea, plîngînd, şi se smulgea din mîinile celor ce-l ţineau, ca să se ducă la maica sa.

Văzînd ighemonul că pruncul este frumos, a poruncit să-l ducă la el. Deci, luîndu-l, l-a pus pe genunchii săi, îl mîngîia ca să nu plîngă, netezindu-i părul capului şi sărutîndu-l, îi spunea fel de fel de cuvinte dulci. Dar pruncul se ferea, trăgîndu-se din mîinile lui şi capul îl trăgea la o parte, ca să nu-i netezească părul şi să-l sărute cu buzele lui cele întinate. Deci, privind la maica sa, pe cînd ei o băteau, striga: "Sînt creştin! Lasă-mă să mă duc la mama mea!" El zgîria faţa ighemonului cu unghiile, smucindu-se cu mîinile de la el. Atunci ighemonul, umplîndu-se de mînie, a aruncat jos pe prunc, izbindu-l cu piciorul în coaste. Pruncul, căzînd de pe treptele de piatră, s-a zdrobit şi a umplut tot locul acela de sînge. Astfel, Sfîntul Chiric şi-a dat sufletul cel sfînt şi fără de prihană în mîinile lui Dumnezeu, încununîndu-se cu mucenicii.

Iulita, maica lui, fiind cumplit bătută, pătimea ca fiind în trup străin, nesimţind ca un stîlp neînsufleţit. Ea nu striga altceva decît aceasta: "Sînt creştină şi nu voi jertfi idolilor voştri". După ce a bătut-o şi a ridicat-o de la pămînt, a văzut pe iubitul ei fiu mort, zăcînd în sînge. Drept aceea s-a umplut de bucurie şi a zis: "Mulţumesc Ţie, Doamne, că ai învrednicit pe fiul meu să primească cununa cea neveştejită întru slava Ta!" După aceea, ighemonul a poruncit s-o spînzure şi cu piepteni de fier să-i strujească trupul, apoi să-i stropească cu smoală topită rănile sale. Sfînta fiind muncită astfel, propovăduitorul striga: "Miluieşte-te, Iulito, pe tine singură; cruţă-ţi tinereţile tale şi închină-te zeilor, ca să te izbăveşti din munci, şi să nu pieri cu moarte cumplită ca şi fiul tău". Dar muceniţa răspundea: "Nu mă voi închina idolilor celor surzi şi muţi, ci mă voi închina Domnului meu Iisus Hristos, Unul născut, Fiul lui Dumnezeu, prin Care toate le-a făcut Tatăl. Eu mă sîrguiesc ca să ajung pe fiul meu, ca împreună cu el să mă învrednicesc împărăţiei cereşti".

Văzînd ighemonul răbdarea şi puterea cea nebiruită de suflet a muceniţei, a condamnat-o la tăiere cu sabia. Luînd-o, slujitorii au dus-o afară din cetate la locul cel de moarte, unde se ucideau cei osîndiţi. Sfînta, bucurîndu-se, mergea ca la o nuntă. Ajungînd la locul acela, a cerut puţin timp pentru rugăciune. Deci, plecîndu-şi genunchii, s-a rugat, zicînd: "Mulţumesc Ţie, Doamne, Dumnezeul meu, Iisuse Hristoase, că ai chemat pe fiul meu mai înainte de mine, învrednicindu-l a pătimi pentru numele Tău cel sfînt şi înfricoşat, şi i-ai dat lui, în locul acestei vieţi deşarte, viaţa cea veşnică! Primeşte-mă şi pe mine, nevrednica roaba Ta, şi mă învredniceşte să dobîndesc darul înaintea Ta, ca să fiu numărată cu fecioarele cele înţelepte care au intrat în cămara Ta cea neîntinată, ca să Te binecuvinteze sufletul meu pe Tine, pe Tatăl Tău cel fără de început şi pe Duhul Sfînt, Cel împreună de o fiinţă în veci. Amin".

Sfînta rugîndu-se astfel, călăul, ascuţindu-şi sabia, i-a lovit grumajii, tăindu-i cinstitul ei cap, iar trupul l-a lăsat în locul acela, fără a-l îngropa, spre a-l mînca cîinii şi fiarele. Asemenea a pătimit şi trupul Sfîntul Chiric, căci, tîrîndu-l din cetate, l-au aruncat lîngă trupul maicii lui şi au plecat. Sosind noaptea, au venit cele două slujnice zise mai sus şi au luat trupul stăpînei lor şi a fiului ei şi, ducîndu-le departe, le-au îngropat în pămînt. Una din aceste slujnice a trăit pînă în vremea marelui Constantin, întîiul împărat al creştinilor, în zilele căruia a biruit adevărul, iar bisericile lui Dumnezeu au luat îndrăznire, cu darul lui Hristos.

Atunci acea slujnică a arătat credincioşilor creştini acel loc, unde erau îngropate cinstitele moaşte ale Sfinţilor Mucenici Chiric şi Iulita, povestind şi pătimirea lor. Drept aceea, ei au scos din sînul pămîntului sfintele moaşte, nestricate şi pline de bună mireasmă, care dădeau şi tămăduiri de neputinţe. Iar pătimirea aceasta au dat-o în scris, spre pomenirea şi cinstirea sfinţilor mucenici, spre folosul credincioşilor şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru Cel slăvit în veci împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfîntul şi întocmai cu Apostolii, Vladimir, marele domn al Kievului (15 iulie)

Marele Vladimir, domnul Kievului şi singurul stăpînitor a toată Rusia, era fiul lui Sviatoslav, nepotul lui Igor şi al Sfintei Olga şi strănepotul lui Ruric, cel chemat de nemţi la domnia Rusiei, care îşi trăgea seminţia sa de la August, Cezarul Romei. Ruric avea scaunul domniei în marele Novgorod; iar Igor Ruricovici, după moartea tatălui său, a mutat scaunul la Kiev şi a născut din Sfînta Olga un fiu, anume Sviatoslav. Sviatoslav Igorovici avea trei fii: Iaropolc, Olg şi Vladimir, nu însă dintr-o femeie.

Sviatoslav, împărţind marea domnie a Rusiei la cei trei fii ai săi, a dat celui mai mare fiu, Iaropolc, Kievul; celui mijlociu, Olg, Dreblenul; iar celui mai mic, Vladimir, marele Novgorod. După moartea marelui domn Sviatoslav, Iaropolc, luînd scaunul Kievului, s-a sculat cu război asupra fratelui său, Olg, voievodul dreblenilor, şi l-a ucis; iar domnia aceluia a luat-o pentru el. Acest lucru auzindu-l Vladimir, voievodul Novgorodului, s-a temut de Iaropolc, fratele său cel mai mare, ca nu cumva să-i facă şi lui asemenea. Deci, a fugit peste mare la germani. Iaropolc, aflînd aceasta, a luat întru a sa stăpînire şi domnia marelui Novgorod, ca şi pe a dreblenilor.

Vladimir, nu după multă vreme, adunînd multă putere de oaste, atît de la nemţi, cît şi din alte părţi ale pămîntului Rusiei, a mers împotriva lui Iaropolc, domnul Kievului, şi l-a ucis. Deci, luînd domnia Kievului, şi pe femeia fratelui său, cea de neam grecesc, s-a făcut stăpîn peste tot pămîntul Rusiei. El a pus în Kiev idoli la locuri înalte şi s-a închinat lor cu jertfe, îndemnînd poporul la închinarea lor. Cei ce nu voiau să se închine idolilor, poruncea să-i dea morţii. Atunci a fost ucis fericitul Teodor creştinul şi fiul său, Ioan, căci n-au voit să fie părtaşi închinătorilor la idoli, nici să-şi dea pe fiul său la drăceasca jertfă. Ceilalţi creştini, care erau luminaţi de Sfînta Olga şi cărora le-a zidit biserică la movila Tecoldova, ce se aflau acolo, de frică se făcuseră neştiuţi. Pentru că unii fugeau, alţii păzeau în taină sfînta credinţă, iar alţii se întorceau la păgînătate; şi de era undeva vreo biserică creştinească, pe aceea o risipea cu mîna închinătorului de idoli.

Vladimir pusese în Kiev idolii cei mai aleşi, mai întîi Perun, începătorul idolilor, pe care îl credea a fi zeul tunetului, al fulgerelor şi al norilor de ploaie; al doilea, Volos, zeul dobitoacelor; al treilea, Pozvizd sau Vihor, zeul văzduhului; al patrulea, Lado, zeul veseliei; al cincilea, Cupalo, zeul rodurilor pămîntului; al şaselea, Coleida, zeul prăznuirii ce se face iarna, şi alţii ce li se păreau a fi zei. El i-a pus nu numai în Kiev, ci şi prin toate părţile stăpînirii ruseşti, şi pe toţi îi cinsteau prin închinăciune păgînească. O închinăciune de idoli ca aceea se făcea şi în marele Novgorod. Căci, Vladimir trimisese acolo să fie mai mare pe unchiul Dobrin voievodul, fratele maicii sale. Acela, ceea ce a văzut pe Vladimir făcînd în Kiev, tot asemenea a făcut şi el acolo, punînd de asemenea idoli şi numindu-i cu acelaşi nume.

Vladimir, pe lîngă închinarea de idoli, avea şi altă răutate, adică trăia fără de înfrînare în poftele trupeşti. Căci era foarte mult iubitor de femei, ca şi Solomon cel de demult, şi nesăţios în trupeştile patimi. El avea multe femei, dar şi mai multe ţiitoare petreceau cu el, fiind în rătăcirea închinării de idoli. Despre viaţa lui Vladimir, cît a fost în neştiinţă de Dumnezeu şi în păgînătate, despre uciderea de frate, despre vărsările de sînge, despre vitejie şi multele războaie, despre diavoleştile slujiri, despre aprinderile spre femei, despre toate se scrie pe larg în istoricul Sfîntului Nestor al Pecerscăi şi în alte istorii ruseşti scrise cu mîna. Se mai află şi în Sinopsisul Pecerscăi cel tipărit şi cine voieşte să afle mai multe, să citească acolo. Dar noi nu voim să descriem viaţa lui cea necurată şi păcătoasă, ci pe cea dreaptă şi sfîntă. Aceasta o facem ca să nu ne zăbovim mult cu lucrurile sale cele rele, care le făcuse mai înainte de primirea sfintei credinţe. Deci, ajunge că le-am pomenit pe acelea pe scurt, pe de o parte, ca nu de prisos să se lungească istoria, iar pe de alta, ca auzul cel întreg înţelept, să nu se îngreuieze. Se cade, deci, să mergem la luminarea lui prin botez şi la lucrurile cele plăcute lui Dumnezeu, din care s-a făcut folos de suflet mîntuitor la toate neamurile Rusiei.

Cînd Preabunul Dumnezeu, Cel ce nu voieşte moartea păcătoşilor, ci întoarcerea lor la mîntuire, din negrăita Sa milostivire, a binevoit ca părţile Rusiei cele întunecate cu întunericul închinării de idoli, să nu piară pînă la sfîrşit, ci cu lumina sfintei credinţe să fie luminate şi să se povăţuiască la calea mîntuirii, le-au ales lor spre acestea, pe acest mare domn Vladimir, precum de demult a ales romanilor şi grecilor pe marele Împărat Constantin, iar la începutul tuturor neamurilor, pe Sfîntul Apostol Pavel. Pentru că Cel ce a zis ca din întuneric să răsară lumină, a făcut şi aceea de a răsărit în inima lui Vladimir raza luminii celei de taină, şi a deşteptat într-însul dorirea de cunoştinţa adevărului. Astfel, l-a prefăcut pe el din păgîn şi închinător de idoli, în creştin drept- credincios; din prigonitor, precum oarecînd pe Sfîntul Saul, în apostol şi învăţător al ruşilor. El a scăpat multe popoare ale Rusiei de înghiţirea iadului şi din veşnica moarte şi le-a adus prin Sfîntul Botez la a doua naştere, în viaţa cea veşnică.

Deci, este de cuviinţă ca aici să pomenim pe scurt şi de asta. Ruşii, mai înainte de Vladimir cu cîtăva vreme, s-au botezat, deşi nu toţi, însă o parte din ei. Întîi s-a botezat poporul Rusiei cel slavon, de către Sfîntul Apostol Andrei, cel dintîi chemat, care a creştinat pe sciţi. Căci, ajungînd în munţii Kievului, i-a binecuvîntat şi, înfigînd o cruce pe un deal înalt, a proorocit despre zidirea cetăţii şi de darul lui Dumnezeu ce avea să răsară în acele locuri. Iar pe cîţi oameni a aflat atunci acolo, i-a învăţat sfînta credinţă şi i-a botezat. După aceea, a mers în alte părţi ale Rusiei, unde este acum marele Novgorod şi unde sînt alte cetăţi vestite, şi pretutindenea pe cîţi a putut să-i întoarcă la Hristos, i-a luminat cu Sfîntul Botez. O parte din ruşi s-au mai botezat pe vremea împăratului grec Vasile Macedon, şi pe vremea patriarhiei Preasfinţitului Fotie, fiind trimis de dînşii arhiereul Mihail. Dar în acea vreme, fiind încă mic de vîrstă Igor Ruricovici, domnul Rusiei, ocîrmuia domnia Oleg, rudenia şi povăţuitorul voievodului.

Astfel, arhiereul grecesc, mergînd din Constantinopol pe pămîntul Rusiei ca să înveţe sfînta credinţă pe poporul cel necredincios, toate popoarele doreau să vadă vreo minune de la dînsul. Deci, i-a întrebat arhiereul: "Ce fel de minune vă trebuie?" Iar ei au zis: "Cartea aceea care învaţă credinţa voastră cea creştinească să se arunce în foc şi, de nu va arde, vom cunoaşte din aceasta căci credinţa voastră este bună şi adevărată şi Dumnezeul cel propovăduit de tine este mare". Arhiereul, nădăjduind în Dumnezeu, a poruncit ca, înaintea tuturor, să aprindă un foc mare şi, ridicîndu-şi mîinile spre cer, s-a rugat, zicînd: "Preamăreşte numele Tău, Hristoase Dumnezeule!" Aceasta zicînd, arhiereul a pus cartea Sfintei Evanghelii în foc, dar n-a ars. Căci, toate lemnele arzînd şi focul potolindu-se, s-a găsit Evanghelia

întreagă, nemistuită de foc. Văzînd această minune popoarele, foarte mulţi dintre ei au crezut în Hristos şi s-au botezat.

Poporul Rusiei s-a mai botezat şi în zilele marii doamne Olga, soţia marelui domn al Rusiei, Igor Ruricovici, maica lui Sviatoslav şi bunica lui Vladimir. Dînsa, după cum se scrie în viaţa sa, ducîndu-se la Constantinopol, a primit sfînta şi dreapta credinţă şi s-a numit Elena din Sfîntul Botez. Apoi, întorcîndu-se de acolo, pe mulţi din Kiev şi din celelalte cetăţi ale Rusiei, i-a adus la sfînta credinţă şi la Sfîntul Botez. Dar n-a putut pe toţi să-i lumineze. Nici chiar pe fiul său, Sviatoslav, n-a putut să-l plece la creştinătate. Fiind aceste botezuri mai înainte de Vladimir, sfînta credinţă nu s-a putut lărgi şi întări. Pe de o parte, pentru războaiele cele dese, iar pe de alta, pentru domnii care se dăduseră la păgîneasca închinare de idoli. Rusia s-a luminat desăvîrşit în zilele marelui domn Vladimir. Căci el, luminîndu-se mai întîi singur şi cunoscînd calea cea adevărată a mîntuirii, a povăţuit pe toţi la aceasta, îndemnîndu-i să-i urmeze, şi chiar poruncind. Creştinarea ruşilor s-a făcut astfel:

Vladimir preamărindu-se cu vitejia, cu singură stăpînirea şi cu mîntuirea împărăţiei sale, mai mult decît alţi împăraţi şi domni în toată partea de sub soare, au început a veni la dînsul diferite popoare, lăudîndu-se către dînsul cu credinţa lor. La început au venit mahomedanii, pe care Vladimir i-a întrebat: "Ce fel este credinţa voastră?" Ei au răspuns: "Credem în Dumnezeul care este în ceruri şi avem pe proorocul lui Dumnezeu, Mahomed. Acela ne dă voie să avem mai multe femei, cîte voieşte cineva şi să ne desfătăm din toate dulceţile trupeşti; numai ne porunceşte să ne tăiem împrejur, să nu mîncăm carne de porc şi să nu bem vin". Apoi mai spuneau şi alte multe lucruri de necinste şi de ruşine, pe care nu se cuvine a le scrie aici. Iar Vladimir, fiind iubitor de femei, îl asculta cu plăcere, dar tăierea împrejur şi înfrînarea de la vin, n-a iubit-o. Deci, a zis către dînşii: "Noi nu putem să trăim fără vin, deoarece în Rusia toată veselia şi beţia se face cu băutură".

După aceea, au venit de la nemţi, de la papa Romei, de la Cezarul Apusului şi de la ceilalţi domni, fiecare spunînd că credinţa lor este mai bună, dar nici una din acelea n-a iubit. Încă şi evreii au venit, spunîndu-i despre credinţa lor că este mai bună decît toate credinţele. Atunci Vladimir i-a întrebat: "Unde este pămîntul şi împărăţia voastră?" Ei au răspuns: "Pămîntul nostru este Ierusalimul, Palestina şi cele de primprejurul ei; dar de vreme ce am mîniat pe Dumnezeu cu păcatele noastre l-a dat creştinilor". Vladimir le-a zis: "Cum învăţaţi voi pe alţii la credinţa voastră, cînd voi înşivă sînteţi lepădaţi de Dumnezeul vostru? Că de v-ar fi iubit Dumnezeu, nu v-ar fi răspîndit prin pămînturi străine. Oare şi nouă ne doriţi o risipire ca aceea?" Acestea zicîndu-le, i-a izgonit din faţa sa.

După toţi aceştia, a venit un sol trimis cu daruri de la Vasile şi Constantin, împăraţii greceşti, şi de la Nicolae Hrisoverghie, Patriarhul Constantinopolului. Acel sol era bărbat ales, cuvîntăreţ şi insuflat de Dumnezeu, numit Chiril filosoful (Notă - Mai este un filosof cu numele de Chiril, care împreună cu fratele său, Metodie, au propovăduit pe Hristos; mai întîi la Cozari (cazari) şi apoi în Moravia, tălmăcind Evanghelia din limba grecească în cea slavonească. Şi acel filosof, Chiril, a fost înaintea acestuia cu o sută de ani şi mai mult, iar acesta de pe urmă se numeşte de alţi istorici şi Chir).

Acest filosof, Chir, a vorbit mult cu Vladimir despre credinţa creştină, începînd de la zidirea lumii, explicîndu-i toate proorociile de la întruparea Domnului nostru Iisus Hristos, pînă la pătimirea care a suferit-o de bună voie, pînă la moartea pe cruce, pentru mîntuirea omenească, şi pînă la Învierea cea de a treia zi din morţi şi Înălţarea Lui la ceruri, precum despre aceasta scrie pe larg Cuviosul Nestorie al Pecerscăi. Mai pe urmă adăugă cuvîntul despre a doua venire a lui Hristos, despre învierea morţilor, despre înfricoşata judecată, despre munca cea fără de sfîrşit pregătită păcătoşilor şi despre răsplătirea drepţilor întru împărăţia cerurilor.

Apoi i-a dat lui în dar o pînză mare ţesută cu aur, pe care era închipuită înfricoşata judecată a lui Dumnezeu şi despărţirea păcătoşilor de drepţi. Drepţii stăteau în dreapta Judecătorului. De aceeaşi parte dreaptă era şi Raiul; iar păcătoşii stăteau de-a stînga, unde se vedea gheena focului, iadul, înfricoşatele chipuri ale diavolilor şi se mai vedeau şi diferite munci. Vladimir, privind spre toate acestea cu dinadinsul, întreba pe Chir despre fiecare lucru, iar filosoful, spunîndu-i toate cu de-amănuntul, a zis:

"Cînd va veni Hristos Dumnezeu din cer pe pămînt întru slava Sa, să judece vii şi morţii şi să răsplătească fiecăruia după faptele lui, atunci pe cîţi va afla drepţi, îi va pune de-a dreapta Sa, şi-i va trimite în împărăţia Sa cea cerească, la veşnica veselie. Iar pe cîţi îi va afla păcătoşi, îi va pune de-a stînga şi-i va trimite în focul gheenei cel nestins, în muncile cele nesfîrşite".

Vladimir, auzind acestea, a suspinat şi a zis: "Fericiţi cei ce vor sta de-a dreapta şi amar celor ce vor sta de-a stînga!" Atunci Chir filosoful i-a zis: "Împărate, de vei înceta de la lucruri rele şi de vei primi Sfîntul Botez, te vei învrednici a sta de-a dreapta; iar de vei rămîne în necurăţie, locul tău va fi la stînga". Atunci Vladimir, luînd aminte la cele grăite de filosof şi socotindu-le, a zis: "Voi mai aştepta încă puţin pînă ce mai cu dovedire voi cerceta toate credinţele". Apoi, dăruind daruri filosofului şi celor dimpreună cu dînsul, i-a trimis cu cinste la Constantinopol.

Plecînd Chir, filosoful grec, Vladimir a chemat la dînsul pe toţi boierii şi dregătorii săi, şi le-a zis: "Iată, au venit la mine înţelepţi din diferite ţări, de la mahomedani, de la nemţi, de la romani, de la jidovi şi de la celelalte neamuri, lăudîndu-şi fiecare din ei credinţa lor. Iar la urma tuturor au venit creştinii. Aceştia îmi spuneau despre credinţa lor lucruri multe şi minunate, mai mult decît alţii, povestindu-mi faptele ce s-au făcut sub cer de la începutul lumii şi pînă acum. Ei au mai spus că are să fie un alt veac şi o altă viaţă şi cum, după moarte, toţi vor învia, iar de a făcut cineva bine în veacul acesta, acela se va bucura în veacul cel ce va să fie, vieţuind cu viaţă fără de moarte, iar păcătoşii se vor munci în veci".

Atunci boierii şi dregătorii au zis către dînsul: "Nimeni nu huleşte ceva al său vreodată, ci mai ales îl laudă; iar tu, mare domn ce eşti, de voieşti să cunoşti mai cu încredinţare adevărul, ai mulţi oameni înţelepţi, trimite dintre dînşii pe cei mai aleşi pe la diferite popoare, ca să vadă şi să ştie felul de credinţă, adică, cum slujeşte cineva Dumnezeul său. După aceea, întorcîndu-se, îţi vor spune ţie şi nouă toate faptele cu de-amănuntul". Vladimir a ascultat un sfat ca acesta, a trimis bărbaţi pricepuţi şi înţelepţi în diferite ţări, ca să cerceteze credinţele şi slujbele fiecărui popor. Ei, străbătînd multe ţări şi împărăţii, s-au dus la urmă şi la Constantinopol şi au scris împăraţilor greceşti, Vasile şi Constantin, pricina venirii lor. Împă-raţii s-au bucurat şi îndată au spus despre dînşii Preasfinţitului Patriarh. Patriarhul a poruncit să împodobească biserica, a făcut praznic, s-a îmbrăcat în cele mai scumpe veşminte arhiereşti şi au săvîrşit dumnezeiasca Liturghie cu mulţi episcopi şi preoţi.

Deci s-au dus la Sfînta Liturghie împăraţii cu trimişii lui Vladimir şi, ducîndu-i în biserică, i-au pus într-un loc unde le era cu înlesnire să vadă şi să audă toate. Văzînd ei frumuseţea cea negrăită a laudei lui Dumnezeu, precum nu văzuseră în nici o parte, şi auzind glasurile cele dulci ale cîntărilor de laudă pe care nu le mai auziseră niciodată, se mirau foarte mult şi li se părea că nu mai stau pe pămînt, ci în cer. Pentru că în acea vreme i-a strălucit lumina cerească, încît se făcuseră de bucurie duhovnicească, ca şi cum ar fi afară de sine, bucurie de care se umpluse inima lor atunci.

După săvîrşirea dumnezeieştii Liturghii, împăraţii şi patriarhii au făcut cinste şi ospăţ mare solilor din Rusia şi, dăruindu-le daruri multe, i-au lăsat să plece. Cînd s-au întors la Vladimir, el a chemat pe toţi boierii şi bătrînii săi şi a poruncit ca trimişii care s-au întors, să spună înaintea tuturor ceea ce au văzut şi auzit. Ei, începînd, au spus toate pe rînd despre credinţa fiecărui popor şi de-spre slujba lor, dar tuturor celor ce auzeau acele credinţe, le erau neplăcute. Apoi au început a spune cele văzute la creştini, cînd s-au dus în Constantinopol. Ei le-au spus cum i-au dus în biserica lor, unde slujesc Dumnezeului lor, şi cum au văzut acolo o frumuseţe şi o slavă pe care nu poate să o spună limba; minunatele veşminte ale preoţilor, rînduiala slujirii foarte cinstită şi cucernica stare înainte a tuturor oamenilor, cîntările atît de dulci, precum nu auziseră niciodată, cum i-a cuprins o bucurie mare, încît nu se mai simţeau, nici nu cunoşteau dacă mai erau pe pămînt sau în cer. Ei le-au spus că nu este în toată lumea o podoabă şi o preaslăvită laudă de Dumnezeu ca aceea, pe care ei au văzut-o la creştinii din Constantinopol. "Pentru aceea, au zis ei, credem că adevărată este credinţa lor şi numai cu acei oameni locuieşte Dumnezeul cel adevărat".

Boierii au zis către Vladimir: "Dacă credinţa creştinească n-ar fi bună şi adevărată, atunci bunica ta, Olga, n-ar fi primit acea credinţă, pentru că era femeie foarte înţeleaptă". Atunci Vladimir, lucrînd întru însul darul Sfîntului Duh, a început a se lumina cîte puţin în mintea sa, a cunoaşte dreapta credinţă

creştinească şi a o dori. Dar, de vreme ce nimeni nu era lîngă dînsul care să-l aducă degrabă spre săvîrşirea lucrului ce gîndise, pentru că toţi boierii şi sfetnicii fiind întunecaţi cu întunericul păgînătăţii, s-a prelungit încredinţarea şi botezul lui pînă la o vreme, pînă ce a aflat un sfat, adică să se ducă cu război împotriva împăraţilor greceşti, să ia cetăţile lor şi să cîştige dascăli creştineşti care să-i înveţe credinţa.

Adunînd Vladimir oaste multă, s-a dus la Herson şi a luat întîi cetatea grecească Cafa. Apoi s-a dus sub Herson, cetatea de scaun a pămîntului acela, stînd lîngă malul Mării Negre, unde era liman ales de corăbii. Deci, a înconjurat cetatea aceea şi, luptîndu-se împotriva ei multă vreme, nu a putut să o ia că era tare, şi oastea grecească dintr-însa se lupta împotrivă cu bărbăţie. Vladimir le zicea hersonenilor ca să i se plece lui de voie, dacă voiesc să cîştige milă de la dînsul. Iar de nu, va sta multă vreme sub cetatea lor, pînă o va lua şi în ceasul acela nu va avea nici o milă.

Dar, hersonenii nu băgau în seamă cuvintele lui, deşi sufereau strîmtoare în cetate. Căci de şase luni erau înconjuraţi şi aveau lipsă de cele de nevoie. Dar dumnezeiasca purtare de grijă, căutînd prin judecăţile cele neştiute, ceea ce era mai de folos, nu numai grecilor, ci şi la tot poporul Rusiei, a rînduit ca cetatea Hersonului să se plece lui Vladimir, lucru care s-a şi întîmplat. Atunci, un protopop al Hersonului, anume Anastasie, a scris lui Vladimir pe o să-geată, astfel: "Împărate Vladimir, dacă voieşti să iei cetatea, caută în pămînt spre părţile Răsăritului, urloaiele prin care curge în cetate apa cea dulce. Acelea dacă le vei tăia şi vei lua apa cetăţii, poporul ţi se va pleca cu înlesnire, fiind silit de sete".

Protopopul, scriind astfel pe săgeată, a încordat arcul şi i-a dat drumul către cortul lui Vladimir. Săgeata a căzut înaintea cortului şi cei ce au văzut-o au luat-o îndată şi, văzînd pe dînsa acea scrisoare, au dus-o lui Vladimir. El a chemat tălmaci ai limbii greceşti, care, citindu-i scrisoarea, a poruncit să caute în pămînt, spre părţile Răsăritului, acele urloaie prin care venea apa. Căutînd şi aflîndu-le, le-au tăiat şi, nemaifiind apă în cetate, poporul a slăbit de sete şi, nevrînd, s-a supus lui Vladimir. Acesta, luînd cetatea Hersonului, a intrat într-însa cu dănţuire, nefăcînd oame-nilor nici un rău, nici strîmbătate.

După luarea Hersonului şi a toată Tavrichia, Vladimir a trimis la împăraţii greceşti, zicînd: "V-am luat Hersonul, cetatea voastră slăvită, şi tot pămîntul Tavrichiei: Acum aud că aveţi o soră fecioară frumoasă; deci să mi-o daţi mie spre însoţire. Iar de nu veţi voi, voi face cetăţii voastre împărăteşti ceea ce am făcut Hersonului". Împăraţii greceşti primind scrisoarea aceea de la Vladimir, s-au mîniat foarte mult, pentru că sora lor, cu numele Ana, nu voia să se însoţească cu un păgîn. Dar ei, temîndu-se de multa putere a oştilor Rusiei şi de vitejia lui Vladimir, au scris înapoi către dînsul, astfel: "Nouă, creştinilor, nu ni se cade să dăm pe sora noastră după cel ce petrece în credinţă păgînească, dar dacă voieşti s-o iei, leapădă-te de legea ta şi crede, ca şi noi, în Hristos, adevăratul Dumnezeu, şi primeşte Sfîntul Botez, că atunci fără oprire vei lua în însoţire pe sora noastră şi vei petrece cu noi în dragoste, ca cel de o credinţă cu noi, moştenind încă şi cereasca împărăţie".

Vladimir, primind un răspuns ca acesta de la împăraţii greceşti, a trimis la dînşii, zicîndu-le: "Eu am iubit credinţa voastră din vremea aceea, cînd cei trimişi de mine să cerceteze diferitele credinţe au fost şi la voi şi cînd s-au întors şi ne-au spus cu amănuntul, că credinţa voastră este mai bună decît toate credinţele şi slujirea cu care slujiţi Dumnezeului vostru este mai aleasă decît a tuturor popoarelor. Eu de atunci doresc a primi credinţa voastră, însă voi trimiteţi un episcop la mine, ca să mă boteze. Voi înşivă, dacă voiţi, veniţi cu sora voastră, sau trimiteţi-mi pe sora voastră spre însoţire. Iar eu vă voi înapoia Hersonul şi toată Tavrichia".

Împăraţii greceşti, primind această bună înştiinţare, s-au bucurat foarte mult şi au îndemnat cu rugăminte pe sora lor, să meargă la Vladimir, zicîndu-i: "Milostiveşte-te de împărăţia creştinească, căci, de nu vei merge după el, apoi el nu va înceta a supune pămîntul nostru şi frică ne este, ca să nu facă şi cetăţii împărăteşti ceea ce a făcut Hersonului. Iar dacă Vladimir se va boteza, pentru tine şi prin tine, Domnul va întoarce spre Sine pămîntul Rusiei şi pe cel grecesc îl va elibera de războaiele cele grele şi de năvălirile ruşilor. Deci, de la toţi vei avea slavă veşnică şi fericire nemuritoare". Ana, sora împăraţilor, deşi nu voia, însă socotind mîntuirea Rusiei, care voia să se întoarcă la Dumnezeu, încă şi patriei sale, împărăţiei greceşti, dorindu-i pace, s-a învoit cu sfatul şi cu rugămintea fraţilor săi şi a zis cu lacrimi: "Fie

voia Domnului!" Împăraţii au trimis-o pe ea în corăbii, pe mare, cu arhiereul Mihail, cu preoţi şi cu cinstiţi boieri. Ajungînd ea la Herson, a întîmpinat-o cu slavă şi a dus-o în palatul împărătesc.

În acea vreme, nu cu multe zile înaintea venirii fiicei împără-teşti, Vladimir s-a îmbolnăvit la ochi şi a orbit. Deci, începuse a se îndoi de sfînta credinţă şi de Sfîntul Botez şi, tulburîndu-se în sine, zicea: "Zeii Rusiei s-au mîniat împotriva mea, auzind că voiesc să-i las şi să primesc altă credinţă; de aceea, au trimis asupra mea pedeapsa orbirii". Atunci, sora împăraţilor greceşti a trimis la el, zicîndu-i: "De voieşti să fii sănătos şi să vezi cu ochii, primeşte Sfîntul Botez degrabă, căci în alt mod nu te vei izbăvi de orbirea ta. Iar de te vei boteza, te vei mîntui nu numai de orbirea trupească, ci şi de cea sufletească!"

Vladimir, auzind, a răspuns: "De va fi adevărat graiul acesta, apoi voi cunoaşte din aceasta că Dumnezeul creştinilor este mare!" Chemînd el îndată pe episcop, a cerut Sfîntul Botez; iar episcopul mai întîi l-a luat şi l-a învăţat bine dreapta credinţă, apoi l-a botezat în biserica Sfinta Sofia, care este în mijlocul cetăţii Herson (Crimeea), dîndu-i numele Vasilie. La botezul lui s-a făcut o minune, asemenea aceleia ce s-a făcut cu Sfîntul Apostol Pavel pe calea către Damasc, cînd prigonea Biserica lui Dumnezeu şi care, din lumina cerească ce l-a strălucit pe el în cale, devenise orb. Căci Vladimir, care era orb la ochi, cînd a intrat în sfînta scăldătoare şi episcopul a pus mîna pe el, după rînduiala Sfîntului Botez, îndată a căzut orbirea de pe ochii lui ca nişte solzi. De atunci a văzut şi a preamărit pe Dumnezeu, căci l-a adus la adevărata credinţă, mulţumind Domnului Hristos, bucurîndu-se şi veselindu-se.

Boierii şi oastea lui, văzînd acea minune, cu toţii s-au botezat şi s-a făcut bucurie mare ruşilor şi grecilor, dar mai ales sfinţilor îngeri din cer. Pentru că, dacă îngerii se bucură de un păcătos care se pocăieşte, cu atît mai vîrtos s-au bucurat de atîtea suflete, care au cunoscut pe Dumnezeu şi au cîntat *slavă întru cei de sus lui Dumnezeu*, şi celelalte. Botezul lui Vladimir, a boierilor lui şi a oştirilor s-a săvîrşit în Herson, în anul facerii lumii 6485, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, în anul 977.

După Botez, împăraţii greceşti au adus la Vladimir pe sora lor pentru cununie şi nu după multe zile s-a cununat cu dînsa în legiuită nuntă. Vladimir a înapoiat grecilor Hersonul cu toată Tavrichia şi, întărind pacea cu ei, s-a întors în pămîntul său, luînd cu sine pe arhiereul Mihail, care venise în Constantinopol cu sora împăraţilor. Acel arhiereu a fost întîiul mitropolit al Rusiei, însă nu acel Mihail care s-a pomenit mai sus, care, punînd Evanghelia în foc, a luat-o nearsă, încredinţînd prin această minune pe mulţi din popor. Ci acesta este altul cu acelaşi nume şi mai în urmă cu anii, căci de la Mihail cel dintîi, pînă la acesta, au trecut o sută de ani şi mai mulţi. Vladimir a luat din Herson împreună cu arhiereul şi mulţi preoţi, clerici şi monahi.

El a mai luat de acolo şi moaştele Sfîntului Sfinţit Mucenic Clement, întîiul episcop al Romei şi ale ucenicului său, Fiva. A luat icoane sfinte, cărţi şi multe podoabe bisericeşti. A mai luat încă şi pe protopopul Anastasie, care l-a învăţat pe el cum să ia cetatea Herson. Deci, Vladimir a mers în Kiev cu bucurie mare, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos. Cum a ajuns, îndată a început a pune sîrguinţă pentru creştinarea locuitorilor Kievului, cetatea sa de scaun, cum şi toată stăpînirea sa cea rusească.

Vladimir a poruncit la început să boteze pe fiii săi, în număr de 12, pe care i-a avut cu mai multe femei: "Iziaslav, Mitislav, Iaroslav, Vsevolod cu Rohmida, doamnă leşească; Sviatopolc cu femeia fratelui său, de neam grec; Vişeslav cu doamna Cehina; Sviatoslav şi Stanislav cu altă doamnă Cehina; Boris şi Gleb cu o femeie de neam bulgar; Vriacislav şi Sudislav cu o altă femeie. Pe aceştia toţi i-a botezat mitropolitul Mihail într-un izvor, nefiind încă biserică în Kiev, după dărîmarea celor de mai înainte. Acel izvor din munte de lîngă rîul Nipru, se numeşte din vremea aceea şi pînă acum, Creştatic.

Apoi a trimis propovăduitori prin toată cetatea, poruncindu-le, ca a doua zi să se adune cu toţii la rîul Poceiniu, care curge din Nipru şi se varsă iarăşi în Nipru, toţi bătrîni şi tineri, mari şi mici, bogaţi şi săraci, bărbaţi şi femei. Iar de nu s-ar găsi cineva în acea vreme la rîu, acela se va arăta potrivnic lui Dumnezeu şi marelui voievod. Făcîndu-se ziuă, însuşi voievodul cu boierii au mers la rîu, şi cu dînsul, arhiereul şi toţi preoţii. Deci, s-a adunat toată cetatea la rîu, de toată rînduiala şi vîrsta, mulţime foarte mare din amîndouă părţile, în acel loc unde este acum biserica Sfinţilor răbdători de chinuri Boris şi Gleb.

Acelora li s-a poruncit ca, dezbrăcîndu-se de haine, să intre în apă, deosebindu-se partea bărbătească de cea femeiască. Cei mai mari în locuri mai adînci, iar cei mai mici aproape de mal. Astfel să stea toţi în apă, unii pînă la grumaji, alţii pînă la brîu, despărţindu-se în cete. Preoţii, îmbrăcaţi în veşminte preoţeşti, stăteau lîngă mal, pe scîndurile ce erau pregătite înadins pentru aceea şi citeau asupra poporului rugăciunile ce se cuvin la Sfîntul Botez. Ei le puneau nume la fiecare ceată cîte un nume deosebit şi le porunceau să se afunde de trei ori în apă; apoi strigau spre dînşii, chemînd după rînduiala Botezului, numele Sfintei Treimi. Astfel, s-a botezat tot poporul Kievului, în anul de la facerea lumii 6487, iar de la întruparea lui Dumnezeu în anul 979 şi după botezul lui Vladimir în anul al doilea. Sfîntul Vladimir, privind la botezul unei mulţimi de atîta popor, se bucura cu duhul şi, ridicînd ochii şi mîinile spre cer, a zis: "Doamne, Dumnezeule, Cel ce ai făcut cerul şi pămîntul, caută spre poporul Tău cel nou botezat şi le dă ca să Te cunoască pe Tine. Întăreşte-i în dreapta credinţă şi ajută-mi mie asupra văzuţilor şi nevăzuţilor vrăjmaşi, ca să preamăresc numele Tău cel sfînt în părţile Rusiei".

După botezul poporului, Vladimir a poruncit ca îndată să sfărîme idolii şi capiştile lor să le risipească pînă în temelie. Pe Perun, idolul cel mai întîi, a poruncit să-l lege de coada calului şi să-l tîrască din deal la vale spre rîul Nipru, punînd 12 oameni să-l bată cu beţe. Aceasta o făcea nu pentru că idolul simţea vreo durere, fiind de lemn neînsufleţit şi nesimţitor, ci pentru ca să facă mai multă necinste diavolului. Deci, tîrîndu-l la mal, l-a aruncat în rîul Nipru. El a poruncit ca nicăieri să nu lase pe idoli la mal, pînă ce nu vor trece pragurile ce sînt în josul Niprului, iar vîntul şi valurile, l-au aruncat sub un munte mare, care şi acum se cheamă al Perunului. Se mai povesteşte şi aceasta printre cei vechi, că pe un alt idol, legîndu-l credincioşii cu funii, l-au tîrît la rîul Nipru ca să-l înece, iar alţii îl băteau cu beţe fără de milă şi diavolul răcnea în idol ca şi cum suferea durere.

Aruncîndu-l în rîul Nipru, pe cînd se scufunda, poporul, care era întunecat cu credinţa, mergea pe mal, plîngînd şi strigînd: "Vidibal gospodarul nostru, boje vidibal", adică: "Înoată şi ieşi la mal". Diavolul, mişcînd pe idol, a ieşit la mal acolo unde este mînăstirea Viduviţca. Însă, cînd necredincioşii au vrut să-l ia, au alergat credincioşii şi au legat o piatră de el, aruncîndu-l iarăşi în rîu, unde l-au înecat. Locul la care a ieşit idolul Vidibal, din vremea aceea s-a numit Vidibal. Pe toţi ceilalţi idoli i-au sfărîmat din porunca marelui domn, pe unii i-au aruncat în apă, iar pe alţii în foc. Văzînd kievenii cei necredincioşi sfărîmarea şi pierzarea idolilor celor vechi, plîngeau şi se tînguiau după ei, iar cei pricepuţi ziceau: "Înţelept este voievodul şi boierii lui. Ei ştiu care Dumnezeu este mai bun; căci dacă aceşti zei ar fi fost mai buni, n-ar fi poruncit a-i sfărîma şi nici nu ar fi ales altă credinţă mai bună, lepădînd pe cea proastă".

După sfărîmarea idolilor şi după risipirea capiştilor idoleşti, Vladimir a poruncit ca în locurile acelea să zidească sfinte biserici. Întîi a zidit biserica Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, pe locul unde era idolul Perun. Apoi a zidit o biserică în numele Sfîntului Marelui Vasile, de vreme ce şi Vladimir, din Sfîntul Botez, s-a numit Vasile, întemeind şi alte biserici pretutindeni. El mai ales s-a sîrguit a zidi o biserică din piatră, în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, care, mai pe urmă s-a numit Desiatina.

La acea biserică, după risipirea ce s-a făcut de Batie, se vedea numai o parte, în care se săvîrşeau slujbele de toate zilele. Biserica aceea era cea mai mare dintre toate bisericile zidite în Kiev, în zilele lui Vladimir. Ea era lucrată în piatră de înţelepţi zidari greci şi înfrumuseţată cu toate podoabele. Deci, săvîrşindu-se, a intrat Vladimir în vremea sfinţirii şi, precum Solomon cel de demult a intrat în biserica Ierusalimului cea zidită de el, s-a rugat la Dumnezeu, zicînd: *"Doamne, Dumnezeule, caută din cer şi vezi, cercetează via aceasta şi o desăvîrşeşte pe ea, pe care a sădit-o dreapta Ta!* Caută spre popoarele Tale acestea noi, cărora li s-a întors inima în înţelegere, ca să te cunoască pe Tine, adevăratul Dumnezeu. Caută şi spre biserica aceasta pe care am zidit-o, eu, nevrednicul robul Tău, în numele Preanevinovatei Maicii Tale, care Te-a născut, Pururea Fecioara Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Dacă se va ruga cineva cu credinţă şi osîrdie în această biserică, ascultă-i rugăciunea, iartă-i toate păcatele şi dăruieşte-i toate cererile folositoare cu rugăciunile Preacuratei Tale Maici".

Vladimir, rugîndu-se din destul, a zis: "Iată, din toată averea mea şi din toate cetăţile mele, dau a zecea parte acestei biserici a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu". Zicînd aceasta, a întărit-o cu un înscris şi blestem a pus asupra celor de pe urmă, dacă ar îndrăzni cineva, să ia ceva ce el a dat acestei sfinte

biserici. Din vremea aceea s-a numit acea biserică Desiatina. Vladimir a încredinţat biserica protopopului Anastasie cel mai sus pomenit, pe care l-a adus din Herson. El a adus într-însa moaştele Sfîntului Clement, primul episcop al Romei, şi toată podoaba bisericească cea de mare preţ, ce o adusese din Herson, a dat-o acolo. El a mai făcut o şcoală pentru învăţătura cărţii, căci pe fiii săi şi pe mulţi copii de boieri a poruncit să-i înveţe Sfînta Scriptură, punîndu-le dascăli iscusiţi. Asemenea a poruncit ca şi pe copiii oamenilor cei proşti, să-i ia la învăţătura cărţii. Dar maicile cele nebune plîngeau după copii ca după nişte morţi.

Nu numai Kievul, dar toată stăpînirea sa a voit s-o lumineze cu lumina sfintei credinţe. Deci a trimis în toate cetăţile Rusiei, ca să boteze popoarele. Iar celor ce nu voiau să se boteze, le punea dăjdii mari. Vladimir vieţuia cu plăcere de Dumnezeu şi cu dreptate, schimbîndu-şi în bine obiceiurile cele vechi, ce le avea pe cînd era în păgînătate. El era povăţuit la toată fapta bună de soţia sa, Ana, sora împăraţilor greceşti, cu care vieţuia după legea creştinească. Pe celelalte femei ale sale, pe care le avusese mai înainte de primirea botezului, le-a eliberat, îndestulîndu-le cu bogăţii şi dîndu-le voie, ca fiecare, dacă voieşte, să poată să se mărite cu alt bărbat.

La cea dintîi femeie a sa, Rohmida, fiica lui Rogvold, voievodul Poltiniei, care îi era mai iubită decît altele, a trimis la începutul întoarcerii sale de la Herson, zicîndu-i: "Eu am primit credinţa şi legea creştinească, iar tu să-ţi alegi dintre boierii mei pe care vei voi şi cu el te vei însoţi". Dar ea a răspuns: "Oare numai ţie îţi trebuie împărăţie cerească, iar mie nu? Şi către acesta, fiind eu doamnă, cum voi putea suferi ca să fiu roabă la sluga ta? Deci, nu voiesc să mă mărit după alt bărbat. Dar, mă rog ca să mă faci mireasa lui Hristos". Zicînd ea acestea, şedea lîngă dînsa în vremea aceea, fiul său, Iaroslav, care era şchiop din naştere. Cînd acela a auzit de la maica sa nişte cuvinte ca acelea, a mulţumit lui Dumnezeu de înţelegerea şi de voinţa ei cea bună şi îndată s-a însănătoşit şi a început a umbla, el care pînă atunci nu umblase. De această minune, Vladimir s-a bucurat îndoit, întîi de Rohmida, că are osîrdie spre Hristos şi apoi de fiul său, Iaroslav, că s-a tămăduit la picioare. După primirea Sfîntului Botez, Rohmida s-a tuns în sfîntul chip îngeresc al călugăriei, luînd numele de Anastasia.

După aceasta, Vladimir a trimis la Constantinopol la Preasfin-ţitul Patriarh Serghie, rugîndu-l ca să mai trimită la dînsul arhierei şi preoţi, deoarece are seceriş mult, iar lucrătorii sînt puţini, pentru că la multe cetăţi ale Rusiei trebuie lumină. Oamenii din Rusia nu erau din destul lesnicioşi la duhovniceasca rînduială, pentru că nu demult se începuse între dînşii învăţătura cărţii. De aceea, Preasfin-ţitul Patriarh Serghie a trimis pe Ioachim, episcopul Hersonului, împreună cu alţi episcopi şi preoţi. Vladimir, luînd pe episcopii care veniseră la dînsul, s-a dus cu ei în pămîntul slavon, în părţile Zaliscului, în stăpînirea Rostovului şi a Suzdalului, şi acolo, lîngă rîul Cleazmul, a făcut o cetate pe care a numit-o Vladimir, după numele său, zidind într-însa o biserică a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. El a poruncit ca pretutindeni să boteze pe oameni şi să zidească biserici, şi le-a pus lor episcop. De acolo mergînd în Rostov, a zidit o biserică din lemn, punîndu-le şi episcop.

Apoi a mers în marele Novgorod şi a pus într-însul arhiepiscop pe Ioachim Hersoneanul. Acest arhiepiscop a stricat acolo pe idolul Perun, care era asemenea cu cel din Kiev, şi a poruncit să-l arunce în rîul Volhov. Şi, punînd oameni să bată pe idol cu beţe spre batjocură, diavolul, care locuia într-însul, a început a striga cu glas mare, ca şi cum l-ar fi durut: "Vai, Vai! Amar mie, că am căzut în mîinile acestor oameni nemilostivi, care aseară ca pe un dumnezeu mă cinsteau, iar acum îmi fac multe răutăţi! Vai mie!" Oamenii, tîrîndu-l la pod, l-au aruncat în rîul Volhov şi îndată s-a afundat în adîncime. Dar, după puţină vreme, înotînd împotriva rîului, s-a arătat iarăşi afară din apă. Atunci un om din popor a aruncat în el cu un băţ, pe care idolul, apucîndu-l, l-a aruncat pe pod şi a lovit pe unul din cei ce-l dorea pe el şi iarăşi, strigînd, s-a afundat şi a pierit cu sunet.

Sfîntul Vladimir, străbătînd şi prin celelalte cetăţi ale stăpînirii sale şi pretutindeni botezînd popoarele, le zidea biserici şi le punea episcopi şi preoţi. După aceea s-a întors în Kiev, cetatea de scaun, şi a împărţit pămîntul Rusiei în 12 domnii, după numărul celor 12 fii ai săi. Pe Vişeslav, fiul său cel mai mare, l-a pus în marele Novgorod; pe Iziaslav, în Poloţca; pe Sviatoslav, în Turova; pe Iaroslav, în Rostov. După moartea lui Vişeslav din marele Novgorod, a mutat din Rostov în locul lui pe Iaroslav, iar în Rostov a pus

pe Boris; pe Gleb, în Muron; pe Sviatoslav, în Dreblen; pe Vsevolod, în Vladimir; pe Mitislav, în Tmutorocan; pe Stanislav, în Smolensca; pe Vriacislav, la Volina în Luţca şi pe Sudislav, în Iscova. Şi le-a poruncit cu tărie să petreacă în dragoste şi în unire şi să nu facă strîmbătate unul altuia, nici să treacă hotarele hotărîte fiecăruia; ci toţi să se îndestuleze cu hotarul domniei lor. El le-a mai poruncit şi aceasta: ca fiecare în domnia sa să înmulţească slava lui Hristos Dumnezeu şi să caute mîntuirea sufletelor omeneşti, aducînd pe cei necredincioşi la credinţă, zidind biserici. Iar pentru aceasta le-a dat fiecăruia episcop şi preoţi.

Astfel, rînduindu-i pe ei şi trimiţîndu-i la domniile lor, petrecea singur în Kiev. El acum ajunsese la adînci bătrîneţi. Deci, nevoindu-se la lucruri bune, împodobea şi întemeia biserici şi mînăstiri, dînd tuturor milostenie nelipsită şi adeseori punea în curtea sa mese îndestulate pentru săraci; iar celor ce erau neputincioşi, care nu puteau să meargă în curtea domnească, le trimitea acasă toată hrana şi băutura. El avea pace şi dragoste cu domniile de primprejur, cu leşii, cu ungurii şi cu cehii, nemaiavînd războaie. Numai cu pecenegii avea război, pe care îi biruia, ca şi Constantin cel de demult, cu puterea lui Iisus Hristos.

Sfîntul Vladimir atît era de milostiv şi îndurat, încît şi pe oamenii cei răi şi vrednici de pedeapsă, nu se grăbea a-i pierde, oricît de mare vină ar fi avut. Pentru aceea, se înmulţiseră tîlharii, hoţii şi toţi ceilalţi făcători de rele. Atunci mitropolitul şi bătrînii au zis către Vladimir: "Domnule, pentru ce nu pedepseşti pe cei răi?" Iar el a zis: "Mă tem de păcat". Mitropolitul şi bătrînii au zis: "Tu eşti pus de Dumnezeu stăpînitor spre pedepsirea celor răi şi spre miluirea celor buni. Deci, ţi se cuvine să pedepseşti pe cei răi cu certare, că de nu vei pedepsi pe cei răi, apoi să ştii că faci rău celor buni. Aşadar, pierde pe cei răi, ca cei buni să petreacă în pace". Pe timpul acestui mare voievod, a venit din Muntele Atonului în Kiev, Cuviosul părintele nostru Antonie şi s-a sălăşluit în peştera nemţească lîngă Nipru, aproape de locul care se cheamă Verestova.

Apropiindu-se fericitul sfîrşit al Sfîntului Vladimir, mai întîi s-a apropiat sfîrşitul soţiei lui, marea doamnă Ana, sora împăraţilor Constantinopolului, care a fost pricinuitoarea creştinării Rusiei şi mîntuirii atîtor suflete omeneşti. Ea, cu trei ani înaintea sfîrşitului lui, s-a mutat la Domnul. Nu după multă vreme, înaintea ducerii sale către Domnul, Sfîntul Vladimir a chemat la dînsul pe fiul său Boris, căci îi era lui mai iubit decît toţi ceilalţi. În acelaşi timp, s-a întîmplat că Sviatoslav venise în Kiev, iar Vladimir se înştiinţase că pecenegii vin împotriva Rusiei. Şi, deoarece Vladimir nu mai putea să se împotrivească pecenegilor, pentru că era bolnav, a trimis pe fiul său Boris cu toată oastea sa, iar el a început din zi în zi a slăbi cu trupul. Dar, Sviatoslav nu ieşea din Kiev, ci aştepta sau, mai ales, dorea sfîrşitul tatălui său. Deci, Vladimir, zăcînd multe zile şi săvîrşind toate cele cuviincioase sfîrşitului său, în bună mărturisire şi-a dat dreptul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, în 15 zile ale lunii iulie, în anul facerii lumii 6513 după numărul scrierii de ani a Sfîntului Nestor al Pecerscăi, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, 1005.

Astfel s-a sfîrşit marele domn Vladimir, care s-a numit din Sfîntul Botez, Vasile. El a petrecut la marea domnie a Kievului, mutîndu-se de la marele Novgorod, 35 de ani, adică înaintea botezului 8 ani şi după botez 27 de ani şi cîteva luni, iar în anul al 28-lea s-a săvîrşit. Sviatoslav, iubitorul de stăpînire, s-a bucurat de sfîrşitul tatălui său, vrînd să răpească scaunul marii domnii. Întîi tăinuia moartea lui; apoi, neputînd să o mai tăinuiască, l-a dus în biserica Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, Desiatina.

Acolo s-au adunat la cinstitul lui trup, toţi kievenii şi mărgi-naşii duhovniceşti şi mireneşti, plîngînd şi tînguindu-se ca după tatăl lor. Ei, făcîndu-i îngropare slăvită, l-au pus în mormînt de marmură şi l-au aşezat în biserica zidită de dînsul. Ei au mai rînduit a prăznui şi pomenirea lui, ca a unui sfînt şi întocmai cu apostolii, pentru că luminase cu Sfîntul Botez tot pămîntul Rusiei.

Deci, dacă cineva întoarce din rătăcire pe un păcătos şi face din om nevrednic, unul cinstit, cu atît mai mult cel ce a întors la Dumnezeu din pierzătoarea înşelăciune idolească atîtea popoare de păcătoşi, care nu ştiau pe Dumnezeu. Astfel, din cei nevrednici, i-a făcut vrednici lui Dumnezeu şi s-a rînduit cu sfinţii în împărăţia lui Hristos Dumnezeul nostru, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinstea, slava, mulţumirea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Atinoghen şi cei zece ucenici ai săi (16 iulie)

Pe vremea lui Diocleţian, păgînul împărat al Romei, era cumplită prigonire împotriva creştinilor. Pe atunci erau în primejdie toţi cei ce vieţuiau după Dumnezeu. Toată lumea se tulbura şi mulţi se dădeau la moarte unul pe altul, de frica împăratului; tată pe fiu, frate pe frate şi rudenie pe rudenie. Venind în Sevastia, cetatea Armeniei, un ighemon oarecare cu numele Filomarh, a adunat mulţime de slujitori idoleşti şi le-a poruncit să-şi pună cununi pe capete şi să aducă jertfe cu veselie şi dănţuire necuraţilor lor zei, zicînd din trîmbiţe, glăsuind din ţimbale şi cîntînd din viori şi din fluiere. Iar el, stînd în divanul din faţa poporului, a poruncit propovăduitorului, să strige astfel: "Cetăţeni şi oameni de seamă, ascultaţi porunca împăratului şi apropiaţi-vă de aduceţi jertfe zeilor".

Atunci toată mulţimea poporului a strigat, zicînd: "Sîntem creştini şi nu ne vom închina idolilor!" Ighemonul a poruncit ostaşilor să-i ucidă pe toţi. Deci, mulţi au murit pentru Hristos, luînd cununile cereşti. După aceasta, un om, anume Nicolae, mai-ma-rele oştilor, apropiindu-se de muncitor, a zis: "Stăpîne, aici este un bărbat cu numele Atinoghen, episcop creştin, care întorce pe mulţi la credinţa sa şi petrece în satul Pidaton". Atunci ighemonul a trimis îndată ostaşi să-l prindă. De satul acela fiind aproape o mănăstire mică, Sfîntul Atinoghen petrecea acolo, într-un loc deosebit şi liniştit în post şi rugăciuni. El vieţuia acolo împreună cu zece ucenici ai săi.

Venind ostaşii la mînăstirea lui, n-au găsit pe sfîntul episcop, fiindcă se dusese de acolo cu o trebuinţă pentru nevoile mînăstirii. Deci, au prins pe ucenicii lui şi, legîndu-i, i-au dus în Sevastia. Ighemonul, văzîndu-i, a poruncit să-i bage în temniţă, să-i lege şi să-i păzească cu străşnicie. Iar către ostaşi a zis: "Să-mi căutaţi şi pe învăţătorul acestora".

Ostaşii, ducîndu-se, au căutat pe Atinoghen pretutindeni, dar nu l-au găsit. Atinoghen, omul lui Dumnezeu, venind în mînăstire şi negăsind pe fraţii săi, a intrat în casa de rugăciune şi, uitîndu-se spre Sfînta Cruce care era acolo, a grăit cu lacrimi: "Unde sînt fraţii pe care ţi i-am încredinţat? Cine va face cu mine rugăciunile cele obişnuite lui Dumnezeu? Unde sînt ramurile cele frumoase de măslin? Nu ştiu ce li s-a întîmplat". Deci, sfîntul era în mare mîhnire şi umbla împrejurul mînăstirii, mirîndu-se şi nepricepînd unde s-au dus fraţii. Atunci a alergat la dînsul o cerboaică, pe care el o hrănise nu de mult cu mîinile sale şi, bucurîndu-se la dînsul, i-a lins mîinile. După aceea, a întîlnit pe un oarecare om cunoscut, care i-a zis: "Stăpîne sfinte, unde ai fost cînd ostaşii ighemonului au prins pe ucenicii tăi şi i-au dus în cetate legaţi, ca să-i muncească?"

Sfîntul, auzind aceasta, s-a umplut de bucurie şi, căutînd spre cer, a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, îţi mulţumesc că ai chemat la cereasca Ta împărăţie pe aleşii robii Tăi!" Deci, dînd drumul cerboaicei în pustiu, s-a dus cu sîrguinţă în cetatea Sevastiei la ucenicii săi. Ajungînd în curtea ighemonului, a început a striga cu glas mare: "O, muncitorule, pentru ce mi-ai furat şi mi-ai prădat biserica! Dumnezeu să vadă lucrul tău cel rău pe care l-ai făcut şi să-şi îndrepte mînia Sa asupra ta". Ostaşii, prinzînd îndată pe sfînt, l-au dus înaintea ighemonului, zicînd: "Iată, Atinoghen, pe care ne-ai poruncit să-l căutăm, ocărăşte foarte rău stăpînirea ta".

Ighemonul îndată a poruncit să-l arunce în temniţă, unde erau închişi ucenicii lui. Sfîntul, văzînd pe fraţii săi, s-a bucurat foarte mult şi a zis către dînşii: "Fiii mei, pacea voastră să se înmulţească şi darul lui Hristos să fie cu voi. De vreme ce v-aţi făcut bine- plăcuţi lui Dumnezeu, pentru aceea El v-a chemat la prînzul cel ceresc. Îmbărbătaţi-vă şi nu vă temeţi de îngrozirea muncitorului, pentru că Domnul vă va dărui nevoinţa, dacă mîine de dimineaţă vă veţi săvîrşi. Şi astfel, vă sălăşluiţi întru bucuriile raiului cu îngerii şi cu cetele sfinţilor şi întru veselie veţi slăvi în veci pe Stăpînul cerului".

A doua zi, muncitorul a venit la judecată şi a poruncit să aducă înaintea lui pe Atinoghen şi pe cei zece ucenici ai lui. Ei fiind aduşi, ighemonul a zis către dînşii: "Jertfiţi zeilor, după porunca împăratului, căci de nu veţi asculta, vă voi munci cu chinuri cumplite şi vă voi pierde din viaţa aceasta, precum am pierdut

mai înainte de voi pe cei ce petreceau în nesupunere şi rău au pierit acei răi". Sfîntul Atinoghen, i-a răspuns, zicînd: "O, răule ighemon, acei care zici tu că sînt pieriţi, n-au pierit; ci sînt în cer, dănţuind cu sfinţii îngeri". Acela a zis: "Atinoghene, nu mă osteni, ci ascultă-mă împreună cu tovarăşii tăi, jertfeşte zeilor, ca să nu pieriţi rău". Sfîntul a zis către ighemon: "O, chinuitorule fără de lege, întinat şi neruşinat, nu ne vei înfricoşa cu îngrozirile tale. Fă ceea ce voieşti pentru că sîntem gata să răbdăm toate pentru Dumnezeul nostru". Atunci ighemonul, mîniindu-se, a poruncit ca pe cei zece ucenici ai lui Atinoghen, să-i dezbrace şi, spînzurîndu-i la muncire, să-i bată cumplit şi să le strujească trupurile lor cu piepteni de fier. Iar ei, suferind, grăiau: "Gata sîntem la bătăi pentru Hristos cel fără de moarte şi nu ne vom lepăda de Tine, Stăpînul şi Dumnezeul nostru!"

Văzînd muncitorul mărimea lor de suflet cea neschimbată şi răbdarea cea cu bărbăţie, căci ei cu nici un fel de munciri nu se biruiau, a poruncit să-i taie cu sabia. Aşa s-au sfîrşit sfinţii în bună mărturisire şi au trecut cu slavă în lăcaşurile Raiului. După uciderea celor zece sfinţi mucenici, ighemonul, întorcîndu-se spre Sfîntul Episcop Atinoghen, a zis către dînsul: "Unde este Hristosul vostru, de care ziceţi voi că este Dumnezeu? Pentru ce n-a venit aici şi n-a izbăvit pe ucenicii tăi din mîinile mele?" Ighemonul, zicînd aceasta, a poruncit ca şi pe el să-l spînzure de lemnul de muncă şi să-l bată. Deci, sfîntul, fiind bătut, grăia: "Slavă Ţie, Dumnezeule, că m-ai învrednicit şi pe mine a pătimi pentru numele Tău". Ighemonul a zis către dînsul: "Pentru ce Dumnezeul tău nu te izbăveşte pe tine şi din mîinile mele?" Mucenicul a răspuns: "Nelegiuitule, el m-a izbăvit şi mă va izbăvi din meşteşugirile tale cele rele". Atunci ighemonul a poruncit ca, luîndu-l la muncire, să-l bată cumplit peste coaste. Dar sfîntul se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, mîntuieşte-mă cu mila Ta!"

Atunci el a auzit de sus un glas dumnezeiesc, zicîndu-i: "Îndrăzneşte alesul Meu, Eu sînt cu tine; Eu sînt Dumnezeul tău, Cel ce te păzeşte pe tine!" Acest glas a fost auzit nu numai de sfînt, dar şi de slujitorii care îl munceau. Deci, îndată s-au cuprins de frică, nemaiputînd să muncească mai mult pe omul lui Dumnezeu, pentru că înţepeniseră mîinile lor. Atunci, un oarecare prieten al ighemonului, cu numele Filip, şezînd cu dînsul, a zis către ighemon: "Oare nu ţi-am spus eu ţie mai înainte, că aceşti creştini sînt nişte vrăjitori? Pierde îndată pe acesta, ca să nu se înşele cei ce privesc la dînsul". Atunci ighemonul a osîndit îndată pe mucenic la tăiere cu sabia. Sfîntul a grăit către ighemon: "Ighemoane, mă rog ţie, porunceşte acestora să mă ducă la mînăstirea mea şi acolo să mă omoare". Ighemonul i-a îndeplinit ultima lui dorinţă.

Sfîntul, fiind dus spre mînăstirea sa, cînta oarecare stihuri din psalmii lui David, bucurîndu-se şi veselindu-se, că sufletul său are să se dezlege de trup şi să treacă la Domnul. Apropiindu-se el de mînăstirea cea zisă mai sus, a ieşit din pustie cerboaica. Aceea, a întîmpinat pe sfînt şi i s-a plecat la picioarele lui, iar sfîntul a zis către dînsa: "Te-ai lipsit de fraţi, iar acum te vei lipsi şi de acela care odinioară te-a hrănit pe tine. Dumnezeul veacurilor să nu te dea pe tine şi seminţia ta spre vînarea vînătorilor, ci seminţia ta astfel să fie, adică să-şi aducă puii aici spre junghiere şi mîncare pentru slava lui Dumnezeu şi întru pomenirea noastră, a celor ce vor veni la prăznuirea pomenirii noastre".

Cerboaica, vărsînd lacrimi din ochi, a căzut la picioarele sfîntului, iar el, însemnînd-o pe ea cu semnul Sfintei Cruci, a zis către dînsa: "Mergi cu pace în sînul pustiei". După aceea, intrînd Sfîntul Atinoghen în mînăstirea sa, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, primeşte în pace sufletul meu şi mă învredniceşte să fiu împreună cu fraţii mei, ca să slăvim sfîntul Tău nume, în toţi vecii. Dă, Doamne, celor ce vor cinsti cu dragoste pomenirea mea, binecuvîntarea cea veşnică. Tuturor celor ce se vor ruga Ţie cu pomenirea numelui meu, arată-le darul Tău şi le dă ajutor grabnic întru toate nevoile lor". Astfel rugîndu-se el, s-a auzit un glas din cer, zicîndu-i: "Astăzi, cu Mine şi cu ucenicii tăi, vei fi în rai şi toată dorinţa ta se va împlini".

Mucenicul, auzind glasul acela, s-a umplut de mare bucurie. Deci, plecîndu-şi cu veselie capul sub sabie, s-a sfîrşit întru Domnul, iar cinstitul lui trup a fost îngropat de credincioşi în acelaşi loc. Acolo creştinii se adunau în tot anul, în ziua sfîrşitului lui, şi săvîrşeau pomenirea lui cu prăznuire mare. În fiecare an se făcea o mare minune, pentru că acea cerboaică pe care sfîntul a hrănit-o şi a binecuvîntat-o, venea după porunca lui la praznic şi aducea un pui al său spre jertfire. Apoi, lăsîndu-l pe el, se ducea în

pustie, neoprind-o nimeni pe ea. Aceasta o făcea în toţi anii, căci ea, venind la praznic, îşi aducea puiul său, care se junghia şi se mînca de creştini, întru cinstea şi pomenirea Sfîntul Mucenic Atinoghen episcopul şi a celor zece ucenici ai lui. Acestea se făceau spre slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfînta Muceniţă Iulia fecioara
(16 iulie)

Cînd perşii au luat Cartagina, slăvita cetate africană, au dus în robie şi o mulţime de robi. În acel timp, împreună cu alţi robiţi, a fost luată o fecioară mică, fericita Iulia, de care ne este nouă vorba, fiica unui bărbat vestit cu numele Analson, şi au dus-o în Siria Palestinei. Acolo au vîndut-o unui oarecare negustor, care era de credinţă păgîn. Fecioara, deşi era la stăpîn necredincios, însă ţinea cu tărie la sfînta credinţă cea întru Hristos în care se născuse şi la obiceiurile cele bune creştineşti, cu care se învăţase de pe cînd era în scutece. Ea adeseori se ruga şi postea. Ajungînd la anii desăvîrşiţi, îşi păzea foarte mult curăţia sa cea fecioarească, petrecînd în înţelepciune şi în multă înfrînare. Ea slujea stăpînului său cu credinţă, după cuvîntul Apostolului: *În curăţia inimii slujind, nu numai înaintea ochilor, precum fac cei ce caută să placă oamenilor*. Ea, ca înaintea lui Dumnezeu făcea cu bună înţelegere toate lucrurile ce i se porunceau şi care nu erau potrivnice lui Dumnezeu şi vieţii ei celei înţelepte; iar cele ce erau potrivnice, la acelea nimeni nu putea s-o silească pe dînsa.

Stăpînul ei o îndemna mult să se lepede de Hristos şi să vieţuiască în necurăţie, după obiceiul lor cel păgînesc. Dar cu nici un fel de îngroziri nu putea s-o înduplece, pentru că Iulia era gata mai bine să moară, decît să se lepede de Hristos şi să se lipsească de înţelepciunea Sa. Stăpînul ei de multe ori a voit să o piardă, dar, văzînd slujba ei credincioasă, o cruţa. El se mira de obiceiul ei cel bun, de blîndeţea şi răbdarea ei, de smerenia şi de postirea ei cea mare. Fiindcă el o vedea postind în toate zilele, afară de sîmbătă şi Duminică. Vremea care-i prisosea din slujbe, nu o petrecea în deşert şi în odihnă, ci, uneori în rugăciuni fierbinţi către Dumnezeu, iar alteori în citirea cărţilor pe care le învăţase din copilărie. Numai cîteodată se odihnea în timpul nopţii şi totdeauna era galbenă la faţă şi trupul îi era slab şi obosit de osteneală şi de înfrînare. De acest lucru stăpînul ei se mira foarte mult. Deci, văzînd-o că petrece neschimbată în această hotărîre, a început a-i fi milă de dînsa, a o iubi şi a o cinsti. Căci Dumnezeu, privind cu milostivire spre Sfînta Iulia, plăcuta Sa, înduplecă spre milă inima cea înăsprită a omului celui necredincios.

Cînd era ea mai mult de 20 de ani, stăpînul ei, fiind negustor, a voit să plece cu multă marfă în Galia, pe mare. Deci, a luat cu sine şi pe Iulia, credincioasa roaba sa, de vreme ce vedea că averea lui se înmulţeşte prin mîinile ei, pentru că Dumnezeu a binecuvîntat pentru dînsa casa acelui negustor, ca altădată în Egipt casa lui Putifar, pentru Iosif. De aceea, cu negustoria sa cea de mult preţ, a luat şi pe roaba sa, care era mai scumpă decît toată negustoria, şi a pornit pe mare. Plutind pe lîngă insula care se numea Corsica, a stat acolo unde erau cetăţi creştineşti şi păgî-neşti. Deci, negustorul acela, cînd s-a oprit pe insulă, a văzut aproape de liman o adunare de cei de o credinţă cu el, făcînd prăznuire şi jertfe zeilor. Atunci s-a dus la ei cu toţi slujitorii lui şi, cumpărînd un viţel gras, l-a adus împreună cu ei jertfă zeilor şi au început a se veseli mîncînd, bînd şi dănţuind. Iar Sfînta Iulia a rămas în corabie, suspinînd din adîncul inimii şi plîngînd pentru rătăcirea şi pierzarea acelor oameni.

Unul din adunarea aceea, mergînd la corabie şi văzînd pe fecioara Iulia plîngînd şi suspinînd, şi aflînd că este creştină, s-a dus şi i-a spus mai-marelui acelei adunări, zicîndu-i deosebi: "În corabia care a sosit aici este o fecioară, care huleşte pe zeii noştri şi defaimă jertfele făcute de noi pentru ei". Atunci, îndată, mai-marele acelei adunări a zis negustorului ce venise din Palestina: "Pentru ce n-au ieşit din corabie la jertfe şi la prăznuirea noastră toţi ai tăi?" Negustorul i-a spus că au ieşit toţi, dar mai-marele acela i-a zis: "Aud că în corabia ta este o fecioară, care batjocoreşte pe zeii noştri şi huleşte numele lor". Negustorul a răspuns: "Zici oare de roaba mea? Pe aceea, cu nici un chip n-am putut s-o întorc de la înşelăciunea

creştinească şi s-o aduc la credinţa noastră, nici cu îmbunări, nici cu îngroziri, şi, de nu mi-ar fi fost mie credincioasă şi de foarte mare trebuinţă în slujbe, de mult aş fi pierdut-o cu diferite chinuri".

Mai-marele acela a zis: "Acum s-o sileşti ca, împreună cu noi, să se închine zeilor şi să se îndulcească de jertfă. Pentru aceasta, sau îţi voi da în locul ei patru roabe de ale mele sau să-ţi dau pentru dînsa preţul de argint, numai să mi-o dai mie şi eu o voi sili să fie închinătoarea zeilor noştri". Negustorul i-a răspuns: "Ţi-am spus că este cu neputinţă a o sili pe dînsa la aceasta, căci mai degrabă va voi să moară, decît să se depărteze de credinţa sa. Iar să ţi-o vînd, nici aceasta nu este cu putinţă; căci, chiar de ai voi să-mi dai mulţi bani pentru dînsa, tot nu se aseamănă cu slujba ei, pentru că este foarte credicioasă, şi averile mele se înmulţesc prin mîinile ei; de aceea i le-am încredinţat ei pe toate".

Atunci mai-marele adunării, sfătuindu-se în taină cu ai săi, au rînduit să dea pentru oaspeţi o masă mai mare. Şi astfel au îmbătat foarte tare pe acel negustor care era stăpînul Iuliei. După ce acela s-a îmbătat şi a adormit şi asemenea s-au îmbătat şi toţi cei ce erau cu el, atunci nelegiuiţii păgîni ai acelei insule, alergînd la corabie, au scos pe Sfînta Iulia la mal şi au pus-o înaintea mai-marelui lor. Acela a zis către dînsa: "Fecioară, jertfeşte zeilor, căci eu voi da stăpînului tău pentru tine preţul, cît va voi, şi-ţi voi da şi ţie libertatea". Sfînta a răspuns: "Libertatea mea este ca să slujesc lui Hristos, Căruia-I slujesc cu conştiinţa curată, iar de rătăcirea voastră mă mîhnesc".

Atunci, mai marele acela a poruncit s-o bată peste obraz, dar muceniţa zicea: "Dacă Domnul meu Iisus Hristos a răbdat pentru mine lovire peste obraz şi scuiparea feţei Sale, apoi oare nu voi răbda şi eu aceasta pentru El? Să se lovească pentru El obrazul meu, iar în loc de scuipări, lacrimile să curgă pe faţa mea!" Atunci muncitorul a poruncit s-o tragă de păr şi, dezbrăcînd-o, s-o bată cu amar peste tot trupul. Muceniţa, fiind bătută, striga: "Pe Acela Îl mărturisesc, Care a fost bătut pentru mine. Dacă Stăpînul meu a răbdat cununa de spini şi răstignirea pe Cruce, se cade ca şi eu, roaba Lui, să fiu părtaşă şi următoare a Patimilor Sale ca să mă preamăresc cu El întru împărăţia Sa".

Apoi muncitorul a poruncit să-i taie feciorescul ei piept, iar ea a răbdat cu vitejie, pentru dragostea lui Hristos, toate acele cumplite chinuri. Muncitorul, vrînd s-o piardă mai înainte de a se deştepta din somn stăpînul ei, a poruncit să se facă îndată o cruce şi să răstignească pe muceniţă, ca altădată evreii pe Hristos. Sfînta Iulia, în pătimirea sa pentru Hristos, era de o închipuire cu Însuşi Domnul Hristos Cel răstignit, învrednicindu-se a fi răstignită pe cruce pentru El.

Fiind spînzurată pe cruce şi apropiindu-se de sfîrşit, stăpînul ei s-a deşteptat din somn şi, văzînd-o răstignită, s-a umplut de mare jale. Dar nimic n-a putut să-i ajute pentru că mireasa lui Hristos era în cele din urmă răsuflări. Cînd sfîntul ei suflet s-a dezlegat din legăturile trupeşti, s-a văzut de toţi zburînd pe deasupra capului ei o porumbiţă mai albă ca zăpada, înălţîndu-se spre cer. S-a văzut încă la dînsa, de către cei ce o munceau, şi o arătare îngerească. Acea mare frică căzînd peste ei, au fugit de acolo, rămînînd numai trupul sfintei, spînzurat mort pe cruce. Dar Domnul Hristos nu a lăsat trupul singur, pentru că a poruncit îngerilor Săi ca să-l păzească, pînă ce a rînduit să fie cinstita ei îngropare în chipul acesta.

Nu tocmai aşa departe de acea insulă, ce se numea Corsica, este o insulă mai mică, care mai de mult se numea Mărgărit, iar acum se numeşte Gorgon. Acolo era o mînăstire de călugări, cărora, arătîndu-li-se îngerul, le-a spus despre Sfînta Muceniţă Iulia şi le-a poruncit să meargă repede cu corabia la acea insulă şi să coboare de pe cruce mult chinuitul trup al sfintei muceniţe şi, aducîndu-l în mînăstirea lor, să-l îngroape cu cinste. Monahii, intrînd în corabie şi ridicînd pînzele, au pornit. Ajungînd la liman, au găsit astfel după cum le-a spus îngerul Domnului. Deci, coborînd de pe cruce sfîntul trup, l-au învelit cu pînze curate, iar pieptul ei cel tăiat l-au găsit lepădat puţin mai departe de ea, lîngă o piatră şi, luîndu-l, l-au lipit la locul lui.

Ducînd-o în corabie, s-au întors cu bună sporire în mînăstire şi au depus-o cu cinstită îngropare în biserică, slăvind pe Hristos Dumnezeu, Cel ce a grăit prin roaba Sa, spre o nevoinţă muceni-cească ca aceea. De la mormîntul ei se dădeau tămăduiri de toate neputinţele; asemenea se făceau minuni şi la locul unde a pătimit. Înştiinţîndu-se creştinii acelei insule de pătimirea sfintei, au zidit o biserică în numele ei,

în locul unde a fost răstignită. Biserica era mică pentru că şi acel loc era mic. Din locul unde a fost aruncat pieptul ei, curgea de sub o piatră apă vie şi dătătoare de tămăduiri; căci toţi neputincioşii cîţi beau din această apă sau se spălau cu ea, cîştigau sănătate.

Această minune se făcea din piatra aceea, de sub care a curs izvorul în vremurile acelea. În toţi anii, la ziua pomenirii ei, izvora din ea nişte sudori şi picături de lapte şi sînge, întru mărturisirea fecioriei şi a muceniciei Sfintei Iulia, care s-a albit ca un lapte de curăţia fecioriei şi s-a roşit cu sîngele cel vărsat pentru Hristos. Unele din acele picături ce ieşeau din piatră, curgeau toată ziua, de dimineaţă pînă seara. Cei ce se ungeau cu acele picături, asemenea cîştigau tămăduire. După ce au trecut mulţi ani, biserica aceea, care era zidită în numele sfintei muceniţe pe locul unde a fost răstignită, s-a învechit şi începuse a cădea. Drept aceea, oamenii, pentru că acel loc era strîmt, voiau să zidească pe un alt loc mai larg, nu departe de cel dintîi, o biserică nouă şi mai mare. Deci, ei au gătit pietrele, cărămizile, varul şi toate celelalte spre zidire, ca a doua zi să pună temelia. Dar dimineaţă au aflat tot materialul acela, pietrele, cărămizile şi celelalte la locul dintîi, unde fusese biserica cea veche, şi zidarii nu se pricepeau ce înseamnă această minune.

După o vreme, le-au mutat iarăşi pe locul celălalt, unde voiau să zidească biserica. Dar iarăşi noaptea s-au mutat de acolo la locul cel dintîi. Păzitorii de noapte au văzut o fecioară luminoasă, într-un car cu boi albi, punînd materialul cel pregătit spre aceea zidire şi ducîndu-l la locul cel dintîi. Atunci ei au cunoscut că sfînta voieşte ca biserica să se ridice pe locul său cel dintîi. Deci au făcut după bunăvoinţa ei. Se făceau însă şi alte minuni în amîndouă insulele, la Corsica şi la Gorgon, pînă ce nu se luaseră de acolo cinstitele ei moaşte şi nu se mutaseră la Brizia.

Dar, după mutarea moaştelor, poporul din Corsica, alergînd cu credinţă la biserica sfintei, nu se lipsea de ajutorul ei şi oamenii se păzeau de năvălirile vrăjmaşilor nerisipiţi, cu sfintele ei rugăciuni şi cu milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, I se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfintei Mare Muceniţe Marina
(17 iulie)

Sfînta Mare Muceniţă Marina s-a născut în Antiohia Pisidiei din părinţi de neam bun, dar nu binecredincioşi, fiind întunecaţi cu păgînătatea elinească. Tatăl ei, cu numele Edesie, era slujitor idolesc. După moartea mamei sale, rămînînd orfană şi în scutece, tatăl său a dat-o la o doică care petrecea într-un sat departe ca la 15 stadii de cetate. Copiliţa, fiind hrănită şi venind în vîrstă, s-a arătat a fi frumoasă cu trupul, dar mai frumoasă cu sufletul, pentru că era împodobită cu bună pricepere şi cu bun obicei. În vremea aceea, fiind mare prigoană împotriva creştinilor, preoţii şi clericii, învăţătorii cuvîntului lui Dumnezeu, se ascundeau de frica muncitorilor, unii prin pustietăţi, alţii prin munţi şi peşteri, iar alţii prin sate, printre oamenii cei proşti. Ei se tăinuiau în chip de săraci, dar unde puteau, învăţau sfînta credinţă în taină şi pe mulţi întorceau de la înşelăciunea idolească la creştinătate.

Deci, s-a întîmplat că fecioara Marina, care acum era de 12 ani, a auzit de la un oarecare om credincios cuvînt despre Hristos, adevăratul Dumnezeu, cum S-a întrupat de la Duhul Sfînt în pîntecele Preasfintei Fecioare şi cum S-a născut dintr-însa păzindu-i fecioria nestricată; apoi cum a făcut multe minuni şi a pătimit de bunăvoie pentru mîntuirea oamenilor, a murit, a înviat, S-a înălţat la cer şi a pregătit celor ce cred în El şi-L iubesc, viaţa cea fără de sfîrşit, slava şi împărăţia cea veşnică. Sfînta Mare Muceniţă Marina cea cu bună înţelegere, auzind acestea, a crezut în Hristos. Inima ei s-a aprins cu dumnezeiasca dragoste, încît nici nu mai gîndea şi nici nu grăia altceva, decît numai despre Iisus Hristos. Toată luarea ei aminte era acolo, unde auzea ceva grăindu-se despre adevăratul Dumnezeu. Ea, precum credea într-Însul cu inima, tot aşa nu se ruşina a-L mărturisi pe El cu gura, deşi era încă nebotezată. Sfînta Marina dorea să-şi verse sîngele său pentru Hristos şi cu El să se boteze, ca într-o scăldătoare a botezului, precum a

auzit că mulţi din sfinţii mucenici, din amîndouă părţile, s-au botezat în sîngele lor, punîndu-şi sufletele lor pentru Domnul. Asemenea voia şi ea să se facă următoare lor.

Edesie, tatăl ei, aflînd că fiica lui, Marina, a crezut în Hristos, a urît-o şi o socotea pe ea, nu ca pe o fiică, ci ca pe o străină. Dar Fecioara Marina îşi punea nădejdea spre Tatăl cel ceresc. Deci, venind în vîrsta cea desăvîrşită, ca la 15 ani, a plecat odată la oile tatălui său, care păşteau pe cîmp, ca să le vadă. În acel timp, s-a întîmplat că eparhul Olimvrie din părţile Răsăritului, un muncitor cumplit al creştinilor, mergea spre Antiohia Pisidiei. El a întîmpinat-o pe ea pe drum şi, văzînd-o că este frumoasă, s-a mirat de neobişnuita ei frumuseţe.

Deci, îndată rănindu-se de dragostea ei, s-a gîndit să o ia de soţie. El, stînd în loc şi privind-o, a început a o întreba: "Fecioară, să-mi spui mie despre tine tot adevărul de ce neam eşti, a cui fiică eşti şi cum te numeşti, pentru că te văd foarte frumoasă la vedere. De eşti din părinţi liberi, te voi lua pe tine cu nuntă legiuită, iar de eşti roaba cuiva, te voi răscumpăra şi te voi face femeia mea". Dar fecioara, înfrumuseţîndu-se mai mult cu înţelepciunea decît cu podoaba feţii şi răspunzînd cu blîndeţe, i-a spus a cui fiică este şi cum se numeşte. Dar n-a tăinuit că este roaba lui Hristos, crezînd întru Unul Dumnezeu, Care a zidit cerul şi pămîntul, şi cu Acela însoţindu-se prin dragostea inimii, nu mai are trebuinţă de alt mire.

Eparhul, auzind că fecioara este creştină, îndată, ca unul ce avea stăpînire de la împăraţi asupra creştinilor ca să-i muncească, a poruncit ostaşilor să o ia pe dînsa şi să o aducă în cetate după dînsul. Însă cu cinste, pentru că auzise cuvintele ei cele fecioreşti cu bună înţelegere. De aceea, mai mult a iubit-o pe ea, nădăjduind ca, prin îngrozirea muncilor, să o întoarcă de la Hristos şi să o aducă spre a sa voie.

Fecioara, fiind dusă de către ostaşi, se ruga în auzul tuturor către Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, nu mă lăsa şi nu da sufletul meu întru stricăciune, ca să nu mă biruiască vrăjmaşii mei. Auzul meu să nu se spurce din cuvintele lor cele viclene. Înţelegerea mea să nu se schimbe din înşelăciunile lor cele spurcate, inima mea să nu se înfricoşeze de îngrozirile lor cele cumplite. Nu face, Doamne, ca a mea credinţă să fie aruncată în noroiul lor şi să nu se bucure de mine diavolul cel urîtor de bine. Ci, trimite-mi ajutor din înălţimea sfîntului Tău scaun şi-mi dă înţelepciune, spre deschiderea gurii mele, ca, înarmîndu-mă cu puterea Ta şi cu darul Tău înţelepţindu-mă, să stau fără de frică şi să dau răspuns la întrebarea ighemonului. Doamne, caută spre mine cu milostivire în ceasul acesta. Iată, acum sînt ca o oaie în mijlocul lupilor, ca o pasăre între cei ce o vînează şi ca peştele în mreajă. Deci, vino şi mă izbăveşte de toate meşteşugirile vrăjmaşului". Astfel rugîndu-se sfînta pe drum, a ajuns în cetatea Antiohiei Pisidiei.

Eparhul, intrînd în cetate după obiceiul său păgînesc, a adus jertfă necuraţilor săi zei şi a făcut praznic în numele împăraţilor săi, iar pe cîţi creştini a prins, pe toţi i-a aruncat în temniţă, ca să fie bine păziţi pentru munci. Pe fecioara Marina a încredinţat-o la nişte femei cinstite să o păzească. A doua zi, eparhul, şezînd la judecată înaintea poporului, a poruncit ca mai întîi să aducă pe Marina la întrebare, pentru că gîndul lui era la dînsa. Deci, fecioara fiind pusă în faţă, el privea cu plăcere şi cu dragoste trupească fără de măsură la negrăita ei frumuseţe. Apoi a început a vorbi către dînsa, zicînd: "Preafrumoasă fecioară, toţi zeii ştiu că-mi este milă de tinereţile tale şi-ţi cruţ trupul tău cel tînăr care cu podoabă înfloreşte. Te rog, ascultă-mă şi pe mine şi adu jertfă zeilor, ca să-ţi fie bine, pentru că multe averi şi bogăţii vei lua. Tu vei fi mai fericită decît cele de o vîrstă cu tine şi mai cinstită decît toate femeile din cetatea aceasta".

Dar Sfînta Marina i-a răspuns: "Eu, învăţîndu-mă a cunoaşte pe Tatăl cel ceresc, pe Unul născut Fiul Lui, pe Sfîntul Duh, pe Unul în Treime, Dumnezeul cel adevărat şi viu, deprinzîndu-mă a mă închina Lui şi a-I aduce jertfă de laudă totdeauna, zeilor voştri, pe care nu i-am cunoscut, nu mă voi închina, nici le voi aduce jertfă, ca unii ce sînt fără de suflet şi nesimţitori. Deci, unora ca acelora nu le voi da cinstea mea, care se cuvine numai Ziditorului meu". Atunci eparhul a zis: "Marino, iarăşi mă rog ţie, ascultă-mă şi cinsteşte pe zeii cei nebiruiţi, pentru că de vei asculta sfatul meu, atunci îndată înaintea ochilor tuturor cetăţenilor te vei învrednici de mare cinste. Eu te voi lua de soţie şi toţi vor începe a te cinsti, ca pe soţia mea cea iubită. Eu îţi voi fi spre slavă şi cinste, iar tu îmi vei fi spre veselia şi îndulcirea vieţii mele. Deci,

de nu mă vei asculta şi vei defăima dragostea ce o am către tine, atunci să ştii că vei cădea în multe rele. Pentru că mă vei sili să te muncesc, chiar nevrînd, şi vei pierde în zadar o aşa frumuseţe, sănătate şi viaţă dulce. Astfel tu vei lua multe, amare şi nesuferite munci, şi de foc şi fiare vei pieri".

Sfînta a răspuns: "Eparhule, nu nădăjdui că vei schimba credinţa mea cea întru Hristos, cu necredinţa voastră, nici cu îmbunări şi nici cu îngroziri, pentru că sînt roabă credincioasă Stăpînului meu, Care a pătimit de voie pentru mine. Dacă pentru mine El a răbdat cruce şi moarte, necruţîndu-Şi sfîntul Său trup cel luat din Preasfînta Fecioară Maria, apoi cu cît mai mult sînt eu datoare să mor şi să pătimesc pentru Dînsul, necruţîndu-mi cu nimic sănătatea şi păcătosul meu trup. Să nu socoteşti că mă vei înfricoşa cu îngrozirile tale. Iată, eu sînt gata spre toate muncile şi morţile tale, căci Acela spre care eu nădăjduiesc mă va întări. Cele ce-mi zici pentru însoţire, despre cinste, despre slavă şi despre bogăţii, toate acelea îmi sînt mai urîte decît noroiul. Pentru ce să mă lepăd de Mirele meu Hristos, Împăratul Cel fără de moarte, şi să mă însoţesc cu un om tiran şi necredincios, mort cu sufletul? Niciodată nu voi face aceasta".

Eparhul, auzind acele cuvinte îndrăzneţe ale Sfintei Marina şi socotindu-le drept ocară mare şi spre necinstea lui, s-a umplut de mînie şi îndată, schimbînd dragostea spre vrajbă şi spre urîciune, a poruncit să dezbrace hainele de pe mireasa lui Hristos, s-o întindă la pămînt şi s-o bată fără cruţare cu vergi. Sfînta fiind bătută fără de milă, trupul ei cel fecioresc se risipea de bătăile ce primea, iar sîngele curgea din răni ca pîraiele, încît înroşea pămîntul. Poporul care privea la aceea, era cuprins de o jale mare, că vedea pe fecioara atît de frumoasă muncită cumplit. Deci, mulţi dintre ei plîngeau. Dar propovăduitorul striga: "Marino, jertfeşte zeilor, ca să nu-ţi pierzi în deşert frumuseţea şi să te lipseşti mai înainte de vreme de această viaţă dulce".

Muceniţa, ridicîndu-şi ochii minţii către Dumnezeu, se ruga, cerînd ajutor şi întărire în nevoinţa sa cea pătimitoare. Ea nu simţea durerile în munci, căci se întărea cu darul lui Hristos şi răbda bătăile ce i se dădeau ca în trup străin. Încă şi unii din popor ziceau către dînsa: "Fecioară, pentru ce îţi pierzi frumuseţea ta de bună voie, petrecînd în nesupunere? Vezi cît de cumplit este judecătorul. El te va pierde şi se va şterge de pe pămînt pomenirea ta, iar nouă ne este milă de tine!" Sfînta a răspuns către dînşii cu glas mare, ocărîndu-i: "O, viclenilor sfetnici şi ajutători ai răutăţii! Voi sînteţi plini de duhul înşelăciunii, precum demult şarpele a sfătuit cu vicleşug pe Eva în Rai; tot aşa şi voi acum mă sfătuiţi, să mă depărtez de Dumnezeul meu. Deci, depărtaţi-vă de la mine voi, lucrătorii fărădelegii, că nu mă veţi înşela pe mine, care m-am dat lui Hristos cu tot sufletul".

Încetînd slujitorii a o bate, tiranul a zis către muceniţă: "Marino, acesta este numai începutul durerilor tale, iar de vei petrece mai mult în nesupunerea ta, îndată vei primi munci şi mai mari". Sfînta a răspuns: "Fă toate cele ce-ţi plac, atît ţie, cît şi tatălui tău, diavolul, căci eu nu am grijă de munci. Eu am pe Hristos, Care mă ajută şi El va ruşina toate meşteşugirile voastre!" Eparhul, mîniindu-se mai mult, a poruncit s-o pironească la muncire cu piroane şi cu ostii de fier să-i strujească trupul. Ea, ridicîndu-şi ochii spre cer, zicea: "Vrăjmaşii care îmi gîndesc rele m-au înconjurat; iar Tu, Doamne, caută spre mine şi mă miluieşte. Trimite-mi ajutorul Duhului Tău cel făcător de viaţă, ca să mă înţelepţească a mărturisi numele Tău cel Preasfînt şi să mă întărească, să stau cu vitejie împotriva diavolului şi a slugilor lui, ca, biruindu-i, să-i umplu de ruşine. Astfel să fiu spre pildă celor ce Te iubesc şi îşi păzesc cinstea pentru Tine şi să cîştig cu dînşii parte între cei de-a dreapta, în vremea judecăţii Tale".

Sfînta se ruga astfel, iar nemilostivii slujitori ai păgînului muncitor, ca nişte mîncători de trupuri, îi strujeau trupul şi o chinuiau mai cumplit. Carnea îi cădea şi sîngele îi curgea pe pămînt, încît i se vedeau oasele goale. Eparhul, neputînd să se uite la o muncire cumplită ca aceea, îşi acoperise faţa. Şi toţi care erau de faţă se mirau de o răbdare ca aceea a sfintei. Tiranul grăia către dînsa: "Marino, pînă cînd nu-ţi va fi milă de tine? Iată că ţi s-a zdrobit trupul; deci, măcar acum hotărăşte-te a jertfi zeilor, ca să nu pieri desăvîrşit". Muceniţa a răspuns: "O, fiară sălbatică, care mănînci trupuri omeneşti! Tu te arăţi că te milostiveşti şi ţi-e milă de mine, dar eu nu mă jelesc pe mine, deoarece Însuşi Hristos, Cel ce nu S-a cruţat pe Sine, S-a dat pentru mine la munci şi mai mari. Iar eu, de voi asculta sfatul tău nebun şi de-mi voi cruţa trupul, atunci sufletul meu cum se va încununa în împărăţia cerească?" După aceasta, eparhul a poruncit

să ia pe muceniţa de la muncire şi s-o arunce într-o temniţă adîncă şi întunecoasă, unde se aruncau cei osîndiţi la moarte.

Sfînta Muceniţă Marina, stînd singură în temniţa aceea, nefiind acolo alţi osîndiţi, se ruga lui Dumnezeu cu căldura duhului său, strigînd din adîncul inimii: "Preaputernice Doamne, Căruia Îţi stau înainte cu frică toate puterile cereşti; Începătoriile şi Stăpîniile se cutremură înaintea feţei Tale şi toată zidirea se ţine, se schimbă şi se înnoieşte cu tăria Ta cea atotputernică. Tu, Stăpîne, caută din înălţimea cerului spre mine, smerita, netrebnica şi nevrednica roaba Ta, că spre Tine nădăjduiesc, la Tine am năzuit şi pentru numele Tău pătimesc. O, Preamilostive, caută şi vindecă acest trup rănit de bătăi şi rupt ca un sac! Înnoieşte sufletul meu şi-l păzeşte în Împărăţia Ta. Dă-mi putere ca să biruiesc şi să calc pe vrăjmaşul meu, precum se calcă nisipul cu picioarele. Să sfărîm puterea aceluia cu ajutorul Tău cel nebiruit, ca şi în mine să se preamărească Preasfînt numele Tău, în veci!"

Sosind noaptea şi sfînta rugîndu-se lui Dumnezeu neîncetat, diavolul a îndrăznit a înfricoşa pe muceniţa prin nişte înfiorări de năluciri. Dumnezeu a voit acestea, spre mai mare preamărire a plăcutei Sale. Deci, fără de veste s-a cutremurat temniţa şi s-a văzut ieşind dintr-un foc ca un fum, o oarecare strălucire şi s-a arătat diavolul în chip de balaur pestriţ, mare şi înfricoşat. El era înconjurat şi încins împrejurul trupului său cel văzut, de mulţi şerpi mici şi de vipere. Diavolul a şuierat înfricoşat şi, căscînd gura mare şi spurcată, lăsa o putoare nesuferită. El, înconjurînd împrejur pe muceniţă, îi făcea frică mare şi spaimă; apoi, deschizîndu-şi gura cea spurcată, a năvălit şi a apucat capul sfintei înghiţindu-l. Astfel că muceniţa se părea că este înghiţită de balaur, precum de demult Proorocul Ionă de chit. Ea nu s-a deznădăjduit însă, nici nu s-a îndoit în credinţă; ci, îndreptîndu-şi toată mintea către Dumnezeu, a făcut pe sine semnul Sfintei Cruci, şi îndată a văzut crăpîndu-se pîntecele balaurului, iar ea a ieşit întreagă şi nevătămată din înghiţirea lui. Din acel ceas a pierit toată înfricoşarea, nălucirea şi vedenia diavolească, pentru că, desfăcîndu-se pămîntul, a înghiţit pe balaur şi pe toţi şerpii care erau cu dînsul, pogorîndu-i în iad.

Sfînta Muceniţă, fiind strălucită de o lumină cerească şi uitîndu-se în sus, a văzut acoperămîntul temniţei ridicat şi raze coborîndu-se de sus spre dînsa în chipul soarelui. Ea a văzut o cruce mare strălucind cu lumină negrăită, iar deasupra crucii vedea o porumbiţă albă ca zăpada, care grăia astfel: "Bucură-te, Marino, înţeleaptă porumbiţă a lui Hristos, căci ai biruit pe vrăjmaşul cel rău. Bucură-te şi te veseleşte, fiica Sionului celui de sus, căci a venit ziua veseliei tale, în care, cu înţeleptele fecioare, vei intra în cămara cea nestricată a Mirelui Celui fără de moarte, a Împăra-tului ceresc!"

Porumbiţa grăind acestea către dînsa, Sfînta Marina s-a umplut de negrăită bucurie şi plăcere, iar trupul ei cel rupt se vindeca. Ea singură simţea în sine cum creştea carnea în rănile ei şi le umplea. Pielea cea rănită s-a vindecat şi i-a trecut toată durerea şi neputinţa. Astfel s-a făcut cu tot trupul sănătoasă şi frumoasă, ca şi mai înainte. Ea s-a întins spre mulţumirea lui Dumnezeu, strigînd şi zicînd: "Te binecuvintez pe Tine, Stăpîne; Te preamăresc Doamne, Dumnezeul meu, şi laud numele Tău; că, milostivindu-Te spre mine, m-ai cercetat şi ai tămăduit trupul meu. Sufletul meu l-ai întărit şi nu m-ai dat în mîinile vrăjmaşilor mei; ci, arătîndu-mi chipurile lor cele necurate, i-ai doborît pe ei în adîncul cel mai de-desubt. Înfricoşările lor le-ai gonit din mine, iar acum, bucurîndu-mă şi veselindu-mă de Tine, Dumnezeule, Mîntuitorul meu, mă rog bunătăţii Tale celei iubitoare de oameni, ca să mă învredniceşti pe mine băii Sfîntului Botez, ca precum cu sîngele, aşa şi cu apa spălîndu-mă, să mă aflu vrednică a intra în cămara Ta, că eşti binecuvîntat în veci!" În nişte vedenii şi descoperiri ca acestea şi într-o bucurie ca aceasta prăznuind Sfînta Marina, a petrecut toată noaptea aceea, pînă ce s-a luminat ziua, cînd a sosit şi vremea sfîrşitului nevoinţei sale.

A doua zi, eparhul Olimvrie iarăşi a şezut la judecata sa cea necurată şi nedreaptă, adunîndu-se la privelişte tot poporul. Poruncind el ca să scoată pe muceniţă din temniţă, a pus-o înaintea sa la întrebare. Văzînd-o pe ea cu faţa luminoasă şi cu tot trupul întreg şi sănătos, neavînd nici o urmă de rănile cele de ieri, s-a mirat foarte mult şi tăcea uimit, nepricepînd cum muceniţa, care ieri a fost rănită peste tot, într-o noapte s-a tămăduit desăvîrşit. Încă se mira şi poporul de acea minunată tămăduire. Deci, unii ziceau, că mare este puterea lui Hristos, iar alţii o numeau pe aceea vrajă.

Eparhul, abia deschizîndu-şi gura, a început a zice către sfîntă: "O, Marino, vezi cît se îngrijesc de tine zeii noştri, căci, milostivindu-se spre tinereţea şi frumuseţea ta, te-au vindecat de rănile tale. Deci, se cade şi ţie ca, pentru facerea de bine ce ai luat-o de la ei, să le răsplăteşti cu jertfe mulţumitoare, iar mai vîrtos se cade ţie, ca să fii următoare şi moştenitoare tatălui tău, precum el slujeşte zeilor în rînduiala jertfelor, tot aşa şi tu te vei face jertfitoare şi le vei sluji lor în toate zilele vieţii tale". Sfînta a răspuns: "Nu se cuvine mie să las pe Dumnezeul meu Cel adevărat şi viu şi să slujesc zeilor voştri celor mincinoşi şi morţi. Mai ales se cade şi ţie, să cunoşti pe Unul Dumnezeul cerului şi să crezi în El. Puterea Lui ai văzut-o în mine, căci tu care m-ai rupt ieri în bucăţi, El astă noapte, într-un ceas m-a făcut întreagă şi sănătoasă; pentru că El este doctor Atotputernic al sufletelor şi al trupurilor omeneşti". Dar împietritul eparh a poruncit ca iarăşi s-o chinuiască.

Atunci au spînzurat-o din nou la muncire şi, aducînd lumînări aprinse, îi ardeau spatele şi coastele ei, iar ea, afundîndu-şi mintea în Dumnezeu cu rugăciunea ce o făcea în taina inimii ei, răbda acele chinuri în tăcere. Ea a fost arsă ca un cărbune şi friptă ca nişte carne de mîncare. După ce au scos-o de la muncire abia vie, a strigat cu glas mare: "Doamne, m-ai învrednicit pe mine pentru numele Tău a trece prin foc, învredniceşte-mă a trece şi prin apa Sfîntului Botez, ca, spălîndu-mă de păcate, să mă duci în împărăţia Ta!" Muncitorul, auzind că muceniţa a pomenit de apă, a zis: "Iată, însetează, ticăloasa! Se cade a o adăpa pe dînsa".

Deci, el a poruncit să tragă un poloboc foarte mare şi să-l umple cu apă şi să arunce într-însul pe muceniţă legată, ca, afundîndu-se în apă, să se înece. Slujitorii cînd au luat-o ca s-o arunce în apă, ea a zis cu glas mare: "Doamne, Iisuse Hristoase, Care prin bărbăţie scoţi pe cei ferecaţi, Care dezlegi legăturile morţii şi ale iadului şi ridici din morminte cu voia dumnezeieştii Tale puteri, caută spre roaba Ta şi rupe legăturile mele, iar această apă să-mi fie spre Sfîntul Botez şi spre a doua naştere, cea spre viaţa veşnică; astfel ca, dezbrăcîndu-mă de omul cel vechi, să mă îmbrac în cel nou şi să mă arăt Ţie în cămara Ta în haina cea de nuntă!"

Aşa rugîndu-se muceniţa, slujitorii au aruncat-o în polobocul cel plin de apă şi, afundîndu-o, voiau să o înece. Atunci îndată s-a cutremurat pămîntul şi legăturile muceniţei s-au dezlegat, iar slujitorii, cuprinşi de mare frică, au fugit de lîngă poloboc, pentru că venise de sus o rază de lumină negrăită deasupra capului sfintei şi i s-a arătat iarăşi acea porumbiţă albă pe care o văzuse mai înainte pogorîndu-se din înălţime în chipul soarelui. Aceea, purtînd în gură o cunună de aur şi zburînd pe deasupra capului muceniţei, se atinse cu picioarele de creştetul capului ei şi iarăşi zbură în înălţime. Vedenia aceasta era văzută nu numai de sfîntă, ci şi de unii din cei ce stăteau de faţă, care erau vrednici de o vedenie ca aceea; pentru că în popor erau mulţi creştini tăinuiţi, care s-au învrednicit de a vedea acestea.

Sfînta, stînd în apă, fără a se scufunda, cînta slăvind şi binecuvîntînd numele cel mare al Preasfintei Treimi: al Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. Apoi s-a văzut un stîlp de foc deasupra sfintei, ajungînd pînă la cer, iar pe stîlp era o cruce în chipul cristalului, care arunca raze luminoase; deci, porumbiţa aceea, zburînd, a şezut pe vîrful crucii. Atunci a venit un glas de sus în auzul tuturor, zicînd: "Pace ţie, Marino, mireasa lui Hristos! Acum vei primi din mîna Domnului cununa frumuseţii cea neveştejită şi te vei odihni cu sfinţii în împărăţia cerurilor!" Poporul auzind acel glas, încă şi pe muceniţă văzînd-o ieşind din apă cu trupul sănătos, neavînd pe sine nici urmă de arsuri, ci fiind întreagă, albă cu trupul şi frumoasă, îndată o mulţime mare de bărbaţi şi de femei au crezut în Hristos şi s-au mărturisit că sînt creştini, arătîndu-se gata de moarte pentru Hristos. Ighemonul s-a înspăi-mîntat văzînd întoarcerea către Hristos a poporului celui atît de numeros. Deci, nu ştia ce să facă.

El, umplîndu-se de mînie, a scos oastea pe care o avea înarmată cu săbiile trase asupra poporului şi a poruncit ca pe toţi cei ce slăveau numele lui Hristos să-i taie. Deci, cîţi erau acolo necredincioşi sau fricoşi, aceia au fugit. Iar cîţi cu adevărat au crezut, aceia singuri s-au plecat sub sabie. Atunci au căzut ucişi din amîndouă părţile ca la cincisprezece mii. Aceia, botezîndu-se în sîngele lor şi curăţindu-se de toate păcatele, au intrat întru bucuria Domnului lor, încununaţi cu mucenicie.

După aceasta, eparhul a condamnat şi pe muceniţă a fi tăiată cu sabia. Deci, Sfînta Marina, fiind scoasă afară la locul cel de tăiere, a cerut puţină vreme la cei ce o duceau pe ea şi, întor-cîndu-se spre poporul cel ce venea după dînsa, îi sfătuia pe toţi să cunoască pe Unul adevăratul Dumnezeu, făcătorul lor, şi să fugă de înşelăciunea diavolească şi de pierderea închinării de idoli. Apoi, plecîndu-se la rugăciune, s-a rugat din destul pentru toţi. Atunci, deodată s-a cutremurat pămîntul şi a venit frica peste toţi. Mulţi au căzut la pămînt de frică, chiar şi călăul, pentru că Domnul nostru Iisus Hristos, cu sfinţii Săi îngeri, S-a arătat din cer miresei Sale, chemînd-o pe dînsa întru odihna Sa, întinzîndu-şi mîinile ca să-i primească sufletul ei. Ea, umplîndu-se de negrăită bucurie, a rugat pe călău ca degrabă să-şi săvîrşească porunca lui. Deci, ea şi-a plecat cinstitul său cap sub sabie şi astfel a fost tăiat, iar sufletul i s-a luat cu mîinile Domnului şi l-a dus la locaşurile cereşti.

Sfînta Mare Muceniţă Marina şi-a sfîrşit nevoinţa muceniciei sale, în 17 zile ale lunii iulie. Pătimirea a scris-o cel ce a văzut cu ochii, robul lui Dumnezeu Teofim, care a privit la toate muncile ei. El s-a învrednicit de aceleaşi vedenii, care i s-au descoperit sfintei. Astfel, el a dat credincioşilor spre folos şi spre cinstea şi pomenirea iubitei mirese a lui Hristos, Marina, şi spre slava iubitorului de oameni, Hristos, Mîntuitorul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Emilian (18 iulie)

Pe vremea împărăţiei păgînului împărat Iulian, depărtatul de Dumnezeu, s-a pornit o cumplită prigoană împotriva creştinilor, ca un vifor şi furtună, încît s-a tulburat toată lumea. El dăduse poruncă, trimiţînd ighemoni aspri, în toată stăpînirea Romei, prin toate ţările şi cetăţile, ca toţi creştinii din toată seminţia şi neamul şi de toată vîrsta, să fie daţi fără de milă la cumplite chinuri. Cu o nedreaptă poruncă ca aceea, Iulian, întărîtîndu-se cu mînie şi cu vrajbă împotriva lui Hristos şi a robilor Lui, a stricat legile cele drepte, şi a umplut Răsăritul şi Apusul de sîngele creştinilor.

Şi a aşezat în cetatea Durostor, care se află în ţara Mîsiei, pe un muncitor nemilostiv, anume Capitolin, plin de înşelăciune şi cu mintea întunecată, pierzător de oameni şi iubitor de idoli.

Acesta, intrînd în templu, după ce a adus jertfe tuturor zeilor săi, s-a întors în palatul său. În altă zi a ieşit la locul cel de judecată, care era în priveliște şi a şezut pe un scaun înalt, cu mare mîndrie şi cu îngrozire spre înfricoşarea creştinilor. Deci, punînd de faţă porunca împărătească, întreba cu dinadinsul de este cineva în cetate, care se împotriveşte zeilor şi mărturiseşte că este creştin. Cetăţenii cu jurămînt îl încredinţau că nu este în cetatea lor nici unul din acel fel; ci toţi cu închinăciune şi cu jertfe, cinstesc pe zei în toate zilele.

Auzind acestea, ighemonul Capitolin s-a bucurat foarte mult, şi a poruncit să fie chemate la un ospăţ toate căpeteniile sale, zicîndu-le: "De vreme ce vă văd pe voi slujind cu osîrdie părinteştilor zei, se cade ca în ziua de astăzi să mîncăm, să bem şi să ne veselim împreună".

În acea cetate era un creştin tăinuit cu numele Emilian, rob al oarecărui bărbat cinstit şi mai mare al cetăţii. Pe cînd aceştia petreceau împreună cu Capitolin, fericitul Emilian, aflînd vreme bună să cîştige cununa vieţii celei de sus, fiindcă se socotea pe sine creştin nu numai în faţa lui Dumnezeu şi a îngerilor, ci cunoscut şi în faţa oamenilor şi ca lucrul acesta să fie arătat tuturor, îmbrăcat fiind totdeauna ca un viteaz ostaş al lui Hristos cu platoşa credinţei şi cinstita cruce, a intrat în capiştea idolească şi, luînd un ciocan de fier, a răsturnat cu mîinile sale toţi idolii, sfărîmîndu-i în bucăţi. Apoi a răsturnat altarul lor, jertfele care erau înaintea lor le-a aruncat, a spart sfeştnicele şi a vărsat toate vasele.

După plecarea lui, a intrat în capişte un elin oarecare, servitorul lui Capitolin, şi văzînd toate sfărîmate, s-a spăimîntat. Alergînd, a vestit ighemonului şi tuturor căpeteniilor ce erau la masă cu dînsul. Atunci el îndată s-a tulburat şi s-a mîniat foarte tare şi a trimis cu sîrguinţă să caute pe cel ce a îndrăznit să facă o răutate ca aceea. Alergînd trimişii degrabă, au văzut pe un oarecare ţăran venind de la ţarină, mergînd pe lîngă capişte; deci, prinzîndu-l pe acela, l-au adus la palatul lui Capitolin, tîrîndu-l ca pe un tîlhar. După el venea mult popor cu slujitorii idoleşti, plîngîndu-se de sfărîmarea zeilor lor.

Fericitul Emilian, văzînd aceasta, a gîndit în sine, zicînd: "De voi tăinui eu lucrul meu, apoi ce folos va fi din aceasta; oare nu mai rău voi îngreuna conştiinţa mea, făcîndu-mă pricinuitor de moartea omului nevinovat şi voi fi pedepsit ca un ucigaş înaintea lui Dumnezeu?" Aceasta gîndind, el a alergat la cei ce trăgeau şi băteau pe omul acela, i-a oprit pe dînşii şi cu glas mare a strigat: "Lăsaţi pe acest nevinovat, şi luaţi-mă pe mine; pentru că eu am sfărîmat şi am călcat pe zeii voştri cei fără de suflet". Deci, apucîndu-l soldaţii l-au dus cu bătăi şi cu ocări la palatul lui Capitolin, lăsînd pe omul acela.

Ighemonul, şezînd înaintea poporului la obişnuita lui judecată şi văzînd pe Emilian, a zis către cetăţeni: "Cine este acesta?" Iar cetăţenii au zis: "Acesta este cel ce a sfărîmat pe zeii noştri şi a răsturnat jertfele". Ighemonul, umplîndu-se de mînie, a grăit către cetăţeni cuvinte mai aspre: "Voi aţi zis că nu este în cetatea voastră nici un potrivnic zeilor, dar iată, prin nepurtarea voastră de grijă, s-a găsit unul ca acesta; pentru această pricină veţi plăti la visteria împărătească o litră de aur".

Aceasta zicînd către cetăţeni, s-a întors spre fericitul Emilian şi a început a-l întreba pe el cu mînie, zicîndu-i: "Cap necurat, să ne spui nouă cum te numeşti?" Emilian, viteazul ostaş al lui Hristos, a răspuns: "Sînt creştin". Ighemonul, mîniindu-se şi mai mult, a zis: "Necuratule, numele tău să ni-l spui". Mucenicul a răspuns: "Dacă mă întrebi de numele meu obişnuit, să ştii că părinţii mei m-au numit Emilian, iar Hristos, adevăratul Dumnezeu, m-a învrednicit a fi şi a mă numi creştin". "Spune-ne cine te-a îndemnat să aduci astfel de ocări nemuritorilor zei?"

Atunci robul lui Dumnezeu a răspuns: "Dumnezeu şi sufletul meu mi-au poruncit să sfărîm idolii cei fără de suflet care se numesc de voi zei. Aceasta am făcut ca să se arate tuturor că sînt pietre fără suflet, muţi şi surzi, în care nu se află nici un fel de grăire. Deci, să ştii că nu am adus ocară adevăratului Dumnezeu, Care a făcut toate, ci am defăimat zeii voştri cei mincinoşi, care n-au creat nimic, ca să piară în veci, ca unii ce sînt făcuţi de voi".

Capitolin a întrebat iarăşi: "Singur tu ai sfărîmat pe zei, sau a fost şi altcineva cu tine?" Sfîntul Emilian a răspuns: "Singur eu, cu ajutorul lui Hristos, am sfărîmat pe zeii voştri; iar jertfele şi lumînările lor le-am călcat în picioare; astfel că nici unul n-a putut să-şi izbîndească strîmbătatea sa, nici să scape din mîinile mele, pentru că n-au putere, nici simţire. Cu dreptate spune Sfînta Scriptură: *Să se facă asemenea lor, cei ce-i fac pe ei şi toţi cei ce se încred în ei!*

Atunci ighemonul, mîniindu-se, a poruncit să-l dezbrace spre bătăi. Mucenicul fiind dezbrăcat pentru bătăi, ighemonul a zis către el: "Ticălosule, spune-ne cine te-a îndemnat să necinsteşti pe zei?" Sfîntul, cu mare îndrăzneală i-a răspuns: "Ţi-am spus mai înainte şi îţi spun şi acum că nimeni altul decît numai Dumnezeu mi-a poruncit să fac aceasta".

Auzind ighemonul aceasta, a zis către slujitori: "Întindeţi-l şi-l umpleţi de răni adînci, ca să ştie că îndrăzneala lui nu-i va ajuta, nici nu-l va elibera din mîinile mele". Mucenicul fiind bătut cumplit şi pămîntul roşindu-se de sîngele său, ighemonul a zis către dînsul: "Spune cine te-a îndemnat să faci răul acesta?" Iar muceni-cul a răspuns: "Ţi-am spus şi tot nu mă crezi? Dumnezeu mi-a poruncit mie şi sufletului meu, însă nici un rău nu am făcut, ci bine; pentru că am ruşinat pe diavol şi am preamărit pe Dumnezeu!"

Ighemonul Capitolin a zis către slujitori: "Întorceţi-l şi-l loviţi pe pîntece şi pe piept, pentru că este îndrăzneţ şi neascultător legilor împărăteşti". După ce mucenicul a fost bătut multă vreme fără de cruţare, ighemonul a poruncit să înceteze cu bătaia şi a zis către sfînt: "Rob eşti, sau liber?" Sfîntul Emilian a

răspuns: "Sînt rob al lui Hristos şi slujitor unui om oarecare, prefectul acestei cetăţi". Auzind ighemonul aceasta, s-a mîniat foarte mult pe omul acela din cetate care era stăpînul lui Emilian, că ţine la dînsul pe un rob potrivnic zeilor şi nesupus poruncii împăratului; de aceea a pus asupra lui condiţie ca să dea la visteria împărătească o litră de argint; iar mucenicului i-a zis: "La ce-ţi va folosi mărimea trupului tău? Căci ai dispreţuit să te împotriveşti chinurilor, ca să te arăţi mai nevrednic dintre toţi. Pentru aceasta, ca nu cumva şi alţii să se gîndească la acestea şi, prin tine, să se rătăcească în numele tău, tu singur vei fi aruncat în flacăra cuptorului".

Atunci, Sfîntul Emilian a zis servitorilor: "Liberaţi-mă puţin ca să mă rog Dumnezeului meu". Deci, după ce s-a rugat şi şi-a împlinit rugăciunea, îndată slujitorii şi poporul, luînd pe sfînt, l-au scos afară din cetate şi, aprinzînd un foc mare aproape de malul rîului Dunărea a aruncat într-însul pe Sfîntul Mucenic Emilian, socotind că va deveni îndată cenuşă. Dar văpaia focului, înconjurînd pe sfînt, nu s-a atins de dînsul, ci l-a păzit întreg şi neatins, iar pe slujitorii lui Capitolin, ce erau aproapre, i-a cuprins flacăra şi i-a ars de tot.

Văzînd Slăvitul Mucenic Emilian că focul nu l-a atins, a mărit pe Dumnezeu şi, întorcîndu-se către răsărit, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi, ridicîndu-şi privirile către cer, a zis: "Doamne, Iisuse Hrisoase, primeşte duhul meu!" Şi, zicînd astfel, a adormit în pace. Iar focul fiind stins, trupul său a rămas nevătămat de foc, încît nici perii capului n-au ars. După aceasta, cetăţenii care erau în taină creştini, mergînd la femeia ighemonului, care asemenea era în taină creştină, au spus ei toate cele despre sfînt, îndemnînd-o să ceară de la bărbatul ei trupul mucenicului spre îngropare.

Deci, femeia, rugîndu-se de bărbatul său, acela i-a poruncit să-l ia fără temere. Credincioşii, luînd trupul Sfîntului Emilian, l-au îngropat cu pînze curate, l-au uns cu aromate şi apoi l-au îngropat cu cinste cu psalmi şi cu cîntări, în locul numit Ghizidina, departe de cetatea Durostor ca la trei stadii.

Sfîntul Mucenic Emilian a pătimit pentru Hristos de la ighemonul Capitolin, în 18 zile ale lunii lui iulie, stăpînind în Roma Iulian Paravatul, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh I se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Pamvo
(18 iulie)

Cuviosul Pamvo a vieţuit în pustia munţilor Nitriei, din părţile Egiptului, pînă la adînci bătrîneţi.

Despre viaţa lui cea sfîntă, îmbunătăţită şi lui Dumnezeu plăcută, se mărturiseşte de mulţi şi mari părinţi. Despre aceasta ne va arăta cuvîntul ce ne stă înainte, care este luat din diferite cărţi. La început, Cuviosul Antonie cel Mare a zis despre dînsul: "Că frica lui Dumnezeu a făcut a petrece într-însul Duhul lui Dumnezeu". Cuviosul Pimen a zis: "Trei lucruri am văzut la părintele Pamvo: postirea în toate zilele, tăcerea şi lucrul mîinilor".

Cuviosul Teodor Studitul, despre acest fericit părinte, dă mărturie în acest fel: "Pamvo să se fericească după vrednicie şi cu lucrul şi cu cuvîntul, ca un înalt părinte". Iar Socrat Scolasticul scrie despre dînsul: "Pamvo la începutul călugăriei sale, nefiind cărturar, s-a dus la unul dintre fraţi, care era învăţător de carte, voind să înveţe de la dînsul psalmii lui David. Cînd a auzit întîiul stih al psalmului 38, care zice: *Zis-am că voi păzi căile mele, ca să nu greşesc cu limba mea...*, n-a mai voit să asculte celelalte stihuri, ci s-a dus, zicînd: "Acest stih singur îmi este destul, dacă voi învăţa să-l împlinesc cu fapta"; deci n-a mai voit să se ducă la dascăl.

După şase luni, dascălul, văzîndu-l într-un loc, a zis către dînsul: "Pentru ce n-ai mai venit la mine?" Pamvo a răspuns: "N-am învăţat încă a săvîrşi acel stih cu fapta". Trecînd mulţi ani după aceea, unul din

părinţi, cunoscut lui, l-a întrebat: "Frate, acum ai învăţat stihul acela?" Pamvo a răspuns: "L-am învăţat 19 ani neîncetat şi abia m-am deprins a face cu fapta ceea ce învaţă acel stih". Cuviosul Pamvo, deşi n-a fost cărturar de la început, dar după aceea, fiind înţelepţit de Dumnezeu, avea destulă înţelegere a dumnezeieştilor Scripturi - precum scrie Paladie despre dînsul -, încît multora le-a fost învăţător.

Cuviosul Pamvo a petrecut trei ani de zile, rugîndu-se la Dumnezeu şi zicînd: "Să nu mă slăveşti pe pămînt!" Şi atît l-a slăvit Dumnezeu încît nu putea să se uite cineva la faţa lui, de slava care o avea.

Ucenicii lui au fost cei patru fraţi slăviţi în părţile Egiptului: Dioscor, Amonie, Evsevie şi Eftimie, care se numeau "lungi" şi care s-au pomenit şi în viaţa Sfîntului Ioan Gură de Aur. Dintre aceia, cel dintîi, Dioscor (Notă - Acest Dioscor a fost altul, care a trăit mai înainte cu anii, nu acela care a fost eretic şi care a fost anatematizat de al IV-lea Sinod din toată lumea al Sfinţilor Părinţi, ce s-a ţinut în Calcedon în anul 451), a fost episcop al Ermopoliei, asemenea a fost ucenic al lui Pamvo şi cinstitul Dracontie, care se pomeneşte în viaţa Cuviosului Ilarion cel Mare şi care a fost episcop şi mărtu-risitor al lui Hristos, pătimind izgonire de la arieni. Unor ucenici ca aceştia a fost Pamvo învăţător.

Cuviosul Pamvo, între alte multe şi mari fapte bune, avea şi aceasta, ca să treacă cu vederea aurul şi argintul. Cînd Sfînta Melania Romana şi-a împărţit pentru Hristos toată averea sa la cei ce aveau trebuinţă, a ajuns în Alexandria. Auzind despre Cuviosul Pamvo, s-a dus la dînsul în pustie cu preotul Isidor, primitorul de străini al alexandrenilor, aducînd cu sine trei sute de litre de argint. Deci, ea l-a rugat să-şi ia din argintul adus cît va voi. Dar el nici nu s-a uitat spre acel argint şi nici din lucrul mîinilor n-a încetat, pentru că împletea o rogojină, decît numai a răspuns către dînsa, grăind: "Domnul să-ţi răsplătească ţie după osîrdia care o ai către Dînsul". Supărîndu-l ea cu rugăminţile ei de a lua ceva, cuviosul a grăit către fratele, care îl slujea: "Să iei ceea ce-ţi va da şi să duci să împărţeşti la fraţii care sînt în Liva şi prin insule, deoarece sînt foarte lipsiţi, fiind pămîntul neroditor. Iar la mînăstirile care sînt în Egipt să nu dai nimic, căci pămîntul lor are îndestulare şi pot să se hrănească din osteneala lor".

Fericita Melania a adus tot argintul şi l-a dat în mîinile fratelui acela să-l împartă; apoi a zis către Cuviosul Pamvo: "Părinte, să ştii că argintul ce îţi dau este trei sute de litri". El a răspuns: "O, fiică, Dumnezeu nu are trebuinţă să ştie cît argint ai adus, pentru că Cel ce măsoară pămîntul cu palma şi pune munţii cu măsura, au nu ştie măsura argintului tău? Dacă mi l-ai fi adus mie, cu dreptate mi-ai fi spus măsura argintului ce mi-ai dat; dar de vreme ce îl dai lui Dumnezeu, care n-a defăimat nici pe cei doi bani ai văduvei, ci i-a primit mai bine decît multe bogăţii, de aceea taci şi nu trîmbiţa înaintea ta".

Cuviosul Pamvo l-a trimis odată pe ucenicul său ca să vîndă rucodelia sa. Stînd 16 zile în cetate, noaptea dormea în tinda bisericii Sfîntului Apostol Marcu; şi, văzînd slujba Bisericii şi învăţînd şi cîteva tropare, s-a întors la bătrînul. Deci i-a zis lui bătrînul: "Te văd, fiule, tulburat. Nu cumva vreo ispită ţi s-a întîmplat în cetate?" Răspuns-a fratele: "Cu adevărat, părinte, întru lenevire cheltuim zilele noastre în pustia aceasta şi nici canoane, nici tropare nu cîntăm. Mergînd în Alexandria, am văzut pe cei din biserică cum cîntă şi m-am întristat că nu cîntăm şi noi canoanele şi troparele". I-a zis lui bătrînul: "Amar nouă, fiule, că au ajuns zilele în care vor lăsa călugării hrana cea tare, cea zisă prin Sfîntul Duh, şi vor urma cîntărilor şi glasurilor, căci, ce umilinţă şi ce lacrimi se nasc din tropare cînd stă cineva în chilie sau în biserică şi îşi înalţă glasul său ca neputincioşii? Că, dacă înaintea lui Dumnezeu stăm, sîntem datori să stăm cu multă umilinţă şi nu cu răspîndire; că n-au ieşit călugării în pustie ca să stea înaintea lui Dumnezeu şi să se răspîndească şi să cînte cîntări, să pună glasurile la rînduială cu meşteşug, ci sîntem datori, cu frica lui Dumnezeu şi cu cutremur, cu lacrimi şi suspine, cu glas evlavios, umilit, măsurat şi smerit, să aducem Domnului rugăciune.

Că iată zic ţie, fiule, vor veni zile cînd vor strica (răstălmăci) creştinii cărţile Sfintelor Evanghelii şi ale Sfinţilor Apostoli şi ale dumnezeieştilor Prooroci, ştergînd Sfintele Scripturi şi scriind tropare şi cuvinte elineşti. Şi se va revărsa mintea la acestea, iar de la acelea se va depărta. Pentru aceasta părinţii noştri au zis: "Cei ce sînt în pustia aceasta, să nu scrie vieţile şi cuvintele părinţilor pe pergament, ci pe hîrtie, că va să şteargă neamul cel de pe urmă vieţile părinţilor şi să scrie după voia lor, fiindcă mare este necazul ce va să vină"".

Şi a continuat bătrînul: "În astfel de vremuri se va răci dragostea multora şi va fi necaz mult. Năpădirile păgînilor şi pornirile popoarelor, neastîmpărul împăraţilor, desfătarea preoţilor, lenevirea călugărilor. Vor fi egumeni nebăgînd seamă de mîntuirea lor şi a turmei, osîrdnici toţi şi silitori la mese şi gîlcevitori; leneşi la rugăciune şi la clevetiri osîrdnici, gata a osîndi vieţile bătrînilor şi cuvintele lor, nici urmîndu-le, nici auzindu-le, ci mai vîrtos ocărîndu-le şi zicînd: "De am fi fost noi în zilele lor, ne-am fi nevoit şi noi". Iar episcopii în zilele acelea se vor sfii de feţele celor puternici, judecînd judecăţi cu daruri, nepărtinind pe cel sărac la judecată, necăjind pe văduve şi pe sărmani neajutîndu-i. Încă şi în popor va intra necredinţă, erezie, curvie, urîciune, vrajbă, zavistie, întărîtări, furtişaguri şi beţie". Şi a întrebat fratele: "Şi ce va face cineva în vremile şi anii aceia?" Răspuns-a bătrînul: "Fiule, în acele zile, cel ce-şi mîntuieşte sufletul său, mare se va chema în Împărăţia cerurilor".

Au venit odată patru pustnici la Cuviosul Pamvo, purtînd piei. Şi au vestit fiecare fapta cea bună a celuilalt, nefiind acela de faţă. Unul postea mult, cel de al doilea era neagonisitor şi cel de al treilea a cîştigat multă dragoste. Se spunea încă şi de cel de al patrulea că 22 de ani avea de cînd era sub ascultarea unui bătrîn. Le-a răspuns lor Cuviosul: "Vă zic vouă că fapta cea bună a acestuia este mai mare, căci fiecare dintre voi, fapta bună care a cîştigat-o, cu voia sa a agonisit-o; iar acesta, tăindu-şi voia, voia altuia o face. Căci acst fel de bărbaţi sînt mărturisitori, dacă pînă la moarte se vor păzi aşa.

Odată, a venit la acest Cuvios Pamvo părintele Pior şi a adus cu sine partea sa de pîine uscată. Pamvo l-a întrebat: "Părinte, pentru ce ai adus pîine cu tine?" Pior a răspuns: "Ca să nu te împovărez, adică să nu împuţinez pîinea ta, ci s-o mănînc pe a mea". După cîteva zile, ducîndu-se şi Cuviosul Pamvo la părintele Pior, a luat asemenea cu sine o parte uscată din pîinea sa şi a înmuiat-o în apă. Pior, văzînd, a zis: "Părinte, pentru ce ai adus pîinea înmuiată în apă?" Pamvo a răspuns: "Ca să nu te împovă-rez, nu numai cu pîinea, dar nici cu apa".

Într-o vreme oarecare Sfîntul Atanasie, Episcopul Alexandriei, l-a rugat pe părintele Pamvo să vie la dînsul în eparhie. Deci, pogorîndu-se, a văzut o femeie uşuratică; era foarte împodobită spre ademenirea oamenilor. Dar stareţul, văzînd-o astfel, a început a plînge. Fraţii l-au întrebat: "Părinte, pentru ce plîngi?" El a răspuns: "Plîng pentru două pricini: una, pentru pierderea sufletului acestei femei, iar alta, pentru nesîrguinţa mea către sufletul meu, precum are femeia aceea grijă pentru trupul său. Pentru ca să fie plăcută oamenilor, s-a împodobit atîta, iar eu nu mă îngrijesc să-mi împodobesc sufletul, ca să fie plăcut lui Dumnezeu".

Odată, Cuviosul Pamvo, umblînd prin părţile Egiptului cu cîţiva fraţi, a văzut nişte mireni şezînd, nebăgînd de seamă călugării care treceau. El a zis către acei mireni: "Sculaţi-vă şi vă plecaţi călugărilor, ca să fiţi binecuvîntaţi de dînşii; pentru că aceştia vorbesc adesea cu Dumnezeu şi gura lor este sfîntă!"

Cuviosul Pamvo, fiind plin totdeauna de umilinţă, nu rîdea, nici nu zîmbea vreodată. Într-o zi diavolii, voind să-l facă să rîdă, au legat o pană cu o funie şi o trăgeau înaintea ochilor lui, ca pe o bîrnă, şi certîndu-se unii cu alţii, strigau: "Ajutaţi! Ajutaţi!" Părintele Pamvo, văzînd aceea a rîs, iar diavolii au început a dănţui, strigînd: "Ha, ha! Pamvo a rîs!" El le-a răspuns, grăind: "N-am rîs, ci am batjocorit neputinţa voastră; că sînteţi atîţia şi nu puteţi să duceţi o pană". Atunci diavolii, umplîndu-se de ruşine, au fugit.

Ucenicii lui ne spuneau despre dînsul şi aceasta, că era foarte păzit în vorbire şi cu multă socoteală în răspunsuri. Cînd îl întreba cineva din dumnezeiasca Scriptură, sau despre vreun lucru oarecare, nu răspundea îndată; ci mai întîi socotea în sine cu multă tăcere şi zicea de multe ori: "N-am aflat ce să răspund împotriva întrebării acesteia". Dar abia după trei zile, sau după trei săptămîni, iar uneori abia după trei luni, dădea răspuns la întrebare. Răspunsul lui era adevărat şi foarte folositor, căci îi venea de la înţelegerea ce o avea din darul lui Dumnezeu; pentru aceea toţi primeau din gura lui cuvîntul cu frică, pentru că Dumnezeu grăia prin gura lui.

În zilele acestui cuvios părinte, în părţile acelea ale Egiptului erau doi fraţi de un pîntece, Paisie şi Isaia. Ei erau fii de părinţi bogaţi, pentru că tatăl lor fusese neguţător slăvit, care umblase cu neguţătoria

cea de mult preţ pînă în Spania. Amîndoi acei fraţi, după moartea părinţilor lor, împărţind între ei averea cea multă, care le rămăsese lor, au zis unul către altul: "O, frate, ce fel de viaţă să ne alegem noi? De vom fi neguţători, ca şi tatăl nostru, apoi cine ştie cui vor rămîne ostenelile noastre. Şi încă va trebui să ne temem, ca să nu cădem în oarecare primejdii sau în tîlhării sau în înecarea mării. Deci, să ne alegem viaţa călugărească, ca şi averile părinteşti să le punem în vistieria cerească şi sufletele noastre să nu le pierdem".

Astfel, amîndoi sfătuindu-se, s-au lepădat de lume. Drept aceea, unul împărţind îndată partea sa la săraci, biserici şi mînăstiri, s-a dus în pustie. El a căutat să înveţe un meşteşug, ca să lucreze ceva şi să poată să se hrănească din osteneala mîinilor sale. Deci vieţuia singur întru Dumnezeu, silindu-se la postire şi la rugăciune. Iar celălalt, zidindu-şi o mînăstire mică, nu departe de locuinţele mireneşti, şi primind puţini fraţi la sine, se nevoia cu iubirea de străini şi cu hrănirea săracilor. Căci, zidind o casă primitoare de străini, pe toţi cei ce veneau la dînsul îi odihnea, şi slujea bolnavilor cu toată osîrdia. În zilele de sîmbătă şi Duminică, punea cîte două, trei şi patru mese pentru cei săraci. Astfel amîndoi acei fraţi, trăind cîţiva ani, s-au mutat către Domnul.

După sfîrşitul lor, a fost între fraţi o duhovnicească cercare şi iscodire pentru acei fraţi. Unii lăudau mai mult pe cel ce şi-a împărţit averea şi s-a dus la linişte în pustie; iar alţii cinsteau mai mult pe celălalt, care, din averile sale, a slujit străinilor, săracilor şi bolnavilor. Din această pricină, fraţii, neînvoindu-se între ei cîtăva vreme, au mers să întrebe despre aceasta pe Cuviosul Pamvo; fiindcă voiau să ştie, a cărui viaţă din acei doi fraţi este mai plăcută lui Dumnezeu şi care dintr-înşii a cîştigat mai multă răsplătire.

Cuviosul Pamvo, auzind întrebarea lor, le-a răspuns: "Amîndoi sînt desăvîrşit plăcuţi înaintea lui Dumnezeu, pentru că primitorul de străini s-a asemănat dreptului Avraam, iar pustnicul, Sfîntului prooroc Ilie; deci, amîndoi au bineplăcut lui Dumnezeu!" Dar fraţii încă nu se învoiau, ci vorbeau între ei cu împotrivire, unii fericind mai mult pe pustnic, şi ziceau: "Acela a împlinit porunca Evangheliei: *Vindeţi averile tale şi dă-le săracilor...*, căci, făcînd astfel şi luîndu-şi crucea, a urmat lui Hristos, petrecînd în toate zilele în foame şi în sete. Iar celălalt, primitorul de străini din averile sale, deşi slujea săracilor, însă şi el însuşi avea răcorire, mîncînd şi bînd cu străinii şi gustînd cu bolnavii".

Iar ceilalţi ziceau: "Şi primitorul de străini a împlinit cuvîntul lui Hristos, Care a zis în Evanghelie: *N-am venit ca să-mi slujească Mie, ci ca să le slujesc Eu lor...*; căci a slujit la mulţi ieşind în toate zilele în calea poporului, căutînd străini, săraci, bolnavi, nevoiaşi şi aducîndu-i în casa sa îi îndestula cu de toate. Dacă pentru un pahar de apă rece, care se dă celui însetat, este făgăduită plată de la Dumnezeu, apoi cît de mare plată va avea fratele acela, care a primit stăini, a îndestulat numeroşi flămînzi şi însetaţi şi a slujit tuturor bolnavilor?"

Cuviosul Pamvo, văzînd neînţelegerea dintre fraţi, le-a zis: "Fraţilor, îngăduiţi-mi puţin, pînă voi cîştiga adeverire de la Dumnezeu şi după aceea vă voi spune!" Trecînd cîteva zile, fraţii iarăşi au venit la dînsul, voind să afle răspuns la întrebarea lor. Stareţul le-a zis: "Vă grăiesc înaintea lui Dumnezeu, că pe acei doi fraţi, Paisie şi Isaia, i-am văzut stînd împreună în Rai". Toţi fraţii, auzind aceasta, s-au mîngîiat şi au lăudat pe Dumnezeu.

Din acea descoperire a cuviosului, care i s-a făcut pentru cei doi fraţi, era arătat tuturor cît de mare dar avea el de la Dumnezeu; căci mai înainte de sfîrşitul său, s-a învrednicit a avea bunătăţile Raiului şi din vederea acelora, şi mai ales din darul lui Dumnezeu ce-l avea într-însul, s-a făcut asemenea cu vieţuitorii. El trăind încă între oameni în chip stricăcios, de acum chipul nestricăciunii Raiului îl arăta în faţa sa, fiind luminat nu numai cu sufletul, dar şi cu trupul. Faţa lui strălucea cu slavă, ca altădată faţa Sfîntului Prooroc Moise, despre care lucru se scrie în Pateric astfel: "Cuviosul Pamvo a petrecut trei ani, rugîndu-se lui Dumnezeu şi zicînd: "Doamne, mă rog Ţie, să nu mă preamăreşti pe mine pe pămînt!"" Dar Dumnezeu Care preamăreşte pe plăcuţii Săi, atît l-a preamărit, încît fraţii nu puteau să privească la faţa lui, de slava pe care o avea. Astfel sfîntul a fost preamărit în trup pe pămînt, mai înainte de preamărirea sa cea din ceruri.

Cînd s-a apropiat de fericitul său sfîrşit, după şaptezeci de ani ai vieţii sale, a zis către fraţii care stăteau împrejurul lui: "De cînd m-am sălăşluit în această pustie şi am zidit chilia în care m-am aşezat, n-am petrecut nici o zi în care să nu fi lucrat ceva cu mîinile, pînă cînd oboseam. Nici nu-mi aduc aminte ca să fi mîncat cîndva în zadar pîine dată de cineva; ci mîncm pîinea pe care eu singur o aveam din osteneala mîinilor mele. Din gura mea n-a ieşit vreun cuvînt, de care să mă ruşinez în ceasul acesta sau să mă căiesc. Acum mă duc la Dumnezeu, aşa ca, cel ce nici n-am început a vieţui cu plăcere dumnezeiască şi călugărească". Zicînd aceasta, şi-a dat cinstitul şi sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, neavînd nici un fel de durere trupească.

Aşa a fost viaţa şi sfîrşitul acestui plăcut al lui Dumnezeu, ale cărui sfinte rugăciuni să ne ajute şi nouă păcătoşilor a ne povăţui la viaţa cea plăcută lui Dumnezeu, ca să cîştigăm din milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - Viaţa acestui cuvios este adunată de la diferiţi scriitori: din Lavsaiconul lui Paladie, cap. 10, din cartea lui Rufin preotul, Despre vorbirile părinteşti, din cartea lui Eraclid, Raiul, cap. 1, de la Socrat scolasticul, cartea IV, cap. 18, şi din Patericul Egiptean.

Cuviosul Ioan mult pătimitorul
(18 iulie)

Prin multe nevoinţe ni se cade nouă a intra în împărăţia Domnului, zice Sfîntul Pavel, învăţătorul neamurilor. Cu el împreună, tot aşa ne spune şi acest iubit ucenic al lui Iisus, Ioan feciorelnicul, zicînd: *Eu sînt Ioan, fratele şi părtaşul vostru în necazuri.* Aceeaşi împreună glăsuire este potrivită şi iubitului ucenic al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cel din mînăstirea Pecersca, adică al lui Ioan Feciorelnicul, ce este de neam rusesc şi care se mai numeşte "mult pătimitor", pentru că a pătimit cu adevărat multe necazuri. El şi-a avut fecioria logodită Mirelui cel ceresc, precum singur şi-a mărturisit viaţa sa cea mult chinuită, fiind aproape de moarte, pentru o nevoie ca aceasta. De multe ori venea la acel cuvios, care se închisese într-un loc strîmt, din peştera Cuviosului Antonie, şi acolo îşi petrecea toată viaţa sa. Un frate ce se lupta cu ispita diavolească spre pofta cea trupească, acela se ruga de sfînt ca să se roage Domnului pentru uşurarea patimii lui.

Cuviosul Ioan îi grăia: "Frate, îmbărbătează-te, că are să ţi se întărească inima. *Aşteaptă pe Domnul şi păzeşte căile Lui, că Acela nu te va lăsa în mîinile vrăjmaşilor tăi, nici te va da spre vînare dinţilor lor".* Acel frate i-a răspuns: "Părinte, să mă crezi, că dacă nu-mi vei da uşurare, apoi nu mă voi odihni, ci voi trece din loc în loc". Cuviosul Ioan i-a zis: "De ce voieşti să te dai spre mîncare vrăjmaşului, şi să te asemeni omului, care stă aproape de prăpastie? La acela venind vrăjmaşul, deodată îl aruncă jos şi căderea lui va fi atît de cumplită, încît nu poate să se mai scoale; iar de vei petrece aici în sfînta mînăstire, vei fi asemenea ca omul ce stă departe de prăpastie. Pe acela, oricît s-ar osteni vrăjmaşul să-l tragă, nu-l va putea să-l înduplece. Astfel, Domnul, prin răbdarea ta, te va scoate din groapa patimilor şi din tina necurăţiei. Dar ascultă-mă frate, să-ţi spun ce mi s-a întîmplat în tinereţile mele. Şi el a început să-şi spună cu de-amănuntul toată viaţa sa astfel.

Cînd am venit în această sfîntă mînăstire Pecersca şi cînd am început a mă osteni după rînduiala sfîntului chip îngeresc şi călugăresc, am pătimit multe ispite de desfrînare şi nu ştiu ce nu răbdam pentru mîntuirea mea. Cîte două şi uneori cîte trei zile petreceam nemîncat, iar de multe ori şi toată săptămîna nu gustam nimic, cu multă sete mă omoram şi privegheam în toate nopţile. Astfel am petrecut trei ani, într-o pătimire rea ca aceea; dar nici aşa n-am aflat odihnă. Atunci m-am dus în peştera Cuviosului Părintelui nostru Antonie şi petreceam ziua şi noaptea, rugîndu-mă lîngă mormîntul lui. Odată am auzit glasul cuviosului către mine: "Ioane, Ioane, ţi se cade să te închizi aici în peşteră şi, prin nevedere şi prin tăcere, să ţi se uşureze războiul. Atunci Domnul te va ajuta cu rugăciunile cuvioşilor Săi.

Drept aceea, eu din ceasul acela m-am închis aici în acest loc strîmt şi chinuitor în care petrec de treizeci de ani şi abia acum cîtăva vreme am aflat odihna, căci toţi anii mă luptam cu patimile şi cu gîndurile cele trupeşti. Eu am petrecut ani cu asprime, mai întîi cu postul şi cu privegherea obosindu-mi trupul; apoi, neştiind ce să fac şi neputînd să rabd războiul cel trupesc, am socotit să vieţuiesc gol şi să pun fiare grele pe trupul meu. Astfel, de atunci pînă acum mă obosesc de răceală şi de roaderea fierului; iar cînd toate acestea nu-mi erau destule, am făcut un alt lucru: am săpat o groapă adîncă pînă la umeri şi, sosind zilele sfîntului post al Paştelui, am intrat în groapă şi mi-am împresurat tot trupul cu ţărînă, încît numai capul şi mîinile le aveam libere. Aşa am petrecut tot postul înghesuit de pămînt, neputînd a mă mişca cu trupul, dar nici aşa n-a încetat pornirea trupească şi aprinderea poftelor; căci vrăjmaşul diavol îmi făcea înfiorări, voind să mă gonească de acolo.

Meşteşugirea acestuia am simţit-o astfel: picioarele mi s-au aprins în fundul gropii, încît şi vinele se zgîrciseră într-însele; oasele trosneau, văpaia ajunsese pînă la pîntece, iar mădularele îmi ardeau. Eu însă nu băgam de seamă acea cumplită durere, ci mă bucuram cu sufletul; căci mi se fereau de întinăciune şi voiam mai bine să ard în focul acela pentru Domnul, decît să ies din groapă, batjocorit de diavol. Tot în acel timp am văzut un balaur foarte înfricoşat şi cumplit, suflînd în văpaie şi arzîndu-mă cu scîntei; acela voia să mă înghită. Lucrul acesta l-a făcut în mai multe zile, voind să mă gonească. Deci, sosind noaptea cea purtătoare de lumină a Învierii lui Hristos, a năvălit deodată asupra mea acel cumplit balaur, mi-a înghiţit capul şi mîinile în gura lui şi mi-a ars părul de pe cap şi din barbă, precum mă vezi acum. Eu, fiind cu capul în gîtul acelui balaur, am strigat din adîncul inimii mele: "Doamne, Dumnezeule, Mîntuitorul meu, pentru ce m-ai lăsat? Miluieşte-mă Stăpîne, că Tu Însuţi eşti iubitor de oameni! Mîntuieşte-mă pe mine păcătosul, Unule fără de păcat, izbăve-şte-mă de spurcăciunea fărădelegilor mele, ca să nu mă leg de lanţurile vicleanului în veci! Mîntuieşte-mă de înghiţirea vrăjmaşului acesta, că răcneşte ca un leu, voind să mă înghită! Ridică puterea Ta şi vino să mă mîntuieşti; fulgeră fulgerul Tău şi-l goneşte, ca să se stingă de la faţa Ta!" Cînd am săvîrşit rugăciunea, îndată a strălucit o lumină dumnezeiască ca fulgerul, şi acel cumplit balaur s-a stins. Cu darul lui Dumnezeu de atunci nu l-am mai văzut.

După aceea am auzit şi glasul Domnului către mine: "Ioane, Ioane, iată ţi s-a trimis ajutor; de acum să iei aminte de tine, ca să nu pătimeşti ceva mai rău în veacul ce va să fie!" Eu, închinîndu-mă, am zis: "Doamne, de ce m-ai lăsat a fi astfel muncit?" Răspuns-a mie, grăindu-mi: "După puterea răbdării tale s-a lăsat asupra ta, ca să te arăţi curat ca aurul; pentru că mai presus de putere, Dumnezeu nu dă ispite omului, ca nu cumva, slăbind, să fie batjocorit de şarpele cel viclean, ci ca un Stăpîn înţelept, robilor tari şi puternici le încredinţează lucruri mari şi grele, iar celor neputincioşi şi slabi, proaste şi uşoare. Aşa să înţelegi şi de războiul poftei trupeşti, pentru care tu singur te rogi pentru tine; însă mortului, celui ce este lîngă tine, să te rogi ca să te uşurezi de patima desfrînării; căci acesta a făcut mai mult decît Iosif şi poate să ajute celor ce pătimesc foarte tare de o patimă ca aceasta". Eu, neştiind numele unui mort ca acela, am început a striga: "Doamne, miluieşte-mă cu rugăciunile acestui cuvios! Apoi m-am înştiinţat că acela era Moise ungurul. Atunci a venit spre mine o lumină negrăită, în care sînt şi acum, netrebuindu-mi lumînare ziua şi noaptea. Asemenea şi toţi cei ce vin la mine, se satură de o lumină ca aceasta şi văd la arătare mîngîierea mea, care m-a luminat în noaptea Învierii, pentru nădejdea luminii ce va să fie".

Astfel, Cuviosul Părintele nostru Ioan, sfîrşindu-şi mărtu-risirea mult chinuitei sale vieţi, s-a întors spre cel pătimaş şi i-a mai zis: "Dar noi, frate, singuri ne-am pironit mintea spre iubirea trupească; de aceea Dumnezeu trimite patimi asupra noastră cu dreapta Sa judecată, fiindcă niciodată n-am făcut roade vrednice de pocăinţă. Deci, frate, îţi zic aceasta: să ne rugăm Cuviosului Moise, că el îţi va ajuta ţie! Atunci s-a rugat împreună cu pătimaşul şi, luînd un os din moaştele Cuviosului Moise, l-a dat lui zicînd: "Lipeşte acest os pe trupul tău". El, făcînd aceasta, a simţit îndată că i s-a stins aprinderea, i-a încetat săltarea şi i s-au omorît toate patimile desfrînării în trupul lui; şi de atunci nu i se mai făcea lui supărare.

Deci sfîntul şi pătimaşul au dat laudă lui Dumnezeu, că l-au preamărit în viaţa sa prin curăţie. Apoi Cuviosul Părintele nostru Ioan, în puţină vreme după mărturisirea chinurilor sale celor multe, în 18 zile ale lunii iulie, şi-a dat duhul în mîinile Domnului, ca să împărăţească cu El. Sfintele lui moaşte, care

izvorăsc tămăduiri, stau şi pînă acum nemişcate, ca un stîlp de tărie în faţa vrăjmaşului, acolo unde mai înainte s-a îngropat singur pînă la umeri, pe cînd se nevoia.

Cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Ioan, al cărui cinstit trup, ca al celui ce a biruit patima trupească prin multă chinuire, s-a făcut stîlp în casa lui Dumnezeu, să ne fie şi nouă a ne povăţui pe pămîntul ceresc cel făgăduit, ca şi cu o lumină şi o umbrire a stîlpului care este aproape de Moise. În acele locuri care sînt vrednice celor de la piept - adică pruncilor, nu altora, ci ca celui de la pieptul lui Hristos, aşa şi acestui feciorelnic Ioan, adică cu darul şi cu slava Celui în Treime slăvit, Căruia se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuvioasei Macrina, sora Sfîntului Vasile cel Mare
(19 iulie)

Chipul acestui cuvînt ne arată că este o epistolă, scrisă de Sfîntul Grigorie de Nîssa, fratele ei, şi trimisă către Olimpie monahul. Dar, mulţimea vorbelor covîrşind hotarele epistolei, se întinde spre povestire şi spre scriere de viaţă:

Frate Olimpie, îţi aduci aminte de vorbirea care am făcut-o între noi, cînd te-am întîmpinat în Antiohia şi cînd ai voit să te duci la Ierusalim pentru închinare la Sfintele Locuri? Atunci, pornindu-se între noi multe cuvinte - căci priceperea ta a dat pricina acestora -, a venit vorba şi despre aducerea aminte a petrecerii celei îmbunătăţite a fericitei Macrina, a cărei povestire nu-şi avea deplină adeverire din auzire de la alţii, ci din însăşi iscusirea şi cercetarea făcută. Cuvioasa Macrina a fost sora mea, născută cea dintîi din aceiaşi părinţi. Deci, fiindcă şi tu ai judecat a fi de folos sufletului această povestire, să nu se uite viaţa ei şi să se ascundă cu tăcerea, ca nefolositoare, ea s-a suit la săvîrşirea faptelor bune prin pustnicie şi nevoinţă. Pentru aceasta socotesc că este bine a mă pleca îndemnării tale şi a povesti viaţa ei cu puţine şi scurte cuvinte.

Această fecioară a fost numită de părinţii noştri Macrina. Numele acesta era, care îl avea la arătare. Ea a avut şi alt nume într-ascuns, cu care s-a numit mai înainte de a se naşte, primit printr-o dumnezeiască vedenie. Maica noastră Emilia era foarte îmbunătăţită şi dorea să-şi păzească fecioria şi să-şi petreacă viaţa fără prihană. Dar, pentru că a rămas orfană de tată şi de mamă şi fiind foarte frumoasă, mulţi se îndemnau s-o ia de soţie. Deci, dacă nu s-ar fi măritat de bunăvoie cu vreun bărbat, s-ar fi primejduit să pătimească cu sila şi s-o răpească vreunul din cei ce erau răniţi de frumuseţea ei. Pentru aceasta a primit să-şi ia bărbat pe cel mai cinstit cu viaţa, adică pe tatăl nostru, Vasile, ca să aibă păzitor al vieţii şi al întregii ei înţelepciuni. Drept aceea, cînd a venit vremea ca maica noastră să nască, a văzut în somn că purta în mîinile sale pe această pruncă, fiică a ei, şi i s-a arătat un om preaîncuviinţat, care a numit-o Tecla. Zic Tecla, aceea care are mare laudă între fecioare! Şi după ce preaîncuviinţatul acela a numit de trei ori pe pruncă Tecla, s-a făcut nevăzut, dînd uşurinţă maicii noastre ca s-o nască. Mama, după ce s-a deşteptat, îndată a născut pe sora noastră.

Deci, numele acesta de Tecla, sora noastră îl avea în ascuns; însă eu socotesc, că preaîncuviinţatul acela, care s-a arătat maicii noastre, nu avea de gînd să povăţuiască pe maica noastră să o numească Tecla; ci ca mai înainte să arate prin numele acestei fecioare, viaţa surorii noastre şi asemănarea voinţei pe care o avea împreună cu fecioara Tecla.

După ce Macrina a trecut de vîrsta pruncească şi s-a făcut îndemînatică a învăţa sfaturile acelea -, pe care le primeşte firea copiilor -, adică obiceiurile cele bune pe care părinţii săi i le-au dat, întru acelea bine a sporit. Maica noastră se sîrguia s-o înveţe cuvintele Sfintei Scripturi cele de Dumnezeu insuflate şi cele ce sînt potrivite pentru vîrsta copiilor, dar mai ales înţelepciunea lui Solomon, şi altele cîte ajută la obiceiurile cele bune ale vieţii. Cuvintele Psaltirii erau învăţătura Macrinei, pe care le zicea la timp potrivit, adică atunci cînd se scula din somn, cînd începea vreun lucru, cînd îl isprăvea, cînd sta şi se scula

de la masă şi cînd se culca, totdeauna psalmii lui David îi avea în gură ca pe o bună însoţire. Cu aceste cuvinte şi cu altele asemenea, Cuvioasa Macrina creştea cu învăţătura.

Cînd a învăţat să facă şi lucru sfinţit de mînă, a împlinit vîrsta de 12 ani, în care începe a străluci floarea tinereţii. Pentru aceea ea era vrednică de minune; căci, deşi frumuseţea ei era ascunsă, cu toate acestea nu s-a tăinuit, ci mulţi gîndeau cum că Macrina avea acel fel de frumuseţe, cum în toată patria ei nu se mai afla. Mulţi tineri alergau la părinţii noştri şi o cereau lor de soţie. Dar tatăl nostru, fiind înţelept şi vrednic a judeca socoteala şi aşezarea cea bună a oamenilor, a alergat la un tînăr de neam bun, iscusit la învăţătură şi strălucit la întreaga înţelepciune şi a hotărît ca acela să o însoţească pe tînăra noastră soră Macrina, dar numai după ce va veni în vîrstă. Pentru aceasta, tînărul acela trăgea nădejde că avea să ia pe Macrina de soţie şi, ca arvună, a dat în cuvinte tatălui nostru, dovada pe care o avea, apărîndu-se şi sprijinindu-se cu dînsele faţă de cei ce-l nedreptăţeau. Cu toate acestea, moartea i-a luat aceste bune nădejdi, răpindu-l din viaţa aceasta în floarea tinereţii.

Fecioara Macrina ştia de făgăduinţa făcută de tatăl nostru, ca să o mărite după dînsul. Însă, deoarece acea hotărîre s-a împiedicat prin moartea tînărului, ea a socotit ca şi cum nunta s-ar fi făcut; deci, a judecat în mintea ei să rămînă de aici înainte supusă nunţii aceleia şi a doua oară să nu se mai mărite. Cînd părinţii îi ziceau despre nuntă, fiindcă mulţi o cereau pentru frumuseţea ei, ea le răspundea că era lucru necuviincios şi afară de lege, ca să nu primească nunta care s-a hotărît mai înainte de tatăl nostru. Ea zicea: "De ce să mai fac altă nuntă, deoarece oamenilor le este hotărîtă o nuntă, o naştere şi o moarte; şi bărbatul care s-a logodit cu mine, după hotărîrea părinţilor mei, nu a murit, ci numai s-a dus. El este viu întru Dumnezeu pentru nădejdea învierii. Deci, ar fi necuviincios lucru a nu păzi credinţa şi întreaga înţelepciune a mirelui meu, care s-a dus".

Cu nişte cuvinte ca acestea izgonea ea pe cei ce o cereau în căsătorie. Deci, a socotit ca şi de aici înainte să păzească această bună hotărîre, adică să nu se despartă niciodată de lîngă maica sa. Această unire a Macrinei era plină de cîştig şi maicii sale; deoarece, în loc să aibă multe slujnice, slujba pe care o făcea ei era destulă; ea era bună chiverniseală amîndurora, că maica slujea întru toate cele trebuincioase sufletului fiicei sale, iar fiica, trupului maicii sale. Făcea aceasta, pentru că se cădea făgăduinţei fecioriei ei să se îndeletnicească într-o sfîntă lucrare ca aceasta. Ea de multe ori făcea cu osteneala mîinilor sale şi pîinea pe care o mîncau amîndouă; dar nu numai aceasta, ci şi toată grija casei o chivernisea împreună cu maica sa, fiindcă maica noastră avea nouă copii, afară de Macrina, patru fii şi cinci fete. Ea era supusă în trei deosebite stăpîniri, fiindcă avea avuţii şi moşii în stăpînirea a trei neamuri. De aceea, maica noastră, pentru îngrijirea casei, era împărţită în toate părţile, căci tatăl nostru murise mai înainte.

În toate grijile acelea, Macrina era părtaşă împreună cu maica noastră, uşurînd-o de greutăţile muncii, iar în vremea sa îşi păzea şi viaţa sa curată şi fără de prihană, cu învăţătura maicii sale. Lîngă aceasta, pentru o petrecere ca aceea a ei, a luat pildă şi maica sa, ca să urmeze şi ea aceeaşi nevoinţă ca a ei, şi puţin cîte puţin a atras-o şi pe dînsa spre întinderea şi spre viaţa cea fără de materie şi mai desăvîrşită a monahilor. După ce maica noastră a rînduit pe surori bine şi prin bună rînduială, s-a întors de la şcoală şi fratele nostru mai mare, Vasile, după ce s-a ostenit mulţi ani în învăţătura filosofiei celei dinafară.

Minunata Macrina l-a luat pe Vasile cu dînsa şi, în scurt timp, l-a adus la scopul adevăratei filosofii şi pustnicii. El, cu toate că era înălţat din cugetul filosofiei celei dinafară şi strălucit cu mărimea mai mult decît mulţi stăpînitori, măcar că defăimase vredniciile şi dregătoriile, cu toate acestea cuvioasa l-a făcut pe el să se despartă de strălucirea lumească, să defaime laudele înţelepciunii şi ale învăţăturii din afară şi să vină în viaţa aceasta cea desăvîrşită şi să-şi pregătească lui, drumul petrecerii celei îmbunătăţite şi neîmpiedicate, adică cele prin viaţa Marelui Vasile. Pe celelalte isprăvi ale lui, prin care s-a făcut cunoscut în toată lumea, le lăsăm acum, căci trebuie mult timp să le scrie cineva; de aceea să revenim acum la scopul nostru.

Deoarece fericita Macrina a scăpat de grijile vieţii celei lumeşti, a făcut şi pe maica ei să lase viaţa cea obişnuită ei, petrecerea cea amăgitoare şi serviciile pe care le avea de la slugile şi roabele ei şi să se facă cu cugetul asemenea cu cei mulţi, să se unească şi ea cu fecioarele şi monahiile în petrecere; iar pe

slujnicile de mai înainte să le facă ca pe nişte surori întocmai cu cinstea. Aici doresc să vă spun o poveste, pe care nu voiesc să o las la o parte, fiindcă printr-însa se arată mai mult gîndirea cea înaltă a Cuvioasei Macrina.

Unul din cei patru fraţi ai noştri, cel de al doilea după Marele Vasile, cu numele Navcratie, se deosebea de ceilalţi cu darurile cele fireşti, cu frumuseţea trupului, cu puterea, cu grăbnicia şi cu îndemînarea pe care o avea la orice lucru. Ajungînd vîrsta de 22 de ani, a dat mare veste şi nădejde, în auzul multora, pentru iubirea de osteneală a lui. Mai pe urmă, defăimînd toate cîte avea în mîinile lui, din dumnezeiasca purtare de grijă, s-a apucat cu mare pornire şi sîrguinţă de petrecerea cea pustnicească a monahilor, neavînd la el nimic altceva decît pe sineşi. Lui i-a urmat şi unul din oamenii casei noastre, care se numea Hrisafie şi care iubea mult pe Navcratie, avînd aceeaşi dragoste către petrecerea monahicească.

Navcratie s-a dus într-o pustie, aproape de rîul ce se numea Irid şi, aflînd în vîrful dealului un loc cu desiş de copaci sălbatici şi cu o poiană ascunsă, s-a aşezat acolo şi îşi petrecea viaţa departe de tulburările cetăţilor şi de grijile divanului. El slujea cu mîinile sale bătrînilor, săracilor, bolnavilor şi celor ce erau aproape. Fiind îndemînatic la prinderea peştilor, scotea hrana vieţii neputincioşilor şi cu aceste osteneli îşi împila tinereţile sale. În vremea aceea se supunea şi voilor mamei sale, cînd i-ar fi poruncit ceva. Cu aceste două fapte bune îşi împodobea viaţa şi sporea în dumnezeieştile porunci.

După ce Navcratie a făcut cinci ani în nevoinţă şi pustnicie, a urmat o primejdie grea şi pricinuitoare de mîhnire, cred că din vrăjmăşia diavolului, care a întristat mult toate rudeniile noastre. El, fără nici o veste, s-a răpit din viaţa aceasta, fără nici o boală, fără nici o altă patimă arătată; că, ducîndu-se la rîu ca să prindă peşte, a rămas să hrănească pe acei bătrîni şi neputincioşi, pe care îi îngrijea la bătrîneţe; deci, s-a adus la chilia sa mort, împreună cu Hrisafie, tovarăşul său.

Maica noastră, fiind departe de acel loc cale de trei zile, după ce s-a înştiinţat de moartea lui, măcar că era desăvîrşită în fapte bune, cu toate acestea a biruit-o mîhnirea şi de întristarea ei s-a făcut ca fără de suflare şi fără de glas. Atunci s-a arătat vitejia şi fapta bună a marii Macrina; căci ea s-a împotrivit întristării, cu gîndul şi socoteala cea dreaptă, păzindu-se nebiruită. Astfel, prin socoteala ei cea tare şi nebiruită, a întărit neputinţa maicii noastre şi a scos-o din adîncul întristării, învăţînd şi îndreptînd spre bărbăţie sufletul ei. Pentru aceasta maica noastră şi-a revenit îndată din acea mîhnire şi n-a pătimit nimic din slăbiciunile femeilor, adică să strige sau să-şi rupă hainele de pe sine de durere sau cu versuri de bocet să-şi pornească plîngerile. Ea răbda întristarea cu linişte şi cu netulburare, izgonind de la sine neputinţa firii femeieşti, cu gîndurile sale cele drepte şi cu cuvintele pe care i le aducea Macrina, spre mîngîierea suferinţei.

După ce maica noastră s-a izbăvit de grijile pentru creşterea şi pentru aşezarea lor şi după ce a împărţit averea ei fiilor, atunci, după cum am zis mai sus, viaţa fiicei sale, Macrina, i s-a făcut ei sfat şi pildă bună către viaţa pustnicească. Pentru aceasta a lăsat toate obiceiurile cele vechi şi a ajuns la aceleaşi măsuri ale cugetării Macrinei şi s-a făcut de o cinste cu celelalte monahii. Ea mînca din aceeaşi mîncare, dormea pe acelaşi aşternut şi asemenea se împărtăşea din toate celelalte. Precum sufletele acelea care se despart de trupurile lor, în aceeaşi măsură se despart şi de toate grijile lumii, tot astfel şi viaţa Macrinei şi a maicii noastre era despărţită de toată deşertăciunea lumească. Ele urmau viaţa cea îngerească, căci în petrecerea lor nu se arăta mînie, pizmă, ură, mîndrie sau vreo altă patimă de felul acesta şi nici se afla în ele vreo poftă a lucrurilor celor deşarte, de cinste, slavă, trufie şi celelalte asemenea, ci înfrînarea era desfătarea lor. Deci, slava lor era de a nu fi cunoscute de cineva.

Toate lucrurile cele iubite ale acestei vieţi ele le aveau ca pe nişte lucruri deşarte; iar lucrul singur adevărat era cugetarea dumnezeieştii Scripturi, rugăciunea necontenită şi cîntarea de psalmi neîncetată, care se făcea toată noaptea şi toată ziua. Ce cuvînt poate să arate o petrecere ca aceasta, care era ca un hotar între viaţă omenească şi între cea îngerească? Căci, ca să se elibereze de patimile cele omeneşti, Macrina şi maica noastră erau mai presus decît starea oamenilor cea firească; iar a avea trup şi a trăi împreună cu simţirile, era mai prejos decît firea îngerească.

Dar poate ar îndrăzni cineva să zică, că nici cu aceasta nu erau mai prejos; căci, deşi erau împreună legate cu trupul, cu toate acestea, după asemănarea îngerilor celor fără de trupuri, nu se trăgeau în jos de greutatea trupului, ci viaţa lor era aleasă şi înălţată către cer, ridicîndu-se cu puterile cele cereşti. Astfel au petrecut ele mai mulţi ani şi împreună cu anii creşteau şi cu faptele bune. Ea totdeauna sporea spre mai înaltă măsură, prin adăugirile faptelor bune cele noi.

La acest mare scop al vieţii Macrinei, slujea alesul şi bunul Petru, fratele nostru, cel mai de pe urmă, care, îndată după ce s-a născut, a rămas orfan de tată; dar, deşi tatăl nostru a murit, Ma-crina, sora noastră cea mai mare, l-a crescut şi l-a învăţat cu înaltă filosofie şi pedagogie. Ea l-a iscusit atît de mult, de mic copil, în sfintele învăţături, încît n-a dat libertate sufletului său să-l plece sau să-l abată la vreun lucru deşert. Macrina i s-a făcut lui tată, dascăl, pedagog, maică şi sfetnic la toate lucrurile şi faptele bune. În acest fel l-a pregătit, încît mai înainte de a trece vîrsta copilăriei, s-a înălţat la acest scop înalt al pustniciei şi s-a făcut îndemînatec la tot meşteşugul; căci lucra cu mîinile, neavînd nici un povăţuitor sau meşter care să-l înveţe. El a învăţat cu de-amănuntul meşteşugul şi ştiinţa, pe care alţii cu multă vreme şi cu oasteneală le-au învăţat. Deci, fratele nostru Petru, defăimînd înţelepciunea cea dinafară şi avînd firea sa ca dascăl la toată învăţătura bună, căutînd şi la sora noastră Macrina, ca la o faptă a lucrului cel bun, atît de mult a sporit în fapta bună, încît nu era mai prejos de Marele Vasile.

În vreme aceea s-a întîmplat o foamete mare. Mulţi, auzind de facerile lor de bine - căci Macrina, maica şi fratele nostru, Petru, au plecat să petreacă în pustie -, alergau la locul unde se nevoiau ei, iar Petru, prin iconomia lui Dumnezeu, atît de mult a înmulţit hrana şi bucatele celor flămînzi, încît mulţimea oamenilor care veneau la dînşii făcea pustia aceea ca pe o cetate.

Între timp, maica noastră, ajungînd la adînci bătrîneţi, s-a dus către Domnul, odihnindu-se pe mîinile celor doi fii ai săi. Însă vrednic lucru este să spunem aici şi cuvintele rugăciunii pe care ea le-a zis fiilor săi cînd şi-a dat sufletul. După ce s-a rugat mai întîi pentru fiii ei, care lipseau, şi-a întins mîinile sale peste Macrina şi Petru, care şedeau aproape de dînsa, unul la dreapta şi altul la stînga sa, şi a zis acestea către Dumnezeu: "Doamne, Ţie Îţi dăruiesc şi această pîrgă şi pe al zecelea fiu al meu. Pîrga mea este fiica cea întîi născută, iar al zecelea este fiul meu cel de pe urmă. Ţie îţi sînt dăruiţi după lege şi cei dintîi născuţi şi zeciuielile tuturor rodurilor; căci toate sînt prinosuri şi dăruiri ale Tale. Deci, să fie sfinţenia şi darul Tău asupra pîrgii acesteia şi asupra acestui al zecelea fiu al meu", arătînd cu mîinile ei spre Macrina şi Petru. Acestea zicînd, a încetat şi din rugăciune şi din viaţă, după ce a poruncit fiilor ei ca trupul să i-l îngroape în mormîntul tatălui lor.

După ce au săvîrşit porunca maicii lor, s-au nevoit în pustnicie mai cu sîrguinţă, întrecîndu-se întotdeauna cu viaţa lor, iar ispràvile lor cele dintîi le biruiau cu cele mai de pe urmă. În acest timp, Marele Vasile a fost ales arhiepiscop al Cezareei, apoi a hirotonit, preot şi arhiereu al Sevastiei pe fratele nostru Petru. De atunci, Petru a petrecut viaţă şi mai sfîntă, mai curată şi mai cinstită decît întîia oară; căci, cu adăugirea arhieriei, s-a mărit şi nevoinţa lui (Notă - În viaţa Sfîntului Vasile cel Mare, este scris în limba rusească, cum că Sfîntul Petru, episcopul Sevastiei, a fost însurat, şi zice că eparhioţii cîrteau pentru aceasta. Apoi scrie cum l-au pîrît Sfîntului Vasile, şi multe altele după cum se scrie acolo. Însă toate sînt neadevărate; pentru că aici Sfîntul Grigorie, fratele lor, nu spune nimic despre aceasta).

După ce au trecut opt ani, Marele Vasile, cel vestit în toată lumea, a plecat din viaţa aceasta şi s-a dus către Domnul, făcîndu-se pricină de plîns patriei sale şi la toţi creştinii. Sora noastră, Macrina, auzind de departe înştiinţarea plină de jale a morţii lui, s-a mîhnit cu sufletul de acea pierdere. Şi cum era cu putinţă să nu simtă durerea morţii şi aceea care îi era soră? - durere care, pînă şi vrăjmaşii adevărului, au simţit-o. Cu toate acestea nu a căzut în deznădejde, ci a suferit cu bărbăţie acea durere; căci, precum argintul se lămureşte în multe feluri de topitori, ca să se scoată toată întinăciunea şi rugina şi să rămînă desăvîrşit curat, tot aşa şi Macrina s-a lămurit prin multe feluri de încercări dureroase. De aceea s-a arătat totdeauna bărbăţia cea adevărată şi neclintită a sufletului ei: întîi prin moartea fratelui său Navgratie, al doilea prin despărţirea maicii sale şi al treilea, cînd Marele Vasile s-a dus din această viaţă - cel care a fost păstorul de obşte al neamului omenesc -, rămînînd ca un luptător nebiruit şi trecînd peste toate primejdiile vieţii.

După nouă ani de la moartea Marelui Vasile, s-a adunat sinod în Antiohia, la care am fost şi eu. După ce sinodul s-a risipit, ne-am întors fiecare în eparhiile noastre şi, mai înainte de a se împlini anul, mi-am pus în gînd să mă duc la sora mea Macrina, pentru că trecuse mult timp de cînd nu m-am mai dus să o cercetez. La aceasta am fost împiedicat de îmbulzeala ispitelor, pe care le-am pătimit de la începătorii eresului arian. Numărînd anii, am aflat că erau trecuţi de opt, de cînd nu am întîlnit-o şi nu am văzut-o; deci am plecat.

După ce am călătorit multă vreme pe drum, fiind departe de sora mea, am avut un vis care îmi arăta înfricoşate nădejdi despre vremea viitoare. Mi s-a arătat în vis că port pe mîinile mele nişte moaşte de mucenici, din care ieşea atîta strălucire, parcă ar fi ieşit din oglinda cea curată cînd se pune în dreptul soarelui, încît acea strălucire îmi întuneca ochii şi nu puteam să mai privesc. Visul acesta l-am avut de trei ori în acea noapte; dar nu am putut să înţeleg ce mi s-a arătat. Numai în sufletul meu simţeam o mîhnire mare şi căutam să văd din fapte împlinirea visului arătat. Cînd am ajuns aproape de sihăstrioara cuvioasei, am întrebat pe un prieten, mai întîi despre fratele nostru Petru. Acela mi-a răspuns că Petru are şase zile de cînd a plecat ca să vină la noi. Din aceasta am cunoscut că el s-a dus pe alt drum şi de aceea nu ne-am întîlnit. Apoi am întrebat despre Cuvioasa Macrina cum se află şi, aflînd că este bolnavă, m-am grăbit la drum şi am călătorit mai iute; căci întristarea şi frica au tulburat sufletul meu de ceea ce are să fie.

După ce am ajuns la sihăstria cuvioasei, toţi pustnicii au ieşit în întîmpinarea mea - că aveau acest obicei, ca să întîmpine pe prieteni -, iar ceata pustnicelor stătea cu bună podoabă în biserică şi mă aşteptau. Deci, după ce am intrat în biserică şi după terminarea rugăciunii care se făcea de obicei, monahiile şi-au plecat capetele cu bun chip şi s-au dus. Văzînd eu că Macrina, egumena lor, nu era cu dînsele, am luat un povăţuitor şi m-am dus la chilia ei. Ea zăcea de boală, culcată jos pe un aşternut întins pe o scîndură. Ca aşternut avea sub dînsa un sac de păr, iar în loc de pernă avea altă scîndură pusă de-a curmezişul. Pe aceea îşi rezema capul sau grumazul său.

Dacă m-a văzut că am venit aproape de uşa chiliei, s-a sculat şi s-a rezemat în cot, dar n-a putut să vină la mine, fiindcă puterea ei era slăbită de fierbinţeală. Deci, întărindu-şi pe pămînt mîinile ei pe cît putea, s-a tras pe brînci din zăcerea ei, şi cu aceasta a împlinit primirea întîmpinării mele. Eu, văzînd-o astfel, îndată am alergat şi, sprijinind-o cu mîinile mele, am ridicat-o şi am pus-o pe aşternutul ei obişnuit pe care zăcea. Ea, întinzîndu-şi mîinile spre Dumnezeu, a zis: "Îţi mulţumesc, Doamne, Dumnezeul meu, că mi-ai îndeplinit cererea şi nu m-ai lipsit de dorinţa mea, că ai pornit pe robul Tău spre cercetarea roabei Tale". Dar, ca să nu-mi pricinuiască vreo mîhnire, şi-a ţinut suspinul ei şi, silindu-se să-şi ascundă faţă de mine necazul inimii sale, a început să-mi spună cuvinte de bucurie, şi astfel mă bucura cu întrebările ei.

Cînd a început vorba despre Marele Vasile, îndată s-a zdrobit inima mea şi faţa mi s-a posomorît. Dar fericita Macrina era atît de departe de a se mîhni împreună cu mine, încît din aducerea aminte a sfîntului, a luat pricină de mai multă mărime de suflet şi a vorbit mult despre firea omenească, arătînd lucrarea lui Dumnezeu care este ascunsă în întîmplările cele aducătoare de mîhnire. Ea a vorbit atît de mult despre viaţa ce va să fie, fiindcă era luminată de Sfîntul Duh, încît mi se părea că mintea mea s-a înălţat prin cuvintele ei şi a ieşit din trup, mergînd la cele neapropiate ale cerurilor, povăţuindu-mă de cuvintele ei.

Deci, precum auzim despre Iov că avea dureri în trup, dar mintea lui nu se împiedica din lucrarea sa, nici îşi curma gîndul său a privi tainele cele mai înalte, un lucru ca acesta vedeam şi la fericita Macrina. Deşi fierbinţeala uscase toată puterea ei şi o împingea spre moarte, ea însă, răcorindu-şi trupul cu răbdarea ca cu o rouă, îşi avea mintea neîmpiedicată de vederea celor înalte, nevătămîndu-se deloc de boală şi slăbiciune. De nu s-ar fi întins cuvîntul atît de mult, aş fi voit să povestesc toate cele următoare, adică cum s-a înălţat cu vorbirea pururea pomenita Macrina, cum a filosofat despre suflet şi pentru care pricină s-a făcut omul, cum s-a făcut muritor şi de unde i-a venit moartea şi cum se întoarce iarăşi din moarte la viaţă. Acelea le povestea ea cu multă uşurinţă, fiindcă era luminată de darul Sfîntului Duh şi cuvintele curgeau din gura ei, precum curge apa de izvor.

După ce s-a săvîrşit vorbirea, a zis către mine: "Frate, este vremea să odihneşti puţin trupul tău, care este ostenit de atîta călătorie". Eu, deşi aveam multă trebuinţă de odihnă, nu voiam să mă despart de dînsa

şi să n-o mai văd, vrînd să-i ascult cuvintele ei cele mari şi pline de dulceaţă duhovnicească. Dar, de vreme ce aceasta îi era ei plăcut, ca să mă arăt că în toate mă plec dascălului meu, am mers cu un povăţuitor într-o grădină ce era în apropiere şi găsind un sălaş pregătit, foarte bucuros m-am odihnit la umbra copacilor celor cu viţă de vie. Cu toate acestea nu era cu putinţă să simt acea veselie care mi se pregătise, căci sufletul meu se necăjea din aşteptarea celor de întristare; visul pe care îl văzusem, se părea că se arăta prin fapte. Vederea fericitei Macrina dinaintea mea, se arăta cu adevărat ca nişte sfinte moaşte de sfînt mucenic, care erau strălucite de darul Sfîntului Duh ce locuia într-însele.

În vremea cînd eu mă aflam mîhnit pentru aşteptarea celor ce aveau să fie, nu ştiu cum cuvioasa a cunoscut gîndurile mele şi a trimis la mine veste de bucurie, spunîndu-mi să fiu cu inimă bună şi să am pentru dînsa nădejdi mai bune, căci simte că-i este mai bine. Ea nu zicea acestea ca să mă amăgească, ci erau adevărate, deşi eu atunci nu le-am înţeles. Cu adevărat aşa au fost, căci, precum un drumeţ care aleargă şi întrece pe cel împreună luptător cu el, cînd a ajuns aproape de sfîrşitul drumului şi cînd se apropie să ia darul şi să vadă cununa biruinţei, atunci el se bucură în sine ca şi cum ar fi luat-o şi vesteşte biruinţa cu bucurie prietenilor săi, astfel şi fericita Macrina, pornind dintr-un aşezămînt ca acesta, mi-a vestit să nădăjduiesc pentru dînsa cele mai bune; fiindcă atunci privea către darul chemării celei de sus şi numai nu zicea cuvîntul acela al Apostolului: *Mi s-a pregătit mie cunună a dreptăţii, pe care mi-o va da Dreptul Judecător. Cu nevoinţa cea bună m-am nevoit, drumul l-am săvîrşit şi credinţa am păzit.*

Bucurîndu-mă eu de vestea auzită, m-am împărtăşit din multe feluri de bucate pe care le gătise şi care erau pline de toată veselia inimii; căci sîrguinţa cuvioasei în acest chip se pogorîse, pînă şi la gătirea bucatelor mele. După ce m-am odihnit, iarăşi m-a chemat şi a început să pomenească faptele pe care le-a făcut din tinereţile ei; asemenea îmi povestea şi de lucrurile părinţilor noştri, cîte le ţinea minte şi cîte au urmat mai înainte de naşterea mea; apoi spunea şi de viaţa mea care a urmat. Scopul ei era ca, prin această povestire, să aducă mulţumire lui Dumnezeu pentru toate.

Povestea despre viaţa părinţilor noştri, nu că era atît de strălucită în acele vremi, ci a crescut şi s-a mărit din iubirea de oameni a lui Dumnezeu, fiindcă strămoşii tatălui nostru au mărturisit pe Hristos şi s-au lipsit de averile lor. Strămoşul maicii noastre a fost omorît de urgia împărătească şi părinţii noştri au rămas străini de averile părinţilor lor. Cu toate acestea, viaţa şi bogăţia părinţilor noştri atît au crescut - prin credinţa care au avut-o către Dumnezeu -, încît în vremea lor nu era altul mai renumit şi mai vestit decît dînşii. Averea lor s-a împărţit la fiecare din fraţii noştri; dar Dumnezeu, cu binecuvîntarea Sa, atît de mult a înmulţit averile fiecărui fiu, încît averea fiecăruia covîrşea întreaga avere a părinţilor noştri.

Cuvioasa zicea încă şi aceasta, că din cîte averi i-a revenit, nu a ţinut pentru sine nimic, ci pe toate le-a dat fratelui său, Petru, ca să le iconomisească după porunca lui Dumnezeu. Viaţa ei a fost astfel - din binecuvîntarea lui Dumnezeu -, încît mîinile ei nu încetau, lucrînd după poruncă. Ea nici către oameni n-a privit cîndva, nici cu facerile de bine şi cu milostenia oamenilor nu şi-a iconomisit trebuinţele vieţii sale. Ea niciodată n-a izgonit pe fraţii care i-au cerut milostenie, fără să le dea ceva, nici n-a cerut de la iubitorii de Hristos, care împărţeau milostenie; căci şi Dumnezeu îi creştea ale ei pe ascuns. Acel puţin lucru de mîini care îl lucra, îl înmulţea ca pe nişte seminţe, cu binecuvîntarea Sa.

Dar fiindcă şi eu am început a povesti ostenelile care am pătimit mai înainte, adică despre prigonirea pe care a făcut-o răucredinciosul împărat Valent împotriva dreptei credinţe şi mai pe urmă despre gîlceava şi tulburarea Bisericilor lui Hristos, care ne-a chemat pe noi spre nevoinţe şi osteneli, Cuvioasa Macrina a zis către mine: "Nu încetezi de a te arăta nemulţumitor către bunătă-ţile care ţi le-a dăruit Dumnezeu? Nu-ţi îndreptezi nemulţumirea ta? Nu alături bunătăţile părinţilor tăi cu ale tale? Aşa era tatăl nostru de cunoscut, încît era cel dintîi dintre ritori; dar, cu toate acestea, vestea despre el nu a trecut peste hotarele patriei noastre. Dar tu te-ai făcut renumit între cetăţi, popoare şi neamuri. Biserica lui Dumnezeu trimite de te cheamă ca să le ajuţi şi să le îndreptezi, iar tu nu socoteşti darul acesta, nici nu ştii de unde este pricina atîtor bunătăţi! Deci, se cade să mulţumeşti lui Dumnezeu, Care te-a ridicat pe tine la înălţimea aceasta, prin rugăciunile părinţilor noştri; căci tu, de la sineţi, nu aveai nici o putere la aceasta".

Acestea le zicea ea, iar eu doream ca ziua să se lungească mai mult, ca să nu înceteze această fericită ocazie de a-mi îndulci auzul cu cuvintele ei. Dar, de vreme ce glasul celor ce cîntau, ne-a chemat la Vecernie, m-am dus în biserică; iar ea s-a îndreptat iarăşi către Dumnezeu prin rugăciune. Trecînd astfel noaptea şi sosind ziua, am socotit mai înainte, din semnele care le vedeam, că în ziua aceea avea să fie sfîrşitul vieţii sale, fiindcă fierbinţeala a stricat toată puterea trupului ei.

Cunoscînd ea neputinţa gîndurilor mele, socotea să mă scoată din aşteptările cele mîhnite şi îmi risipea întristarea sufletului meu cu cuvintele ei cele bune. Cu toate acestea, sufletul meu primea multe feluri de pătimiri şi, după obiceiul firesc, se pleca spre întristare, după cum era de cuviinţă; pentru că nu mai era nădejde să-i mai aud altădată glasul, că după puţin avea să iasă din viaţa aceasta - lauda cea de obşte a neamului nostru. În alt chip se mai umplea sufletul meu de bucurie, socotind acelea pe care vedeam, precum că sora mea a covîrşit cu adevărat firea obişnuită şi s-a făcut mai presus de obşte.

Eu vedeam pe fericita Macrina, cînd a ajuns la răsuflarea cea de pe urmă, că nu se temea de despărţirea de viaţă, nici nu a pătimit vreo schimbare pentru aşteptarea morţii ei. Ea a vorbit cu minte înaltă despre petrecerea monahicească, pînă la cea mai de pe urmă suflare. Pentru aceasta mi se pare că atunci a arătat celor ce erau de faţă dumnezeiescul dor, pe care îl ascundea în adîncurile sufletului ei, către Mirele cel nevăzut, Hristos, şi cîtă dorinţă avea să se lase de legăturile trupului, ca să ajungă mai iute la doritul Hristos şi să se unească cu El.

Partea cea mai mare a zilei trecuse şi soarele a ajuns la apus, iar sîrguinţa fericitei nicidecum n-a obosit. Deci, cu cît se apropia de sfîrşitul vieţii, cu atît mai mult alerga cu dorinţa fierbinte către Cel dorit, văzînd mai curat frumuseţea Mirelui ei. Pentru aceea nu mai căuta la mine, ci privea la Dînsul; pentru că patul ei căuta spre răsărit, de aceea a lăsat vorbirea care o făcea cu mine şi vorbea cu Dumnezeu prin rugăciuni şi Îl ruga şoptind, cu aşa glas, încît de-abia auzeam cuvintele ei, care erau acestea:

"Doamne, Tu în dar ne-ai dezlegat pe noi de frica morţii. Tu ai pus începutul vieţii celei adevărate şi sfîrşitul vieţii de acum. Tu pentru o vreme odihneşti trupurile noastre cu somnul morţii şi iarăşi ne deştepţi pe noi cu trîmbiţa cea mai de pe urmă. Tu dai pămîntului ca pe un amanet trupul nostru, pe care cu mîinile Tale l-ai închipuit şi iarăşi îl iei din pămînt, pe acel care l-ai dat lui, şi în dar schimbi în nestricăciune trupul nostru cel muritor şi grozav. Tu ne-ai izbăvit pe noi din blestem şi din păcat, făcîndu-Te pentru dragostea noastră blestem şi păcat. Tu ai zdrobit capul balaurului, care, prin neascultare, a înghiţit pe om. Tu ne-ai deschis nouă calea către înviere şi, zdrobind porţile iadului, ai surpat stăpînirea morţii, adică pe diavol. Tu ai dat semn celor ce se tem de Tine, chipul cinstitei Tale Cruci, spre pierderea vrăjmaşului şi spre apărarea vieţii noastre. Spre Tine, Dumnezeul meu, m-am aruncat din pîntecele maicii mele şi spre Tine a nădăjduit sufletul meu, din toată puterea mea. Ţie mi-am dăruit trupul şi sufletul meu din tinereţe şi pînă acum.

Pune-mi înainte înger luminat, ca să mă povăţuiască la locul odihnei şi în sînurile sfinţilor părinţilor noştri. Tu, Cel ce ai oprit sabia cea de văpaie şi ai aşezat în Rai pe vestitul tîlhar, care s-a răstignit împreună cu Tine şi a căzut sub îndurările Tale; po-meneşte-mă şi pe mine întru împărăţia Ta, că şi eu m-am răstignit împreună cu Tine, pironindu-mi cu frica Ta cărnurile mele şi înfricoşîndu-mă de judecăţile Tale. Să nu mă desparţi pe mine de aleşii Tăi în înfricoşata prăpastie, nici să se pună împotrivă în drumul meu pizmaşul diavol; nici să se afle înaintea ochilor Tăi păcatele mele, orice am greşit prin neputinţa firii mele, cu cuvîntul, cu lucrul sau cu gîndul. Tu, Cel ce ai putere a ierta păcatele, iartă-mi şi mie, ca să mă aflu înaintea Ta, cînd mă voi dezbrăca de trupul acesta, neavînd nici o întinăciune în chipul sufletului meu; ci sufletul meu să se primească în mîinile Tale curat şi fără de prihană, ca tămîia înaintea Ta".

Zicînd acestea, a făcut semnul Sfintei Cruci pe ochi, pe gură şi pe inima sa. Apoi, pentru că i se arsese limba de fierbinţeală, nu a mai putut să pronunţe un cuvînt. Asemenea şi glasul i se stinsese şi numai prin semnul buzelor şi prin mişcarea mîinilor înţelegeam că se roagă.

Asupra acestora a sosit şi seara; şi cînd a adus lumînare, fericita a deschis ochii şi a văzut lumina. Ea se arăta că avea sîrguinţă să zică obişnuita mulţumire de seară, dar, fiindcă i se curmase glasul de tot, a

mulţumit cu inima şi cu mişcarea mîinilor; şi împreună cu inima i se mişcau şi buzele. Îndată ce a sfîrşit mulţumirea, a făcut semnul Sfintei Cruci pe faţa sa. După aceea a răsuflat odată tare şi greu şi apoi şi-a dat sufletul. Atunci mi-am adus aminte de porunca ei, care mi-a dat-o cînd am întîlnit-o întîia dată, ca să pun mîinile peste ochii ei după ce va muri şi să-i închid, precum se obişnuieşte la morţi, iar trupul ei să îl îngrop după cum se cuvine. Deci, am pus mîna pe sfînta ei faţă, atît numai ca să-i împlinesc porunca, pentru că ochii fericitei nu aveau trebuinţă de a-i închide cineva, că i-a închis singură cu mare bunăcuviinţă, precum se închid în somnul cel firesc. Asemenea s-au închis şi buzele cu potrivire şi mîinile ei s-au întins pe piept. Toată aşezarea trupului s-a făcut cu bun chip de la sine şi nu avea trebuinţă de vreo mînă să-l împodobească.

Deci, eu din două părţi am slăbit de pătimirea întristării: atît de moaştele pe care le vedeam, cît de plîngerea fecioarelor. Dar ele au suferit întristarea lor cu linişte şi au încetat cu pornirea bocetelor din afară, de frica care o aveau de dînsa; căci faţa egumenei deşi tăcuse din certare, cu toate acestea ele se temeau să nu audă zgomot de plîngere mare, afară de rînduiala şi porunca ei, şi să mîhnească pe învăţătoarea lor cea moartă. Dar n-au mai putut să ţină cu linişte mîhnirea, că durerea ardea în sufletele lor ca un foc ascuns. Atunci numaidecît s-a auzit de la dînsele un glas amar şi neţinut, aşa încît nici eu n-am mai putut să-mi ţin gîndul. Atunci patima întristării m-a înecat cu totul, ca un rîu de primăvară, şi n-am socotit cele ce aveam în mîini, ci m-am dat cu totul plînsului, socotind că era pricină binecuvîntată, pentru care plîngeau monahiile.

Ele nu plîngeau pentru că au fost lipsite de trupeasca purtare de grijă a cuvioasei, nici pentru vreun alt lucru lumesc de care se mîhnesc mirenii la moartea rudelor lor; ci plîngeau şi se tînguiau, pentru că s-au lipsit de nădejdea şi mîntuirea sufletelor lor cea după Dumnezeu, şi cu lacrimi strigau acestea: "S-a stins făclia ochilor noştri; s-a luat de la noi lumina povăţuirii sufletelor noastre; s-a ridicat de la noi pecetea nestricăciunii noastre, s-a curmat legătura întregii noastre înţelepciuni, s-a zdrobit întărirea celor neputincioase şi s-a pierdut vindecarea celor bolnavi! O, buna noastră învăţătoare, în zilele tale, noaptea ni se arăta ca ziua, fiindcă se lumina cu viaţa ta cea curată; iar acum şi ziua ni se pare noapte şi întuneric!" Mai mult decît toate monahiile, plîngeau acelea pe care le găsise cuvioasa lepădate în cale pe vremea foametei şi le luase, le crescuse şi le povăţuise în viaţa cea nestricăcioasă a fecioriei, căci o numeau maica şi hrănitoarea lor.

După puţină vreme, privind eu la sfîntul cap al moaştelor celei moarte, ca şi cum am fost certat de dînsa pentru neorîn-duiala şi tulburarea plînsetelor, îndată mi-am ridicat gîndul, ca dintr-un adînc al mării, şi am strigat către fecioare: "Uitaţi-vă la dascălul vostru şi aduceţi-vă aminte de poruncile ei, cu care vă învăţa ca să păziţi toată buna rînduială la toate lucrurile. Acel suflet dumnezeiesc ne-a învăţat să plîngem numai în vremea cînd ne rugăm lui Dumnezeu. Acest lucru trebuie să-l facem şi acum. Deci, să schimbăm glasurile de plîngere în cîntare umilitoare de psalmi". Am zis aceasta cu glas mare, ca glasul meu să biruiască plînsetelor lor. După aceea, am îndemnat pe fecioare să meargă la chilii şi să rămînă puţine din ele ca să-i slujească, adică acelea pe care le primea fericita pe cînd trăia.

Între ele era şi o femeie renumită în bogăţie, din neamul cel bun, care se numea Uetiani; şi, fiind frumoasă, se măritase după un bărbat bogat. După puţină vreme a rămas văduvă şi a luat ca păzitoare şi povăţuitoare a văduviei ei pe fericita Macrina. Uetiani, cea mai multă vreme o petrecea împreună cu fecioarele şi învăţa de la dînsele petrecerea cea îmbunătăţită. Deci, acesteia i-am zis că acum nu este lucru oprit a pune peste sfintele moaşte oarecare podoabă luminată de giulgiuri strălucitoare, pentru a împodobi acel trup curat. Uetiani a zis: "Se cuvine să ne înştiinţăm dacă şi cuvioasa a judecat cu cale să i se facă acest lucru, adică, dacă este cu cuviinţă să facem ceea ce şi ei îi va plăcea; căci ce este bineplăcut lui Dumnezeu şi ei îi va fi bineplăcut!"

Era o fecioară mai întîi decît toată ceata celorlalte, cu numele Lampadia şi cu treapta, diaconiţă. Aceasta ştia cu de-a-mănuntul cele ce poruncise cuvioasa despre îngroparea ei. Deci, întrebînd-o eu, mi-a răspuns cu lacrimi: "Împodobirea sfintei este viaţa cea curată! Aceasta era podoaba ei pe cînd trăia şi aceasta să fie şi acum la îngroparea ei. Cele ce sînt spre împodobirea trupului, nu le-a primit, nici nu le-a păzit în viaţa ei, ca să le aibă acum la îngropare. Drept aceea şi de vom voi să facem ceva mai mult

moaştelor ei, nu avem nici gătirea, nici chipul". Eu am întrebat-o: "N-aveţi nimic păstrat din cele ce pot să împodobească moaştele ei?" Ea a răspuns: "Ce să avem păstrat? Aici sînt toate lucrurile ei ce le avea: îmbrăcămintea, acoperămîntul şi încălţămintea cea ruptă a picioarelor ei. Acestea sînt bogăţia şi hainele ei şi afară de acestea pe care le vedeţi nu are ascuns nimic altceva în lăzi, nici în chilia ei. Ea ştia o vistierie a bogăţiei ei, cerul. Pentru aceea le-a strîns acolo pe toate şi n-a lăsat nimic pe pămînt!"

La acestea eu i-am zis: "Dar dacă voi aduce vreuna din acelea care le-am păstrat pentru îngroparea ei, oare îi va fi ei plăcută?" Ea mi-a răspuns: "Sfînta, dacă ar fi fost vie, cu adevărat ar fi primit prinosul acesta, atît pentru arhieria pe care o ai, cît şi pentru rudenia cea frăţească a firii. Ea n-ar fi socotit ca străin darul fratelui ei; fiindcă pentru aceasta a poruncit să se îngroape trupul ei cu mîinile tale". Fiindcă ne-a dat voie să înfăşurăm sfintele ei moaşte în hainele mele, am poruncit unui om al meu, să aducă o haină ca să îmbrăcăm moaştele ei.

Uetiani, înfăşurînd cu mîinile ei sfinţitul cap al Cuvioasei Macrina, a pus mîna pe grumajii ei şi a zis către mine: "Iată podoaba care este atîrnată de grumaz!" Şi, dezlegînd legătura de pe cap, mi-a arătat o cruce şi un inel de fier, care erau legate de gît cu aţe subţiri şi atîrnau deasupra inimii sale. Eu am zis: "Cîştigul acesta să fie de obşte! Tu să ai crucea spre păzirea ta, iar mie îmi este destul moştenirea inelului!" Deasupra peceţii inelului era închipuită o cruce, care arăta cinstitul lemn al Sfintei Cruci. Acela era ascuns în pecetea inelului, precum mi-a spus Uetiani, care ştia.

Dar, deoarece era vremea să se îmbrace trupul cel curat cu haina şi fericita îmi dăduse poruncă să-i slujesc la aceasta, iată că vine şi Uetiani, cea mai sus pomenită, şi îmi ajută. Pe cînd îmbră-cam sfintele moaşte cu haina, ea mi-a zis: "Să nu laşi nevăzută minunea cea mare care a făcut-o sfînta!" Atunci îndată a dezgolit o parte oarecare din pieptul ei şi, aducînd lumînarea mai aproape de partea aceea, mi-a arătat un semn mic în piele, care se asemăna cu un ac subţire. Eu i-am zis ei: "Ce minune este, dacă această parte a trupului are semnul acesta?"

Ea a răspuns: "Acesta a rămas pe trupul ei, ca o aducere aminte a ajutorului cel mare pe care fericita l-a primit de la Dumnezeu. Pentru că într-o vreme, s-a ivit în partea aceasta a trupului ei o boală cumplită, încît era în primejdie mare, căci dacă nu se tăia cu briciul, se făcea mare şi nu se mai putea vindeca; pentru aceasta maica ei o ruga să aducă un doctor să o vadă. Fericita, socotind că a se dezgoli la trup şi a se vedea de ochi străini, era mult mai rău decît boala aceea pe care o suferea, după ce a venit seara şi a săvîrşit către maica sa obişnuita ei slujbă, a intrat în sfîntul altar; şi acolo, căzînd în genunchi, a rămas toată noaptea, rugîndu-se lui Dumnezeu, Doctorul tuturor, să o tămăduiască. Ea a vărsat atîtea lacrimi, încît cu ele a făcut tină, şi din tina aceea a făcut o doctorie pentru boala ei. Dar, fiindcă maica sa se mîhnea şi o îndemna să aducă un doctor, sfînta a zis către dînsa că, dacă va face cu mîna ei semnul sfintei şi de viaţă făcătoarei cruci pe partea trupului unde o durea, se va tămădui. Atunci îndată a pus mîna sa pe sînul ei şi a făcut Semnul Cruci. Şi, o, minune! Rana s-a tămăduit şi a rămas numai acest mic semn, ca să fie spre aducere aminte a dumnezeieştii tămăduiri şi spre necontenita mulţumire către Dumnezeu".

După ce trupul sfintei s-a împodobit în acest chip, Uetiani mi-a zis: "Nu se cuvine ca sfînta să se arate împodobită ca o mireasă în ochii fecioarelor; deci, eu am o haină neagră, care a fost a fericitei maicii tale; pe aceea se cuvine să o punem peste sfintele moaşte, ca să nu se arate sfinţita frumuseţe, care străluceşte cu această străină împodobire a hainei". Astfel a pus deasupra haina cea neagră, dar şi prin ea strălucea faţa sfintei. Gîndesc că puterea cea dumnezeiască a dat sfintelor moaşte darul acesta, încît după visul acela pe care l-am avut mai înainte, se vedea că ieşeau fulgere din frumuseţea aceea.

După ce noi am săvîrşit acestea şi se auzeau cîntările şi plîngerile fecioarelor, nu ştiu cum s-a auzit glasul acela de cei ce locuiau împrejur, încît toţi au alergat împreună din toate părţile. Ei au venit atît de mulţi, încît nici curtea nu-i încăpea. Deci, în noaptea aceea s-a făcut priveghere cu cîntări de laudă, precum se face la praznicile mucenicilor; iar cînd s-a ajuns la slujba Duminicii, mulţimea bărbaţilor şi femeilor care se adunaseră au tulburat cîntarea de psalmi cu plîngerile lor. Eu, cu toate că sufeream rău de întristare, însă mă gîndeam că ar fi cu putinţă ca să nu se lipsească nimic din acelea, care se cădea să se facă la îngropare. De aceea am despărţit mulţimea adunată, pe femei le-am pus împreună cu fecioarele, iar

pe bărbaţi, împreună cu ceata monahilor. Astfel am făcut să fie de amîndouă părţile cîte o cîntare de psalmi bine întocmită.

După ce s-a făcut ziuă şi tot locul sihăstriei se strîmtorase, din cauza mulţimii, Araxie, episcopul acelei cetăţi, care venise la îngropare cu toţi preoţii, m-a îndemnat să ridicăm moaştele şi să le ducem la locul unde aveau să se îngroape. Atunci, eu mai întîi am rînduit racla cu moaştele de o parte, iar episcopul de altă parte şi doi citeţi de celelalte două părţi. Astfel am mers cu linişte, iar înainte de amîndouă părţile moaştelor, mergeau o mulţime de diaconi şi citeţi, petrecînd sfintele moaşte şi avînd toţi lumînări aprinse. Îngroparea fericitei era ca un praznic, fiindcă şi cîntarea de psalmi se cînta cu un glas de către toţi.

Dar fiindcă drumul pînă la biserica mucenicilor, unde erau îngropate trupurile părinţilor noştri, era ca la şapte sau opt stadii de-abia am trecut cu mare greutate acea depărtare; căci mulţimea aceea ne împiedica pe noi pe drum. După ce am ajuns la biserica aceea, am pus jos racla cu sfintele moaşte şi am început să facem rugăciune fără cîntare de psalmi. Rugăciunea aceea s-a făcut pricină de plîngere a poporului; căci, după ce a început cîntarea de psalmi, s-a descoperit mormîntul părinţilor noştri, în care sfînta avea poruncă să se îngroape. Atunci una din fecioare, văzînd acea sfinţită faţă, a strigat: "Vai mie! De acum înainte nu voi mai vedea această faţă cu chip dumnezeiesc".

Cum au auzit aceasta celelalte monahii, au strigat şi ele împreună cu dînsa; şi îndată s-a făcut un zgomot fără de rînduială, încît s-a tulburat rugăciunea aceea ce se făcea cu cuviinţă. Din pricina aceasta, inimile tuturor celor adunaţi s-au zdrobit cu cuvintele acelea şi s-au pornit spre lacrimi; dar eu făcînd un semn ca să tacă, iar diaconul cîntînd în biserică obişnuitele ectenii, le-a poruncit să se roage. Astfel, poporul cu sila s-a aşezat în locul cel cu bună rînduială al rugăciunii.

După ce s-a săvîrşit rugăciunea, a intrat în sufletul meu o frică a acelei porunci dumnezeieşti, care zice: "Goliciunea părintelui tău şi a maicii tale nu o vei descoperi". Dar eu am zis în gîndul meu: "Cum voi putea să scap de osînda aceasta, eu, care am să văd la trupurile părinţilor mei goliciunea cea de obşte a firii omeneşti, fiindcă trupurile lor s-au risipit, rămînînd nişte oase goale?"

Acestea socotindu-le eu şi, mai ales, temîndu-mă de mîhnirea pe care a arătat-o Noe către fiul său, Ham, căci i-a văzut goliciunea lui, mai pe urmă de toată meşteşugirea pe care au uneltit-o cei doi fii ai lui Noe, Sim şi Iafet, mi-a arătat ce să fac. Pentru aceea, îndată ce s-au luat lespezile de pe mormîntul părinţilor mei, moaştele lor, mai înainte de a se vedea au fost acoperite cu un giulgiu curat. După aceasta, eu şi episcopul am luat sfintele moaşte şi le-am pus lîngă moaştele maicii noastre. Astfel s-a îndeplinit rugăciunea şi făgăduinţa care au avut-o amîndouă, maica şi fiica; pentru că amîndouă au cerut de la Dumnezeu, ca şi după moarte trupurile lor să se unească, după cum erau unite şi în viaţa aceasta.

După ce s-au săvîrşit toate cele spre îngropare, am căzut pe mormînt şi am sărutat ţărîna; apoi am pornit la drum mîhnit şi plin de lacrimi, gîndindu-mă de ce fel de bine s-a lipsit viaţa oamenilor. Pe drum s-a întîmplat că am întîlnit un om vestit, care avea stăpînire ostăşească într-o cetate a Pontului. Acela se numea Sevastopolis. El, aflîndu-se împreună cu ostaşii lui, m-a întîmpinat cu multă dragoste şi, auzind de moartea fericitei mele surori, s-a întristat, că era rudenie a noastră.

După ce am încetat din lacrimi, am început să vorbim şi mi-a zis: "Ascultă-mă, cît de mare bine a ieşit din viaţa aceasta!" Şi a început povestirea astfel:

Odată, am dorit împreună cu soţia mea să mergem la şcoala faptelor bune, că aşa se cade a se numi sihăstria aceea, în care locuia fericita. Cu noi a mers şi fiica noastră, care avea la un ochi o patimă vătămătoare, încît era grozavă şi jalnică la vedere; fiindcă îmbrăcămintea luminii ochiului se îngroşase şi se albise. După ce am ajuns la mînăstire, am împărţit locurile. Eu m-am dus la mînăstirea de călugări, peste care era egumen Petru, fratele tău, iar soţia mea s-a dus în mînăstirea fecioarelor, unde era Sfînta Macrina.

După ce am zăbovit cîtăva vreme, am voit să ne întoarcem la casa noastră. Pe cînd ne pregăteam noi, deodată, cu o împreună glăsuire, ne-au oprit; adică fratele tău m-a rugat pe mine să mai îngăduiesc pînă mă voi împărtăşi din masa lui cea pustnicească; iar fericita Macrina, sora ta, asemenea n-a lăsat pe soţia mea să se ducă, ci, ţinînd pe copila noastră în braţe, zicea că nu voieşte s-o dea maicii sale, pînă ce nu se va împărtăşi din masa ei. Apoi, sărutînd copila după obicei, şi-a apropiat gura de ochiul bolnav al copilei, şi, văzînd patima ce o avea la ochi, a zis: "Dacă îmi veţi face mie darul acesta şi veţi îngădui să vă împărtăşiţi din masa noastră, vă voi da şi eu o plată vrednică de o cinste şi de un dar ca acesta". Mama copilei a zis: "Ce plată ai să ne dai?" Fericita a răspuns: "Am să vă dau o doctorie care să tămăduiască ochiul copilei voastre!" Această făgăduinţă a sfintei mi s-a vestit şi mie, şi, bucurîndu-ne pentru aceasta, am rămas la ei.

După ce ne-am sculat de la masă, am pornit cu bucurie la drum, povestindu-ne unul altuia cele ce am văzut şi am auzit. Eu îi povesteam faptele monahilor, iar soţia mea îmi povestea cu de-a-mănuntul cele ce a văzut şi a auzit de la fericita, şi nu voia să lase nepovestite nici pe cele mai mici. Deci, povestind acestea, a venit şi la cuvintele prin care se făgăduise sfînta că ne va da o doctorie, care va tămădui copila noastră. Atunci ea a întrerupt povestirea şi a zis: "Vai, ce-am făcut! Cum am uitat să luăm doctoria care ne-a făgăduit-o?" Dar fiindcă mă mîhneam şi eu pentru nepurtarea aceea de grijă, i-am poruncit să se întoarcă degrabă înapoi s-o ia. Atunci, din întîmplare, copila, pe care o ţinea doica în braţe, s-a întors către mama sa, care, uitîndu-se la ochiul ei, de bucurie a zis cu glas mare către mine: "Nu te mîhni pentru doctorie, că nu ne-am lipsit de ceea ce ne-a făgăduit sfînta, căci doctoria ei a fost tămăduirea ce a făcut-o prin rugăciune copilei noastre". Deci nu rămăsese la ochiul copilei nici un semn de patimă, ca să fie nevoie să se vindece din doctoria ei. Zicînd aceasta, a luat copila în braţe şi a dat-o în mîinile mele. Văzînd şi eu o minune ca aceasta, mi-am adus aminte de minunile Domnului nostru Iisus Hristos, pe care unii nu le cred, şi am zis: "Ce mare lucru este a se tămădui orbii prin mîna Domnului! Căci şi Macrina, roaba Lui, cu credinţa ei în Dumnezeu, a făcut o minune ca aceasta, care nu este mai prejos decît acelea!"

Povestindu-mi acestea, acel vestit bărbat, ruda noastră, a tăcut şi a început să-i curgă lacrimile din ochi. Acestea şi alte minuni asemenea ale Fericitei Macrina, am auzit de la cei ce vieţuiau împreună cu dînsa şi ştiau cu de-amănuntul viaţa ei. Pe acelea nu le mai povestesc, că se vor părea necrezute de mulţi; fiindcă cei mai mulţi dintre oameni, după măsura cunoştinţei lor, judecă şi pe acelea care le aud; iar lucrul care covîrşeşte măsurile cunoştinţei lor, îl presupun că este minciună şi nu-l cred. Pentru aceea nu mai spun aducerea de roadă ce a făcut fericita în vremea foametei, înmulţind grîul pe care-l scotea din hambar şi îl împărţea la săraci.

Ea a făcut şi alte minuni încă mai slăvite decît aceasta, precum erau: vindecare celor bolnavi, tămăduirile celor îndrăciţi şi proorocirile care le spunea, despre cele ce au să fie. Iar cei ce au cunoştinţă adevărată şi întreagă, le cred pe toate că sînt adevărate, deşi se par necrezute, căci sînt mai presus de fire. Aceia însă care sînt proşti la minte, socotesc că sînt cu neputinţă. Eu una ştiu: că după măsura credinţei, aşa se dau şi dumnezeieştile daruri; adică, mici la cei puţin credincioşi, şi mari la cei ce au credinţă mare şi desfătată.

Pentru aceea le-am lăsat şi eu şi n-am scris minunile cele preaslăvite, care le-a făcut Dumnezeu prin Cuvioasa Macrina, ca să nu se vatăme cei puţin credincioşi, care nu cred în darurile lui Dumnezeu; socotind că acelea, pe care le-am scris, sînt destule spre scrierea împrejur a petrecerii ei, pentru ale cărei rugăciuni să ne învrednicim şi noi împărăţiei cerului. Amin.

Viaţa Cuviosului Dia
(19 iulie)

Patria Cuviosului Dia a fost Antiohia Siriei. El s-a născut din părinţi creştini şi, crescînd în dreapta credinţă, a intrat din tinereţe în nevoinţa pustnicească, povăţuindu-se la îmbunătăţita viaţă monahicească,

de bărbaţii cei de Dumnezeu insuflaţi. El avea multă luptă cu diavolul, nevăzutul vrăjmaş, şi cu potrivnicul de casă, cu trupul său, care pofteşte asupra duhului. Drept aceea, pe diavol îl biruia cu neîncetata rugăciune, iar trupul îl supunea cu postirea, cu nedormirea şi cu multe alte osteneli.

Cuviosul Dia se lupta în tot chipul şi cu tot dinadinsul ca să-şi omoare mădularele şi să-şi robească trupul duhului. Hrană primea foarte puţină şi nu în toate zilele, ci a doua sau a treia zi. Ba de multe ori petrecea întreaga săptămînă fără hrană şi fără somn. Cu o înfrînare ca aceasta, omorîndu-se pe sine şi biruind pe potrivnic, s-a ridicat la înălţimea vieţii cea fără de patimă şi s-a făcut locaş curat al Sfîntului Duh, pentru că s-a sălăşluit într-însul darul lui Dumnezeu. El s-a făcut bărbat puternic cu lucrul şi cu cuvîntul, făcînd minuni şi povăţuind pe mulţi spre mîntuire, slăvindu-se printr-însul Tatăl ceresc.

Vieţuind el mulţi ani în Antiohia, i s-a făcut în vedenie o poruncă de la Dumnezeu, ca să se ducă la Constantinopol pentru folosul multora. Deci, de la început n-a voit să creadă acea vedenie, temîndu-se să nu fie vreo meşteşugire a potrivnicului, pentru că diavolul ştie uneori a se închipui pe sine în îngerul luminii. Dar, după ce şi a doua oară i s-a arătat lui aceeaşi vedenie şi poruncă a Domnului, ba încă şi acea cetate în care nu fusese niciodată i s-a dezvăluit în ce fel este, s-a supus voii lui Dumnezeu, Care le rînduieşte pe toate spre folos. Deci, lăsînd Antiohia, a mers la cetatea împărătească.

Intrînd el în cetate şi văzînd sfintele biserici ale lui Dumnezeu, palatele şi toate zidirile cele frumoase ale cetăţii, se minuna în sine despre toate acelea, pentru că le văzuse în descoperirea lui Dumnezeu şi a cunoscut că a fost adevărată acea vedenie, pe care a văzut-o cînd era în Antiohia. Înconjurînd el, nu numai cetatea, ci şi pe cele dinaintea cetăţii, a aflat în afară loc pustiu, în care erau morminte vechi păgîneşti, unde locuiau mulţi diavoli; deci, locul acela era înfricoşat celor ce treceau pe alături, pentru diavoleştile năluciri şi înfricoşări. Dar el, iubindu-l şi înarmîndu-se cu puterea Crucii şi cu rugăciunea, ca cu o armă şi platoşă împotriva diavolilor, s-a sălăşluit acolo, făcîndu-şi o mică bolniţă.

Cine poate să spună supărările ce le avea de la diavoli, ziua şi noaptea? Pentru că neîncetat năvăleau asupra lui cu diferite năluciri înfricoşate, vrînd să-l îngrozească şi să-l izgonească din locul acela. Dar el, ca un ostaş viteaz al Împăratului ceresc, chemînd numele lui Iisus Hristos cel înfricoşat diavolilor, fără de teamă se împotrivea lor şi îi biruia cu mare răbdare bărbătească.

Vrînd el să se înştiinţeze de este bună voirea Domnului să petreacă în acel loc, s-a rugat pentru aceasta de trei ori, Unuia în Treime Dumnezeu şi, luîndu-şi toiagul său cel uscat, l-a înfipt în pămînt, zicînd: "În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, de va odrăsli toiagul acesta şi de se va înrădăcina, apoi şi eu voi petrece aici". Dumnezeu, Care face voia celor ce se tem de El şi ascultă rugăciunea lor, a auzit rugăciunea plăcutului Său şi a împlinit cererea lui; pentru că toiagul cel uscat a odrăslit şi s-a înrădăcinat şi a început a creşte încet, încet, încît după cîţiva ani a crescut şi a ajuns un stejar mare. Acel stejar şi după moartea cuviosului a stat mai mult de o sută de ani, pînă cînd a înflorit şi dreapta credinţă creştinească.

Cuviosul Dia, văzînd odrăslirea toiagului său cel uscat, a cunoscut voia Domnului său, ca el să vieţuiască acolo. Deci, mai mult s-a înarmat împotriva diavolilor, curăţind locul acela de nălucirile şi înfricoşările lor. Diavolii, luptîndu-se multă vreme cu dînsul şi neputînd a-l birui şi a-l izgoni de acolo, singuri au fugit din locul acela, ca nişte biruiţi şi neputincioşi. Aşa Sfîntul Dia, curăţind locul acela de diavoli cu rugăciunile sale, trăia într-însul îngereşte. El lăuda pe Dumnezeu ziua şi noaptea, iar hrană avea din purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Apoi a început a se face cunoscut oamenilor, pentru că cei dimprejur, văzînd pe stareţ că s-a sălăşluit în acel loc înfricoşat şi periculos, întîi se mirau, apoi au început a veni la el şi, văzînd că nu avea nimic în chilie, au început a-i aduce cele de trebuinţă; iar el, pe cei ce veneau la dînsul, îi învăţa pe calea cea mîntuitoare şi îi folosea cu cuvinte de Dumnezeu insuflate.

El, cu cele aduse lui, ospăta pe cei ce le aduceau. Asemenea hrănea pe săracii şi străinii care treceau pe acolo. Dar mai ales de toţi a fost ştiut, cînd, cu darul lui Dumnezeu care vieţuia într-însul, a început a tămădui bolile omeneşti. Atunci alergau la dînsul mulţi bolnavi, cărora el le dădea sănătate, nu numai trupească, ci şi sufletească. La bolile cele trupeşti el alătura şi lipea rugăciunea, ca un plasture

doctoricesc, iar rănile cele sufleteşti le lega cu învăţăturile cele folositoare, aducîndu-i la umilinţă şi îndemnîndu-i la pocăinţă.

În vreme aceea împărăţea Teodosie cel Tînăr, care era nepotul lui Teodosie cel Mare. Acela, auzind de Cuviosul Dia, singur a mers la dînsul spre cercetare şi s-a umilit, minunîndu-se de viaţa şi de darul învăţăturii lui celei folositoare de suflet, care ieşea din gura aceluia. Împăratul s-a mai mirat foarte mult şi de toiagul ce odrăslise şi care crescuse copac mare. Deci, a poruncit să se zidească acolo, din vistieriile sale împărăteşti, o biserică şi s-o îngrădească cu zid împrejur ca pe o mînăstire, iar cuviosul părinte să fie începător şi povăţuitor spre mîntuirea multora. Preasfinţitul Patriarh Atic, văzînd acestea, a silit pe Cuviosul Dia să primească rînduiala preoţească; şi astfel, plăcutul lui Dumnezeu s-a făcut egumenul fraţilor adunaţi la dînsul şi al tuturor celor ce veneau pentru folos la slăvitul învăţător - doctor ales al sufletelor şi al trupurilor -, care era povăţuitor în toată cetatea împărătească. Locaşul lui s-a făcut liman şi odihnă celor ce nu aveau unde să-şi plece capul.

În mînăstire era lipsă de apă, de vreme ce locul era uscat şi apa se aducea de departe. Deci, fraţii au rugat pe Cuviosul Dia să le poruncească să sape un puţ în mînăstire, nu numai pentru nevoile mînăstireşti, dar şi pentru cei ce veneau. Sfîntul s-a împăcat cu cererea lor. Puţul s-a săpat în multă vreme şi n-au dat de apă, căci locul era înalt şi pietros. Fraţii fiind în nepricepere şi lucrătorii vrînd să înceteze cu osteneala lucrului, pentru că nu dădeau de apă, a venit acolo cuviosul şi, luînd o sapă, a poruncit să-l coboare în puţ. Deci, fiind coborît, cînd a ajuns la jumătatea puţului, a poruncit să fie oprit vasul în care era coborît şi a lovit cu sapa în peretele de pămînt, chemînd numele Preasfintei Treimi, şi îndată a curs de acolo izvor îndestulat de apă, încît abia au grăbit de au scos afară pe lucrătorii care erau în fundul puţului.

Apa înmulţindu-se foarte repede şi umplînd puţul, toţi s-au mirat de acea minune şi au preamărit pe Dumnezeu. Unul din lucrători, stînd deasupra şi văzînd că apa curgea din coastele pămîntului, era cuprins de necredinţă şi a zis în taină către ceilalţi că stareţul a făcut oarecare farmece ca să curgă apa; căci, negăsind apă la fund, cum a putut să curgă deodată atîta îndestulare de apă din peretele pămîntului. Astfel zicînd el, îndată l-a ajuns judecata lui Dumnezeu, că omul acela, alunecînd, a căzut în apă şi s-a înecat.

De acest lucru înştiinţîndu-se femeia lui, a alergat îndată cu mare tînguire şi a început a zice cuvinte de ocară Cuviosului Dia: "O, de n-ai fi venit aici, bătrîn fermecător, înşelător şi pierzător de oameni, care ai pierdut pe bărbatul meu! Iată şi eu singură mă voi pierde, ca păcatele noastre de la amîndoi să fie asupra sufletului tău!" Ea mai zicea şi alte ocări; dar cuviosul, mîngîind-o cu glas blînd, i-a grăit: "O, femeie, cu bună nădejde, aşteaptă că vei lua de aici pe bărbatul tău!" Femeia, mîniindu-se şi mai mult, a răcnit: "O, monah înşelător, de unde îmi vei da bărbatul? Oare vei putea învia pe cel mort?" Deci, repezindu-se la cuvios, l-a apucat de haină, voind să o rupă.

Fraţii, nesuferind cele ce făcea ea, au apucat-o, vrînd s-o izgonească de la porţile mînăstirii; dar sfîntul a zis către ei: "Lăsaţi-o, că nu ne ocărăşte ea, ci diavolul care o îndeamnă şi care se va ruşina îndată de darul lui Dumnezeu, care ne ajută". Zicînd acestea a poruncit să caute în apă pe omul cel înecat. Ei, căutîndu-l şi găsindu-l, l-au scos afară. Acela zăcînd mort, Cuviosul Dia, cel minunat şi plăcut lui Dumnezeu, s-a apropiat de el şi, făcînd rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu, a apucat de mînă pe cel mort şi l-a ridicat viu de la pămînt. Apoi, chemînd pe femeie, i-a dat bărbatul. Femeia, văzînd viu pe bărbatul său, s-a înspăimîntat, asemenea şi pe toţi i-a cuprins frica de minunea aceea. Deci femeia, luîndu-şi bărbatul, s-a dus cu dînsul la casa lor.

Mergînd ei şi neajungînd încă acasă, deodată acelui bărbat înviat, slăbindu-i genunchii, a căzut cu faţa în jos şi a murit iarăşi. Femeia, văzînd aceea, s-a înspăimîntat foarte şi tremura, pentru că se temea să nu fie şi ea asemenea pedepsită de mînia lui Dumnezeu şi să cadă la pămînt, să moară. Atunci s-a întors la mînăstire plîngînd şi tînguindu-se şi, căzînd înaintea cuviosului, îi cerea iertare şi zicea: "Părinte, pentru rugăciunile tale, Dumnezeu a înviat pe bărbatul meu, dar pentru păcatele mele, iarăşi a murit!" Atunci pe toţi i-a cuprins mai multă frică pentru minunatele şi neştiutele judecăţi ale lui Dumnezeu. Drept aceea, cuviosul a sfătuit pe acea femeie, ca de atunci să petreacă în pocăinţă, plîngîndu-şi păcatele; iar fraţilor le-a poruncit ca pe bărbatul ei să-l dea obişnuitei îngropări.

Cuviosul a mai făcut încă şi multe alte minuni cu puterea şi ajutorul Atotputernicului Dumnezeu; însă acelea n-au venit la ştirea noastră, pentru că învechirea vremii, prigonirile cele de multe feluri care au fost asupra Bisericii şi stricările cetăţii împărăteşti, pierzînd multe cărţi, abia aceste cîteva pe care le povestim, ne-au rămas despre Cuviosul Dia.

El, trăind mulţi ani şi ajungînd la adînci bătrîneţi, s-a îmbolnăvit ca de moarte şi, chemînd pe fraţi, i-a învăţat. După aceea, împărtăşindu-se cu dumnezeieştile Taine, a rămas nemişcat şi fără de suflare, ca mort. Toţi, socotind că într-adevăr este mort, îl plîngeau şi îi pregăteau cele spre îngropare. Acolo venise şi Preasfinţitul Patriarh Atic al Constantinopolului şi Alexandru, Patriarhul Antiohiei, care se întîmplase a fi atunci în cetate, şi se adunaseră şi alţi mulţi bărbaţi cinstiţi din rînduiala duhovnicească şi mirenească, voind să-i facă îngropare deosebită.

Atunci el, deşteptîndu-se ca din somn şi ridicîndu-se din pat, a zis: "Dumnezeu mi-a dăruit să mai petrec în viaţa aceasta încă 15 ani! El s-a sculat sănătos şi tuturor le-a fost bucurie pentru întoarcerea lui de la porţile morţii, pentru că tuturor le era de mare trebuinţă: arhiereilor, în vorbirea cea duhovnicească şi înţelepţită de Dumnezeu; împăraţilor, pentru mijlocirea cea în rugăciune către Dumnezeu; celor ce căutau mîntuire, spre chipul vieţii îmbunătăţite; păcătoşilor, spre îndemnarea la pocăinţă; bolnavilor, spre tămăduire; străinilor, pentru odihnă, săracilor, pentru hrănire şi fiecăruia, spre toate trebuinţele; pentru că tuturor le era de folos cuviosul acesta, ajutînd pe fiecare cu cuvîntul şi cu lucrul şi arătîndu-se că este fiecăruia adevărat părinte.

Cuviosul Dia, petrecînd vremea de 15 ani care i se adăugase de Dumnezeu, în obişnuitele osteneli pustniceşti şi în folosinţa multor suflete - fiind lumina lumii -, s-a apropiat către trecerea cea desăvîrşită de la cele pămînteşti. Intrînd el în biserică şi în Sfîntul Altar ca să se roage, a văzut arătîndu-i-se un bărbat prealuminos, îmbrăcat în veşminte preoţeşti şi zicînd către dînsul: "S-au sfîrşit anii vieţii tale şi a sosit vremea mutării tale la viaţa cea neîmbă-trînită; deci, pregăteşte-te să te dezlegi din trup şi să treci către Domnul".

Cuviosul s-a închinat bărbatului aceluia ce i se arătase şi, mulţumind lui Dumnezeu pentru o înştiinţare ca aceea a ceasului morţii, a chemat pe fraţi şi, spunîndu-le cel mai de pe urmă cuvînt de învăţătură, a poruncit şi despre îngroparea sa, ca să nu i se ia trupul lui de cei din cetate, ci să-l îngroape în mînăstirea sa. El, rînduind toate cele cuviincioase bunului sfîrşit creştinesc, rugîndu-se din destul pentru toţi şi pentru sine şi dînd la toţi cea mai de pe urmă sărutare, a văzut pe îngerul lui Dumnezeu stînd înaintea lui şi aceluia şi-a dat cu bucurie cinstitul său suflet.

Astfel s-a mutat către Domnul Cuviosul părintele nostru Dia. Împăratul şi patriarhul voiau ca cinstitul lui trup să-l aducă în cetate, pentru apărarea cetăţii. Dar monahii le-au spus aşezămîntul lui, ca trupul lui să nu se îngroape în altă parte, ci în gropniţa mînăstirii. Neîndrăznind ei să calce aşezămîntul stareţului, au făcut după porunca lui şi l-au îngropat în locaşul său cu cinstită îngropare, slăvind pe Dumnezeu Cel minunat întru sfinţi, pe Unul în Treime, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa şi minunile Sfîntului Prooroc Ilie Tesviteanul
(20 iulie)

Vrînd să începem viaţa Sfîntului Prooroc Ilie Tesviteanul, văzătorul cel slăvit şi învăţătorul poporului celui depărtat de la Dumnezeu, mustrătorul împăraţilor celor fărădelege şi pedepsitorul proorocilor mincinoşi, minunatul făcător de minuni şi rîvnitor către Dumnezeu, cel căruia stihiile s-au supus şi cerul i-a dat ascultare, marelui plăcut al lui Dumnezeu, a celui ce petrece pînă acum în trup şi va să fie, ca o înainte cuvîntare, mergător înainte la a doua venire a lui Hristos, vom punem înainte faptele care le-a făcut el, pentru cea mai luminoasă arătare a rîvnei lui, cu care s-a nevoit către Domnul Dumnezeu.

De la început, popoarele lui Dumnezeu cele alese, care se înmulţiseră în douăsprezece seminţii, după numărul celor doisprezece fii ai lui Israil, au fost nedespărţite între dînsele, cu o unire şi o sfătuire îndreptîndu-se, cu un povăţuitor care s-a început de la Moise, de la Isus al lui Navi şi de la ceilalţi judecători ai lui Israil, pînă la împăratul David şi Solomon. După Solomon a luat împărăţia fiul său, Roboam, şi, ca un tînăr, nebăgînd în seamă sfatul cel bun al bătrînilor celor înţelepţi, ci ascultînd sfatul cel răzvrătit al tinerilor celor de o seamă cu dînsul, a început a asupri poporul lui Israil, îngreunîndu-l cu diferite dăjdii şi pedepsindu-l cu bătăi şi risipiri. Atunci cele zece seminţii ale lui Israil, desfăcîndu-se de dînsul şi-au ales alt împărat cu numele Ieroboam. El a fost mai înainte rob al lui Solomon, pe care împăratul vrînd să-l bată pentru oarecare pricină, acesta a fugit în Egipt, unde a stat pînă la moartea lui Solomon.

Apoi, s-au întors seminţiile lui Israil, ce se despărţiseră de Roboam, fiul lui Solomon, care împărăţea în Ierusalim numai peste două seminţii: peste seminţia lui Iuda şi peste cea a lui Veniamin. Iar Ieroboam, robul lui Solomon, împărăţea peste zece seminţii ale lui Israil, în cetatea Sichem cea înnoită de dînsul şi care mai pe urmă a fost risipită. Deci, cele două seminţii care rămăseseră cu fiul lui Solomon, Roboam, formau împărăţia lui Iuda; iar cele zece seminţii care rămăseseră cu robul lui Solomon, Ieroboam, se numeau împărăţia lui Israil. Deşi seminţiile lui Israil se despărţiseră în două părţi, totuşi ele slujeau împreună unui singur Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pămîntului. Dar ele, neputînd să mai aibă alte biserici, decît numai pe cea din Ierusalim zidită de Solomon, şi nici alţi preoţi, decît numai pe cei puşi de Dumnezeu, de aceea popoarele din împărăţia lui Israil veneau în toţi anii la Ierusalim să se închine Domnului Dumnezeu, cu aducere de jertfe.

Ieroboam, împăratul lui Israil, văzînd aceea s-a gîndit în sine, zicînd: "Aceste popoare, dacă vor merge totdeauna astfel pe la Ierusalim, pentru închinare lui Dumnezeu, iarăşi se vor lipi de împăratul lor cel dintîi - de fiul lui Solomon -, şi pe mine mă vor ucide". Acestea gîndindu-le, căuta cum ar putea să întoarcă pe israiliteni să nu se mai ducă în Ierusalim; şi s-a gîndit că nu poate să-i întoarcă pe dînşii de a se mai duce la Ierusalim, dacă nu-i va întoarce pe ei de la credinţa în Dumnezeu. Ştiind el că poporul acela este lesne aplecat spre închinarea de idoli şi spre toată jertfa cea fărădelege, s-a gîndit să-i depărteze pe ei de la Dumnezeu printr-un meşteşug ca acesta:

Împăratul cel fărădelege, urmînd celor vechi şi depărtaţi de Dumnezeu, precum făcuseră şi israilitenii cei de demult cînd ieşiseră din Egipt, a făcut doi viţei de aur şi, chemînd la dînsul tot poporul acela şi arătîndu-i, le-a zis: "Aceştia sînt zeii tăi, Israile, care te-au scos din pămîntul Egiptului! Deci, nu mai umblaţi de acum la Ierusalim, ci să vă închinaţi acestor zei". Apoi, a pus acei viţei în diferite locuri; pe unu în Betel şi pe altul în Dan. El le-a zidit idolilor case frumoase şi le-a rînduit în cinstea lor diferite praznice, apoi el singur s-a făcut slujitor al lor. El a poruncit, spre înşelarea popoarelor celor iubitoare de păcate, să săvîrşească toată fărădelegea lîngă acei idoli în chip de viţei de aur, la necuratele lor praznice.

Astfel, acel împărat păgîn, pentru o împărăţie vremelnică, singur a căzut de la Dumnezeu şi pe toate cele zece seminţii le-a întors de la Dînsul. Deci, poporul întreg se ţinea după acel împărat şi după ceilalţi împăraţi ai lui Israil, de aceeaşi păgînătate şi închinători de idoli, precum se deprinsese astfel de la Ieroboam. Dar Preabunul Dumnezeu, nevrînd să părăsească pe poporul care îl părăsise pe El şi căutînd întoarcerea lor, le-a trimis proorocii Lui cei sfinţi, ca să le arate rătăcirea lor şi să-l sfătuiască, ca, izbăvindu-se din cursele diavolului, să se întoarcă iarăşi la credincioasa cinstire a Dumnezeului cel adevărat. Între alţi prooroci, care din diferite timpuri au fost trimişi la dînşii, a fost şi acesta, despre care ne este nouă vorba, adică Sfîntul Ilie cel mare între prooroci, despre a cărui naştere se povestesc multe de către cei vrednici de credinţă.

Patria Sfîntului Ilie, proorocul lui Dumnezeu, a fost ţara Galaadului, de cealaltă parte de Iordan, care se învecinează cu Arabia şi cu cetatea Tesvi, după care s-a numit şi Tesviteanul. El s-a născut din seminţia lui Aaron, din tată cu numele Sovac. În timpul în care maica sa l-a născut, Sovac, tatăl lui, a văzut nişte bărbaţi îmbrăcaţi în haine albe, vorbind cu pruncul şi învelindu-l pe el cu foc, băgîndu-i văpaie de foc în gură, ca să mănînce. Aceasta văzînd-o tatăl său şi spăimîntîndu-se, s-a dus la Ierusalim şi a spus preoţilor vedenia sa. Unul din acei preoţi, bărbat mai înainte- văzător, i-a zis: "Omule, nu te teme de vedenia aceea

pentru pruncul tău, dar să ştii că el va fi locaş al luminii darului lui Dumnezeu şi cuvîntul lui va fi ca focul de puternic şi de lucrător. Rîvna lui către Domnul şi viaţa lui fiind bineplăcută lui Dumnezeu, va judeca pe Israil cu sabie şi cu foc".

Un semn ca acesta şi o mai înainte-vestire pentru Sfîntul Ilie la naşterea lui i-a fost arătată, adică ce fel avea el să fie, după ce va veni la vîrsta bărbatului desăvîrşit. Pruncul, crescînd, avea înclinare către preoţie, ca unul ce era din seminţie preoţească. Deci, punîndu-şi nădejde în Dumnezeu din tinereţe, a iubit curăţia feciorei şi petrecea într-însa ca un înger al lui Dumnezeu, cu sufletul şi cu trupul. Lui îi plăcea să se îndeletnicească în dumnezeiasca gîndire. Adeseori ieşea la linişte în locurile pustiului şi astfel mult vorbea cu Însuşi Dumnezeu, prin rugăciunea cea fierbinte, arzînd ca un serafim de dragoste înfocată către Dînsul. El era iubit de Dumnezeu, pentru că Domnul iubeşte pe cei ce-L iubesc pe El. Toate cîte cerea de la milostivirea lui Dumnezeu, le lua ca unul ce aflase înaintea Lui mult dar.

Sfîntul Ilie, auzind şi văzînd fărădelegile ce se făceau în poporul cel răzvrătit a lui Israil - împăraţii petrecînd în păgînătate, judecătorii şi cei mari făcînd nedreptăţi, popoarele slujind urîciunilor idoleşti, fără frică şi fără teamă de Dumnezeu, tăvălindu-se în necurăţie şi aducînd pe fiii lor ca jertfă diavolilor; iar adevăraţii cinstitori de Dumnezeu se primejduiau în strîmtorare şi în prigonire, necăjindu-se şi dîndu-se la moarte -, îl durea foarte tare inima şi se tînguia; pe de o parte, pentru pierderea sufletelor omeneşti, iar pe de alta, pentru prigonirea cea cumplită împotriva drepţilor. El se mîhnea mai vîrtos pentru necinstirile ce se făceau adevăratului Dumnezeu de cei necredincioşi, se întrista şi se umplea de rîvnă pentru toate cîte vedea.

Deci, mai întîi se rugă la Dumnezeu să întoarcă pe cei păcătoşi la pocăinţă; dar, de vreme ce Dumnezeu are trebuinţă de la cei păcătoşi de chiar voinţa lor spre bine, iar în acei oameni împietriţi nu era deloc acea voinţă a binelui, de aceea proorocul rîvnind foarte mult, s-a rugat lui Dumnezeu să-i pedepsească vremelnic, ca măcar astfel să se înţelepţească. Dar, văzînd pe Domnul zăbavnic spre pedepsire, ca pe un iubitor de oameni şi îndelung răbdător, a îndrăznit a cere să-i poruncească lui să pedepsească pe cei călcători de lege, că poate se vor întoarce oamenii spre pocăinţă cînd vor fi pedepsiţi de om. Deci el nu s-a depărtat de o rugăciune ca aceea pînă ce nu a cîştigat-o. A luat cererea aceea de la Preaînduratul Dumnezeu pentru că El nu voia, ca un Părinte iubitor de fii, să mîhnească pe acel iubit rob al Său, care Îi slujea Lui ca un fiu, necălcînd nici cea mai mică poruncă a Lui; ci precum Ilie Îi era în toate ascultător, nemîhnindu-L cîtuşi de puţin vreodată, tot aşa şi Dumnezeu îi asculta rugăciunile lui, nemîhnindu-l pe dînsul.

Pe acea vreme împărăţea peste Israil, Ahab, împăratul cel fărădelege, avînd scaunul său în Samaria - acel loc era atunci al treilea scaun al împărăţiei lui Israil. Cel dintîi era în partea lui Efrem. Al doilea, în Tere, în partea lui Manasi. Al treilea, în Samaria, tot în partea lui Efrem. Ahab şi-a luat de soţie pe Izabela, fata lui Ieteval, împăratul Sidonului şi a adus cu ea în Samaria pe urîciunea acelei cetăţi, pe idolul Baal şi l-a pus în casa lui, pe care o zidise în Samaria. Ei se închinau aceluia ca unui Dumnezeu şi tot Israilul venea la închinarea idolului Baal. Acel împărat a mîniat pe Dumnezeul Cel Preaînalt, mai mult decît toţi împăraţii care au fost în Israil înaintea lui, căci a înmulţit foarte mult închinăciunea de idoli în împărăţia sa. Deci, proorocul lui Dumnezeu Ilie, a mers la Ahab, fiind plin de rîvnă către Dumnezeu, spre a-l mustra pentru rătăcire, că, părăsind pe Dumnezeul lui Israil, se închina diavolilor şi pe toate popoarele le trăgea cu sine în pierzare.

Văzînd pe împărat că nu asculta sfaturile lui, Sfîntul Prooroc Ilie a adăugat şi fapte pe lîngă cuvinte, pedepsind pe potrivnicul lui Dumnezeu şi pe poporul lui. El a zis: *Viu este Dumnezeul puterilor, Dumnezeul lui Israil, înaintea Căruia stau eu, că nu va fi în anii aceştia rouă şi ploaie din cer pe pămînt, decît numai prin cuvîntul gurii mele*. Aceasta zicînd, a plecat dinaintea lui Ahab. Deci, îndată cu cuvîntul proorocului s-a încuiat cerul şi s-a făcut secetă şi nici o picătură de ploaie sau de rouă n-a picat de sus pe pămînt, iar uscăciunii pămîntului a urmat nerodirea, lipsa de hrană şi foametea poporului. Pentru că împăratul greşind singur, a venit mînia lui Dumnezeu asupra lui şi a tuturor şi toată împărăţia se primejduia, ca şi mai înainte pentru păcatul lui David. Proorocul lui Dumnezeu, Ilie, aştepta să se

pedepsească Ahab, împăratul lui Israil şi, cunoscîndu-şi rătăcirea sa, să se întoarcă prin pocăinţă la Dumnezeu şi pe popoarele cele răzvrătite să le întoarcă cu sine la calea cea dreaptă.

După ce l-a văzut pe Ahab petrecînd în împietrire ca pe Faraon şi că nici nu gîndea să se lase de acea păgînătate, ci mai vîrtos mergînd în adîncul răutăţii, prigonind şi ucigînd pe cei ce slujeau lui Dumnezeu cu dreaptă credinţă, a lungit acea pedeapsă pînă în al doilea şi al treilea an. Atunci s-a împlinit cuvîntul Sfîntului Prooroc Moise, întîiul văzător de Dumnezeu, care a zis către Israil: *Va fi cerul deasupra capului tău de aramă şi pămîntul cel de sub tine de fier*. Pentru că, încuindu-se cerul, pămîntul nu avea umezeală, nici îşi dădea rodul său asupra lui; pomii şi florile se vestejiseră şi toată iarba pămîntului se uscase.

Astfel pieriseră toate roadele pămîntului, grădinile, ţarinile şi cîmpiile se făcuseră pustii, fiindcă nu puteau nici să are, nici să semene. Izvoarele apelor se uscaseră, rîurile erau mici şi pîraiele secaseră, iar apele care erau mari se împuţinaseră. Tot pămîntul rămăsese fără de apă şi uscat, încît oamenii, dobitoacele şi păsările mureau de foame. Dar această foamete nu era numai asupra poporului lui Israil, ci venise şi asupra ţărilor dimprejur, pentru că, aprinzîndu-se o casă din cetate, erau în primejdie şi cele de primprejur. Astfel, casa lui Israil atrăgînd asupra sa mînia lui Dumnezeu, din această pricină pătimea toată lumea.

Acestea s-au făcut nu atît cu mînia lui Dumnezeu, cît cu rîvna proorocului Ilie, pentru că Domnul, Preamilostivul iubitor de oameni, biruindu-se de îndurările Sale şi văzînd primejdia popoarelor şi pieirea tuturor vieţuitoarelor, voia să trimită ploaie pe pămînt; dar se oprea, făcînd voia proorocului, care zisese: *Viu va fi Domnul, că nu va pogorî ploaie sau rouă pe pămînt, decît numai prin cuvîntul gurii mele.* Zicînd acestea, el era cuprins după Dumnezeu cu atîta rîvnă, încît nu se cruţa nici pe sine; căci ştia că, dacă va lipsi hrana de pe pămînt, atunci şi el va răbda aceeaşi foamete ca şi celelalte popoare. Însă nu se îngrijea de aceasta, mai bine voia să moară de foame decît să miluiască pe păcătoşii care nu se pocăiau şi erau ca nişte vrăjmaşi ai lui Dumnezeu.

Dar Domnul cel milostiv, a trimis pe prooroc într-un loc deosebit, depărtat de oameni, zicîndu-i: *Du-te spre răsărit şi ascunde-te la pîrîul Cherit cel de lîngă Iordan. Acolo vei bea apă din pîrîu, iar corbilor le-am poruncit să te hrănească*. Domnul a făcut aceasta, pe de o parte, ca să păzească pe prooroc de mîinile ucigaşe ale Izabelei, iar pe de altă parte, că nu voia să-l omoare cu foamea, ci să-l aducă în umilinţă pentru popoarele care se topeau şi mureau de foame şi sete, prin chipul corbilor şi al rîului Cherit. Firea corbilor este mult mai mîncătoare de cărnuri decît a altor păsări şi nu se milostivesc nu numai spre oameni, dar nici spre puii lor; căci cum fac pui, îndată îi părăsesc să moară de foame, zburînd aiurea.

Dar purtarea de grijă a lui Dumnezeu îi hrăneşte, trimiţîndu-le în gură muşte din văzduh. Deci, corbii, zburînd în toate zilele la prooroc, după porunca lui Dumnezeu, îi aduceau hrană: dimineaţa pîine, iar seara carne. Dumnezeu, orînduind aceasta, părea că-i grăieşte cu vorbe tainice în inima lui: "Vezi, cum corbii, care sînt sălbatici, lacomi, mîncăcioşi, urîtori de pui, se ostenesc pentru hrănirea ta? Ei singuri, fiind flămînzi, îţi aduc ţie de mîncare; iar tu, fiind om, nu te milostiveşti spre oameni. Tu nu voieşti să omori numai pe oameni, ci şi dobitoacele şi păsările!" Asemenea, cînd proorocul a văzut după cîteva zile şi rîul secat, Dumnezeu a zis către dînsul: "Acum este vremea de a milui făptura cea muncită şi a trimite ploaie spre dînsa, ca să nu mori nici tu de sete". Însă rîvnitorul lui Dumnezeu se întărea, rugîndu-se lui Dumnezeu dimpotrivă, ca să nu fie ploaie, pînă ce nu se vor pedepsi cei neînvăţaţi şi se vor pierde de pe pămînt vrăjmaşii lui Dumnezeu.

Deci, Domnul, plecînd cu înţelepciune spre milă pe robul Său, l-a trimis în Sarepta Sidonului, care nu era sub stăpînirea împăratului lui Israil, la o femeie văduvă şi săracă, ca să se gîndească în sine cîtă primejdie a adus nu numai asupra oamenilor bogaţi şi însuraţi, dar şi asupra văduvelor sărace, cărora, nu numai în vreme de foamete, ci şi în îndestulare şi belşug, de multe ori le lipseşte hrana zilnică. Proorocul, ducîndu-se la porţile acelei cetăţi, a văzut acolo o văduvă adunînd lemne, nu mai mult decît două despicături; dar nu avea nici făină în vas, decît numai un pumn şi într-un ulcior o picătură de untdelemn. El, fiind flămînd, a cerut de la dînsa o bucată de pîine. Ea, spunîndu-i despre sărăcia cea mare, i-a zis şi

aceasta, că din acel pumn de făină trebuie să gătească masa cea mai de pe urmă pentru ea şi pentru copilul ei, iar după aceea să moară de foame.

Omul lui Dumnezeu putea şi prin aceea să se umilească şi să-i fie milă de toate văduvele cele sărace, care se topeau de foame, dar rîvna cea mare din el către Dumnezeu biruia pe toate, neîngrijindu-se de făptura care pierea, voind numai să preamărească pe Făcătorul şi să arate în toată partea cea de sub cer tăria cea atotputernică a Aceluia. El, avînd de la Dumnezeu darul facerii de minuni, după măsura credinţei sale, a înmulţit cu îndestulare făina şi untdelemnul în casa văduvei. Astfel au fost hrăniţi de dînsul pînă ce a trecut vremea de foamete. El a înviat cu rugăciunea sa pe fiul ei care murise, prin suflarea de trei ori asupra lui. Despre acest lucru se citeşte în dumnezeiasca Scriptură şi se povesteşte că numele lui era Ionă, care, venind în vîrstă, s-a învrednicit de darul proorocesc. El a fost trimis de Dumnezeu să propovăduiasca pocăinţă în cetatea Ninive şi, fiind înghiţit de un chit, a ieşit din el după trei zile. Aceasta a închipuit în sine Învierea lui Hristos cea de a treia zi, precum se povesteşte pe larg în prooroceasca lui carte şi în viaţa lui.

După trecerea celor trei ani de neplouare şi de foamete, preabunul Dumnezeu, văzînd zidirea sa că se topise desăvîrşit de foame, s-a pornit spre milostivire şi a zis către robul Său Ilie: "Du-te şi te arată lui Ahab, pentru că voiesc să miluiesc lucrul mîinilor mele, să dau ploaie şi să adăp pămîntul cel uscat prin cuvîntul gurii tale, ca să-l fac aducător de roade; căci acum şi Ahab se pleacă spre pocăinţă şi te caută, voind să te asculte la ceea ce-i vei porunci". Plecînd Proorocul Ilie din Sarepta Sidonului, s-a dus în Samaria, cetatea împărăţiei lui Israil.

Împăratul Ahab avea un iconom cu numele Obadia, bărbat temător de Dumnezeu, slujind cu credinţă aceluia. El ascunsese de sabia Izabelei o sută de prooroci ai Domnului, în două peşteri, cîte cincizeci într-una şi îi hrănea cu pîine şi cu apă. Pe acest iconom al său, chemîndu-l împăratul Ahab la sine mai înainte de venirea lui Ilie la dînsul, l-a trimis să caute iarbă uscată pe la pîraiele apelor, pentru hrănirea puţinilor cai ce rămăseseră şi a celorlalte dobitoace. Cînd Obadia a ieşit din cetate, a întîmpinat pe Sfîntul Prooroc Ilie şi i s-a închinat pînă la pămînt, apoi i-a spus că Ahab l-a căutat cu dinadinsul prin toată împărăţia sa. Sfîntul Ilie a zis către Obadia: *Du-te şi spune Stăpînului tău că vin la dînsul*. Obadia se lepăda, zicînd: *Mă tem că, dacă voi pleca de lîngă tine, Duhul Domnului să nu te răpească în altă parte şi mă voi face mincinos înaintea stăpînului meu, care, mîniindu-se, mă va ucide*. Sfîntul Ilie i-a zis: *Viu este Domnul puterilor, Căruia îi stau înainte, că astăzi mă voi arăta lui Ahab*. Deci, Obadia, ducîndu-se, a spus împăratului toate acestea, iar el, grăbindu-se, a ieşit în întîmpinarea omului lui Dumnezeu şi cînd l-a văzut, îndată, din răutatea pe care o avea în sine, a îndrăznit a zice către dînsul un cuvînt aspru ca acesta: *Oare tu eşti cel ce răzvrăteşti pe Israil?* Iar proorocul lui Dumnezeu i-a răspuns împotrivă fără frică: *Nu eu răzvrătesc pe Israil, ci tu şi casa tatălui tău; căci aţi părăsit pe Dumnezeul vostru şi v-aţi aplecat necuratului idol Baal.*

Dar proorocul, ca cel ce avea în sine puterea dumnezeiescului ajutor, a început a porunci împăratului cu stăpînire, zicîndu-i: "Acum, trimiţînd, adună la mine în muntele Carmelului, pe toate cele zece seminţii ale lui Israil şi să aduci fără de ruşine pe cei patru sute şi cincizeci de prooroci ai lui Baal. Asemenea să aduci şi pe ceilalţi patru sute şi cincizeci de prooroci, care jertfesc în munţii cei înalţi şi în prăpăstii, la alţi necuraţi idoli care cu toţii mănîncă din masa Isabelei. Toţi aceia să se întrebe cu mine despre Dumnezeu şi vom vedea care este Dumnezeul cel adevărat".

Împăratul, trimiţînd în pămîntul lui Israil, a adunat în muntele Carmelului pe toţi proorocii cei mincinoşi, împreună cu slugile lor şi cu mult popor şi însuşi Ilie rîvnitorul către Dumnezeu a mers acolo. Stînd el înaintea tuturor, a zis către împărat şi către tot poporul lui Israil: *Pînă cînd veţi şchiopăta voi de amîndouă gleznele voastre? Dacă Dumnezeu, Care v-a scos pe voi din pămîntul Egiptului, este Dumnezeu, apoi pentru ce nu mergeţi în urma Lui? Iar dacă Baal este zeul vostru, apoi mergeţi după el*. La aceste cuvinte ale lui, poporul tăcea şi nici nu putea răspunde ceva; căci toţi cîţi erau israiliteni, erau mustraţi de conştiinţă pentru rătăcirea lor. Proorocul le-a zis: "Iată acum, ca să cunoaşteţi pe adevăratul Dumnezeu, faceţi ceea ce vă voi porunci. Mă vedeţi pe mine proorocul Domnului, rămas singur în tot Israilul, iar pe toţi ceilalţi i-aţi ucis. Vedeţi aici şi pe proorocii lui Baal, cei atît de mulţi; deci, aduceţi-ne

nouă doi viţei spre jertfe, mie unul, iar slujitorilor lui Baal, altul, şi să nu ne daţi foc. Drept aceea, peste a cărui jertfă va cădea focul din cer şi o va arde, al aceluia este adevăratul Dumnezeu şi toţi să vă închinaţi acelui Dumnezeu, iar potrivnicii să se dea morţii".

Poporul, auzind aceasta, a lăudat judecata proorocului lui Dumnezeu şi au zis: "Aşa să fie! Bun este cuvîntul acesta". Deci, fiind aduşi amîndoi viţeii în mijlocul soborului, Sfîntul Ilie a zis către proorocii cei fără de ruşine ai lui Baal: "Alegeţi-vă un viţel şi aduceţi-l întîi voi jertfă, de vreme ce voi sînteţi mai mulţi, iar eu sînt singur, deci, voi face pe urmă. Şi punînd viţelul pe lemne, să nu aprindeţi focul, ci să vă rugaţi către zeul vostru Baal, ca să vă trimită foc din cer şi să vă ardă jertfa". Proorocii lui Baal au făcut aşa. Ei, aruncînd sorţi, şi-au luat un viţel, apoi, punînd lemne multe, au junghiat viţelul, l-au tăiat în bucăţi, l-au pus pe altar şi au început a se ruga către Baal, zeul lor, ca să le trimită foc spre jertfa lor. Ei au chemat numele aceluia de dimineaţă pînă la amiază, strigînd: "Ascultă-ne, Baale, ascultă-ne pe noi!" Dar nu era nici glas, nici ascultare şi toţi alergau împreună împrejurul jertfelnicului lor.

Dar cînd a venit la amiază Ilie, proorocul lui Dumnezeu, îi batjocorea şi le zicea: *Strigaţi cu glas mare ca să vă audă zeul vostru, de vreme ce acum are poate altă îndeletnicire; poate face altceva sau vorbeşte cu alţii sau benchetuieşte sau doarme. Deci, strigaţi cu glas mare, ca să-l deşteptaţi!* Proorocii cei mincinoşi strigau tare şi se crestau cu cuţitele, după obiceiul lor; iar unii se băteau cu bicele pînă la ţîşnirea sîngelui lor.

Apropiindu-se seara şi popii cei fără de ruşine nesporind nimic, Sfîntul Ilie Tesviteanul le-a zis: *Tăceţi de acum şi încetaţi căci a sosit vremea jertfei mele*. Proorocii lui Baal au încetat, dar Ilie a zis către popor: *Apropiaţi-vă de mine!* Toate popoarele s-au apropiat de dînsul şi a luat douăsprezece pietre, după numărul celor douăsprezece seminţii ale lui Israil, le-a pus pe altarul Domnului, apoi, tăind viţelul în bucăţi, l-a pus pe lemne, a săpat groapă împrejurul altarului şi a poruncit popoarelor ca, luînd patru vase de apă, să toarne apa pe jertfă şi pe lemne, şi au făcut aşa. Apoi el le-a zis: "Turnaţi al doilea rînd!" şi au turnat. Apoi le-a mai zis: "Turnaţi al treilea rînd!" şi au turnat. Apa a udat toate cele ce erau pe altar şi a străbătut şi împrejurul altarului, încît groapa s-a umplut cu apă.

Atunci Sfîntul Ilie, privind către cer, a strigat către Dumnezeu: *Doamne, Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacob, ascultă-mă pe mine, robul Tău, şi trimite foc peste această jertfă, ca astăzi să cunoască toate aceste popoare, că Tu singur eşti Dumnezeul lui Israil şi eu robul tău şi Ţie ţi-am înălţat această jertfă. Ascultă-mă pe mine, Doamne, ascultă-mă cu foc, pentru ca să se întoarcă inimile acestor popoare în urma Ta*. Şi a căzut foc din cer de la Domnul şi a mistuit toate jertfele cele întregi, lemnele, pietrele, ţărîna şi apa care erau în groapă. Popoarele, văzînd aceasta, au căzut cu feţele la pămînt, strigînd: "Cu adevărat Acesta este Unul Dumnezeu şi nu este altul afară de El." Sfîntul Ilie le-a zis: *Prindeţi pe proorocii lui Baal, ca să nu scape nici unul dintr-înşii.* Oamenii au prins pe toţi proorocii mincinoşi şi Sfîntul Ilie i-a dus la rîul Chişon, care curgea şi acolo i-a junghiat cu mîna sa; iar necuratele lor stîrvuri le-a aruncat în apă, ca să nu se spurce pămîntul cu ele, nici să se vatăme văzduhul de mirosul lor.

După aceasta, Sfîntul Ilie a zis către împăratul Ahab ca degrabă să mănînce şi să bea, să înhame caii la caretă şi să plece în cale, pentru că o să se coboare ploaie mare şi o să-i ude pe toţi. Deci, Ahab şezînd să mănînce şi să bea, Sfîntul Ilie s-a suit în muntele Carmelului şi, plecîndu-se la pămînt, şi-a pus faţa între genunchii săi şi s-a rugat lui Dumnezeu să trimită ploaie pe pămînt şi îndată cu rugăciunea lui, ca şi cu o cheie, s-a deschis cerul şi s-a coborît o ploaie mare, încît a udat pe toţi şi pămîntul cel însetat l-a adăpat din destul. Atunci împăratul Ahab, cunoscînd rătăcirea sa, plîngea pentru păcatele sale, mergînd pe cale spre Samaria. Sfîntul Ilie, încingîndu-şi mijlocul, a alergat pe jos înaintea lui Ahab, bucurîndu-se în Domnul său.

Împărăteasa Izabela, soţia lui Ahab, înştiinţîndu-se de toate acestea, s-a umplut de iuţime şi de mînie pentru pierderea proorocilor săi celor fără de ruşine şi a trimis la Sfîntul Ilie, jurîndu-se pe zeii săi, că a doua zi, în ce ceas a ucis el proorocii lui Baal, în acelaşi ceas îl va ucide şi ea. Sfîntul Ilie s-a temut de moarte, ca un om supus neputinţei firii omeneşti, după ceea ce s-a zis: "Ilie era asemenea om pătimaş!" Şi a fugit de frica Izabelei în Beer-Şeba, pămîntul Iudeei, şi s-a dus în pustie. Într-o zi a stat să se odihnească

sub un arbore şi, fiind mîhnit, se ruga lui Dumnezeu de moarte, zicînd: "Doamne, destul am trăit pe pămînt pînă acum, ia acum de la mine sufletul meu. Oare eu sînt mai bun decît părinţii mei?" Aceasta a grăit-o proorocul, nu că era supărat de acea prigonire, ci ca un rîvnitor al lui Dumnezeu, care nu suferea răutăţile omeneşti, necinstirea lui Dumnezeu şi hulirea Preasfîntului Său nume. Lui îi era mai uşoară moartea, decît să audă şi să vadă oamenii cei fărădelege, defăimînd şi lepădînd pe Dumnezeu, Ziditorul lor.

Astfel rugîndu-se, s-a culcat şi a adormit sub copacul acela, cînd iată, îngerul Domnului s-a atins de el, zicîndu-i: *Scoală-te şi mănîncă*. Deşteptîndu-se Ilie, a văzut la căpătîiul său o azimă caldă şi un ulcior cu apă. Deci, sculîndu-se, a mîncat şi a băut şi apoi iarăşi a adormit. Atunci îngerul s-a atins a doua oară de el, zicînd: *Scoală şi mănîncă, căci calea îţi este depărtată!* Deci, sculîndu-se el, a mîncat şi a băut. El, întărindu-se bine, a mers patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, pînă la muntele Horeb. Acolo a locuit singur în peşteră, vorbind mai întîi cu îngerul, după aceea cu Dumnezeu singur, Care i S-a arătat în vînt subţire, suflînd cu linişte prin văzduh luminos. Cînd Domnul se apropia de dînsul, mergeau înainte cele mai înfricoşate semne ale venirii Lui. La început era un vifor mare, care răsturna dealurile şi sfărîma pietrele; după aceea venea foc, dar nu venea încă Domnul în foc, iar după foc venea un glas de lumină subţire şi acolo era Domnul.

Cînd Ilie a auzit de venirea Domnului, şi-a acoperit faţa cu cojocul lui şi, ieşind, stătea înaintea peşterii. Cînd a auzit pe Domnul grăind către dînsul: "Ce faci aici, Ilie?" El a răspuns: "Rîvnesc după Tine, Doamne, Atotţiitorule, că fiii lui Israil au părăsit legea Ta, altarele Tale le-au risipit, pe prooroci i-au tăiat cu sabia şi am rămas numai eu singur; deci, acum caută şi sufletul meu să mi-l ia". Domnul, mîngîindu-l pe el din necaz, i-a spus că nu tot poporul lui Israil s-a depărtat de la Dînsul; ci mai are ascunşi dintre robii Săi încă şapte mii, care nu şi-au plecat genunchii zeului Baal. După aceea, i-a vestit însă şi pierderea lui Ahab şi a Izabelei împreună cu toată casa lor, care avea să fie cît de curînd; apoi a poruncit Domnul ca, pe un oarecare bărbat vestit cu numele Iu, să-l numească la împărăţia lui Israil, ca unul ce are să piardă toată seminţia lui Ahab. Domnul a mai poruncit ca pe Elisei să-l ungă prooroc. Astfel, Dumnezeu, mîngîind pe robul Său, S-a dus de la dînsul.

Proorocul Ilie, plăcutul lui Dumnezeu, după porunca Domnului ducîndu-se de acolo, a găsit pe Elisei, fiul lui Safat, arînd pămîntul cu douăsprezece perechi de boi şi, după ce şi-a pus cojocul, i-a spus voia Domnului şi l-a numit pe el prooroc. După aceasta, Elisei a zis către dînsul: "Rogu-mă ţie, lasă-mă puţin timp să sărut pe tatăl şi pe maica mea şi apoi voi merge după tine". Sfîntul Ilie neoprindu-l, Elisei s-a dus de a sărutat pe tatăl şi pe maica sa şi, înjunghiind o pereche de boi, cu care el singur ara, a dat ospăţ vecinilor şi casnicilor săi; apoi a plecat după Sfîntul Ilie, fiindu-i lui slugă şi ucenic şi urmîndu-i în tot locul. În acel timp, împăratul Ahab, fiind stăpînit de Izabela, nelegiuita lui soţie, spre cele mai dinainte răutăţi ale ei, a făcut altă fărădelege în acest fel.

Un oarecare israilitean, anume Navute (Nabot), avea o vie în Samaria, lîngă aria împăratului Ahab. Acesta a zis către Navute: *Dă-mi mie via ta, ca să fac o grădină de verdeţuri, pentru că este aproape de casa mea; iar eu îţi voi da ţie altă vie mai bună decît acesta. De nu-ţi va fi cu plăcere, atunci îţi voi da argint pe ea. Navute a răspuns: Să nu-mi fie mie acesta de la Domnul Dumnezeul meu, ca să-ţi dau eu ţie moştenirea părinţilor mei.* Auzind aceasta Ahab, s-a întors la casa sa tulburat şi deznădăjduit de cuvintele lui Navute şi de necaz n-a mîncat deloc. Atunci Izabela, înştiinţîndu-se de cauza mîhnirii lui, a rîs de dînsul şi a zis: "Oare în acest fel este stăpînirea ta, împărate al lui Israil? Tu nu eşti puternic asupra unui om, să faci după voia ta? Nu mai fi mîhnit şi mănîncă pîine; apoi mai aşteaptă puţin că eu singură îţi voi da în mîini via lui Navute".

Aceasta zicînd, a dat poruncă în numele împăratului la mai- marii cetăţilor lui Israil şi a pecetluit-o cu pecetea împărătească. Într-însa a scris ca să pună asupra lui Navute o pricină nedreaptă, ca şi cum ar fi vorbit rău de Dumnezeu şi de împărat; apoi, punînd în faţă martori mincinoşi, l-au ucis cu pietre afară din cetate. Astfel s-a săvîrşit acea nedreaptă ucidere, din porunca celor fărădelege. Murind nevinovatul Navute, Izabela a zis către Ahab: "Acum moşteneşte via lui Navute fără de argint, pentru că el s-a dus dintre cei vii". Ahab, auzind de uciderea lui Navute, s-a mîhnit puţin, apoi s-a dus să ia via; dar pe drum a

fost întîmpinat, din porunca lui Dumnezeu, de Sfîntul Prooroc Ilie. Acesta a zis către dînsul: "Deoarece ai ucis cu nedreptate pe Navute cel nevinovat şi i-ai răpit viaţa lui, pentru aceasta zice Domnul: "În locul în care au lins cîinii sîngele lui Navute, tot în acel loc şi sîngele tău îl vor linge cîinii. Asemenea şi pe femeia ta, Izabela, o vor mînca cîinii şi toată casa ta se va pierde".

Ahab, auzind cuvintele acestea, a plîns şi, lepădînd hainele sale împărăteşti, s-a îmbrăcat în sac şi a postit. Atît a putut de mult acea pocăinţă a lui înaintea lui Dumnezeu, încît acea vremelnică pedeapsă a luat-o de pe casa lui şi a amînat moartea sa, pentru că Domnul a zis către proorocul Său Ilie: "De vreme ce Ahab s-a smerit, pentru aceasta în zilele lui nu voi aduce rele asupra casei lui". După aceasta, Ahab a mai vieţuit trei ani şi apoi a fost ucis în război. El a fost adus în Samaria cu careta lui, iar sîngele care cursese l-au lins cîinii, după cuvîntul proorocului lui Dumnezeu. Asemenea şi cele proorocite despre Izabela şi despre toată casa lui Ahab, s-au împlinit toate la vremea lor, după răpirea Sfîntului Ilie.

După moartea lui Ahab, a împărăţit în locul lui fiul său, Ohozie; dar precum a fost moştenitor la scaunul tatălui său, tot aşa a fost şi al păgînătăţii. Deci, ascultînd pe Izabela, ticăloasa sa mamă, a slujit cu jertfe şi cu închinăciune necuratului Baal şi a mîniat foarte tare pe Domnul Dumnezeul lui Israil, iar din întîmplare, a căzut de pe fereastra foişorului său şi s-a îmbolnăvit. Atunci a trimis soli la zeul Baal, mai bine zis la diavolul care locuia în acel idol. El dădea răspunsuri mincinoase la cei ce-l întrebau despre sănătatea sa, adică dacă se va scula din pat.

Trimişii lui Ohozie ducîndu-se la Baal, i-a întîmpinat în cale proorocul lui Dumnezeu Ilie, din porunca Domnului, şi a zis către dînşii: *Oare nu este Dumnezeu din Israil de vă duceţi să întrebaţi pe întinatul Baal? Deci, întoarceţi-vă şi spuneţi împăratului, care v-a trimis: Domnul zice astfel: "Nu te vei mai scula de pe patul pe care te-ai culcat, ci pe el vei muri"*. Ei, întorcîndu-se, au spus aceste cuvinte împăratului cel bolnav. Împăratul i-a întrebat: "Ce fel de om era acela care a spus aceste cuvinte?" Ei au răspuns: "Era păros şi încins cu o curea peste mijloc". Împăratul a zis: "Acela a fost Ilie Tesviteanul".

Apoi a trimis pe un ostaş al său, mai mare peste 50, ca să prindă pe Ilie şi să-l aducă la dînsul. Ducîndu-se, l-au găsit în muntele Carmelului, pentru că acolo obişnuia a petrece mai mult. Mai-marele acela, văzîndu-l şezînd în vîrful muntelui, a zis către dînsul: "Omul lui Dumnezeu, împăratul îţi porunceşte să te pogori de aici şi să mergi la dînsul". Sfîntul Ilie a răspuns: "Dacă sînt om al lui Dumnezeu, atunci să se pogoare foc din cer să te mistuie pe tine şi pe cei cincizeci de oameni ai tăi". Atunci a căzut îndată foc din cer şi i-a prefăcut pe toţi în cenuşă. Apoi, împăratul a trimis pe un alt ostaş, tot cu 50 de bărbaţi, şi acelora li s-a făcut acelaşi lucru; căci, căzînd foc din cer, i-a mistuit. Împăratul a trimis şi pe al treilea mai mare peste 50 de bărbaţi.

Acela, ştiind ce au pătimit trimişii cei mai dinainte de el, s-a dus la Sfîntul Ilie cu frică şi cu smerenie şi, plecîndu-se înaintea lui, l-a rugat, zicînd: "Omule al lui Dumnezeu, sufletul meu este gata înaintea ta, cum şi sufletele acestor robi care sînt cu mine, miluieşte-ne pe noi, care n-am venit de voia noastră, ci trimişi; deci, nu ne pierde cu foc, ca pe cei trimişi mai înainte de noi". Proorocul a iertat pe cei ce veniseră cu smerenie, iar pe cei ce veniseră cu mîndrie şi cu stăpînire şi voiau să-l ducă ca pe un rob, nu i-a cruţat. Deci, Sfîntul Ilie a luat porunca Domnului, ca să meargă la împărat fără temere cu rîndul al treilea şi să-i zică aceleaşi cuvinte, care le zisese mai înainte.

Sculîndu-se omul lui Dumnezeu, a mers cu cel mai mare peste cei 50 şi cu oamenii lui şi, ajungînd la împărat, a zis către dînsul: *Aşa grăieşte Domnul; deoarece ai trimis la Baal să întrebe despre viaţa ta, ca şi cum n-ar fi fost Dumnezeu în Israil, pe care ai fi putut să-L întrebi, pentru aceea nu te vei scula de pe patul pe care zaci, ci vei muri*. Astfel a murit Ohozie, după cuvîntul Domnului cel grăit prin gura proorocului. După Ohozie, împărăţia lui Israil a luat-o Ioram, fratele lui, deoarece Ohozie n-a avut fiu. În vremea lui Ioram, s-a sfîrşit casa lui Ahab, pierzîndu-se de mînia dumnezeiască, în zilele Sfîntului Prooroc Elisei, precum se scrie în viaţa lui.

Cînd s-a apropiat vremea în care voia Domnul să ia pe Ilie la sine viu cu trupul, Ilie şi Elisei mergeau de la Galgal, o cetate care se numea astfel, la cetatea Betel. El, văzînd cu dumnezeiască descoperire

răpirea lui, care i se apropiase, voia să ia pe Elisei în Galgal, tăinuind înaintea lui, cu smerită cugetare, preamărirea ce era să i se facă de Dumnezeu, şi a zis către Elisei: *Tu să şezi aici, că pe mine m-a trimis Domnul pînă la Betel*. Sfîntul Elisei, ştiind asemenea din dumnezeiasca descoperire ceea ce era să fie, i-a răspuns: *Viu este Domnul şi viu este sufletul tău, că nu te voi lăsa*. Deci, ei au mers amîndoi pînă la Betel. Fiii proorocilor care locuiau în Betel, apropiindu-se deosebi de Elisei, i-au zis: "Tu ştii că Domnul va lua pe stăpînul tău de la tine?" Elisei a răspuns: *Ştiu, dar tăceţi*. După aceasta Sfîntul Ilie a zis către Elisei: *Tu şezi aici, că pe mine m-a trimis Domnul la Iordan*. Elisei a răspuns: *Viu este Domnul şi viu este sufletul tău că nu te voi lăsa;* deci, amîndoi au mers la Ierihon.

Apropiindu-se de Elisei, fiii proorocilor din Ierihon i-au zis: *Ştii că Domnul va lua astăzi de la tine pe stăpînul tău pe deasupra capului?* Elisei a răspuns: *Ştiu, dar tăceţi*. Sfîntul Ilie a zis către Elisei: *Şezi aici, că Domnul m-a trimis la Iordan*. Elisei a zis: *Viu este Domnul şi viu este sufletul tău, că nu mă voi depărta de tine*. Şi au mers amîndoi, iar 50 de bărbaţi din fiii proorocilor s-au dus în urma lor, de departe. Cînd amîndoi sfinţii prooroci au ajuns la Iordan, Ilie a luat cojocul său şi, învîrtindu-l, a lovit apa cu dînsul şi s-a despărţit în două; apoi au trecut amîndoi ca pe uscat. După ce au trecut ei Iordanul, Ilie a zis către Elisei: *Cere de la mine ce vrei, mai înainte de a fi luat de la tine*. Elisei a zis: *Cer ca darul din tine să fie îndoit în mine*. Ilie i-a zis: *Greu lucru ai cerut; însă, dacă mă vei vedea cînd voi fi luat de la tine, ţi se va împlini cererea; iar de nu mă vei vedea, nu ţi se va împlini cererea*.

Pe cînd mergeau ei şi grăiau, deodată s-a arătat între amîn-doi un car cu cai de foc şi Ilie s-a luat spre cer. Elisei privea şi striga: "Părinte, părinte, carul şi caii lui Israil", ca şi cum ar zice: "O, părinte, tu ai fost toată puterea lui Israil, care mai mult cu rugăciunea şi cu rîvna ta ai ajutat împărăţia lui Israil, decît multă mulţime de viteji şi de ostaşi înarmaţi", şi nu l-a mai văzut. Elisei s-a apucat de hainele sale şi le-a rupt tînguindu-se. Atunci a căzut de sus cojocul lui Ilie, lăsat peste dînsul şi, luîndu-l, a stat pe ţărmurile Iordanului; deci, despărţind cu el apa ca şi Ilie, a trecut pe uscat; şi astfel s-a făcut moştenitor darului care lucra în învăţătorul lui.

Sfîntul Ilie, proorocul lui Dumnezeu, fiind luat cu trupul în carul cel de foc, pînă acum este viu în trup, păzindu-se de Dumnezeu în locaşurile cereşti. El a fost văzut în Tabor de cei trei Sfinţi Apostoli în vremea Schimbării la Faţă a Domnului şi iar se va vedea de oamenii cei muritori trupeşte, înaintea venirii a doua pe pămînt a Domnului şi cel ce mai înainte a scăpat de sabia Izabelei, va pătimi în acel timp de sabia lui Antihrist, împreună cu Enoh şi cu Ioan. De atunci încolo se va învrednici de mare cinste nu numai ca prooroc, dar ca şi mucenic în ceata sfinţilor, de la dreptul dătător de plată Dumnezeu, Cel Unul în trei feţe, Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh, Căruia se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Sfîntului Prooroc Iezechiel
(21 iulie)

Sfîntul Prooroc Iezechiel era dintr-o cetate evreiască, ce se numea Sarira. El era fiul lui Buzi, din seminţia lui Levi, preot al Dumnezeului celui Preaînalt.

Sfîntul Prooroc Iezechiel a fost robit şi dus în Babilon de Nabucodonosor, împăratul acestei cetăţi, împreună cu Ioachim, împăratul iudeilor, numit Iehonia al II-lea, în a doua robie a Ierusalimului; pentru că Ierusalimul a fost robit de trei ori de către Nabucodonosor. Întîi în zilele lui Ioachim, împăratul Iudeei, care în Sfînta Scriptură se numeşte şi Iliachim şi Iehonia, fiul lui Iosie, fratele lui Ioahaz şi al lui Sedechie; iar tatăl lui Iehonia este altul, pe care, după ce l-a legat cu lanţuri, Nabucodonosor l-a dus în Babilon. Tot atunci au fost duşi în robie şi Sfîntul Prooroc Daniil împreună cu cei trei tineri: Anania, Azaria şi Misail. Însă după puţin timp, Nabucodonosor l-a liberat pe Ioachim iarăşi în Ierusalim la împărăţie, făcîndu-l pe el birnic.

Ioachim stînd trei ani sub stăpînirea lui, iar după cei trei ani, nevrînd să-i mai dea dajdie, a venit iarăşi împotriva Ierusalimului puterea lui Nabucodonosor, care a luat cetatea, iar împăratul Ioachim a fost ucis şi aruncat afară din cetate, spre mîncarea cîi-nilor.

În locul lui, din porunca lui Nabucodonosor, a fost pus împărat fiul lui Ioachim, care, aşijderea se numea Ioachim, după numele tatălui său, şi l-a făcut pe dînsul un alt Iehonia, care era asemenea birnic împărăţiei Babilonului, precum fusese şi tatăl lui. Dar, deoarece acest Iehonia era rău înaintea lui Dumnezeu, de aceea, cu voia lui Dumnezeu, Nabucodonosor, după cîtva timp, a venit iarăşi în Ierusalim şi a luat în robie pe Iehonia cu toată casa lui. Asemenea a luat o mulţime de oameni însemnaţi şi de bărbaţi viteji. Toţi cîţi erau îndemînatici la război şi toţi cei iscusiţi au fost luaţi; de asemenea au fost luate şi vasele bisericeşti cele de aur. Aceasta a fost a doua robie a Ierusalimului.

În această robie, Sfîntul Prooroc Iezechiel, Mardoheu şi Iosedec - tatăl lui Isus, acela care împreună cu Zorobabel, a înnoit biserica cea stricată a Ierusalimului - au fost duşi în robie. Deci, a treia şi cea mai de pe urmă risipire şi pustiire a Ierusalimului de către Nabucodonosor a fost în zilele împăratului Sedechie; pentru că Nabucodonosor l-a pus pe el împărat în locul lui Iehonie, punînd asupra lui şi dajdie. Cînd Sedechie a aruncat de pe el jugul lui Nabucodonosor, atunci acesta, venind cu toată puterea haldeiască, a risipit cu desăvîrşire Ierusalimul, trecîndu-l prin foc şi sabie; iar poporul care a rămas viu l-a dus în robie. Din această vreme a încetat împărăţia Iudeii şi a lui Israil. Despre această a treia risipire a Ierusalimului de către Nabucodonosor, s-a scris mai pe larg în viaţa Sfîntului Prooroc Ieremia.

Iezechiel, preotul lui Dumnezeu, petrecînd în robia Babilonului, îşi avea locuinţa sa lîngă rîul ce se numea Hovar. Atunci, în anul al treizecilea al vieţii lui şi în al cincilea an al robiei lui Iehonia, în luna a patra - adică în iunie, care este a patra de la martie -, şi într-a cincea zi a acelei luni, i s-a arătat o vedenie de mare mirare, în acest fel: A văzut cerurile deschizîndu-se, iar spre miazănoapte era un vînt foarte tare. De acolo venea un nor mare şi luminos, iar prin mijlocul norului umbla un foc, ce strălucea împrejur şi arunca raze. Din mijlocul acelui nor se vedeau nişte jivine, la vedere ca arama curată arsă de foc; fiecare jivină avea cîte patru feţe: faţă de om, de leu, de viţel şi de vultur şi aveau încă şi cîte patru aripi, iar sub aripi mîini omeneşti; deci, două aripi le aveau întinse spre zburare, iar cu celelalte două îşi acopereau goliciunea trupurilor lor; şi lumina cea de foc se întorcea între jivine, ieşind şi fulgere din foc.

Apoi se mai vedeau şi patru roţi mari; lîngă fiecare roată era o junică, iar roţile acelea erau la vedere ca tarsisul sau ca piatra de hrisolit, care înflorea ca marea Lazoreului, cea cu strălu-cire de aur, care se face din razele soarelui; apoi încă se vedea ca şi cum în roţile acelea mai erau şi alte roţi. Toate acele roţi aveau putere de viaţă, ca şi cum ar fi fost însufleţite. La roţile acelea se vedeau înjugate patru junice şi cînd ele mergeau, se învîrteau şi roţile cu dînsele; iar cînd stăteau, se opreau şi roţile. Cînd mergeau ele, din aripile lor se făcea un zgomot ca de ape multe şi ca o ceată de popor mult; iar cînd stăteau ele, tăceau şi aripile lor, însă stăteau şi tăceau în acel ceas, cînd de la înălţimea lui Dumnezeu se auzea glas, pentru că deasupra acelor patru junici şi roţi se vedea o tărie în chipul cristalului şi pe acea tărie era un scaun în chipul safirului şi pe scaun o asemănare omenească prealuminoasă şi strălucitoare, şi împrejur se asemăna cu curcubeul ce se vede pe nori în timp de ploaie.

O astfel de vedenie a slavei Domnului s-a arătat Sfîntului Iezechiel, în care se vedea luminoasa asemănare omenească, după tîlcuirea celor de Dumnezeu înţelepţi şi insuflaţi; căci cea de pe scaun în chipul safirului închipuia întruparea Fiului lui Dumnezeu din pîntecele Preacuratei Fecioare, care a fost scaun însufleţit al lui Dumnezeu. El S-a făcut om dintr-însa, fiind mai înainte închipuită pe acel scaun în chipul safirului; pentru că safirul, piatra ce de mare preţ, fiind asemenea cu cerul, prin floarea sa cea luminoasă, are într-însul părticele în felul aurului, după cum cerul are stelele. Safirul este asemenea cu Preasfînta Fecioară Maria, în care, ca într-o fire cerească, nu este nici o prihană şi pîntecele ei s-a arătat mai desfătat decît cerurile, încăpînd într-însul pe Cel neîncăput şi s-a împodobit cu acele daruri dumnezeieşti ca şi cu nişte stele.

Cele patru jivine cu cîte patru feţe, închipuiau pe cei patru Sfinţi Evanghelişti, care, scriind viaţa cea pămîntească a Domnului nostru Iisus Hristos, au scris omenirea lui cu faţă omenească, care se închipuia

în jivinile acelea. Dumnezeirea lui Hristos se arăta prin chipul leului; pătimirea lui Hristos prin chipul viţelului, iar Învierea şi Înălţarea lui Hristos se vedeau în chipul vulturului. Cele patru roţi cu mulţi ochi şi în care se vedeau şi alte roţi, închipuiau cele patru părţi ale lumii, care are într-însa diferite popoare, la care, ajungînd propovăduirea Apostolilor, a deschis ochii minţii la multe popoare, spre cunoştinţa şi vederea lui Dumnezeu. Focul ce se vedea umblînd în mijlocul descoperirii, strălucind mult împrejur, însemna mărirea cea neapropiată a slavei lui Dumnezeu. Deci şi alte taine duhovniceşti se închipuiau într-acea minunată şi înfricoşată vedenie, pe care văzînd-o Sfîntul Iezechiel, de spaimă a căzut cu faţa la pămînt. El a auzit un glas de sus, de asemănare omenească, care şedea pe scaun, zicînd către dînsul: "Fiul omului, şezi pe picioarele tale, ca să vorbesc cu tine!" Atunci a venit la dînsul o putere nevăzută care l-a ridicat de la pămînt şi l-a pus pe picioare.

Proorocul stînd cu cutremur înaintea slavei Domnului, care i s-a arătat, Domnul a zis către dînsul: "Fiul omului, te trimit pe tine în casa lui Israil, la poporul cel care M-a amărît şi încă Mă amărăşte pe Mine. Ei singuri şi părinţii lor s-au lepădat de Mine pînă în ziua de astăzi şi sînt mîndri şi împietriţi la inimă; de aceea te trimit pe tine la dînşii ca să le spui cuvintele Mele şi să nu te temi de ei, chiar de se vor răi asupra ta şi te vor înconjura ca nişte scorpii".

Acestea grăindu-le Domnul, Iezechiel a văzut o mînă întinsă către dînsul şi într-însa o hîrtie strînsă; apoi mîna aceea a desfăcut înaintea lui hîrtia şi într-însa era scris: *Tînguire, jale şi amar!* Domnul a zis către dînsul: *Fiul omului, mănîncă hîrtia aceasta şi mergi de spune fiilor lui Israil, cele ce-ţi poruncesc Eu ţie*. După aceea, Iezechiel, deschizînd gura, a mîncat hîrtia aceea şi din ceasul acela s-a umplut de proorocescul dar şi duh. După ce a dispărut din ochii lui acea vedenie, a auzit un glas ca de la popor mult, grăind: *Bine este cuvîntată slava Domnului de la locul Lui!* Zgomotul aripilor de la jivinile care zburau şi al roţilor care mergeau, se asemăna cu un zgomot de cutremur mare; astfel acea înfricoşată căruţă a slavei lui Dumnezeu s-a dus în înălţime dinaintea lui şi aşa s-a sfîrşit vedenia aceea.

După aceasta, proorocul, tăcînd şapte zile, se gîndea întru el la cele văzute şi auzite. Deci, a auzit iarăşi cuvîntul Domnului, zicîndu-i: *Fiul omului! Iată, te-am pus străjer casei lui Israil; vei asculta cuvîntul ce-Mi va ieşi din gură şi-l vei vesti ca din partea Mea. De voi zice celui rău: Vei muri! Şi tu nu-l vei înştiinţa, nici nu-i vei grăi, pentru a abate pe cel rău de la calea lui cea rea, ca să trăiască, cel rău va pieri în nelegiurea sa şi Eu voi cere sîngele lui din mîna ta. Iar dacă tu vei înştiinţa pe cel rău şi el nu se va întoarce de la răutatea lui şi de la calea sa cea rea, acela va pieri de păcatul său, iar tu îţi vei mîntui sufletul tău!*

După aceasta Iezechil a fost scos de Duhul la un cîmp şi iarăşi a văzut slava Domnului ca şi întîi. Atunci i s-a poruncit să se închidă în casa sa şi să petreacă în tăcere pînă la o vreme, cînd Domnul îi va porunci ca să-şi deschidă gura şi să propovăduiască cuvintele lui Dumnezeu. Apoi i s-a descoperit lui în tăcere, ceea ce avea să se întîmple după puţini ani; adică prădarea şi dărîmarea Ierusalimului de către haldei, pe care nu numai cu cuvîntul să le-o spună poporului, dar şi cu fapta să le-o închipuiască.

Lui i s-a mai poruncit de Domnul să-şi radă capul şi barba şi în trei părţi, desprinzînd perii, cu măsură să-i împartă; o parte să o ardă cu foc în mijlocul cetăţii, altă parte să-i taie cu sabia, iar cea de-a treia s-o risipească în văzduh, arătînd prin aceea, că Dumnezeu voieşte ca pe popoarele lui Israil din Ierusalim şi din toată Palestina, care nu voiau să se întoarcă la adevărata pocăinţă şi nu se leapădă de la urîciunile idoleşti, are să le pedepsească în trei părţi cu judecata Sa cea dreaptă; de aceea le-a despărţit, ca fiecare să-şi ia partea sa de pedeapsă.

Deci, o parte de popor la înconjurarea Ierusalimului va muri de foame şi de ciumă; cealaltă parte va cădea sub sabia haldeilor şi a treia, prin toată lumea se va risipi. Deci, toate acestea s-au împlinit, fiindcă poporul evreiesc a mîniat foarte mult pe Dumnezeu. Pentru că în acea vreme, deşi ei slujeau Dumnezeului Celui ceresc, Care a scos pe strămoşii lor din Egipt cu mînă tare şi cu braţ înalt, însă, deprinzîndu-se a se închina zeilor din zilele împăratului Solomon, nu se despărţeau de dînşii, fiind înşelaţi prin praznicele lor cele urîte. Deci, ei nu erau opriţi de nimeni a face toate acele ospăţuri necurate şi toate cele de ruşine fărădelegi, căci, împăraţii, domnii şi judecătorii erau povăţuitori spre păgînătate.

Evreii se închinau Dumnezeului ceresc, însă se ţineau şi de păgînătatea închinării de idoli şi pe idoli îi puneau în dumnezeieştile biserici; şi, unde mai înainte numai Unuia singur Dumnezeu i se aducea jertfă, după aceea aduceau şi diavolilor jertfe necurate, lucru care era foarte neplăcut Domnului. El socotea poporul evreu ca pe o femeie desfrînată, care nu-şi păzea credinţa bărbatului său cel adevărat, ci şi cu alţii păcătuia. Pentru aceasta, Domnul a zis mai pe urmă şi în Evanghelie despre poporul iudaic: *Neam viclean şi desfrînat!* Dumnezeu, şi mai înainte, în proorocia lui Ieremia, a asemănat neamul acela cu o femeie preadesfrînată şi pe acela îl îndemna spre pocăinţă multă vreme prin sfinţii prooroci.

Dar, fiindcă nu se pocăiau, i-au dat haldeilor pentru a-i risipi desăvîrşit; iar pămîntul lor l-a lăsat în pustiire ca la 70 de ani. Dar atunci, deşi Zorobabel, după cei 70 de ani, a înnoit Ierusalimul şi biserica, însă nu mai avea podoabele cele mai dinainte, bogăţiile şi slavele. Evreii cei eliberaţi din robia Babilonului, deşi se mutaseră iar în pămîntul lor, însă nu se conduceau de împăraţii lor, ci erau sub jug străin şi greu, slujind împăraţilor de altă limbă; întîi babilonienilor, apoi egiptenilor şi după aceea romanilor, de la care au pierit desăvîrşit. Despre această risipire a Ierusalimului, singur Domnul a proorocit, zicînd: *Nu va rămîne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească*. Iar despre pustiirea cea mai înainte de haldei, Sfîntul Prooroc Iezechiel era înaintevestitor, ca şi ceilalţi prooroci.

Pe vremea Sfîntului Prooroc Iezechiel, care petrecea în robia Babilonului în pămîntul haldeilor, vieţuia în Ierusalim şi Sfîntul Ieremia. Amîndoi aceşti prooroci, deşi erau depărtaţi cu mult unul de altul, însă prooroceau la fel despre pustiirea Ierusalimului şi despre alte lucruri, care se arată în cărţile lor; pentru că Duhul lui Dumnezeu lucra deopotrivă în amîndoi proorocii. Astfel, se trimiteau în Babilon de către unii din Ierusalim cuvintele cele proorocești la fraţii cei robiţi, iar de la Babilon se trimiteau la Ierusalim cuvintele lui Iezechiel.

Iezechiel mărturisea poporului său din Babilon că este adevărată proorocia lui Ieremia din Ierusalim, iar Ieremia dădea mărturisiri despre adevărata proorocie a lui Iezechiel. Însă acele proorocii nu se credeau de către iudeii cei răzvrătiţi şi puţini în credinţă, pentru că, abătîndu-se spre înşelăciunea închinării de idoli, puneau toată credinţa lor în proorocii cei mincinoşi; iar pe sfinţii prooroci, care cu Duhul lui Dumnezeu prooroceau adevărul, îi socotea mincinoşi. Pentru aceea ierusalimitenii chinuiau pe Ieremia, iar pe Iezechiel, care era în robia Babilonului, îl munceau în legături, precum îi zisese Domnul înainte, grăindu-i: *S-au dat legături asupra ta şi te vor lega cu ele*.

Sfîntul Iezechiel era atît de mare înaintevăzător, încît pe cele ce se făceau departe, le vedea ca pe cele ce erau înaintea ochilor. Pe cînd era în Babilon, vedea cele ce se făceau în Ierusalim şi le spunea popoarelor care erau în robie cu dînsul. Într-o vreme a fost răpit din Babilon de înger şi dus în Ierusalim şi a fost pus în biserica lui Solomon. Acolo a văzut pe idolii care stăteau înăuntru şi afară, ca o urîciune a pustiirii la loc sfînt, şi slujirile cele spurcate care li se făceau; pe oamenii cei mai mari ai lui Israil, aducînd tămîie idolilor; preoţii întorcîndu-şi faţa de la scaunul lui Dumnezeu şi închinîndu-se soarelui, şi femeile care şedeau plîngînd lîngă Tamuza, ce se zice de elini Adonida sau necurata Afrodită, ucisă de un vier sălbatic şi cinstită între zei de cei păgîni şi de evreii cei răzvrătiţi. Iar slava lui Dumnezeu o vedea după asemănarea celei văzute mai înainte la rîul Hovar, care, fiind mîniată, se sfătuia să iasă din biserică, lăsînd-o pustie. El a auzit pe Domnul grăind către dînsul: *Fiul omului, au doară mică este fărădelegea aceasta pe care o fac popoarele acestea, precum vezi? Ei au umplut pămîntul de necurăţii şi s-au sfătuit să Mă întărîte şi să Mă lepede. Deci, le voi face şi izbîndire întru mînia Mea şi nu-i va cruţa ochiul Meu, nici îi va milui; şi cînd vor striga cu glas mare spre urechile Mele nu-i voi auzi*.

Atunci s-a auzit glasul lui Dumnezeu, strigînd cu groază şi cu frică către prooroc, zicînd astfel: *S-a apropiat izbîndirea şi pieirea cetăţii; deci, să aibă fiecare în mîini arme de ucidere!* Domnul zicînd aceasta, au ieşit şase bărbaţi înfricoşaţi, înarmaţi cu săbiile trase, iar în mijlocul lor era un bărbat îmbrăcat în veşminte de in, avînd călimări şi trestie de scris, şi a zis Domnul către dînsul: *Treci prin mijlocul cetăţii Ierusalimului şi fă semn în fruntea bărbaţilor şi robilor Mei, care pătimesc durere în inimile lor, care suspină şi plîng pentru fărădelegi în cetatea aceasta, şi pe cei aleşi ai mei îi vor feri de pedeapsă*.

Deci, s-a dus bărbatul acela îmbrăcat cu haine de in şi a făcut semn pe fruntea acelor popoare, care cu adevărat slujeau adevăratului Dumnezeu. Semnul acela era o slovă grecească, care se chema "Tau" şi care se asemăna cu cinstita Cruce. În urma bărbatului aceluia care străbătea cetatea cu cuviinţă preoţească şi însemna pe robii lui Dumnezeu, au fost trimişi cei şase bărbaţi înfricoşaţi. Aceia închipuiau pe cei şase voievozi ai puterilor haldeieşti şi care erau să vină cu Nabucodonosor, spre pierderea Ierusalimului. Domnul cel mîniat a grăit către cei şase bărbaţi: *Mergeţi după el prin cetate şi loviţi! Să nu aveţi nici o milă şi ochiul vostru să fie necruţător! Nu cruţaţi, nici nu miluiţi, nici pe bătrîni, nici pe tineri, nici pe femei, nici pe fecioare şi nici pe prunci; ci ucideţi pe toţi, începînd de la preoţii cei sfinţi şi de la bărbaţii cei mai mari; iar peste cei care este semnul Meu, de aceia să nu vă atingeţi.*

Sfîntul prooroc a văzut ucişi din amîndouă părţile, în răpirea aceea, toată rînduiala şi vîrsta poporului Ierusalimului, precum era să se săvîrşească în faptă. Atunci a căzut cu faţa la pămînt, înaintea Domnului, strigînd: *Amar, amar mie, Doamne, că voieşti să pierzi rămăşiţele lui Israil, vărsînd mînia Ta peste Ierusalim!* După aceasta a văzut iar pe bărbatul acela cu haină de in, care, întorcîndu-se la Domnul, a zis: *Doamne, am făcut precum mi-ai poruncit*. Domnul i-a poruncit iar ca să ia cu pumnii cărbuni de foc din mijlocul roţilor heruvimilor şi să-i verse peste tot Ierusalimul, ca acela nu numai de sabie, dar şi de foc să se ardă de haldei. După răpirea şi vedenia aceea, proorocul s-a aflat iar între haldei la locul său; iar cele văzute s-au împlinit îndată.

Sfîntul Iezechiel a proorocit şi asupra popoarelor dimprejur, care au rîs de pedeapsa ce a venit asupra Ierusalimului de la Dumnezeu, adică asupra amonitenilor, a moabitenilor, a edomitenilor, a filistenilor, a idumeilor, a celor din Tir şi Egipt, care era să vie asupra lor prin haldei, pentru că s-au bucurat de risipirea şi pustiirea Ierusalimului. Împlinindu-se toate acestea, a proorocit mai pe urmă despre potolirea mîniei dumnezeieşti, cea asupra evreilor, şi de întoarcerea lor de la Babilon la moştenirea lor, de îngrădirea şi înnoirea cetăţii şi a bisericii; pentru că el a fost al doilea rînd răpit de mîna Domnului în pămîntul Iudeei.

Acum Ierusalimul fiind dărîmat şi pustiit, el a văzut într-o descoperire, ce i s-a făcut acolo, locul Ierusalimului măsurîndu-se prin porunca lui Dumnezeu şi zidindu-se cetatea şi biserica Domnului şi slava lui Dumnezeu umplînd biserica sa, precum se scrie mai pe larg despre aceasta în prooroceasca lui carte. Sub toată acea vedenie se închipuia cu taină eliberarea noastră din robia vrăjmaşului şi rînduiala Bisericii lui Hristos, care era să fie prin arătarea în trup a Dumnezeului Celui născut din Preacurata Fecioară, pe care proorocul acesta a numit-o uşă încuiată şi de nimeni deschisă, decît numai de Dumnezeu.

Lui i s-a descoperit de la Dumnezeu şi despre învierea morţilor. El se vedea că era răpit de mîna lui Dumnezeu şi pus în mijlocul unui cîmp, care era plin de multe oase de oameni. Acele oase toate, prin cuvîntul lui Dumnezeu, au primit carne şi, venind asupra lor duhul, au înviat, s-au sculat pe picioarele lor şi s-a făcut o adunare foarte mare şi a zis Domnul: *Voi deschide mormintele voastre şi vă voi scoate dintr-însele!*

Încă şi despre multe alte taine dumnezeieşti, care erau să vină în anii cei mai de pe urmă în arătata săvîrşire, s-au făcut descoperiri proorocului lui Dumnezeu. El le-a vestit pe toate mai înainte şi le-a scris în cartea sa; iar cel ce voieşte să le ştie, să citească acolo. Iar noi, scurtînd cuvîntul, aceasta o vom pomeni despre dînsul, numai de la acei povestitori vrednici de credinţă, căci şi dînsul a fost făcător de minuni ca şi Moise şi a fost despărţitor de ape. Căci, odată, adunîndu-se la dînsul lîngă rîul Hovar mult popor evreiesc, au năvălit asupra lor tîlharii haldeilor, iar el a făcut cu rugăciunea sa de s-a despărţit apa rîului şi a dat calea uscată popoarelor celor prigonite, ca să scape în partea cealaltă. Popoarele evreieşti au trecut pe uscat, iar haldeii, care au îndrăznit a alerga după dînşii pe aceeaşi cale, au fost acoperiţi de apă şi au pierit. Judecînd în Babilon seminţia lui Dan şi a lui Gad şi văzîndu-i că nu cinsteau pe Domnul, ci prigoneau pe cei ce păzeau legea Lui, a trimis asupra locaşurilor lor balauri şi jivine, care mîncau pe copii şi dobitoacele lor. Apoi, fiindu-i milă de rana cea aducătoare de moarte a acelora, a izgonit de la dînşii balaurii şi jivinele cu rugăciunea.

Într-o vreme de foamete a înmulţit popoarelor hrană îndestulată, cu rugăciunile sale către Dumnezeu, şi pe cei slăbiţi de foame pînă la moarte, i-a întors la viaţă de la porţile morţii. După aceea, el s-a sfîrşit cu

sfîrşit mucenicesc; căci, văzînd pe poporul său, care era cu dînsul în robie, că se împărtăşea la slujirea idolilor cu haldeii şi se obişnuise la toate lucrurile cele necurate ale acelora, îi mustra şi-i îndemna să înceteze cu acele fărădelegi, îngrozindu-i cu mînia lui Dumnezeu. De aceea, mai-marele evreilor, care se dăduse la păgînătatea haldeiască, umplîndu-se de mînie, l-a ucis pe el, rupîndu-l cu caii.

Iar trupul lui cel rupt, adunîndu-l popoarele, l-au îngropat în satul Maur, în mormîntul lui Sim şi al lui Apfaxis, strămoşii lui Avraam. Acolo se adunau la mormîntul lui mulţime de popoare evreieşti, unde săvîrşeau rugăciunile lor către Domnul Savaot, Căruia se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Simeon cel nebun pentru Hristos şi Sfîntul Ioan Pustnicul (21 iulie)

Pe vremea dreptcredinciosului împărat Iustinian, popoarele iubitoare de Hristos venind în Sfînta Cetate a Ierusalimului, la praznicul înălţării cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci a Domnului, doi tineri, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, au plecat din Siria la Ierusalim, să se închine cinstitului lemn al Sfintei Cruci. Numele unuia era Ioan, iar al celuilalt Simeon, fiind amîndoi de neam bun şi bogaţi. Ioan era în vîrstă de 24 de ani şi, avînd femeie tînără, petrecea lîngă tatăl său cel îmbătrînit, deoarece maica lui murise. Simeon era neînsurat, avea o maică văduvă şi bătrînă, în vîrstă de 80 de ani. Amîndoi aceşti tineri se întovărăşiseră între dînşii cu dragostea lui Hristos, ca unii ce erau din aceeaşi ţară şi au petrecut în Ierusalim multe zile, cercetînd împreună sfintele locuri şi închinîndu-se. Pe cînd se întorceau ei într-ale lor, s-au pogorît în valea Ierihonului şi, mergînd pe sub munte, au trecut pe lîngă cetate.

Văzînd ei mînăstirile dimprejurul sfîntului Iordan, Ioan a zis către Simeon: "Ştii oare cine vieţuieşte în acele locaşuri?" Simeon a zis: "Cine vieţuieşte într-însele?" Ioan a răspuns: "Acolo vieţuiesc îngerii lui Dumnezeu". Simeon, minunîndu-se şi suspinînd, a zis: "Putem oare să-i vedem?" Ioan a zis: "De vom vrea să primim o viaţă ca a lor, apoi cu adevărat ne vom îndulci de vederea feţei şi de vorbele lor". Deci, ei şedeau în cale amîndoi călări. Apoi, descălecînd de pe cai, i-au dat slugilor lor, zicînd: "Mergeţi încet înaintea noastră". Slugile mergeau înainte cu caii, iar ei, urmînd de departe, vorbeau cum ar putea să-şi mîntuiască sufletele lor. Mergînd încetişor, au ajuns la o răspîntie, de unde era o cale care ducea către locul unde li se cădea să meargă, iar altă cale mergea spre Iordan, de unde se vedeau acele mînăstiri. Ioan a zis către Simeon, arătînd cu degetul calea ce duce spre Iordan: "Aceasta este calea care duce la viaţă!" Iar spre calea ce era spre Siria, a zis: "Aceasta este calea ce duce la moarte! Deci, să stăm, frate, la această răspîntie şi să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne povăţuiască pe care cale să mergem".

Plecîndu-şi ei genunchii, au început a se ruga Domnului cu căldură, zicînd: "Doamne, Dumnezeule, Cel ce voieşti să se mîntuiască toată lumea, arată voia Ta robilor Tăi şi ne îndreptează calea pe care vom merge". Rugîndu-se din destul, au aruncat sorţi şi a căzut soarta ca să meargă pe calea ce ducea la Iordan. Atunci ei s-au umplut de mare bucurie duhovnicească şi cu smerenie au mulţumit lui Dumnezeu. Deci şi-au uitat părinţii, unul pe tată şi femeie, iar altul pe maica sa şi, defăimîndu-şi averile, au socotit întru nimic toate cele frumoase şi dulci ale acestei lumi.

Cuprinzîndu-se în braţe unul cu altul şi sărutîndu-se cu sărutare sfîntă, au pornit pe calea ce duce spre Iordan şi pe care cu adevărat au ajuns la viaţa veşnică. Ei alergau cu bucurie la Mormîntul lui Hristos cel primitor de viaţă, ca Petru şi Ioan, întărindu-se şi îndemnîndu-se unul pe altul. Pentru că Ioan se temea ca Simeon, de dorinţa mamei lui cea bătrînă, să nu se întoarcă de la scopul cel bun. Iar Simeon, de asemenea, se temea de Ioan ca nu cumva, dragostea femeii cu care se însoţise de curînd, să-l distragă de la acelea ce le erau puse înainte, ca magnetul pe fier.

Drept aceea îşi întindeau unul către altul cuvinte duhovniceşti, învăţătoare şi mîntuitoare. Ioan zicea către Simeon: "Iubite frate, nu te lenevi, nici nu slăbi, căci nădăjduiesc spre Domnul că Acela în ziua de azi iarăşi ne-a născut pe noi. Şi ce folos poate să ne fie nouă din deşertăciunile lumeşti? Şi ce ajutor vom

afla din bogăţii în ziua judecăţii? Oare nu ne vom vătăma mai mult? Asemenea şi tinereţile şi frumuseţile noastre cele trupeşti, oare pururea le vom petrece? Nu se vor schimba oare în bătrîneţe? Oare nu ne va ajunge moartea? Noi nu sîntem înştiinţaţi că vom ajunge la bătrî-neţe, pentru că şi cei tineri mor, neaşteptînd moartea". Simeon a grăit iarăşi către Ioan: "Eu, frate, n-am nici tată, nici fraţi, nici surori, decît numai pe o singură mamă, care m-a născut şi care acum a îmbătrînit. Pe mine nu mă doare inima atît de dînsa, dar mă întrebam în inima mea pentru tine, ca să nu te abaţi din această cale bună, din pricina dorinţei femeii tale cea frumoasă şi iubită, cu care te-ai unit de curînd prin nuntă". Astfel vorbeau ei între dînşii pe cînd călătoreau.

Ei s-au rugat lui Dumnezeu şi pentru aceasta, ca să le în-ştiinţeze voia Sa, în care anume mînăstire să se tundă în călugărie. Şi şi-au pus un semn ca acesta: în care mînăstire vor afla porţile deschise, în aceea le porunceşte Dumnezeu să intre. Deci s-a întîmplat de au mers la mînăstirea Cuviosului Gherasim, în care era egumen un bărbat insuflat de Dumnezeu, cu numele Nicon. Aceluia i s-a vestit mai întîi de la Dumnezeu de venirea acestor doi tineri aprinşi de dumnezeiasca dragoste. Pentru că Nicon a văzut pe Domnul într-acea zi, în vedenia visului, zicînd către el: "Scoală şi deschide uşile ogrăzii, ca să intre aici oile Mele".

Egumenul, deşteptîndu-se, a mers şi a deschis porţile mînăstirii şi şedea acolo, aşteptînd venirea oilor lui Hristos. Apropiindu-se Ioan şi Simeon de mînăstirea lui şi văzînd porţile deschise şi pe stareţ şezînd în poartă, s-au bucurat cu bucurie mare. Deci, Ioan a zis către Simeon: "Bun este acest semn, frate, că mînăstirea este deschisă şi portarul şade ca şi cum ea aşteaptă venirea noastră. Venind ei la poartă, egumenul s-a sculat şi le-a zis: "Bine aţi venit, mieluşeii lui Hristos". Şi, primindu-i cu dragoste, i-a dus în mînăstire şi i-a ospătat cu trupească şi duhovnicească hrană şi i-a odihnit în noaptea aceea ca pe nişte străini.

A doua zi le-a zis: "Frumoasă şi plăcută este lui Dumnezeu dragostea voastră, pe care într-un suflet o aveţi către Dînsul. Însă trebuie ca şi voi să o păziţi cu dinadinsul, ca nu cumva să o stingă în voi vrăjmaşul mîntuirii voastre. Bună este alergarea voastră, însă sînteţi datori să nu slăbiţi în alergare, pînă ce veţi ajunge cununile. Bun este scopul vostru, însă nu fiţi fără de grijă, ca să nu se răcească căldura cea duhovnicească, care este acum în inimile voastre. Bine este a cinsti mai mult pe cele veşnice, decît pe cele vremelnice. Bine este a sluji şi părinţilor celor după trup, dar fără de asemănare este mai bine a plăcea Părintelui celui ceresc. Buni sînt fraţii cei după trup, dar cei duhovniceşti sînt mai folositori. Buni sînt prietenii pe care îi aveţi în lume, dar mai bine este a cîştiga prieteni pe sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu. Buni sînt apărătorii şi mijlocitorii pe care îi aveţi către boieri, dar nu sînt aşa cum sînt îngerii cei ce mijlocesc pentru noi către Dumnezeu. Bine este a face milostenie săracilor pentru Dumnezeu, dar nici o jertfă nu este atît de bine primită lui Dumnezeu, precum este jertfirea sufletului şi a voii pentru Domnul. Dulce este saţiul vieţii acesteia, dar nu este întocmai cu saţiul Raiului. Frumoasă este bogăţia şi iubită de toţi oamenii, dar nu este asemenea cu acele vistierii, pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit. Bine este a ostăşi cineva împăratului celui pămîntesc, dar de puţină vreme şi cu multă primejdie se face acea ostăşire; iar a se face cineva ostaş Împăratului ceresc, este a dănţui peste toată puterea cea potrivnică".

Acestea şi cele asemenea cu acestea grăind către ei cuviosul egumen şi văzînd lacrimile ce ieşeau din ochii lor, a zis către Simeon: "Nu dori, nici nu plînge pentru cărunteţile stăpînei maicii tale, căci pentru ostenelile tale, Dumnezeu poate mai bine să o mîngîie, decît dacă ai fi tu lîngă ea. Şi chiar dacă nu vei fi departe de dînsa n-ai putea şti dacă tu o vei îngropa pe ea sau ea, pe tine şi ai fi murit fără de plăcerea lui Dumnezeu, neavînd ceva ca să te poată izbăvi de răutăţile cele ce vor să fie după moarte. Căci nici lacrimile cele de maică, nici dragostea cea de tată, nici bogăţia, nici slava, nici însoţirea femeii şi nici iubirea fiilor nu pot să roage pe Judecătorul cel înfricoşat, fără numai viaţa cea îmbunătăţită, nevoinţele şi ostenelile suferite pentru Dumnezeu".

Apoi, întorcîndu-se către Ioan, i-a zis: "O, fiule, să nu-ţi aducă vrăjmaşul nişte gînduri ca acestea şi să-ţi zică în mintea ta: "Cine afară de mine va sprijini şi va hrăni bătrîneţile tatălui meu? Cine va potoli tînguirea soţiei mele? Pentru că de i-aţi lăsat pe dînşii să slujească altui dumnezeu, iar voi v-aţi fi dus la

altul, cu dreptate v-aţi fi îngrijit de dînşii; dar deoarece unul şi acelaşi este Dumnezeu, Căruia aţi încredinţat pe părinţii voştri şi pentru a Cărui dragoste i-aţi lăsat pe ei, fiţi încredinţaţi că El singur se va îngriji de dînşii. Încă şi la aceasta să vă mai gîndiţi, că pe cînd eraţi în lume şi slujeaţi Domnului cu cinste, bunătatea Domnului se îngrijea de voi şi vă umplea casele voastre de toate bunătăţile, cu atît mai vîrtos acum se va îngriji de casele voastre, fiindcă aţi venit ca să-i slujiţi Lui cu toată inima, vrînd să-I placeţi şi mai bine. Fiilor, aduceţi-vă aminte de cuvîntul Domnului, cînd a zis către cel ce a vrut să meargă în urma Lui: *Doamne, porunceşte-mi ca mai întîi să merg să îngrop pe tatăl meu.* Iar Domnul i-a grăit: *Lasă pe cei morţi să-şi îngroape morţii lor, iar tu vino după Mine.*

Deci şi voi, cu voie neschimbată şi cu inimă neîndoită, să alergaţi în urma lui Hristos. Că de v-ar fi chemat pe voi un împărat pămîntesc şi vremelnic, vrînd să vă facă în palatele lor postelnici sau sfetnici, oare n-aţi fi lăsat casele voastre şi n-aţi fi mers cu sîrguinţă la împărat, să staţi înaintea lui cu slavă şi cinste şi să vă îndulciţi de vederea feţei lui? Desigur, aceasta aţi fi făcut-o pentru puţină vreme, în care el ar fi voit să vă cinstească pe voi înaintea boierilor săi". Iar Ioan şi Simeon i-au zis: "Adevărat, aşa este, părinte!"

Atunci cuviosul egumen a grăit către dînşii: "Sîntem datori ca şi cu mai multă sîrguinţă şi osîrdie să alergăm la chemarea Împăratului ceresc, Cel ce ne cheamă la cinstea aceea, căreia nici o altă înaltă cinste lumească nu poate să se împotrivească sau să se asemene. De aceea sîntem datori a asculta pe Dumnezeu, Cel ce ne cheamă pe noi la Dînsul, aducîndu-ne aminte de dragostea Sa cea către noi, pentru care chiar pe Fiul Său Unul născut nu L-a cruţat, ci L-a dat pentru noi morţii, ca să ne facă pe noi fii ai Săi. Şi chiar de am vărsa tot sîngele nostru pentru aceasta, nimic vrednic n-am răsplăti pentru bunătatea şi dragostea Lui arătată spre noi; pentru că sîngele robilor nu este asemenea cu sîngele împărătesc".

Cuviosul Nicon, bărbatul cel insuflat de Dumnezeu, grăind aceste cuvinte către tinerii mireni, cu toate că cunoştea osîrdia lor cea curată către Domnul, îi sfătuia să nu primească îndată chipul monahicesc, ci să mai aştepte cîtăva vreme, pînă ce singuri pe dînşii se vor ispiti, adică de vor putea suferi greutatea nevoinţei monahiceşti, ştiindu-i crescuţi cu hrană dulce şi îmbrăcaţi în haine moi. Dar ei, căzînd la picioarele lui, îl rugau cu lacrimi să-i tundă şi să-i îmbrace în schima monahală.

După aceasta, stareţul, vrînd să-i ispitească pe ei, a luat la o parte pe Ioan şi i-a zis lui: "Acum eu am sfătuit pe prietenul tău, ca pînă la anul să mai petreacă în chipul mirenesc". Atunci Ioan a răspuns: "De voieşte el, petreacă cum voieşte; dar eu nu pot suferi atîta vreme pînă la tundere; de aceea, mă rog, părinte, ca îndată să săvîrşeşti asupra mea, ceea ce doreşte sufletul meu". Simeon, văzîndu-i pe ei vorbind de o parte, a zis către stareţ: "Nu pierde vremea, părinte, ascultînd cuvintele lui Ioan. Pentru că se cutremură inima mea pentru dînsul, ca să nu tînjească pentru soţia sa cea bogată şi atît de frumoasă, cu care s-a însoţit anul acesta şi nu cumva pentru aceasta să nu cadă din dragostea lui Dumnezeu".

Atunci Ioan a grăit cu lacrimi către stareţ, pentru că era foarte plecat spre lacrimi: "Rogu-mă ţie, părinte, ca îndată să ne călugăreşti pe noi, pentru ca să nu pierdem pe iubitul meu frate, care are o maică ce îl iubeşte foarte mult şi care nu poate trăi fără de vederea feţei lui. Deci, mă tem pentru dînsul, ca nu cumva, aducîndu-şi aminte de dragostea maicii sale, să se lipsească de dragostea lui Dumnezeu. De aceea, nu voi înceta de a mă îngriji, pînă ce nu îl voi vedea pe el călugărit". Atunci stareţul, văzînd grija cea mare ce o aveau unul pentru altul şi fiind încredinţat că Dumnezeu nu ruşinează, nici trece cu vederea pe cei ce aleargă la Dînsul din tot sufletul şi cu credinţă neîndoită, i-a dus pe ei în biserică şi, tunzîndu-i, i-a îmbrăcat în chipul celor noi începători. Pe cînd se săvîrşea călugăria lor, Ioan plîngea foarte tare, iar Simeon în taină îl îmboldea pe el, poruncindu-i să tacă, fiindcă i se părea că plînge după tată şi după femeia sa, dar acela plîngea şi vărsa lacrimi din căldura şi dragostea inimii sale ce o avea către Dumnezeu.

După tundere şi după săvîrşirea Sfintei Liturghii, egumenul iarăşi a ţinut multă vreme cuvînt de învăţătură către dînşii, deoarece el, avînd duh văzător, a înţeles că nu vor petrece mult în mînăstirea lui, chemîndu-i Dumnezeu pe dînşii la cea mai desăvîrşită viaţă. Deci, ziua aceea fiind sîmbătă, egumenul voia ca a doua zi, Duminică, să pună desăvîrşit pe dînşii haina cea călugărească a chipului îngeresc. Însă

unii din fraţi grăiau către Ioan şi Simeon: "Fericiţi sînteţi voi, că mîine dimineaţă aveţi să vă naşteţi din nou şi să fiţi curaţi, născuţi ca din pîntecele maicii voastre şi vă veţi curăţi de păcatele voastre, ca şi cum într-acea zi aţi fi primit botezul".

Dar ei, neînţelegînd cele ce li se grăiau, se minunau şi se spăimîntau; şi, alergînd la sfîntul egumen în seara sîmbetei, îl rugau pe el, zicînd: "Nu ne boteza pe noi, părinte, că sîntem creştini şi fii de părinţi creştini, curăţiţi deja prin baia Sfîntului Botez". Dar egumenul, nepricepînd nimic din cuvintele lor, a zis către dînşii: "Cine voieşte să vă boteze pe voi, fiilor?" Ei au zis: "Am auzit de la părinţi că mîine de dimineaţă avem să ne botezăm". Egumenul, înţelegînd ceea ce li s-a vorbit lor de fraţi despre sfîntul şi îngerescul chip, a zis către dînşii: "Bine v-au spus părinţii pentru că mîine de dimineaţă voim să vă îmbrăcăm pe voi în rînduiala cea desăvîrşită a chipului cel îngeresc, care, ca un al doilea botez, vă va curăţi de toate păcatele făcute în lume".

Dar Ioan şi Simeon nu ştiau ce este rînduiala cea desăvîrşită a chipului îngeresc. Deci, egumenul a poruncit să cheme un frate, pe care, cu o Duminică înainte, îl îmbrăcase în rînduiala cea desăvîrşită; şi fiindcă fratelui acela nu i se împlinise şapte zile, purta încă toată îmbrăcămintea rînduielii celei sfinte, după aşezămîntul mînăstiresc. Venind fratele acela, l-a rugat pe el ca îndată şi în acelaşi timp, fiind seară, să-i îmbrace şi pe ei într-un chip ca acela. Pentru că ziceau ei: "Nu ştim de vom mai trăi peste această noapte şi de vom ajunge ziua de mîine; căci ne temem să nu ne ducem din viaţa aceasta, neavînd o cunună ca aceasta, o slavă şi o bucurie, precum vedem la fratele acesta".

Egumenul, înţelegînd că ei văd o vedenie, a trimis pe fratele cel chemat, la chilia sa. Atunci Ioan şi Simeon au zis către egumen: "Părinte, îndată să ne faci şi pe noi astfel, precum este fratele acela; căci cu adevărat pe nici unul n-am văzut în mînăstirea ta, să fie într-o cinste ca aceasta, în care este fratele acela". Egumenul i-a întrebat: "Ce aţi văzut, fiilor, la acel frate?" Ei i-au răspuns: "Am văzut împrejurul capului lui o cunună luminoasă şi oarecare feţe cu podoabă sfîntă înconjurîndu-l cu lumînări, care cîntau cu plăcere". Egumenul s-a minunat de atîta curăţenie sufletească a lor şi a zis către dînşii: "Mîine de dimineaţă, cu darul Duhului Sfînt, şi voi veţi primi aceeaşi cunună şi slavă în rînduiala cea sfîntă".

Sosind ziua Duminicii, egumenul a săvîrşit acel sfînt chip asupra lor şi amîndoi vedeau unul la altul strălucind cunună deasupra capului, iar noaptea îşi vedeau faţa unul altuia ca ziua. Sufletele lor s-au umplut de atîta bucurie, încît nu doreau să guste nici hrană şi nici băutură. După primirea rînduielii celei desăvîrşite, trecînd două zile, li s-a întîmplat de au văzut pe fratele cel de mai înainte, îmbrăcat în haină de păr şi făcînd slujba mînăstirii, dar n-au văzut deasupra lui slava şi cununa dintîi; deci, se minunau pentru aceea.

Simeon a zis către Ioan: "Să mă crezi, frate, că după săvîrşirea celor şapte zile şi noi nu vom mai vedea unul deasupra altuia cununa şi strălucirea cea frumoasă, precum vedem acum". Ioan a zis: "Dar ce voieşti, frate, ca să-ţi fie?" Simeon a zis: "Voiesc să mă asculţi pe mine, ca, precum am fugit din lume, tot aşa să fugim şi de aici şi să ieşim în viaţa pustnicească şi liniştită. Pentru că, de cînd cinstitul egumen ne-a îmbrăcat pe noi în acest chip, s-a aprins inima mea cu o minunată dorire; iar sufletul nu voieşte să vadă, nici să vorbească, nici să audă ceva de la cineva, ci doreşte să petreacă cu totul depărtat de toţi". Ioan a zis: "Dar ce vom mînca în pustie?" Simeon a zis: "Ce mănîncă şi ceilalţi vieţuitori ai pustiei, despre care am auzit ieri din gura egumenului, care ne învăţa pe noi. Cel ce îi hrăneşte pe aceia, tot Acela ne va hrăni şi pe noi. Deci, mi se pare că egumenul, vrînd ca şi noi să ne alegem viaţa pustnicească, ne-a vorbit mult despre cei care petrec în pustie".

Ioan a zis: "Dar încă nu am învăţat cîntarea de psalmi, după rînduiala mînăstirii". Simeon a răspuns: "Cel ce a mîntuit pe cei ce i-au plăcut mai înainte de David, Acela ne va mîntui şi pe noi! Şi, precum pe David care păştea oile în pustie, l-a învăţat a alcătui psalmi, tot aşa ne va învăţa şi pe noi! Deci, ascultă-mă pe mine, frate, precum împreună ne-am dat lui Dumnezeu, tot aşa împreună să-i slujim Lui". Ioan a zis: "Vom face precum voieşti; dar cum vom ieşi din mînăstire, de vreme ce porţile se închid noaptea?" Simeon a zis: "Cel ce ne-a deschis nouă ziua, tot Acela ne va deschide şi noaptea!"

Astfel, alcătuind şi întărind sfatul între ei şi apropiindu-se noaptea, egumenul a văzut în vis pe un bărbat cu sfîntă podoabă, deschizînd porţile mînăstirii şi zicînd: "Oile lui Hristos, ieşiţi la păşunea voastră!" Deci, deşteptîndu-se îndată, a alergat la poartă şi a găsit-o deschisă. Socotind el că Simeon şi Ioan au ieşit acum, şedea îngrijorat suspinînd şi zicînd: "N-am fost vrednic eu, păcătosul, ca să primesc rugăciunile părinţilor mei; căci ei mi-au fost mie părinţi şi învăţători, iar nu eu lor. O, cîte pietre scumpe - precum zice Scriptura - necunoscîndu-se, se tăvălesc pe pămînt, văzute de mulţi, dar necunoscute de mulţi!"

Acestea zicînd în sine egumenul şi întorcîndu-se, iată, robii lui Hristos mergeau de la chilie spre poartă, ca să iasă din mînăstire. Egumenul a văzut că mergeau înaintea lor nişte tineri preafrumoşi, cu făclii luminoase. Dar Ioan şi Simeon nu vedeau pe acei tineri. Ei, văzînd porţile deschise, s-au bucurat foarte mult că nu s-au lipsit de nădejdea lor. Dar cînd au văzut lîngă poartă pe stareţ, s-au temut şi voiau să se întoarcă, pentru că nu ştiau că este egumenul. Iar el i-a chemat, zicîndu-le: "Nu vă temeţi, fiilor; veniţi în numele Domnului!" Ei, cunoscînd că este egumenul, mai mult s-au bucurat şi au cunoscut că Dumnezeu, Care i-a descoperit venirea lor, i-a arătat şi plecarea lor.

Deci, închinîndu-se stareţului, au zis: "Îţi mulţumim, părinte, şi nu ştim ce fel de mulţumire vom da lui Dumnezeu şi cinstitului tău cap. Care din noi nădăjduia să se învrednicească de nişte daruri ca acestea? Care împărat putea să ne cinstească pe noi cu o rînduială ca aceasta? Ce visterie putea să ne îmbogăţească pe noi atît de mult? Ce baie putea să ne cureţe sufletele noastre? Care părinţi ar fi putut să ne iubească şi să ne mîntuiască pe noi ca tine, cinstite părinte? Tu ne eşti nouă ca un tată şi maică, după Hristos. Tu ne eşti stăpîn, păstor şi povăţuitor, care ne duce de mînă. Prin tine am cîştigat visteria cea nefurată şi am aflat mărgăritarul mîntuirii cel fără de preţ. Ştim cu adevărat puterea botezului celui de-al doilea, precum ne-au spus nouă părinţii. Pentru aceea ne rugăm fericirii tale, părinte, să faci rugăciune pentru noi şi să ne laşi pe noi, robii tăi, să plecăm unde ne va povăţui Dumnezeu. Căci Aceluia am dorit a-I sluji cu tot sufletul. Adu-ţi aminte, părinte, de oile tale pe care le-ai adus lui Hristos spre jertfă". Acestea le-au grăit ei cu multe lacrimi. Dar şi egumenul plîngea de bucurie duhovnicească, văzînd atîta dorinţă către Dumnezeu din partea lor.

După aceasta, el, punînd pe Simeon de-a dreapta, iar pe Ioan de-a stînga şi ridicîndu-şi mîinile spre cer, a început a se ruga astfel: "Dumnezeule cel drept şi slăvit, Dumnezeule cel mare şi tare, Dumnezeule cel mai înainte de veci şi veşnic, ascultă-mă pe mine, păcătosul, în ceasul acesta. Ascultă-mă, Doamne, Cel ce Te-ai făgăduit să asculţi pe toţi cei ce îţi slujesc Ţie cu adevărat; îndreaptă paşii acestor robi ai Tăi şi povăţuieşte picioarele lor în calea păcii. Fii ajutător acestor tineri fără de răutate şi păzeşte-i ca pe nişte porumbei. Ceartă duhurile cele necurate, ca să nu se apropie de aceşti prunci ai Tăi, ci să fugă departe de la faţa lor. Apucă armă şi pavăză şi te scoală în ajutorul lor. Ridică sabie şi îi apără pe ei împotriva celor ce-i gonesc. Zi fiecărui suflet: *Mîntuirea ta sînt Eu!* Fă, ca să fugă din gîndurile lor toată nerăbdarea şi spaima, mîndria şi părerea de sine şi toată răutatea să piară din mintea lor. Fă să se stingă toată aprinderea trupului, care se face din diavolească ispitire. Fă să se sfinţească trupul şi sufletul lor, iar duhul să se lumineze cu lumina darului Tău, ca să ajungă ei bărbaţi desăvîrşiţi prin creşterea cea duhovnicească. Fă să se învrednicească de partea plăcuţilor Tăi, să Te laude cu sfinţii îngeri şi totdeauna să se închine Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, Unui Dumnezeu în Treime, în veci. Amin".

Apoi, întorcîndu-se spre robii lui Hristos, le-a zis cu lacrimi: "O, bunii mei fii, Dumnezeu, pe Care L-aţi ales şi la Care aţi alergat, să trimită îngerul Său înaintea feţei voastre, ca să se facă fără frică calea înaintea picioarelor voastre şi să meargă înaintea voastră, izbăvindu-vă de toate puterile cele potrivnice, precum a izbăvit pe Iacov de Lavan şi de Isav şi pe Daniil din gura leilor". Apoi, cuprinzîndu-i în braţele sale, grăia către Dumnezeu: "Dumnezeule, mîntuieşte pe cei ce Te-au iubit cu toată inima, că drept eşti, Doamne. Nu lăsa pe cei ce au lăsat toate cele deşarte pentru Tine". Apoi a mai zis către dînşii: "Fiilor, păziţi-vă, că mergeţi la înfricoşat şi nevăzut război, dar nu vă temeţi, că Dumnezeu este puternic să nu dea asupra voastră ispite mai presus de măsura voastră. Nevoiţi-vă, fiilor, ca să nu vă biruiască vrăjmaşul. Staţi cu vitejie, avînd ca pavăză sfînta rînduială monahicească a chipului îngeresc. Aduceţi-vă aminte de Cel ce a zis: *Oricine punînd mîna pe plug şi căutînd înapoi, nu este îndreptat întru împărăţia lui Dumnezeu.* Să nu fiţi leneşi sau trîndavi, începînd această cale a Domnului, ca nu şi vouă să vi se

împlinească pilda despre cel ce a început a zidi turn şi nu l-a putut săvîrşi. Deci, îmbărbătaţi-vă, o, fiilor, ştiind că mic este războiul, dar mare este cununa; de puţină vreme este osteneala, dar veşnică va fi odihna".

Îndeletnicindu-se ei în nişte vorbiri ca acestea, sosise ceasul ca să toace de Utrenie şi era vremea să iasă din porţile mînăstirii. Simeon, ducînd pe egumen deosebit, i-a zis: "Părinte, mă rog ţie, fă rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu pentru fratele meu, Ioan, ca să i se şteargă din minte pomenirea soţiei lui; ca nu cumva să mă lase întru ispitele vrăjmaşului, căci mă voi topi de jale pentru despărţirea lui. Roagă încă pe Dumnezeu şi pentru tatăl lui, care l-a născut, ca să nu se mîhnească pentru fiul care l-a părăsit". Asemenea şi Ioan, luînd deosebit pe stareţ, i-a zis: "Părinte, să nu uiţi în sfintele tale rugăciuni pe fratele meu, Simeon, ca să nu fugă de la mine la maica sa, atrăgîndu-se spre dînsa din dragoste, căci astfel ne vom afla în furtună, pătimind înecare". Stareţul s-a minunat de o dragoste ca aceea, ce era între dînşii şi, făgăduind că se va ruga pentru dînşii, i-a binecuvîntat, îngrădindu-i cu semnul Sfintei Cruci şi i-a liberat cu pace.

Ioan şi Simeon, robii lui Hristos, ducîndu-se de la cuviosul egumen, grăiau: "Dumnezeule, pentru rugăciunile robului Tău şi a părintelui nostru Nicon, du-ne singur unde este voia Ta, că sîntem străini şi nu ştim nici locul, nici ţara unde ne vom duce; ci, venind la Tine, ne-am dat în această pustie adîncă spre moarte". Apoi Ioan a zis către Simeon: "Frate, ce vom face acum? În ce parte ne vom duce?" Simeon a răspuns: "Să mergem spre dreapta, că toate cele ce sînt spre dreapta sînt bune". Deci, au mers spre partea dreaptă. Aceea a fost cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care nu lasă pe robii Săi.

Mergînd ei din destul, s-au apropiat de Marea Moartă şi au aflat aproape de mare şi de rîul Iordan, unde intra în mare, un loc frumos şi o chilie, în care petrecuse un stareţ oarecare, vieţuitor în pustie, şi care se mutase către Domnul cu cîteva zile mai înainte de sosirea lor. Acolo erau şi puţine vase şi grădină care avea verdeţuri sădite, cu care se hrănea răposatul stareţ. Robii lui Hristos, văzînd aceea, s-au veselit foarte mult, ca şi cum ar fi aflat cineva o vistierie bogată. Ei au mulţumit lui Dumnezeu şi, sălăşluindu-se acolo, au început a vieţui. Dar nu după multă vreme diavolul, vrăjmaşul sufletelor noastre, nesuferind viaţa cea plăcută lui Dumnezeu a robilor lui Hristos, a început a se lupta împotriva lor. Căci acela a adus aminte lui Ioan de femeie şi de tată, iar lui Simeon de dragostea maicii sale. Ei, dacă s-au văzut unul pe altul mîhniţi, îndată au grăit unul către altul: "Stai, frate, să ne rugăm împreună Stăpînului nostru Iisus Hristos, ca să ne păzească de meşteşugirile vrăjmaşului, cu rugăciunile Sfîntului Nicon, stareţul nostru".

Rugîndu-se ei, ajutorul lui Dumnezeu a venit degrabă, căci s-a gonit de la dînşii asuprelile potrivnicului. Uneori, ispititorul le aducea pofta de mîncare de carne şi de băutură de vin. Alteori le arăta în vis pe părinţi şi pe rudenii, unii plîngînd pentru dînşii, iar alţii ospătîndu-se. Uneori îi arunca la trîndăvie şi în lenevire, iar alteori voia să-i înspăimînte prin năluciri înfiorate. Deci le venea în gînd să se întoarcă în mînăstire, ca şi cum le era nesuferită viaţa pustnicească. Acel vrăjmaş se sîrguia în multe feluri să împiedice alergarea cea bună a nevoitorilor aleşi. Dar ei, aducîndu-şi aminte de făgăduinţele lor şi de cununile cele luminate, pe care le văzuseră la început unul asupra altuia, de învăţătura stareţului lor şi de lacrimile vărsate, se întăreau întru Domnul şi, simţind adeseori în inimile lor o oarecare dulceaţă duhovnicească, se mîngîiau.

După o împotrivire bărbătească contra ispitelor vrăjmaşului, li se arăta în vis Cuviosul Nicon, uneori sfătuindu-i, alteori făcînd rugăciuni lui Dumnezeu pentru dînşii, iar alteori învăţîndu-i psalmi şi rugăciuni. Ei, deşteptîndu-se, îşi aduceau aminte de cele ce îi învăţa sfîntul în vis şi aveau bucurie mare. Chiar şi mîhnirea care li se făcea din aducerea aminte a celor de acasă, le-a uşurat-o Domnul după doi ani, prin nişte descoperiri ca acestea: Simeon vedea noaptea în vedenia visului, că cercetează în casa ei pe maica sa şi grăia către dînsa în limba siriană: "Maică nu te îngriji, că nouă ne este bine. Eu şi domnul Ioan sîntem sănătoşi, sîntem rînduiţi în palatele împărăteşti, purtăm cununi cu care ne-a încununat Împăratul şi ne-a împodobit cu haine luminoase. Spune şi tatălui lui Ioan să nu se întristeze pentru fiul său şi să nu vă îngrijiţi de noi".

O vedenie ca aceasta de multe ori i se făcea lui Simeon. Deci, din aceea a cunoscut că atunci maica lui nu se mai îngrijeşte de dînsul, fiind mîngîiată de Dumnezeu. Asemenea, arătîndu-i-se şi lui Ioan în vedenia visului o oarecare faţă prealuminoasă, îi zicea: "Iată, pe tatăl tău l-am făcut fără mîhnire, mutîndu-l la odihnă şi la bucurie. Asemenea şi pe femeia ta o voi lua întru împărăţia Mea în aceste zile". Ioan şi Simeon, spunînd unul altuia nişte vedenii ca acestea, se bucurau în sufletele lor şi se veseleau întru Dumnezeu, Mîntuitorul lor. De atunci nici un fel de grijă nu mai aveau, adică unul de tatăl şi de femeia sa, iar altul de maica sa, ci grija lor era ca ziua şi noaptea să laude pe Dumnezeu. Aceasta era osteneala lor cea fără de pregetare şi grija cea fără de grijă, ca să facă neîncetat rugăciuni. Deci, nu după multă vreme, s-au făcut vase vrednice ale Sfîntului Duh, învrednicindu-se de vederea dumnezeieştilor descoperiri. Ei uneori vieţuiau deosebit unul de altul, dar nu departe; ci numai ca la o azvîrlitură de piatră. Cînd unuia îi venea un gînd potrivnic, îndată alerga la celălalt, pentru că unul altuia îşi descopereau gîndurile şi astfel goneau asupririle celui potrivnic.

Trecînd cîtăva vreme, fericitul Simeon, şezînd la locul său deosebit, s-a pomenit în răpire şi s-a văzut pe sine că se întorsese în patria sa, cetatea Emesa şi cerceta pe maica sa cea bolnavă, către care a zis: "O, maică, cum petreci?" Iar ea a răspuns: "Bine petrec, fiule". El a zis către dînsa: "Mergi la Împărat fără să te temi de nimic, căci eu L-am rugat pentru tine şi ţi-am pregătit un locaş şi, de va voi El, apoi şi eu voi veni la tine!" După această vedenie, Simeon, venindu-şi în sine, a cunoscut că într-acel ceas a murit maică-sa şi, alergînd degrabă la fratele Ioan, l-a rugat pe el ca să se roage pentru sufletul maicii sale.

Deci şi el însuşi plecîndu-şi genunchii, se ruga cu lacrimi, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai binevoit a primi jertfa lui Avraam şi nu ai lepădat jertfele lui Ieftae, nici ai trecut cu vederea darurile lui Abel, şi pentru Samuil, pruncul Tău, ai arătat-o pe maica lui, proorociţa Ana; Tu, Doamne, Doamne al meu, pentru mine robul Tău, primeşte sufletul maicii mele celei bune. Adu-ţi aminte de durerile şi ostenelile ei cele pentru mine. Adu-ţi aminte de suspinele şi lacrimile ei, pe care le-a vărsat cînd am venit la Tine. Adu-ţi aminte de laptele ei, cu care m-a hrănit, nădăjduind să aibă mîngîiere şi ajutor de la mine, dar n-a cîştigat cele dorite. Nu uita, Stăpîne, tînguirile inimii ei pentru mine, cînd am lăsat-o pe ea pentru Tine. Adu-ţi aminte cîte nopţi nu a fugit somnul de la ochii ei, aducîndu-şi aminte neîncetat de tinereţile mele şi de sărăcia sa.

O, cît o durea inima, privind la hainele mele, în care acum nu se mai îmbrăca mărgăritarul ei cel de mult preţ. Adu-ţi aminte de cîtă bucurie şi veselie am lipsit-o pe ea prin plecarea de la dînsa, ca să-Ţi slujesc Ţie, Dumnezeul şi Stăpînul meu. Dă-i ei păzitor tare pe îngerul Tău, ca să-i păzească sufletul ei de duhurile cele viclene şi nemilostive din văzduh, care voiesc să înghită pe toţi. Porunceşte Dumnezeul meu, ca sufletul ei să se despartă de trup fără de durere şi fără de frică şi iartă-i ei toate greşelile ce le-a făcut în această viaţă. Astfel, Dumnezeule şi Dreptule Judecător, să nu o duci pe ea din mîhnire în mîhnire, din primejdie în primejdie şi din suspin în suspin. Ci, în loc de mîhnirea ce a suferit-o pentru mine, unul născut fiul său, dă-i ei bucurie şi în loc de lacrimi, veselia cea pregătită sfinţilor Tăi".

Deci, rugîndu-se şi Ioan împreună cu dînsul pentru sufletul celei moarte şi sculîndu-se de la rugăciune, Ioan mîngîia pe Simeon, zicînd: "Iată, frate, Dumnezeu a auzit rugăciunile tale şi a primit pe maica ta. Deci, osteneşte-te încă cu mine, să rugăm amîndoi pe Dumnezeu, ca să facă mila Sa şi cu femeia care a fost soţia mea, ca să o ducă pe dînsa din lumea aceasta la viaţa monahicească sau s-o ia la El". Şi s-au rugat amîndoi pentru aceasta. Trecînd puţină vreme, Sfîntul Ioan s-a aflat în răpire şi a văzut pe femeia lui şezînd în casa sa. Deci, venind maica lui Simeon, a luat-o de mînă şi i-a zis:

"Scoală-te, sora mea, şi vino la mine, căci frumoasă casă mi-a dat Împăratul, Cel ce a făcut ostaş pe fiul meu şi pe bărbatul tău; schimbă hainele tale şi îmbracă altele curate". Ea, îndată sculîndu-se, şi-a schimbat hainele şi a mers în urma ei. Din această vedenie, Ioan a cunoscut că a murit femeia lui şi în loc bun s-a rînduit cu maica lui Simeon; pentru aceea s-a bucurat cu bucurie mare. De atunci, ei erau amîndoi fără de grijă, şi au petrecut în pustie, vieţuind împreună douăzeci şi nouă de ani, luptîndu-se cu vrăjmaşii cei nevăzuţi, în toată pătimirea cea rea, biruindu-i şi gonindu-i cu darul lui Dumnezeu. Dar mai ales Simeon venise într-atîta nepătimire, încît trupul lui era ca un lemn nesimţitor. El n-avea în sine nici un fel de poftă, avînd toate mădularele lui omorîte cu totul.

Într-o zi, Simeon a zis către Ioan: "Frate, ascultă-mă pe mine! De acum nu mai este nevoie să petrecem în pustiul acesta, ci să mergem să slujim mîntuirii altora. Pentru că aici ne folosim numai pe noi, dar de folosul altora nu avem plată. Oare nu zice Apostolul Pavel: *Nimeni să nu caute pe ale sale, ci fiecare pe cele ce sînt ale aproapelui*. Şi iarăşi: *Tuturor le fac spre plăcere, necăutînd folosul meu, ci al multora, ca să se mîntuiască*. Şi iarăşi acelaşi apostol zice: *Tuturor m-am făcut toate, ca pe toţi să-i mîntuiesc*. Ioan a răspuns: "Frate, socotesc că satana a urît liniştea noastră şi ţi-a dat un gînd ca acesta; deci, împotriveşte-te lui şi şezi aici. Această alergare a noastră pe care am început-o şi la care sîntem chemaţi de Dumnezeu, s-o sfîrşim în această pustie!" Simeon i-a zis: "Frate, crede-mă că eu de acum nu voi mai fi aici, ci mă duc cu puterea lui Hristos, să rîd de lume!"

Dar Ioan i-a zis: "Eu încă n-am venit într-o săvîrşire ca aceasta, ca să pot a-mi bate joc de lume; căci mă tem ca nu cumva aceea să mă batjocorească pe mine, lipsindu-mă astfel de darul lui Dumnezeu. Deci, mă rog ţie, bunul meu frate, căci Domnul ne-a însoţit pe noi, să nu mă laşi pe mine, smeritul, nici să te depărtezi de fratele tău. Tu ştii că după Dumnezeu nu am pe nimeni, decît numai pe tine. De toţi m-am lepădat şi cu tine m-am legat; iar tu voieşti acum să mă laşi pe mine singur în această pustie ca în mare? Adu-ţi aminte de ziua în care am aruncat sorţi şi am pornit împreună, ca să slujim Domnului şi ne-am făgăduit să nu ne despărţim unul de altul. Adu-ţi aminte de ceasul acela, în care Cuviosul Părintele nostru Nicon ne-a îmbrăcat pe noi în sfîntul şi îngerescul chip al monahilor şi ne-am făcut amîndoi ca un suflet, încît toţi se minunau de dragostea noastră. Nu uita cuvintele marelui stareţ, cu care ne mîngîia şi ne sfătuia în noaptea cînd am ieşit din mînăstire. Frate, mă rog ţie, nu mă lăsa, ca nu cumva să pier, fiind singur în această pustie. Căci Dumnezeu va cere sufletul meu de la tine". Simeon i-a zis: "Închipuieşte-ţi că eu am murit; şi, fiind mort, atunci nu ai petrece singur? Deci, crede-mă că dacă vei merge cu mine, vei face bine; iar de nu vei merge, fie voia ta. Eu nu voi mai petrece aici, ci mă duc unde îmi porunceşte Dumnezeu".

Ioan, cunoscînd că de la Dumnezeu este înştiinţarea fratelui lui ca să se ducă din pustie la lume, a încetat de a-i mai zice ceva. Deci, plîngînd pentru despărţirea sa, a grăit astfel către dînsul: "Iubite Simeoane, păzeşte-te ca cele ce ai adunat în pustie, să nu le risipească lumea şi pe cîte tăcerea le-a sporit, să nu le vatăme gîlceava lumească. Nedormirile tale cele de toată noaptea să nu le piardă somnul, şi filosofia monahicească să n-o risipească înşelăciunea lumească. Păzeşte-te ca vederea femeilor, de care te-a păzit Dumnezeu pînă în ziua de astăzi, să nu vatăme întreaga ta înţelepciune şi sărăcia ta cea pustnicească să n-o fure iubirea de avuţii. Să nu se risipească postirile tale prin gustările de multe feluri; plîngerea, cu rîsul şi rugăciunea să nu se piardă cu lenevirea.

Iubitule, chiar dacă ai luat de la Dumnezeu o putere ca aceasta, ca să poţi, fără de vătămarea mîntuirii tale, să petreci în lume cu oamenii, păzeşte-ţi însă inima cu dinadinsul de cele ce vei vedea în lume şi de cele ce vei face înaintea oamenilor cu trupul, ca să nu lucreze împreună şi voinţa sufletească. Cînd mîna ta se va atinge de ceva, să nu se atingă şi sufletul; mîncînd cu gura, să nu se îndulcească inima; păşind cu picioarele, să nu se risipească odihna cea dinăuntru. Toate cele făcute din afară, să nu se simtă înăuntru şi mintea ta să petreacă fără de tulburare. Eu mă bucur de mîntuirea ta, decît numai roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca în veacul ce va să vie să nu ne despartă pe noi unul de altul".

Simeon i-a grăit: "Nu te teme, iubitul meu frate, pentru că ceea ce voiesc să fac, nu voiesc de voia mea, ci din dumnezeiasca poruncă. După aceasta vei cunoaşte tu că lucrul meu este plăcut lui Dumnezeu, că mai înainte de moartea mea voi veni la tine, mă voi închina ţie şi te voi chema după mine şi după puţine zile mă vei ajunge". Vorbind ei astfel, au stat la rugăciune şi s-au rugat cu multe lacrimi; apoi, îmbrăţişîndu-se şi sărutîndu-se unul cu altul, Ioan a lăsat pe Simeon, petrecîndu-l pînă departe, pentru că nu-i venea să se despartă de dînsul şi de cîte ori îi zicea Simeon lui: "Frate Ioane, întoarce-te acum", acele cuvinte i se păreau că sînt ca o sabie ascuţită, care îi desparte sufletul de trup. La sfîrşit, sărutîndu-se unul cu altul, s-au despărţit. Deci, Simeon s-a dus în lume, iar Ioan s-a întors în pustie, vărsînd lacrimi din destul.

Fericitul Simeon, ieşind din pustie, s-a dus în cetatea Ierusalimului, pentru că dorea foarte mult să vadă Sfintele Locuri, pe care nu le văzuse de atîţia ani. Ajungînd la Sfînta Golgota, a petrecut trei zile, intrînd

şi închinîndu-se cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci şi Sfîntului Mormînt al Domnului. El se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să-i acopere faptele lui înaintea oamenilor, pînă ce se va muta din viaţa aceasta. El se ruga să fugă de slava deşartă şi de înălţare, care şi pe îngerii din cer i-a surpat şi i-a pierdut şi toţi să-l aibă ca pe un nebun şi fără minte. Această cerere a lui a fost auzită, pentru că Domnul ascultă rugăciunile robilor Săi adevăraţi şi ia aminte la rugăciunile lor.

Multe minuni a făcut după aceea acest plăcut al lui Dumnezeu. Gonea diavolii, cele ce aveau să fie le spunea mai înainte, tămăduia toate felurile de boli, izbăvea de năpraznice morţi, pe cei necredincioşi îi aducea la credinţă, iar pe cei păcătoşi îi povăţuia la pocăinţă. Dar oamenii nu puteau să cunoască sfinţenia lui, Dumnezeu acoperindu-l, şi, pînă la sfîrşitul său, au socotit că este nebun şi îndrăcit. El ştia singur că lucrurile cele minunate ale sale, care se făceau cu darul lui Dumnezeu, trebuia să le acopere cu nebunia, care se arăta pe dinafară, precum va arăta cuvîntul ce urmează. Dar să nu se smintească cineva auzind oarecare fapte necuviincioase şi vrednice de rîs, pe care le făcea acest sfînt în nebunia lui cea prefăcută, batjocorind lumea cea deşartă şi trufaşă. Să se gîndească fiecare la cuvintele Apostolului: *Cel ce voieşte să fie înţelept în veacul acesta, să se facă nebun*. Şi iarăşi: *Noi sîntem nebuni pentru Hristos; pentru că cel nebun al lui Dumnezeu, este mai înţelept decît oamenii*.

Cuviosul Simeon de la Ierusalim s-a dus la cetatea Emesei. Acolo a început nebunia sa pentru Hristos, în felul acesta: Apropiindu-se de cetate a văzut un cîine mort, zăcînd în gunoi. Atunci el şi-a descins brîul, a legat cîinele de picioare şi l-a tras în cetate, alergînd pe uliţi şi pe la porţi. Copiii, adunîndu-se după dînsul, strigau: "Iată un călugăr nebun! Iată un călugăr nebun!" Şi aruncau cu pietre în el şi îl băteau cu beţe. A doua zi, fiind Duminică, a intrat în biserică, pe cînd se începuse Sfînta Liturghie, avînd nuci în sîn, după aceea a început a stinge lumînările. Cînd a voit să-l izgonească, el s-a urcat în amvon şi arunca nucile spre femei; deci abia cu multă osteneală au putut să-l dea afară din biserică. Fugind el pe uliţă a răsturnat pîinile care se vindeau şi din această pricină vînzătorii de pîine l-au bătut foarte tare, încît abia a rămas viu.

Un om oarecare cu numele Fuscarie, vînzător de linte şi de alte lucruri de mîncare, fiind necredincios în dreapta credinţă şi ţinîndu-se de eresul lui Sevir, văzînd pe acest fericit stareţ şi neştiind nebunia lui, a zis către el: "Bătrînule, de ce umbli de colo pînă colo, vino la mine să vinzi linte, bob, crupe şi altele de mîncare". El s-a învoit îndată şi, şezînd la prăvălia omului acela, a început a împărţi marfa la săracii care veneau la dînsul, fără parale, mîncînd şi singur din ele, că nu mîncase de o săptămînă întreagă. Iar după ce le-a risipit pe toate, neadunînd bani deloc, bărbatul acela, văzînd acel lucru, l-a bătut foarte tare, i-a smuls barba şi l-a gonit din casa lui. Stareţul însă a stat lîngă porţile lui. După un ceas, auzind pe femeia lui Fuscarie că are trebuinţă de cărbuni aprinşi ca să-şi tămîieze casa, a alergat la cuptor şi negăsind hîrb, a luat cărbunii aprinşi în pumni şi i-a dus la stăpîna sa ca să pună tămîie şi să tămîieze.

Femeia, văzînd acest lucru, s-a înspăimîntat şi a strigat către el, zicînd: "Ce faci? Pentru ce îţi arzi mîinile? El, punînd focul în haina sa, a zis: "De nu-ţi place ţie ca să tămîiezi cu mîinile mele, apoi voi face aceasta cu haina". Deci, punînd tămîie în haină, a tămîiat casa, pînă ce s-au stins cărbunii. Iar femeia şi bărbatul ei, văzînd mîinile şi haina lui nevătămate de foc, s-au minunat foarte mult şi s-au lipit după aceea de Sfînta şi Sobornicească Biserică; iar pe stareţ au început a-l cinsti ca pe un sfînt. Apoi, el a fugit din casa aceea şi nu s-a mai întors în cetate, decît numai după ce s-a uitat acea minune.

Făcînd el prin cetate nebunii, un oarecare cîrciumar l-a luat la el în cîrciuma sa ca pe un servitor. Cîrciumarul acela era un om foarte aspru şi nemilostiv. El dădea stareţului puţină hrană, cu toate că de pe urma lui cîştiga foarte mult, pentru că cetăţenii ziceau: "Să mergem să bem în cîrciuma unde se află nebunul!", pentru că stareţul veselea pe cei ce beau, făcînd nebunii. Altă dată, un şarpe, tîrîndu-se, a băut vin dintr-un vas şi, vărsîndu-şi veninul într-însul, s-a dus, negăsind pe nimeni în vremea aceea în casă, pentru că nebunul era dus afară, glumind cu poporul şi sărind înaintea celor ce cîntau. După o vreme oarecare intrînd în casă, a văzut deasupra vasului o scrisoare nevăzută de nimeni şi pe care era scris singur cuvîntul acesta: "Moarte!"

Atunci, stareţul, cunoscînd ceea ce se făcuse, a luat un lemn şi a sfărîmat vasul acela plin cu vin, astfel că a pricinuit pagubă cîrciumarului. În acel ceas venind cîrciumarul şi văzînd că stareţul a sfărîmat vasul, a apucat acelaşi lemn şi l-a bătut pe el fără de milă pînă ce singur a ostenit; apoi l-a gonit din casă. Însă a doua zi, stareţul a venit iarăşi la cîrciumă şi stătea ascuns dinaintea stăpînului său. Şarpele, tîrîndu-se iarăşi, a început a bea vin din alt vas. Acest lucru văzîndu-l cîrciumarul, a apucat un lemn şi vrînd să ucidă şarpele a lovit vasul acela şi l-a spart, iar vinul s-a vărsat; dar n-a spart numai vasul, ci şi sticlele care erau aproape de acel vas. Atunci stareţul, care stătea la o parte, a strigat, zicînd: "Vezi, că nu sînt numai eu nebun, spărgînd vasele, ci şi tu faci acelaşi lucru". Atunci cîrciumarul, cunoscînd că Simeon a vărsat ieri vasul cu vin, pentru veninul şarpelui, se căia că-l bătuse fără de vină şi a început a-l cinsti pe el ca pe un sfînt. Dar stareţul nu dorea cinste, ci necinste şi batjocură.

Deci el, sub chipul nebuniei ascunzîndu-şi cu înţelepciune viaţa sa cea sfîntă şi îngerească în trup, a făcut un lucru ca acesta. Într-una din zile, femeia cîrciumarului odihnindu-se singură în casa sa, iar cîrciumarul vînzînd vin, stareţul s-a dus la ea şi a început a-şi trage hainele de pe dînsul, ca şi cum ar fi voit să se culce cu femeia. Dar ea, văzînd aceasta, a ţipat deodată. Bărbatul ei, alergînd, ea a zis către el: "Goneşte pe acest nebun blestemat, că voieşte să se culce cu mine". Atunci omul acela, bătînd pe stareţ cu palmele, l-a izgonit afară în ger; pentru că era frig mare şi ploaie; iar stareţul şedea afară şi răbda frigul, avînd numai o haină veche şi ruptă. De atunci încolo, nu numai cîrciumarul nu-l socotea pe el sfînt, dar nici alţii. Pentru că de zicea cineva că Simeon se face nebun pentru Hristos, cîrciumarul le răspundea cu jurămînt, zicîndu-le: "Cu adevărat că este îndrăcit şi nu are minte, ba încă este şi curvar, pentru că a voit să necinstească pe femeia mea. El mănîncă carne şi face alte lucruri necuviincioase, ca unul ce nu are Dumnezeu".

Cuviosul, voind de multe ori să acopere postirea sa, după nemîncarea cea de şapte zile, mînca carne înaintea tuturor, numai înadins. Pentru ca toţi să-l socotească pe el nu numai nebun, dar şi ca pe un păcătos. El, spre mai mare arătare a părutei sale nebunii, îşi lepăda ruşinea omenească şi de multe ori umbla gol prin tîrg, ca un om fără de trup, adevăratul următor al celor fără de trupuri.

Un diacon mirean din cetatea aceea, cu numele Ioan, bărbat îmbunătăţit şi plăcut lui Dumnezeu, ştiind de nebunia cea prefăcută a lui Simeon pentru Hristos, l-a văzut în una din zile foarte slab cu trupul; pe de o parte pentru nemîncarea lui, iar pe de alta, pentru osteneala cea sufletească întru nebunie. Deci, vrînd să-l spele, a zis în glumă către dînsul: "Nebunule, mergi la baie să te speli?" Iar el a zis, rîzînd: "Voi merge, voi merge". Şi îndată cuviosul a dezbrăcat de pe dînsul haina sa cea ruptă şi, învîrtind-o pe ea, a pus-o pe capul său. Atunci diaconul a zis către dînsul: "Îmbracă-te, frate, că de vei merge aşa gol, eu nu voi putea merge cu tine". Iar stareţul a grăit: "Eu lucrul acesta l-am făcut şi mai înainte şi de nu vei voi ca să mergi cu mine, eu mă voi duce înaintea ta". Aceasta zicînd, a alergat înainte.

Deci, erau acolo două băi, una pentru bărbaţi şi alta pentru femei. Lăsînd el pe cea pentru bărbaţi, s-a dus la cea de femei. Dar diaconul, ajungîndu-l pe el, a zis: "Aşteaptă, nebunule, nu merge acolo, pentru că baia aceea este pentru femei". Simeon, întorcîndu-se către dînsul, a zis: "Tot una este, căci şi acolo este apă caldă şi apă rece; iar mai mult nu este acolo ca şi aici". Aceasta zicînd-o, a alergat gol în baie în mijlocul femeilor, iar ele, repezindu-se îndată cu toate la dînsul, l-au bătut şi l-au izgonit din baie.

Diaconul acela, luîndu-l de-o parte, l-a întrebat, zicînd: "Părinte, cum te-ai simţit la trup, cînd ai intrat dezbrăcat în mijlocul acelor femei?" Stareţul a răspuns: "Crede-mă, frate, că precum stă un lemn în mijlocul lemnelor, aşa am fost şi eu în mijlocul lor. Eu n-am simţit că am trup, nici m-am gîndit că am intrat la trupuri, ci mintea mea era îndreptată către Dumnezeu!" O nepătimire ca aceasta a trupului său cel osîndit, fericitul a spus-o cu adevărat diaconului acela, către care toată viaţa sa nu o tăinuia, văzîndu-l pe dînsul că este adevărat rob al lui Dumnezeu. Între ei amîndoi era o dragoste prietenească întru Hristos şi unul altuia ştiau faptele cele plăcute lui Dumnezeu.

Cuviosul Simeon făcea nebunia aceea nu pentru sine singur, ci şi pe alţii, pentru că pe mulţi păcătoşi, învăţîndu-i cu cuvîntul şi cu lucrul, îi aducea la pocăinţă. Un tînăr oarecare a căzut în păcatul desfrînării şi îndată, ca pedeapsă din partea lui Dumnezeu, a fost dat satanei spre chinuirea trupului şi astfel se muncea

de duhul cel necurat. Văzîndu-l pe el, stareţul l-a lovit peste obraz, zicîndu-i la ureche: "Să nu fii desfrînat". Îndată cu cuvîntul a ieşit diavolul dintr-însul şi tînărul acela a rămas sănătos. Deci, mulţi întrebîndu-l cum s-a tămăduit, el spunea: "Am văzut pe un stareţ ţinînd în mîini o cruce de lemn. Cu aceea a izgonit de la mine pe un cîine negru înfricoşat, pe care bătîndu-l, m-am făcut sănătos!" Acela nu putea să spună că Simeon Nebunul l-a tămăduit pe el, ţinînd Dumnezeu limba aceluia, pînă la ziua morţii lui Simeon.

Într-un tîrg era un vrăjitor cu numele Psifas, care făcea fel de fel de comedii de rîs. Acela făcînd înaintea poporului lucrul său cel obişnuit, Simeon s-a dus acolo şi, văzînd pe vrăjitor, l-a cunoscut că în viaţa sa avea o faptă bună. Deci, vrînd să-l tragă de la acel lucru neplăcut, care îl făcea la arătare, a luat o piatră foarte mică, făcînd pe ea semnul sfintei cruci, a aruncat-o spre vrăjitorul acela, lovindu-l în mîna dreaptă. Atunci îndată s-a uscat mîna vrăjitorului şi nimeni nu putea să ştie cine a aruncat piatra aceea. Deci, vrăjitorul s-a dus din privelişte, bolnav şi mîhnit. Cuviosul i s-a arătat lui în vis, zicîndu-i: "Eu te-am lovit cu piatra şi de nu te vei pocăi şi îmi vei jura că nu vei mai face acel meşteşug pricinuitor de rîs, nu te vei tămădui". Vrăjitorul i-a jurat pe Preacurata Fecioară Născătoarea de Dumnezeu că nu va mai face acele scamatorii. Deşteptîndu-se din somn, s-a văzut sănătos şi mîna îi era tămăduită. Dar nu putea să arate pe tămăduitorul său, decît numai zicea: "Un monah, care purta pe capul său o cunună de ramuri de finic, m-a tămăduit".

Cuviosul vedea de asemenea mai înainte, cele ce erau să fie şi pe toate le spunea la alţii. Cînd s-a întîmplat marele cutremur de pămînt din care pricină a căzut şi Antiohia, pe vremea împărăţiei lui Mavrichie, atunci multe zidiri s-au sfărîmat în cetatea Emesei. Cu multe zile înainte de aceea, stareţul, în nebunia sa, a luat din şcoală un bici de piele împletit şi, alergînd prin cetate, bătea stîlpii de piatră prin care se sprijineau zidirile şi la fiecare stîlp zicea: "Domnul îţi porunceşte să stai tare!" Mergînd la un alt stîlp, i-a zis: "Tu nici să stai, nici să cazi". Deci, cînd s-a întîmplat cutremurul de pămînt, toţi acei stîlpi, pe care sfîntul îi bătuse, poruncindu-le să stea, au rămas întregi şi nemişcaţi, iar unii au căzut cu casele care erau pe ei şi s-au sfărîmat în bucăţi. Iar stîlpul acela către care sfîntul a zis: "Tu nici să stai, nici să cazi...!" acela a crăpat în jumătate de sus pînă jos şi, plecîndu-se puţin, stătea. De aceea, cînd sfîntul bătea acei stîlpi, poruncindu-le să stea, poporul socotea că aceea o făcea din nebunie. Însă după ce a văzut că acei stîlpi au rămas nemişcaţi şi nevătămaţi de cutremur, mulţi au cunoscut că şi cutremurul, era vestirea proorocească a nebunului.

De asemenea, avînd să fie şi cîţiva morţi, sfîntul, ducîndu-se în şcoală, săruta copiii în glumă, spunînd fiecăruia: "Mergi, o, bunul meu! O, frumosul meu, mergi!" Însă nu îi săruta pe toţi copiii, ci pe care îi arătase dumnezeiescul dar. Către dascăl, zicea: "Frate, să nu baţi pe aceşti copii pe care îi sărut eu. Căci ei vor merge în cale depărtată. Dar dascălul îl batjocorea pe el şi uneori chiar îl bătea, iar alteori şi copiilor le poruncea să-l bată. Cu voia lui Dumnezeu, venind asupra cetăţii aceleia o moarte grabnică, n-a rămas între cei vii nici unul din acei copii pe care sfîntul îi sărutase, ci toţi au murit. Atunci s-a cunoscut proorocia lui.

Stareţul avea obicei de a intra în casele celor bogaţi şi făcea nebuniile lui. El de multe ori săruta înaintea tuturor slujnicile lor. Odată, s-a întîmplat că o slujnică a unui cetăţean însemnat a păcătuit cu un tînăr şi a zămislit de la el. Cînd ea s-a cunoscut că este îngreunată, stăpîna ei o întreba cu cine a greşit. Dar ea nu voia să arate pe cel adevărat, ci zicea că monahul cel nebun a silit-o. Stareţul mergînd după obicei la acea casă, jupîneasa a zis către dînsul: "Simeoane, bine ai făcut tu oare că ai batjocorit slujnica mea şi ai îngreunat-o?" Stareţul, rîzînd, i-a zis: "Îngrijeşte acum, îngrijeşte de ea, pînă ce va naşte pruncul; atunci vei avea un Simeon mic!" Din acea zi, stareţul a început a numi pe slujnica aceea femeia sa, şi venea în toate zilele la dînsa, aducîndu-i pîine curată, carne şi peşte, zicîndu-i: "Mănîncă, femeia mea, mănîncă...!"

Cînd a sosit vremea naşterii, acea femeie n-a putut să nască pînă la trei zile, astfel că era să moară. Stăpîna ei a zis către sfîntul: "Bătrînule, roagă-te lui Dumnezeu, căci femeia ta nu poate să nască". El jucînd şi sărind, zicea: "Mă jur pe Iisus..., mă jur pe Iisus..., că nu va ieşi pruncul dintr-însa, pînă ce nu va mărturisi, cine este tatăl lui!" Auzind aceasta femeia care se lupta cu naşterea, a mărturisit adevărul,

spunînd că a năpăstuit pe monahul cel nevinovat. Deci a spus pe cel cu care a căzut în păcat. Atunci a născut pruncul. Deci, a început a-l avea pe stareţ ca pe un sfînt. Alţii ziceau de Simeon că vrăjeşte cu ajutorul cel diavolesc, fiind nebun şi îndrăcit.

Sfîntul vedea încă şi tainele gîndurilor inimilor omeneşti. Acest lucru s-a arătat astfel: aproape de cetate era o mînăstire, în care, vorbind doi părinţi, făceau cercetare despre Origen şi ziceau: "Pentru ce un înţelept ca acela a căzut în eres şi a pierit?" Deci, unul zicea că înţelepciunea lui Origen nu era de la Dumnezeu, ci din învăţătură şi din multa citire a cărţilor. Celălalt zicea că este cu neputinţă omului ca să vorbească şi să scrie unele ca acelea, fără darul lui Dumnezeu, învăţături care şi pînă astăzi se primesc bune de cei dreptcredincioşi. Astfel ei, pricindu-se şi neînţelegîndu-se, au zis unul altuia: "Se aude că pustia Iordanului are mari sfinţi părinţi înţelepţiţi de Dumnezeu. Deci, să mergem acolo, doar vom găsi pe acela ca să ne dezlege îndoiala noastră". Astfel, sfătuindu-se ei, au mers mai întîi în Sfînta Cetate a Ierusalimului şi, după ce s-au închinat la Sfintele Locuri, s-au dus în pustiul Mării Moarte.

Acolo, după rînduiala lui Dumnezeu care n-a defăimat ostenelile lor, au găsit pe Cuviosul Ioan, ce era prieten şi împreună pustnic cu Simeon; însă acum ajunsese şi Ioan în măsura cea desăvîrşită a sfinţeniei şi avea şi el darul proorociei. El, văzînd pe părinţii care veniseră la dînsul, a zis către dînşii: "Bine aţi venit, voi cei ce aţi lăsat marea şi voiţi să scoateţi apă din iezerul cel uscat". Deci, făcîndu-se între dînşii altă vorbire duhovnicească şi pomenindu-se pricina cea despre Origen, Cuviosul Ioan a zis către cei ce veniseră: "O, părinţilor, eu încă n-am luat de la Dumnezeu un dar ca acesta, ca să pot socoti pe cele neştiute, dar să mergeţi la nebunul Simeon, cel din cetatea voastră. Acela vă va spune toate ce-l veţi întreba".

Ei, întorcîndu-se la locul lor, s-au dus în cetatea Emesei şi întrebau: "Unde este Simeon, stareţul cel nebun?" Unii le-au răspuns, rîzînd: "Ce voiţi să auziţi de la un nebun, care pe toţi îi sminteşte şi îi ocărăşte, dar mai ales pe monahi îi dosădeşte?" Ei nebăgînd de seamă acele cuvinte, căutau pe bătrîn şi l-au găsit în casa unui vînzător de legume, zăcînd pe bob şi mîncînd din acelea ca un urs. Atunci unul dintr-înşii, smintindu-se, a zis singur în sine, rîzînd: "Cu adevărat la mare înţelept am venit să învăţăm! Mult ne va învăţa acesta?" Apoi, apropiindu-se de dînsul, a zis: "Binecuvintează, părinte!" El, uitîndu-se la dînşii, cu mînie le-a zis: "Rău aţi venit şi cel ce v-a trimis la mine este un nebun!" Apoi, sculîndu-se, a lovit tare peste obraz pe cel ce se smintise şi i-a zis: "Pentru ce huleşti bobul şi spui că este înmuiat de 40 de zile? Origen n-a mîncat de acesta; ci, intrînd în mare, n-a putut să iasă dintr-însa; şi astfel s-a înecat în adînc! Duceţi-vă de aici! Duceţi-vă, că veţi fi bătuţi!" Ei s-au dus, minunîndu-se de mai înainte-vederea stareţului. Căci mai înainte de a-l întreba ei despre Origen, el le-a spus totul despre înecarea lui în marea Scripturii.

El a pomenit şi despre cel ce i-a trimis la dînsul. Le-a înţeles şi gîndul inimii lor, dar nu putea să spună la nimeni nimic de dînsul. Că a zis despre bob, că este muiat de patruzeci de zile, să se înţeleagă că el a petrecut atîtea zile fără de hrană, precum a spus singur de aceasta mai pe urmă prietenului său, diaconul Ioan.

Într-una din zile, luînd un fluier, a ieşit în uliţă la un loc oarecare, unde locuia un duh necurat într-o casă pustie. Duhul acela înfricoşa pe cei care treceau tîrziu pe acolo şi pe unii chiar îi vătăma. Sfîntul, şezînd acolo, cînta din fluier rugăciunea Cuviosului Nicon, părintele său pe care o învăţase de la dînsul. Şi astfel a izgonit pe diavol de acolo. Diavolul, prefăcîndu-se într-un arap mic, s-a dus în casa celui cu legumele, a îngrozit pe toţi şi a sfărîmat toate vasele. Întorcîndu-se Simeon, a văzut pe femeia aceluia îngrozită şi mîhnită, şi femeia i-a spus, zicînd: "A venit repede un arap înfricoşat şi mînios, mic de stat, care ne-a spăimîntat pe toţi şi a sfărîmat toate vasele noastre". Sfîntul a zis către dînsa: "Eu l-am trimis la voi, deoarece nu vă duceţi la Sfînta Biserică! Fiindcă se ţinea şi aceea de eresul lui Sevir cel fără cap. Femeia voia să prindă pe nebun şi să-l bată. Dar el, plecîndu-se, a luat ţărînă de jos şi aruncînd în faţa ei, i-a umplut ochii de ţărînă şi a zis către dînsa: "Nu mă vei prinde, pînă ce nu te vei împărtăşi cu Biserica mea; iar de nu vei voi să te împărtăşeşti, apoi arapul va veni iar la voi". Zicînd aceasta, a fugit din casa aceea. A doua zi, tot la acel ceas, diavolul în asemănare de arap, a intrat ca şi mai înainte, în casa celui cu

legume şi a făcut acelaşi lucru ca şi mai înainte. Atunci a alergat toată casa aceea şi a trecut la Biserica dreptcredincioşilor.

Asemenea a fost întors la Hristos, prin Cuviosul Simeon, şi un oarecare iudeu, hulitor al numelui lui Iisus Hristos; pentru că acel iudeu, Dumnezeu rînduindu-i calea spre mîntuire, a văzut odată pe stareţ spălîndu-se şi doi îngeri vorbind cu dînsul. Cunoscînd el că este plăcut lui Dumnezeu, voia să arate poporului ceea ce văzuse despre dînsul. Sfîntul însă, arătîndu-i-se în vis, i-a poruncit să nu spună la nimeni ceea ce văzuse. Iudeul, ieşind a doua zi în tîrg şi nerăbdînd să ascundă acea taină, pe cînd voia să-şi deschidă gura, ca să grăiască poporului despre Simeon, îndată sfîntul i-a stat în faţă şi s-a atins de buzele lui, însemnîndu-l cu semnul Sfintei Cruci. Iudeul a rămas mut cu desăvîrşire, iar sfîntul a fugit de lîngă dînsul, sărind şi jucînd prin popor. Iudeul, ducîndu-se la sfîntul, i s-a închinat şi, făcîndu-i semn cu mîna, i-a spus că se va boteza. După aceasta, sfîntul, arătîndu-i-se în vis, i-a zis: "Sau te botezi, sau rămîi mut! Iudeul s-a botezat şi, cînd a ieşit din sfînta scăldătoare, îndată i s-a dezlegat limba şi a început a grăi, slăvind pe Dumnezeu. Deci, el a adus la Sfîntul Botez toată casa lui.

Sfîntul ajunsese într-atîta curăţenie şi nepătimire, încît, jucînd între femei, petrecea ca un aur curat în mijlocul focului. El, de multe ori fiind gîdilat de mîini neruşinoase ce i se băgau în sîn, petrecea ca un mort cu trupul şi nesimţitor ca un lemn. Astfel era luată de la dînsul pofta cea firească cu darul lui Dumnezeu. El a povestit despre sine diaconului Ioan, cel mai sus pomenit, zicînd: "Cînd eram în pustie şi aveam multă supărare de patimile trupeşti şi cînd mă rugam lui Dumnezeu cu lacrimi pentru uşurarea acelui război, mi s-a arătat Sfîntul Nicon, zicîndu-mi: "Frate, cum petreci?" Eu i-am răspuns: "Pătimesc rău, părinte, şi de nu-mi vei ajuta, nu ştiu ce voi face, pentru că trupul mă munceşte foarte mult". Stareţul, zîmbind, a luat apă din Sfîntul Iordan şi mi-a turnat pe pîntece; apoi, făcînd semnul Sfintei Cruci, mi-a grăit: "Acum eşti sănătos!" De atunci n-am mai simţit în mine poftă trupească, nici în somn şi nici la arătare. Aceasta a mărturisit-o el acelui fericit diacon.

El, fiind fără patimă, se apropia cu netemere de partea femeiască şi precum de demult în Sinai, rugul de foc stătea nears, tot aşa şi el petrecea nears de atingerea femeiască. El mergea printre dînsele, căutînd mîntuirea lor, pentru că uneori zicea către orice desfrînată: "Dacă vei voi să-mi fii prietenă, îţi dau o sută de galbeni, numai să nu mai păcătuieşti. Zicînd aceasta, arăta desfrînatei aurul, pe care Dumnezeu i-l dădea nevăzut. Dar femeile cele desfrînate, batjocorindu-l i se făgăduiau că nu vor greşi cu nimeni. Dar lui îi trebuia jurămînt de la dînsele şi de se jura vreuna că va petrece în curăţenie, îi dădea galbenii. După aceea, dacă nu păzea jurămîntul şi greşea cu cineva, sfîntul o cunoştea îndată şi o mustra. Atunci venea asupra ei o boală cumplită sau vreun diavol s-o muncească, pînă ce făcea făgăduinţă nemincinoasă de pocăinţă adevărată. Astfel a mîntuit sfîntul pe multe femei desfrînate.

Cînd poporul începea a-l vedea ca pe un sfînt, îndată făcea un semn, care nu era arătat de sfinţenie, ci de nebunie. Pentru că uneori umbla şchiopătînd, alteori sărind, alteori se tîra pe pămînt şi împiedica picioarele celor ce mergeau în cale şi, zăcînd la pămînt, bătea cu picioarele; iar la lună nouă se făcea îndrăcit şi cădea ca un îndrăcit. El făcea multe fapte neplăcute şi necuviincioase ochilor omeneşti, arătîndu-se la toţi pe sine că este nebun. Acestea le făcea ca să nu-l socotească nimeni că este sfînt.

Altădată, în Sfîntul şi Marele Post, cel de 40 de zile, a postit cu toată asprimea, dar în Sfînta şi Marea Joi de dimineaţă, şedea în tîrg şi mînca. Acest lucru văzîndu-l cei ce treceau pe acolo, grăiau: "Vezi pe nebunul acesta, că nici această Sfîntă Joi nu o cinsteşte, ci mănîncă de dimineaţă". Diaconul Ioan, văzîndu-l, a zis către dînsul: "Cu cîţi bani ai cumpărat acea hrană pe care o mănînci?" Iar el a răspuns: "Cu patruzeci de bani"; ceea ce s-a adeverit, că în 40 de zile n-a mîncat nimic.

Un protocomit oarecare, care petrecea aproape de Emesa, auzind de o viaţă ca a lui, a zis în sine: "Mă duc să-l văd pe Simeon şi să-l cunosc. Oare pentru Hristos se nevoieşte sau cu adevărat este fără de minte?" Deci, intrînd în cetate şi fiind aproape de casa femeilor desfrînate, a văzut pe o oarecare femeie de acolo, ducînd pe stareţ în casa lor, iar pe alta, bătîndu-l dinapoi cu curele. Protocomitul, smintindu-se, a zis în gîndul său: "Cine va crede, că acest mincinos monah nu păcătuieşte cu aceste femei desfrînate?" Aceasta zicînd-o el în sine şi fiind departe de el ca la o aruncătură de piatră, deodată stareţul acela,

alergînd la protocomit şi lovindu-l pe el peste obraz, şi-a descoperit haina sa şi, neruşinîndu-se, i-a arătat trupul său cel mort, sărind înaintea lui şi zicînd: "Ticălosule, aici este zburdare?" Procomitul s-a mirat că de departe stareţul i-a cunoscut gîndul lui şi l-a cunoscut pe el că este robul lui Dumnezeu, înnebunindu-se de bună voie pentru Hristos. El nu putea să spună aceasta cuiva, cu toate că voia. Căci cu oarecare putere, limba lui, ca şi a celorlalţi, se ţinea pînă la sfîrşitul sfîntului.

Într-o uliţă din acea cetate s-a sălăşluit într-o oarecare casă pustie un diavol. Cuviosul Simeon, apropiindu-se, l-a văzut pregă-tindu-se să lovească, de va trece cineva prin locul acela. Atunci stareţul luînd, pietre mici în sînul său şi stînd acolo, arunca cîte o piatră mică către cei ce voiau să meargă într-acolo. Un cîine, trecînd pe acolo şi fiind lovit de diavol, îndată a început să facă spume. Atunci sfîntul a zis către popor: "De acum puteţi trece, pentru că în loc de om a fost lovit un cîine". După aceasta, s-a întîmplat stareţului că mergea pe lîngă un loc, unde dănţuiau o mulţime de fecioare. Fetele acelea, văzîndu-l pe el, au început a-l batjocori şi a-l chema la dansul lor, strigînd: "Monahule, monahu-le...!" Dar el, vrînd să pedepsească şi să înţelepţească nerînduiala lor, s-a rugat în taina inimii sale către Dumnezeu. Deci le-a făcut ochii strîmbi, căutînd fiecare cruciş, iar stareţul s-a dus în drumul său.

Fetele, cunoscîndu-şi strîmbarea ochilor, au înţeles că nebunul le-a făcut lor aceea şi alergau în urma lui plîngînd şi strigînd: " Nebunule, îndreaptă-ne ochii noştri", pentru că lor li se părea că din vrajbă le-a făcut lor aceea. Deci, ajungîndu-l, l-au prins şi îl rugau cu sila, zicîndu-i: "Dezleagă ceea ce ai legat!" Iar el, jucînd, a zis către dînsele: "De voieşte cineva din voi să se tămăduiască, atunci să-i sărut ochii cei strîmbi şi se va tămădui". Unele din ele, cîte a voit Domnul să le tămăduiască, s-au învoit cu stareţul să le sărute ochii lor; deci, prin sărutarea lui, îndată au luat tămăduire. Celelalte, care le-au fost scîrbă şi n-au voit să le sărute stareţul ochii, acelea au rămas netămăduite.

Plecînd stareţul puţin de la ele, au început şi acelea a alerga în urma lui şi a striga: "Aşteaptă, nebunule, aşteaptă pentru Dumnezeu şi sărută-ne şi pe noi!" Dar stareţul nu le-a ascultat pe ele, ci alerga înainte, iar fetele veneau în urma lui. Unii din popor care priveau la aceasta, ziceau: "Se joacă fetele cu dînsul, iar alţii le socoteau şi pe acelea că sînt nebune. Dar cuviosul zicea către dînşii: "De n-ar fi strîmbat Dumnezeu ochii lor, apoi ar fi întrecut cu desfrînarea lor toate femeile din Siria; dar pentru schimbarea ochilor lor, nu vor mai fi astfel".

Altădată, unii dintre cetăţenii Emesei s-au dus la Ierusalim, ca să prăznuiască acolo Sfintele Paşti. După săvîrşirea praznicului, întorcîndu-se ei pe la locurile lor, un om dintre ei s-a despărţit de ei şi s-a dus în pustie, ca să cerceteze pe sfinţii părinţi şi să se învrednicească de binecuvîntarea şi de rugăciunile lor. Acela cerceta chiliile părinţilor cu aduceri de daruri şi milostenii din averile sale. Dar, după rînduiala lui Dumnezeu, i s-a întîmplat de a întîlnit în pustie pe Cuviosul Ioan, care a fost pustnic împreună cu Sfîntul Simeon. Sfîntul Ioan petrecea aproape de Marea Moartă şi de rîul Iordan. Deci el, închinîndu-se lui, cerea binecuvîntare şi rugăciuni. Cuviosul Ioan a zis către dînsul: "Avînd în cetatea ta pe Simeon, plăcutul lui Dumnezeu, ce mai ceri de la mine săracul? De rugăciunile lui nu numai eu, ci toată lumea are trebuinţă".

Apoi, luînd pe omul acela, l-a dus la chilia sa. Acolo au aflat în chilie o masă neobişnuită pustiului, pusă de o mînă nevăzută şi trimisă de Dumnezeu. Pe masă erau pîini curate şi calde, peşti aleşi, vin bun şi vase. Deci, şezînd ei, au mîncat şi s-au săturat, mulţumind lui Dumnezeu. După masă, Cuviosul Ioan, luînd trei prescuri asemenea trimise de Dumnezeu, le-a dat omului aceluia, zicîndu-i: "Dă aceste prescuri fratelui meu, Simeon cel Nebun, şi zi-i lui: "Roagă-te pentru fratele tău, Ioan!" Întorcîndu-se omul acela în cetatea Emesei, Cuviosul Simeon l-a întîmpinat pe el la porţile cetăţii şi i-a zis: "Sănătos este fratele meu Ioan? Nu mi-ai mîncat oare vreo prescură din cele trei pe care mi le-a trimis mie pentru binecuvîntare?"

Atunci omul acela s-a mirat, de o mai înainte-vedere ca aceea; iar stareţul, luîndu-l pe el în coliba lui cea săracă, iarăşi i-a pus înainte o masă ca aceea trimisă de Dumnezeu Cuviosului Ioan, ce îi fusese pusă înainte în pustie. Simeon a spus omului acela toate cele ce a vorbit în pustie cu Ioan, ce a mîncat şi ce a băut. Deci, plecînd de la stareţ, se minuna cu spaimă de toate cuvintele lui cele grăite cu proorocie; însă nu îndrăznea să spună de aceasta cuiva; pe de o parte că era oprit de Dumnezeu şi pe de alta, că se ruşina

de oameni; pentru că ştia că nu-l vor crede pe el, deoarece toţi îl aveau pe Simeon ca pe un nebun; însă el era mai înţelept decît toţi oamenii.

Asupra diaconului Ioan, cel pomenit mai sus, într-o vreme oarecare, a năpădit, prin voia lui Dumnezeu, o ispită în acest fel: "Nişte tîlhari au făcut o ucidere în cetate şi, luînd trupul omului ucis, l-au aruncat în curtea diaconului. Făcîndu-se ziuă şi găsindu-se mortul în curtea diaconului s-a făcut gîlceavă mare. Deci, prinzînd boierul pe diacon, făcea asupra lui judecată ca asupra unui ucigaş şi nu se găsea nimeni care să fie martor al nevinovăţiei lui. Deci, nevinovatul diacon a fost osîndit la moarte, adică să fie spînzurat pe lemn.

Ducîndu-l pe el la locul cel de moarte, nu zicea nimic altceva, decît numai atît: "Dumnezeul nebunului, ajută-mi! Dumnezeul lui Simeon, stă-mi de faţă în ceasul acesta!" Dar Simeon, în acea vreme îşi făcea nebunia sa în alt loc. Dumnezeu, voind să izbăvească pe nevinovatul diacon de o năpastă şi moarte ca aceea fără de cinste, a trimis un om oarecare la stareţ şi i-a zis lui: "Nebu-nule, prietenul şi făcătorul tău de bine, diaconul Ioan, este osîndit la moarte şi de va muri el, apoi tu vei pieri de foame; pentru că nimeni nu se va mai îngriji de tine, precum s-a îngrijit el".

Aceasta grăind, i-a spus şi pricina pentru care a fost osîndit la moarte. Sfîntul Simeon, auzind aceasta, îndată a mers în ascuns la locul acela, unde se obişnuise a se ruga în taină şi nimeni nu-i ştia locul acela, decît numai singur diaconul. Acolo, plecîndu-şi genunchii, a început cu dinadinsul a se ruga lui Dumnezeu pentru mîntuirea diaconului din acea primejdie de moarte şi îndată s-au găsit ucigaşii. Judecătorul a trimis repede călăreţi în urma cetelor ce duseseră pe diacon la moarte, ca să libereze pe nevinovat. Deci i-au aflat pe ei acum la locul acela, la care era să spînzure pe diacon. Diaconul, fiind liberat, nu s-a dus la casa sa, ci s-a dus drept la locul acela unde se ruga Sfîntul Simeon. Dar, găsindu-l pe el încă cu rugăciunea neisprăvită şi avînd mîinile ridicate în sus, a stat puţin înapoia lui înspăimîntat. Pentru că vedea, precum spunea mai pe urmă cu jurămînt, ieşind din gura sfîntului, nişte văpăi ca săbiile şi o roată de foc împrejurul lui.

Diaconul, văzînd aceasta, nu îndrăznea să se apropie de dînsul, pînă ce nu şi-a sfîrşit rugăciunea; iar roata aceea de foc s-a ridicat spre cer. Sfîntul, uitîndu-se, a zis către diacon: "Ce este, frate Ioane? Puţin a lipsit de n-ai băut paharul morţii; deci, mergi de te roagă şi mulţumeşte izbăvitorului Dumnezeu. Căci această ispitire ţi s-a întîmplat pentru că doi săraci au venit la tine şi aveai ce să le dai, dar nu le-ai dat; ci te-ai întors spre dînşii şi le-ai dat drumul fără nimic. Au doar ale tale sînt cele ce dai? Nu crezi Aceluia, care a zis: *Că cel ce dă săracilor pentru Dumnezeu, însutit va primi în veacul cel de acum?* Iar de nu vei da, este arătat că nu crezi în Dumnezeu. Acestea erau cuvintele nebunului, dar mai ales ale sfîntului şi cuviosului bărbat, căci cînd era cu diaconul Ioan în singurătate, nimic nu făcea cu nebunie, ci cu blîndeţe şi cu inimă umilită vorbea cele de folos. De multe ori, cînd diaconul acela asculta cuvintele sfîntului cele folositoare de suflet, simţea ieşind din gura lui un miros plăcut.

Într-o Duminică de dimineaţă, după a şaptea zi de nemîn-care, acest sfînt, luînd un cîrnaţ făcut cu carne, l-a pus pe umărul său, ca pe un orar diaconesc, iar în dreapta avea muştar. Deci, dînd cîrnaţul prin muştar, mînca, iar celor ce veneau la dînsul să se roage le ungea gura cu muştar. Într-o zi, a venit la dînsul un sătean prost, avînd durere de ochi, din pricina unei albeţe. Atunci el, fără de veste l-a frecat la ochi cu muştar. Cînd acela a strigat de durere, nebunul a zis către dînsul: "Du-te de te spală la ochi cu oţet şi usturoi şi îndată te vei tămădui!" Dar acela, neascultînd pe sfînt, s-a dus la doctori şi a orbit şi mai rău. După aceea, căindu-se, a zis: "Chiar de-mi vor sări ochii, voi face ceea ce mi-a poruncit nebunul stareţ!" Iar cînd el şi-a spălat ochii săi cu oţet şi usturoi, îndată s-a însănătoşit desăvîrşit la ochi. După aceasta, întîlnindu-l pe el odată sfîntul pe drum, i-a zis: "Iată, eşti sănătos, de acum să nu mai furi capre de la vecinul tău!" Aşa a învăţat sfîntul pe cel ce fura, pentru că ştia toate lucrurile omeneşti cele tăinuite.

Odată s-au furat de la nişte cetăţeni cinci sute de galbeni. Omul acela se mîhnise pentru aurul său risipit şi cu dinadinsul făcea cercetare pentru aceea. El era foarte aspru cu slugile sale şi le bătea fără milă. Deci, mergînd el odată pe uliţă, l-a întîmpinat Simeon şi i-a zis: "Vrei să afli galbenii tăi?" Iar el a zis: "Cu adevărat voiesc". Nebunul Simeon a grăit: "Ce-mi dai mie, ca în acest ceas să-ţi găsesc aurul tău?" Omul

a răspuns: "Îţi voi da zece galbeni". Nebunul a zis: "Nu voiesc aur, ci voiesc să-mi juri că nu vei bate pe cel ce a furat şi nici pe altcineva". Atunci cetăţeanul s-a jurat, iar sfîntul i-a zis: "Galbenii tăi ţi i-a furat pitarul, dar păzeşte-te ca să nu-l baţi pe el şi nici pe altul". Deci, ducîndu-se omul acela în casa lui, a găsit tot aurul la pitar, sluga sa, după cum i-a zis sfîntul, dar nu l-a bătut. După aceasta, cînd se întîmpla să bată pe vreo slugă a lui pentru vreo pricină oarecare, atunci îi amorţea mîna de durere şi nu putea să mai bată. Deci, aducîndu-şi aminte de jurămînt, s-a dus la stareţ şi a zis: "Nebunule, dezleagă-mă de jurămînt, ca să-mi fie mîna liberă". Dar el, ca şi cum nu înţelegea cele ce i se spune, îşi făcea nebunia sa. Omul acela venea de multe ori la dînsul, supărîndu-l, ca să-l dezlege de jurămînt. Odată sfîntul i s-a arătat lui în vedenia visului, zicîndu-i: "Te voi dezlega de jurămînt, dar voi dezlega de la tine şi aurul tău şi toată averea ta o voi risipi, pentru că voieşti să baţi pe robii tăi, care vor să meargă înaintea ta în veacul ce va să fie". După acea vedenie, venind el în frica de Dumnezeu, se arăta blînd către toţi.

Pentru nişte minuni ca acestea ale sale, ca să nu fie cunoscute de oameni, se făcea îndrăcit, ca şi cum ştia din lucrarea diavo-lească cele ce se făceau în taină între oameni. De aceea umbla cu cei îndrăciţi, ca fiind dintre dînşii şi, milostivindu-se spre ei, cu rugăciunea a izgonit mulţi diavoli din ei; iar ceilalţi îndrăciţi, mai ales diavolii, care locuiau în oameni, rînjeau la el, zicîndu-i: "O, nebunule, care batjocoreşti pe toată lumea, pentru ce ai venit să ne faci nouă strîmbătate? Du-te de aici! Nu eşti dintre noi, pentru că toată noaptea ne munceşti şi ne arzi pe noi".

Sfîntul în îndrăcirea sa prefăcută mustra pe mulţi oameni, ca unul ce toate le ştia din Duhul Sfînt, pentru păcatele lor cele tăinuite. Pe unii, pentru necurăţie; pe alţii, pentru furt; iar pe alţii, pentru călcare de jurămînt. Pe unii îi mustra de-o parte, iar pe alţii, înaintea tuturor. Altora le spunea prin pildă lucrurile cele rele, ca să-şi cunoască greşeala lor, iar pe alţii îi ocăra pentru fărădelegile făcute. Astfel oprea toată cetatea de la păcatele cele de moarte, aducînd popoarele întru simţire şi la pocăinţă. Mulţi îl credeau că nu ştie tainele de la Dumnezeu, ci de la diavol, crezîndu-l că este îndrăcit. Pentru aceea, unii din păcătoşii cei nepocăiţi se temeau să vină înaintea feţei lui sau să se întîlnească cu dînsul. Ci fugeau de el ca să nu fie mustraţi.

În vremea aceea era în cetate o femeie fermecătoare, care făcea vrăji şi era pricinuitoare de multe răutăţi. Vrînd cuviosul să strice vrăjile acelea, a început a veni la ea adeseori şi, împrietenindu-se cu ea, îi aducea bucatele ce i se dădea lui, bani şi haine. Iar el i-a zis odată: "Voieşti să-ţi fac un lucru pe care, cînd îl vei purta cu tine, nimeni să nu te mai deoache şi nici un rău să nu se apropie de tine?" Ea, crezînd că nebunul ştie ceva din lucrurile drăceşti, i-a zis lui: "Da, voiesc!" Deci, luînd el o scîndurică mică, a scris sirieneşte pe dînsa: "Să te certe pe tine Dumnezeu, ca să nu mai poţi întoarce pe oameni de la Dînsul". Deci, a dat scîndurica femeii ca s-o lege la gît. Făcînd femeia aceasta, îndată a slăbit puterea farmecelor ei cu totul şi nu mai putea să mai vatăme pe nimeni, nici să ajute cuiva.

Mergînd stareţul cu fraţii lui cei săraci şi apropiindu-se de cuptorul unde se lucrau sticle, lucrătorul acela era evreu şi, şezînd sfîntul aproape de cuptor, se încălzea, iar lucrătorul făcea sticle. Nebunul a zis către ceilalţi săraci ai săi: "Voiţi să vă fac să rîdeţi". Iar ei şi-au întors ochii spre el, ca să vadă ce va face. Cînd jidovul a făcut o sticlă, el a făcut semnul Sfintei Cruci cu mîna dreaptă şi îndată sticla s-a spart. Făcînd el altă sticlă, s-a spart şi aceea prin însemnarea crucii făcute de Simeon. Asemenea s-a spart a treia, a patra pînă la a şaptea. Deci, săracii au început a rîde cu hohot şi au spus jidovului ceea ce se făcea. Umplîndu-se el de mînie, a apucat un tăciune şi a gonit pe nebun, bătîndu-l şi arzîndu-l. Nebunul, ducîndu-se, striga către el, zicînd: "O, sticlarule, pînă ce nu vei face cruce pe fruntea ta, să ştii că toate sticlele ţi se vor sfărîma". Necrezînd, jidovul a început lucra sticle şi i s-au spart, una după alta, vreo treisprezece. Văzîndu-şi paguba, a făcut fără de voie semnul Sfintei Cruci pe fruntea sa şi a încetat a se mai sfărîma sticlele ce le lucra. Cunoscînd el puterea Sfintei Cruci, a mers la sfînta biserică şi s-a făcut creştin, primind Sfîntul Botez.

În vremea aceea, a căzut în boală unul din cei mai de frunte ai cetăţii, în a cărui casă se obişnuise cuviosul nebun a merge şi a juca. Îngreunîndu-se boala aceluia, i s-a arătat în vis o vedenie ca aceasta: se vedea că aruncă un arşic de joc cu un oarecare arap înfricoşat şi s-a făcut între ei un rămăşag. Dacă arşicul nu va cădea celui bolnav de trei ori numărul şase, apoi el va fi biruit de arap; astfel bolnavul a rămas în

îndoire şi în frică mare. Bolnavului i s-a mai arătat nebunul Simeon, zicîndu-i: "Cu adevărat acum te va birui pe tine acest arap; deci, dă-mi cuvînt că nu vei mai întina patul femeii tale şi eu voi arunca numărul pentru tine şi tu vei birui. Bolnavul s-a jurat sfîntului, în acea vedenie, că nu va mai păcătui. Apoi sfîntul, luînd un os, l-a aruncat şi a căzut de trei ori şase şi arapul a plecat de la bolnav. Deşteptîndu-se din somn, a simţit că i s-a uşurat boala. Venind nebunul ca de obicei în casa lui, a zis către el: "Bine ai făcut cele trei aruncături de arşic. Însă, crede-mă pe mine, că de-ţi vei călca jurămîntul, atunci arapul te va sugruma". După aceea, ocărînd pe toţi cu obiceiul nebuniei sale, s-a dus de acolo.

Cuviosul avea o colibă pentru odihnă şi mai ales pentru rugăciunile cele de noapte; dar în ea nu era nimic decît o sarcină de viţă. În acea colibă petrecea la rugăciune toate nopţile pînă dimineaţa, udînd pămîntul cu lacrimi. Sosind ziua, îşi împletea o cunună de măslin sau de buruieni, pe care o punea pe cap şi ţinînd în mîini o stîlpare, umbla prin cetate, strigînd: "Este prăznuirea împăratului celui biruitor şi a cetăţii lui". Prin aceste cuvinte sfîntul numea sufletul drept cetate, iar mintea, împărat care stăpînea peste patimi, şi le tîlcuia diaconului Ioan, prietenul său, la care mergea adeseori în taină şi vorbea pe larg, de toate cuvintele şi lucrurile sale, zicîndu-i cu jurăminte îngrozitoare, ca nimănui să nu spună ceva de el, pînă la sfîrşitul vieţii lui.

Mai înainte cu două zile de moartea lui, a mers la diaconul Ioan şi a zis: "Eu astăzi am fost la iubitul meu frate, Ioan, vieţuitorul în pustie, cu care din început m-am lepădat de lume şi am intrat în călugărie. Pe el l-am găsit sporit în bunătăţi şi desăvîrşit plăcut lui Dumnezeu. Deci, m-am bucurat că l-am văzut purtînd pe cap o cunună luminoasă, pe care era scris: "Cununa răbdării pustiului!" După aceea, Cuviosul Simeon iarăşi a grăit către diacon: "Am văzut pe un slăvit oarecare, zicînd către mine: "Vino, nebunule, vino să primeşti pentru mîntuirea atîtor suflete omeneşti, nu o cunună, ci mai multe"".

Sfîntul Simeon, zicînd acestea, a suspinat şi iarăşi a zis: "Frate diacon, nimic nu ştiu să fi făcut de acest fel, care să fie vrednic de răsplătirea cerească, pentru că nebunul şi lipsitul de înţelegere, ce plată va primi, fără numai un dar, de mă va milui Stăpînul meu cu darul Său. Te rog însă pe tine, frate, ca pe nimeni din cei săraci, mai ales din monahi, să nu-i defăimezi, nici să-i ocărăşti. Deci, să ştie dragostea ta, că mulţi dintre dînşii, prin pătimirea cea rea, sînt curăţiţi şi strălucesc ca soarele înaintea lui Dumnezeu. Asemenea şi între oamenii cei proşti, care vieţuiesc prin sate şi lucrează pămîntul şi care petrec în nerăutate şi în dreptatea inimii lor şi pe nimeni nu hulesc şi nici nu năpăstuiesc, ci din osteneala mîinilor lor îşi mănîncă pîinea întru sudoarea feţei. Între unii ca aceştia mulţi sînt sfinţi mari, pentru că i-am văzut venind în cetate şi împărtăşindu-se cu Trupul şi cu Sîngele lui Hristos şi făcîndu-se ca aurul cel curat".

Acestea pe care ţi le grăiesc ţie, domnul meu, să nu crezi că le zic pentru vreo slavă deşartă, ci dragostea ta m-a silit ca să nu tăinuiesc înaintea ta lenevirea vieţii mele celei ticăloase. Deci, să ştii că şi pe tine îndată te va lua Domnul de aici. Dar se cade a te îngriji pentru sufletul tău pe cît îţi este puterea, ca să poţi fără de supărare a trece duhurile cele din văzduh şi a scăpa de cumplitele mîini ale stăpînului întunericului.

Ştie Dumnezeu că şi eu am a pătimi mult necaz şi mare frică, pînă ce voi trece acele înfricoşătoare locuri, în care se cercetează cu de-amănuntul toate cuvintele, lucrurile şi faptele omeneşti. De aceea, te rog, fiule şi fratele meu Ioan, ca în tot chipul să te sîrguieşti să fii milostiv, că în acel ceas înfricoşat, milostivirea poate să ne ajute mai mult decît alte bunătăţi. Căci este scris: *Fericit este cel ce înţelege pe cel sărac şi scăpătat; căci în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul*. Păzeşte şi aceasta: "Să nu te apropii la dumnezeiasca slujire, avînd mînie asupra cuiva, ca nu cumva păcatele tale să oprească venirea Sfîntului Duh!"

Acestea şi mai multe altele vorbind Cuviosul Simeon cu acel cinstit diacon, l-a rugat ca, după două zile, să vină în coliba lui. Plecînd de la dînsul, nu s-a mai arătat umblînd prin cetate, ci a petrecut în colibă pînă la ceasul cel mai de pe urmă al sfîrşitului său. Însă nimeni nu ştie în ce fel a fost sfîrşitul lui, decît numai Unul Dumnezeu şi îngerii Lui; pentru că aceia s-au obişnuit a fi de faţă la sfîrşitul oamenilor săraci, cei cu totul părăsiţi, precum a fost de faţă la Lazăr, cel ce a murit în gunoi şi despre care se pomeneşte în Evanghelie că a murit şi a fost dus de îngeri în sînul lui Avraam. Deci, nu este îndoială că

aceiaşi sfinţi îngeri ai lui Dumnezeu au stat de faţă şi la acest sfînt, care a fost sărac cu duhul şi cu lucrul, adică la Cuviosul Simeon, în ceasul fericitului său sfîrşit. Şi, dezlegînd cu blîndeţe sufletul cel drept din trupul cel curat, l-au dus cu glas de bucurie în locaşurile cereşti.

Trecînd aceste două zile, unii din săracii care au avut cu dînsul tovărăşie, nevăzîndu-l, şi-au zis: "Oare nu cumva s-a îmbolnăvit nebunul?" Deci s-au dus la coliba lui şi l-au găsit zăcînd mort şi ziceau: "Iată, cel ce s-a înebunit în viaţa sa, s-a aflat nebun şi după moarte, căci nu s-a sfîrşit culcat pe viţe, ci sub ele". Deci l-au luat doi oameni ca să îngroape fără de spălare acel cinstit trup, la locul unde îngropau pe cei străini fără de obişnuita cîntare, fără lumînări şi fără tămîie.

Deci, sfîntul a fost dus la îngropare pe lîngă casa acelui creştin botezat de curînd, care a fost mai înainte jidov, lucrător de sticle, şi acela a auzit mulţime de cîntăreţi, cîntînd cîntări cu glasuri prea dulci şi negrăite şi s-a mirat de acea neobişnuită cîntare. El a privit pe o fereastră, dar n-a văzut pe nimeni altul, decît numai pe acei doi oameni care duceau la îngropare trupul nebunului. Iar glasurile nu încetau, cîntînd nevăzut, căci îngerii lui Dumnezeu cîntau, iar mirosirea cea plăcută umplea văzduhul. Creştinul acela a mirosit şi a zis: "Fericit eşti, nebunule, că neavînd oameni să-ţi cînte pentru îngropare, ai pe cereştile puteri care te cinstesc cu cîntări şi te umplu de mireasma cădirii cea din Rai". Deci, el îndată a mers cu acei doi oameni şi au dus cu ei acel sfînt trup şi l-au îngropat cu mîinile lor între mormintele străinilor şi ale săracilor. El spunea tuturor că a auzit cîntări îngereşti deasupra acelui mormînt şi negrăită bună mireasmă.

Diaconul Ioan, mergînd la coliba aceea şi negăsind pe sfînt, îl căuta pretutindeni. După aceea, înştiinţîndu-se că a murit şi este îngropat, a plîns foarte mult şi s-a dus la mormîntul lui, vrînd să ia trupul de acolo şi să-l îngroape cu cuviinţă la loc de cinste. Cînd a descoperit însă mormîntul, n-a găsit trupul sfîntului, pentru că Domnul l-a mutat pe El, prin sfinţii Săi îngeri, în loc nevăzut de oameni. Atunci toţi oamenii din cetatea Emesei, deşteptîndu-se ca din somn, au început a-şi aduce aminte şi a-şi spune unul altuia lucrurile cele minunate ale plăcutului lui Dumnezeu, proorociile şi viaţa lui cea mult chinuită.

Astfel au cunoscut că nebunul nu era nebun, ci era mai înţelept decît toţi înţelepţii acestui veac şi cel ce se părea că este nesănătos era drept şi cuvios. Sub chipul cel de nebunie şi de păcătos, îşi ascundea înaintea oamenilor viaţa sa cea înţelepţită de Dumnezeu şi plăcută Lui. Astfel au fost viaţa şi nevoinţele acestui minunat Simeon, care a fost nebun pentru Hristos. El a petrecut ca Lot cel de demult în mijlocul sodomitenilor, care nu s-a întinat de păcatele acelora. Aşa şi el acum, vieţuind în mijlocul lumii, nu s-a vătămat cu patimile cele lumeşti.

Cuviosul Simeon s-a sfîrşit în 21 zile ale lunii iulie, iar după dînsul şi Cuviosul Ioan, tovarăşul lui de pustnicie, a adormit cu fericit sfîrşit în pustiul Iordanului. Deci, precum au început amîndoi împreună a sluji Domnului pe pămînt, tot aşa şi în cer au stat împreună înaintea scaunului lui Dumnezeu. Viaţa amîndurora, precum s-a spus diaconului Ioan prin sfînta şi nemincinoasa gură a lui Simeon, aşa de la acelaşi diacon Ioan al Bisericii cea din Emesa, s-a povestit cu credinţă şi cu adevărat marelui între părinţi, Sfîntului Leontie, episcopul Neapolei Ciprului. Acela a dat-o în scris, spre folosul celor ce o vor citi şi o vor asculta şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Celui împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfînta Mironosiţă şi întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena (22 iulie)

Sfînta Maria, numită Magdalena, a fost uceniţa şi mironosiţa lui Hristos cea dintîi şi cea mai mare decît toate mironosiţele şi purtătoarele de mir. Ea se trăgea din seminţia lui Neftalim, a cărei patrie se cuprinde în hotarele Galileii celei de sus, dintr-un loc ce se numea Magdala şi de unde s-a şi numit Magdalena. Aceasta a trăit în vremea venirii pe pămînt a Domnului nostru Iisus Hristos, ca, după judecăţile lui

Dumnezeu, să se arate lucrurile Fiului lui Dumnezeu întru dînsa, precum Însuşi zice despre orbul din naştere. Tot prin voinţa dumnezeiască şi spre oarecare folos sufletesc, ea era muncită şi supărată de şapte duhuri necurate.

Auzind ea de Hristos, Mîntuitorul lumii, Care umbla în vremea aceea prin cetăţile şi satele Galileii, că tămăduia toate bolile şi neputinţele din oameni, izgonea pe diavoli dintr-înşii, propovăduia Evanghelia împărăţiei cerului şi cu puterea Sa dumnezeiască cea dătătoare de tămăduiri, făcea bine tuturor, s-a dus la Dînsul şi s-a învrednicit îndată de milostivirea Lui cea iubitoare de oameni, împreună cu cei miluiţi. Domnul Cel multmilostiv, care cunoştea pe toate mai înainte de facerea lor, a gonit dintr-însa pe cei şapte diavoli muncitori cumpliţi, făcînd-o sănătoasă nu numai cu trupul, dar şi cu sufletul; căci i-a luminat mintea cu lumina cunoştinţei adevărului, făcînd-o să cunoască pe Mesia Cel aşteptat şi să creadă într-Însul, că El este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel trimis de Tatăl, spre mîntuirea lumii.

De atunci, Sfînta Maria Magdalena s-a făcut ucenită şi următoare lui Hristos, slujindu-L împreună cu celelalte sfinte femei, pînă la patimile Lui cele de bună voie, pînă la moartea pe cruce şi pînă la îngroparea dumnezeiescului Trup, după cum mărturiseşte despre aceasta Sfîntul Matei Evanghelistul, astfel: *Acolo erau şi femei multe, privind de departe, care veniseră după Iisus din Galileea, slujindu-I Lui, între care era şi Maria Magdalena*.

Celelalte femei mironosiţe erau: Maria, mama lui Iacob şi a lui Iosi, adică vara Maicii Domnului; Maria lui Cleopa şi Salomeea, mama fiilor lui Zevedei; Ioana, femeia lui Huza, un ispravnic al lui Irod; Suzana şi cele două surori ale lui Lazăr, Marta şi Maria.

Această sfîntă mironosiţă petrecea nedezlipită de Hristos şi de Preacurata Lui Maică, mai mult decît toate. Pentru aceasta evanghelistul o pune mai întîi decît pe celelalte, ca pe o iubitoare de Hristos şi de Maica Lui şi ca pe o mai osîrdnică slujitoare Maicii Domnului şi Mîntuitorului nostru. Ea, în vremea răstignirii Lui, stătea lîngă cruce, împreună cu Preacurata Fecioară Născă-toare de Dumnezeu şi cu celelalte femei, privind la pătimirea lui Hristos. Pe de o parte, plîngea şi se tînguia cu amar pentru Dînsul, iar pe de alta suferea pentru Maica Lui cea cu totul fără de prihană, care plîngea şi se jelea ca o Maică fără de mîngîiere, pentru preaiubitul ei Fiu, al cărui suflet i l-a pătruns sabia, după cum spusese bătrînul Simeon mai înainte. Deci, inima sfintei fecioare, fiind slăbită cu totul, Sfînta Maria Magdalena, pe cît îi era cu putinţă, împreună cu celelalte, o mîngîia şi o sprijinea, făcînd toate pentru uşurarea supărării ei.

După ce s-au dus toţi răstignitorii şi după ce Hristos Şi-a dat sufletul, a venit Iosif din Arimateea cu Nicodim şi au luat trupul lui Iisus de pe cruce; deci, Maria Magdalena, căzînd împreună cu Preacurata Lui Maică şi cu celelalte, au sărutat sfîntul şi îndumnezeitul Lui trup şi L-au petrecut pînă la mormînt. După ce L-au pus în mormînt, prăvălind piatra pe uşa lui, toate celelalte femei s-au dus împreună cu Iosif şi cu Nicodim, numai ea împreună cu Preasfînta Născătoare de Dumnezeu se vede că au rămas lîngă mormînt, după cum zice Sfîntul Matei Evanghelistul: *Era şi Maria Magdalena şi cealaltă Marie,* adică Născătoarea de Dumnezeu, şezînd în preajma mormîntului.

Dar, fiindcă atunci era Vineri, seara tîrziu şi după porunca Legii Vechi, se cădea să se odihnească fiecare după lucrul său, s-au dus şi ele să se odihnească în casa lor. Deci, Sîmbătă s-au odihnit, după poruncă, după cum zice Sfîntul Luca Evanghelistul. După ce a trecut Sîmbăta, cînd se lumina de ziua întîia a săptămînii, după cum scrie Sfîntul Matei Evanghelistul, care istoriseşte cea dintîi mergere a femeilor la mormînt, care lumina spre Duminică, a venit Maria Magdalena şi cealaltă Marie, adică Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, să vadă mormîntul; pentru că Maica Domnului, pătimind durere ca o maică mai mult decît toţi, n-a putut să rabde pînă ce se vor pregăti şi celelalte miro-nosiţe. Deci, aflînd pe Maria Magdalena împreună alergătoare şi întocmai ca dînsa cu sîrguinţa, cu durerea şi dorinţa - pentru aceea se pomeneşte de toţi cei patru evanghelişti -, a venit după miezul nopţii la mormînt, nu cu aromate, că nu îngăduia vremea, ci numai să vadă mormîntul. Aceasta este cea dintîi ducere a cinstitelor şi sfintelor femei la mormîntul Domnului nostru Iisus Hristos, pe care o istoriseşte Sfîntul Matei Evanghelistul.

Apropiindu-se ele de mormînt, *iată s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, coborînd din cer şi venind, a răsturnat piatra de pe mormînt şi a stat deasupra ei*. Îngerul venise să vestească că a înviat Domnul! Deci, evanghelistul n-a zis că după ce s-a răsturnat piatra, atunci a ieşit Mîntuitorul din mormînt, ci cum că îngerul a răsturnat piatra şi a stat deasupra ei. Că Domnul, strălucind trupul Său cu nestricăciune ca un Dumnezeu, cînd piatra era peste mormînt, a ieşit dintr-însul, precum şi în seara aceleiaşi Duminici, uşile fiind încuiate, a intrat la ucenicii Săi. Şi zice: *Chipul lui era ca fulgerul şi îmbrăcămintea lui albă ca zăpada şi de frica lui s-au cutremurat străjerii, rămînînd ca morţi*. Îngerul a zis către femei: *Nu vă temeţi, ştiu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutaţi Nu este aici, ci S-a sculat, precum a zis; veniţi de vedeţi locul unde a zăcut Domnul; şi, ducîndu-vă, spuneţi ucenicilor Lui că S-a sculat din morţi*.

Vedeţi că îngerul nu le-a mustrat, nici le-a spăimîntat, ci a vorbit cu blîndeţe către dînsele: *Nu vă temeţi, ştiu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutaţi...?* Şi nu numai aceasta, dar le cheamă să vadă şi locul unde a fost pus trupul Lui, zicîndu-le: *Veniţi de vedeţi unde a zăcut*. El le şi sfătuieşte să se ducă să spună ucenicilor că Domnul a înviat, zicîndu-le: *Degrabă mergînd, spuneţi ucenicilor Lui că S-a sculat din morţi...*. Pentru ce aşa? Ca să se arate din amorţirea străjerilor, din cutremurul care a urmat şi din vorbirea cea cu blîndeţe, că aceasta este cea dintîi ducere la mormînt a femeilor, iar nu după cum socotesc alţii.

Deci, aceste două femei, adică Preasfînta Fecioară, Născătoa-rea de Dumnezeu şi Maria Magdalena, ducîndu-se de la mormînt, cu frică şi cu bucurie mare, să vestească apostolilor că S-a sculat Domnul, precum a zis către dînsele îngerul, le-a întîmpinat Însuşi Dumnezeu, Cuvîntul cel întrupat, şi le-a zis: *Bucuraţi-vă!* Ele, căzînd, s-au închinat Lui şi, cuprinzîndu-I picioarele le-au sărutat. Deci, Domnul nu le-a certat cînd s-au atins de Dînsul, căci Îl vedeau întîi; ba, dimpotrivă, le-a îmbărbătat şi le-a făcut fără de temere, zicînd: *Nu vă temeţi, ci duceţi-vă şi spuneţi fraţilor Mei să se ducă în Galileea; că acolo Mă vor vedea*. Ele, ducîndu-se la ucenici, le-au vestit lor şi tuturor celor ce erau împreună cu ei, glasul îngerului şi al Domnului că L-au văzut pe El. Dar nu numai aceasta, ci şi picioarele Lui le-au cuprins. Ucenicii Domnului, din pricina multei şi negrăitei întristări ce li s-a făcut cu răstignirea Dascălului lor, nu sufereau nici să le audă. Însă, pentru Magdalena, după cum mi se pare, nici un cuvînt n-au zis; iar pentru Preacurata Maica Domnului, pentru că o cinsteau şi se ruşinau de dînsa, au zis în sine, că covîrşirea mîhnirii a amăgit-o, tulburîndu-i mintea, vederea, auzirea şi pipăirea. Dar sufletul ei cel curat şi strălucit a fost încredinţat cu dinadinsul de toate acelea care le-a văzut şi le-a pătimit; şi a cugetat în sine, nimic pricindu-se mai mult cu ucenicii şi nemaiducîndu-se la mormînt.

Maria Magdalena, crezînd mai mult apostolilor, decît celor văzute şi pipăite de ea însăşi, era mică la credinţă, neîncrezîndu-se unei vederi. Deci, socotind că i s-a nălucit, a luat cu ea pe Ioana, pe Maria şi pe alte femei şi iarăşi s-au dus cu aromate la mormînt, în aceeaşi noapte, fiind încă dimineaţă, mult mai înainte de a se lumina de ziuă; şi au intrat în mormînt cu cele ce erau cu ea şi nu se dumireau în sinea lor. Atunci au stat înaintea lor doi bărbaţi, care nu erau alţii decît doi sfinţi îngeri, îmbrăcaţi în haine albe. Temîndu-se ele de acea vedere, îngerii au zis către ele: *Ce căutaţi pe Cel viu cu cei morţi? Nu este aici, ci S-a sculat!*

Deci, luaţi aminte, iubiţilor, cum se arată, că nu este aceasta întîia mergere a femeilor la mormînt, ci a doua. Lucru necuviincios era ca, pe femeile care nu văzuseră nimic şi nu auziseră de Învierea Domnului, să le certe şi să le mustre sfinţii îngeri, zicîndu-le: *Ce căutaţi pe Cel viu cu cei morţi...?* Arătat este că ele au auzit mai înainte toate acestea, de la cei ce au văzut de faţă pe Domnul şi au auzit de la El mesajul către ucenici, dar n-au crezut. Pentru acestea le certau îngerii şi încă pentru că erau şi bărbaţi cu ele. Şi cine zice acestea? Sfîntul Luca Evanghelistul. Iată ce zice el: *Iar în prima zi după Sîmbătă (Duminică), foarte de dimineaţă, au venit femeile la mormînt, aducînd aromatele cele ce le gătiseră...* După aceea, nu numai că le-au certat îngerii, dar le-au şi zis: *Aduceţi-vă aminte, cum v-a grăit, pe cînd era cu voi în Galileea, zicînd că se cădea Fiului Omului, să se dea în mîinile oamenilor păcătoşi, să se răstignească şi a treia zi să învieze...* Atunci ele şi-au adus aminte de cuvintele Lui.

Plecînd acei bărbaţi, femeile împreună cu Maria Magdalena, au vestit pe ucenici. Deci, Maria Magdalena pentru a doua oară văzuse mormîntul, iar celelalte o dată. Se zice că cuvintele lor s-au arătat

înaintea ucenicilor ca o bîrfeală şi nu le-au crezut. Acestea le scrie Sfîntul Luca Evanghelistul, pentru a doua mergere a femeilor la mormînt.

După acestea, duhul Mariei Magdalena ardea, căci ucenicii n-au crezut-o nici acum pe ea, nici pe cele împreună cu ea, ci au socotit ca o bîrfeală cuvintele lor. Pentru aceea, sculîndu-se de dimineaţă s-a dus la mormînt, pentru a treia oară şi a văzut piatra răsturnată de pe uşa mormîntului. Deci, a alergat la Simon Petru şi la Ioan. Din acestea se vede priceperea femeii acesteia, căci se necăjea cu sufletul, împreună cu Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, vestind ucenicilor întîia mergere la mormînt şi învierea lui Hristos, dar nu le-au crezut. Apoi, venind foarte de dimineaţă împreună cu alte femei şi bărbaţi, şi atunci cuvintele ei s-au arătat ca o bîrfeală. Ea se necăjea nu numai că nu au crezut-o, dar nici nu s-a sculat cineva dintre ei să se ducă la mormînt cel puţin şi să vadă. Ci, fie de frica iudeilor, fie de multa şi negrăita mîhnire, şedeau toţi ca nişte morţi. Singur Petru, după a doua vestire a femeilor, s-a sculat şi s-a dus singur la mormînt, dar nu s-a mai aplecat spre el, căci nu îndrăznea să intre, fie pentru că se credea nevrednic, fie că-şi aducea aminte de lepădarea sa de Dînsul; poate şi pentru frica iudeilor, precum s-a zis mai sus.

Pentru acestea, Maria Magdalena, arzînd cu duhul de dragostea ce o avea către Dascălul şi Binefăcătorul său şi fiind plină de cuget dumnezeiesc, s-a dus singură a treia oară la mormînt iarăşi de dimineaţă şi aflînd piatra luată de pe el, s-a întors la ucenici, gîndind în sine acestea: "Dacă le voi spune lor că a înviat Hristos, iarăşi voi ridica strigare împotriva mea că sînt îndrăcită; căci dacă n-am fost crezută împreună cu celelalte femei, cînd le-am vestit învierea lui Hristos, cum voi fi crezută acum singură? Deci, ştiu ce voi face: voi grăi celor mai mari şi mai fierbinţi cu dragostea către Hristos, adică lui Petru şi lui Ioan. Aceştia, însă, au auzit mai înainte de învierea Domnului nostru Iisus Hristos, dar de frica iudeilor, se îndoiau de această minune, ca şi cum nimic n-ar fi auzit. Deci, cum îi voi deştepta pe ei, numai să meargă la mormînt şi să vadă lucrul ce s-a făcut? Am aflat ce voi face: nu le voi spune lor că a înviat Domnul, căci atunci voi cădea iarăşi în cele de mai înainte, ci le voi spune o veste vrednică de crezut".

Deci, Maria Magdalena a venit, precum s-a zis, la Petru şi la Ioan şi le-a zis: *Au luat pe Domnul din mormînt şi nu ştiu unde L-au pus*. Ca şi cum ar fi zis astfel: "Ascultaţi-mă pe mine robii lui Dumnezeu! Ori S-a sculat Domnul din morţi, ori nu; deci, eu nu ştiu ce să vă spun vouă; dar, una vă zic cu adevărat, că trupul Lui nu mai este în mormînt. Pentru aceea sînteţi datori a vă sîrgui să cunoaşteţi cine este acela care L-a luat şi unde L-a pus". Văzut-ai înţelepciunea acestei femei? Că de nu vom zice că astfel s-a sfătuit în sine, vom cădea în socoteli fără de rînduială şi nepotrivite; ca şi cum aceea care I-a pipăit picioarele Lui, împreună cu Preasfînta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, şi a auzit de la îngeri a doua oară că S-a sculat Domnul, n-ar fi spus drept. Iar din aceea că le-a vorbit ca de un mort, *că au luat pe Domnul meu din mormînt şi nu ştiu unde L-au pus...*, este arătat că răspunsul ei era meşteşugit şi înţelept; deci, îndată i-a plecat a merge la mormînt!

După ce au pornit aceşti doi ucenici la mormînt, ea le-a urmat lor. Ucenicii, intrînd în mormînt, au văzut giulgiurile singure zăcînd şi mahrama, cu care era înfăşurat capul Lui, era învăluită şi aruncată într-un colţ, iar trupul Lui nicăieri. Deci, atunci au văzut şi au crezut că au luat pe Domnul din mormînt, precum le-a spus Maria Magdalena. După aceea şi ucenicii s-au întors iar la ai lor, necrezînd nimic despre Înviere şi prin necredinţa lor au aruncat în oarecare îndoială şi pe Maria, care se făcuse atît de credincioasă, după ce văzuse şi auzise atîtea. Ea socotea acestea în sine din multa evlavie; adică, pînă acum mi se părea că am oarecare cuget întemeiat, pînă cînd apostolii nu văzuseră mormîntul şi pentru aceea nu credeau în Învierea Domnului. Deci, după ce au văzut că trupul Domnului nu este mormînt, se aflau tot în această credinţă, adică că l-a furat cineva. Dar este arătat că eu, fiind femeie, am păreri şi nu aud nici nu văd nimic adevărat; iar ei, fiind bărbaţi luminaţi de la Dumnezeu, rămîn nerătăciţi şi nu se amăgesc cu înlesnire, ca noi femeile.

Maria Magdalena, avînd în mintea sa această socoteală, a rămas plîngînd lîngă mormînt şi, după ce s-au dus Petru şi Ioan, s-a aplecat iar în mormînt şi a văzut doi îngeri îmbrăcaţi în veşminte albe. Aceia, văzînd-o, au întrebat-o: *Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauţi?* Ea a răspuns: *Au luat pe Domnul şi nu ştiu unde L-au pus...!* Apoi, venind Domnul şi văzîndu-L îngerii, s-au sculat înaintea Lui. Ea, văzînd că îngerii

s-au sculat şi, sfiindu-se de dînşii, s-a întors înapoi şi, văzînd pe Domnul, nu L-a cunoscut. Pentru ce? Pentru că Domnul după Înviere era îmbrăcat cu trup nestricăcios şi nu se arăta decît numai acelora, cărora voia şi cînd voia.

Fiind întrebată de Domnul: *Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauţi?* Ea a răspuns asemenea ca şi către îngeri; căci credea că el este grădinarul acelei grădini, în care era mormîntul. Deci, a zis către Dînsul: *Doamne, dacă L-ai luat Tu, spune-mi unde L-ai pus pe El, că eu Îl voi lua!* Acest răspuns către Domnul şi către înger, Maria Magdalena nu l-a făcut cu cugetare şi făţărnicie ca mai înainte, precum a făcut către ucenici; că acelora, ca unora ce nu ştiau, le-a răspuns, ca să-i deştepte pe toţi să se ducă la mormînt. Ci, după ce au venit şi au văzut că trupul Domnului nu era în mormînt şi după ce n-au crezut că a înviat, de aceea s-a îndoit şi ea cu gîndul şi a pătimit aceasta, pentru că era foarte cucernică. Ea se încredea mai mult apostolilor, decît socotelii sale. Deci ea, fiind schimbată după aceea şi încredinţată cu adevărat că trupul Domnului s-a luat din mormînt de cineva, a răspuns aşa precum credea în socoteala sa.

Atunci Iisus, ca un Dumnezeu, cunoscînd inima ei, a strigat către dînsa cu glasul Său cel obişnuit, ca să-L cunoască: *Marie!* Iar ea, cunoscîndu-i glasul, că a doua oară i se arăta, a căzut la picioarele Lui, ca şi la vederea cea dintîi; dar nu a primit-o cu aceiaşi bucurie, ca întîi, ci a îndepărtat-o de la El, zicînd: *Nu te atinge de mine!* Deci, mai întîi S-a lăsat ca cele două femei să-I sărute cinstitele şi preacuratele Lui picioare; dar nici o vorbă n-a auzit de la Dînsul. Vezi, că de vreme ce n-a crezut cu adevărat, a îndepărtat-o Mîntuitorul, zicîndu-i: *Nu te atinge de Mine!*

Atunci, la întîia arătare a Domnului, le-a lăsat să se atingă şi să-I sărute picioarele, ca mai mult decît cu vederea şi cu auzirea să se încredinţeze prin pipăire, că Cel ce S-a răstignit şi S-a îngropat, a înviat. Dar acum o izgonea de la Dînsul pe Maria Magdalena, fiindcă, schimbîndu-se după atîta încredinţare, a auzit: *Nu te atinge de Mine, că încă nu M-am suit la Tatăl Meu!* Astfel o certa pe ceea ce s-a îndoit în credinţă şi îi deştepta mintea, aducîndu-i aminte de Părintele Cel ceresc. Domnul a încredinţat-o să nu-L socotească a fi numai Acela care se vede, adică om înviat din morţi, ci şi Dumnezeu adevărat, ca Unul ce este Fiul adevăratului Dumnezeu şi Care S-a făcut om pentru noi. El a zis: *Du-te şi spune fraţilor Mei, că Mă voi sui la Tatăl Meu şi la Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu şi la Dumnezeul vostru!* Maria Magdalena, auzind şi văzînd acestea, s-a dus la ucenicii Lui şi nu le-a mai zis că au luat pe Domnul din mormînt; ci a venit cu multă încredinţare şi îndrăzneală, spunînd că a văzut pe Domnul şi le-a spus ceea ce i-a zis Hristos. Aceasta este a treia mergere a femeilor la mormîntul Domnului, pe care a scris-o Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu şi care s-a făcut foarte de dimineaţă, fiind încă întuneric.

Acum trebuie să spunem şi despre a patra ducere a femeilor la mormînt, ca să se vadă osîrdia, evlavia, dragostea şi durerea inimii pe care Sfînta Maria Magdalena o avea către Domnul şi Dascălul ei; căci numai ea dintre toate, s-a dus la mormînt de patru ori. Pentru aceea Sfîntul Duh a învrednicit-o pe dînsa să o amintească Sfîntul Marcu în Evanghelia sa. Dar unde este arătat, că a patra ducere la mormînt a femeilor este cea istorisită de Sfîntul Marcu? Aceasta ne-o arată vremea, fiindcă numai Marcu scrie că femeile au venit la mormînt, cînd răsărea soarele. Pe Sfînta Maria Magdalena au pomenit-o toţi cei patru evanghelişti, după cum s-a zis mai înainte; că Maria Magdalena a venit împre-ună cu celelalte femei, care aveau miruri mai înainte pregătite. Deci, trecînd sîmbăta, *dis-de-dimineaţă, în prima zi a săptămînii, au venit femeile la mormînt, pe cînd răsărea soarele*.

Acum să vedem pentru ce Maria Magdalena, după trei vederi, s-a dus iar împreună cu femeile acelea la mormînt şi mai ales ducînd cu sine miruri şi aromate, socotind că vor afla trupul în mormînt. Cititorule, ascultă cu luare aminte: Maria Magdalena, încredinţîndu-se desăvîrşit despre Învierea Domnului prin a treia vedere a lui Dumnezeu şi mărturisind ucenicilor că a văzut pe Domnul şi că i-a zis cele ce s-au spus mai sus, nu s-a mai îndoit. Dar, de vreme ce a văzut pe Maria lui Iacov cel Mic şi mama lui Iosi, pe Salomeea şi pe alte femei ducîndu-se la mormînt, avînd cu ele aromate, s-a dus împreună cu dînsele, tocmai pe cînd răsărea soarele, nu că se îndoia, ci ca şi cum povăţuia pe celelalte femei. Ea se bucura şi sălta, că a văzut de multe ori mormîntul deşert, iar femeile celelalte, ori că nu auziseră pînă atunci nimic din cele făcute, ori că auziseră rău; de unde se poate vedea, că nimic nu ştiau cu dinadinsul, căci ziceau:

Cine ne va răsturna nouă piatra de pe uşa mormîntului? Dar, căutînd, au văzut că piatra era răsturnată de pe uşa mormîntului, fiindcă era foarte mare.

Vezi, că nici despre piatră nu ştiau ele bine, precum ne spun Sfinţii Evanghelişti Matei şi Luca. Apoi, intrînd în mormînt, au văzut pe un tînăr şezînd de-a dreapta, îmbrăcat în veşmînt alb, şi s-au spăimîntat. Acela nu le-a certat pe ele, precum ne spune Sfîntul Evanghelist Luca, asemenea şi Sfîntul Evanghelist Ioan despre Însuşi Domnul, căci tînărul ştia că atunci veniseră întîi. Dar nici pe Magdalena n-a certat-o, căci cunoştea prin bucuria feţei ei, că acum venise la mormînt fără să se îndoiască de Învierea Mîntuitorului; ci a venit bucurîndu-se şi veselindu-se. De aceea, nu numai că nu le-a certat, dar chiar le-a îmbărbătat pe ele, ca şi îngerul cel dintîi, precum ne spune Sfîntul Evanghelist Matei, zicîndu-le: *Nu vă spăimîntaţi; pe Iisus Nazarineanul Cel răstignit Îl căutaţi? S-a sculat, nu este aici; iată locul unde L-au pus pe Dînsul. Deci, duceţi-vă şi spuneţi ucenicilor Lui şi lui Petru, că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veţi vedea pe El, precum v-a zis vouă. Femeile, ieşind degrabă, au fugit de la mormînt, căci le cuprinsese cutremur şi spaimă mare, şi n-au spus nimănui nimic, căci se temeau.* Din acestea se arată că femeile de mai sus sînt altele, afară de cele de care ne spune Sfîntul Evanghelist Luca şi Matei şi afară de Maria Magdalena.

Sfînta Maria Magdalena, uceniţa şi osîrduitoarea lui Hristos, I-a slujit Lui cu dragoste şi cu sîrguinţă şi mai înainte de patimi. Ea a suferit durere îndoit de mare, în vremea patimii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos; pe de o parte, văzînd pe Domnul său spînzurat pe Cruce, astfel încît putea cu uşurinţă să-I numere oasele, capul rănit de spini, faţa neavînd chip, mîinile şi picioarele pătrunse de piroane, coasta împunsă cu suliţa şi tot trupul rănit de bătăi; iar pe de alta, văzînd pe Preacurata Lui Maică, tînguindu-se cu amar şi leşinînd de durerea inimii, o sprijinea şi o mîngîia.

Acestea toate sînt probe doveditoare pentru adeverirea Învierii lui Hristos. Numai ea a mers de patru ori la Mormîntul Lui şi, după a patra întoarcere de la Mormînt, a rămas lîngă Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, slujindu-i ei, de atunci pînă la Înălţarea Lui la ceruri, nu ca unei maici a Dascălului şi a Făcătorului de bine, ci ca unei Maici a Însuşi Fiului lui Dumnezeu, Făcătorul tuturor.

După înălţarea Lui la ceruri, a ieşit şi ea, ca un apostol, la propovăduire şi, străbătînd prin multe ţări, a binevestit pe Hristos tuturor păgînilor. Pe mulţi i-a adus la cunoştinţa de Dumnezeu, ca şi Sfinţii Apostoli, apoi a mers la Roma şi a stat înaintea Cezarului Tiberiu, pe care Sfînta Maria Magdalena l-a tămăduit, fiind bolnav de un ochi. Ea, povestindu-i toate cele despre Hristos, l-a făcut să creadă într-Însul, după cum zic unii. De aceea el s-a pornit cu urgie împotriva lui Pilat şi împotriva arhiereilor şi i-a pedepsit, după faptele lor, cu rea şi cumplită moarte. După aceasta, ea a plecat din Roma şi s-a dus în Efes, la Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Acolo slujind apostoleşte la mîntuirea oamenilor, prin fericita adormire s-a mutat către Domnul şi a fost îngropată la intrarea peşterii, de către Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Tot acolo au adormit şi cei şapte sfinţi tineri mai pe urmă.

Pe vremea împărăţiei preaînţeleptului Leon, s-au adus de acolo în Constantinopol cinstitele moaşte ale Sfintei Maria Magdalena şi le-a pus în mînăstirea Sfîntului Lazăr, pe care o zidise el. Acolo se săvîrşea prăznuirea pomenirii ei, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Preasfîntul şi de viaţă Făcătorul Lui Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Foca
(23 iulie)

Sfîntul Mucenic Foca este unul din cei patru Foca pomeniţi de sinaxar. El a trăit în Sinope, în zilele împăratului Traian, strălucind cu toate faptele bune şi cu petrecere neprihănită. Cînd a fost adus la eparhul African şi întrebat de acesta, el a mărturisit cu îndrăzneală credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos.

Atunci eparhul African hulind pe Hristos şi chinuind pe Sfîntul mucenic, s-a făcut cutremur mare şi fără de veste, căzînd el împreună cu slujitorii lui, au rămas fără suflare. Văzînd femeia lui această minune, s-a înfricoşat şi a rugat pe sfîntul, care l-a înviat.

După aceea, l-au dus la împăratul Traian şi, mărturisind pe Hristos, a fost spînzurat strujit, şi apoi băgat în var. Fiind pus într-o baie foarte fierbinte, şi astfel rugîndu-se, şi-a dat sufletul în mîna lui Dumnezeu.

Sfîntul Sfinţit Mucenic Apolinarie, Episcopul Ravenei
(23 iulie)

În zilele Cezarului Claudie, Sfîntul Apostol Petru a mers din Antiohia la Roma, cu mulţi creştini. El, intrînd într-o adunare jidovească, le-a spus că este iudeu; apoi a început să le propovă-duiască pe Iisus Hristos, arătîndu-le din cărţile prooroceşti, că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu şi că a venit să mîntuiască neamul omenesc. Sfîntul Petru le-a mai povestit lor toate minunile lui Hristos pe care le-a făcut în Israil. Propovăduind el toate acestea în toate zilele, mulţi dintre iudei au crezut în Hristos. Dar nu numai din iudei, ci şi din romani, mulţi, auzind propovăduirea Apos-tolului, primeau cu bucurie cuvîntul lui, zicînd: "Dumnezeu a cercetat neamul omenesc, trimiţînd pe Fiul Său spre înnoirea lumii". Deci, crezînd în Hristos, s-au botezat.

Nu după multă vreme, Sfîntul Apostol Petru a zis către ucenicul său, Apolinarie, care venise cu dînsul din Antiohia: "Iată, ai învăţat bine a cunoaşte pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, şi te-ai înştiinţat de faptele Lui cele dumnezeieşti; deci, să primeşti sfinţirea Sfîntului Duh şi să te duci în cetatea Ravena, ca să propovăduieşti acolo numele lui Iisus Hristos, netemîndu-te de nimic". Zicînd aceasta, a făcut rugăciune şi, punînd mîinile pe capul lui, l-a făcut episcop al cetăţii Ravena, zicîndu-i: "Domnul nostru Iisus Hristos să-ţi trimită pe îngerul Său, care îţi va găti calea şi îţi va împlini cererile tale". Apostolul, grăind acestea către Apolinarie, l-a sărutat şi l-a liberat cu pace. Sfîntul Apolinarie, apropiindu-se de cetatea Ravena, a intrat în casa unui oarecare ostaş, cu numele Irineu, voind să se odihnească. Şi, făcînd vorbă cu dînsul, i-a spus despre dînsul cine este, de unde şi pentru ce a venit în cetatea lor. Apoi i-a spus despre Iisus Hristos şi despre puterea Lui cea dumnezeiască.

Irineu a zis către dînsul: "O, străinule părinte, am un fiu orb şi dacă este vreo putere în propovăduirea ta, fă-l să vadă, că şi eu voi merge în urma Dumnezeului tău, crezînd întru Dînsul". Sfîntul a poruncit să aducă la el pe acel orb. Acela fiind adus înaintea Sfîntului Apolinarie, s-au adunat toţi ai casei, voind să vadă ce va face orbului. Sfîntul, făcînd semnul Sfintei Cruci pe ochii orbului, a grăit: "Dumnezeule, Care eşti pretutindeni, fă cunoscut pe Fiul Tău în cetatea aceasta, ca să se lumineze nu numai ochii cei trupeşti ai acestor oameni, dar şi cei sufleteşti; şi astfel să Te cunoască pe Tine, Unul, adevăratul Dumnezeu şi pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis spre mîntuirea lumii". Sfîntul grăind acestea, îndată s-au deschis ochii orbului şi a văzut. Acela a căzut la picioarele omului lui Dumnezeu împreună cu părinţii săi şi astfel toată casa aceea a crezut în Hristos şi s-a botezat în rîul care nu era departe de Ravena. De atunci, sfîntul a început a petrece în casa lui Irineu.

În cetatea aceea era o femeie bolnavă cu numele Tecla, soţia tribunului, care, fiind bolnavă de mulţi ani şi căutată de mulţi doctori iscusiţi, n-a putut să fie tămăduită; deci, s-a întîmplat lui Irineu, ostaşul cel nou botezat, a se duce la tribun şi, văzîndu-l foarte mîhnit pentru femeia sa, care bolea şi nu se vindeca, a zis către dînsul: "Tribunule, este la mine un om străin care a tămăduit pe fiul meu cel orb fără de nici o doctorie; aceluia de-i vei porunci să vină la tine, va tămădui îndată pe soţia ta". Tribunul l-a întrebat: "De unde a venit aici, omul acela?" Irineu a răspuns: "Din Roma". Tribunul a întrebat: "Este roman?" Irineu a răspuns: "Nu ştiu, însă mi se pare că nu este roman, ci grec". Tribunul a zis: "Să-l aduci în taină în casa mea".

Deci, pe cînd Sfîntul Apolinarie a intrat cu Irineu în cetatea Ravena, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai ajutat învăţătorului meu Petru, fii şi mie ajutor, ca să se preamărească numele Tău cel sfînt şi să se săvîrşească în această cetate voia Ta". Sfîntul intrînd în casa tribunului, acela a zis către dînsul: "Bine ai venit, doctore, căci ce este mai dulce, decît apa cea rece celui însetat?" Sfîntul Apolinarie a zis: "Pacea Domnului nostru Iisus Hristos să se odihnească peste voi". Tribunul a întrebat: "Cine este Acela de care grăieşti?" Apolinarie a răspuns: "Acela este Fiul lui Dumnezeu, Care a înnoit toată lumea cea învechită". Tribunul a zis: "Din aceasta mi se pare că este galileean". Sfîntul a răspuns: "Aşa este". Tribunul a întrebat: "Ştii doctorii?" Răspuns-a sfîntul: "Nu ştiu nimic, afară de numele lui Iisus. Să chemi aici pe toţi ostaşii de sub stăpînirea ta şi toţi, privind, vor cunoaşte puterea Domnului meu Iisus Hristos".

Tribunul a trimis îndată, de a chemat pe toţi ostaşii săi şi a zis către sfînt: "Uite, femeia mea zace pe patul durerii de mulţi ani şi toate doctoriile nu i-au ajutat, ci mai mult au vătămat-o; de aceea, de este în tine vreo putere tămăduitoare arat-o acum spre cea care boleşte". Sfîntul a grăit: "Dumnezeu să deschidă ochii inimilor voastre, ca, văzînd minunile Lui, să credeţi într-Însul". Apoi, apropiindu-se de pat, a luat de mînă pe cea bolnavă şi i-a zis: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te şi crede într-Însul; dar să nu socoteşti că mai este cineva la fel ca Dînsul".

Atunci femeia s-a făcut îndată sănătoasă cu tot trupul şi s-a sculat de pe pat, strigînd şi zicînd: "Nu este alt Dumnezeu afară de Iisus Hristos, pe Care tu Îl propovăduieşti". Tribunul şi toţi ostaşii lui, văzînd aceasta, s-au mirat şi au zis: "Acela este Dumnezeu cu adevărat, Care face nişte lucruri ca acestea! Acela poate să ne ajute şi în războaie, dacă Îl vom iubi". Atunci tribunul a crezut în Hristos, împreună cu femeia sa, cu copiii şi cu toată casa lor şi mulţi alţi păgîni care erau acolo au crezut şi s-au botezat.

Din acea vreme, Sfîntul Apolinarie a început a petrece în casa tribunului din acea cetate. Mulţi oameni în toate zilele veneau la dînsul şi el îi învăţa să creadă în Hristos şi îi boteza. Mulţi din cei ce credeau, îşi dădeau copiii la sfîntul pentru învăţătura cărţii. Pentru aceea, Sfîntul Apolinarie a făcut în casa tribunului o biserică şi slujea în ea, împărtăşind pe credincioşi cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sîngelui lui Hristos. Petrecînd el acolo 12 ani, a hirotonit doi preoţi, pe Aderet şi pe Calochir, iar pe Marchian, bărbatul cel de bun neam, şi pe Levcadie i-a făcut diaconi împreună cu alţi șase clerici. El cînta în biserică rugăciunile de zi şi de noapte, împreună cu dînşii preamărind pe Dumnezeu. Deci, creştinii înmulţindu-se şi străbătînd în popor vestea despre numele şi despre puterea lui Iisus Hristos, precum şi despre propovăduitorul acela, omul lui Dumnezeu nu putea să se ascundă. Deci, unii au spus despre dînsul lui Saturnin, stăpînitorul cetăţii.

Acela, trimiţînd după el, l-a adus şi l-a pus înaintea sluji-torilor celor mai mari ai capiştei din Ravena şi îl întreba, zicînd: "Cine eşti tu?" Sfîntul a răspuns cu glas mare, zicînd: "Eu sînt creştin". Saturnin a zis: "Cine este Hristos?" Sfîntul a răspuns: "Hristos este Fiul Dumnezeului Celui viu, prin Care trăieşte toată făptura din cer, de pe pămînt şi din mare". Saturnin a zis: "Acela te-a trimis la noi să risipeşti slujba zeilor noştri? Nu ştii tu pe marele zeu Joe, care vieţuieşte în capitoliul cetăţii şi căruia eşti şi tu dator a i te închina?" Sfîntul a răspuns: "Nu ştiu cine este acela şi nici capiştea lui nu i-am cunoscut-o". Popii idoleşti au zis către sfîntul: "Atunci vino şi vezi împodobită frumos capiştea lui cea mare. Într-însa vei vedea chipul nebiruitului Joe şi te vei închina lui".

După aceea sfîntul a fost dus la acea capişte, în care intrînd şi văzînd podoaba cea de mult preţ, a rîs şi a zis către popii cei idoleşti: "Iată cît aur şi argint se află aici prăpădit, care este mai bine să se împartă la săraci, decît să atîrne în zadar înaintea demonilor!" Atunci păgînii, umplîndu-se de mînie şi de iuţime, au bătut foarte mult pe Sfîntul Apolinarie şi, legîndu-l de picioare cu o funie, l-au tras afară din cetate şi l-au aruncat ca pe un mort pe malul mării. Luîndu-l ucenicii abia viu, l-au ascuns în casa unei femei văduve, care credea în Hristos, şi acolo purtau grijă de el.

După şase luni de la aceasta, un om cinstit cu numele Bonifatie a amuţit deodată şi, chemînd mulţi doctori, cu nimic nu au putut să-i ajute. În vremea aceea, s-a făcut ştire în casa lui, că Apolinarie, robul lui Dumnezeu, este viu şi ascuns la o femeie văduvă. Atunci femeia lui a alergat cu sîrguinţă la omul lui

Dumnezeu şi, căzînd la picioarele lui, îl ruga să vină în casa ei şi să-i tămăduiască bărbatul. Deci, arhiereul lui Hristos, sculîndu-se, a mers la ea. Intrînd în casa lui Bonifatie, o fecioară din slujnice, care avea în sine duh necurat, îndrăcindu-se, a strigat: "Du-te de aici, robul Dumnezeului Celui viu, căci dacă nu te vei duce, voi face iarăşi să te tragă afară din cetate legat de picioare". Sfîntul Apolinarie, certînd duhul cel necurat, l-a izgonit dintr-însa.

Intrînd după aceea la Bonifatie, l-a văzut zăcînd mut şi s-a rugat lui Dumnezeu pentru el, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ai închis gura acestui om, ca să nu cheme pe diavoli în ajutorul său, deschide-i-o acum, ca să cheme numele Tău cel sfînt şi să creadă că Tu eşti Dumnezeul Cel ce petreci în veci". Astfel, rugîndu-se sfîntul şi creştinii cei de faţă zicînd amin, în acel ceas s-a dezlegat limba lui Bonifatie şi gura i s-a deschis spre binecuvîntarea lui Dumnezeu; deci, a strigat cu glas mare: "Nu este alt Dumnezeu, decît Cel propovăduit de Apolinarie!" Tot în ziua aceea au crezut în Hristos mai mult de cinci sute de bărbaţi, primind Sfîntul Botez.

După cîteva zile, păgînii, fiind porniţi de vrăjmaşul cel ascuns, au prins iarăşi pe Sfîntul Apolinarie şi l-au bătut foarte tare cu toiege, poruncindu-i ca nicidecum să nu îndrăznească a mai propovădui pe Hristos, nici a mai pomeni numele Lui. Iar el, zăcînd la pămînt, striga: "Adevărat este că Iisus Hristos este Dumnezeu, Care a voit să pătimească pentru oameni". Păgînii, nesuferind să audă mărturisirea lui cea pentru Hristos, l-au pus cu picioarele goale pe cărbuni aprinşi, muncindu-l cu arderea focului. Iar el mai mult propovăduia pe Hristos cu glas mare. Pentru aceea l-au legat de picioare şi l-au tras afară din cetate, zicînd: "Măcar că faci tămăduiri, însă în cetate să nu mai intri, dacă voieşti să fii viu". Sfîntul, zăcînd lîngă cetate, învăţa neîncetat numele lui Iisus Hristos şi mulţi din cei ce se temeau de Dumnezeu, veneau şi îi slujeau lui. Înmulţindu-se numărul credincioşilor cu propovăduirea sfîntului, s-a zidit o biserică mică, nu departe de cetate, lîngă malul mării; iar Apolinarie, arhiereul lui Dumnezeu, săvîrşea în acea bisericuţă Sfînta Liturghie şi boteza în apa mării pe cei ce se întorceau la Hristos Dumnezeu.

După cîţiva ani, sfîntul, fiind izgonit de cei necredincioşi, s-a dus la Emilia, în ţara Italiei, şi aducea la sfînta credinţă cu propovăduirea cuvîntului pe cîţi putea. În vremea aceea, în Ravena, cu porunca lui, rînduia Biserica preotul Calochir, pentru că şi acela făcea multe minuni cu numele lui Iisus Hristos. Petrecînd Sfîntul Apolinarie în Emilia multă vreme şi întorcînd mulţi oameni la Hristos, s-a întors iarăşi la Ravena şi a fost primit cu bucurie de cei credincioşi. În Ravena era atunci un boier cu numele Rufin. Acela avea o fiică ce era bolnavă şi trăgea să moară. Auzind boierul de Sfîntul Apolinarie, a poruncit ca să-l aducă cu cinste în casa sa, ca să tămăduiască pe fiica lui. Intrînd în casă sfîntul episcop împreună cu clerul său, tocmai atunci murise şi fiica cea bolnavă. Deci, au început plîngerile şi tînguirile părinţilor şi a celor ai casei.

Văzînd Rufin pe sfînt, a zis către el: "Mai bine îmi era, dacă n-ai fi venit în casa mea; pentru că marii zei s-au mîniat pe mine pentru tine şi n-au voit să tămăduiască pe fiica mea". Iar sfîntul i-a grăit: "Jură-te mie pe sănătatea Cezarului tău, că nu vei opri pe fiica ta să meargă în urma Mîntuitorului său, şi vei vedea puterea Domnului nostru Iisus Hristos, Cel propovăduit de mine!" Iar Rufin i-a zis: "Ştiu că fecioara a murit şi nu este vie; dar dacă o voi vedea înviată şi vorbind, voi lăuda puterea Dumnezeului tău şi nu o voi opri să urmeze pe Mîntuitorul ei". Apropiindu-se sfîntul de moartă, a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, Cel ce ai dat toate cîte a cerut apostolul şi învăţătorul meu Petru, împlineşte cererea mea şi înviază pe fecioara aceasta, ca să vadă toţi ce stau de faţă tăria Ta cea atotputernică şi să înţeleagă că nu este alt Dumnezeu afară de Tine". Apoi, atingîndu-se de moartă, a zis: "Scoală-te şi mărturiseşte pe Ziditorul tău".

Îndată fecioara a înviat şi, sculîndu-se în picioare, a strigat cu glas mare: "Mare este Dumnezeul pe care Îl propovăduieşte Apolinarie şi nu este alt Dumnezeu decît numai Acela!" Părinţii fecioarei, văzînd aceasta, s-au bucurat împreună cu toţi creştinii, că s-a preamărit numele Domnului Iisus, şi s-a botezat fecioara, maica sa şi toată casa. Sufletele care au primit Sfîntul Botez, erau în număr de 324, bărbaţi şi femei; şi mulţi au crezut în Domnul, însă pentru frica Cezarului n-au primit Sfîntul Botez. Dar în taină iubeau pe arhiereul lui Dumnezeu şi îi slujeau lui. Fiica lui Rufin s-a sfinţit spre slujba lui Hristos Dumnezeu, logodindu-se mireasă Lui; şi astfel a petrecut fecioară în toate zilele vieţii sale.

Cezarul a fost înştiinţat de către păgîni, că un oarecare om din Antiohia, venind cu vrăji şi farmece, a adus în cetatea Ravenei numele lui Iisus şi mult popor îl ascultă; iar casa lui Rufin a tras-o la credinţa lui. Cezarul îndată a trimis la Ravena pe un om al său, cu numele Mesalin, ca să ia stăpînirea lui Rufin. Iar pe Apolinarie a poruncit să-l silească la închinarea păgîneştilor lor zei sau să-l izgonească. Deci, Mesalin, împlinind porunca Cezarului, a chemat pe Apolinarie la curte şi îl întreba înaintea slujitorilor păgîneşti, cine şi de unde este şi ce meşteşug are. El le-a spus despre sine că este creştin, cu neamul din Antiohia şi ucenic apostolesc, iar meşteşugul lui este propovăduirea lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care a făcut cerul, pămîntul şi marea şi toate cele dintr-însele". Mesalin a zis: "Oare de acel Hristos ne spui, Care acum cîţiva ani, numindu-se pe Sine Fiu al lui Dumnezeu, a fost ucis de iudei? Acela de ar fi fost Dumnezeu, n-ar fi murit, nici n-ar fi primit ocări. Dar de vreme ce era mîndru, de aceea a fost dat la munci şi s-a pierdut cu pedeapsă de moarte; iar tu pentru care pricini cinsteşti pe unul ca Acela între zei?"

Atunci Sfîntul Apolinarie a răspuns: "Acest Iisus Hristos de care vorbim, a fost, este şi va fi Dumnezeu în veci. El, vrînd să elibereze neamul omenesc din robia vrăjmaşului, S-a smerit pe Sine şi S-a întrupat de la Sfîntul Duh în pîntecele Preacuratei Fecioare, care n-a cunoscut bărbat; deci S-a născut dintr-însa negrăit". Zis-a Mesalin: "Şi noi am auzit despre aceasta; dar acest lucru este greu de crezut". Sfîntul a zis: "O, judecătorule, ascultă-mă pe mine şi ia aminte: Dumnezeu a fost în trup curat şi făcea în lume semne şi minuni mari; iar că a fost prins de iudei şi răstignit, aceasta a pătimit-o trupul Lui cel luat din Preacurata Fecioară, dar dumne-zeirea a rămas fără de patimă şi fără de moarte. Acea dumnezeire, pe trup l-a înviat din morţi a treia zi şi, arătîndu-se multora, s-a suit la ceruri, de unde Se şi pogorîse. Apoi a dat stăpînire şi putere celor ce cred în El, încît aceia cu numele Lui izgonesc diavoli, vindecă toate bolile cele netămăduite şi înviază pe morţi".

Mesalin, auzind aceasta, a zis: "Nu vei putea să mă biruieşti pe mine şi să mă faci să urmez Dumnezeului Celui necunoscut, pe care Cezarul şi senatorii nu-L primesc. Deci, vino tu în capitoliul cetăţii şi adu tămîie cu mîinile tale, marelui şi groaznicului tunător, zeului Joe. De nu vei face aceasta, apoi să ştii că te voi munci cu felurite munci şi te voi trimite în izgonire". Sfîntul i-a răspuns: "Deşi voi merge la capitoliu, însă nu voi aduce tămîie diavolilor, ci voi aduce jertfă de laudă Domnului meu Iisus Hristos". Atunci slujitorii idoleşti au strigat: "Apolinarie să fie muncit".

Deci, Mesalin a poruncit să dezlege pe mucenic şi să-l bată fără de cruţare, zicîndu-i: "Jertfeşte zeilor!" Sfîntul, fiind bătut, striga: "Sînt creştin!" Atunci unul din popi a strigat: "Să fie întins la locul cel de muncă. Acolo să fie întins şi bătut mai cumplit, pînă ce va da slavă zeilor celor fără de moarte". Deci, sfîntul îndată a fost muncit şi striga: "Pe Domnul Iisus Hristos Îl mărturisesc, că este Dumnezeu adevărat, iar nu pe altcineva". După un ceas, Mesalin, poruncind ca să înceteze muncile, a zis către răbdătorul de chinuri: "Spune-mi, ticălosule, ce răsplătire aştepţi pentru muncile ce le-ai suferit?" Mucenicul a răspuns: "Este scris în cărţile noastre, că cel ce va răbda pînă la sfîrşit, acela se va mîntui şi de va muri cineva întru Hristos, va fi viu. Aceasta este răsplătirea creştinilor". Popor mult privea la pătimirea sfîntului, credincioşi şi necredincioşi. Credincioşii, văzînd răbdarea lui cea bărbătească, preamăreau pe Dumnezeul cerului. Atunci Mesalin a poruncit slujitorilor să muncească pe robul lui Hristos şi să toarne apă fiartă peste rănile lui. Apoi a poruncit, să se pregătească o corabie, ca să trimită pe mucenic ferecat cu fiare la Iliric, în surghiunie.

Atunci unul din slujitorii care îl munceau cumplit, mîniindu-se asupra răbdătorului de chinuri, deodată s-a îndrăcit, a căzut la pămînt şi a murit, diavolul smulgîndu-i ticălosul lui suflet. Sfîntul Apolinarie fiind pogorît de la muncire, a zis către Mesalin: "Păgîne, pentru ce nu crezi în Fiul lui Dumnezeu, ca să poţi scăpa de munca veşnică?" Muncitorul, mîniindu-se, a poruncit să bată pe sfînt cu pietre peste gură. Creştinii, văzînd acea cumplită muncă, n-au putut să rabde mai mult, căci erau în număr mare. Deci, pornindu-se spre mînie, au făcut tulburare în popor, căci s-au repezit spre păgîni şi au ucis cîţiva dintre ei. Ei voiau ca şi pe Mesalin să-l ucidă; dar acela, cînd a văzut revolta şi tulburarea poporului, s-a temut şi, sculîndu-se îndată, a fugit şi s-a ascuns într-o casă tare; iar pe Apolinarie, a poruncit ostaşilor, să-l ia şi să-l închidă în temniţă, să-i ferece în obezi picioarele şi să nu-i dea hrană nici băutură, slăbind de foame şi de sete.

Dar Dumnezeu, Care hrăneşte pe toţi, n-a lăsat pe robul Său; căci, fiind flămînd, a trimis la dînsul pe sfîntul înger ca să-l întărească. Îngerul lui Dumnezeu a venit la sfîntul în temniţă, privind la el păzitorii temniţei. Acela i-a adus hrană şi băutură legatului lui Hristos, pe care el luîndu-le şi mîncîndu-le, s-a întărit şi a mulţumit lui Dumnezeu. Apoi, după patru zile, auzind Mesalin că Apolinarie, învăţătorul creştinesc, este viu în temniţă, a poruncit să-l ferece cu fiare grele, să-l pună în taină în corabie şi să-l ducă în surghiun. Cu dînsul au mers şi trei clerici, nevrînd să se despartă de părintele şi învăţătorul lor.

Corabia, plutind cîteva zile, s-a ridicat fără de veste o furtună mare, încît marea se învăluia foarte tare, iar corabia s-a spart de furia valurilor şi toţi s-au înecat, numai Sfîntul Apolinarie cu cei trei clerici şi cu doi ostaşi, fiind păziţi de Dumnezeu, au scăpat vii. Iar acele fiare grele, cu care sfîntul a fost ferecat, au căzut de pe dînsul, fiind dezlegate de o mînă nevăzută, în acelaşi moment cînd corabia, sfărîmîndu-se, a început a se scufunda. Fiind ei izbăviţi de înecare şi ieşind la mal, acei doi ostaşi au zis către sfîntul: "Părinte, unde vom merge şi ce vom face? Sfîntul a răspuns: "Credeţi în Domnul nostru Iisus Hristos şi primiţi Sfîntul Botez şi veţi fi vii". Atunci ei îndată, blestemînd idolii, s-au botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh.

Apoi sfîntul umbla din loc în loc, cu cei trei clerici şi cu cei doi ostaşi luminaţi, pînă ce au sosit în Misia, dar nimeni nu-i primea pe dînşii. Sfîntul, văzînd pe un om vestit că avea stricăciune pe fruntea sa, a zis către dînsul: "Voieşti să fii sănătos?" Acela a răspuns: "Voiesc". Sfîntul i-a zis: "Crezi în Domnul nostru Iisus Hristos?" Omul acela a răspuns: "Cel ce mă va tămădui, Acela va fi Dumnezeul meu". Sfîntul Apolinarie, chemînd numele Domnului Iisus, s-a atins de stricăciunea aceea şi omul îndată s-a făcut sănătos. Deci, lepădîndu-se de idoli, a crezut în Hristos şi s-a botezat. Sfîntul a locuit la dînsul multe zile, aducînd poporul cel necredincios la cunoştinţa adevăratului Dumnezeu şi luminîndu-l cu Sfîntul Botez. De acolo s-a dus la malul Dunării şi pe mulţi din păgîni i-a adus la Hristos prin propovăduirea cuvîntului. După aceasta, s-a dus în părţile Traciei şi s-a aşezat aproape de o capişte idolească, în care era idolul Serapid, necuratul zeu al păgînilor, care vorbea numai cu oamenii care se închinau lui; pentru că diavolul care locuia într-însul grăia, dînd răspunsuri la cei ce-l rugau cu jertfe şi-l întrebau de tot lucrul.

După ce arhiereul lui Dumnezeu s-a dus acolo, idolul a tăcut; de aceea popii idoleşti şi toţi păgînii din părţile acelea erau foarte mîhniţi, din cauză că idolul lor a amuţit. Apoi, după ce l-au rugat mult cu jertfe ca să grăiască către dînşii, abia a răspuns, zicînd: "Oare nu ştiţi că Apolinarie, ucenicul lui Petru, apostolul lui Hristos, a venit aici de la Roma şi m-a legat cu numele lui Iisus Hristos, pe care el Îl propovăduieşte? Deci, pînă ce acela nu va fi gonit de aici, eu nu voi putea să răspund la întrebările voastre". Atunci păgînii îndată au început a căuta cu tot dinadinsul pe propovăduitorul lui Hristos şi, găsindu-l, l-au bătut fără milă; apoi ducîndu-l la mare, au aflat o corabie care tocmai voia să plece spre Italia.

Deci, rugînd pe boierul ţării lor, care trimitea acea corabie, a pus într-însa pe arhiereul lui Dumnezeu împreună cu ucenicii lui, zicîndu-i: "De unde ai venit, acolo să te întorci". Corabia, plecînd cu vînt bun, a ajuns în Italia. Iar omul lui Dumnezeu, ieşind la mal împreună cu ucenicii, s-a dus în cetatea Ravena la păstoriţii săi, unde, după trei ani de la izgonirea sa, a fost primit cu mare bucurie de către credincioşi. Necredincioşii, văzînd că episcopul s-a întors, s-au mîhnit foarte mult şi, gîndind cele rele împotriva lui, căutau vreme prielnică spre săvîrşirea răutăţii lor. Nu după puţină vreme, Apolinarie, arhiereul lui Dumnezeu, săvîrşind Sfînta Liturghie într-o biserică ce era în satul unui bărbat oarecare renumit, cu numele Kirineu, păgînii au năvălit acolo cu multă putere şi, risipind turma cea cuvîntătoare a lui Hristos, au prins pe singurul păstor, pe Sfîntul Apolinarie şi, bătîndu-l, l-au dus legat în cetate. Acolo l-au pus de faţă la preoţii cei mai mari ai zeului Joe. Iar aceia, văzîndu-l, au zis cu mînie: "Nu este vrednic să meargă înaintea marelui zeu Joe, pe care l-a batjocorit, ci să fie dus înaintea lui Apolon".

După ce sfîntul a fost dus în capiştea lui Apolon, a făcut rugăciune la Domnul său şi îndată idolul acela, căzînd la pămînt, s-a sfărîmat. Deci, creştinii care au văzut aceasta, preamăreau pe Dumnezeul lor cel atotputernic. Păgînii, apucînd pe Sfîntul Apolinarie, l-au dus la mai-marele lor, care se numea Taurus şi l-au dat lui, ca să-l ucidă. Atunci Taurus, chemînd la curte pe toţi cetăţenii săi de sfat, întreba pe legatul lui Hristos, cu ce putere face nişte minuni ca acelea, tămăduind pe cei bolnavi. El îl încredinţa, că toate le

face cu puterea lui Hristos; căci Hristos este unul şi adevăratul Dumnezeu, atotputernic. Taurus a zis: "Am un fiu orb din naştere, de-l vei face pe el să vadă cu puterea Hristosului tău, atunci şi noi vom crede că Acela este Dumnezeul cel adevărat; iar de nu vei face aceasta, apoi te vom da focului, ca să pieri după faptele tale".

Arhiereul lui Hristos a poruncit să aducă pe acel orb din naştere. Deci, omul lui Dumnezeu, făcînd semnul Sfintei Cruci pe ochii orbului, a zis: "În numele lui Iisus Hristos Cel răstignit, deschide ochii şi vezi!" Atunci, îndată cel născut orb, deschizîndu-şi ochii, a văzut şi toţi s-au mirat şi au zis: "Cu adevărat Dumnezeul creştinilor este Cel ce a făcut unele ca acestea". De atunci mulţi au crezut în Hristos. Taurus, scoţînd pe sfînt din mîinile necredinciosului popor, l-a trimis pe el noaptea la un sat al său, care era departe de cetate ca la şase mile, voind ca acolo să-l păzească în legături. Sfîntul a petrecut patru ani, nu în legături, ci liber, adunîndu-se la dînsul toţi credincioşii, pe care învăţîndu-i, îi aducea la sfînta credinţă, îi boteza şi tămăduia pe toţi bolnavii care veneau la dînsul.

În zilele acelea, a fost pus în Roma ca împărat Cezarul Vespasian, iar cei mai mari ai Ravenei au scris o scrisoare către Cezar, zicînd: "De nu vei pierde pe vrăjitorul Apolinarie, potrivnicul împărăţiei tale, apoi cinstirea zeilor va pieri şi slava Romei se va micşora; pentru că în toate zilele, mult popor, înşelînd cu farmecele sale, ocărăşte pe zeii cei fără de moarte şi risipeşte capiştile lor; iar dacă acela se va pierde dintre cei vii, atunci slava romanilor va petrece în veci". Deci, Cezarul Vespasian, socotind aceasta, a scris la Ravena, astfel: "De va aduce cineva zeilor hulă şi necinste, acela să fie silit să le aducă daruri; iar dacă nu voieşte, să se gonească din cetate, pentru că nu se cade să dăm o izbîndire cuiva pentru zei, deoarece ei singuri pot să izbîndească vrăjmaşilor lor, dacă se vor mînia".

Venind la Ravena această scrisoare a cezarului, Demosten patriciul, care atunci de curînd luase dregătoria şi rînduiala cetăţii, a prins pe Apolinarie, arhiereul lui Hristos, care acum îmbătrînise cu anii şi slăbise cu trupul de multe munci. Poporul necredincios, văzînd aceasta, a zis către patriciu să-l muncească sau să-l trimită departe, undeva la pierzare, ca să piară fără de ştire. Demosten a dat pe sfîntul unui ostaş ca să-l păzească, pînă ce va sosi vremea să-l muncească. Dar sutaşul acela, fiind creştin în ascuns, a luat pe Apolinarie, omul lui Dumnezeu, şi nu l-a dus pe el în temniţă, ci în casa sa.

După cîteva zile a zis către dînsul: "Părinte, încă nu trebuie să mori, pentru că viaţa ta ne este de mare trebuinţă nouă; iată, ieşi noaptea la satul unde zac neputincioşii şi să stai acolo, pînă cînd se va potoli mînia poporului". Aşa grăindu-i sutaşul la miezul nopţii, a lăsat pe sfînt ca să iasă în taină din cetate. Sfîntul Apolinarie ieşind din cetate şi înştiinţîndu-se despre aceasta, oarecare din slujitorii idoleşti au alergat în urma lui şi, ajungîndu-l pe drum, l-au bătut şi l-au tăiat cu săbiile, pînă ce li s-a părut lor că a murit. Şi, lăsîndu-l, s-au dus.

Făcîndu-se ziuă, ucenicii au plecat şi au găsit pe sfînt abia suflînd. Deci, luîndu-l, l-au dus pe el în satul acela între bolnavi, unde a stat viu numai şapte zile. Înaintea sfîrşitului lui, s-a adunat la dînsul toată biserica credincioşilor şi i-a învăţat pe ei cu multe cuvinte să nu se depărteze de sfînta credinţă a lui Iisus Hristos şi să se îngreţoşeze de urîciunile idoleşti. El le-a spus cu multe cuvinte prooroceşti, că au să fie multe prigoniri împotriva Bisericii lui Hristos; apoi le-a spus că după toate acele grele primejdii, are să fie pretutindeni pierderea idolilor şi prin toată lumea va răsări dreapta credinţă. Atunci vor fi împăraţi creştini şi se vor aduce de creştini jertfe Dumnezeului celui viu fără de oprire. După aceea a mai adăugat şi aceasta: "Dacă va petrece cineva nemişcat în credinţa Domnului nostru Iisus Hristos, acela nu va muri, ci va fi viu în veci".

Grăind acestea şi multe alte cuvinte, Apolinarie, arhiereul şi mucenicul lui Hristos, a adormit. El a fost plîns de toţi credincioşii, care au pus cinstitul lui trup în mormînt de piatră, îngropîndu-l adînc în pămînt de frica păgînilor, ca să nu-l scoată şi să-l batjocorească. Apolinarie, arhiereul lui Hristos, a păstorit Biserica lui Hristos 28 de ani, o lună şi patru zile şi a pătimit în 23 de zile ale lunii iulie, stăpînind peste romani Vespasian; iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfinţii Mucenici Trofim şi Teofil şi cei împreună cu dînşii
(23 iulie)

Sfinţii Mucenici Trofim şi Teofil şi împreună cu dînşii şi alţi credincioşi şi adevăraţi robi ai lui Hristos, în număr de 13, au pătimit pe vremea împărăţiei lui Diocleţian. Ei, nesupunîndu-se voii păgînului chinuitor şi nevoind să aducă jertfe idolilor celor fără de suflet şi, astfel, să se lepede de Hristos, au fost spînzuraţi la muncire şi le-au strujit trupurile lor cu fiare ascuţite. Acei păgîni au ucis cu pietre pe răbdătorii de chinuri; după aceea, sfărîmîndu-le fluierele picioarelor, i-au aruncat în foc. Cu tăria cea atotputernică a lui Dumnezeu, ei au fost păziţi vii şi întregi în mijlocul văpăilor celor mari. Deci, au ieşit din foc fără vătămare. Muncitorul, văzînd această minune, s-a aprins şi mai mult de mînie, ca de focul iadului. Deci, a poruncit să-i ucidă pe toţi cu sabia. Astfel li s-au tăiat cinstitele lor capete, pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Capul şi Întemeietorul Bisericii creştine.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Hristina
(24 iulie)

În cetatea Tirului era un bărbat de neam mare, cu numele Urban, care avea stăpînirea ighemoniei. El avea o fiică, fecioară tînără, care din anii tinereţii sale a cunoscut pe Dumnezeu, Ziditorul său, punîndu-şi sufletul pentru El şi răbdînd cu bărbăţie multe munci cumplite. Cînd s-a născut aceasta, părinţii i-au pus numele Hristina şi aceasta nu după înţelegerea elinească, ci după purtarea de grijă a lui Dumnezeu; căci singur numele acela însemna mai înainte, oarecare proorocie. Această fecioară, venind în vîrstă, avea să fie creştină şi roabă, mireasă şi muceniţă a lui Hristos. Ea, de la vîrsta de unsprezece ani, şi-a arătat frumuseţea feţei ei celei minunate, căci nu era între fecioare vreuna, care să semene cu ea la frumuseţe. Deci, vrînd tatăl ei ca să o păzească de vederea omenească, i-a rînduit petrecerea ei în palatul cel mai înalt, dîndu-i slugile cele mai bune.

El, ducîndu-i zeii săi cei de aur şi de argint, i-a poruncit să se închine lor şi în toate zilele să le aducă jertfe. Mulţi din cei de bun neam şi bogaţi, auzind de frumuseţea acestei fecioare, doreau s-o ia spre însoţire fiilor lor şi rugau pentru aceasta pe tatăl ei. Dar Urban le răspundea: "Nu o voi da nimănui pe fiica mea, ci o voi dărui zeilor mei, pentru că mult au iubit-o milostivii; deci, fecioara va petrece pentru dînşii, slujindu-le totdeauna".

Fecioara Hristina, crescînd cu anii şi înţelegerea, a început a veni la cunoştinţa adevărului, Dumnezeu luminîndu-i şi înţelepţindu-i mintea cu darul Său. Pentru că, privind prin fereastră la cer şi la luminătorii cei cereşti, cunoştea pe Ziditor. Deci, ea, nesocotind pe idolii cei fără de suflet, nu putea să li se închine. Ci, privind în sus spre răsărit, suspina şi plîngea, grăind în sine: "Pînă cînd inimile omeneşti vor petrece întunecate şi pînă cînd cugetul lor cel neînţelegător nu va privi spre Domnul Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul şi l-a împodobit cu această podoabă nevăzută?"

Astfel socotind în sine, a început a se închina adevăratului Dumnezeu, Cel ce petrece în cer şi se ruga Lui cu lacrimi, ca să i se facă cunoscut spre a-L cunoaşte desăvîrşit pe Acela, de a Cărui dragoste i se aprinsese inima. Petrecînd multe zile în rugăciuni şi în postire, s-a învrednicit cercetării lui Dumnezeu; pentru că i s-a arătat îngerul Domnului şi a însemnat-o cu semnul Sfintei Cruci. Îngerul a numit-o mireasă a lui Hristos şi a înţelepţit-o desăvîrşit în cunoştinţa lui Dumnezeu; iar pentru nevoinţa cea pătimitoare, i-a spus că de trei muncitori va fi muncită, pentru Dumnezeu cel în Treime. Deci, a întărit-o spre nevoinţă, dîndu-i pîine curată să mănînce, fiind ea flămîndă de postire.

După acea îngerească arătare, fecioara se veselea cu duhul şi se bucura în Dumnezeu, Mîntuitorul său, mulţumindu-i că a cercetat pe roaba Sa prin trimiterea sfîntului înger. De atunci, ea a început mai cu căldură a-şi întinde către Domnul rugăciunile sale şi a se îndulci de dragostea Lui. Umplîndu-se de rîvnă,

a început a sfărîma idolii cei de aur şi de argint, zdrobindu-i în bucăţi pe cîte unul şi aruncîndu-i jos de pe fereastră în uliţă. A doua zi, cei ce treceau, adunau pentru ei aurul şi argintul cel sfărîmat.

Într-una din zile, ighemonul Urban, vrînd să cerceteze pe fiica sa şi să se închine zeilor săi, s-a suit în palatul cel de sus. Dar, nevăzîndu-şi idolii, întrebă pe Hristina: "Unde sînt zeii?" Iar ea tăcea. Chemînd slugile, le-au întrebat de zei; iar ele i-au spus, ceea ce a făcut fiica sa zeilor. Umplîndu-se el de mînie, a început a bate pe fecioară peste obraz, zicîndu-i: "Ticăloaso, ce ai făcut zeilor?" Iar ea nu voia să-i răspundă. După aceea, sfînta, deschizîndu-şi gura, a mărturisit pe Unul adevăratul Dumnezeu, Cel ce petrece în cer, pe Ziditorul a toate, iar pe cei ce se numeau zei, fiind făcuţi din aur şi argint, i-a numit diavoli şi idoli fără simţire, spunîndu-i cum i-a sfărîmat cu mîinile sale.

Atunci Urban, umplîndu-se de mai multă mînie, a tăiat cu sabia pe toate slugile. Iar pe fiică a început s-o muncească cu diferite munci. Mai întîi a bătut-o fără cruţare cu vergi şi vine de bou, apoi a legat-o şi a aruncat-o în temniţă. Înştiinţîndu-se maica ei de acest lucru, a alergat la dînsa, plîngînd şi tînguindu-se, şi o îndemna să se lepede de Hristos şi să se întoarcă la zeii părinteşti. Dar muceniţa lui Hristos, nici nu voia să audă cuvintele maicii sale, ci mai ales se lepăda chiar de dînsa singură, zicînd: "Să nu mă numeşti pe mine fiica ta. Nu ştii oare că am numele lui Hristos, pe Care nimeni din neamul vostru nu s-a învrednicit a-L cunoaşte? Eu acum nu sînt din neamul vostru, ci din al lui Hristos, cu numele şi cu lucrul; pentru că m-am unit cu Hristos, Împăratul cel ceresc. Aceluia-I sînt roabă şi fiică şi El îmi este tată şi maică şi stăpîn". De aceea, maică-sa plîngea mult şi nesporind nimic, s-a mîhnit.

Trecînd noaptea şi sosind ziua, Urban, fiind pornit de diavol spre răutate şi uitînd dragostea cea firească către fiica sa, a şezut la judecată, vrînd să muncească pe Sfînta Hristina, nu ca pe o fiică a sa, ci ca pe o străină şi mare făcătoare de răutate. Sfînta fiind scoasă din temniţă la judecată, multe femei văzînd-o pe ea, ziceau: "Dumnezeul roabei Tale, Hristina, ajută-i, căci la Tine a alergat!" Deci, Hristina, mieluşeaua lui Hristos, stătea înaintea lui Urban, nu ca înaintea tatălui ei, ci ca înaintea unui muncitor şi a unei fiare mîncătoare de trupuri.

Urban a început a o momi pe dînsa, zicîndu-i cu vicleşug: "Mi-e milă de tine, fiica mea, şi mă rog ţie, apropie-te de zeii noştri cei mari şi să le aduci jertfă cu mine, ca să te miluiască şi să-ţi ierte păcatul tău, pe care l-ai făcut. De nu vei face aceasta, apoi nici eu nu te voi milui şi nu te voi numi fiica mea". Sfînta a răspuns: "Mare bucurie îmi vei face, de nu mă vei numi fiica ta; pentru că am ca tată pe Ziditorul meu". Urban, aprinzîndu-se de mare mînie, a poruncit să o spînzure pe fecioară la muncire, să-i strujească cu fiare ascuţite şi să-i zdrobească curatul ei trup cel feciorelnic. Atît i-au strujit trupul ei, încît i se vedeau oasele goale.

După ce au dezlegat-o de la muncire şi a văzut carnea sa zdrobită şi căzută de pe dînsa, zăcînd pe pămînt, ea, adunînd-o, a aruncat-o în obrazul tatălui său, zicîndu-i: "Iată, mănîncă carnea fiicei tale!" El, mîniindu-se mai mult, a întins pe sfînta pe o roată de fier şi, aprinzînd foc sub dînsa, a poruncit să toarne pe trupul ei untdelemn fiert. Astfel, învîrtind roata, o trecea prin foc şi fecioara se frigea ca un peşte sau ca nişte carne de mîncare. Deci, nu era cu putinţă firii omeneşti şi mai ales celei femeieşti, să fie într-o muncă ca aceea; dar Dumnezeu îi ţinea viaţa roabei Sale şi o întărea pe dînsa, spre mărirea numelui Său cel Sfînt şi spre ruşinarea păgînilor.

Sfînta Hristina, fiind astfel muncită, slăvea pe Dumnezeu şi se ruga către El; iar sfinţii îngeri stăteau nevăzuţi înaintea ei, uşurîndu-i durerile. Apoi, fără de veste, ieşind o văpaie mare de foc, cu porunca lui Dumnezeu, s-a repezit la acei păgîni, care stăteau împrejur, şi a ars ca la o mie din ei. Urban, neştiind ce să-i mai facă ei, a poruncit să o arunce în temniţă. Sfînta rugîndu-se, i s-a arătat îngerul Domnului şi a tămăduit-o de răni, făcînd-o sănătoasă peste tot trupul şi i-a dat ei hrană pe care i-o adusese. Astfel s-a întărit muceniţa şi lăuda pe Dumnezeu.

După aceasta, tatăl ei a poruncit s-o arunce în mare; iar slujitorii, luînd pe roaba lui Hristos, au pus-o în corabie şi au dus-o departe de mal. Deci, legîndu-i o piatră mare de grumaz, au aruncat-o în apă. Dar sfînta, sprijinindu-se de mîinile Celui fără de trup, umbla pe ape ca pe uscat. Marea aceea i-a fost ei

scăldă-toarea Sfîntului Botez, pe care o dorea, şi un nor luminos a umbrit-o pe ea şi s-au auzit cuvinte de sus, grăindu-se deasupra ei, adică numele Preasfintei Treimi, după săvîrşirea Sfîntului Botez.

Ea a văzut pe Domnul arătîndu-i-se şi zicîndu-i cuvinte aducătoare de bucurie. Deci, ieşind la uscat, s-a arătat înaintea feţei tatălui său şi l-a înspăimîntat. Pentru că păgînul se mira şi se înspăimînta, văzînd pe sfînta fecioară, ieşind vie din mare. Văzînd el atîtea minuni, nu cunoştea puterile lui Dumnezeu, ci socotea că aceea este vrajă. Atunci el a poruncit s-o arunce în temniţă, vrînd ca a doua zi s-o taie pe dînsa. Dar în acea noapte, el însuşi a fost tăiat de coasa morţii. Iar sfînta a rămas vie în temniţă, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu.

După pieirea neaşteptată a lui Urban, a venit în locul lui un ighemon, cu numele Dion, căruia i s-a spus despre Hristina, care şedea în temniţă. Scoţînd-o pe dînsa şi punînd-o înaintea judecăţii sale, mai întîi se ispitea să înşele pe muceniţă cu îmbunări şi s-o departeze de Dumnezeu. Apoi, văzînd-o nestrămutată în sfînta credinţă, a muncit-o mult, bătînd-o, strujind-o cu unghii de fier şi arzînd-o cu foc. El, arzînd o tigaie de fier, a poruncit să întindă pe sfînta goală, silind-o să se închine idolului Apolon. Dar muceniţa petrecea statornică în mărturisirea preasfîntului nume al lui Iisus Hristos, iar pe idolul Apolon l-a sfărîmat cu rugăciunea. Cînd idolul a căzut şi s-a prefăcut în bucăţi, atunci a căzut la pămînt şi ighemonul Dion şi a rămas mort.

Diavolul care locuia în idol, sfărîmîndu-i-se capiştea, a răpit sufletul slujitorului său celui osîrdnic şi l-a făcut să vieţuiască în iad împreună cu el, iar pe sfînta muceniţă iarăşi a primit-o temniţa şi legăturile. Pătimirea fecioarei lui Hristos nu era fără de roade, căci poporul, văzînd nişte minuni ca acelea, slăvea pe Unul Dumnezeu, Iisus Hristos, şi au crezut în El ca la trei mii de suflete. Mulţi veneau la sfînta, care a fost ţinută în temniţă multă vreme, şi se învăţau de la dînsa, pînă ce a venit alt ighemon cu numele Iulian. Acela, scoţînd asemenea pe sfînta la judecată, i-a dat felurite munci. Mai întîi a aprins un cuptor mare, în care, arzînd trei zile focul, a aruncat în el pe muceniţă şi apoi l-a închis. Sfînta fecioară Hristina a petrecut în cuptorul acela cinci zile nearsă de foc, precum de demult tinerii cei din Babilon şi, şezînd ca într-o cămară, cînta, slăvind pe Dumnezeu; căci îngerii Domnului erau cu dînsa, udînd şi răcorind cuptorul.

După acele cinci zile, deschizîndu-se cuptorul, s-a aflat sfînta vie şi întreagă, neatinsă de foc cîtuşi de puţin şi se preamărea Dumnezeul creştinilor, iar păgînătatea se ruşina. Ighemonul acela, orbindu-se de răutatea diavolească, nu cunoştea puterile lui Dumnezeu, ci socotea vrajă o minune mare ca aceea. Deci, silindu-se să biruiască pe cea nebiruită, a chemat vrăjitorii şi fermecătorii, care ştiau să farmece şerpi, vipere şi scorpii şi să le dea drumul împotriva muceniţei, ca s-o omoare cu muşcăturile lor otrăvitoare; dar nici una dintr-însele n-au vătămat-o, deşi se tîrau şi se încolăceau împrejurul trupului ei. Fermecătorul cel mare stătea aproape şi întărîta cu şoptiri şi meşteşugiri pe acele tîrîtoare, ca să muşte pe fecioară. Dar toate acelea, din porunca lui Dumnezeu, s-au întors cu mînie spre acel vrăjitor şi îndată l-au omorît cu muşcăturile lor. Sfînta a zis către tîrîtoare: "Vouă, şerpilor, viperelor şi scorpiilor, vă poruncesc în numele lui Iisus Hristos, să vă duceţi fiecare la locul vostru şi să nu vătămaţi pe nimeni". Atunci îndată s-au risipit, ducîndu-se fiecare la locul său.

După un ceas, Sfînta Hristina s-a milostivit spre cel omorît şi, rugîndu-se Domnului, l-a înviat şi l-a făcut creştin. Dar nu numai pe acela, ci şi mulţi, căci, văzînd nişte minuni ca acelea preaslăvite, au crezut în Domnul. Ighemonul mîniindu-se, a poruncit să taie feciorescul piept al sfintei. Deci, tăindu-l, curgea din rănile ei lapte în loc de sînge. După aceea, i-a tăiat şi limba, care slăvea pe Hristos Dumnezeu. Dar muceniţa, chiar după tăierea limbii, vorbea bine. Ea, apucînd limba cea tăiată, a aruncat-o în faţa ighemonului şi, lovindu-l în ochi, i-a zis: "Păgîne, iată, mănîncă limba mea!" Ighemonul a orbit din lovitura aceea, iar sfînta binecuvînta pe Dumnezeu foarte mult, iar pe idoli şi slujitorii lor îi ocăra. Ighemonul, nesuferind să audă mai mult acele ocări şi mîniindu-se şi pentru orbirea ochilor săi, a poruncit s-o dea la moarte. Deci sfînta, fiind împunsă de ostaşi cu fiare ascuţite, şi-a dat cinstitul şi sfîntul ei suflet în mîinile Domnului său.

Astfel sfînta fecioară cea fără de prihană şi Marea Muceniţă a lui Hristos Hristina, prin care Domnul a făcut minuni cu puterea Sa cea mare, a pătimit de la trei cumpliţi muncitori; dar aceia n-au putut să

biruiască pe această singură fecioară. Un oarecare om din neamul ei, crezînd în Hristos, a luat pătimitorul ei trup şi l-a îngropat cu cinste. Acestea s-au făcut, împărăţind peste romani şi peste elini păgînul Sevir, iar peste noi stăpînind întotdeauna Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Policarp, arhimandritul Pecerscăi
(24 iulie)

Mult roditor, îmbunătăţit şi aducător de mult folos duhovnicesc a fost acest fericit şi vrednic de laudă, Policarp, fiindcă a adeverit acel cuvînt al lucrătorului ceresc, care zice: *Grăuntele de grîu, căzînd pe pămînt, de va muri, mult rod va aduce;* şi iar: *Cel ce petrece în Mine şi Eu într-însul, acela va face rod mult.*

Acest fericit, uitînd slava cea trecătoare şi chipul lumii acesteia şi luînd sfîntul chip îngeresc al călugăriei, s-a sălăşluit în mînăstirea ce străluceşte cu peşterile, ca într-un pămînt arat. El îşi omora trupul cu tot felul de nevoinţe pustniceşti şi totdeauna petrecea în Dumnezeu cu duhul. Aşa a făcut multe fapte vrednice de pocăinţă şi a arătat toate rodurile duhovniceşti din el: dragostea nefăţarnică spre Dumnezeu şi spre aproapele, bucurie pentru ştiinţa cea fără de prihană, pace după biruinţa tuturor patimilor, îndelungă răbdare în ispite şi în necazuri, bunătate în supunere către toţi, milostivire în umilinţă spre cei nevoiaşi, credinţă neîndoită în ascultarea poruncilor, adevăr în împlinirea făgăduinţelor, blîndeţe în mînie, înfrînare în lepădarea bucatelor, a băuturilor celor multe şi dulci şi a tuturor poftelor trupeşti. Căci toate rodurile acestea le crescuse Dumnezeu în acest fericit Policarp şi le sădise Sfîntul Simon, Episcopul Vladimirului şi al Suzdalului; că acela, fiindu-i rudenie după trup, nu voia ca şi după duh să se depărteze de la sine, ci, ca o bună rădăcină, se sîrguia să iasă din el ramură bună.

De aceea, cînd el a fost luat din sfînta Mînăstire Pecersca şi dus la scaunul episcopiei Vladimirului şi al Suzdalului, a luat cu el şi pe fericitul Policarp. Acolo, îndemnîndu-l spre urmarea vieţii celei îmbunătăţite, i-a spus cuvinte folositoare de suflet din citirea şi auzirea celor adevărate pe care le luase de la sfinţii cei mai dinainte fericiţii monahi ai Pecerscăi, cum s-au ostenit ei cu asprime şi atît au plăcut lui Dumnezeu, încît şi aici au strălucit prin nestricăciunea cea făcătoare de minuni a moaştelor lor, în semn de primire a cununei celei nepieritoare.

Fericitul Policarp, arîndu-şi pămîntul inimii sale prin ascultare şi primind acolo seminţele învăţăturii părinteşti, a rodit osteneli însutite. Dar nu numai el singur era mult roditor în bunătăţi, ci şi în toţi cei dreptcredincioşi, dorea să înrădăcineze aceeaşi aducere de roadă. Pentru aceea, toate nevoinţele acestor cuvioşi părinţi ai Pecerscăi, auzite de la fericitul episcop Simon şi plăcute lui Dumnezeu, pe acelea şi pe ale altora ce se mîntuiau, se sîrguia a le scrie spre folos, precum sînt vieţile cele minunate ale multor sfinţi. Deci, fiind lîngă acel fericit bărbat, le-a scris în scrisoarea sa către fericitul Achindin, arhimandritul Pecerscăi, care sînt puse în partea a doua a Patericului.

Însă, deşi fericitul Policarp s-a depărtat după aceea cu trupul de părintele şi povăţuitorul său, Simon, cînd s-a întors de la scaunul său iarăşi în Mînăstirea Pecersca, totuşi niciodată nu se depărta de faptele bune ale acelui sfînt bărbat; pentru că, înrădăcinîndu-se bine în inima sa învăţăturile lui cele mai dinainte, se nevoia spre păzirea şi creşterea lor. Dar Sfîntul Simon nu-l părăsea a-l învăţa şi aici, cercetînd prin scrisorile sale cele pline de învăţături insuflate de Dumnezeu şi de multe chipuri de fapte bune ale sfinţilor din Pecersca. Acea scrisoare avînd-o fericitul Policarp înaintea ochilor săi, toate cuvintele părinteşti le scria pe tăbliţa inimii sale şi, citindu-le cu mintea, le împlinea cu lucrul. Astfel, nevoindu-se cu asprime, s-a înălţat foarte mult la fapta bună.

După ce fericitul Achindin, arhimandritul Pecerscăi, a păstorit turma lui Hristos bine şi cu dumnezeiască plăcere, ajungînd la adînci bătrîneţi, după ostenelile cele de lungă vreme, s-a mutat la

Domnul la veşnica odihnă. Atunci în ceata cea aleasă de Dumnezeu a sfinţilor părinţi, nu era altul mai bătrîn şi mai iscusit în nevoinţe călugăreşti decît Policarp. De aceea, el a fost ales ca egumen al marii Lavre Pecersca, ca unul ce era vrednic şi în stare a ţine cîrma egumeniei sfintei lavre. Aceasta s-a întîmplat pe vremea lui Rostislav Mitislavici, marele domn al Kievului şi a mitropolitului Ioan al III-lea, care era al treilea după mitropolitul Clima, cel sfinţit cu capul Sfîntului Clement.

Deci, fericitul Policarp, luînd egumenia sfintei şi marii Lavre Pecersca, se sîrguia cu osîrdie să păzească toate rînduielile mînăstireşti cele aşezate de Cuviosul Teodosie, nebăgînd nimic străin înăuntru. El s-a arătat povăţuitor spre mîngîiere, precum trebuia la acea lavră făcătoare de minuni, cu care foarte mult se împodobea, căci pretutindeni strălucea slava de buna ei rînduială. În vremea ocîrmuirii acestui fericit Policarp, mulţi domni din cei de neam bun şi puternici, folosindu-se de dînsul, se îndemnau spre multe fapte bune, încît, lăsîndu-şi prealuminatele lor scaune, doreau să vieţuiască împreună cu dînsul. Acest lucru s-a adeverit la pomenitul domn al Kievului, Rostislav Mitislavici, pentru că acel domn iubitor de Hristos, folosindu-se prea mult de îmbunătăţitul chip al fericitului Policarp şi-a aşezat în sine o faptă bună ca aceasta: în Sfîntul şi Marele Post, în toate sîmbetele şi duminicile, punea pe vremea prînzului la masa sa, 12 monahi împreună cu al 13-lea, pe fericitul arhimandrit Policarp. Şi astfel, ospătîndu-i, nu-i lăsa să plece deşerţi; iar el în toate duminicile se împărtăşea cu dumnezeieştile Taine, udîndu-şi faţa cu lacrimi, cu multe oftări şi suspinări ale inimii, încît toţi, văzîndu-l într-o umilinţă ca aceea a inimii, nu se puteau opri de la lacrimi.

După ce se sfîrşea Sfîntul şi Marele Post, acelaşi domn iubitor de Hristos, în Sîmbăta lui Lazăr, chema pe toţi fericiţii stareţi, cei cu sfîntă podoabă a Pecerscăi şi, ospătîndu-i pe toţi cu vrednicie şi dîndu-le milostenie, îi trimitea cu cinste. El chema din toate mînăstirile pe fraţi şi-i ospăta, dar mai mult mîngîia pe fraţii Pecerscăi, căci foarte mult iubea viaţa îmbunătăţită a acestora; şi mai ales a fericitului Policarp, povăţuitorul lor, care urma cu totul celor mai mari povăţuitori ai Pecerscăi, lui Antonie şi Teodosie. De aceea, el de multe ori zicea fericitului Policarp să-l primească în călugărie la mînăstirea sa. Dar fericitul îi grăia: "Blagoslovite domn, Dumnezeu v-a poruncit, ca aşa să fiţi, dreptate să faceţi, cu judecată dreaptă să judecaţi şi întru închinarea Crucii să staţi cu neclintire".

Voievodul Rostislav îi răspundea lui: "Sfinte părinte, domnia acestei lumi nu poate să fie fără de păcat. Deci, de acum m-am amărît şi m-am obosit cu grijile cele de toate zilele; de aceea aş voi ca, cel puţin la bătrîneţile mele, să mă fac monah şi să slujesc lui Dumnezeu, şi unor împăraţi şi domni ca acestora să le rîvnesc, care, umblînd pe calea cea îngustă şi cu necazuri, au aflat cereasca împărăţie". Fericitul Policarp, auzind acestea, a grăit: "Frate, iubitor de Hristos, de doreşti aceasta din inimă, să fie voia lui Dumnezeu!" Însă, voievodul, cu toate că n-a apucat să-şi îndeplinească dorinţa, cu adevărat - fiind aprins de faptele bune ale acestui sfînt -, o dorinţă ca aceasta din inimă avea şi spre aceasta cu dovedire s-a osîrduit.

Pe cînd el s-a îmbolnăvit în Smolensca şi a poruncit să-l ducă la Kiev, Rognida, sora lui, văzînd pe fratele său foarte slab, îl ruga, zicîndu-i: "Să rămîi aici în Smolensc şi te voi îngropa în biserica cea zidită de tine!" Dar el i-a zis: "Să nu faci aceasta nicidecum. De sînt slab, să mă duci la Kiev şi de mă va lua Dumnezeu pe drum, să-mi pună trupul în împărăteasca zidire, în mînăstirea Sfîntului Teodor. Iar de-mi va ridica Dumnezeu boala aceasta şi-mi va da sănătate, făgăduiesc că mă voi face monah în Sfînta Mînăstire Pecersca, la fericitul Policarp". După aceasta, boala lui îngreunîndu-se foarte mult şi fiind aproape acum de moarte, a grăit preotului Simon, părintele său duhovnicesc: "Ai să dai seama lui Dumnezeu de aceasta, fiindcă m-ai oprit să fiu călugărit în Mînăstirea Pecersca de acel sfînt bărbat. Căci eu cu adevărat doream să nu-mi socotească Domnul păcat, deoarece nu mi-am săvîrşit făgăduinţa". Şi astfel şi-a dat fericitul sfîrşit.

Deci, prin atîtea fapte bune, acest pururea pomenit domnitor, a fost început şi pricină de mîntuire la foarte mulţi, întărindu-se duhovniceşte din viaţa cea plină de nevoinţă şi din vorbele cele de Dumnezeu insuflate ale Cuviosului Părintelui nostru Policarp, care a egumenit cu vrednicie, pe vremea domniei lui Rostislav, în Sfînta Lavră făcătoare de minuni a Pecerscăi, care, nu numai pe fraţi, ci şi pe oamenii mireni cei numiţi cu numele lui Hristos, îi trăgea prin lucrarea faptelor bune, spre urmarea sa şi îi povăţuia la calea pocăinţei şi a mîntuirii. Astfel a ocîrmuit păstoria cea încredinţată lui de Dumnezeu, vieţuind mulţi

ani şi s-a mutat către Domnul la adînci bătrîneţi, în ziua de 24 iulie, la praznicul sfinţilor răbdători de chinuri domni ai Rusiei, Boris şi Gleb. Iar monahii, îngrijindu-i trupul lui, l-au îngropat cu cinste cu sfinţii părinţi.

După moartea Cuviosului Policarp a fost tulburare în mînă-stire, căci după acest stareţ nu puteau să-şi aleagă lor alt egumen. Că deşi mulţi din fericiţii stareţi de atunci erau vrednici de o treaptă ca acesta, dar nici unul nu voia să o primească, pentru smerenie şi linişte, judecîndu-se pe dînşii a fi mai bine în supunere şi a se nevoi în singurătate; pentru ca, comoara lor cea îmbună-tăţită pe care o cîştigaseră prin multe osteneli, să nu se risipească cu grija şi cu tulburarea, care s-a obişnuit a se atinge de cei mai mari. De aceea era mare necaz şi mîhnire între fraţi, pentru că nu se cădea ca o turmă ca aceea să rămîie nici un ceas fără păstor.

Deci, bătîndu-se a doua zi în toacă, s-au adunat toţi fraţii în biserică şi au început a face rugăciuni către Dumnezeu, către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu şi către Sfinţii Părinţi Antonie şi Teodosie, chemînd în ajutor pe povăţuitorul lor, pe fericitul Policarp cel adormit. Ei îl rugau pe el să-i încredinţeze, de este plăcut Domnului, cînd îi vor cere semn de la dînsul, despre adevăratul ocîrmuitor în locul său; Deci, acest lucru minunat s-a făcut, căci toţi într-o gură au zis: "Să mergem la Vasile, cucernicul preot din Ştecaviţa, ca el să ne fie egumen şi ocîrmuitorul rînduielilor monahiceşti a mînăstirii Pecersca". Deci, mergînd cu toţii, s-au închinat preotului Vasile şi i-au zis: "Noi, toţi fraţii şi monahii din mînăstirea Pecersca ne închinăm ţie şi voim să te avem părinte şi egumen". Iar preotul Vasile, fiind în mare uimire, s-a închinat înaintea lor şi a zis: "Sfinţilor părinţi, eu nici călugăria n-am luat-o asupra mea, iar pentru egumenie de ce v-aţi gîndit la un prost ca mine?" Şi certîndu-se mult cu dînşii şi ei silindu-l prin rugăminte, li s-a făgăduit lor. Atunci ei luîndu-l, s-au dus cu el în mînăstire.

Deci, într-o zi de vineri, a venit la călugăria Părintelui Vasile, Prea Sfinţitul Nichifor, mitropolitul Kievului şi de Dumnezeu iubitorii episcopi: Lavrentie Turovschi, Nicolaie Poloţchi şi toţi preacinstiţii egumeni. Astfel, el a fost călugărit de mîna Prea Sfinţitului Nichifor şi a fost povăţuitor şi păstor bun al monahilor din sfînta mînăstire Pecersca, după fericitul Policarp. Deci, cu rugăciunile şi urmarea vieţii Cuviosului Policarp, era tuturor chip de toate faptele bune, întru slava şi cinstea cerescului povăţuitor şi începătorul păstorilor, Domnul Dumnezeu şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, împreună cu cel fără de început al Lui Părinte şi cu preasfîntul, bunul şi de viaţă făcătorul Duh, Căruia I se cuvine, de la toată făptura, neîncetată mărire şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Adormirea Sfintei şi Dreptei Ana, Maica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (25 iulie)

Sfînta Ana, care a fost bunica după trup a Domnului nostru Iisus Hristos, se trăgea din seminţia lui Levi. Ea era fiica Mariei şi a preotului Mathan, care a preoţit pe timpul împărăţiei Cleopatrei şi a lui Sapor, împăratul perşilor, mai înainte de împărăţia lui Irod Antipa. Preotul Mathan a avut trei fete: Maria, Sovia şi Ana. Pe cea dintîi a măritat-o în Betleem şi a născut pe bunica Salomeea; pe cea de-a doua a măritat-o tot în Betleem şi a născut pe Elisabeta, soţia preotului Zaharia şi mama Înaintemergătorului; iar pe cea de a treia, adică pe Sfînta Ana, a măritat-o în pămîntul Galileei şi a născut pe Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos. De aceea bunica Salomeea, Elisabeta şi Sfînta Maria, sînt fete de trei surori.

Sfînta Ana, după ce a născut pe izbăvitoarea a toată lumea, după ce a înţărcat-o şi după ce a dăruit-o Bisericii, ca pe un dar fără de prihană lui Dumnezeu Atotţiitorul, vieţuind cealaltă vreme a vieţii sale în post, rugăciuni şi faceri de bine către cei lipsiţi, s-a dus în pace către Domnul.

Sfînta Diaconiţă Olimpiada
(25 iulie)

Sfînta Olimpiada a fost numită după numele maicii sale. Ea s-a născut în Constantinopol din părinţi slăviţi şi de neam mare. Tatăl ei a fost unul din cei mai renumiţi senatori, Anusie Secundul, iar maica sa a fost fiica slăvitului Avlavie eparhul, care se pome-neşte în minunile arhiereului lui Hristos, Nicolae. Acela, în zilele Marelui Constantin, era întîiul după împărat. Deci, Olimpiada, fiica lui Avlavie, a fost mai întîi logodită cu Consta, fiul cel tînăr al Marelui Constantin, care a luat împărăţia Romei celei vechi după tatăl său. Dar el fiind ucis mai înainte de nuntă, ea a fost dată după Arsac, împăratul Armeniei, dar nici cu acela n-a trăit multă vreme şi a rămas văduvă. Deci, însoţindu-se cu senatorul cel mai sus zis, Anusie Secundul, a născut pe Sfînta Olimpiada, care neavînd încă vîrsta desăvîrşită, părinţii au logodit-o cu un tînăr de bun neam, fiul lui Nevredie eparhul.

Nunta lor fiind îndelungată şi trecînd 12 luni, mirele a murit, iar Olimpiada a rămas fecioară văduvă. Deci, chiar dacă cu anii era desăvîrşită, n-a voit să se mai logodească cu alt mire, ci a dorit ca să petreacă toate zilele vieţii sale în feciorie şi în întreagă înţelepciune. Murindu-i părinţii, ea a rămas moştenitoarea multor bogăţii şi averi fără de număr. Dar pe toate le-a încredinţat lui Dumnezeu şi cu mînă darnică le-a împărţit celor ce aveau trebuinţă: bise-ricilor, mînăstirilor, vieţuitorilor în pustie, bolniţelor, caselor de săraci, caselor celor primitoare de străini, sărmanilor, văduvelor celor ce se primejduiau în sărăcie mare, la cei ce şedeau în temniţe şi în legături, la cei ce erau în surghiunie departe, într-un cuvînt, la toţi din nevoi le trimitea milostenie îndestulată, încît se umpleau de îndurările ei multe ţări. Ea însă petrecea în rugăciuni şi în postiri, omorîndu-şi trupul cu totul şi robindu-l duhului.

Pe vremea aceea împărăţea Teodosie cel Mare, tatăl lui Arcadie şi a lui Onorie. El, avînd o rudă cu numele Elpidie, voia să dea după dînsul pe fericita Olimpiada, deoarece era tînără şi foarte frumoasă. Ea însă nu voia. Împăratul a trimis la dînsa de multe ori, rugînd-o şi sfătuind-o să se însoţească cu Elpidie, rudenia lui. Ea nu voia nicidecum, deşi auzea oarecare îngroziri şi ştia că împăratul se porneşte spre mînie. Deci a trimis răspuns, zicîndu-i astfel: "Împărate şi domnul meu, dacă Dumnezeu ar fi voit să fiu în însoţire, atunci nu mi-ar fi luat pe bărbatul meu cel dintîi. Dar, de vreme ce ştia că nu-mi este de folos în viaţa aceasta să fiu cu bărbat, a dezlegat pe bărbat din viaţa cea împreună cu mine şi pe mine m-a eliberat din jugul cel greu al însoţirii, punînd în mintea mea jugul Său cel bun".

Împăratul, mîniindu-se, a poruncit eparhului cetăţii să ia toată averea ei în stăpînirea sa, iar pe ea s-o păzească pînă ce va împlini 30 de ani. Eparhul, nu atît din porunca împăratului, cît din îndemnul lui Elpidie, îi făcea atîta necaz şi strîmtorare, încît nu numai că nu-i lăsase nimic din averea sa, dar chiar pe ea o ţinea sub stăpînirea lui. Pentru că n-o lăsa să vorbească nici cu arhiereii cei plăcuţi lui Dumnezeu, nici să se ducă la biserică. El făcea aceasta, ca ea, supărîndu-se, să se ducă după bărbat. Ea însă, bucurîndu-se mai mult, mulţumea lui Dumnezeu.

După cîtăva vreme, Sfînta Olimpiada a scris împăratului astfel: "Împărătească milă şi cuvioasă datorie mi-ai făcut mie, stăpîne al meu, poruncind altuia să rînduiască şi să păzească sarcina mea cea grea, de care mă îngrijeam. Dar îmi vei face o mai mare facere de bine, dacă vei porunci pristavului să împartă toate averile mele bisericilor, săracilor şi celor neputincioşi, ca să pot scăpa de slava deşartă, nedînd singură, şi să nu fiu cu grijă pentru fireasca bogăţie, tulburîndu-mă pentru averile pămînteşti care pier repede".

Împăratul, citind acea scrisoare a ei şi socotind singur în sine, a poruncit să-şi stăpînească ea singură averile, pentru că auzise de viaţa ei îmbunătăţită, petrecută în mare înfrînare şi în aspră omorîre de sine, fiind plăcută lui Dumnezeu. Ea nu mînca nimic din animalele care se tăiau, nici nu intra în baie. Iar cînd avea trebuinţă să se spele pentru curăţenia trupească, atunci intra cu o cămaşă într-un vas plin cu apă caldă şi astfel se spăla. Ea, nu numai de slujnicile care îi slujeau, se ruşina, dar şi de sine însăşi, nevoind să se uite la goliciunea trupului său.

Pentru o înţelepciune ca acesta şi cinstită viaţă a sa, Sfînta Olimpiada, de ale cărei fapte bune se minunau şi arhiereii, a fost înălţată la bisericeasca slujbă a diaconiei de Preasfinţitul Patriarh Nectarie, făcînd-o diaconiţă. Ea slujea Domnului cu celelalte sfinţite diaconiţe în cuvioşie şi dreptate, întocmai ca Sfînta Ana, văduva cea din Evanghelie, care nu ieşea din biserică, slujind ziua şi noaptea cu post şi rugăciuni.

Viaţa fericitei Olimpiada era atît de neprihănită, încît nici vrăjmaşii nu puteau să găsească vreo pricină asupra ei. Pentru că vrăjmaşii care duşmăniseră pe Sfîntul Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului, erau vrăjmaşi şi nevinovatei roabe a lui Hristos. Cel mai mult, Teofil, Patriarhul Alexandriei, s-a mîniat asupra ei, pentru că ea primea cu mare cinste şi odihnea pe toţi monahii străini, care veneau în Constantinopol, pe care el îi alungase din pustia Egiptului, slujindu-le din averea sa. Chiar şi pe Teofil, ea îl odihnise mai înainte de multe ori şi îl cinstea cu daruri; despre aceasta se scrie pe larg în viaţa Sfîntului Ioan Gură de Aur.

Dar el, mîniindu-se împotriva ei, pe de o parte, pentru monahii cei zişi mai înainte, iar pe de alta, pentru Sfîntul Ioan Gură de Aur, se ispitea cu cuvinte hulitoare şi cu pricini nedrepte s-o necinstească. Însă nimeni nu credea învrăjbitoarele lui minciuni şi clevetiri, de vreme ce toţi o ştiau pe dînsa că este cu viaţă curată şi sfîntă.

Această roabă adevărată a lui Hristos, despre a cărei laudă străbătuse slava prin toate bisericile, a făcut asemenea samarinea-nului din Evanghelie, care, pe omul cel rănit de tîlhari şi nebăgat în seamă de trecători, l-a pus pe dobitocul său şi l-a dus în casa de oaspeţi, avînd purtare de grijă pentru dînsul. Ea a fost adăpostire tuturor celor care nu aveau unde să-şi plece capetele; a fost purtătoare de grijă cu osîrdie pentru cei săraci şi bolnavi, pentru cei vătămaţi de răni, aruncaţi pe uliţe şi părăsiţi de toţi şi, pe drept cuvînt, a fost o adevărată mamă duhovnicească şi lucrătoare a tuturor faptelor de milostivire. Cîtă avere nu cheltuia ea cu facerile de bine, dînd la săraci în toate zilele: aur şi argint, haine şi hrană, şi la cei scăpătaţi toate cele de trebuinţă! Dar toate acestea nu este cu putinţă a le spune.

Sfînta Olimpiada făcea mult bine şi arhiereilor care veneau la Constantinopol pentru trebuinţele lor, împlinindu-le nevoile lor cu toată îndestularea. Ea a slujit bine din averea sa şi Sfinţitului Amfilohie, Episcopul Iconiei, şi lui Optim al Pontului. Iar mai înainte a slujit şi Sfîntului Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu, care fusese arhiereu în Constantinopol, înaintea lui Nectarie; lui Petru al Sevastiei, fratele Marelui Vasile; şi lui Epifanie al Ciprului, dăruindu-le din destul aur, argint şi podoabe bisericeşti. Iar lui Optim, care a murit în Constantinopol, i-a închis ochii cu mîinile sale.

Dar nu numai sfinţilor şi bărbaţilor celor îmbunătăţiţi, ci şi clevetitorilor şi învrăjbitorilor le făcea faceri de bine, precum lui Antioh, episcopul Ptolemaidei, lui Acachie al Veriei, lui Severian al gavalilor şi celor asemenea. Ea era fără de răutate, dîndu-se lui Dumnezeu cu totul. Drept aceea, averile pe care le avea, nu le socotea ca ale sale, ci ale lui Dumnezeu. Sfîntul Ioan Gură de Aur o cinstea ca pe o mare roabă a lui Dumnezeu şi o iubea cu dragoste duhovnicească, precum altădată Sfîntul Apostol Pavel iubea pe Persida, despre care scria: *Sărutaţi pe Persida cea iubită, care mult s-a ostenit pentru Domnul*. Sfînta Olimpiada nu a făcut mai puţin decît Persida, ostenindu-se mult pentru Domnul, căci slujea sfinţilor cu mare credinţă şi dragoste fierbinte.

Cînd Sfîntul Ioan Gură de Aur a fost izgonit din scaunul său, fără de vină şi cu judecată nedreaptă, fericita Olimpiada cu celelalte diaconiţe au plîns foarte mult. Sfîntul Ioan, la cea din urmă ieşire a sa din biserică, a intrat la locul de botez şi a chemat pe fericita Olimpiada cu Pentadia, pe Procla şi Salvina, diaconiţele care şi-au împodobit fecioria lor cu bunătăţi alese, şi le-a zis: "Apropiaţi-vă aici, fiicelor, şi ascultaţi-mă pe mine, căci precum văd acum, cele lucrate pentru mine au ieşit la sfîrşit. Însă şi eu acum am săvîrşit alergarea mea şi socotesc că de acum n-o să mai vedeţi faţa mea. Dar vă rog să nu vă despărţiţi de Biserică pentru episcopul pe care îl vor pune în locul meu, ori după nevoie, ori cu sfatul cel de obşte; ci să vă supuneţi lui ca şi lui Ioan. Pentru că Biserica nu poate să fie fără de episcop, şi astfel veţi primi de la Dumnezeu mila Sa. Pomeniţi-mă şi pe mine în rugăciunile voastre!"

Ele, plîngînd, au căzut înaintea lui cu feţele la pămînt. Apoi sfîntul a plecat în calea rînduită lui, în surghiun. După izgonirea lui, aprinzîndu-se biserica cea sobornicească şi arzînd o mare parte a cetăţii, atunci cei ce au fost prietenii Sfîntului Ioan erau cercetaţi de eparhul cetăţii dacă sînt vinovaţi pentru focul acela, ca şi cum dînşii ar fi pus foc bisericii. Atunci Sfînta Olimpiada a răbdat pentru acea năpastă, ca şi cum ea ar fi fost pricinuitoarea acelei arderi. Deci, au adus-o la judecată şi au întrebat-o cu groază, pentru că eparhul era cumplit şi fără de omenie. Dar, deşi nu s-a dovedit vina ei, însă acela a judecat cu nedreptate, ca Olimpiada să dea o sumă mare de aur pentru pricina arderii, de care ea nu era vinovată.

După aceasta, sfînta a părăsit Constantinopolul şi s-a dus la Cizic. Însă vrăjmaşii nu i-au dat pace nici acolo, ci, osîndind-o la izgonire, au surghiunit-o în Nicomidia. De acest lucru înştiinţîndu-se Sfîntul Ioan Gură de Aur, i-a scris o carte din surghiunia lui, mîngîind-o în necazurile ei. Fericita, petrecînd în surghiunie multă vreme şi răbdînd multe chinuri, s-a mutat către Domnul. După ce s-a sfîrşit din viaţă şi încă fiind neîngropat cinstitul ei trup, sfînta s-a arătat în vis episcopului Nicomidiei, zicîndu-i: "Să pui trupul meu într-o raclă de lemn şi să-l arunci în mare, ca să fie îngropat la malul unde va fi dus de valuri". Episcopul aşa a făcut. De aceea racla, fiind dusă de valuri, a ieşit la mal la un loc care se cheamă Brohti, unde era biserica Sfîntului Apostol Toma. Acolo s-a făcut înştiinţare de la Dumnezeu locuitorilor acelui loc, despre trupul Sfintei Olimpiada. Iar ei, ieşind la mal şi găsind racla cu trupul, l-au pus în biserica Apostolului Toma şi se dădeau tămăduiri de toate neputinţele.

După mulţi ani, năvălind barbarii, au ars biserica, iar moaştele sfintei au rămas nearse. Ei le-au aruncat în mare, iar acolo unde s-au aruncat moaştele, apele erau însîngerate. Dumnezeu înştiinţînd pe credincioşi de pătimirea roabei Sale, ei iarăşi au scos din mare moaştele cele făcătoare de minuni. De acest lucru aflînd Patriarhul Serghie, a trimis pe preotul Ioan şi i-a poruncit să aducă acele moaşte cu cinste la Constantinopol. Cînd preotul a ajuns la locul acela şi a ridicat sfintele moaşte, a curs dintr-însele mult sînge. Aceasta a fost la toţi de mare mirare, căci după două sute de ani, curgea sînge din oase uscate, ca dintr-un trup viu. Acele moaşte sfinte şi făcătoare de minuni, au fost duse în mînăstirea de fecioare, pe care a zidit-o Sfînta Olimpiada. Multe minuni se făceau la acele sfinte moaşte, pentru că toate bolile se tămăduiau şi diavolii se izgoneau cu rugăciunile Sfintei Olimpiada şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi slavă acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - Viaţa acestei sfinte este adunată din Lavsaiconul lui Paladie, din scrierea lui Nichifor, din cartea lui Sozomen şi din viaţa Sfîntului Ioan Gură de Aur, precum şi din ale cărţi.

Cuvioasa Fecioară Eupraxia
(25 iulie)

În zilele dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, se afla în Constantinopol un bărbat cu numele Antigon, care era rudă cu împăratul. El era preaînţelept în cuvinte şi în fapte, priceput în sfaturi şi totodată sfătuia pe împărat cele bune şi folositoare pentru binele împărăţiei. El avea obicei bun, era milostiv spre oameni, îndurat spre săraci şi dătător tuturor celor ce cereau. Împăratul îl iubea, nu numai ca pe o rudenie a sa, dar şi ca pe un sfetnic bun, dreptcredincios şi iubitor de Hristos. Antigon era aşa de bogat, încît, după împărat, nu mai era altcineva mai bogat decît dînsul.

Acela şi-a luat de soţie pe o fecioară frumoasă, de neam împărătesc, cu numele Eupraxia, dreptcredincioasă şi foarte temătoare de Dumnezeu. Ea alerga întotdeauna pe la sfintele biserici şi aducea rugăciunile sale Domnului cu lacrimi. Apoi dădea daruri multe şi scumpe bisericilor lui Dumnezeu, spre împodobirea celor sfinte ale Domnului. Această cinstită doamnă, însoţită cu Antigon, fiind plăcută lui Dumnezeu şi iubită împăratului şi împărătesei, a născut o pruncă, parte femeiască şi a numit-o pe ea tot cu numele său, adică Eupraxia. După naşterea ei, într-una din zile, Antigon a zis către Eupraxia, femeia sa: "Soţia mea, ştii că această viaţă este de puţină vreme şi bogăţiile acestei lumi deşarte nu sînt nimic, căci

viaţa omului abia ajunge pînă la 80 de ani. Dar bogăţia cea pregătită în ceruri, celor ce se tem de Dumnezeu şi petrec în veacurile cele fără de sfîrşit, este bogăţia cea mai mare. Noi însă ne lipsim de acele veşnice bunătăţi, legîndu-ne cu grijile cele lumeşti, fiind în înşelăciunea vremelnicelor bogăţii; deci în deşert ne cheltuim zilele noastre, necîştigînd nici un folos sufletelor noastre".

Eupraxia, auzind aceste cuvinte, a zis lui Antigon: "Ce porunceşti, domnul meu, să facem?" Antigon i-a zis: "Dumnezeu ne-a dăruit o fiică şi ajunge aceea singură; de acum să nu ne mai împreunăm, ci să petrecem aşa fără de păcat". Eupraxia, sculîndu-se, şi-a înălţat mîinile în sus, şi-a ridicat ochii spre cer şi a zis către bărbatul său: "Binecuvîntat este Dumnezeu, Care te-a adus pe tine întru frica Lui şi te-a povăţuit la cunoştinţa adevărului. Cu adevărat, domnul meu, eu de multe ori m-am rugat lui Dumnezeu să-ţi lumineze cugetul şi să dea minţii tale un gînd bun ca acesta, însă niciodată n-am îndrăznit să-ţi arăt dorinţa mea. Dar, de vreme ce singur ai început a-mi vorbi de aceasta, dă-mi voie să-ţi spun ceva". Antigon a zis: "Doamna mea, spune ce voieşti".

Eupraxia a grăit: "Domnul meu, ştii ce spune apostolul: *Că vremea este scurtă, iar cel ce are femeie, să fie ca cei ce n-au; cei ce se bucură de averi, să fie ca cei ce nu se bucură şi cei ce cumpără, să fie ca cei ce nu stăpînesc, pentru că chipul lumii acesteia trece*. Pentru aceasta să petrecem în viaţa aceasta de puţină vreme precum voieşti, ca să cîştigăm împreună viaţa cea nestricăcioasă în veci. Iar bogăţia pe care o avem acum, la ce ne este de trebuinţă? Oare o vom lua cu noi în mormînt? Deci, împarte-o la săraci cu scop bun, pentru ca hotărîrea noastră să nu fie fără de roadă". Antigon, auzind aceste cuvinte ale soţiei sale, a preamărit pe Dumnezeu şi a început a-şi împărţi averile sale la săraci. Cu soţia sa petrecea ca fratele cu sora, neamestecaţi în viaţa trupească şi în nedespărţită dragoste duhovnicească, plăcînd lui Dumnezeu cu un suflet şi cu un gînd.

Antigon îndreptîndu-şi viaţa în nişte fapte bune ca acestea, s-a mutat către Domnul, vieţuind numai doi ani cu soţia sa. Împăratul şi împărăteasa au plîns după dînsul, ca după o rudă a lor şi ca după un bărbat drept şi credincios. Lor le era milă de Eupraxia, care rămăsese văduvă de tînără. După îngroparea lui Antigon, împăratul şi împărăteasa mîngîiau pe Eupraxia pentru durerea ei. Ea, luînd pe fiica sa, a dat-o în mîinile lor şi, căzîndu-le la picioare, a zis către dînşii cu plîngere şi tînguire: "Dau pe săraca aceasta în mîinile lui Dumnezeu şi ale voastre, aducîndu-vă aminte de ruda voastră, Antigon. Deci, primiţi-o şi să-i fiţi în loc de tată şi mamă". Mulţi din cei ce stăteau acolo de faţă, auzind acestea, au lăcrimat, şi au plîns chiar împăratul şi împărăteasa.

Trecînd patru ani de la aceasta şi fata Eupraxia împlinind cinci ani, împăratul s-a sfătuit cu maica ei, ca s-o logodească cu un fiu de senator, copil de neam bun, făgăduind aceluia să aştepte pînă va ea veni în vîrsta. Deci, întărind cuvîntul, împăratul a poruncit Eupraxiei să ia daruri de la logodnic, ca semn de încredin-ţare a logodnei. Trecînd cîtăva vreme, unul din senatori a voit să ia de soţie pe văduva Eupraxia, fosta soţie a lui Antigon, şi a rugat pe împărăteasă prin nişte femei, ca în taină să sfătuiască pe Eupraxia să-l ia de bărbat. Împărăteasa a trimis femei la văduva Eupraxia, sfătuind-o să se mărite după bărbatul care doreşte s-o ia.

Ea, auzind de un sfat ca acesta, a plîns şi a zis către femeile care veniseră la dînsa: "Amar va fi vouă în veacul ce va să fie, că mă sfătuiţi unele ca acestea, pe mine, care m-am făgăduit lui Dumnezeu să vieţuiesc în curăţia văduviei. Deci, depărtaţi-vă de la mine, voi, care grăiţi cele potrivnice voinţei mele". Femeile, plecînd de la dînsa cu ruşine, au spus împărătesei. Împăratul, aflînd de aceea, s-a mîniat pe împărăteasă şi a certat-o, zicîndu-i: "Ai făcut un lucru ce nu ţi se cade. Oare aşa se cade unei împărătese creştine? Aşa te-ai făgăduit lui Dumnezeu să împărăţeşti în dreapta credinţă? Aşa pomeneşti pe Antigon, iubitul nostru prieten şi sfetnicul cel folo-sitor? Femeia lui, care a petrecut puţină vreme cu dînsul, încă de cînd trăia cu el se învoise şi îşi alesese viaţă curată pentru Dumnezeu, iar tu o sileşti acum a se întoarce la viaţa cea lumească?"

Atunci împărăteasa s-a umplut de mare ruşine din cuvintele acelea şi a stat vreo două ceasuri negrăind nimic, ca o piatră fără de glas. Deci, nu era puţină nelinişte între împărat şi împărăteasă, pentru Eupraxia. Auzind Eupraxia acestea, s-a umplut de mare mîhnire, faţa îi slăbise şi se întrista pînă la moarte. Deci s-a

gîndit să plece din Constantinopol în taină şi, plîngînd cu amar, a zis către fiica sa, Eupraxia: "Fiica mea, în Egipt avem avere multă, să mergem acolo ca să vezi cîştigurile tatălui tău şi ale mele. Pentru că toate acelea sînt ale tale". Astfel, luînd pe fiica sa împreună cu puţine slugi şi slujnice, a ieşit în taină din cetate şi s-a dus în Egipt. Ea petrecea acolo căutîndu-şi averile şi umbla prin Tebaida cea dinlăuntru cu slugile şi cu iconomii săi şi, cercetînd bisericile şi mînăstirile bărbăteşti, făcea multe daruri şi milostenii, împărţind mult aur şi argint.

Acolo, aproape de cetate, era o mînăstire de fecioare, avînd o sută treizeci de monahii, despre care oamenii povesteau lucruri mari şi minunate şi plăcute lui Dumnezeu, pentru că nici una dintre ele nu gusta vin, nici untdelemn, nici struguri şi nici vreun fel de poame. Unele dintr-însele, intrînd în mînăstirea aceea din copilărie, nu văzuseră niciodată vreun fel de poame. Hrana lor era pîine cu apă, linte şi verdeţuri, dar şi acelea fără untdelemn. Unele mîncau odată pe zi, adică seara; altele, a doua zi; iar altele a treia zi primeau puţină hrană. Odihnă şi spălare nu-şi făceau nici un fel. Cît despre baie nici vorbă nu era, pentru că nu sufereau nici să audă de goliciunea trupului; iar cuvîntul baie era la dînsele de ocară, de ruşine şi de rîs. Pentru somn, ele aveau fiecare cîte un sac de lînă aşternut pe pămînt. Sacul era lung de trei coţi şi lat de un cot. Pe acela se odihneau puţin. Hainele lor erau făcute din păr, lungi pînă la pămînt, încît le acopereau picioarele. Ele se osteneau pe cît puteau fiecare după puterea sa.

Cînd se întîmpla de se îmbolnăvea vreuna, nu primea nici un fel de buruiană ca doctorie; ci răbda boala cu mulţumire, primind-o ca o mare binecuvîntare de la Dumnezeu şi de la El singur aştepta ajutor. Nici una dintr-însele nu ieşea afară pe porţile mînăstirii, nici nu vorbea cu cei ce veneau. Numai portăriţa primea toate întrebările şi răspunsurile, căci toată sîrguinţa lor era să vorbească numai cu Dumnezeu prin rugăciunea minţii. De aceea şi Dumnezeu le asculta rugăciunile lor, făcînd multe semne printr-însele şi dînd tămăduiri de toate bolile celor ce alergau acolo. Fericita Eupraxia, cea văduvă, a iubit acea mînăstire foarte mult, pentru viaţa minunată a acelor monahii şi mergea acolo adeseori cu fiica sa, aducînd la biserică lumînări şi tămîie.

Odată, a zis către egumena şi către celelalte surori mai bătrîne: "Voiesc să fac la mînăstirea voastră puţină milostenie, 20 de litre de aur, ca să vă rugaţi lui Dumnezeu pentru mine, pentru fiica mea şi pentru Antigon, tatăl ei cel mort". Dar egumena, care era diaconiţă, cu numele Teodula, i-a răspuns, zicînd: "Doamna mea, aceste roabe ale tale n-au trebuinţă de aur, nici doresc averi, pentru că ele le-au defăimat în lumea aceasta, ca să se învrednicească a se îndulci cu bunătăţile cele veşnice; de aceea nu voim să avem nimic pe pămînt, ca să nu cădem din bogăţiile cereşti. Dar ca să nu te mîhnim pe tine, adu-ne puţin untdelemn în candelele bisericii, lumînări şi tămîie, şi pentru acestea vei lua plată de la Domnul". Eupraxia a făcut aşa şi a rugat pe egumena şi pe toate surorile să se roage pentru Antigon, bărbatul ei, cum şi pentru fiica sa".

Într-una din zile, Eupraxia, mergînd după obicei la mînăstirea aceea, egumena, pornind ca din Duhul lui Dumnezeu către fiica ei, a zis: "Doamna mea, Eupraxia, iubeşti această mînăstire şi pe aceste surori?" Ea a răspuns: "Da, doamnă, vă iubesc pe voi!" Egumena a zis: "Dacă ne iubeşti, apoi să petreci cu noi în acest chip monahicesc". Prunca a zis: "Cu adevărat, de nu s-ar mîhni maica mea, apoi n-aş ieşi din locul acesta". Egumena a zis: "Spune-mi adevărat, pe cine iubeşti mai mult, pe noi sau pe logodnicul tău?" Copila a răspuns: "Eu pe el nu-l cunosc, dar pe voi vă cunosc şi vă iubesc. Deci, spuneţi-mi şi voi mie, pe cine iubiţi mai mult? Pe mine sau pe Acela, pe Care Îl numiţi logodnic?" Egumena a zis: "Noi te iubim pe tine şi pe Hristosul nostru". Eupraxia a zis: "Şi eu vă iubesc pe voi şi pe Hristosul vostru!"

Eupraxia, maica sa, şedea şi vărsa multe lacrimi, ascultînd cuvintele cele cu bună înţelegere ale fiicei sale, iar egumena asculta cu dragoste cuvintele ei şi se mira că, fiind copilă şi neavînd încă şapte ani împliniţi, răspundea aşa de cuminte. Atunci maica sa, umplîndu-se de jale, a zis către fiică: "Vino, fiica mea, să mergem acasă, căci acum este seară". Prunca a zis: "Eu voi rămîne aici cu stăpîna mea". Dar egumena i-a zis: "Mergi cu maica ta acasă, căci nu vei putea petrece aici. Aici nici o copilă nu poate să vieţuiască, decît numai cele ce s-au făgăduit lui Hristos". Ea a întrebat: "Unde este Hristos?" Egumena, veselindu-se, i-a arătat cu degetul icoana Mîntuitorului.

Copila, alergînd, a sărutat icoana Lui şi, întorcîndu-se spre egumenă, a zis: "Şi eu mă făgăduiesc lui Hristos şi de acum nu mă voi mai duce cu maica mea, ci voi rămîne cu voi". Egumena a zis: "Fiică, nu ai pe ce dormi şi nu vei putea sta aici". Copila a zis: "Pe ce dormiţi voi, pe aceia voi dormi şi eu". Deci, apropiindu-se noaptea, maica şi egumena amăgeau pe copilă în tot chipul ca să iasă din mînăstire şi să meargă acasă, dar nimic n-au sporit, nevrînd deloc să iasă de acolo. Atunci egumena a zis către dînsa: "Fiică, de vei voi să rămîi aici, ţi se cade să înveţi Psaltirea şi să posteşti pînă seara, ca şi celelalte surori". Copila a răspuns: "Voi posti şi voi învăţa carte, numai lăsaţi-mă să rămîn aici!" Atunci egumena a zis către maica copilei: "Doamna mea, las-o pe ea aici, pentru că văd că darul lui Dumnezeu a strălucit întrînsa; iar faptele cele drepte ale tatălui ei, viaţa ta cea curată, rugăciunile părinteşti şi binecuvîntarea Domnului o vor duce la viaţa veşnică".

Atunci Eupraxia cea de bun neam, sculîndu-se şi punînd pe fiica sa înaintea icoanei Mîntuitorului, şi-a ridicat mîinile în sus şi a zis cu lacrimi: "Doamne, Iisuse Hristoase, îngrijeşte Tu de copila aceasta, căci pe Tine Te-a dorit şi s-a dat pe sine Ţie!" Apoi, întorcîndu-se către copilă, i-a zis: "Fiica mea, Eupraxia, Dumnezeu, Care a întărit munţii cei nemişcaţi, Acela să te întărească pe tine întru frica Lui". Zicînd acestea a dat-o în mîinile egumenei, plecînd şi bătîndu-se în piept, încît toate monahiile plîngeau împreună cu dînsa; astfel a ieşit din mînăstire, încredinţînd lui Dumnezeu pe fiica sa.

A doua zi dimineaţă, venind iarăşi la mînăstire, egumena a luat pe fecioara Eupraxia, a dus-o în biserică şi, făcînd rugăciune, a îmbrăcat-o pe ea în schima monahală, fiind de faţă mama ei. Apoi mama sa, văzînd-o pe ea astfel, şi-a ridicat mîinile spre cer şi a început a se ruga lui Dumnezeu pentru dînsa, zicînd: "Împărate cel veşnic, Care ai început într-însa lucrul cel bun, săvîrşeşte-l Tu. Dă-i ei să umble după voia Ta cea sfîntă, ca să cîştige milă de la Tine, Făcătorul ei, care s-a aruncat spre Tine din tinereţe". Apoi a zis către fiică: "Fiica mea, iubeşti haina monahicească?" Copila a răspuns: "Da, pentru că am auzit de la maica egumenă şi de la celelalte monahii, că această haină o dă Hristos celor ce-L iubesc pe El ca semn de logodire". Maica sa a mai zis: "Fiică, Hristos, Căruia te-ai logodit, să te facă pe tine vrednică cămării Sale!"

Zicînd aceasta, a sărutat pe fiica sa, pe egumenă şi pe toate surorile şi a ieşit din mînăstire. După aceea a înconjurat celelalte mînăstiri ale pustiei din părţile Egiptului, de prin cetăţi şi de prin locuinţele săracilor, dînd, tuturor lipsiţilor şi celor ce aveau trebuinţă, din averile sale. Pretutindeni străbătea slava acestei fericite văduve, Eupraxia, pentru faptele cele bune şi pentru milosteniile cele multe, încît a ajuns şi la auzul împăratului Teodosie cel Mare şi a oamenilor lui. Deci, minunîndu-se toţi de o viaţă ca aceasta a ei, slăveau pe Dumnezeu, Care a întărit-o pe ea. Despre dînsa s-a zis că nu mînca peşte, nici nu gusta vin, ci postea în toate zilele pînă seara tîrziu. Ea primea hrană pustnicească foarte puţină, linte sau verdeţuri şi cu adevărat, tuturor era de mirare o înfrînare ca aceasta a ei în mijlocul îndestulărilor celor îmbelşugate.

Trecînd cîţiva ani, egumena mînăstirii, chemînd pe Eupraxia, femeia cea îmbunătăţită, i-a zis în taină: "Doamna mea, un lucru voiesc să-ţi spun, dar să nu te tulburi". Ea i-a zis: "Spune-mi, doamna mea, ceea ce voieşti". Egumena i-a zis: "De voieşti să rînduieşti ceva pentru fiica ta, rînduieşte degrabă, pentru că am văzut în vis pe bărbatul tău, Antigon, stînd în slavă mare înaintea Domnului Hristos şi Îl ruga să-ţi poruncească ţie să ieşi din trup şi de acum să fii cu dînsul, ca să te îndulceşti cu el de aceeaşi slavă de care s-a învrednicit pentru viaţa sa cea îmbunătăţită".

Dreptcredincioasa femeie, auzind acestea, nu numai că nu s-a tulburat, dar s-a bucurat foarte mult, pentru că dorea şi ea să se dezlege de trup şi să treacă la Hristos. Deci, îndată a chemat pe fiica sa, care se făcuse de doisprezece ani, şi a grăit către dînsa: "Eupraxia, fiica mea, pe mine mă cheamă Hristos, după cum mi-a spus maica egumenă. Deci, apropiindu-se ziua sfîrşitului meu, toată averea mea şi a tatălui tău o dau în mîinile tale, ca s-o rînduieşti cu dreaptă credinţă şi astfel să moşteneşti împărăţia lui Dumnezeu". Fecioara Eupraxia a început a plînge, zicînd: "Amar mie, că sînt străină şi săracă".

Iar maica sa a grăit către dînsa: "Fiică, ai pe Hristos tată şi logodnic, deci nu eşti străină, nici săracă. Ai maică în locul meu pe egumenă, decît numai să te sîrguieşti a săvîrşi ceea ce ai făgăduit lui Hristos. Teme-te de Dumnezeu, cinsteşte pe surori, slujindu-le cu smerenie şi să nu gîndeşti în inima ta niciodată

că eşti de neam împărătesc, zicînd: "Se cade ca ele să-mi slujească mie, iar nu eu lor!" Fii smerită, ca să te iubească Dumnezeu; fii săracă pe pămînt, ca să te îmbogăţeşti în cer. Toate le ai în mîinile tale şi de va fi trebuinţă mînăstirii de vreo avere, dă cît va trebui. Roa-gă-te pentru tatăl tău şi pentru mine, ca să aflăm milă de la Dumnezeu şi să ne izbăvim de muncile cele veşnice". Fericita Eupraxia, sfătuind pe fiica sa acestea, a treia zi s-a mutat către Domnul şi a fost îngropată în mînăstirea aceea.

Împăratul, auzind că Eupraxia, soţia lui Antigon, a murit, a chemat pe senatorul acela, cu al cărui fiu era logodită fecioara Eupraxia, şi i-a spus de dînsa că a intrat în mînăstire şi s-a lepădat de lume. Acela a rugat pe împărat cu dinadinsul ca să trimită degrabă la dînsa şi să-i poruncească să vină la Constantinopol la logodnicul său fără zăbavă, ca să se săvîrşească nunta. Împăratul a făcut îndată aceea. Mireasa lui Hristos, Eupraxia, luînd scrisoarea împăratului şi citind-o, a rîs. Apoi, şezînd, a scris împăratului, astfel: "Stăpîne împărate, aşa îmi porunceşti mie, ca să las pe Hristos şi să mă însoţesc cu un om stricăcios şi muritor, care astăzi este, iar mîine îl mănîncă viermii? Să nu-mi fie mie a face aceasta şi acel om să nu te mai supere pe măriata, deoarece eu m-am logodit cu Hristos şi nu este cu putinţă ca să-L mint. Deci, mă rog stăpînirii tale, adu-ţi aminte de părinţii mei şi ia toate averile lor şi le împarte sfintelor biserici, la mînăstiri, la săraci, la văduve şi la sărmani, iar pe robi şi roabe liberează-i. Porunceşte celor ce chivernisesc averile părinteşti, să ierte toate datoriile celor datori şi rînduieşte bine toate, ca un stăpîn al meu; iar eu să fiu fără de grijă şi fără împiedicare cînd slujesc Hristosului meu, Căruia m-am încredinţat cu tot sufletul. Stăpîne împărate, tu şi împărăteasa ta rugaţi-vă Domnului pentru mine, roaba voastră, ca să mă facă vrednică slujbei Sale celei dulci".

Eupraxia, scriind cu mîna sa o scrisoare ca aceasta, a pecetluit-o şi a dat-o trimisului. Acela, întorcîndu-se în Constantinopol, a dat împăratului scrisoarea Eupraxiei, iar el a citit-o împreună cu împărăteasa şi, vărsînd multe lacrimi de umilinţă, s-au rugat lui Dumnezeu pentru Eupraxia. A doua zi, împăratul a chemat pe toţi boierii şi pe tatăl tînărului acela cu care fusese logodită Eupraxia şi a poruncit să citească scrisoarea ei înaintea tuturor.

Auzind toţi, s-au umplut de lacrimi şi au zis: "O, împărate, cu adevărat fecioara este neam cu tine, fiică bună a părinţilor celor buni: Antigon şi Eupraxia, ramură sfîntă a rădăcinii celei sfinte". Atunci toţi într-un glas au slăvit pe Dumnezeu. Tatăl logodnicului n-a mai îndrăznit să zică nimic împăratului despre Eupraxia. Deci, împăratul a rînduit bine toate averile, care rămăseseră de la părinţii ei, împărţindu-le la biserici şi la săraci şi făcînd toate după dorinţa sa. După aceea nici el n-a mai trăit mult şi s-a dus către Domnul.

Eupraxia începuse a se nevoi mai cu osîrdie, slujind lui Dumnezeu mai presus de măsura sa. Cînd şi-a ales viaţa cea aspră, era de doisprezece ani. Drept aceea, la început mînca numai odată pe zi, seara; apoi a început a posti pînă la a treia zi. Ea se ostenea slujind surorilor cu toată sîrguinţa, făcînd toate cu smerenie: mătura casa stareţei şi celelalte chilii, punea surorilor aşternuturile, aducea apă şi lemne în bucătărie, fierbea bucate şi spăla vasele. Cu un cuvînt, în toate slujbele mînăstirii nu era nimeni mai sîrguitoare decît dînsa.

În mînăstirea aceea, era obiceiul, că dacă se întîmpla vreunei surori vreo ispitire de la diavol, era datoare să spună îndată egumenei de aceea; iar egumena se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi să izgonească pe diavol de la sora aceea. Apoi le poruncea să adune pietre şi să le aştearnă sub aşternutul lor, pe care se odihneau şi deasupra aşternutului să presare cenuşă şi să se odihnească pe acelea zece zile. Drept aceea, într-o vreme, Eupraxia, fiind bîntuită în vis de oarecare nălucire, a adunat pietre sub aşternutul său de lînă, apoi l-a presărat cu cenuşă pe deasupra. Egumena, văzînd aceea, a zîmbit şi a zis către una din cele mai bătrîne: "Iată că şi această fecioară a început a pătimi supărare de la diavol!"

Deci, a început a se ruga pentru dînsa, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai făcut-o după chipul Tău pe roaba Ta, Eupraxia, şi i-ai poruncit să ia această rînduială monahicească, întăreşte-o în frica Ta şi păzeşte-o de asupririle vrăjmaşului". Apoi, chemînd pe Eupraxia la dînsa, i-a zis: "Pentru ce nu mi-ai zis de ispitirea diavolească care ţi s-a întîmplat şi ai tăinuit de mine?" Ea, căzînd înaintea picioarelor egumenei, a

răspuns: "Doamna mea, iartă-mă, că mi-a fost ruşine să-ţi spun". Egumena a grăit către dînsa: "Fiica mea, acesta este începutul luptei tale cu vrăjmaşul; îmbărbătează-te ca să-l biruieşti şi să te încununezi!"

După o vreme, Eupraxia, fiind supărată iarăşi de vrăjmaşul, a spus unei surori cu numele Iulia, care o iubea foarte mult pe dînsa şi o povăţuia la nevoie. Iulia i-a zis: "Eupraxia, doamna mea, nu tăinui aceasta de egumenă, ci spune-i ei precum se cade, ca să se roage pentru tine; pentru că ştiu de dînsa, că în tinereţile sale a răbdat multe ispite de la diavol. Mai ştiu de dînsa şi aceasta, că într-o noapte, ispitindu-se, a ieşit din chilie şi, stînd afară într-un loc deosebit, şi-a ridicat mîinile spre cer; şi a petrecut patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, nemîncînd, nici bînd, nici dormind, ci stătea şi se ruga lui Dumnezeu, pînă ce a biruit pe diavol. Şi noi toate sîntem ispitite de potrivnic, dar nădăjduim spre Hristos. Căci cu ajutorul Lui vom birui pe ispititorul nostru. De aceea, soră, nu te mira de aceasta, nici nu te tulbura; ci spune-i egumenei ceea ce ţi s-a întîmplat". Eupraxia, auzind acestea, a mulţumit Iuliei, zicîndu-i: "Să-ţi ajute Dumnezeu soră, că m-ai folosit pe mine şi mi-ai întărit sufletul. Cu adevărat voi merge şi voi spune egumenei celei mari, ceea ce mi s-a întîmplat". Iulia a zis: "Nu numai să-i spui, dar s-o şi rogi pe dînsa să se roage pentru tine şi să adauge la nevoinţa ta".

Deci, mergînd Eupraxia, a spus egumenei de acea ispită diavolească, iar egumena a zis către dînsa: "Nu te mira de aceasta, fiica mea, pentru că diavolul întrebuinţează toate armele şi se scoală împotriva noastră; dar nu te teme, ci stai cu bărbăţie şi cu mintea nemişcată, ca să nu te biruiască, pentru că mult ai să fii ispitită de el; dar tu nevoieşte-te ca să-l biruieşti şi vei lua de la Hristos, Mirele tău, cununile biruinţei. Adaugă la pustniceasca ta nevoinţă cît poţi să rabzi, căci cel ce se nevoieşte, ia darul. Însă, spune-mi fiică, cum posteşti?" Eupraxia a zis: "A treia zi primesc hrană". Egumena i-a zis: "Adaugă încă o zi la postirea ta, ca să mănînci a patra zi după apusul soarelui". Eupraxia a primit porunca aceea cu bucurie. Apoi, cînd era în vîrstă de douăzeci de ani, se întărea în virtutea trupească şi era frumoasă la vedere, ca una ce era cu adevărat de neam boieresc şi împărătesc. Dar, pătimind iarăşi ispitirea, i-a spus egumenei. Egumena i-a zis: "Nu te teme, fiica mea, căci Dumnezeu este cu tine!"

Într-un loc din mînăstire era o grămadă de pietre. Deci, egumena, vrînd să încerce ascultarea şi smerenia Eupraxiei şi s-o îndemne spre mai mare osteneală, i-a zis: "Vino, fiică, mută pietrele acestea de aici şi pune-le aproape de cuptor". Eupraxia îndată a început a căra pietrele acelea, între care erau unele pietre mari, pe care abia puteau doi oameni să le ridice, dar ea singură le ridica, le punea pe umeri şi le muta; căci era puternică cu trupul şi mai puternică cu ascultarea. Ea nici uneia dintre surori n-a zis: "Ajutaţi-mă că pietrele sînt grele sau că sînt flămîndă şi slăbesc", ci îşi îndeplinea porunca cu osîrdie. După ce a mutat toate pietrele acelea, trecînd cîteva zile, egumena i-a zis: "M-am gîndit că nu este bine ca pietrele acestea să fie aproape de cuptor; deci, mută-le la locul cel dintîi". Ea, ascultînd porunca, le-a mutat iarăşi la loc; astfel făcea cu sîrguinţă ceea ce i se poruncise.

Surorile s-au minunat, văzînd ascultarea, răbdarea şi iubirea ei de osteneală. Unele dintre cele tinere rîdeau, iar altele îi ziceau: "Întăreşte-te, soră Eupraxia, şi îmbărbătează-te!" Iar ea se ostenea, bucurîndu-se. Osteneala ei s-a îndelungat pînă la treizeci de zile, pînă ce egumena i-a poruncit să înceteze lucrul acela. Deci a trimis-o în pitărie la ascultare, unde făcea cu bucurie toate cele poruncite ei. Cernea făina în pitărie, frămînta aluatul şi cocea pîinea; uneori fierbea lintea în bucătărie şi tăia lemne; alteori slujea la masa surorilor, şi niciodată nu a cîrtit, nici nu s-a lenevit de vreun lucru, nici s-a lepădat sau n-a băgat de seamă; ci era ascultătoare, sîrguitoare şi răbdătoare la toate slujbele. Ea n-a lăsat niciodată pravila cea obişnuită de rugăciune, adică Miezonoptica, cîntarea Utreniei, a Ceasului întîi, a celui de-al treilea, a celui de-al şaselea şi a celui de-al nouălea; iar după cîntarea cea de seară, punea masa surorilor.

Diavolul a mai încercat odată s-o supere pe Eupraxia cu năluciri de noapte, căci i s-a arătat în vis, în chipul acelui tînăr cu care se logodise. Ei i s-a părut că vede pe acel tînăr, ca şi cum ar veni cu mulţi ostaşi şi s-o ia cu sila din mînăstire. Ea, fiind culcată pe pat şi dormind, a început a striga în somn, chemînd pe surori, ca să-i ajute şi s-o scape din mîinile aceluia ce o fura. Deci, surorile s-au trezit la strigătul ei şi, alergînd la dînsa şi, deştep-tînd-o, o întrebau de pricina strigării ei. Atunci ea le-a răspuns de înfricoşarea diavolească pe care a văzut-o în vis şi toate au început a se ruga pentru dînsa. După aceea, fiind iarăşi supărată de ispititorul, egumena i-a zis: "Fiica mea, Eupraxia, fereşte-te să nu-ţi slăbească diavolul

mintea, căci vei pierde osteneala. Mai rabdă încă puţină vreme, luptîndu-te bărbăteşte cu el, şi el va fugi de la tine". De asemenea şi Iulia zicea către dînsa: "Eupraxia, sora mea, dacă acum, cît sîntem tinere şi tari, nu ne vom lupta cu vrăjmaşul nostru ca să-l biruim, apoi la bătrîneţe cum îl vom birui?" Eupraxia a zis către dînsa: "Iulia, sora mea, viu este Domnul, că de-mi va porunci maica egumenă, nu voi gusta pîine toată săptămîna, pînă ce Domnul îmi va ajuta să biruiesc pe vrăjmaşul ce mă supără". Iulia a zis: "Adevărat este, sora mea, că eu nu pot să postesc atîta, iar tu bine faci că posteşti; pentru că nu este niciuna în această mînăstire care să poată petrece o săptămînă întreagă fără de hrană, afară de maica egumenă".

Deci, Eupraxia, mergînd la egumenă, a rugat-o ca să-i poruncească ei să primească astfel de post, adică să nu mănînce toată săptămîna. Egumena i-a zis: "Fiica mea, fă toate cele ce-ţi sînt cu putinţă. Dumnezeu, Care te-a făcut pe tine, să te întărească şi să-ţi dea biruinţă asupra diavolului!" De atunci Eupraxia a început a posti cîte o săptămînă întreagă, mîncînd numai Duminica, şi nedepărtîndu-se de la slujbele mînăstireşti, nici de la slujbele surorilor, încît toate se mirau de nevoinţele ei. Unele din surori ziceau: "Astăzi este un an de cînd căutăm să vedem pe Eupraxia şezînd vreodată, cel puţin chiar cînd mănîncă; dar n-am putut s-o vedem, decît numai atunci cînd se culcă să se odihnească". De aceea toate surorile o iubeau pe dînsa, că se ostenea şi se smerea aşa, fiind ea din sînge împărătesc. Pentru aceea se rugau lui Dumnezeu pentru dînsa, ca să-i dea putere şi mîntuire.

Între dînsele era o monahie cu numele Ghermana, despre care se spunea că este născută din părinţi robi şi săraci. Numai ea nu iubea pe cea iubită de toate, pe fericita Eupraxia, fiind împinsă spre zavistie de diavol. Într-o zi, acea monahie cu numele Ghermana, aflînd pe Eupraxia slujind singură în bucătărie, i-a zis în batjocură: "Eupraxia posteşte toată săptămîna, ca şi egumena, iar noi nu putem. Deci, ce vom face de ne va porunci egumena să postim şi noi aşa?" Grăit-a către dînsa Eupraxia: "Iartă-mă, că nu este aşa. Stăpîna noastră, maica egumena, ne-a poruncit ca fiecare după puterea sa să se nevoiască şi mie nu mi-a pus jugul acesta cu sila". Dar Ghermana, umplîndu-se de mînie, a zis: "Vicleano şi plină de toată răutatea, cine nu ştie că tu faci cu făţărnicie aceasta, spre arătare şi spre slavă deşartă, vrînd ca după moartea egumenei să ţi se dea ţie această cinste? Eu cred că niciodată nu te vei învrednici să fii mai mare peste noi!"

Atunci Eupraxia a căzut înaintea picioarelor ei, zicîndu-i cu smerenie: "Iartă-mă, doamna mea, că am greşit lui Dumnezeu şi ţie!" Egumena, înştiinţîndu-se de aceea, a chemat pe monahia Ghermana şi a început a o certa pe ea înaintea tuturor surorilor, zicîndu-i: "Roabă vicleană şi străină de Dumnezeu, ce rău ţi-a făcut ţie Eupraxia, de îi faci împiedicare în lucrarea ei cea plăcută Domnului? Deci, să fii străină de cîntarea bisericească şi de masa cea de obşte, ca o nevrednică". Eupraxia a rugat cu lacrimi pe egumenă să ierte pe Ghermana, dar n-a putut s-o înduplece pe ea pînă la treizeci de zile. După treizeci de zile, Eupraxia a luat pe Iulia şi a rugat pe surorile cele mai bătrîne, ca ele să roage pe egumenă să ierte pe monahia Ghermana. Egumena, chemînd pe Ghermana, i-a zis: "Ticăloaso, oare n-ai socotit în mintea ta cît de mare rău este să împiedici pe cineva de la alergarea cea îmbunătăţită? Nici la aceasta nu te-ai gîndit, că dînsa, fiind fiică de senator şi de neam împărătesc, s-a smerit şi s-a robit atît de mult pentru Dumnezeu, încît îţi slujeşte şi ţie ca uneia nevrednice?" Atunci toate surorile au început a ruga pe egumenă pentru Ghermana şi abia au înduplecat-o de a iertat-o. Deci, vrăjmaşa cea văzută a încetat o vreme din răutate.

Însă diavolul, nevăzutul vrăjmaş, nu înceta luptîndu-se împotriva Eupraxiei, mîniindu-se foarte mult asupra ei, ca cel ce se biruia de o smerenie ca aceea. Într-o noapte a adus asupra ei nişte năluciri mireneşti, încît foarte mult a tulburat-o cu acelea. Dar ea, simţind acel cumplit război al vrăjmaşului, care se înarmase asupra ei, a sărit jos din pat şi, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a ieşit din chilia sa. Ducîndu-se afară într-un loc deosebit, a stat şi şi-a întins mîinile sale spre cer şi, ridicîndu-şi ochii şi mintea în sus, stătea astfel, rugîndu-se ziua şi noaptea. Aşa a stat patruzeci de zile nemişcată ca un stîlp, nemîncînd, nici bînd, şi fără să vorbească cu cineva, nedormind şi nelăsînd mîinile în jos. Egumena, înştiinţîndu-se de la început, a venit la dînsa şi i-a zis: "Fiică, Dumnezeu să te întărească şi să-ţi dea răbdare". Eupraxia avea atunci de la naşterea ei douăzeci şi cinci de ani. Deci, stînd paisprezece zile, egumena şi surorile zîmbeau şi se veseleau, văzînd-o pe dînsa răbdînd astfel.

Sfîrşindu-se treizeci de zile, surorile au zis către egumenă: "Doamnă şi maică, precum vedem, Eupraxia voieşte să săvîrşească osteneala ta de patruzeci de zile, precum ai stat tu altădată tot aşa". Iar egumena a zis: "Să ne rugăm toate pentru dînsa, ca s-o întărească pe ea Dumnezeu". Deci, sfîrşindu-se cele patruzeci de zile, a mai stat după aceea încă cinci zile; apoi, slăbind, a căzut la pămînt, zăcînd ca o moartă. Adunîndu-se surorile, au dus-o pe ea în casă, dar nu puteau să-i mai îndoiae mîinile, pentru că erau înţepenite, şi nici nu putea să vorbească un cuvînt. Deci, aducînd egumena oarecare hrană, a lipit-o la gura ei, zicîndu-i: "Fiică Eupraxia, gustă în numele Domnului nostru Iisus Hristos". Atunci, îndată luînd în gură, a gustat şi a vorbit. Din aceasta luînd puţină putere, s-a sculat şi a dus-o pe ea în biserică, dînd mulţumire lui Hristos Dumnezeu, Care a întărit pe roaba Sa spre atîta nevoinţă. După aceasta, Eupraxia, primind cîte puţină mîncare, a început să se îndrepteze.

Din acea vreme, diavolul n-a mai putut să supere pe Eupraxia cu nălucirile sale şi cu ispite de patimi trupeşti, deoarece toate ispitirile lui au fost biruite de mireasa lui Hristos. Atunci el a început a socoti alte meşteşugiri împotriva ei, ca unul ce din început este ucigaş de oameni, vrînd să o piardă pe ea din viaţa aceasta. Astfel, într-una din zile, fericita Eupraxia s-a dus cu un vas la puţ să scoată apă, dar diavolul, cu voia lui Dumnezeu, apucînd-o, a aruncat-o în puţ. Şi, după cum singură a spus, a căzut cu capul în apă şi s-a apucat de funia de care era atîrnată găleata; deci a strigat, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi!" Apoi, dîndu-se de ştire că Eupraxia a căzut în puţ, surorile şi egumena au alergat şi au scos-o afară; iar ea, făcîndu-şi cruce, a zîmbit şi a zis: "Viu este Hristosul meu, iar tu, diavole, nu mă vei birui pe mine, nici îţi voi da ţie loc; că iată pînă în ziua de astăzi aduceam apă cu un vas iar de acum încolo voi începe a aduce cu două!"

Odată i s-a mai întîmplat ei că, tăind lemne pentru slujba bucătăriei, pe cînd a ridicat securea în sus ca să lovească lemnul, diavolul i-a împleticit mîinile şi, lovindu-se cu securea la picior, şi-a tăiat glezna şi şi-a făcut o rană mare de unde a curs mult sînge; deci, slăbind, a căzut la pămînt ca moartă. Atunci Iulia, văzînd aceea, s-a înspăimîntat şi, strigînd, a alergat la surori şi le-a spus că Eupraxia s-a tăiat la picior cu securea şi a murit. Surorile şi egumena, auzind aceasta, au venit şi, înconjurînd-o pe ea, plîngeau. Apoi, turnînd apă rece pe faţa ei şi, însemnînd-o cu semnul Sfintei Cruci, i-a zis: "Eupraxia, fiica mea, ce este aceasta? Scoală şi caută de vorbeşte cu surorile, că sînt în mare mîhnire pentru tine!" Ea, căutînd cu ochii spre ele, a zis către egumenă: "Nu plînge, doamna şi maica mea, că sufletul meu este încă în mine!"

Atunci egumena s-a rugat Domnului, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, vindecă pe roaba Ta, că mult pătimeşte pentru Tine". Apoi, învelindu-i piciorul cu un petec de lînă, a ridicat-o să o ducă în chilie. Eupraxia, căutînd şi văzînd lemnele, a zis: "Viu este Domnul că nu mă voi duce de aici, pînă ce nu voi aduna lemnele şi nu le voi duce la bucătărie!" Atunci Iulia a zis: "Le voi aduna eu, iar tu să mergi să te odihneşti". Însă Eupraxia n-a lăsat pe Iulia să adune lemnele, ci singură, umplîndu-şi braţele cu lemne, le ducea. Ea avea de suit multe trepte. Dar cînd Eupraxia s-a suit pe treapta cea mai de sus, diavolul i-a împiedicat picioarele şi, călcînd pe marginea hainelor ei, a făcut-o să cadă cu faţa în jos pe lemnele pe care le ţinea în mîini. Deci, i s-a înfipt o aşchie în faţă aproape de ochi.

Atunci Iulia, strigînd, a alergat la dînsa şi i-a zis: "Oare nu ţi-am spus să te odihneşti, că nu poţi să duci lemnele, iar tu nu m-ai ascultat!" Eupraxia a zis: "Nu te mîhni, soră, ci scoate binişor aşchia, căci ochiul meu, cu darul lui Hristos, este sănătos". Scoţînd lemnul, a curs mult sînge din rană; deci, egumena, luînd untde-lemn şi sare, şi făcînd rugăciune, i-a uns rana; şi Iulia a zis către Eupraxia: "Mergi, doamna mea, culcă-te pe patul tău şi odihneşte-te, iar eu voi sluji surorilor noastre". Eupraxia a zis: "Viu este Domnul meu, că nu mă voi odihni pînă ce nu voi săvîrşi ascultarea mea către surori". Deci toate surorile o rugau să se odihnească de durerile rănilor, dar n-a voit să se odihnească; ci stătea fierbînd bucatele, deşi îi curgea sînge din amîndouă rănile. Ea nu s-a odihnit pînă ce n-a slujit şi la masa surorilor. Deci, împlinindu-şi desăvîrşit slujba sa, a mers seara tîrziu de s-a culcat. Dumnezeu, văzînd marea ei răbdare, a tămăduit-o îndată şi a făcut-o sănătoa-să, iar diavolul crăpa de zavistie.

Odată, el s-a ispitit s-o piardă pe fericita Eupraxia; căci, suindu-se ea, pentru o trebuinţă oarecare, cu surorile la o chilie din catul al treilea, a aruncat-o pe ea jos, iar surorile care erau cu dînsa au alergat pe scară, pentru că li se părea că a murit, căzînd de la aşa înălţime. Dar ea, sculîndu-se de jos fără vătămare,

mergea spre dînsele; iar ele o întrebau: "Oare nu ţi s-a întîmplat nimic?" Ea a răspuns: "Eu nu ştiu cum am căzut şi cum m-am sculat". Atunci toate au preamărit pe Dumnezeu, că a păzit-o de la moarte.

Altădată, fierbînd verdeţuri pentru surori, cînd a voit să ia căldarea de pe foc, diavolul i-a împiedicat picioarele şi a căzut, iar căldarea cu mîncarea cea fiartă s-a prăvălit peste faţa ei. Iulia, care slujea împreună cu dînsa, a strigat că Eupraxia s-a opărit. Deci, s-au adunat toate surorile care erau în apropiere; însă, Eupraxia, sculîndu-se degrabă, a zis zîmbind către Iulia: "Ce ai făcut, soră, că ai tulburat în zadar pe surori şi pe egumenă?" Şi toate au văzut faţa ei sănătoasă, neavînd nimic. Egumena s-a uitat în căldare şi a văzut fiertura care rămăsese pe fund, încă clocotind, şi a zis către Eupraxia: "Nu s-a atins de tine fiertura?" Ea a răspuns: "Viu este Domnul, că pe faţa mea am simţit apă rece, iar nu fiartă". Egumena s-a minunat şi a zis: "Fiica mea, Dumnezeu să te păzească pînă la sfîrşit". După aceasta a zis către celelalte surori bătrîne: "Vedeţi voi că Eupraxia s-a învrednicit de darul lui Dumnezeu? Căci, căzînd din catul al treilea, n-a murit, iar fiertura, vărsîndu-se peste faţa sa, nu a vătămat-o!" Surorile au zis: "Vedem că Eupraxia este adevărata roabă a Lui şi Domnul o păzeşte, căci a ferit-o de atîtea ispite".

Multe femei mirence din cetăţile cele de aproape şi din satele dimprejur veneau la mînăstirea aceea, aducînd pe copiii lor bolnavi şi îndrăciţi. Pentru că Domnul, precum s-a zis mai înainte, dădea tămăduiri de boli şi izgonea diavolii cu rugăciunile egumenei şi ale surorilor care vieţuiau după Dumnezeu. Căci ele se adunau în biserică şi făceau rugăciuni împreună pentru orice fel de bolnavi, iar aceia cîştigau tămăduire şi se întorceau acasă sănătoşi. În mînăstirea aceea era o femeie îndrăcită, căci petrecea într-însa mai-marele duhurilor celor necurate, pe care o muncea cumplit din tinereţe. Din această pricină, acea femeie era legată cu lanţuri de mîini şi de picioare. Ea scrîşnea din dinţi, fluiera, făcea spume, răcnea foarte tare, încît toate se spăimîntau de glasul şi ţipătul ei.

De multe ori, egumena cu surorile cele bătrîne se rugau lui Dumnezeu în biserică să izgonească pe diavol din femeia aceea care pătimea, dar rugăciunea lor nu era auzită; căci, după rînduiala lui Dumnezeu, acel lucru se păzea spre mai mare minune şi spre arătarea Sfintei Eupraxia, mireasa lui Hristos, precum se va arăta mai la urmă. Atît de mult o muncea acel diavol, încît nimeni nu putea să se apropie de ea. Ea era legată într-o casă de dedesubt, de un stîlp, iar hrana şi băutura i se dădeau de departe. Astfel se lega vasul cu mîncare de un băţ lung, puneau pîine, bob şi orice fel de verdeţuri, şi-i dădeau. Ea, de multe ori, apucînd vasul şi băţul, le arunca în faţa celor ce i le aduceau. Aşa a fost ţinută în mînăstire multă vreme.

Într-una din zile, portăriţa, venind la egumenă, i-a spus că a venit o femeie plîngînd, avînd cu sine un copil în vîrstă de opt ani. Copilul este slăbănog, mut şi surd, şi cere rugăciuni pentru tămăduirea lui. Egumena, ştiind, din descoperirea lui Dumnezeu, că acum se dăduse Eupraxiei darul tămăduirii şi putere asupra duhurilor necurate, a chemat-o şi i-a zis: "Du-te şi ia pe copil de la maica aceea care stă dinaintea porţii şi adu-l aici". Ea, ducîndu-se şi văzînd pe copil foarte bolnav, slăbănog, mut şi surd, i-a fost milă de el şi a suspinat. Deci, însemnîndu-l cu Sfînta Cruce, a zis: "Fiule, Dumnezeu, Care te-a făcut pe tine, Acela să te tămădu-iască". Şi, luîndu-l de mîini, l-a dus la egumenă.

Copilul, fiind adus cu mîinile ei, îndată s-a tămăduit, a grăit şi a început a chema pe mama sa. Eupraxia, văzînd pe copilul care grăia, s-a spăimîntat şi l-a lăsat jos; iar copilul, sculîndu-se, a alergat la poartă, strigînd pe maica lui. Portăriţa s-a dus şi i-a spus egumenei. Drept aceea, egumena, chemînd pe mama acelui copil, a zis către dînsa: "Soră, pentru aceea ai venit, ca să ne ispiteşti pe noi, aducîndu-ţi copilul sănătos?" Maica copilului a răspuns: "Stăpîna mea, mă jur pe Domnul Hristos, că pînă în ceasul acesta, copilul meu nu grăia, nu auzea, nu lucra cu mîinile nimic, nici cu picioarele nu putea să umble". Atunci egumena a zis către acea femeie: "Cu darul lui Hristos, ai pe copilul tău sănătos; deci, du-te cu pace, slăvind pe Dumnezeu!"

Plecînd femeia cu pruncul său tămăduit, egumena a zis către Eupraxia: "Fiică, voiesc ca să hrăneşti cu mîinile tale pe acea soră care pătimeşte de îndrăcire în mînăstirea noastră, de nu te temi de ea". Eupraxia a zis: "Nu mă tem, doamna mea, şi ceea ce-mi vei porunci, voi face". Eupraxia, luînd un vas cu fiertură şi pîine, s-a dus la cea îndrăcită. Aceea îndată, scrîşnind din dinţi, s-a repezit la dînsa şi, apucînd vasul, voia să-l sfărîme. Iar Eupraxia, apucînd-o pe ea de mînă, i-a zis: "Viu este Domnul, că te voi arunca la pămînt

şi voi lua toiagul egumenei noastre şi te voi bate pe tine, ca de acum să nu mai faci neorînduieli". Femeia îndrăcită, văzînd că Eupraxia este mai tare decît dînsa, Domnul întărind pe roaba sa, a început a se teme şi a tăcut. Dar sfînta a început cu blîndeţe a o îndemna pe ea, zicîndu-i: "Şezi, sora mea, mănîncă şi bea şi nu te tulbura". Atunci ea, şezînd, a mîncat, a băut şi s-a odihnit.

Din acea vreme a început a nu-i mai da ei hrană de departe cu băţul, ci hrana o primea din mîinile Eupraxiei, minunîndu-se toate surorile. Cînd vreodată îndrăcita începea a se tulbura, a înnebuni şi a striga, surorile îi ziceau: "Taci, că vine Eupraxia la tine şi te bate cu băţul!" Atunci îndată îndrăcita se îmblîn-zea şi tăcea. Din această pricină, monahia Ghermana, cea mai sus pomenită, a fost cuprinsă iarăşi de zavistie şi zicea către celelalte surori: "Oare nu sînt alte surori care să ducă hrană celei îndrăcite afară de Eupraxia? Daţi-mi mie pîine, căci şi eu, asemenea, voi sluji celei îndrăcite ca şi Eupraxia!" Deci ea, luînd pîine şi linte, s-a apropiat de dînsa şi i-a zis: "Soră, primeşte aceasta şi mănîncă!" Dar cea îndrăcită a apucat-o pe ea cu tărie şi i-a rupt hainele de pe dînsa pînă la piele, scrîşnind împotriva ei cu dinţii. Deci, aruncînd-o cu faţa la pămînt, a stat pe ea şi a început a o muşca de grumaji şi de spate; apoi, făcîndu-se mare ţipăt şi nici una neîndrăznind să se apropie de dînsa, Iulia a alergat la bucătărie şi a zis Eupraxiei: "Pe Ghermana o omoară femeia cea îndrăcită!"

Atunci Eupraxia, alergînd, a apucat pe cea îndrăcită de mînă şi de grumaji şi a izbăvit pe Ghermana, fiind rănită şi însîngerată. Apoi, Eupraxia a zis către cea îndrăcită: "Oare ai făcut bine de ai rănit aşa de rău pe această soră?" Dar ea stătea scrîşnind din dinţi şi spumegînd, iar Eupraxia i-a zis: "Viu este Domnul, că din ceasul acesta, de vei mai face rău vreunei surori, nu te voi mai ierta; ci, luînd toiagul egumenei, te voi bate fără milă". Atunci ea, culcîndu-se a tăcut. A doua zi de dimineaţă, Eupraxia, mergînd să o cerceteze pe dînsa, a găsit-o dezbrăcată, cu hainele rupte şi, şezînd pe pămînt, îşi aduna gunoiul său şi-l mînca; fericitei Eupraxia i-a fost mare jale de ea şi a lăcrimat. Deci, a îmbrăcat-o pe ea într-o haină şi, aducîndu-i pîine şi apă, a hrănit-o şi a adăpat-o. După aceasta toată noaptea a petrecut-o în rugăciuni.

Dar Dumnezeu a descoperit egumenei rugăciunea ei, căci a doua zi a chemat-o pe ea şi i-a zis: "Fiică Eupraxia, pentru ce ai tăinuit înaintea mea rugăciunea ta, ce o faci pentru aceea care pătimeşte? De mi-ai fi spus mie, apoi şi eu m-aş fi ostenit împreună cu tine". Eupraxia a zis: "Iartă-mă, doamna mea, căci văzînd-o pe ea făcînd foarte urît, mi-a fost milă de dînsa". Atunci egumena a grăit către Eupraxia: "Fiică, am să-ţi spun ceva, dar păzeşte-te să nu te mîndreşti. Hristos ţi-a dat ţie putere asupra diavolilor şi asupra acestui diavol".

Eupraxia, auzind acestea, a căzut la pămînt şi şi-a presărat capul cu ţărînă şi striga, zicînd: "Cine sînt eu, ticăloasa şi plină de toată necurăţia, ca să izgonesc diavolul, pe care voi, atîţia ani rugîndu-vă, nu l-aţi putut izgoni?" Egumena a zis: "Fiica mea, pe tine te aşteaptă lucrul acesta, ca să se ştie că mare răsplătire este pregătită pentru tine în ceruri, deci să nu fii neascultătoare, ci să faci ceea ce ţi se porunceşte". Apoi s-a dus la biserică şi, aruncîndu-se cu faţa la pămînt înaintea icoanei Domnului nostru Iisus Hristos, a udat pămîntul cu lacrimi, cerînd ajutor.

Deci, fiind silită din porunca egumenei, s-a dus la cea îndrăcită, iar surorile toate mergeau în urma ei, vrînd să vadă ceea ce era să se facă. Deci, Eupraxia, apropiindu-se de aceea care pătimea, i-a zis: "Domnul nostru Iisus Hristos, Care te-a zidit, te vindecă!" Zicînd acestea, a făcut pe chipul ei semnul Sfintei Cruci. Iar diavolul, răcnind foarte tare, a zis: "O, ce mincinoasă şi spurcată este monahia aceasta. Iată că de mulţi ani am petrecut în femeia aceasta, dar nimeni nu m-a izgonit pe mine pînă acum, iar nebuna aceasta vrea să mă izgonească". Eupraxia a zis: "Nu te izgonesc eu, ci Hristos, Dumnezeul meu, Căruia m-am făcut mireasă!"

Atunci diavolul a strigat: "O, ce necurată eşti, nu voi ieşi din această femeie, fiindcă n-ai luat putere ca să mă izgoneşti pe mine". "Eu sînt necurată şi plină de toate spurcăciunile, precum şi tu mărturiseşti, însă, poruncindu-ţi Hristos, Dumnezeul meu, vei ieşi din aceasta; iar de nu vei voi să ieşi, apoi voi lua toiagul egumenei noastre şi te voi bate pe tine!" Dar diavolul, răspunzînd, nu voia să iasă. Eupraxia, luînd toiagul

egumenei, îl ameninţa pe el, zicînd: "Ieşi, că te voi bate pe tine". Diavolul a zis: "Cum voi putea ieşi, căci am făcut sfat cu dînsa şi nu pot să-l calc".

Sfînta a lovit cu toiagul de trei ori şi a zis: "Duh necurat, Domnul Hristos îţi porunceşte ţie să ieşi din zidirea lui Dumnezeu!" Însă diavolul, tînguindu-se, zicea: "Unde mă voi duce!" Sfînta a zis: "Du-te în întunericul cel mai din afară, în focul cel veşnic şi în muncile cele fără de sfîrşit, care ţi s-au pregătit ţie, tatălui tău, satana, şi tuturor care fac voia voastră". Iar surorile toate stăteau şi priveau de departe, neîndrăznind să se apropie. Dar, de vreme ce diavolul nu voia să iasă pentru că se împotrivea mult, Sfînta Eupraxia, căutînd către cer, a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, nu mă ruşina pe mine în ceasul acesta, ca să nu se bucure diavolul cel necurat!" Diavolul îndată, răcnind cu glas mare, a ieşit, iar femeia s-a făcut sănătoasă din ceasul acela. Apoi, luînd-o pe ea Eupraxia şi sculînd-o, a îmbrăcat-o cu o haină curată. Deci, ducînd-o în biserică, toate surorile împreună au dat slavă şi mulţumire lui Hristos Dumnezeu.

Sfînta Eupraxia, din ziua aceea, mai mult a început a se smeri, slujind tuturor surorilor ca o roabă. Iar cînd se aduceau copii neputincioşi la mînăstire, egumena îi trimitea la Sfînta Eupraxia, care, deşi nu voia, însă, supunîndu-se poruncii ei, îi tămăduia cu darul lui Hristos.

Cînd s-a apropiat vremea fericitului sfîrşit al Sfintei Eupraxia, egumenei i s-a arătat în vedenia visului descoperire de la Dumnezeu, că mireasa lui Hristos în curînd se va chema în cămara cea cerească. Deci s-a tulburat foarte mult de vedenia aceea, fiindu-i jale pentru despărţirea de dînsele a iubitei Eupraxia. După aceea, egumena a început a plînge şi nici uneia n-a voit să spună acea vedenie.

Bătrînele, văzînd-o pe ea mîhnită şi plîngînd, nu îndrăzneau să o întrebe pentru ce plînge aşa. Apoi singure, umplîndu-se de mîhnire pentru întristarea ei, s-au apropiat de dînsa, grăind: "Doamnă şi maica noastră, spune-ne nouă pentru care pricină eşti în astfel de întristare, pentru că şi inimile noastre s-au îndurerat văzîndu-te pe tine suspinînd?" Egumena a zis: "Nu mă siliţi, că pînă mîine nu vă spun". Bătrînele au zis către dînsa: "Maica noastră, viu este Domnul, de nu vei spune, cu mare mîhnire vei răni sufletele noastre". Egumena a zis: "Nu voiam să vă spun pînă dimineaţă, dar de vreme ce mă siliţi, am să vă spun. Eupraxia ne lasă pe noi, căci mîine se va duce din viaţa aceasta; dar nici una din voi să nu-i spuneţi, ca să nu se tulbure şi să nu ştie această taină pînă va veni ceasul ei". Egumena spunînd acestea, surorile au plîns mult pentru că toate iubeau şi cinsteau pe Eupraxia foarte mult, ştiind că este plăcută lui Dumnezeu şi adevărată roabă şi mireasă a lui Hristos; deci, socoteau că le este o mare pagubă a se lipsi de dînsa.

Plîngînd ele, una din surori, auzind plînsul bătrînelor şi înştiinţîndu-se de pricina plîngerii, a alergat la pitărie şi a aflat pe Eupraxia cocînd pîine şi împreună cu dînsa ostenindu-se şi Iulia. Deci a zis către Eupraxia: "Doamnă, să ştii că pentru tine plînge egumena cu bătrînele". Eupraxia şi Iulia s-au mirat de cuvîntul acesta şi stăteau tăcînd. Apoi Iulia a zis către Eupraxia: "Oare cel ce a fost altădată logodnicul tău, a rugat pe împăratul să te ia din mînăstire cu sila, şi pentru acestea se întristează doamna egumena şi bătrînele?" Sfînta a răspuns: "Viu este Domnul meu, Iisus Hristos, că, de s-ar aduna toate împărăţiile pămîntului, nu vor putea să mă silească pe mine, ca eu să las pe Hristos, Mirele meu; însă, doamna mea, Iulia, du-te şi înştiinţează-te, pentru ce este plînsul acela, pentru că sufletul meu s-a tulburat foarte mult".

Deci, Iulia, ducîndu-se, a stat lîngă uşă şi asculta cele ce vorbeau. Egumena spunea bătrînelor de acea vedenie, astfel: "Am văzut pe doi bărbaţi cinstiţi, îmbrăcaţi luminos, intrînd în mînăstire şi zicîndu-mi: "Lasă pe Eupraxia, căci îi trebuieşte Împăratului!" Şi iarăşi au venit doi bărbaţi luminoşi şi mi-au zis: "Ia pe Eupraxia şi o du pe dînsa la Împăratul!" Iar eu îndată, luînd-o pe dînsa, am plecat. Cînd am sosit la nişte porţi preaminunate, ale căror frumuseţi nu pot a le spune, acelea s-au deschis de la sine, am intrat înăuntru şi am văzut nişte palate nefăcute de mînă, pline de slavă nespusă şi un scaun înalt pe care şedea un Împărat prea- luminos. Deci, eu n-am putut să intru înăuntru, iar pe Eupraxia, luînd-o, au dus-o la Împărat. Ea, căzînd înaintea Lui, i s-a închinat şi a sărutat Preacuratele Lui picioare. Am văzut acolo întuneric, apoi strălucire de îngeri şi o mulţime de sfinţi, toţi stînd şi privind la Eupraxia. După aceasta am văzut pe Maica lui Dumnezeu, pe Preacurata Fecioară Maria, stăpîna noastră, care, luînd pe Eupraxia, i-a arătat o cămară preafrumoasă şi o cunună pregătită, strălucind cu slavă şi cu cinste şi am auzit un glas,

zicînd către dînsa: "Eupraxia, iată răsplătirea şi cununa ta! Deci, acum du-te, iar după alte zece zile să vii, ca să te îndestulezi de toate acestea întru nesfîrşiţii veci"".

Această vedenie a spus-o egumena bătrînelor, vărsînd lacrimi din ochi, şi le-a zis: "Iată, acum este a zecea zi de cînd am văzut această vedenie şi mîine dimineaţă Eupraxia va muri!" Iulia, auzind aceasta, a început a se bate în piept şi s-a dus la pitărie, plîngînd şi tînguindu-se. Eupraxia, văzînd-o plîngînd, i-a zis: "Te jur pe tine cu Fiul lui Dumnezeu, să-mi spui ce ai auzit şi pentru ce plîngi aşa!" Iulia a răspuns: "Plîng căci astăzi ne vom despărţi de tine, pentru că am auzit de la doamna noastră cea mare, că mîine te vei sfîrşi!" Eupraxia, cînd a auzit de aceasta, îndată a slăbit şi a căzut jos ca moartă. Iulia şedea lîngă dînsa şi plîngea. Apoi Eupraxia a zis către Iulia: "Dă-mi mîna, sora mea, şi spijineşte-mă; scoate-mă pe mine în lemnărie şi aşează-mă acolo". Iulia a făcut aşa.

Eupraxia, zăcînd la pămînt, plîngea, zicînd către Domnul: "Stăpîne, pentru ce Te-ai îngreţoşat de mine străina, care sînt în sărăcie şi pentru ce m-ai trecut cu vederea? Iată vremea în care eu puteam să mă ostenesc şi să mă lupt cu diavolul, dar Tu acum iei sufletul meu! Milostiveşte-Te, Doamne, spre mine, roaba Ta, şi lasă-mă măcar numai anul acesta, ca să plîng pentru păcatele mele, căci sînt fără de pocăinţă şi goală de fapte bune şi n-am nădejde de mîntuire. Căci în mormînt nu este pocăinţă, nici lacrimi şi nici morţii nu Te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici toţi cei ce se pogoară în iad, ci cei vii vor binecuvînta numele Tău cel sfînt! Dăruieşte-mi măcar un an, ca smochinului celui neroditor!"

Ea tînguindu-se astfel, a auzit-o una din surori şi, alergînd, a spus egumenei şi bătrînelor. Atunci egumena a zis: "Cine i-a spus cele grăite de noi şi a tulburat sufletul ei? Nu v-am poruncit eu, ca nici una să nu-i spuneţi această taină, pînă ce-i va veni ceasul? De ce aţi făcut aceasta, tulburînd-o mai înainte? Mergeţi şi aduceţi-o aici". Sfînta, fiind adusă, s-a aruncat la picioarele egumenei, zicînd: "Pentru ce nu mi-ai spus maica mea de sfîrşitul meu care s-a apropiat, ca să fi plîns păcatele mele? Iată, acum mă duc, neavînd nădejde de mîntuire, de vreme ce sînt străină de faptele cele bune; ci, miluieşte-mă, stăpîna mea, şi roagă-te lui Dumnezeu, să mă lase să mai vieţuiesc un an, ca să mă pocăiesc de păcatele mele; căci, ducîndu-mă fără de pocăinţă, nu ştiu care întuneric mă va cuprinde şi care muncă mă aşteaptă pe mine".

Egumena a zis către dînsa: "Fiica mea, Eupraxia, viu este Domnul, că nestricăciosul tău Mire, Hristos, te-a făcut vrednică împărăţiei cereşti şi ţi-a pregătit o cămară preafrumoasă şi cununa slavei celei veşnice". Apoi egumena a început a-i spune toată descoperirea care o văzuse pentru dînsa şi astfel i-a mîngîiat sufletul ei şi a făcut-o cu bună nădejde. Egumena o ruga să mijlocească la Dumnezeu pentru dînsa, ca s-o învrednicească şi pe ea de aceeaşi parte. Iar Eupraxia, zăcînd la picioarele egumenei, a început a slăbi cu trupul, căci mai întîi a început a căsca şi a tremura, apoi au cuprins-o frigurile. Egumena a zis către surori: "Luaţi-o şi duceţi-o în casa cea de rugăciune, pentru că vine ceasul ei!"

Deci, luînd-o, au pus-o în casa de rugăciune, iar surorile şedeau lîngă dînsa triste, plîngînd pînă seara. Seara, egumena a poruncit surorilor să mănînce şi doar Iulia să rămînă singură lîngă Eupraxia; pentru că aceea niciodată nu se depărta de dînsa. Iulia, închizîndu-se cu dînsa, a petrecut pînă dimineaţă. Ea se ruga de Eupraxia, zicînd: "Soră, să nu mă uiţi înaintea Domnului; să-ţi aduci aminte că am fost nedespărţită de tine pe pămînt, că te-am învăţat la citirea cărţilor şi că te-am îndemnat la nevoinţă. Deci, roagă pe Hristos, ca să mă ia şi pe mine cu tine!"

Sosind dimineaţa, egumena a văzut că Eupraxia este în răsuflările cele mai de pe urmă şi a trimis la surori, zicînd: "Să vină să sărute pe Eupraxia cu sărutarea cea din urmă, pentru că se sfîrşeşte!" Surorile, adunîndu-se, o sărutau plîngînd şi zicînd: "Soră, pomeneşte-ne şi pe noi în împărăţia lui Hristos!" Ea tăcea, neputînd să vorbească. Mai pe urmă de toate a venit la dînsa şi aceea pe care o izbăvise de muncire diavolească şi îi săruta mîinile, plîngînd şi zicînd: "Aceste sfinte mîini mult mi-au slujit mie, nevrednica lui Dumnezeu, şi cu ele s-a izgonit din mine diavolul care m-a muncit". Eupraxia nu-i răspundea. Egumena i-a zis: "Soră Eupraxia, nu miluieşti pe această soră şi nu-i răspunzi nimic, pentru că plînge aşa?"

Eupraxia, uitîndu-se spre sora aceea, i-a zis: "Soră, pentru ce mă osteneşti? Lasă-mă să mă odihnesc, că sînt aproape de sfîrşit. Însă, teme-te de Dumnezeu, că El te va păzi pe tine". Apoi, uitîndu-se la egumenă, a zis: "Maica mea, roagă-te pentru mine, că mare osteneală este sufletului meu în ceasul acesta". Egumena a început a se ruga pentru dînsa cu toate surorile. Cînd a sfîrşit rugăciunea şi a zis "Amin", Sfînta şi Cuvioasa mireasă a lui Hristos, Eupraxia, şi-a dat cinstitul şi sfîntul ei suflet în mîinile lui Dumnezeu, vieţuind treizeci de ani de la naşterea sa. Surorile, plîngînd mult după dînsa, au îngropat-o lîngă maica sa şi au preamărit pe Dumnezeu, că s-au învrednicit să aibă între dînsele o soră atît de plăcută Lui.

Iulia a petrecut nedepărtată de lîngă mormîntul ei trei zile, plîngînd şi tînguindu-se; iar a patra zi a venit la egumenă veselă şi bucuroasă şi i-a zis: "Maica mea, roagă-te pentru mine, că mă cheamă Hristos, pe Care L-a rugat fericita Eupraxia pentru mine, păcătoasa, ca să fiu împreună cu dînsa". Zicînd aceasta şi sărutînd pe toate surorile, într-a cincea zi s-a sfîrşit; şi a îngropat-o lîngă mormîntul Sfintei Eupraxia. După treizeci de zile, Cuvioasa egumenă Teodula diaconiţa, chemînd pe surori, le-a zis: "Să vă alegeţi o altă maică în locul meu, care să vă poată povăţui, pentru că pe mine mă cheamă Domnul, pe care Cuvioasa Eupraxia L-a rugat mult pentru mine, ca să mă rînduiască cu dînsa şi cu Iulia, că şi ele împreună s-au învrednicit cămării cereşti, la care mă duc şi eu acum".

Surorile toate s-au veselit pentru Eupraxia şi Iulia, că au intrat în bucuria Domnului lor, şi se rugau ca şi ele să se învrednicească de aceeaşi parte; iar pentru maica care le lăsa, plîngeau, şi şi-au ales pe una din surori, anume Teognia, ca să le fie egumenă. Apoi, chemînd-o egumena, a zis către dînsa: "Ştii bine toată rînduiala şi tipicul vieţii mînăstireşti. Te jur cu Preasfînta şi cea de o fiinţă Treime, să nu cîştigi la mînăstire averi, nici oarecare bogăţii, ca să nu întorci mintea surorilor spre grijile pămînteşti şi, pentru acelea, să se lipsească de cele cereşti; ci mai vîrtos, defăimînd toate cele vremelnice, să cîştige pe cele veşnice". Iar către surori a zis: "Ştiţi viaţa Sfintei Eupraxia, făceţi-vă urmă-toare ei, ca să vă învredniciţi părţii celei cu dînsa întru cămara cea cerească". Apoi, dînd tuturor sărutarea cea din urmă, a poruncit s-o ducă în casa de rugăciuni, să închidă uşile şi să nu intre la dînsa nici una pînă a doua zi. Surorile, intrînd a doua zi dimineaţă, au găsit-o sfîrşită întru Domnul şi, plîngînd, au îngropat-o lîngă Sfînta Eupraxia. Din ziua aceea n-au mai îngropat pe nici una în locul acela.

Multe minuni se făceau la cinstitele moaşte ale celor plăcute lui Dumnezeu; pentru că se dădeau tămăduiri de toate neputinţele şi se izgoneau diavolii, care strigau, zicînd: "O, Eupraxie, şi după moarte ne biruieşti şi ne alungi!"

Într-acest fel a fost petrecerea şi viaţa Cuvioasei Eupraxia, care s-a învrednicit slavei celei cereşti. Deci, să ne sîrguim şi noi să-i urmăm ei. Să cîştigăm smerenia, ascultarea, blîndeţea, iubirea şi osteneala, răbdarea, curăţia şi întreaga ei înţelepciune, ca şi noi, cu rugăciunile ei, să ne aflăm vrednici bunătăţilor veşnice şi bucuriei şi petrecerii cu cetele îngereşti şi să ne învrednicim a ne sătura de slava Domnului nostru Iisus Hristos, întru împărăţia Lui cea cerească, cu toţi sfinţii, întru nesfîrşiţii veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Macarie, egumenul mănăstirii de la Apele Galbene (25 iulie)

Plăcutul lui Dumnezeu, Macarie, cel numit cu numele fericirii, s-a născut în cetatea Novgorodului de Jos, din părinţi dreptcredincioşi şi temători de Dumnezeu. Tatăl său se numea Ioan, iar mama sa, Maria. El era vrednic de mirare, încă de cînd era la pieptul maicii sale; căci, fiind mic, cînd suna clopotul bisericii la Utrenie, se deştepta din aşternutul său şi plîngea ca un prunc înţelept şi, prin lacrimi - de vreme ce nu putea vorbi -, îşi arăta dorinţa, ca să-l ducă în biserică. El nu plîngea numai la Utrenie, ci şi la toată cîntarea bisericească cînd suna clopotul, iar în vremea cealaltă era blînd. Părinţii la început, neînţelegînd pricina plîngerii pruncului, se întristau. Dar odată, fiind un praznic oarecare şi sunînd clopotul de Utrenie,

pruncul a început să plîngă foarte tare, după obicei. Părinţii, voind să se ducă la biserică, ziceau între ei: "Dacă pruncul nostru n-ar plînge la sfînta biserică, l-am duce totdeauna la cîntările bisericeşti".

Deci, luîndu-l, l-au dus cu ei şi, îndată, cînd au intrat cu dînsul în biserică, pruncul a încetat a plînge. Sfîrşindu-se cîntarea bisericească, pruncul se bucura foarte mult şi zîmbea către maica sa. Căci, precum de demult, glasul Preacuratei Fecioare, venind spre Sfînta Elisabeta, a umplut de bucurie pe pruncul ce se purta în pîntecele maicii, pe Sfîntul Ioan Înaintemergătorul - precum zice Scriptura: *Glasul închinării tale fiind în urechile mele, saltă pruncul de bucurie în pîntecele meu* - tot asemenea era şi cu acest fericit prunc. Căci, imediat cum auzea glasul cîntării bisericeşti în urechile lui, plîngerea i se schimba întru bucurie; astfel, din acea vreme părinţii lui, înţelegînd pricina plîngerii pruncului, au poruncit, ca la fiecare cîntare bisericească, să-l ducă în biserică. Dacă vreodată nu-l duceau în biserică, iarăşi plîngea nemîngîiat, iar dacă îl duceau, se bucura; iar cînd se întorcea de la biserică, era vesel. Din aceasta au cunoscut părinţii lui, că în prunc este o dumnezeiască rînduială.

Venind el în vîrstă, a fost dat la învăţătura cărţii, în care, sporind degrabă cu darul lui Dumnezeu, s-a făcut foarte priceput, nu după măsura anilor săi tineri, ci mai presus, covîrşind pe vîrstnicii săi şi asemănîndu-se bărbaţilor celor mai desăvîrşiţi. Pentru că în anii săi copilăreşti, se arăta cu mintea şi obiceiul bărbatului celui mai desăvîrşit, nedîndu-se la jucăriile copilăreşti, ci în tăcere şi blîndeţe, lua aminte la învăţătura ce îi stătea înainte. Apoi în toate dimineţile umbla la biserică şi cu dulceaţă, ascultînd citirile şi cîntările bisericeşti, se aprindea cu duhul de dragostea lui Dumnezeu, din tinereţile sale deprinzîndu-se la obiceiul cel bun şi plăcut lui Dumnezeu. Pentru aceea el era iubit de toţi şi toţi spuneau pentru dînsul cîte un cuvînt proorocesc, cum că copilul acela avea să fie un bărbat plăcut lui Dumnezeu. Părinţii lui se bucurau de dînsul, ca de un mare dar dumnezeiesc şi mulţumeau lui Dumnezeu.

Copilul, văzînd rînduiala monahicească, o dorea foarte mult, Duhul Sfînt aprinzîndu-se în inima lui. Nespunînd nimănui dorinţa şi scopul său, a ieşit în taină din casa părintească şi s-a dus la o mînăstire de pe malul rîului Volga, care se numea Pecersca, şi care era la o depărtare de cetate ca la trei stadii. Ajungînd la sfînta mînăstire, a rugat pe arhimandrit să-l primească în rînduiala monahicească.

Pe atunci era arhimandrit Dionisie, care după aceea a fost episcop al cetăţii Suzdal. Acela, văzînd pe copil tînăr, l-a întrebat de unde este şi din ce neam. Dar el spunea că este din altă cetate, fără neam, orfan şi sărac şi că doreşte să slujească lui Dumnezeu. Arhimandritul, văzînd pe copil că este priceput şi cunoscînd că este vas ales al Sfîntului Duh, l-a primit şi după cîtăva vreme l-a îmbrăcat în chipul îngeresc. Apoi, ducîndu-l în chilia sa, i s-a făcut lui povăţuitor şi învăţător. Deci, fericitul Macarie, îndeplinindu-şi dorinţa, a început a se nevoi cu toată osîrdia, împlinind toate faptele bune care se cuvin monahilor şi plăcînd lui Dumnezeu întru toate şi povăţuitorului său ca Însuşi lui Hristos, asemenea şi fraţilor. Făcînd el toată ascultarea cu smerenie şi blîndeţe şi păzind tăcerea cu nerăutate, s-a arătat de la început a fi desăvîrşit monah şi bun nevoitor.

Deci, după plecarea lui de acasă, tatăl şi maica lui l-au căutat pretutindeni; dar, negăsindu-l, s-au mîhnit foarte mult, pentru că nu se pricepeau unde s-ar fi ascuns. Ei socoteau că ori vreo fiară l-a mîncat, ori de oameni răi este dus sau ucis sau a pierit în alt chip, şi pentru aceasta se tînguiau nemîngîiaţi. După trei ani, s-a întîmplat lui Ioan, tatăl lui Macarie, că s-a întîlnit cu un monah oarecare din mînăstirea aceea, cu care avea cunoştinţă şi care venise în cetate pentru trebuinţa mînăstirească; şi i-a spus lui mîhnirea sa pentru fiul cel pierdut şi timpul în care a dispărut. Atunci monahul a zis lui Ioan: "Mi se pare că în acea vreme, mai înainte cu trei ani, a venit în mînăstirea noastră un copilaş frumos la chip şi bun la fire, cu îmbrăcăminte proastă, pe care, primindu-l arhimandritul, l-a călugărit. El este acum în mînăstire, unde se nevoieşte în călugărie şi în fapte bune, sporind mai mult decît toţi, iar numele lui este Macarie".

Auzind Ioan acestea, i s-a rănit inima ca de o săgeată şi, plîngînd cu umilinţă, a alergat la mînăstirea aceea, căutînd încoace şi încolo, vrînd să vadă pe fiul lui tuns în călugărie. Atunci arhimandritul, intrînd în chilie, a zis lui Macarie: "Fiule, tatăl tău, de care tu nu ne-ai spus, a venit aici, te caută şi voieşte să te vadă". Fericitul Macarie a răspuns: "Tată îmi este mie Domnul Dumnezeul meu, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul, iar după Domnul Dumnezeu, tu, învăţătorul meu, îmi eşti tată".

Ioan, tatăl lui, care stătea afară lîngă chilie, auzind glasul fiului său, a strigat cu bucurie şi cu plîngere, zicînd: "Macarie, fiul meu, arată-ţi faţa tatălui tău şi nu ne mai lăsa în întristare pe mine şi pe maica ta!" Dar el, stînd înăuntrul chiliei, a răspuns: "Tată, nu ne este cu putinţă să ne vedem aici, deoarece Hristos Domnul grăieşte în Evanghelie: *Cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine...* De doreşti să mă vezi aici, atunci poate nu vrei să mă vezi în viaţa ce va să fie. Oare nu este mai bine să ne vedem acolo în veci întru darul Domnului nostru, decît aici vremelnic? Deci, să nu mă superi, tată, ci mergi cu pace întru ale tale, că eu, pentru dragostea ta, nu pot să mă lipsesc de dragostea Domnului meu".

Atunci tatăl lui mai mult a început a plînge şi a grăi: "Fiul meu cel scump, de nu vei arăta tatălui tău faţa ta, nicidecum nu mă voi duce de la chilia aceasta. Oare eu nu mă bucur de mîntuirea ta? Şi oare socoteşti să fac vreo împiedicare alergării tale celei bune? Nicidecum. Ci numai voiesc să-ţi văd faţa şi să vorbesc puţin cu tine". Iar fericitul petrecea ca un diamant tare, neînduplecîndu-se la rugămintea cea cu lacrimi a tatălui său, nevoind nicidecum să se arate. Apoi tatăl a zis: "O, fiul meu, măcar dreapta ta să mi-o întinzi mie printre ferestre". Deci, cuviosul abia cu mare greutate şi-a întins mîna, potolind tînguirea tatălui său. Deci, apucîndu-l tatăl său de mînă, i-a zis: "Macarie, fiul meu cel dulce, mîntuieşte-ţi sufletul tău şi roagă-te lui Dumnezeu pentru noi să ne mîntuim cu rugăciunile tale". Astfel s-a dus Ioan în casa sa, bucurîndu-se, a spus şi soţiei sale despre fiul lor. Deci, amîndoi s-au bucurat şi au slăvit pe Dumnezeu.

Cuviosul Macarie, petrecînd în locaşul acela, sporea zi de zi în nevoinţele monahiceşti şi întrecea cu faptele cele bune pe monahii care erau acolo. Pustnicia lui era mai presus decît a tuturor, căci mînca foarte puţin, numai să nu moară de foame. Cînd stătea cu fraţii la masă, primea hrana cu atît de mare înfrînare şi frică de Dumnezeu, parcă ar fi primit împărtăşirea cu dumnezeieştile Taine, şi numai se prefăcea că mănîncă, ca să nu se cunoască postirea lui. Pentru o viaţă ca aceasta a lui, după o vreme a început a fi cinstit şi slăvit între toţi fraţii. Nevoind cinstea şi slava omenească, s-a gîndit să plece din mînăstirea aceea, să se depărteze de oameni în pustie, pentru că-i venise dorinţă de dulceaţa liniştii.

Deci, căutînd o vreme potrivită, a ieşit în taină, precum ieşise din casa părintească, şi a plecat, punîndu-şi nădejdea în Dumnezeu, întărindu-se cu credinţa şi înarmîndu-se cu rugăciunea. Umblînd el prin pustie, s-a dus la rîul Luha şi, plăcîndu-i locul acela, şi-a făcut o colibă mică, unde a început a vieţui singur întru Dumnezeu. Dar ce fel au fost nevoinţele lui în pustia aceea, ce fel i-a fost lupta cu nevăzuţii vrăjmaşi, ce fel i-a fost răbdarea şi osteneala, cine poate să le spună? Toate acestea erau ştiute numai de Dumnezeu, Cel ce vede toate.

Dar făclia aceea nu putea fi ascunsă sub obrocul singurătăţii multă vreme, ci, după o vreme oarecare, a venit la arătare, descoperind Domnul pe robul Său spre folosul multora. Deci, au început a veni la dînsul cei care căutau mîntuirea şi, folosindu-se de el, părăseau cele lumeşti şi se sălăşluiau lîngă dînsul, ca cei ce îşi găseau multă dobîndă duhovnicească împreună cu el. După cîţiva ani, adunîndu-se mulţi fraţi, s-a făcut acolo mînăstire de monahi şi s-a zidit o biserică în numele Botezului Domnului nostru Iisus Hristos, prin sîrguinţa şi ostenelile Cuviosului Macarie. Deci, aşezîndu-se toate bine în locaşul acela, plăcutul lui Dumnezeu dorea liniştea, pe de o parte nesuferind gîlcevile şi grijile cele din afară, iar pe de alta, fugind de slava omenească; căci se vedea cinstit de toţi, tulburîndu-i-se liniştea de cei ce veneau la dînsul. Deci, hotărînd fraţilor alt egumen, în ascuns de toţi a ieşit de acolo şi s-a dus în pustia cea dinlăuntru.

Umblînd el prin locuri neumblate, povăţuindu-l Dumnezeu, s-a dus la Apele Galbene, unde era un iezer de partea cealaltă de rîul Volga. Plăcîndu-i acel loc, s-a sălăşluit într-însul, slăvind pe Dumnezeu, şi şi-a făcut acolo o peşteră mică. La început vieţuia singur, precum făcuse şi la locul cel dintîi de lîngă rîul Luha. Apoi Dumnezeu, Care rînduieşte toate cele de folos, a făcut pe robul Său arătat oamenilor şi l-a preamărit nu numai între creştini, dar şi între agarenii care locuiau în părţile acelea sub stăpînirea Rusiei, şi a plecat inima lor la milă pentru plăcutul Său. Aceia, venind la Sfîntul Macarie şi văzîndu-i necîştigătoarea lui petrecere în pustie, se mirau de răbdarea lui şi se umileau. Deci, îi aduceau pîine, faguri de miere, grîu şi cele de hrană. El le primea cu mulţumire, dar nu le păstra pentru el, ci pentru cei ce veneau la dînsul, că începuseră mulţi a-l cerceta, unii folosindu-se de viaţa lui; alţii, din cuvintele lui

cele de Dumnezeu insuflate; iar alţii, lepădîndu-se de lume, doreau să vieţuiască lîngă dînsul, ca prin povăţuirea lui să afle calea mîntuirii.

Cuviosul, aducîndu-şi aminte de Cuvîntul Domnului, Care zice: *Pe cel ce vine la Mine, nu-l voi scoate afară*, nu întorcea înapoi pe cei ce veneau la dînsul, nici nu-i oprea pe cei ce voiau să locuiască în pustie. După multă vreme, adunîndu-se mulţi fraţi, s-a făcut şi acolo mînăstire, iar Cuviosul Macarie, adăugînd sîrguinţe şi osteneli, a zidit biserică în numele Preasfintei Treimi. Deci, s-a făcut egumen fraţilor, îngrijindu-se de mîntuirea lor, iar de cele de nevoie ale vieţii se îngrijea Dumnezeu, pe de o parte, binecuvîntînd ostenelile lor cu îndestulare, iar pe de alta, trimiţîndu-le cele de trebuinţă prin mîinile oamenilor celor milostivi. Mînăstirea Cuviosului Macarie din pustie se făcuse slăvită şi începuseră a veni şi mai mulţi fraţi şi se tundeau de dînsul în chipul monahicesc.

Între aceştia era şi fericitul Grigorie, care se numea Pelşemschii. Acesta, socotind deşertăciunea lumii acesteia, precum se scrie în viaţa lui, şi lăsîndu-şi părinţii săi, a venit în locul cel pustiu ce se numea "apele galbene", la Cuviosul Macarie egumenul, şi s-a tuns de dînsul în schima monahală. El s-a făcut pustnic, privind la Sfîntul Macarie, începătorul său, şi s-a învrednicit de rînduiala preoţească pentru bunătatea lui cea mare; căci fiii buni se aseamănă bunului părinte şi ucenicii iscusiţi se aseamănă iscusitului învăţător. Deci, străbătuse vestea în toată Rusia de viaţa cea lui Dumnezeu plăcută a Cuviosului Macarie şi de turma lui cea adunată; iar numele lui era cinstit, nu numai între popoare, dar şi între domni. Aceia îi dădeau din averile lor, cele trebuincioase pentru întărirea mînăstirii lui, care, fiind desăvîrşită în toate, înflorea cu podoabele sale cele din afară şi dinlăuntru, cu ocîrmuirea şi cu frumoasa rînduială mulţi ani, avînd în sine ceată de monahi îmbunătăţiţi, aleasă şi plăcută lui Dumnezeu.

Acel cuvios le era tuturor slujitor, precum Domnul porunceşte să fie un întîistătător, zicînd în Evanghelie: *care între voi va vrea să fie mare, să fie slujitorul vostru; şi care între voi va vrea să fie întîiul, să vă fie slugă*. Egumenul se ostenea, slujind supuşilor săi, şi păstorul plăcea oilor sale; pentru că la toate slujbele mînăstireşti el se afla întîi şi niciodată nu se vedea obosit în toate zilele vieţii lui, pînă la bătrîneţe. Şi i se făcuse şi numire între oamenii din acel loc, pentru că îl numeau Macarie Jeltovodski, căci se sălăşluise lîngă Apele Galbene şi făcuse mînăstirea. Asemenea şi mînăstirea lui o numeau Jeltovodska, care este păzită cu darul lui Dumnezeu pînă acum, măcar că a pătimit pustiire în vremile cele vechi, despre care se va vorbi îndată.

În anul de la facerea lumii 6944, (sau de la Hristos 1436) în zilele binecredinciosului şi marelui domn Vasile Vasilievici, prin voinţa lui Dumnezeu, s-a făcut năvălirea agarenilor asupra părţilor Rusiei, căci păgînul împărat al acelor hoarde, anume Uluamet, fiind gonit din împărăţia şi patria sa, se apropiase de hotarele Rusiei. Deci, şezînd în cetatea cea pustiită a Cazanului, a început a-şi lăţi stăpînirea sa, prădînd şi pîrjolind pămîntul Rusiei. Fiul său, Momotec, s-a dus cu război asupra cetăţii Novgorodul de Jos, şi, risipindu-se ostaşii turcilor pretutindeni, au pustiit cu sabie şi cu foc toate locuinţele creştineşti, pe cîte au putut să le ajungă mîna lor cea păgînă. Ei au străbătut şi locurile cele pustii şi au ajuns pînă la mînăstirea Jeltovodska (Apa Galbenă), a Cuviosului Macarie, în care, năvălind fără de veste, au omorît pe toţi monahii şi mirenii care se aflau într-însa. Pe unii i-au secerat cu sabia, ca spicele din ţarină, iar pe alţii i-au robit şi mînăstirea au ars-o. Pe Cuviosul Macarie, prinzîndu-l viu, l-au dus cu ceilalţi robiţi la voievodul lor. Căci numele lui Macarie era ştiut şi între turci pentru viaţa lui slăvită şi îmbunătăţită.

Voievodul, văzînd pe Cuviosul Macarie, bărbat cinstit şi împodobit cu cărunteţe, ştia toate cele despre cuvioşia sa, fiindcă era bun şi blînd şi nefăcînd rău nimănui, ci tuturor făcînd bine. Căci cuviosul îi primea cu dragoste pe toţi şi-i odihnea nu numai pe creştini, ci şi pe turcii care veneau la dînsul. Pentru aceasta i s-a făcut milă voievodului de dînsul, Dumnezeu înmuind inima păgînilor, şi ocăra pe ostaşii săi cu mînie, zicîndu-le: "De ce aţi supărat pe un om bun şi sfînt ca acesta, care nu se lupta cu voi, stricîndu-i locuinţa? Au nu ştiţi că pentru unii oameni blînzi ca aceştia se mînie Dumnezeu, Care este unul pentru toţi oamenii?"

Voievodul agarenilor, milostivindu-se, a dat libertate Cuviosului Macarie şi tuturor celor ce erau cu dînsul, împreună cu averile lor. Cu el mai erau ca la patruzeci de bărbaţi mireni, afară de femei şi de

copii; pe toţi aceia i-a dăruit cuviosului, poruncindu-i cuviosului părinte să nu mai locuiască în acele locuri, zicînd: "Să te duci fără de întîrziere din locurile acestea, unde vei vrea, fiindcă pămîntul acesta este al nostru, supus împărăţiei Cazanului".

Deci, cuviosul s-a rugat voievodului să-l lase mai întîi să meargă să îngroape pe fraţii săi ucişi în mînăstire. Deci, sfîntul a mers cu toţi oamenii cei liberaţi cu dînsul la locaşul său cel dărîmat şi, văzînd trupurile fraţilor săi, a plîns pentru dînşii cu amar; că se vedeau cuvioşii părinţi ca cei de demult, ucişi în Sinai şi Rait, precum şi în mînăstirea Cuviosului Sava, căci şi aceştia au băut acelaşi pahar de chinuri ca şi acei cuvioşi mucenici ce s-au învrednicit părţii şi împărăţiei lui Hristos. Cuviosul Macarie, adunînd trupurile celor ucişi şi îngropîndu-le în cîntare de psalmi, s-a sfătuit cu oamenii care erau cu dînsul, unde să se ducă de acolo, căci sfîntul nu se îngrijea pentru sine. El, care murise o dată pentru lume, era gata să moară şi din această viaţă vremelnică; dar grija lui era pentru oamenii cei liberaţi cu dînsul, ca să nu cadă iarăşi în mîinile agarenilor, care nu-i lăsau să se ducă la locuinţele lor de mai înainte ce erau pustiite, ci să se mute aiurea, în alte locuri îndepărtate. Deci s-au hotărît să meargă spre hotarele Galiţiei, care are o depărtare de Apele Galbene, ca la 250 de stadii şi mai mult. Rugîndu-se el lui Dumnezeu şi punînd nădejdea sa în El, au plecat în cale de frica păgînilor, prin păduri neumblate şi prin bălţi; atunci fiind luna iunie.

Mergînd ei multe zile, n-a ajuns poporului pîinea şi era mare mîhnire celor ce slăbeau de foame, pentru că nu se găsea la dînşii nimic de mîncare. Dar după rînduiala dumnezeiască şi cu rugăciunile Cuviosului Macarie, împreună călător cu ei, au găsit într-un loc strîmt, un animal sălbatic, care se numeşte zimbru, l-au prins viu şi voiau să-l junghie pentru hrană. Deci, cereau sfîntului părinte binecuvîntare şi dezlegare de post, căci atunci era postul apostolilor, şi încă mai erau trei zile pînă la praznicul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel. Dar cuviosul nu-i binecuvînta să dezlege postul cel aşezat de Sfînta Biserică, ci le poruncea să aştepte cu răbdare ziua praznicului apostolesc, mîngîindu-i cu cuvinte insuflate de Dumnezeu şi întărindu-i în răbdare.

El le-a poruncit să taie urechea zimbrului prins şi să-l lase viu, căci le zicea: "Fiilor, să mă credeţi, că dumnezeiasca purtare de grijă nu vă va lăsa pe voi. În ziua în care va veni dezlegarea postului, în acea zi se va da şi zimbrul în mîinile voastre. Deci, să mai aşteptaţi încă pînă a treia zi, căci Domnul este puternic să păzească viaţa voastră de moarte". Atunci oamenii au făcut după porunca sfîntului, căci, tăind urechea zimbrului, l-au slobozit şi astfel au mers trei zile şi trei nopţi flămînzi. Cuviosul, care din tinereţe era deprins cu postirea, nu se îngrijea de sine şi se ruga lui Dumnezeu pentru dînşii ca să-i întărească.

Deci, zicea către oameni: "Fiii mei, nu vă mîhniţi, ci rugaţi-vă Domnului, pentru că Cel ce în pustie a hrănit cu mană pe Israil patruzeci de ani, Acela este puternic ca şi pe voi să vă hrănească în aceste zile; căci El pe toate cele ce le-a zidit în această viaţă, le hrăneşte şi le înviază, cu dreapta Sa cea dătătoare de viaţă, după cum scrie în psalmi: *Deschizi mîna Ta şi saturi pe tot cel viu de bună voie!* Oamenii, întărindu-se ca şi cu pîine, se îmbărbătau de cuvintele cuviosului, ca cele ce erau cu adevărat hrană duhovnicească; căci Atotputernicul şi hrănitorul Dumnezeu le uşura foamea fără hrană şi-i păzea pe ei, încît nici din copiii cei mici n-au murit în foamea aceea.

Sosind ziua Sfinţilor Apostoli, Cuviosul Macarie, abătîndu-se puţin de popor în pustie, şi-a ridicat mîinile spre cer şi s-a rugat, zicînd: "Te laud, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeule cel binecuvîntat, Care ne-ai păzit vii pînă acum. Cu adevărat Te binecuvintează toată suflarea şi toată făptura, că în Tine toate viază şi se mişcă. Deci caută cu milostivire din înălţimea Ta cea sfîntă şi ascultă rugăciunea nevrednicului Tău rob şi, precum altădată ai hrănit cinci mii de oameni cu cinci pîini, tot aşa şi pe aceşti oameni ai Tăi hrăneşte-i în această pustie, prin milostiva şi iubitoarea Ta rînduială". Astfel rugîndu-se sfîntul, îndată zimbrul cel pomenit mai înainte a fost adus de o mînă nevăzută în mijlocul poporului, care l-a prins viu cu mîinile. Văzîndu-i urechea cea tăiată, au cunoscut că este acelaşi, iar nu altul. Deci, s-au mirat foarte mult şi l-au adus la sfîntul cu bucurie. Iar el, văzînd acel vînat minunat, a dat slavă lui Dumnezeu şi l-a binecuvîntat spre mîncare.

Oamenii, junghiind zimbrul şi frigîndu-l, toţi au mîncat şi s-au săturat din destul şi au mulţumit lui Dumnezeu. Iar sfîntul a zis către dînşii: "Fiilor, de acum înainte să nu vă mai mîhniţi pentru mîncare, să nădăjduiţi numai spre Dumnezeu şi să fiţi mulţumiţi". Pornind de acolo, totdeauna găseau hrană trimisă lor de Dumnezeu; uneori zimbru, alteori cerb, care cu blîndeţe venind în mîinile lor, îl prindeau. Această purtare de grijă a lui Dumnezeu a ţinut pînă ce au trecut drumul acela lung şi pustiu şi s-au apropiat de rîul ce se numeşte Unja, ajungînd în cetatea cu acelaşi nume, adică în hotarele pămîntului Galiţiei.

Cetatea Unja era mică în acea vreme, iar împrejurul ei avea numai cîteva sate mici. Cuviosul mergînd cu poporul acela, locuitorii cetăţii, înştiinţîndu-se de venirea lui, au ieşit cu bucurie în întîmpinare, pentru că auziseră de sfinţenia lui, şi l-au primit cu cinste şi cu dragoste, ca pe îngerul lui Dumnezeu. Cei ce veniseră, spuneau cum Domnul a arătat minunat mila Sa spre dînşii, liberîndu-i din robie, şi cum cuviosul i-a scăpat de foame, prin dumnezeiasca purtare de grijă, hrănindu-i cu rugăciunile sale. Cei ce auzeau acestea, slăveau pe Dumnezeu, iar pe plăcutul Lui foarte mult îl cinsteau. Însă el, nesuferind cinstea şi slava oamenilor, dorea iarăşi liniştea pustiei şi întreba pe locuitorii de acolo, unde ar putea găsi un loc plăcut lui pentru petrecere.

Deci, i s-a ales lui un loc bun ca la cincisprezece stadii departe de rîul Unja, care era neted şi şes, avînd împrejur păduri frumoase; iar oamenii care merseseră cu sfîntul, s-au sălăşluit fiecare unde au voit; unii în cetate, iar alţii în satele de primprejur. Cuviosul, iubind locul acela arătat lui în pustie, a înfipt o cruce şi, zidind o chilie, s-a sălăşluit acolo. Tot acolo, după puţină vreme şi cu bunăvoinţa lui Dumnezeu, s-a întemeiat şi mînăstire pentru petrecerea monahilor.

Fericitul Macarie, vieţuind după obiceiul său întru cuvioşie şi dreptate, slujea lui Dumnezeu prin rugăciuni ziua şi noaptea, prin doxologii şi osteneli pustniceşti, făcîndu-se tuturor chip de dumnezeiască plăcere şi de sfinţenie. Acestea s-au adeverit prin darul cel minunat al tămăduirii ce i s-a dat de la Dumnezeu. Căci pe o fecioară oarecare, îndrăcită şi oarbă, care a fost adusă de părinţi la dînsul, a tămăduit-o prin semnul Sfintei Cruci şi prin rugăciune, izgonind dintr-însa pe diavol şi dînd ochilor ei vedere curată.

Ajungînd la adînci bătrîneţi şi fiind aproape de sfîrşit, s-a dus după o trebuinţă sau, mai bine zis, după a lui Dumnezeu rînduială, în cetatea Unja. Acolo, îmbolnăvindu-se şi cunoscîndu-şi plecarea sa către Dumnezeu, a poruncit ca, după moartea lui, să-i ducă trupul în pustie, la mînăstire. Apoi, rugîndu-se lui Dumnezeu şi dînd tuturor pace, binecuvîntare şi ultima sărutare, a adormit întru Domnul în 25 zile ale lunii iulie, plin de zile şi de dumnezeiască plăcere, petrecînd în nevoinţe monahiceşti ca la 80 de ani, iar de la naşterea lui, 95 de ani. În ceasul acela în care Cuviosul Macarie şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, toată cetatea, satele de primprejur, toţi oamenii cîţi se aflau prin case, pe drumuri şi ori unde se întîmplau, s-au umplut de o minunată mireasmă, ca şi cum ar fi ieşit din tămîie şi smirnă, şi toţi au cunoscut că Sfîntul Macarie Jeltovodski s-a mutat către Domnul. Dumnezeu a cinstit moartea plăcutul Său cu o minune ca aceea, după cum se scrie: *Cinstită este înaintea Domnului moartea cuviosului Lui...*

Deci, la cinstitul lui trup s-a adunat toată cetatea şi mulţime de oameni din satele de primprejur şi au făcut multă plîngere de pierderea unui luminător şi rugător către Dumnezeu ca acela. Deci, ducîndu-l cu lumînări, cu tămîieri şi cu cîntare de psalmi în mînăstirea lui din pustie, după cum a poruncit, l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Dumnezeu. În vremea morţii acestui sfînt părinte, a aducerii cinstitelor lui moaşte din cetate în mînăstire şi a îngropării, mulţi neputincioşi, fiind cuprinşi de diferite boli, cu rugăciunile cuviosului au luat tămăduire şi sănătate. Asemenea şi după moartea lui, a început a se da tămăduiri de la cinstitul lui mormînt, celor ce veneau cu credinţă. Aceasta pentru că Dumnezeu slăvea pe plăcutul Său, fiind tămăduitorul acelei ţări, ajutător şi folositor, care nu numai de boli şi de vrăjmaşii cei nevăzuţi a reuşit a-i scăpa pe oameni, ci i-a apărat şi de potrivnicii cei văzuţi, scoţîndu-i din robia agarenilor, precum îndată se va povesti.

În anul de la facerea lumii 7030 (sau de la Hristos 1522) şi în zilele marelui domn Vasilie Ivanovici, a fost năvălire de mulţimea agarenilor asupra acelui loc. Numărul lor era ca la douăzeci de mii. Aceia, înconjurînd cetatea Unja, dădeau război tare asupra ei, luptîndu-se trei zile şi trei nopţi. Iar cetatea fiind

mică, precum s-a zis mai sus, şi oamenii într-însa neiscusiţi la război, decît numai avînd nădejdea spre Dumnezeu, spre Preasfînta Fecioară şi spre Cuviosul Macarie, de al cărui ajutor de multe ori în asemenea întîmplări au fost nelipsiţi, prin această nădejde întărindu-se, au început a se împotrivi, stînd bărbăteşte contra vrăjmaşilor.

În acea vreme era în cetate un trimis al marelui domn, voievodul Teodor. Acesta văzînd multa putere agarenească şi fiind în frică şi nepricepere, cetăţenii îi spuneau lui, zicînd: "De multe ori veneau agarenii asupra cetăţii noastre, cercînd să o ia, dar n-au putut, pentru că au fost bătuţi şi izgoniţi de Cuviosul Macarie. Alte ori stăteau departe, umblînd primprejur şi neîndrăznind să se apropie de cetate. Deci, ni s-a întîmplat nouă, de am prins pe unii din ei şi-i întrebam: "Pentru ce umblaţi aşa de departe şi nu vă apropiaţi de cetate?" Aceia răspundeau: "Am văzut un monah mare, ţinînd cetatea în mînă. Uneori îl vedeam în nori, deasupra cetăţii, iar alteori, călare pe un cal alb, umblînd prin văzduh, îngrozindu-ne şi gonindu-ne". Auzind aceasta de la cetăţeni, voievodul Teodor a intrat în biserică şi, căzînd înaintea icoanei Cuviosului Macarie, a început a se ruga cu lacrimi, zicînd: "Părinte, Sfinte Macarie, precum mai înainte de multe ori ai izbăvit această cetate din mîinile agarenilor, tot aşa şi acum, izbăveşte-o pe dînsa cu rugăciunile tale şi păzeşte de robie pe poporul cel numit cu numele lui Hristos, ca vrăjmaşii noştri nici să se bucure şi nici să ne batjocorească". Voievodul Teodor zăbovind la rugăciune şi agarenii apropiindu-se mai mult de cetate, au aprins-o şi o văpaie mare de foc a ajuns pînă la mijlocul cetăţii.

Deci, toţi erau cu frică şi mare cutremur. Pe de o parte, că erau cuprinşi de barbari, iar pe de alta, că erau arşi de foc. Deci, se deznădăjduiseră de viaţa lor. Atunci ei au strigat cu glas şi cu plîngere mare, grăind: "Sfinte Macarie, ajută-ne nouă şi izbăveş-te-ne de primejdia aceasta!" În acea vreme, mulţi cetăţeni au văzut pe cuvios stînd deasupra cetăţii şi ţinînd în mîini un vas cu apă, turnînd apă peste foc. Îndată s-a vărsat o ploaie mare, de care nu numai focul s-a stins, dar şi toată cetatea se părea că pluteşte pe apă.

Atunci turcii s-au tulburat şi au început a se tăia şi a se ucide singuri unii pe alţii, astfel că mulţi dintre ei au căzut singuri, iar alţii fugeau, nefiind goniţi de nimeni. Cetăţenii, văzînd tulburarea oştilor agarene şi cunoscînd ajutorul lui Dumnezeu care s-a făcut prin rugăciunile Sfîntului Macarie, au deschis porţile cetăţii şi s-au pornit împotriva vrăjmaşilor lor. Astfel i-au biruit pe ei cu bătaie mare şi pe mulţi, prinzîndu-i vii, i-au dus în cetate, întrebîndu-i: "Pentru ce s-au tulburat ostaşii voştri şi s-au tăiat singuri între ei?" Iar ei spuneau: "Am văzut pe un monah stînd deasupra cetăţii, care mai întîi prin săgetături ne ucidea pe noi, apoi s-a arătat în mijlocul cetelor noastre, umblînd pe un cal alb. Acela a pricinuit asupra noastră frică şi spaimă mare, încît eram ca nebunii, necunoscîndu-ne unii pe alţii. Deci, ne-am tulburat şi, părîndu-ne că ne luptăm cu voi, ne-am ucis pe noi înşine". Aceasta auzind-o cetăţenii, au mulţumit lui Dumnezeu şi Sfîntului Macarie, plăcutul Său.

În acea vreme a izbăvit şi mînăstirea sa, în care s-a îngropat el, şi care era departe de cetatea Unja ca la cincisprezece stadii. Căci cetatea robindu-se de dînşii, şi un număr de ostaşi despărţindu-se de ei, s-au pornit asupra mînăstirii sfîntului. Dar cînd s-au apropiat de dînsa, au fost loviţi cu teamă, şi de frică, pornindu-se la fugă, mulţi s-au înecat în rîu. Deci, de atunci, nimeni din potrivnici nu mai îndrăznea să meargă pe alături de mînăstire, trecînd departe de ea, aducîndu-şi aminte de pedeapsa de mai înainte.

Trecînd zece ani, iarăşi au năvălit agarenii cu multă putere asupra părţilor acelora şi, înconjurînd cetatea Galiţiei, se luptau împotriva ei cu vitejie. Cuviosul Macarie în acelaşi fel ca mai înainte, a izbăvit cetatea Unja din hotarele Galiţiei, arătîndu-se agarenilor cu îngrozire, tulburîndu-i şi gonindu-i pe ei.

Este de cuviinţă să se pomenească încă şi aceasta: Pe o femeie, anume Maria, tînără, frumoasă la chip şi foarte înţeleaptă, din cetatea Unja, au robit-o turcii Cazanului. Ea, fiind de trei zile legată cu alţi robiţi, plîngea cu amar şi, temîndu-se foarte mult să nu fie necinstită de păgîni, nimic n-a gustat din hrana ce i se dădea ei în acele zile. Nici apă n-a băut, căci lacrimile ei îi erau pîine şi băutură ziua şi noaptea şi, în tînguirea sa, rugîndu-se lui Dumnezeu şi Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, chema în ajutor pe grabnicul folositor în primejdii, pe Cuviosul Macarie Jeltovodski, căci mare credinţă avea către dînsul.

După trei zile, oprindu-se turcii noaptea într-un loc pustiu, şi Maria, fiind legată, culcîndu-se pe pămînt a adormit tare; una de osteneală, iar alta de întristare, căci nu dormise de cînd o prinseseră agarenii. Dormind ea, i s-a arătat întîi în vis Cuviosul Maca-rie, stînd la căpătîiul ei, şi atingînd-o cu mîna în dreptul inimii, i-a zis: "Femeie nu te mîhni, ci scoală-te şi mergi în ale tale!" Ea văzînd acestea în vis şi neputînd să se deştepte, sfîntul iarăşi a apucat-o de mînă şi a ridicat-o, zicîndu-i: "Scoală-te şi urmea-ză-mă!" Deşteptîndu-se ea din somn, s-a văzut dezlegată de legături şi a văzut pe Cuviosul Macarie, cu chipul foarte cinstit şi luminos, nu în vis, ci la arătare şi cărunt la barbă, precum se zugrăveşte pe icoană. Deci, poruncindu-i să-l urmeze, el mergea înainte, iar ea în urmă, şi, nevăzînd-o nimeni dintre turci, a scos-o din tabăra lor. Iar Maria, urmîndu-i, gîndea în sine dacă nu cumva i se pare ei vis acea vedenie. Apoi au început a se arăta zorile dimineţii, iar sfîntul s-a făcut nevăzut din faţa ei. Femeia nu pricepea unde se găseşte, căci vedea locul pustiu şi s-a înfricoşat; dar, privind încoace şi încolo, a cunoscut că este aproape de cetatea Unja şi a văzut chiar şi cetatea.

Apoi, degrabă a alergat spre ea cu bucurie şi cu lacrimi şi, sosind la porţi, bătea, strigînd: "Deschideţi-mi, deschideţi-mi!" Păzitorii întrebînd cine este, ea le-a spus cele despre sine, şi au cunoscut-o, pentru că bărbatul ei era ştiut tuturor şi toţi ştiau de robia ei. Deschizîndu-i poarta, au dus-o în cetate, unde erau atunci şi casnicii ei, scăpaţi de frica turcilor. Toţi, nu numai ai săi, dar şi cetăţenii, au avut bucurie mare de dînsa şi de acea preaslăvită minune, pentru că Maria spunea tuturor, cum Domnul a scăpat-o din robia agarenilor, prin plăcutul Său, Macarie, pe care s-a învrednicit a-l vedea cu ochii. După atîta depărtare de cale, ea a fost adusă într-un ceas pînă la cetate, cale care se făcea în multe zile. Auzind toţi aceasta, au preamărit pe Dumnezeu şi au slăvit pe Sfîntul Macarie, plăcutul lui Dumnezeu, ale cărui minuni s-au făcut înainte, s-au făcut şi după aceea şi se fac şi acum, prin ajutor în nevoi şi tămăduiri de toate bolile. A le spune pe acestea, nu ne ajunge vremea să le povestim. Pe acelea le ştiu cei din Rusia Mare, iar mai cu seamă cei ce-l au izbăvitor şi mijlocitor către Dumnezeu pentru ei, pe dînsul îl pun înainte şi aleargă la dînsul cu credinţă în felurite trebuinţe.

Să mai povestim încă în puţine cuvinte numai una, cum s-a înnoit mînăstirea Jeltovodska, a Cuviosului Macarie, după pustiirea sa. Acea înnoire s-a făcut astfel: "După robia şi pustiirea agarenilor, despre care s-a zis mai înainte, trecînd mulţi ani, şi împărăţia Cazanului fiind supusă prin dreptatea lui Dumnezeu sub stăpînitoarea mînă a marilor stăpînitori ai Rusiei, un monah plăcut lui Dumnezeu, cu numele Avramie, începînd nevoinţa călugăriei sale în pustia din hotarele Siberiei şi vieţuind pustniceşte în munţii dinspre miazănoapte, i s-a făcut de trei ori arătarea Cuviosului Macarie, poruncindu-i să meargă în pustia cea de la Apele Galbene şi să locuiască în locul în care era mai înainte mînăstirea; căci Preamilostivul Dumnezeu voieşte ca acolo să aşeze viaţă monahicească şi să se înnoiască în acel loc lauda Sa cea dumnezeiască. Avramie, mergînd la hotarele Apelor Galbene, întreba şi cerceta despre locul vechii mînăstiri, dar nu era nimeni care să ştie acel loc, decît numai prin povestiri se spunea că este în pustia aceea, unde a fost odată mînăstirea Cuviosului Macarie, pentru că din zilele în care fusese năvălirea agarenilor, părţile de sub stăpînirea împărăţiei Cazanului erau pustii.

Dar cînd binecredinciosul împărat şi marele domn Ioan Vasilievici a biruit pe agareni cu ajutorul lui Dumnezeu şi a luat împărăţia Cazanului, atunci popoarele creştine au început a locui cu încetul în acele locuri pustii. După aceea, Avramie s-a dus acolo în zilele binecredinciosului împărat şi marelui domn Mihail Teodorovici şi ale Preasfinţitului Patriarh Filaret. Deci, aflînd locul acela după multă căutare, s-a umplut de mare bucurie. Dar văzîndu-l băltos, s-a gîndit să se sălăşluiască în alt loc, nu departe. Atunci iar i s-a arătat Cuviosul Macarie şi i-a poruncit să nu vieţuiască în altă parte decît acolo.

Avramie sălăşluindu-se acolo, au început a veni la dînsul monahii cei trimişi de Dumnezeu şi a-şi zidi chilii. Ei au făcut mai întîi o biserică mică de rugăciune. Avramie se ducea la mînăstirea Cuviosului Macarie cea din Unja şi se închina cinstitului mormînt. Zugrăvind acolo icoana sfîntului, a adus-o în pustia Apelor Galbene s-o binecuvinteze, ca şi cum ar aduce pe plăcutul lui Dumnezeu Macarie la locul lui cel dinainte, şi au început a se face minuni de la acea cinstită icoană.

După aceasta, Avramie s-a dus la Moscova, împărătească cetate, şi a luat poruncă de la împăratul şi binecuvîntare de la preasfinţitul patriarh pentru zidirea mînăstirii şi a bisericii. Astfel mînăstirea cea veche

a Cuviosului Macarie, cea de la Apele Galbene, s-a înnoit după mulţi ani cu rugăciunile lui cele sfinte şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC ERMOLAE, PREOTUL NICOMIDIEI, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL
(26 iulie)

Sfântul Ermolae preotul, cu cei care au pătimit împreună cu el, Sfinţii Mucenici Ermip şi Ermocrat, au fost din clerul bisericii Nicomidiei. Ascunzându-se într-o casă, aceştia au scăpat vii din cei 20.000 de sfinţi mucenici, care au fost arşi în biserica Nicomidiei de Maximian şi a căror pomenire se cinsteşte la 28 decembrie. Deci dintre toţi rămânând aceşti trei slujitori ai Domnului, se ascundeau de frica păgânilor prin felurite locuri. Insă unde puteau, învăţau pe credincioşi sfânta şi dreapta credinţă şi îi întorceau către Hristos. Şi văzând Sfântul Ermolae pe Sfântul Pantelimon doctorul şi vorbind cu dânsul cu cuvinte insuflate de Dumnezeu, 1-a făcut creştin. Iar când Pantelimon a fost prins şi dus la muncire de acelaşi păgân, adică de Maximian, împăratul Romei, acela 1-a întrebat de la cine a învăţat credinţa creştinească, iar Sfântul Pantelimon, neputând să mintă, i-a spus despre Sfântul Ermolae, preotul creştin.

Deci, fiind prinşi bătrânul Ermolae şi robii lui Hristos cei împreună-slujitori cu dânsul, Ermip şi Ermocrat, au fost aduşi la judecata păgânească. Şi fiind întrebaţi, au mărturisit cu îndrăzneală pe Hristos, adevăratul Dumnezeu şi au batjocorit pe necuraţii idoli şi închinătorii lor. Pentru aceasta au luat de la chinuitor pedeapsa cu moartea, sfârşindu-se prin tăiere de sabie. Despre pătimirea lor se scrie mai pe larg în viaţa Sfântului Mare Mucenic Pantelimon, ce se prăznuieşte în ziua de 27 iulie.

SFÂNTA MUCENIŢĂ PARASCHEVA
(26 iulie)

Sfânta Parascheva, cuvioasa muceniţă a lui Hristos, s-a născut într-un sat din cele ce erau în hotarele Romei celei vechi, din părinţi creştini cu numele Agaton şi Politeia. Aceştia păzeau poruncile Domnului fără pregetare, dar n-aveau copii. Deci se rugau cu dinadinsul lui Dumnezeu ca să le dea copii, iar Ziditorul şi Milostivul Dumnezeu, Care face voia celor ce se tem de El, ascultându-le rugăciunea, le-a dăruit pe această fiică, care s-a născut în ziua a şasea a săptămânii, şi au numit-o la Sfântul Botez, Parascheva, după numele zilei în care se născuse, fiindcă ziua a şasea la greci se numeşte "paraschevi", adică vineri. Iar după ce a fost înţărcată din tânără vârstă, s-a dăruit pe sine lui Dumnezeu şi a fost învăţată de maica sa toate tainele credinţei creştineşti. Deci se îndeletnicea de-a pururea şi necontenit cu rugăciunea în biserică şi, învăţând Sfintele Scripturi, citea totdeauna sfintele cărţi. Iar după ce s-au săvârşit părinţii ei, a împărţit la săraci toate averile ce-i rămăseseră. Apoi, tunzându-se şi îmbrăcându-se în chipul monahicesc, a ieşit, propovăduind numele adevăratului Dumnezeu şi al Domnului nostru Iisus Hristos, şi a întors pe mulţi din elini la cunoştinţa lui Dumnezeu.

In vremile acelea, împărăţind în Roma Antonin, nişte iudei au pârât-o către dânsul, zicând: „O femeie oarecare, cu numele Parascheva, propovăduieşte pe Iisus, Fiul Mariei, pe care părinţii noştri L-au pironit pe cruce". Iar împăratul, auzind acestea, a poruncit s-o aducă pe ea înaintea lui. Şi când a văzut-o, s-a minunat de priceperea şi frumuseţea ei. Apoi a zis către dânsa: „Dacă te vei pleca mie şi vei jertfi zeilor, te vei face moştenitoare a multor daruri, iar dacă nu te vei pleca, te voi da la cumplite chinuri". Iar Sfânta Parascheva i-a răspuns: „Să nu-mi fie mie a mă lepăda de numele lui Hristos şi al Dumnezeului meu, ci să piară zeii care n-au făcut cerul şi pământul". Atunci împăratul, aprinzându-se de mânie, a poruncit să

pună pe capul ei un coif de fier, înroşit în foc. Acest lucru făcându-se, ea s-a păzit nevătămată cu dumnezeiasca rouă. Deci, pentru o minune ca aceasta, mulţi au crezut în Hristos în acel ceas.

După aceasta, a poruncit să o arunce pe dânsa într-o căldare de aramă plină cu smoală şi cu untdelemn înfierbântat. Şi făcându-se acest lucru, sfânta se vedea stând în mijlocul căldării răcorindu-se; iar împăratul, văzând-o pe dânsa stând astfel, a zis: „O, Paraschevo, stropeşte-mă şi pe mine cu smoală din căldare, ca să cunosc, dacă smoala şi untdelemnul sunt fierbinţi cu adevărat". Atunci sfânta, umplându-şi mâinile sale cu smoală şi untdelemn din căldare, a aruncat-o în obrazul împăratului, care, fiind lovit în luminile ochilor, îndată a orbit şi a strigat cu glas mare, zicând: „Miluieşte-mă pe mine, roaba adevăratului Dumnezeu, şi dă-mi mie lumina ochilor mei; şi voi crede în Dumnezeul pe Care Il propovăduieşti tu!" Iar sfânta făcând rugăciune către Dumnezeu, îndată împăratul Antonin a văzut şi împreună cu toţi din casa lui au crezut în adevăratul Dumnezeu, botezându-se în numele Preasfintei Treimi.

Iar Sfânta Parascheva, plecând de acolo, s-a dus prin alte cetăţi şi sate, propovăduind numele Domnului nostru Iisus Hristos. Şi intrând într-o cetate, în care era ighemon oarecare Asclipie, a propovăduit preasfântul nume al lui Hristos, adevăratul Dumnezeu. Deci sfânta a fost adusă înaintea ighemonului şi, chemând numele Mântuitorului Hristos şi însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci, a mărturisit că este creştină şi 1-a propovăduit pe Hristos că este Dumnezeu al cerului şi al pământului.

Iar ighemonul, tulburându-se şi mâniindu-se pentru aceasta, a trimis-o pe dânsa la un balaur înfricoşat, care avea culcuşul într-un loc în afara cetăţii şi căruia îi dădeau spre mâncare, după obicei, pe cei osândiţi la moarte. Şi după ce sfânta a fost dusă în locul acela, balaurul, văzând-o pe dânsa, a şuierat tare şi, deschizându-şi gura, a scos mult fum. Iar sfânta, stând aproape de fiară, a zis: „O, fiară, a venit peste tine urgia lui Dumnezeu şi pieirea". Şi suflând asupra acelui balaur şi făcând semnul Sfintei Cruci peste el, fiara a şuierat tare şi a crăpat în doua, făcându-se nevăzută. Atunci ighemonul şi toţi cei împreună cu dânsul, văzând acest lucru, au crezut în Dumnezeu. Iar sfânta, intrând iarăşi în cetate, a propovăduit pretutindeni şi pe mulţi a întors la adevărata cunoştinţă de Dumnezeu.

După aceasta, Sfânta Parascheva a intrat în altă cetate, în care era stăpânitor un ighemon cu numele Tarasie, care, înştiinţându-se despre dânsa, a adus-o înaintea divanului său. Deci, fiind întrebată de dânsul despre credinţă, a spus că este creştină şi a mărturisit pe Hristos, adevăratul Dumnezeu. Pentru aceasta, a fost pusă înainte o căldare de aramă plină cu untdelemn, smoală şi plumb; apoi făcându-se foc dedesubt şi aceea fierbând tare, pe când clocotea, ighemonul a poruncit să fie aruncată sfânta într-însa. Dar, focul stingându-se prin venirea unui dumnezeiesc înger, căldarea s-a răcit şi sfânta a rămas nevătămată. Apoi multe şi felurite munci aducând tiranul asupra sfintei, nu a putut să clintească credinţa ei cea tare. Iar mai pe urmă i-a tăiat capul cu sabia şi sufletul ei a mers la locaşurile cele veşnice.

CUVIOSUL MOISE UNGURUL
(26 iulie)

Necuratul vrăjmaş s-a obişnuit ca să ridice război împotriva omului mai mult prin patima cea necurată a desfrânării, pentru ca omul să se întunece prin acea spurcăciune şi să nu privească în toate lucrurile lui spre Dumnezeu, de vreme ce numai cei curaţi cu inima vor vedea pe Dumnezeu. Asupra acestui război nevoindu-se mai mult decât alţii, fericitul Moise a pătimit rău din destul, ca un bun ostaş al lui Hristos, până ce a biruit desăvârşit puterea necuratului vrăjmaş, iar nouă ne-a lăsat pildă viaţa lui binecuvântată.

Fericitul Moise era de neam ungur şi iubit binecredinciosului, Sfântului şi răbdătorului de chinuri domn al Rusiei, Boris. Aceluia îi slujea împreună cu fratele său, Gheorghe, care a fost ucis la râul Alti împreună cu Sfântul Boris, de către ostaşii lui Sviatopolc cel fără de Dumnezeu, care i-au tăiat capul, pentru gherdanurile cele de aur pe care le pusese pe dânsul Sfântul Boris. Deci fericitul Moise, izbăvin-du-se

singur de moarte, s-a dus în cetatea Kievului, la Predislava, sora lui Iaroslav, şi s-a ascuns acolo de frica lui Sviatopolc, rugându-se lui Dumnezeu cu dinadinsul, până ce a venit dreptcredinciosul domn Iaroslav, mânat fiind de jalea uciderii fratelui său, şi a biruit pe Sviatopolc cel fără de Dumnezeu.

Deci când Sviatopolc, scăpând în pământul leşesc, s-a întors iarăşi cu Boleslav şi a izgonit pe Iaroslav, atunci el a rămas în Kiev, iar Boleslav, întorcându-se în pământul său, a luat cu dânsul în robie pe două surori ale lui Iaroslav şi pe mulţi boieri de-ai lui, cu care a dus şi pe acest fericit Moise, ferecat cu fiare grele de mâini şi de picioare şi păzit cu tărie; pentru că era puternic la trup şi frumos la faţă.

Şi văzându-l pe acest fericit în pământul leşesc, o femeie oarecare din cele de neam bun, frumoasă şi tânără, cu bogăţie multă şi putere mare - al cărei bărbat plecând cu Boleslav, nu s-a mai întors, pentru că a fost ucis în război -, s-a rănit cu vederea de poftirea trupească spre acest cuvios şi a început a-1 îndemna pe el cu cuvinte înşelătoare, zicându-i: „O, omule, pentru ce suferi nişte munci ca acestea, având pricepere prin care ai putea să scapi de ferecaturi şi chinuri?" Moise i-a răspuns ei: „Aşa a voit Dumnezeu". Iar femeia aceea a zis către dânsul: „De te vei supune mie, te voi izbăvi pe tine şi te voi face mare în pământul leşesc şi mă vei stăpâni pe mine şi toată avuţia mea".

Iar fericitul, pricepând pofta ei cea spurcată, i-a zis: „Care bărbat, ascultând de femeie, s-a îndreptat vreodată? Adam cel dintâi zidit, ascultând pe femeie, a fost izgonit din Rai. Samson, sporind cu puterea mai mult decât toţi şi pe vrăjmaşi biruindu-i, prin femeie a fost vândut celor de altă seminţie. Solomon, ajungând la adâncul înţelepciunii, supunându-se femeii, s-a închinat idolilor. IrodA multe biruinţe a făcut, dar, robindu-se de femeie, a tăiat pe Ioan înainte-mergătorul. Deci cum voi fi eu liber când mă voi face rob femeii, pe care din naştere n-am cunoscut-o niciodată?"

Iar ea a zis: „Eu te voi răscumpăra şi te voi face slăvit şi stăpân peste toată casa mea, căci voiesc să te am de bărbat, numai să faci voia mea. Pentru că nu pot suferi să văd frumuseţile tale care se pierd fără de minte". Fericitul Moise a zis către dânsa: „Să ştii bine că nu voi face voia ta, nici nu poftesc stăpâniile şi bogăţiile tale. Decât toate acestea, mie îmi este mai bună curăţia cea trupească şi sufletească. Deci să nu-mi fie mie a-mi pierde ostenelile mele cele de cinci ani în legăturile acestea, pe care mi le-a dăruit Domnul a le răbda, fiind nevinovat de asemenea munci, pentru care nădăjduiesc a fi izbăvit de muncile veşnice".

Atunci femeia, văzându-se lipsită de nişte frumuseţi ca acelea, a trecut la alt sfat diavolesc, gândind că dacă-l va răscumpăra, atunci i se va supune cu totul, chiar dacă nu va voi el. Deci a trimis la cel care îl robise, spunând că-i va da cât va voi, numai să i-l vândă ei pe Moise. Iar acela, găsind prilej de a câştiga bogăţie, a luat o mie de galbeni de la dânsa şi i-a vândut ei pe Moise. Iar femeia, luându-l în stăpânire, îl trăgea fără de ruşine la lucrul cel necuvios. Pentru că, dezlegându-l din legături, 1-a îmbrăcat în haine de mare preţ şi îl hrănea cu bucate gustoase; apoi, îmbrăţişându-l cu dragoste, îl silea la pofta trupească. Iar fericitul Moise, văzând nebunia acelei femei, se silea mai mult la rugăciune şi la post, dorind pentru Dumnezeu pâine uscată şi apă, în curăţie, decât bucatele cele de mult preţ şi vin cu spurcăciune. Şi îndată s-a dezbrăcat de podoaba hainelor, precum a făcut Iosif, şi a scăpat de păcat, socotind de nimic viaţa lumii acesteia.

Deci, femeia, ruşinându-se, s-a pornit spre mânie şi s-a gândit să omoare cu foame pe fericitul Moise, aruncându-l în temniţă. Iar Dumnezeu, Care dă hrană tuturor, Care a hrănit în pustiu pe Ilie, pe Pavel Tebeul şi pe mulţi alţi robi ai Săi ce au nădăjduit spre Dânsul, n-a lăsat nici pe acest fericit, fiindcă a plecat spre milă pe o slugă a acelei femei, care în taină îi dădea lui hrană. Iar alţii îl sfătuiau, zicându-i: „Frate Moise, ce te opreşte să te însori? Eşti încă tânăr, iar această văduvă a trăit numai un an cu bărbatul ei şi este mai frumoasă decât alte femei, are bogăţie nenumărată şi putere mare în acest pământ leşesc; că de ar voi, nici mai-marele cetăţii nu s-ar scârbi de dânsa, iar tu, fiind sărac şi rob, nu voieşti să-i fii stăpân? Iar dacă vei zice: «Nu pot să calc poruncile lui Hristos», oare nu zice El în Evanghelie: Pentru aceasta omul va lăsa pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa şi vor fi amândoi un trup... Asemenea zice şi Apostolul: Mai bine este a se însura, decât a se arde. Acelaşi lucru zice şi despre văduve: Vreau ca văduvele tinere să se mărite.

Iar tu, nefiind legat de rânduiala călugărească, ci slobod fiind de aceea, pentru ce te dai la muncile cele rele şi amare, pătimind astfel? De ţi se va întâmpla să mori în primejdia aceasta, ce laudă vei avea? Pentru că cine din drepţii cei dintâi, precum a fost Avraam, Isaac şi Iacov, s-au scârbit de femei? Nimeni din ei, decât numai monahii aceştia de acum. Iosif a fugit pentru o vreme de femei, dar mai pe urmă şi el a luat femeie. Deci şi tu, de vei ieşi cu viaţă de la femeia aceasta, mi se pare că mai pe urmă vei căuta tu însuţi femeie. Deci cine nu va râde de nebunia ta? Mai bine este a te supune acestei femei şi să fii liber şi stăpân în toată casa ei".

Iar fericitul Moise le-a răspuns: „Aşa, fraţilor şi bunilor mei prieteni; bine mă sfătuiţi. Cunosc că mai cumplite cuvinte îmi puneţi înainte, decât şoptirile şarpelui din rai către Eva. Voi mă siliţi să mă plec acestei femei, dar nicidecum nu voi primi sfatul vostru; căci, chiar dacă mi s-ar întâmpla să mor în legăturile acestea şi în muncile cele amare, aştept să iau milă de la Dumnezeu cu totul. Dacă mulţi drepţi s-au mântuit prin femei, eu unul sunt păcătos şi nu pot să mă mântuiesc prin femeie. Dacă Iosif s-ar fi supus mai întâi femeii lui Putifar, apoi n-ar fi împărăţit după aceea, când şi-a luat femeia sa în Egipt. Dar Dumnezeu, văzând răbdarea lui cea mai dinainte, i-a dăruit împărăţia Egiptului. De aceea este lăudat şi între neamuri ca un întreg înţelept, deşi a avut fii.

Iar eu nu doresc împărăţia Egiptului, nici să stăpânesc cu putere şi să fiu mare în acest pământ leşesc; nici să mă arăt cinstit departe, întru tot pământul Rusiei, căci am defăimat toate acestea pentru împărăţia de sus. De aceea, de voi ieşi cu viaţă din mâinile acestei femei, nu voi căuta altă femeie, ci, voind Dumnezeu, mă voi face monah. Căci iată ce zice Hristos în Evanghelie: Tot cel ce-şi va lăsa casa, fraţii, surorile, pe tată sau pe maică, pe femeie, pe fii sau averea pentru numele Meu, va lua însutit şi va moşteni viaţa veşnică... Deci pe voi să vă ascult sau pe Hristos? Apostolul zice: Cel neînsurat se îngrijeşte de ale Domnului, cum îi va plăcea; iar cel însurat se îngrijeşte de ale lumii şi cum va plăcea femeii. Deci vă întreb acum: Cui se cade a sluji mai mult? Domnului sau femeii? Ştiu că scrie şi aceasta: Slugilor, ascultaţi pe stăpânii voştri, dar la bine, iar nu la rău. Deci să înţelegeţi voi, cei ce mă ţineţi pe mine, că niciodată nu mă va înşela frumuseţea femeiască, nici nu mă va despărţi de dragostea lui Hristos!"

Femeia auzind acestea, a primit în inima sa alt gând viclean şi a poruncit să pună pe fericitul pe un cal şi să-l poarte cu multe slugi prin cetăţile sale şi prin sate, zicându-i: „Toate acestea sunt ale tale, dacă îţi plac; să faci precum voieşti cu toate". Apoi zicea şi către popor: „Iată, stăpânul vostru şi bărbatul meu; deci toţi întâmpinându-l, să vă închinaţi lui!" Iar fericitul, râzând de nebunia ei, i-a zis: „In zadar te osteneşti, că nu vei putea să mă amăgeşti cu lucrurile cele stricăcioase ale lumii acesteia, nici să-mi furi bogăţia mea duhovnicească cea nestricăcioasă. Deci înţelege şi nu te osteni în deşert". Iar femeia i-a zis cu mânie: „Oare nu ştii că eşti vândut mie? Deci cine te va scoate din mâinile mele? Eu nu te voi libera nicidecum viu, ci te voi da la moarte după multe munci". Iar fericitul i-a răspuns cu îndrăzneală: „Nu mă tem de nici un rău, că Domnul este cu mine, Căruia de acum, după voinţa Lui, doresc să-I slujesc în viaţa monahicească".

In acea vreme, povăţuit fiind de Dumnezeu, a venit de la Sfântul Munte la fericitul Moise un monah oarecare, preot cu rânduiala, şi 1-a îmbrăcat în sfântul chip îngeresc, adică monahicesc. Acel monah 1-a învăţat cum să trăiască în curăţie, spunându-i să nu se plece vrăjmaşului şi să nu se teamă de acea necurată femeie, apoi a plecat. Iar după aceea a fost căutat pretutindeni, dar n-a putut fi aflat. Atunci femeia, deznădăjduindu-se de nădejdile sale, a făcut răni mari pe trupul Cuviosului monah Moise, căci, întinzându-l la pământ, a poruncit să-1 bată cu toiege, încât şi pământul s-a umplut de sângele lui. Iar cei care-l băteau, îi ziceau: „Pleacă-te stăpânei tale şi fă voia ei; iar de nu o vei asculta, atunci trupul tău îl vom sfărâma în bucăţi, căci să nu socoteşti că vei scăpa din muncile acestea, şi după multe munci îţi vei da sufletul tău cu amar. Deci miluieşte-te singur, leapădă aceste rupturi călugăreşti şi îmbracă-te în haine scumpe boiereşti şi te vei izbăvi de muncile care te aşteaptă".

Viteazul Moise le-a răspuns: „Fraţilor, faceţi-vă porunca voastră necontenind nicidecum, căci mie nu-mi este cu putinţă să mă lepăd de călugărie şi de dragostea lui Dumnezeu. Şi nici un fel de muncă, nici focul, nici sabia, nici bătăile nu pot să mă despartă pe mine de Dumnezeu şi de acest mare chip îngeresc. Iar acestei femei fără de ruşine şi întunecată, care şi-a arătat pe faţă neruşinarea sa, defăimând cu totul nu

numai frica lui Dumnezeu, ci şi ruşinea cea omenească, silindu-mă pe mine fără de ruşine la spurcăciune şi la preacurvie, nu mă voi pleca, nici nu voi face voia ei!"

Iar femeia aceea, având multă grijă cum ar putea să-şi răzbune ruşinea sa, a scris mai pe urmă domnului Boleslav o scrisoare ca aceasta: „Ştii singur că bărbatul meu a fost ucis în războiul în care a fost cu tine, iar tu mi-ai dat voie să iau de bărbat pe care voi dori. Deci eu am iubit pe un tânăr din cei robiţi de tine. Acela fiind frumos, l-am răscumpărat şi l-am luat în casa mea. Am dat pentru el aur mult şi i-am dat tot ceea ce a fost în casa mea, aur şi argint, şi i-am încredinţat lui toată puterea, numai să voiască să-mi fie bărbat; iar el toate acestea le-a socotit întru nimic. Incă de multe ori l-am chinuit cu foame şi cu bătăi, dar nimic n-am sporit. Nu i-a fost destul a fi ferecat cinci ani de cel care îl robise şi, iată, al şaselea an 1-a petrecut la mine şi a fost mult muncit pentru neascultare. Toate acestea singur le-a tras asupra sa, pentru învârtoşarea inimii sale; iar acum încă este şi călugărit de un monah. Deci tu ce porunceşti să fac cu dânsul?"

Atunci domnul Boleslav a poruncit să vină acea femeie la dânsul şi să aducă şi pe Moise. Deci ea a făcut după porunca lui, iar Boleslav, când a văzut pe cuviosul, 1-a silit mult să ia pe femeia aceea de soţie, dar nu 1-a putut îndupleca. Iar mai pe urmă, a zis către dânsul: „Cine este atât de nesimţitor ca tine, care te lipseşti de multe bunătăţi şi de cinste şi te-ai dat la munci amare? Să ştii că de acum îţi stă înainte viaţa sau moartea. Ori faci voia stăpânei tale, ca să fii cinstit de noi şi să ai stăpânire mare, ori, neascultând-o, după multe şi cumplite munci ai să primeşti moartea!" Apoi a zis şi către femeie: „Nicidecum să nu liberezi pe acest rob, ci ca o stăpână să faci cu el orice voieşti, ca să nu îndrăznească nici ceilalţi a nu asculta pe stăpânii lor". Iar Cuviosul Părintele nostru Moise, i-a răspuns: „Ce folos va fi omului - zice Domnul - de ar câştiga toată lumea şi îşi va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul lui? Iar tu de ce îmi făgăduieşti slavă şi cinste, din care tu însuţi vei cădea degrabă, iar mormântul te va primi neavând nimic? Asemenea şi această femeie ticăloasă va pieri rău!"

Şi s-a împlinit lucrul acela după proorocia cuviosului. Dar mai înainte de aceea, luând femeia mai mare stăpânire asupra lui, îl trăgea cu mai multă neruşinare spre păcat, încât a poruncit cu sila să-l pună în patul ei, sărutându-l şi îmbrăţişându-l. Dar n-a putut nici cu această înşelăciune să-1 atragă spre dorirea sa. Şi a zis cuviosul către ea: „O, femeie, în zadar este osteneala ta, căci să nu socoteşti că nu fac acest păcat ca un nebun oarecare sau ca şi cum n-aş putea, ci pentru frica lui Dumnezeu mă îngreţoşez de tine, cea necurată". Auzind acestea femeia, a poruncit ca în fiecare zi să-i dea câte o sută de lovituri, iar mai pe urmă a poruncit să-i taie şi mădularele cele tainice.

Deci Cuviosul Moise zăcea ca un mort din pricina curgerii sângelui, abia având în sine puţină suflare. Şi învoindu-se Boleslav la aceasta şi vrând ca mai mult să facă cele plăcute acelei femei, pentru mărimea neamului ei şi pentru dragostea ce o avea către dânsa, a ridicat prigoană mare împotriva monahilor şi i-a izgonit pe toţi din stăpânirea sa. Iar Dumnezeu a răzbunat degrab pe robii săi, căci Boleslav a murit de năprasnă într-o noapte şi din această pricină s-a făcut mare tulburare în tot pământul leşesc. Deci popoarele, sculân-du-se, au ucis pe episcopi şi pe boierii lor, printre care şi pe acea femeie fără de ruşine. Pentru această mânie a lui Dumnezeu, care a fost după izgonirea monahilor cea pentru călugăria Cuviosului Moise, aducea aminte după mulţi ani marelui domn Iziaslav al Kievului, doamna lui, care era din Polonia, fiica lui Boleslav, rugându-l cu învăţătură să nu gonească din stăpânirea sa pe Cuviosul Antonie şi pe fraţii lui, pentru tunderea fericitului Varlaam şi a lui Efrem famenul.

Dar noi să vorbim despre ce ne stă înainte. Cuviosul Părintele nostru Moise, întărindu-se puţin, s-a dus la peştera Cuviosului Antonie, purtând pe sine rănile muceniceşti, ca un ostaş viteaz al lui Hristos şi a vieţuit acolo cu dumnezeiască plăcere, nevoindu-se în rugăciuni, în post, în privegheri şi în toate faptele bune monahiceşti, prin care a biruit desăvârşit toate meşteşugirile necuratului vrăjmaş. Deci, pentru multele biruinţe ale patimilor celor necurate de curvie care s-au luptat împotriva acestui cuvios, Domnul i-a dăruit putere să biruiască aceleaşi patimi, care se luptă şi împotriva celorlalţi. Căci un frate se lupta cu patima desfrânării şi, ducându-se la cuviosul acela, îl ruga să-l ajute, zicându-i: „Orice îmi vei porunci, mă făgăduiesc că voi păzi până la moarte". Iar cuviosul i-a zis: „Niciodată în viaţa ta să nu vorbeşti cu femeie". Deci el s-a făgăduit cu osârdie, că va păzi această poruncă. Apoi sfântul, urmând celui dintâi

Moise, care a făcut minuni cu toiagul său, s-a atins de sânul fratelui cu toiagul -fără de care nu putea să umble, de durerea rănilor pe care le suferise mai înainte -, şi îndată s-au omorât patimile cele necurate din trupul acelui frate şi de atunci n-a mai avut nici o supărare.

Deci acest bun ostaş al lui Hristos a petrecut şaisprezece ani în pătimirea şi nevoinţa sa cea plăcută lui Dumnezeu. Cinci ani a fost chinuit fără vină în legături de cel ce-l robise, arătând răbdarea lui Iov cea cu mulţumită lui Dumnezeu. Al şaselea an a pătimit bărbăteşte pentru curăţie, mai mult decât Iosif. Apoi, prin liniştea cea de zece ani din peşteră, după rânduiala îngerească de la Sfântul Munte Athos, a strălucit mai mult decât alţii, precum Moise cel dintâi, prin cele zece porunci date prin rânduirea îngerului din Sfântul Munte al Sinaiului. De aceea şi acest Cuvios Moise, s-a învrednicit cu adevărat a fi văzător de Dumnezeu, pentru că s-a aflat vrednic fericirii celor curaţi cu inima. El s-a mutat la privirea lui Dumnezeu faţă către faţă în ziua de 26 iulie, fiind încă viu Cuviosul Antonie, în a cărui peşteră zac şi până acum moaştele făcătoare de minuni ale acestui sfânt bărbat, care nu şi-a întinat curăţia.

Şi biruieşte Sfântul Moise şi după moarte patimile cele necurate cu moaştele sale, precum a adeverit Sfântul Ioan Multpătimitorul. Căci acela, fiind luptat de patima desfrânării, s-a închis în peşteră; şi, îngropându-se până la umeri în dreptul moaştelor Cuviosului Moise, după ce a pătimit mult, mai pe urmă a auzit glasul Domnului, zicându-i să se roage sfântului ce era aproape de el. Deci după ce Ioan Multpătimitorul s-a rugat Cuviosului Moise, îndată s-a izbăvit de războiul cel necurat şi a biruit patima desfrânării.

Asemenea şi pe alt frate pătimaş, acelaşi Sfânt Ioan 1-a izbăvit de o supărare ca aceea, când i-a dat un os din moaştele Cuviosului Moise, ca să-l lipească de trupul său, precum se scrie în viaţa Cuviosului Ioan Multpătimitorul. Deci să ne fie şi nouă a avea povăţuitor spre a ne izbăvi din toate necurăţiile pe Cuviosul acesta Moise, prin rugăciunile sale care îndreptează fără de rătăcire la calea mântuirii, şi cu dânsul să ne închinăm feţei lui Dumnezeu Celui închinat în Treime, Căruia I se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MARE MUCENIC PANTELIMON, DOCTORUL FĂRĂ DE PLATĂ (27 iulie)

Pe vremea împărăţiei păgânului Maximian, cumplitul muncitor al creştinilor, toată lumea era acoperită cu întunericul păgânătăţii închinării la idoli. Atunci s-a făcut mare prigonire pretutindeni asupra celor ce credeau în Hristos. Deci mulţi mărturisitori ai preasfântului nume al lui Iisus Hristos au fost ucişi. Intre aceştia a pătimit pentru Hristos şi Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, din cetatea Nicomidiei, care se află în părţile Bitiniei. Acest slăvit între mucenici şi răbdător de chinuri al lui Hristos, s-a născut în cetatea Nicomidiei, din tată de neam bun, cinstit şi bogat, cu numele Evstorghie şi din maica sa, Euvula.

Tatăl său era cu credinţa păgân, sârguindu-se cu căldură la închinarea idolilor, iar maica sa era creştină, învăţând de la strămoşii săi sfânta credinţă şi slujind cu osârdie lui Hristos. Deci, fiind ei însoţiţi cu trupurile, erau despărţiţi cu duhul, el jertfind mincinoşilor zei, iar ea aducând jertfe de laudă adevăratului Dumnezeu. Şi născând acest prunc, despre care ne este cuvântul, l-au numit pe el Pantoleon, care se tâlcuieşte "cu totul leu", ca cel ce avea să fie cu bărbăţia asemenea cu leul, însă mai pe urmă a fost numit Pantelimon, adică "întru tot milostiv", pentru că tuturor s-a arătat că este milostiv, când tămăduia pe cei bolnavi fără de plată, iar pe cei săraci îi miluia, împărţind cu dărnicie averile părinteşti celor ce aveau trebuinţă.

Deci fiind el încă copil, maica sa îl creştea în buna credinţă creştină, învăţându-l să cunoască pe Unul şi adevăratul Dumnezeu, Care este în ceruri, pe Domnul nostru Iisus Hristos; să-I placă Lui cu lucruri bune, să creadă într-Insul şi să se abată de la închinarea idolilor celor mulţi. Deci copilul lua aminte la învăţătura maicii sale şi cunoştea în parte, pe cât putea înţelege în anii copilăriei. Dar, o, ce pagubă şi

lipsire! Maica lui cea bună şi învăţătoarea sa s-a dus către Domnul din tinereţe, lăsând pe copil nevenit încă în vârsta şi în înţelegerea cea desăvârşită. Iar după sfârşitul ei, copilul a mers lesne în urma rătăcirii tatălui său, fiind dus adeseori de dânsul la idoli şi învăţându-se la păgânătatea lor.

Deci pruncul a fost dat mai întâi la învăţătura gramaticii şi, după ce a sporit în cărţile elineşti şi a învăţat bine toată filosofia cea din afară, tatăl său 1-a dat la meşteşugul doctoricesc, la un oarecare Eufrosin, doctor slăvit, ca să se deprindă cu acel meşteşug. Iar copilul, fiind isteţ la minte, a învăţat toate cu înlesnire şi degrabă a întrecut pe cei de o vârstă cu el, aproape asemănându-se cu învăţătorul său. Şi era bun la obicei, bine grăitor, frumos la faţă, iubit de toţi şi cunoscut însuşi împăratului Maximian; pentru că în acea vreme Maximian locuia în Nicomidia, chinuind pe creştini, şi la praznicul Naşterii lui Hristos, a ars în biserică douăzeci de mii de sfinţi mucenici (Pomenirea lor la 28 decembrie), iar pe Sfântul Antim (Pomenirea lui la 3 septembrie)episcopul şi pe mulţi alţii i-a omorât cu felurite chinuri.

Iar Eufrosin doctorul se ducea adeseori cu leacuri la acel chinuitor, în palatele împărăteşti, şi la oamenii lui, pentru că doctorul acela dădea leacuri la toată curtea împărătească. Şi ducându-se el la palat, mergea cu dânsul şi copilul Pantoleon şi toţi, văzându-l, se mirau de frumuseţea şi înţelegerea lui cea bună. Deci, văzându-1 şi împăratul, 1-a întrebat de unde este şi al cui fiu este, şi aflând cele despre dânsul, împăratul a poruncit învăţătorului să-l înveţe pe copil bine tot meşteşugul doctoricesc, vrând ca întotdeauna să-1 aibă pe lângă dânsul, ca pe un vrednic a sta înaintea împăratului şi a-i sluji lui.

In vremea aceea, era în Nicomidia un preot bătrân, cu numele Ermolae, care, de frica păgânilor, se ascundea cu puţini creştini într-o casă oarecare mică şi neştiută. Iar Pantoleon, mergând de la casa sa către învăţătorul său, îi era calea pe lângă casa aceea mică, în care se ascundea Sfântul Ermolae. Deci acesta, văzând pe ferestruie pe tânăr trecând pe acolo adeseori, cunoştea de pe faţă şi din vedere năravul lui cel bun, şi cunoscând cu duhul că va fi vas ales al lui Dumnezeu, a ieşit odată din casă înaintea tânărului, care tocmai trecea pe acolo, şi l-a rugat ca să intre puţin în casa lui. Iar tânărul, fiind smerit şi ascultător, a intrat în casa bătrânului, iar el, punându-1 aproape de dânsul, 1-a întrebat de neam, de părinţi, de credinţă şi de întreaga lui viaţă.

Iar tânărul, povestindu-i toate cu de-amănuntul, i-a spus că maica lui a fost creştină şi a murit, iar tatăl lui trăieşte după legile elineşti, închinându-se zeilor. Atunci Sfântul Ermolae 1-a întrebat pe dânsul, zicându-i: „Dar tu, fiule, de ce parte şi credinţă voieşti să fii? De credinţa tatălui tău sau a maicii tale?" Tânărul a răspuns: „Maica mea, pe când trăia, mă învăţa credinţa sa şi eu am iubit credinţa ei. Insă tatăl meu, ca cel mai tare, mă sileşte la legile elineşti şi doreşte să mă rânduiască în palatele împărăteşti, adică în rânduiala celor de aproape, a boierilor ostăşeşti şi a slugilor împăratului". Sfântul 1-a întrebat iarăşi: „Ce fel de învăţătură te învaţă pe tine dascălul tău?" Tânărul a răspuns: „Invăţătura lui Asclipie, a lui Hipocrate şi a lui Galen, pentru că aşa voieşte tatăl meu. Dar şi dascălul meu zice că de voi învăţa acele învăţături, voi putea, cu înlesnire, să tămăduiesc toate bolile oamenilor".

Atunci Sfântul Ermolae, luând pricină spre vorba cea de folos, a început a semăna în inima tânărului, ca într-un pământ bun, sămânţa cea bună a cuvintelor lui Dumnezeu. Deci i-a zis: „Cre-de-mă pe mine, bunule tânăr, că învăţăturile şi meşteşugurile lui Asclipie, Hipocrate şi Galen sunt mici şi puţin pot să ajute celor ce lucrează cu ele. Incă şi zeii, pe care îi cinstesc împăratul Maximian, tatăl tău şi ceilalţi elini, sunt deşerţi, fiind poveşti şi înşelăciuni ale celor cu minte puţină. Iar adevărat şi Atotputernic Dumnezeu este Unul Iisus Hristos, în Care de vei crede, apoi numai cu chemarea Preacinstitului Lui nume, vei putea tămădui toate bolile. Pentru că Acela orbii a luminat, leproşii a curăţit, morţilor le-a dăruit viaţă, iar pe diavolii care sunt cinstiţi de elini, i-a izgonit din oameni cu un cuvânt.

Dar nu numai singur Hristos, ci şi hainele Lui erau dătătoare de tămăduiri. Pentru că o femeie, fiind bolnavă de curgerea sângelui de 12 ani, numai cât s-a atins de marginea hainelor Lui, îndată s-a tămăduit. Dar cine poate să spună cu de-amănuntul toate lucrurile Lui cele minunate? Căci precum nu este cu putinţă a număra stelele cerului, nisipul mării şi picăturile de ploaie, tot aşa nu se pot spune nici minunile şi măririle lui Dumnezeu. El este şi acum ajutător tare robilor Săi, că mângâie pe cei mâhniţi, tămăduieşte pe cei bolnavi, izbăveşte din primejdii şi scoate din toate răutăţile potrivnice, neaşteptând să fie rugat de

cineva; ci întâmpinând mai înainte de rugăciune şi chiar de pornirea inimii. El dă celor ce-L iubesc pe El putere să facă unele ca acestea, încă le dăruieşte şi mai mari faceri de minuni, iar la urmă le dă lor desăvârşit viaţă fără de sfârşit, întru slava cea veşnică a împărăţiei cerurilor".

Nişte cuvinte ca acestea ascultându-le Pantoleon, le credea ca adevărate şi, ascunzându-le în inima sa, cu dulceaţă se adâncea în ele cu mintea, zicând sfântului bătrân: „Eu pe acestea de multe ori le-am auzit de la maica mea şi am văzut-o adeseori rugându-se şi chemând pe acel Dumnezeu, de care tu vorbeşti". Deci, din acea zi, Pantoleon trecea în fiecare zi pe la bătrân şi se îndulcea de vorbele lui cele insuflate de Dumnezeu, povăţuindu-se spre cunoştinţa adevăratului Dumnezeu. Şi când se întorcea de la dascălul Eufrosin, nu se ducea la casa sa, până ce mai întâi nu cerceta pe bătrânul Ermolae, de la care primea cuvinte folositoare de suflet.

Şi i s-a întâmplat lui odată că, plecând de la dascăl şi abătân-du-se puţin din cale, a aflat un prunc mort, muşcat de o viperă mare, şi pe vipera aceea zăcând aproape de cel mort. Văzând aceasta Pantoleon, la început s-a temut şi s-a depărtat puţin, dar mai pe urmă s-a gândit în sine, zicând: „Acum mi se cade mie să încerc să ştiu dacă sunt adevărate cele grăite de bătrânul Ermolae". Şi căutând spre cer, a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, măcar că nu sunt vrednic a Te chema, însă de voieşti ca să fiu robul Tău, arată-Ţi puterea Ta şi fă ca, întru numele Tău, pruncul acesta să învie, iar vipera să moară". Atunci îndată, pruncul deşteptându-se ca din somn, s-a sculat, iar vipera a crăpat în două şi a rămas moartă. Deci Pantoleon, văzând această minune, a crezut desăvârşit în Hristos, şi-a ridicat ochii săi trupeşti şi sufleteşti spre cer şi a binecuvântat pe Dumnezeu cu bucurie şi cu lacrimi, mulţumindu-I că 1-a scos pe el din întuneric şi 1-a adus la lumina cunoştinţei Sale.

Apoi îndată, alergând la Sfântul Ermolae preotul, a căzut la cinstitele lui picioare, cerând Sfântul Botez şi spunându-i cele ce i s-au întâmplat, adică, cum a înviat pe pruncul cel mort, cu puterea numelui lui Iisus Hristos şi cum a murit vipera cea purtătoare de moarte. Şi sculându-se Sfântul Ermolae, s-a dus cu dânsul să vadă vipera cea omorâtă şi, văzând-o, a mulţumit lui Dumnezeu pentru minunea ce o făcuse şi prin care a adus pe Pantoleon la cunoştinţa Sa. Apoi, întorcându-se acasă, a botezat pe tânăr în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh şi, săvârşind Sfânta Liturghie în cămara sa cea mai dinlăuntru, 1-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, cu Trupul şi Sângele lui Hristos.

După primirea Sfântului Botez, Pantoleon a petrecut lângă bătrânul Ermolae şapte zile, învăţând dumnezeieştile cuvinte care i se grăiau prin gura bătrânului. Deci adăpându-se ca dintr-un izvor viu, şi-a pregătit sufletul său spre îmbelşugarea roadelor duhovniceşti cu darul lui Hristos. Iar a opta zi, când s-a întors acasă, tatăl său i-a zis lui: „Fiule, unde ai zăbovit atâtea zile, că eu am fost în mare grijă pentru tine?" Sfântul a răspuns: „Am fost cu dascălul în palatele împărăteşti de am tămăduit pe un bolnav iubit împăratului şi şapte zile nu ne-am depărtat de la dânsul, până nu l-am făcut sănătos". Aceasta a zis-o sfântul, nu ca şi cum ar minţi, ci ca o pildă, prin care îi spunea în taină adevărul, căci în mintea sa numea dascăl pe Sfântul Ermolae preotul, palate împărăteşti numea cămara cea mai dinlăuntru, în care s-au săvârşit dumnezeieştile Taine; iar bolnav numea sufletul său cel iubit Impăratului ceresc, care s-a tămăduit în şapte zile prin doctoria duhovnicească.

Iar a doua zi, mergând el la dascălul Eufrosin, a fost întrebat de acela: „Unde ai stat atâtea zile?" El i-a răspuns: „Tatăl meu cumpărând o moşie, m-a trimis acolo ca să o iau, şi am zăbovit, cercetând bine pe toate cele ce sunt acolo, căci a fost cumpărată cu mare preţ". Aceasta i-o spunea cu tâlc pentru Sfântul Botez, pe care îl primise, şi pentru înştiinţarea celorlalte taine ale credinţei creştineşti, care sunt comori nepreţuite, covârşind toate bogăţiile, căci au fost cumpărate cu Sângele lui Hristos. Auzind aceasta Eufrosin, a încetat să-l mai întrebe.

Iar fericitul Pantoleon era plin de darul lui Dumnezeu, purtând înlăuntru comoara sfintei credinţe. Şi se îngrijea foarte mult de tatăl său, cum l-ar putea scoate din întunericul închinării idoleşti şi să-1 aducă la lumina cunoştinţei lui Hristos. Pentru aceea, vorbea cu dânsul în toate zilele pilde înţelepte şi îi punea întrebări, zicându-i: „Tată, pentru ce zeii cei ce stau în picioare rămân până astăzi aşa precum sunt puşi

din început, şi niciodată nu şed; iar cei făcuţi şezând pe scaun, şed până astăzi şi nu se scoală niciodată?" Iar tatăl îi răspundea: „Fiule, este grea această întrebare şi nu pot să răspund la ea".

Iar sfântul totdeauna punând tatălui său şi alte întrebări, asemenea acesteia, 1-a făcut a se îndoi de zeii săi şi a cunoaşte încetul cu încetul înşelarea şi rătăcirea închinării de idoli. Deci tatăl său a încetat a mai cinsti pe idoli, cum îi cinstea mai înainte, când le aducea jertfe şi li se închina în toate zilele, şi a început a-i sfărâma şi a nu se închina lor. Iar Pantoleon văzând aceasta, se bucura că cel puţin a reuşit a-l face pe tatăl său să se îndoiască de zei, deşi nu-l întorsese desăvârşit de la ei. Şi voia de multe ori să sfărâme idolii tatălui său, care erau mulţi în casa lor, dar se oprea, pe de o parte ca să nu mânie pe tatăl său, pe care se cuvenea a-l cinsti după porunca lui Dumnezeu, iar pe de alta, voia să aştepte până ce singur tatăl său va cunoaşte pe adevăratul Dumnezeu şi el singur îi va sfărâma cu mâinile sale.

In acea vreme, au adus la Pantoleon pe un orb care cerea tămăduire şi zicea: „Mă rog ţie, miluieşte-mă pe mine, care nu văd lumina cea dulce; căci toţi doctorii din această cetate m-au doftorit şi nici un folos nu mi-au adus; ba chiar şi cea din urmă vedere ce o mai aveam, mi-au luat-o împreună cu toată averea mea, căci am cheltuit mult la dânşii, dar am luat mai mult vătămare şi pagubă, decât tămăduire". Iar sfântul i-a zis: „Dacă toată averea ai dat-o acelor doctori de la care n-ai avut folos, apoi de vei primi tămăduire de la mine şi de vei vedea, ce-mi vei da mie?" Orbul a răspuns: „Cea mai de pe urmă rămăşiţă care o am, ţi-o voi da cu osârdie". Sfântul a zis: „Darul vederii luminii ţi-l va da Tatăl luminilor, Dumnezeul cel adevărat, prin mine, nevrednicul robul Său. Iar tu, ceea ce-mi făgăduieşti, să nu-mi dai mie, ci să împarţi la săraci".

Auzind acestea Evstorghie, tatăl lui Pantoleon, a zis către dânsul: „Fiule, să nu îndrăzneşti a te atinge de acel lucru pe care nu poţi să-l faci, ca să nu te faci şi tu de râs! Căci ce poţi face mai mult decât doctorii cei mai mari decât tine, care l-au doftorit pe el şi n-au putut să-1 tămăduiască?" Sfântul a răspuns: „Nici unul dintre acei doctori nu ştie să pună acestui om acel fel de doctorie, care o pun eu, căci este multă deosebire între dânşii şi între dascălul meu, care m-a învăţat aceasta".

Iar tatăl său, socotind că vorbeşte despre dascălul Eufrosin, i-a zis: „Eu am auzit că şi dascălul tău s-a îngrijit de acest orb, dar nimic n-a sporit". Pantoleon a răspuns: „Aşteaptă puţin, tată, şi vei vedea puterea doctoriei mele!" Zicând aceasta, s-a atins cu degetul de ochii orbului, zicând: „In numele Domnului meu Iisus Hristos, Care a luminat pe cei orbi, caută şi vezi!" Atunci îndată s-au deschis ochii orbului şi a văzut. Din acel ceas, Evstorghie, tatăl lui Pantoleon, a crezut în Hristos, împreună cu omul care a văzut şi au fost botezaţi de Sfântul Ermolae, preotul. Din acel moment s-au umplut de mare bucurie duhovnicească, pentru darul şi puterea lui Hristos.

Atunci Evstorghie a început a sfărâma toţi idolii care erau în casa lui, iar la acel lucru îl ajuta şi fiul său, Sfântul Pantoleon, şi zdrobindu-i, i-a aruncat într-o groapă adâncă şi i-a acoperit cu pământ. După aceea, Evstorghie mai trăind puţină vreme, s-a mutat la Domnul. Deci Pantoleon, rămânând moştenitor al averii părinteşti celei prea bogate, îndată a dăruit libertate robilor şi roabelor sale, dându-le multe daruri, iar bogăţia a început a o împărţi la cei ce aveau trebuinţă: săracilor, scăpătaţilor, văduvelor şi sărmanilor. Şi înconjura temniţele, cercetând pe toţi cei ce pătimeau în legături, pe care îi mângâia cu doctoriile şi cu dările celor de trebuinţă. Şi era doctor nu numai de răni, ci şi de sărăciile omeneşti, căci toţi primeau de la dânsul milostenie îndestulată şi, cu îndurările lui, săracii se îmbogăţeau. Iar întru leacuri îi ajuta lui darul lui Dumnezeu, căci i se dăduse de sus darul tămăduirilor, şi nu atâta tămăduia cu doctoriile cele cumpărate, pe cât cu chemarea numelui lui Iisus Hristos.

Atunci Pantoleon s-a arătat că este Pantelimon, adică "întru tot milostiv", prin numire şi cu fapta, arătând la toţi milă şi nelăsând pe nimeni să plece de la dânsul nemângâiat. Căci celor lipsiţi le dădea daruri fără plată, iar pe bolnavi îi tămăduia. Atunci s-a întors la dânsul toată cetatea cu bolnavii ei, lăsând pe toţi doctorii, pentru că de la nimeni nu câştigau atât de grabnice şi desăvârşite tămăduiri, precum câştigau de la Pantelimon, care tămăduia cu fapta şi nu lua plată de la nimeni. Deci se slăvea în tot poporul numele doctorului cel milostiv şi fără de plată, iar ceilalţi doctori erau defăimaţi şi luaţi în râs.

Din această pricină, multă ură şi vrajbă s-a ridicat de la doctori împotriva sfântului, încă din acea vreme când a fost tămăduit acel orb pomenit mai sus. Şi aceasta a început astfel:

Intr-una din zile, când orbul cel tămăduit de Sfântul Pantelimon umbla prin cetate, l-au văzut pe el doctorii şi au zis în sine: „Oare nu este acesta care a fost orb şi cerea de la noi tămăduire şi n-am putut să-i vindecăm ochii? Deci cum vede acum?" Şi îl întrebau pe el, cum de vede. Şi n-a tăinuit omul acela pe doctorul său, pe Sfântul Pantelimon. Iar acei doctori, ştiind despre el că este ucenic al lui Eufrosin, ziceau: „Mare este ucenicul marelui dascăl". Dar ei nu ştiau puterea lui Hristos, care lucra prin Pantelimon. Deci, neştiind, au mărturisit adevărul, că Pantelimon este marele ucenic al Marelui Invăţător, Iisus Hristos. Dar, deşi cu gurile lăudau cu făţărnicie pe sfânt, însă, în inimile lor, din zavistie, se sfătuiau spre rău şi îl pândeau, căutând pricini împotriva lui, cum ar putea să-1 piardă.

Apoi, văzându-1 că intră în temniţă şi tămăduieşte rănile celor legaţi, care pătimeau pentru Hristos, s-au apropiat de Maximian chinuitorul şi i-au zis: „Impărate, tânărul căruia tu i-ai poruncit să înveţe tot meşteşugul doctoricesc, voind să-1 ai în palatele tale, acela defăimând mila ta către dânsul, cercetează temniţele tămăduind pe închişii hulitori ai zeilor noştri, socotind la fel cu dânşii, împotriva zeilor, şi ducând şi pe alţii la acelaşi gând rău al lor. Deci de nu-1 vei pierde degrabă, apoi nu puţină mâhnire vei avea, pentru că pe mulţi îi vei vedea întorcându-se de la zei, prin înşelătoarea lui învăţătură; că meşteşugul doctoricesc pe care îl are şi tămăduirile care le face, nu le socoteşte ca ale lui Asclipie sau ale vreunui alt zeu, ci ale unui oarecare Hristos, şi astfel toţi, care sunt tămăduiti, cred în Acela".

Clevetitorii zicând aceasta, au rugat pe împăratul, ca să poruncească să cheme pe orbul cel tămăduit de Pantoleon, pentru a se încredinţa de cele zise. Şi îndată împăratul a poruncit să caute pe orbul cel vindecat. Şi fiind adus acela înaintea împăratului, i-au zis: „Spune, omule, cum ţi-a tămăduit Pantoleon ochii?" Iar el a răspuns: „A chemat numele lui Hristos, s-a atins de ochii mei şi am văzut îndată!" Impăratul a zis către dânsul: „Dar tu cum socoteşti? Hristos te-a tămăduit sau zeii?" El a răspuns: „Impărate, doctorii aceştia, pe care îi vezi că stau înaintea ta, au cheltuit multă sârguinţă şi multă vreme pentru tămăduirea mea. Ei mi-au luat toată averea şi nu mi-au adus nici un folos. Dimpotrivă, şi puţina vedere câtă aveam, mi-au luat-o; astfel că m-au orbit cu desăvârşire. Iar Pantelimon, numai cu chemarea numelui lui Hristos, m-a făcut să văd. O, împărate, socoteşte tu singur şi vezi, care doctor este mai bun şi mai adevărat? Oare Asclipie cu ceilalţi zei, care au fost chemaţi de mulţi vreme îndelungată şi nimic n-au putut să ajute? Sau Hristos, Care o dată fiind chemat de Pantelimon, îndată m-a tămăduit?"

Iar împăratul, neştiind ce să răspundă la aceasta, a început a-l sili la păgânătate, după obiceiul păgânesc, zicându-i: „Omule, nu te lăsa înşelat, nici nu pomeni pe Hristos, pentru că este dovedit că zeii ţi-au dat vederea ochilor!" Iar cel tămăduit, neavând nici o teamă de puterea împărătească, nici înfricoşându-se de îngrozirea chinuitorilor, a răspuns lui Maximian mai cu îndrăzneală decât orbul din Evanghelie, care fusese pus la întrebare înaintea fariseilor: „O, împărate, tu însuţi eşti nebun, de numeşti pe zeii cei orbi dătători de vedere ai luminii, căci şi tu, fiind asemenea lor, nu voieşti să vezi adevărul!" Iar împăratul, umplându-se de mânie, a poruncit să-l ucidă îndată cu sabia. Şi fiind tăiat capul bunului mărturisitor al numelui lui Iisus Hristos, s-a dus să vadă faţă către faţă, în neînserata lumină cerească, pe Acela pe Care L-a mărturisit pe pământ. Iar Sfântul Pantelimon, răscumpărând trupul lui de la ucigaşi, l-a îngropat lângă tatăl său.

După aceasta, împăratul a poruncit să cheme la dânsul pe Pantoleon. Şi când ostaşii duceau pe sfânt la împărat, el cânta cuvintele lui David: Dumnezeule, lauda mea n-o ţine sub tăcere. Că gura păcătosului şi gura vicleanului s-au deschis asupra mea... Deci a stat cu trupul înaintea împăratului pământesc, iar cu mintea stătea înaintea Impăratului ceresc. Iar împăratul Maximian, privind spre dânsul fără mânie, a început a-i vorbi cu blândeţe, zicând: „0, Pantoleoane, nu sunt bune cele ce am auzit de tine. Spun unii că huleşti şi defaimi foarte pe Asclipie şi pe ceilalţi zei, iar pe Hristos Cel răstignit, Care a pierit rău, Il slăveşti, te nădăjduieşti spre Dânsul şi Il numeşti Dumnezeu. Dar nu ştii cât de multă grijă am avut cu tine şi ce fel de milă ţi-am arătat, încât te-am primit şi în palatele mele şi am poruncit şi dascălului tău, Eufrosin, să te înveţe tot meşteşugul doctoricesc, ca totdeauna să fii lângă mine? Iar tu, defăimând toate acestea, te-ai abătut la cele potrivnice. însă eu nu cred cele grăite despre tine, pentru că oamenii s-au

obişnuit a spune multe lucruri nedrepte. De aceea te-am chemat ca singur să spui adevărul şi să arăţi mincinoasă clevetirea zavistnicilor asupra ta, aducând jertfe zeilor celor mari, înaintea tuturor, precum se cade".

Sfântul a răspuns: „O, împărate, se cade a crede faptele mai mult decât cuvintele, pentru că nu atât din cuvinte, pe cât din lucruri se cunoaşte adevărul. Să crezi cuvintele care le auzi de la mine, că mă lepăd de Asclipie şi de ceilalţi zei ai voştri, iar pe Hristos îl proslăvesc; pentru că din faptele Lui am cunoscut, că este singurul adevăratul Dumnezeu. Dar ascultă măcar pe scurt faptele lui Hristos. A făcut cerul, a întărit pământul, a înviat morţii, a luminat orbii, a curăţit leproşii, pe cei slăbănogi i-a ridicat de pe pat cu cuvântul. Dar zeii care se cinstesc de voi, ce lucru au făcut de felul acesta? Pot ei oare să facă ceva? Iar de vei voi să cunoşti tăria cea atotputernică a lui Iisus Hristos, îndată vei vedea aceasta cu fapta. Porunceşte să aducă aici un bolnav pe moarte, care zace în patul durerii, deznădăjduit de doctori. Aici să vină şi slujitorii idoleşti ai voştri şi să cheme pe zeii lor, iar eu voi chema pe Dumnezeul meu; şi care Dumnezeu va tămădui pe cel bolnav, acela Unul să fie mărturisit că este Dumnezeu adevărat, iar ceilalţi să se lepede".

Şi i-a plăcut împăratului acest sfat al sfântului. Deci a poruncit ca îndată să caute un bolnav ca acela. Şi a fost adus acolo pe pat un om slăbănog de mulţi ani, care era nelucrător cu toate mădularele sale, întocmai ca un lemn nesimţitor. Apoi au venit şi slujitorii idoleşti cei iscusiţi la meşteşugul doctoricesc şi au zis sfântului să cheme el mai întâi pe Hristos al său. Iar sfântul le-a zis: „De voi chema eu pe Dumnezeul meu şi de va tămădui pe acest slăbănog, atunci zeii voştri pe cine vor tămădui? Chemaţi voi mai întâi pe zeii voştri şi de vor tămădui pe cel bolnav, apoi nu va mai fi nevoie ca eu să chem pe Dumnezeul meu!"

Deci popii au început a chema pe zeii lor, unul pe Asclipie, altul pe Die, altul pe Artemida, alţii pe alţi diavoli. Dar nu era nici glas, nici ascultare. Deci mult ostenindu-se ei în rugăciunile lor cele urâte de Dumnezeu, nimic n-au sporit. Iar sfântul, văzând osteneala lor cea deşartă, a râs. Iar împăratul, văzându-l pe el râzând, a zis: „Pantoleoane, fa tu sănătos pe omul acesta, dacă poţi, prin chemarea Dumnezeului tău". Sfântul a grăit: „Să se depărteze slujitorii idoleşti!"

Şi depărtându-se aceia, sfântul s-a apropiat de pat şi, ridicân-du-şi ochii spre cer, a început a se ruga, zicând: „Doamne, auzi rugăciunea mea şi strigarea mea la Tine să vină. Să nu întorci faţa Ta de la robul Tău. Ori în ce zi mă necăjesc, pleacă către mine urechea Ta. Ori în ce zi Te voi chema, degrab mă auzi şi arată celor ce nu ştiu de Tine tăria Ta cea atotputernică, pentru că toate Iţi sunt cu putinţă!" Astfel rugându-se sfântul, a luat de mână pe cel slăbănog, zicându-i: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te şi fii sănătos!" Şi îndată sculându-se slăbănogul, s-a făcut sănătos cu tot trupul şi umbla bucurându-se; apoi, luându-şi patul său, 1-a dus la casa sa.

Această minune văzând-o mulţi din cei ce stăteau de faţă, au crezut în Hristos. Iar slujitorii idoleşti scrâşneau din dinţi împotriva robului lui Hristos şi ziceau către împărat: „Dacă acesta va mai fi viu, jertfele zeilor vor fi zadarnice şi vom fi de râs creştinilor! Deci, împărate, pierde-l pe el degrab". Şi a zis împăratul către sfânt: „Jertfeşte zeilor, Pantoleoane, ca să nu pieri în deşert! Nu ştii oare câţi au pierit neascultând porunca noastră şi lepădându-se de zeii noştri? Au doar nu ai aflat cât de cumplit a fost muncit bătrânul Antim?" Răspuns-a sfântul: „Toţi cei ce au murit pentru Hristos, n-au pierit, ci se află în viaţa cea veşnică. Şi dacă Antim, fiind bătrân şi neputincios cu trupul, a putut suferi muncile cele cumplite pentru Domnul nostru, cu atât mai mult eu, care sunt mai tânăr şi mai tare cu trupul decât el, mi se cade ca fără de temere să pătimesc toate muncile ce le vei pune asupra mea. Pentru că a nu muri eu pentru Hristos, socotesc că este o pagubă, iar a muri pentru El dobândă îmi este".

Atunci împăratul a poruncit să-l spânzure gol la muncire, să-i strujească trupul cu unghii de fier şi cu lumânări aprinse să-i ardă coastele. Iar el, pătimind acestea, a căutat spre cer şi a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, fii mie de faţă în ceasul acesta şi-mi dă răbdare, ca să pot suferi muncile păgânilor până la sfârşit!" Atunci i s-a arătat lui Domnul în chipul preotului Ermolae şi i-a zis: „Nu te teme! Eu sunt cu

tine!" Şi îndată mâinile slujitorilor care îl munceau au slăbit şi ei s-au făcut ca morţi; uneltele de muncire au căzut din mâinile lor, iar lumânările s-au stins.

Acest lucru văzându-l împăratul, a poruncit să coboare pe mucenic de la muncire şi a zis către dânsul: „Care este puterea vrăjii tale, că şi slujitorii au slăbit şi lumânările lor s-au stins?" Mucenicul a răspuns: „Vraja mea este Hristos, a Cărui tărie atotputernică toate le face". Împăratul a zis: „Ce vei face, dacă voi pune munci mai mari asupra ta?" Mucenicul a răspuns: „în cele mai mari munci, mai mare putere va arăta Hristos al meu, dându-mi mai mare răbdare pentru ruşinarea ta. Iar eu, răbdând mai mari munci pentru Dânsul, voi lua de la El mai mari răsplătiri".

Atunci chinuitorul a poruncit să fiarbă plumb într-o căldare mare de fier şi să arunce într-însa pe mucenic. Deci, fierbând plumbul şi aducând pe mucenic la căldare, el şi-a ridicat ochii spre cer şi s-a rugat, zicând: Auzi, Doamne, glasul meu, când mă rog către Tine. Scoate sufletul meu de la frica vrăjmaşului. Acoperă-mă de adunarea celor ce viclenesc şi de mulţimea celor ce lucrează nedreptate. Aşa rugându-se el, iarăşi i s-a arătat Domnul în chipul lui Ermolae şi, luându-l pe el de mână, a intrat cu dânsul în căldare. Atunci îndată focul s-a stins, plumbul s-a răcit, iar mucenicul cânta, zicând: Eu către Dumnezeu am strigat şi Domnul m-a auzit pe mine. Seara, dimineaţa şi la miezul zilei spune-voi şi voi vesti Lui şi El va auzi glasul meu.

Deci cei ce stăteau de faţă s-au mirat de ceea ce se făcuse, iar împăratul a zis: „Ce să fie aceasta, că focul s-a stins şi plumbul s-a răcit? Deci cu ce fel de munci vom munci pe vrăjitorul acesta?" Iar cei ce erau de faţă au zis: „Să se arunce în adâncul mării şi îndată va pieri, pentru că nu va putea să farmece marea". Şi a poruncit chinuitorul să se facă aşa. Deci slujitorii luând pe mucenic, l-au dus la mare şi l-au pus în caic, legându-i de grumaji o piatră mare. Apoi, ducându-l departe de mal, l-au aruncat în mare, iar ei s-au întors singuri la mal. Iar sfântul fiind aruncat în mare, i s-a arătat iarăşi Hristos, ca şi mai înainte, în chipul lui Ermolae, iar piatra de la gru-majii mucenicului s-a făcut uşoară ca o frunză, care plutea deasupra apei, şi mucenicul umbla cu dânsa ca pe uscat, purtat fiind de dreapta lui Hristos, precum odinioară Petru. Deci a ieşit la mal, cântând şi slăvind pe Dumnezeu şi a stat înaintea împăratului. Iar împăratul, mirându-se foarte de o minune ca aceasta, a zis: „Pantoleoane, care este puterea vrăjilor tale, că şi marea ai fermecat-o?" Sfântul a răspuns: „Şi marea se supune Stăpânului Său şi face voia Lui!" Împăratul a zis: „Au doară şi peste mare stăpâneşti tu?" Sfântul a răspuns: „Nu eu, ci Hristos al meu, Ziditorul şi Stăpânul a toată făptura cea văzută şi nevăzută. Acela, precum stăpâneşte cerul şi pământul, tot aşa stăpâneşte şi marea; pentru că în mare sunt căile Lui şi cărările Sale în ape multe".

După aceea, chinuitorul a poruncit să se pregătească afară de cetate o mare privelişte, ca să dea pe mucenic spre mâncare fiarelor. Deci alerga toată cetatea la acea privelişte, vrând să vadă cum are să fie mâncat de fiare tânărul cel frumos şi nevinovat. Şi mergând împăratul la privelіştea aceea şi aducându-l pe mucenic, îi arăta fiarele cu degetul, zicându-i: „Acestea sunt pregătite pentru tine. Deci ascultă-mă şi cruţă-ţi tinereţile tale; miluieşte frumuseţile trupului tău şi jertfeşte zeilor, ca să nu-ţi fie moartea cumplită, fiind mâncat de dinţii fiarelor". Dar sfântul voia mai bine să fie mâncat de fiare, decât să audă un sfat şi o poruncă vicleană ca aceea.

Deci l-au aruncat la fiare sălbatice, dar Domnul arătându-Se şi acolo sfântului în asemănarea preotului Ermolae, a închis gurile fiarelor şi le-a făcut blânde ca nişte miei. Şi alergând acelea la sfânt, îi lingeau picioarele, iar el le mângâia cu mâna pe cap. Şi fiecare fiară se sârguia să fie sub mâna sfântului, una pe alta împingându-se. Iar poporul care privea la acea minune se mira şi striga cu glas mare: „Mare este Dumnezeul creştinilor! Slobod să fie nevinovatul şi dreptul tânăr".

Atunci împăratul, umplându-se de mânie, a pornit ostaşii cu săbiile scoase împotriva celor ce slăveau pe Mântuitorul Hristos şi, ucigând pe mulţi din popor, din cei ce au crezut în Dumnezeu, a poruncit să ucidă şi toate fiarele. Iar mucenicul, văzând acest lucru, a strigat, zicând: „Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, că nu numai oamenii, dar şi fiarele mor pentru Tine!" Şi a plecat împăratul de la privelişte scârbindu-se şi mâniindu-se, iar pe mucenic 1-a aruncat iarăşi în temniţă.

După aceea, oamenii cei ucişi au fost luaţi de ai lor şi îngropaţi, iar fiarele le-au lăsat spre mâncarea câinilor şi a păsărilor mâncătoare de trupuri. Dar şi cu acelea s-a făcut o minune, căci fiarele, zăcând multe zile, n-au fost atinse nici de câini, nici de păsări, iar trupurile lor nu s-au împuţit. Deci împăratul, aflând acest lucru, a poruncit să le arunce într-o groapă adâncă şi să le acopere cu pământ. Iar pentru mucenic, a poruncit să se pregătească o roată înfricoşătoare, plină de fiare ascuţite. Făcându-se aceasta, au legat pe sfântul şi au început a o întoarce. Dar îndată roata, cu o putere nevăzută, s-a sfărâmat în bucăţi, rănind de moarte pe mulţi din cei ce stăteau împrejur; iar mucenicul s-a coborât întreg şi nevătămat. Deci i-a cuprins frica pe toţi pentru nişte minuni ca acelea, prin care Dumnezeu se preamărea prin sfântul Său.

Văzând acestea împăratul, s-a mirat foarte tare şi a zis către mucenic: „Cine te-a învăţat să faci atâtea farmece?" Sfântul a răspuns: „Nu farmece, ci adevărata credinţă creştinească am fost învăţat de Sfântul Ermolae, preotul!" Impăratul 1-a întrebat: „Unde este învăţătorul tău, Ermolae, că voim să-l vedem?" Iar mucenicul, înţelegând cu duhul, că acum s-a apropiat şi lui Ermolae cununa mucenicească, a zis către împărat: „Dacă porunceşti, îl voi chema la tine". Deci sfântul a fost slobozit cu trei ostaşi, care îl străjuiau, ca să cheme pe Ermolae preotul.

Şi ducându-se mucenicul în casa unde şedea preotul, bătrânul Ermolae, văzându-l, i-a zis: „Fiule, pentru ce ai venit?" Mucenicul a răspuns: „Părinte, împăratul te cheamă!" Bătrânul a zis: „Bine ai venit să mă chemi, fiindcă s-a apropiat vremea pătimirii şi a morţii mele. Pentru că în noaptea aceasta mi s-a arătat Domnul, zicându-mi: «Ermolae, ţi se cade a pătimi mult pentru Mine, precum a pătimit şi robul Meu Pantelimon»". Aceasta zicând-o bătrânul, a mers cu mucenicul bucurându-se şi a stat înaintea împăratului. Şi văzând împăratul pe preot, 1-a întrebat de nume. Iar el nu şi-a tăinuit nici numele, nici credinţa, ci a răspuns cu glas mare că este creştin. Iar împăratul 1-a întrebat, zicând: „Mai ai pe cineva cu tine de aceeaşi credinţă?" Bătrânul a răspuns: „Am doi împreună slujitori, adevăraţi robi ai lui Hristos, pe Ermip şi Ermocrat".

Deci a poruncit împăratul să-i aducă şi pe aceia înaintea sa; şi a zis către acei trei slujitori ai lui Hristos: „Voi aţi întors pe Pantoleon de la zeii noştri?" Sfinţii au răspuns: „Singur Hristos, Dumnezeul nostru, pe care îi ştie vrednici, îi cheamă la Sine, scojându-i din întunericul închinării idoleşti la lumina cunoştinţei Sale". împăratul a zis către dânşii: „Lăsaţi acum cuvintele voastre cele mincinoase şi întoarceţi iarăşi pe Pantoleon la zei, ca să vi se ierte vinovăţia cea dintâi şi să vă învredniciţi de cinste de la noi, şi îmi veţi fi mie prietenii cei dintâi în palatele mele". Sfinţii au răspuns: „Cum putem să facem una ca acesta, dacă şi noi înşine voim să murim împreună cu dânsul pentru Hristos, Dumnezeul nostru? Deci nici el, nici noi, nu ne vom lepăda de Hristos, nici nu vom aduce jertfe idolilor celor surzi şi fără de suflare".

Zicând aceasta, şi-au întors toată mintea lor spre Dumnezeu şi au început a se ruga, ridicându-şi ochii spre cer. Atunci li S-a arătat Mântuitorul de sus şi îndată s-a cutremurat locul acela. Şi a zis împăratul: „Aţi văzut că zeii, mâniindu-se pe voi, cutremură pământul?" Sfinţii au răspuns: „Bine ai zis, că de zeii voştri s-a cutremurat pământul, pentru că au căzut la pământ de la locurile lor şi s-au sfărâmat cu puterea Dumnezeului nostru, Care S-a mâniat pe voi". Grăind ei acestea, un vestitor a alergat de la capişte la împăratul, spunându-i că toţi zeii lor au căzut la pământ şi s-au risipit ca praful. Dar nebunul împărat zicea că toate acelea nu sunt ale puterii lui Dumnezeu, ci sunt vrajă creştinească. Deci a zis: „Cu adevărat, dacă nu vom pierde degrab pe vrăjitorii aceştia, apoi toată cetatea va pieri pentru dânşii".

Deci a poruncit să ducă în temniţă pe Pantelimon, iar pe bătrânul Ermolae şi pe cei doi prieteni, muncindu-i cu multe răni, i-a osândit la tăiere de sabie. Astfel, aceşti trei sfinţi mucenici - Ermolae preotul şi împreună-slujitorii lui, Ermip şi Ermocrat - săvârşindu-şi pătimitoarea lor nevoinţă, au stat împreună înaintea Preasfintei Treimi, în slava cea cerească.

După uciderea celor trei sfinţi mucenici, împăratul a pus iar înaintea sa pe Sfântul Pantelimon şi a zis către dânsul: „Eu am întors pe mulţi de la Hristos la zeii noştri, numai tu nu voieşti să mă asculţi. Acum şi învăţătorul tău, Ermolae, cu amândoi prietenii săi, s-au închinat zeilor şi le-au adus jertfă, iar eu i-am cinstit cu slăvite dregătorii în palatele mele. Deci fă şi tu asemenea, ca să te învredniceşti de cinste cu dânşii". Iar mucenicul, ştiind cu duhul de sfârşitul sfinţilor, a zis către împărat: „Porunceşte-le să vină aici

să-i văd înaintea ta". Impăratul a zis: „Acum nu sunt aici, că i-am trimis la altă cetate, ca să ia bogăţie multă". Mucenicul a grăit: „Iată, chiar nevrând ai spus adevărul, că i-ai trimis de aici, prin sfârşitul cel de moarte, şi s-au dus la cetatea cea cerească a lui Hristos, ca să ia bogăţiile pe care ochiul nu le-a văzut".

Deci văzând împăratul pe mucenic că nu se pleacă cu nici un chip la păgânătatea lor, a poruncit să-l bată aspru cu bătăi cumplite, apoi 1-a osândit la moarte, ca să i se taie capul cu sabia, iar trupul lui să se ardă cu foc. Deci luându-l ostaşii, l-au dus afară din cetate, la tăiere. Iar sfântul mergând la moarte, cânta psalmul lui David: De multe ori s-au luptat cu mine din tinereţile mele, dar nu m-au biruit. Pe spatele meu au lucrat păcătoşii...! Şi cealaltă parte a psalmului acestuia.

Şi scoţând ostaşii pe mucenic din cetate mai departe decât o stadie, când au mers la acel loc unde a voit Domnul să se sfârşească robul Său, l-au legat de un măslin ce era acolo şi călăul, apropiindu-se, 1-a lovit pe sfânt cu sabia peste grumaji, însă fierul s-a îndoit ca ceara, iar trupul sfântului n-a fost rănit, pentru că nu-şi sfârşise rugăciunile sale. Atunci ostaşii, înspăimântându-se, au zis: „Mare este Dumnezeul creştinilor...!" Apoi, căzând la picioarele Sfântului, au grăit: „Rugămu-ne ţie, robul lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi, ca să se ierte păcatele noastre, câte ţi-am făcut ţie din porunca împăratului".

Şi rugându-se Sfântul Pantelimon din destul, a venit un glas de sus către dânsul, întărind schimbarea numelui său, căci Domnul 1-a numit Pantelimon, în loc de Pantoleon, dându-i lui dar arătat, ca să miluiască pe toţi cei ce aleargă la dânsul în toate primejdiile şi mâhnirile. Şi 1-a chemat Domnul pe el la cele cereşti, iar sfântul, umplându-se de bucurie, a poruncit ostaşilor să-l taie. Dar aceia nu voiau, pentru că se temeau şi tremurau. Atunci sfântul le-a zis: „De nu veţi săvârşi porunca voastră, nu veţi câştiga milă de la Hristos al meu!" Deci ostaşii, apropiindu-se, mai întâi i-au sărutat trupul lui, apoi au poruncit unuia din ei şi a tăiat capul mucenicului, însă, în loc de sânge, a curs lapte.

In acelaşi ceas, măslinul s-a umplut de roadele sale, de la rădăcină până la vârf, şi mulţimea de popor care a fost de faţă la tăiere, văzând aceasta, a crezut în Hristos. Iar minunile care se făcuseră le-au spus împăratului şi împăratul a poruncit ca îndată să taie măslinul acela, să-1 zdrobească şi să-1 ardă împreună cu trupul mucenicului. Şi stingându-se focul, credincioşii au luat din cenuşă trupul sfântului, nevătămat de foc, şi l-au îngropat cu cinste pe moşia lui Adamantie Scolasticul, ce era acolo aproape. Iar Lavrentie, Vasoi şi Provian, casnicii mucenicului, urmându-l pe el de departe, privind la toate pătimirile lui şi auzind glasul care venise la el din cer, au scris viaţa şi mucenicia lui şi au dat-o sfintelor biserici întru pomenirea mucenicului, spre folosul celor ce citesc şi ascultă şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFINŢII APOSTOLI PROHOR, NICANOR, TIMON ŞI PARMENA, DIACONII (28 iulie)

In zilele Sfinţilor Apostoli, după Inălţarea Domnului şi după primirea Sfântului Duh, pe când încă nu se răspândiseră ei prin toată lumea la propovăduirea lui Hristos şi bisericile credincioşilor din Ierusalim se înmulţiseră, s-au ales spre slujba diaconiei aceşti şapte bărbaţi plini de Sfântul Duh şi de înţelepciune: Ştefan, Filip, Prohor, Nicanor, Timon, Parmena şi Nicolae Antiohianul. Şi rugându-se Sfinţii Apostoli, şi-au pus mâinile peste dânşii şi i-au făcut diaconi. Dintre aceştia, pomenirea Sfântului Intâiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan se cinsteşte la 27 decembrie, a Sfântului Filip la 11 octombrie, iar pomenirea celorlalţi - afară de Nicolae, care nu este scris în numărul sfinţilor -, Sfânta Biserică s-a obişnuit a o prăznui în ziua de astăzi, deşi ei s-au săvârşit prin pătimire în vremi osebite, propovăduind apostoleşte pe Hristos în felurite locuri.

Sfântul Prohor a urmat mai întâi Sfântului Mai Marelui Apostol Petru, împreună cu ceilalţi ucenici, mai înainte de Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi a fost pus de el episcop al cetăţii Nicomidiei, în ţara Bitiniei, precum adevereşte despre aceasta fericitul Simeon Metafrast, în viaţa

Sfântului Apostol Petru, de la 29 iunie. Apoi, după Adormirea Maicii Domnului, Sfântul Prohor a fost multă vreme împreună călător şi părtaş al ostenelilor Sfântului Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, cercetând multe ţări împreună cu dânsul şi suferind dureri şi chinuri de la cei necredincioşi, pentru buna vestire a lui Hristos. El a fost surghiunit cu dânsul şi în insula Patmos şi cele ce-i spunea Cuvântătorul de Dumnezeu, Ioan, din descoperirea lui Dumnezeu, pe acelea le scria din gura lui. După aceea, iarăşi s-a ostenit în cetatea Nicomidiei, în care a fost întâi episcop, întorcând pe oamenii cei rătăciţi la Hristos Dumnezeu şi înmulţind biserica cea nou adunată. Şi mergând în Antiohia, s-a sfârşit muceniceşte, fiind ucis de cei necredincioşi pentru propovaduirea lui Hristos.

In aceeaşi zi în care a fost ucis cu pietre Intâiul Mucenic şi Arhidiacon Ştefan, după cum este scris în Faptele Apostolilor, a fost prigoană mare asupra Bisericii Ierusalimului şi a fost ucis şi Sfântul Nicanor împreună cu două mii de oameni, care crezuseră în Hristos. Iar felul uciderii se pomeneşte în canon, căci fiind înjunghiat de iudei ca o oaie, s-a jertfit lui Hristos.

După slujba diaconiei, Sfântul Timon a fost pus de Sfinţii Apostoli episcop al cetăţii Vostrichia din Arabia şi, propovăduind numele lui Hristos, a pătimit multe de la iudei şi de la elini. Fiind aruncat într-un cuptor încins, a ieşit din foc nevătămat. Iar în Prologul roman cel mucenicesc se spune despre dânsul, că, după nevătămarea focului, fiind răstignit pe cruce, s-a sfârşit.

Sfântul Parmena, săvârşind slujirea cea încredinţată lui de Apostoli, întru propovaduirea cea plină de credinţă, a murit înaintea ochilor apostolilor, fiind îngropat de dânşii şi plâns cu smerenie. însă sunt unii care spun despre dânsul că a avut sfârşit mucenicesc şi s-a încununat cu cununa mucenicească.

SFÂNTUL MUCENIC IULIAN
(28 iulie)

Pe vremea împărăţiei lui Antonin, creştinii erau siliţi ca, ori să aducă tămâie zeilor, ori să moară de munci cumplite. Atunci era în Campania un ighemon cu numele Flavian, aspru şi urâtor al numelui lui Hristos. Acela a trimis prin toată Campania pe slugile sale cele păgâne, ca pe toţi creştinii pe care îi vor găsi, să-i prindă şi să-i aducă legaţi în cetatea Atena, în care locuia el în acea vreme. In vremea aceea, a mers din Dalmaţia în părţile acelea un bărbat numit Iulian, tânăr cu vârsta, dar bătrân cu obiceiul şi înţelepciunea creştinească, cu faţa cinstit şi cu tot trupul ales; luminat cu neamul cel bun, dar mai luminat cu credinţa. Acesta, mergând pe cale, aproape de cetatea Anagnia, s-a întâlnit cu ostaşii ighemonului şi i-a întâmpinat cu închinăciune creştinească, zicându-le: „Pace vouă, fraţilor!"

Iar aceia, cunoscându-l din cuvinte şi din obiceiul cel blând că este creştin, au început a-l întreba cine şi de unde este, cum se numeşte şi de ce credinţă este. Iar robul lui Dumnezeu, dorind ca să pătimească şi să moară pentru Hristos, a răspuns rară temere, zicând: „Sunt creştin, mă numesc Iulian, iar de neam sunt din Dalmaţia. Eu umblu prin părţile acestea, îndemnând popoarele pretutindeni cu sârguinţă ca, lepădându-se de cinstirea idolilor, să cunoască pe Unul şi adevăratul Dumnezeu şi pe Iisus Hristos, Fiul Lui, şi pe Acela să-L cinstească, pe Care eu propovăduindu-L, voiesc ca sufletul meu să-l pun pentru Dânsul".

Iar ostaşii, mirându-se de răspunsul lui cel fără de temere, l-au prins şi legându-l tare, l-au dus pe el, bătându-l şi zicându-i: „Vom vedea dacă sunt adevărate cuvintele tale, că doreşti să mori pentru Cel răstignit". Iar el, fiind bătut, se ruga lui Dumnezeu să-i dea putere, ca până în sfârşit să rabde pentru numele Lui cel sfânt. Deci a fost auzit de Domnul, pentru că a venit către dânsul un glas de sus, întărindu-l şi zicându-i: „Nu te teme, Iuliane. Eu voi fi cu tine şi-ţi voi da putere şi biruinţă!" Iar sfântul tânăr a dat mulţumire milostivului Dumnezeu şi a fost dus la ighemon, apoi îndată, din porunca aceluia, a fost închis într-o temniţă înfricoşată, care se numea „groapa rece". Şi l-au ţinut acolo şapte zile fără hrană şi băutură, vrând să-1 omoare cu foamea şi setea. Dar Dumnezeu n-a lăsat pe robul Său, pentru că a trimis la dânsul

pe sfântul înger, de a cărui vedere şi vorbire îndulcindu-se legatul lui Hristos, primea hrana cerească din mâinile aceluia.

Iar după ce au trecut cele şapte zile, ighemonul a venit la locul de privelişte - unde mai târziu s-a zidit o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu - şi a stat la judecată înaintea mulţimii poporului ce se adunase. Şi aducând pe mucenic la cercetare înaintea lui, a zis către dânsul: „Nu-ţi este ţie ruşine, un tânăr atât de frumos şi ales, să te lipeşti de un nazarinean de rând, Care a fost răstignit pe cruce? Nu este mai bine să te lepezi de acea urâtă credinţă şi să te închini zeilor, ca să fii plăcut împăratului?" Mucenicul a răspuns: „Slava şi lauda mea este Dumnezeul meu, adică Hristos Cel răstignit. Deci să nu-mi fie mie a mă lăuda în altceva, decât numai în Crucea Domnului meu. Iar pentru sfânta credinţă, pe care tu cu minciună o numeşti urâtă, sunt gata a muri. Căci zeii tăi cu adevărat sunt urâţi, pentru că sunt diavoli; deci să se ruşineze toţi aceia care se închină lor".

Nişte cuvinte ca acestea ale sfântului auzindu-le ighemonul, s-a pornit spre mânie. Şi a poruncit să-1 bată pe sfânt peste gură, apoi, întinzându-l la muncire, să-1 chinuiască. Iar sfântul, fiind bătut, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Spre Tine, Doamne, am nădăjduit; izbăveşte-mă cu puterea Ta! Tu eşti Dumnezeul meu, ajutorul meu, scăparea mea şi izbăvitorul meu; deci, să se ruşineze cei ce se închină celor cioplişi şi cei ce gândesc rele asupra mea. Către Tine, Doamne, am strigat, să nu mă dai pe mine întru răpirea vrăjmaşilor mei". Atunci iarăşi a venit către dânsul un glas din cer, întărindu-l şi zicându-i: „Nu te teme, ci nevoieşte-te cu bărbăţie". Iar mucenicul, întorcându-se spre popor, a început a vorbi: „Vedeţi voi, ticăloşilor! Nu nădăjduiţi spre zeii pe care vi i-aţi făcut vouă cu mâinile voastre, ci cunoaşteţi pe Acel Dumnezeu, Care din nimic a făcut cerul şi pământul!" Cu nişte cuvinte ca acestea îndemnând Sfântul Iulian poporul, a câştigat lui Dumnezeu mai mult de treizeci de bărbaţi. Apoi a fost dus iarăşi în temniţă.

Iar a doua zi, fiind scos iarăşi din temniţă şi dus la judecată, a auzit de la ighemon nişte cuvinte ca acestea: „Te cruţ pe tine, cel ce singur nu te cruţi şi nu voieşti să te închini zeilor celor nebiruiţi". Impotriva acestora sfântul mucenic a răspuns astfel: „In deşert îmi vorbeşti mie acestea, pentru că nu-mi vei schimba mintea mea. Eu mă închin lui Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pământul, Căruia toţi sunt datori a se închina". Atunci ighemonul Flavian, mâniindu-se, a poruncit să spânzure pe sfânt la muncire şi să-1 chinuiască cu bătăi şi cu strujire de fiare. Dar, cu puterea lui Dumnezeu, Care este minunat întru sfinţii Săi, mâinile chinuitorilor au slăbit şi s-au îmbolnăvit, încât nu puteau nici să se atingă de sfânt, nici să ţină în mâini uneltele cele de muncire, nici altceva să facă. De acest lucru mirându-se ighemonul Flavian foarte mult, a venit un vestitor, spunând că a căzut capiştea zeului lor, care se numea Serapis, şi idolul acela împreună cu ceilalţi idoli s-au sfărâmat în bucăţi. Atunci ighemonul şi slujitorii diavolilor care erau împreună cu dânsul s-au umplut de mai mare mirare şi de ruşine. Iar creştinii care erau în popor şi ţineau în taină sfânta credinţă, se bucurau cu duhul şi proslăveau pe Hristos Dumnezeu.

După aceasta, poporul necredincioşilor a strigat, zicând: „Să piară vrăjitorul acesta degrab". Atunci ighemonul, umplându-se de mânie şi iuţime, s-a învoit îndată la glasul poporului şi a dat asupra mucenicului judecată de moarte, zicând: „Pe Iulian cel învăţat de creştini la meşteşugul vrăjitoresc, pe hulitorul zeilor şi pe potrivnicul poruncii împărăteşti, poruncim să i se taie capul cu securea, pe locul capiştei dărâmate, spre răzbunarea necinstirii ce s-a adus de dânsul asupra zeilor". Deci, fiind dus sfântul în acel loc, şi-a plecat genunchii şi s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Dumnezeule al bunătăţii celei fără de sfârşit, mulţumesc Ţie că m-ai învrednicit pe mine, nevrednicul, de o moarte cinstită ca aceasta! Mulţumesc Ţie că m-ai învrednicit să mor pentru numele Tău cel Sfânt! Deci mă rog Ţie să mă speli cu această vărsare a sângelui meu, să mă curăţeşti de păcatele mele şi să mă duci în binecuvântata Ta împărăţie. Primeşte duhul meu în pace, iar pe toţi cei ce vor voi să cinstească pomenirea pătimirii mele, întru slava Preasfântului Tău nume, să nu-i uiţi întru milostivirea Ta cea preamare".

Astfel rugându-se sfântul, i-a venit un glas din cer, vestindu-i că i s-a auzit rugăciunea lui şi chemându-l pe dânsul la cele de sus. Apoi au tăiat capul Sfântului Mucenic Iulian cu securea. Iar sufletul lui cel sfânt, dezlegându-se din legăturile trupului, s-a suit în ceruri, la Hristos, Dumnezeul nostru, Cel ce împărăteşte împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh şi Căruia I se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOASA IRINA, EGUMENA MĂNĂSTIRII HRISOVALANT
(28 iulie)

După moartea lui Teofil, urătorul de Hristos şi iubitorul de aur, a rămas ca moştenitoare a împărăţiei dreptcredincioasa şi preaiubitoarea de Hristos, Teodora, soţia lui. Ea a întărit dreapta credinţă şi astfel Biserica noastră şi-a luat iarăşi, ca mai înainte, buna cuviinţă a sfintelor icoane. Deci, câtă vreme fiul ei, Mihail, a fost nevârstnic, ea, pururea fericita, a cârmuit împărăţia; iar când el a ajuns la vârsta de doisprezece ani, a voit să-l însoare şi a trimis oameni în felurite părţi, ca să afle vreo fecioară frumoasă, de neam bun şi îmbunătăţită, ca astfel să fie vrednică de împărăţie.

In vremea aceea în partea Capadociei se afla o fecioară foarte frumoasă şi îmbunătăţită, născută din părinţi de neam bun, cu numele Irina. Pe aceea au luat-o oamenii împărăteşti, bucurându-se şi nădăjduind că ea are să se facă împărăteasă, pentru că era foarte împodobită şi cu bună rânduială. Ea avea şi o soră, care a mers împreună cu dânsa. Pe aceea a luat-o de femeie fratele împărătesei Teodora, care se numea Varda. Deci mergând la Vizantia, când treceau muntele Olimp, Irina a auzit de marele Ioanichie, care pustnicea în acel munte, că era om sfânt şi cei ce erau vrednici îl vedeau, iar pentru ceilalţi era nevăzut. Deci a rugat mult pe oamenii cei împărăteşti s-o ducă la cuviosul, ca să ia binecuvântare de la el, dar aceia abia au primit. Şi ducându-se la munte, cuviosul i-a văzut de departe şi, ca un mai înaintevăzător ce era, a cunoscut sporirea fecioarei ce urma să fie şi i-a zis ei: „Bine ai venit, Irina, roaba lui Dumnezeu! Du-te în cetatea împărătească, bucurându-te, că locaşul Hrisovalantului are trebuinţă de tine, să păstoreşti fecioarele ce se află într-însul". Acestea auzindu-le fecioara, s-a minunat de mai înainte-vederea bărbatului, că i-a cunoscut numele ei şi starea ce avea să fie. De aceea, căzând la picioarele lui, i-a cerut binecuvântarea. Şi, sculând-o pe dânsa cuviosul, a întărit-o cu cuvinte duhovniceşti şi cu rugăciuni şi a petrecut-o cu binecuvântări, bucurându-se.

Deci, ajungând la împărăteasca cetate, au ieşit rudele ei care locuiau acolo în cetate, având felurite slujbe la curtea împărătească, unul patriciu, altul altă cinste în sfat. Cu aceia au ieşit şi alţi boieri prieteni ai lor şi i-au primit cu multă cinste, după cum li se cuvenea. Iar împăratul celor ce împărătesc, Care cheamă pe cele ce nu sunt ca şi cum ar fi, şi pe cele nenăscute ca pe nişte făcute, a rânduit ca împăratul cel pământesc să ia altă fecioară de femeie, cu puţine zile mai înainte de a ajunge Irina la împărăţie; pentru ca pe ea să o ia Cel veşnic şi fără de moarte în cereasca Lui cămară.

De aceea şi minunata fecioară nu s-a întristat de aceasta nicidecum, ci mai vârtos mulţumea lui Dumnezeu, Făcătorul de bine, că a luminat pe împăratul de şi-a luat altă soţie. Deci mulţi alţi boieri mari ai cetăţii şi cei dintâi din sfat şi prea bogaţi din cetate o cereau pe dânsa de soţie pentru marea ei frumuseţe şi pentru strălucirea neamului ei; dar ea nicidecum n-a voit, ci a dorit numai pe cerescul Mire, defăimând toate cele vremelnice şi pământeşti. De aceea, totdeauna socotea şi căuta loc potrivit să-şi petreacă viaţa fără tulburare şi cu plăcere de Dumnezeu.

Iar odată, târziu, şi-a adus aminte de profeţia Marelui Ioanichie şi a trimis oameni să vadă cum se află locaşul Hrisovalantului. Iar aceia, văzând aşezarea locului, buna întocmire a văzduhului, minunata petrecere a fecioarelor şi altele asemenea, s-au întors la stăpîna lor, povestind lucrurile cele preaalese ale mănăstirii şi mai ales că era după dorinţa ei, la loc liniştit şi bineplăcut. Iar ea, cum a auzit acestea, s-a bucurat şi a împărţit săracilor cele ce avea, nu numai haine şi scumpe podoabe, pe care le moştenise de la părinţi, ci şi multe lucruri nepreţuite, pe care i le dăruise cu mărinimie împărăteasa.

Apoi, eliberând pe slugile şi pe robii ei, s-a apropiat cu osârdie de zisa mănăstire şi şi-a tăiat părul capului, care era ca nişte fir de aur galben şi frumos, cu care împreună a lepădat toată deşertăciunea cea lumească şi tot cugetul pământesc, şi s-a îmbrăcat cu rasă de păr, ea care era gingaşă, de bun neam şi preafrumoasă, ridicând cu osârdie jugul cel uşor, cel bun şi prea dulce al lui Hristos. Şi se supunea prea înţeleapta tuturor surorilor cu minunată smerenie, slujind cu osârdie şi fără pregetare la toate treburile mănăstirii, fără nici o împotrivă cuvântare, căci nicidecum nu socotea mărirea neamului său, ci făcea slujbele cele mai proaste fără cârtire. Deci avea în faţă multă veselie şi în suflet umilinţă şi bucurie; iar

egumena, ca o îmbunătăţită ce era şi iscusită în duhovniceştile nevoinţe, o sfătuia şi o îndemna totdeauna la cele bune.

Şi, mai înainte de toate, avea darul lui Dumnezeu, care o acoperea tăinuit şi o învăţa cele folositoare şi fără de care omul nu poate săvârşi nici un bine, după cum Insuşi Domnul a zis: Fără de Mine nu puteţi să faceţi nimic! Şi: Cel ce petrece întru Mine şi Eu întru dânsul, acesta aduce mult rod...

Deci acestea a rodit întru Hristos de-a pururea pomenita Irina, ca un pământ bun şi de bună treabă. Ea atât de mult a bineplăcut lui Dumnezeu şi la toate surorile, încât toate se minunau de dânsa. Căci, ca şi cum ar fi fost roabă cumpărată cu bani, aşa se supunea tuturor cu smerenie neasemuită şi pe nici una n-a smintit şi n-a întristat vreodată. De aceea toate o iubeau şi o aveau după cuviinţă întru multă evlavie, căci nu numai la slujbele cele trupeşti era fără pregetare, ci şi la cele duhovniceşti şi mai mult, nelipsind niciodată de la obşteasca slujbă. Iar la chilie ea citea vieţile cuvioşilor celor îmbunătăţiţi, ca să urmeze petrecerii lor şi să înveţe pe surori, îndemnându-le la isprăvile cele asemenea. Deci, într-o zi, citind viaţa marelui Arsenie şi văzând cum stătea de multe ori rugându-se de seara până dimineaţa, a râvnit acelei minunate fapte bune - ca o următoare a îngerilor - şi a cerut binecuvântare de la egumenă să săvârşească o nevoinţă ostenitoare ca aceea. Iar egumena întâi pregeta să-i dea binecuvântare, căci se temea ca nu cumva să se îmbolnăvească de multa osteneală a nevoinţei; dar pe urmă, văzând-o că are neasemănată osârdie pentru aceasta, i-a dat voie, cunoscând multa ei smerenie şi măsură.

Deci Sfânta Irina a început această nevoinţă ostenitoare şi mai presus de om, neavând nici un an întreg de când venise în mănăstire, dar dumnezeiescul dar a împuternicit-o şi atât a sporit în această nevoinţă, încât stătea de multe ori de seara până dimineaţa, având mâinile ridicate în sus ca Moise, şi toată noaptea se ruga, şi de multe ori de dimineaţă până la apusul soarelui. Altădată stătea toată ziua şi toată noaptea şi nicidecum nu se mişca, iar egumena şi mai mult se minuna. Şi au trecut trei ani din ziua în care a început o nevoinţă ca aceasta, şi văzând-o diavolul, urătorul binelui, se scârbea prea mult şi se amăra. Deci se silea s-o prindă pe ea în cursă cu vreo cădere sufletească; dar, ca un neputincios ce era, nu putea, pentru că toate patimile le biruise pururea pomenita şi atât a supus pe trup duhului, încât defăima toate cele trupeşti - desfătarea, slava, banii şi îmbrăcămintea -, şi le ura desăvârşit. Ea nu avea două haine, ci numai una pe care o îmbrăca la Paşti, fiind nouă. Pe aceea o purta un an, fără a o scoate nicidecum, nici nu o spăla, ci numai iarăşi la Sfintele Paşti lua alta nouă; iar pe cea veche o dăruia la vreun sărac.

Desfătarea ei era numai pâine şi apă o dată pe zi, şi puţine verdeţuri. Iar slava atât a defăimat-o, încât primea să cureţe ieşitorile, şi nu socotea câtuşi de puţin mărirea neamului său. Deci, neputând diavolul s-o biruiască pe ea cu lucrul, ca să săvârşească vreun păcat, semăna în mintea ei neghine, aducându-i aminte de desfătarea cea de mai înainte şi îndemnând-o la dezmierdările trupeşti; dar în deşert se muncea neputinciosul, căci ea cunoştea bântuirea, ca o iscusită, şi mărturisea egumenei asuprirea, şi astfel se izbăvea de ispita diavolului, nevoindu-se ca şi mai înainte.

Iar într-o noapte, rugându-se lui Dumnezeu după obicei, diavolul s-a închipuit şi s-a făcut ca un arap negru şi slut şi o certa de departe, înfricoşând-o că-i va face rău, el, slabul şi neputinciosul. El îi zicea fericitei Irina, fălindu-se: „Cu mine intri în război, femeie nenorocită şi vrăjitoare? Aşteaptă puţin ca să cunoşti cine sunt eu şi puterea mea cea mare!" Acestea şi multe alte vorbe a zis diavolul, iar ea şi-a făcut Sfânta Cruce şi îndată cel văzut s-a făcut nevăzut. Iar în ziua următoare, i-au venit mai cumplite gânduri, tulburând-o foarte tare, şi duşmanul i-a dat atâta război, încât a pus-o într-o mare nedumerire.

De aceea, căzând la pământ, se ruga cu lacrimi către Domnul, chemând în ajutor pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi pe Arhanghelii Mihail şi Gavriil, în al căror nume se zidise biserica acelui sfânt locaş. Şi îi chema în ajutor nu numai pe aceştia, dar şi pe toţi sfinţii, ca s-o izbăvească de diavoleştile bântuieli şi de necuratele asupriri. Deci se ruga către Dumnezeu, zicând: „Intru tot Sfântă Treime, Atotputernice, cu mijlocirea Preasfmtei Născătoare de Dumnezeu şi cu solirea Arhanghelilor Mihail şi Gavriil, a tuturor cereştilor puteri şi a tuturor sfinţilor, ajută roabei Tale şi mă izbăveşte de bântuirea diavolului".

Astfel s-a rugat ea cu lacrimi prea fierbinţi multe zile şi nopţi, până ce i-a venit de sus o strălucire dumnezeiască, care a umbrit sufletul ei şi a gonit gândurile cele viclene. Deci, rămânând de atunci nesupărată, mai mult se nevoia şi slujea lui Dumnezeu cu osârdie. Iar Domnul, văzând dorul ei cel mare, i-a răsplătit cu bogate daruri, că s-a făcut cu totul vas al alegerii ca marele Pavel şi încăpere a Sfântului Duh, având în sufletul ei pe Hristos, vieţuind şi petrecând. Şi nu mai trăia după trup, cu Hristos întru duhul şi Hristos într-însa, după cum spune apostolul. Deci s-a făcut toată luminată, sau mai bine zis luminătoare. Şi a povăţuit multe suflete către lumina adevărului, aducând ca gura lui Dumnezeu pe cei nevrednici către Domnul. Şi s-a făcut vestită la toţi, dar mai ales femeilor şi fecioarelor care alergau fără de număr la dânsa în fiecare zi, iar ea le învăţa cu atâta plăcere şi dulceaţă, încât multe s-au lepădat de lume şi s-au trimis în acea sfântă mănăstire. Iar de atunci nici diavolii n-au mai îndrăznit a se apropia, ci fugeau de dânsa, fiind goniţi ca de foc.

In vremea aceea s-a îmbolnăvit egumena şi s-au adunat toate la chilia ei plângând, căci au cunoscut că îi venise sfârşitul şi, fiind ea îmbunătăţită, se întristau de pierderea ei. Iar mai mult decât celelalte se tânguia şi plângea smerita cugetătoare Irina şi toate plângeau nemângâiate. Dar bolnava a zis către dânsele cu blândeţe: „Nu vă întristaţi pentru mine, că aveţi bună egumenă, mai vrednică decât mine şi mai pricepută, pe sora noastră, Irina; acesteia să vă supuneţi din tot sufletul. Ea este fiica luminii, mieluşeaua lui Hristos, vasul Sfântului Duh şi cu hotărâre să nu faceţi altă proiestoasă". Poruncind aceasta în ceasul cel mai de pe urmă, a zis către Stăpânul Hristor: „Slavă, Doamne, milei Tale!" şi aşa şi-a dat sufletul în mâinile sfinţilor îngeri care stăteau de faţă.

Iar Cuvioasa Irina nu era acolo când egumena a zis despre dânsa acele cuvinte. Dar nici monahiile nu i-au spus nimic, ca să nu fugă ca o smerită cugetătoare şi fără slavă deşartă, că toate îi ştiau buna socoteală şi multa smerenie. Deci numai după ce au îngropat pe cea răposată după cum se cuvenea, s-au adunat toate în biserică şi s-au rugat să le lumineze Domnul, să aleagă pe cea care îi va plăcea împărăţiei Sale. Şi după rugăciune, cele mai bătrâne au poruncit să meargă toate la patriarh, ca el să hotărască după cum îl va lumina Domnul.

Pe atunci era patriarh Sfântul Metodie Mărturisitorul, care pentru dreapta credinţă suferise multe chinuri de la luptătorii de icoane şi purta pe sfinţitul său trup rănile Domnului, făcând minuni, căci avea Duh Sfânt şi cunoştea cele viitoare. Deci, când celelalte surori au purces să se ducă, Irina nu voia să le urmeze, punând fel de fel de pricini şi de împiedicări; dar ele au luat-o cu sila. Şi ajungând la patriarh şi închinându-se, le-a întrebat: „Pe care din toate aţi ales să fie egumenă?" Ele au răspuns: „Pe nici una, stăpâne sfinte; ci nădăjduim întâi la Dumnezeu, şi al doilea la prea sfinţia ta, care ai Duh Sfânt, să hotărăşti pe care te va lumina darul Lui". Iar purtătorul de Dumnezeu le-a zis: „Eu ştiu că toate doriţi şi voiţi pe cinstita şi încuviinţata Irina; deci aveţi socoteală bună şi plăcută înaintea lui Dumnezeu. Fie slavă Domnului, Care mi-a arătat faptele cele îmbunătăţite ale roabei Sale".

Iar ele, auzind acestea, s-au minunat şi i s-au închinat, zicându-i: „Cu adevărat, Dumnezeu locuieşte în fericitul suflet al preasfinţiei tale şi te luminează şi-ţi arată cele ascunse!" Atunci sfântul s-a sculat îndată de pe scaun, a luat cădelniţa şi, binecuvântând pe Domnul cu cuviincioasă cântare de laudă, a hirotesit pe Irina diaconiţă a bisericii celei mari, ştiind prin Duhul Sfânt că era curată şi fără prihană. Apoi a aşezat-o egumenă şi, învăţând-o cum să umble, cum să se poarte şi cum să povăţuiască pe surori la păşunea mântuirii, a liberat în pace pe Irina şi pe celelalte surori. Deci ele au plecat bucurându-se, iar Irina plângea, socotind, pentru marea ei smerenie, că a luat vrednicia cu nevrednicie. Iar celelalte se minunau şi o mângâiau, zicând: „Stăpână, nu te întrista pentru această stăpânire, că noi nu vom ieşi din ascultarea ta niciodată, şi-ţi vom ajuta după Dumnezeu, cât vom putea".

Deci după ce au ajuns la mănăstire, au mulţumit Domnului şi s-au ospătat, apoi au dus-o la chiliile egumeneşti, bucurându-se. Iar ea a încuiat uşa plângând, şi, căzând la pământ, se ruga cu lacrimi şi zicea: „Stăpâne Doamne, Iisuse Hristoase, Păstorul cel bun, uşa oilor, Povăţuitorul şi Invăţătorul nostru, ajută mie, roabei Tale, şi acestei mici turme a Ta, şi ne izbăveşte de răpirea lupului cel gândit, căci ştii neputinţa noastră, că noi nu avem putere de la noi să săvârşim bunătatea, fără darul şi ajutorul Tău".

Aşa s-a rugat multă vreme către Domnul, apoi a întors cuvântul către sine, zicând: „Smerită Irino, cunoşti oare sarcina pe care a pus-o Hristos pe umerii tăi? Ţie ţi s-au încredinţat suflete, pentru care Dumnezeu S-a întrupat şi S-a făcut om şi Şi-a vărsat preacuratul şi preascumpul Său Sânge. Deci dacă are să dea fiecare răspuns şi pentru un cuvânt deşert şi vătămător de suflet, lui Dumnezeu Cuvântul, în ziua judecăţii, câte chinuri vei lua tu, care ai luat grija şi purtarea de grijă a atâtor suflete, dacă din neluarea ta aminte se va chinui vreun suflet, căruia nu-i este vrednică toată lumea, precum a zis Domnul. Deci priveghează, posteşte, roagă-te şi ia aminte de astăzi mai mult, să nu se facă greşeala ta pricină de pierzare a vreunei surori. Căci se va împlini cuvântul lui Dumnezeu care zice: „Orb pe orb dacă se va povăţui, amândoi cad în groapă".

Deci aşa se nevoia prea mult, postind şi rugându-se multe zile. Şi făcea atâtea plecări de genunchi şi metanii, încât de multe ori petrecea toată noaptea, nedând trupului nici cât de puţină odihnă, ca Domnul să se milostivească spre multele ei osteneli şi să-i dea pricepere să cârmuiască păstoria cu plăcerea lui Dumnezeu. Astfel Domnul o înţelepţea după dorinţa ei şi cârmuia pe surori preaminunat şi le învăţa cu atâta înţelepciune, încât covârşea la vorbă pe dascăli şi pe ritori. Spre încredinţarea acestui lucru, ascultaţi câteva din multele porunci şi dojeniri care le spunea:

„O, surori în Hristos şi cinstite afierosiri ale lui Dumnezeu, ştiţi bine că nu era cu cuviinţă şi cu cale să vă învăţ eu, nevrednica şi necărturăriţa. Dar, fiindcă judecăţile lui Dumnezeu sunt neîncercate şi neînţelese, şi darul Lui a rânduit să vă fiu egumenă, eu, proasta roabă a voastră, vă rog să vă supuneţi mie şi să ascultaţi cuvintele smereniei mele. Căci dacă nu vom păzi legile şi rânduielile acestui chip care îl purtăm şi nu vom face câte am făgăduit înaintea lui Dumnezeu şi a îngerilor, nimic nu ne folosim; precum şi credinţa fără de fapte este moartă, după cum am auzit.

Domnul S-a făgăduit să ne dea, pentru puţina osteneală vremelnică, pe care vom răbda-o aici, împărăţia cerurilor şi viaţă fără de sfârşit, desfătare nestricăcioasă şi bucurie veşnică. Noi am crezut Lui precum se cuvenea şi am lăsat pe cele înveselitoare ale lumii, ca pe nişte lucruri mincinoase şi vremelnice, ca să moştenim pe cele adevărate şi veşnice. Deci dacă nu vom păzi poruncile Domnului, noi, ticăloasele, apoi şi pe cele vremelnice le-am pierdut şi de cele veşnice ne lipsim, împreună cu fecioarele cele nebune, ca nişte nebune şi nevrednice!

Deci, fiindcă sufletul nu se poate împărţi în două părţi, adică să avem desfătare şi înfrânare, înaltă cugetare şi smerenie, nici celelalte fapte bune nu le câştigăm, dacă nu vom lăsa şi nu vom urî cu totul greşelile cele potrivnice, pe care să ne ostenim a le goni din sufletul nostru, asemenea şi toată pofta lumească, ca să fie şi cele dinlăuntru ale noastre, ca şi cele din afară. Căci faptele bune ale sufletului sunt cinstite mai întâi decât cele trupeşti. Postirea şi privegherea şi alte rele pătimiri ale trupului nu ne folosesc la nimic dacă vor lipsi faptele bune ale duhului, adică smerita cugetare, întreaga înţelepciune, dragostea, milostivirea, milostenia către săraci şi alte asemenea lucruri bune şi plăcute lui Dumnezeu; iar după acestea să ne ostenim şi la faptele bune cele trupeşti şi să postim după putere".

Acestea şi altele asemenea le zicea preaînţeleapta, învăţând de multe ori cu milostivire de maică pe fiicele sale duhovniceşti, care primeau cu osârdie cuvântul şi dădeau rod preaminunat. Iar cuvioasa, văzând că făcea rod mult în sufletele lor cu sfătuirile sale, se bucura şi mulţumea Domnului, pe care Il iubea din tot sufletul şi puterea. Deci, având credinţă către Hristos, fără vicleşug, şi către surori dragoste mai presus de măsură, a îndrăznit de a cerut un dar mare şi mai presus de fire, adică s-o învrednicească darului mai înainte-vederii, ca să cunoască cu adeverire greşelile cele ascunse ale tuturor surorilor. Iar aceasta nu pentru lauda omenească, ci ca să le îndrepteze şi să nu fie date la chinuri.

De aceea şi Domnul, văzând că scopul ei era bun, a ascultat-o degrab şi i-a trimis din cer un înger purtător de lumină, care a venit la dânsa în haine albe, fulgerând. Iar ea când l-a văzut, nu s-a tulburat, nici nu s-a înfricoşat deloc de preaslăvirea chipului, ci mai vârtos s-a bucurat. Iar îngerul a fericit-o, zicând: „Bucură-te, roaba Domnului preacredincioasă şi adevărată. Domnul ne-a trimis spre slujba ta, după cererea ce i-ai făcut, pentru cei ce vor a se mântui prin tine. El mi-a poruncit să stau lângă tine totdeauna şi în fiecare zi să-ţi descopăr luminos cele ascunse". Zicând acestea, îngerul s-a făcut nevăzut;

iar cuvioasa a căzut la pământ, mulţumind Domnului cu veselie. Şi de atunci îngerul n-a lipsit de la dânsa, ci i se arăta în fiecare zi - o, îndrăznire minunată a cuvioasei către Domnul! -, vorbind ca un prieten cu prietenul său. El îi descoperea lucrurile cele ascunse ale fiecăruia, nu numai ale celor călugăriţe, ci şi ale celorlalţi oameni care veneau s-o vadă şi să audă cuvintele ei cele de aur.

Deci, dacă ar fi văzut pe cineva că a făcut vreun lucru nelegiuit, îl învăţa şi îi spunea despre munca cea veşnică, în care se osândesc cei ce mor nepocăiţi şi mai vârtos câţi cad în cutare păcat, fie femeie, fie monahie, spunând păcatul în care era căzut cel ce vorbea cu dânsa. Dar nu mustra pe om la arătare, ca să nu-l ruşineze către ceilalţi, ci în chip iscusit îl aducea la pocăinţă. Şi se ruga de seara până la vremea Utreniei şi după Utreme dormea puţin până în zori. Apoi se ducea în biserică şi chema pe surori una câte una la mărturisire. Şi când se întâmpla vreuna de nu mărturisea păcatul său, i-l spunea cuvioasa cum o sfătuia îngerul mai înainte. De aceea, toate i se supuneau ca unei sfinte şi mai presus de om. Deci a ieşit vestea despre ea în toată cetatea, şi fiecare alerga să vadă faţa ei cea cinstită şi vrednică de cucernicie. Acolo se adunau în fiecare zi boieri, sfetnici, femei, fecioare, tineri şi bătrâni, şi îi învăţa preaînţeleapta cu atâta pricepere şi umilinţă, încât se pocăiau de păcatele lor şi se mântuiau; şi aşa pretutindeni se auzea numele minunatei Irina.

Iar ea nu lipsea niciodată de la rugăciune şi mulţumire către Domnul. Deci diavolii s-au supărat asupra sa şi într-o noapte s-au adunat în chilia ei, unde se ruga stând drept, cu mâinile ridicate în sus. Şi strigau cu glas tulburat şi urât, încercând prea viclenii s-o oprească de la rugăciune, dar n-au putut. Iar unul din ei, mai obraznic decât ceilalţi, s-a dus mai aproape şi-şi bătea joc de dânsa ca o maimuţă, zicând: „Irino de lemn, pe care te ţin picioare de lemn, până când vei necăji neamul nostru? Până când ne vei arde cu rugăciunile tale şi ne vei face atâta întristare şi răutate?" Asemenea şi ceilalţi se arătau că se tânguiau de primejdia lor şi se băteau. Iar cuvioasa stătea fără de frică la locul său şi nu se clintea deloc.

Atunci acel neruşinos diavol a aprins lumânare din candelă şi i-a ars acoperământul sfintei şi culionul, apoi, ajungând focul până jos, i-a ars nu numai hainele, ci şi multe părţi ale trupul ei, adică umerii, pieptul şi spinarea. Şi câte puţin ar fi ars tot trupul ei, dacă nu ar fi alergat o soră, care se întâmplase de se ruga şi ea asemenea în chilia sa şi, cum a simţit miros de carne şi de haine care ardeau, a alergat la chilia sfintei şi - o, minune! - a văzut-o arzând toată, dar din locul său nu se clintea, ci stătea nemişcată ca un stâlp.

Deci sora a stins îndată văpaia şi a mişcat pe sfânta puţin, care, pogorând mâinile târziu, a zis: „De ce mi-ai pricinuit atâta răutate, fiica mea, şi m-ai lipsit de atâtea bunătăţi? Nu se cade a cugeta cele ale oamenilor, ci cele ale lui Dumnezeu. Până în ceasul acesta stătea înaintea mea un sfânt înger şi-mi împletea o cunună din tot felul de flori, atât de prea mirositoare şi minunate, încât unele ca acestea niciodată nu s-au văzut. Şi când îşi întindea mâna ca să pună pe capul meu acea cunună de mult preţ şi frumoasă, ai venit tu şi ai purtat grijă de mine cu socoteală bună mai rea decât socoteala Cea rea; drept aceea îngerul a fugit, văzându-te pe tine, şi mi-ai dat această întristare şi pagubă neasemănată".

Iar ea auzind acestea, a plâns. Apoi, cum desprindea bucăţile de haine, care erau jumătate arse şi lipite de carnea ei, ieşea atâta miros, încât covârşea toate mirurile şi aromatele cele scumpe. Mirosul acela a umplut toată biserica şi toţi miroseau şi se minunau. Dar, deoarece cuvioasa nu mai avea altă haină, uceniţa i-a adus una şi a îmbrăcat-o. Şi după câteva zile, Doctorul sufletelor şi al trupurilor i-a vindecat rănile ce i se făcuseră, crescându-i şi darul prorociei.

Venind odată la ea un famen al surorii sale, care era femeia chesarului Varda, l-a chemat sfânta în taină şi i-a zis: „Chirile, spune surorii mele să-şi gătească lucrurile, pentru că în puţine zile îi va muri bărbatul, de bântuirea împăratului Mihail, iar după puţin timp şi împăratul va fi bântuit de alţii pe dreptate, pentru necuviincioasele lui fapte, ca astfel să-şi piardă viaţa şi împărăţia. Să vă păziţi însă de a spune aceasta cuiva şi nici cineva din rudeniile noastre să nu îndrăznească a se împotrivi împăratului ce va să fie şi să nu-l oprească cât de puţin, căci, deşi este pricinuitor de ucideri, Dumnezeu l-a iubit ca pe un binecredincios şi a binevoit întru el. Drept aceea, nu se va folosi vrăjmaşul la dânsul".

Auzind acestea sora cuvioasei, s-a biruit de dragostea bărbatului său şi i le-a arătat. Iar el, ca un mândru şi nepriceput, n-a înţeles şi nici n-a alergat către Domnul cu lacrimi, ca să ceară milă; ci a rămas fără grijă, vrând numai să ştie numele celui ce avea să împărăţească. Şi de multe ori a trimis vestitori la cuvioasa ca să i-l arate, dar nu a voit, până ce l-a ucis oastea după câteva zile. Asemenea şi împăratul Mihail, fiind tăiat, şi-a lepădat viaţa, iar după el a împărăţit Vasile Machedon. Acestea ajung spre a arăta darul cel proorocesc al Cuvioasei Irina. Deci să venim la celelalte minuni ale ei.

O femeie frumoasă şi de neam bun din cetatea cuvioasei, adică din Capadochia, era logodită cu un bărbat; dar, schimbându-şi scopul, nu l-a mai voit şi, ca să nu o mai supere, a fugit de acolo şi s-a călugărit în mănăstirea sfintei. Iar diavolul a zavistuit-o şi i-a înfierbântat logodnicul cu multă dragoste spre dânsa. Şi neputând acela s-o scoată din mănăstire, s-a îmbătat atâta de dragoste rea, încât, aflând un fermecător, slujitor preaiscusit al diavolului, i-a făgăduit mulţi bani dacă prin farmece va aduce pe acea femeie la voia lui, ca să-l ia de bărbat.

Deci, fermecătorul făcându-şi meşteşugul în Capadochia, femeia şi-a ieşit din minte şi înconjura toată mănăstirea răcnind şi strigând numele logodnicului său. Şi se jura cu înfricoşate jurăminte că dacă nu-i vor deschide uşa să se ducă să-l afle, se va sugruma. Auzind Cuvioasa Irina acestea, plângea şi, bătându-se peste obraz, zicea: „Vai mie, ticăloasa, pentru că din negrija păstorilor, lupii răpesc oile! Dar în deşert te osteneşti, vicleanule diavol, că Hristos nu te va lăsa să înghiţi pe mieluşeaua Lui". Atunci a adunat toată obştea şi, învăţându-le să se păzească mai dinainte de vicleşugurile diavolului, le-a sfătuit să postească toată săptămâna, rugându-se către Dumnezeu, şi toate să facă pentru acea soră câte o mie de metanii cu lacrimi în fiecare zi. Deci astfel se ruga fiecare în chilia sa.

Iar a treia zi, acolo unde se ruga la miezul nopţii, sfânta a văzut pe Marele Vasile, stând înaintea sa şi zicându-i: „Pentru ce ne prihăneşti, Irino, că lăsăm să se facă în patria noastră urâciuni şi necuviinţe? Când se va lumina de ziuă, să iei pe uceniţa ta cea bolnavă şi să o duci la Vlaherna. Acolo va veni să o vindece Maica Stăpânului nostru Hristos, care are putere!" Zicând sfântul aceasta, s-a făcut nevăzut. Iar sfânta a luat pe aceea ce pătimea, împreună cu alte două surori mai alese şi, ducându-se la numita biserică a Vlahernei, s-au rugat toată ziua cu lacrimi. Iar la miezul nopţii sfânta a adormit de osteneală şi a văzut în vis popor mult, care gătea drumurile cu haine aurite şi prea luminoase, stropind cu flori prea mirositoare şi tămâind. Deci sfânta i-a întrebat pe ei pentru ce fac atâta pregătire. Iar ei au zis: „Vine Maica lui Dumnezeu; deci pregăteşte-te a i te închina". Atunci a venit şi împărăteasa tuturor, urmându-i mulţime nenumărată de purtători de lumină, iar dumnezeiasca şi cinstita ei faţă scotea atâta strălucire, încât omul nu putea să o vadă.

După ce Stăpâna a văzut pe toţi bolnavii, a venit şi la uceniţa Irinei. Atunci sfânta, înfricoşată şi cutremurată, a căzut la prea curatele picioare ale Intru tot sfintei Stăpâne şi a auzit cum a strigat Preasfânta Născătoare de Dumnezeu pe Marele Vasile, şi l-a întrebat de Irina, ce-i trebuie. Iar el a spus toată pricina precum este mai sus. Atunci Stăpâna a zis: „Chemaţi pe Anastasia!" Şi când a venit, a zis către dânsa: „Duceţi-vă cu Vasile în Cezareea, cercetaţi cu sârguinţă, ca să vindecaţi această fiică, că Fiul şi Dumnezeul meu v-a dăruit vouă darul acesta". Atunci Anastasia şi cu Vasile, închinându-se Născătoarei de Dumnezeu, s-au dus degrab să săvârşească cele poruncite. Apoi s-a făcut un glas către Cuvioasa Irina, zicându-i: „Du-te la mănăstirea ta şi acolo se va vindeca!"

Deci deşteptându-se, a spus vedenia celorlalte, şi au plecat bucurându-se. Şi era Vineri, iar la ceasul Vecerniei s-au adunat toate în biserică. Şi spunându-le cuvioasa vedenia sa, a poruncit ca toate să ridice mâinile şi ochii spre cer şi cu lacrimi să grăiască din toată inima: „Doamne miluieşte". Deci, după multă vreme, când s-a udat toată faţa bisericii de lacrimi, s-a arătat în văzduh zburând - o, minunile Tale, Hristoase, Impărate Atotputernice! - Marea Muceniţă Anastasia şi Marele Vasile. Atunci s-a auzit un glas de la ei, zicând: „Irino, întinde mâinile tale şi primeşte acestea, şi nu ne mai prihăni pe nedreptate".

Deci sfânta, întinzând sfintele sale mâini, a primit din văzduh o legătură care cântărea trei litre. Şi dezlegând-o, a aflat într-însa fel de fel de farmece şi lucruri rele, aţă, păr, plumb, noduri şi nume diavoleşti scrise. Şi erau mai ales doi idoli mici de plumb, unul în asemănarea bărbatului, iar celălalt în al

monahiei, şi erau lipiţi unul de altul, ca şi cum păcătuiau. Iar monahiile s-au minunat şi au petrecut toată noaptea mulţumind împărătesei celei Atotputernice. Apoi, de dimineaţă, sfânta a trimis la Vlaherna două monahii, împreună cu ceea ce pătimea şi împreună cu lucrurile cele rele care s-au zis mai sus, încă şi cu untdelemn şi cu prescuri, ca preotul să slujească Sfânta Liturghie. Deci acela, după Sfânta Liturghie a miruit pe bolnavă cu untdelemn din candelă, apoi a pus farmecele pe jăratec, şi acelea arzând, s-au dezlegat şi nevăzutele legături ale monahiei, şi aşa şi-a venit în minte, slăvind pe Dumnezeu, Care a izbăvit-o. Iar când idolii s-au topit desăvârşit, ieşeau nişte glasuri mari de pe jăratec, precum răcnesc porcii când îi înjunghie; iar cei de faţă, văzând şi auzind acestea, au fugit cutremuraţi, slăvind pe Dumnezeu, Care face nişte lucruri prea slăvite ca acestea. După aceasta, monahiile s-au întors în mănăstire, povestind către celelalte şi aceste minuni de pe urmă.

Iar smerita cugetătoare Irina, când vedea pe alţii că i se plecau ei pentru sfintele sale fapte, atât se osândea pe sine, încât nu lipseau niciodată lacrimile din ochii ei, dar mai ales la Sfânta Liturghie, când preotul aducea jertfa cea fără de sânge; căci socotind ea, cum că Dumnezeu Cel nevăzut şi fără de moarte a primit a se face om şi a se răstigni pentru dragostea noastră şi a pregătit aceste dumnezeieşti Taine ca să ne împărtăşim cu Dânsul, atât se umilea, încât nu putea să-şi ţină plânsul; deci îşi acoperea faţa ca să nu o vadă celelalte şi plângea, ca şi cum ar fi fost un tâlhar sau un făcător de rele, care a făcut toate nelegiuirile.

Şi petrecea nevoindu-se ca şi mai înainte şi de multe ori se ruga o zi şi o noapte necurmat, altădată şi două sau trei zile şi chiar o săptămână întreagă. Iar când voia să-şi lase mâinile în jos nu putea, că, de mult ce le ţinea în sus, se înţepeneau din umeri şi din coate; de aceea chema pe câte o soră de-i ajuta; şi, când le cobora, încheieturile scrâşneau atât de tare, încât sunetul se auzea de departe.

Iar în Sfântul şi Marele Post dânsa nu mânca pâine, nici altă mâncare până la Sfintele Paşti, decât numai puţine verdeţuri o dată pe săptămână şi bea puţină apă. De aceea, de multa ei înfrânare, rămăsese numai pielea şi oasele. La praznicele împărăteşti priveghea toată noaptea şi nu dormea nicidecum, ci se ruga deosebi şi cânta. Şi de multe ori ieşea în ogradă la miezul nopţii şi se ruga cu multă umilinţă, căci, văzând stelele, frumuseţea cerului şi mărimea lui, se bucura, slăvind pe Ziditorul, Care le-a făcut cu atâta înţelepciune.

După dumnezeiasca rânduială, ca să nu rămână nemărturisită o minune mare, care de multe ori se făcea în ogradă, s-a întâmplat că o soră a ieşit încetinel într-o noapte din chilia sa şi a văzut pe sfânta că se ruga, fără a i se atinge picioarele de pământ, ci stătea în văzduh înălţată ca la doi coţi; iar lângă dânsa erau doi chiparoşi foarte înalţi, care şi-au plecat vârfurile până la pământ şi au stat aşa - o, preaslăvită minune! -, câtă vreme s-a rugat sfânta!

Iar după ce şi-a săvârşit rugăciunea, s-a dus la amândoi şi, atingându-se de vârfurile lor, i-a binecuvântat cruciş, şi atunci ei, înălţându-se, iarăşi s-au întors la starea lor. Deci văzând monahia o minunată vedenie ca aceasta, s-a înfricoşat şi tremura, socotind nălucire cele văzute, de vreme ce trecuseră trei ceasuri de când o vedea. De aceea, ca să se încredinţeze, a alergat la chilia sfintei şi, văzând că este adevărată, s-a încredinţat că n-a văzut nălucire, ci adevărată minune; însă atunci s-a temut şi n-a arătat nimănui.

După câteva zile, monahiile au văzut în vârfurile acelor chiparoşi două basmale spânzurate, pe care, spre slava lui Dumnezeu, fericita Irina le spânzurase, fiindcă de multe ori îşi plecau vârfurile, închinându-i-se ei. Deci se întrebau una pe alta care, când şi cum a putut să se suie la atâta înălţime ca să lege basmalele acolo. Atunci monahia care a văzut minunea a povestit celorlalte, care s-au înfricoşat şi au lăcrimat de bucuria lor, şi au certat-o că nu le-a deşteptat şi pe dânsele să vadă o minune ca aceea. Iar sfânta, înştiinţându-se că numita monahie a descoperit-o, s-a tulburat şi a canonisit-o, zicând: „Dacă m-ai fi văzut păcătuind ca un om, ai fi arătat şi păcatul meu?" Atunci ea a căzut înfricoşată la pământ, cerând iertare. Iar sfânta a zis cu grea certare Către dânsa şi către celelalte, ca să nu mai îndrăznească altădată vreuna din ele să arate cuiva vreo minune, câtă vreme va trăi sfânta în această lume. Deci, ea săvârşind multe asemenea semne, nimeni nu le arăta, temându-se de certare.

In prima zi a lunii ianuarie, dânsa avea obicei să prăznuiască pe Marele Vasile, pentru că îl avea pe el spre mare evlavie, ca pe unul ce era dintr-o patrie cu ea. Intr-acea zi, la a patra strajă a nopţii, a venit un glas nevăzut, zicând către sfânta: „Primeşte pe corăbierul care îţi aduce astăzi poame şi mănâncă-le bucurându-te, că sufletul tău se va veseli!" Deci, când cântau Utrenia, a trimis două monahii, zicând: „Duceţi-vă la poartă şi băgaţi înăuntru pe corăbierul care se află afară". Deci, venind omul acela la cuvioasa, s-au închinat unul altuia şi, rugându-se, au şezut. Apoi l-a întrebat cum a venit acolo şi el a zis către dânsa: „Doamna mea, eu sunt corăbier din insula Patmosului şi am plecat cu corabia să vin aici în Constantinopol pentru oarecare trebuinţă a mea. Şi călătorind pe lângă marginea insulei noastre, am văzut pe mal un bătrân frumos şi cu chip dumnezeiesc, care ne-a strigat să-l aşteptăm. Iar noi, neputând sta, fiind aproape de pământ şi de stânci şi vântul fiind bun, alergam. De aceea omul acela a strigat mai tare, poruncind să stea corabia. Atunci îndată - o, minune! - corabia a stat până ce bătrânul acela a venit umblând peste valuri şi ajungând la corabie, a scos trei mere din sânul său şi mi le-a dat mie, zicându-mi: «Cum vei ajunge în cetatea împărătească, să le dai patriarhului şi spune-i că i le-a trimis din Rai Atotbunul Dumnezeu şi robul Lui, Ioan!» Apoi, scoţând din sân alte trei mere asemenea, mi-a zis: «Acestea să le dai egumenei Hrisovalantului, cea cu numele Irina, şi spune-i ei: „Mănâncă din acestea, pe care sufletul tău le-a poftit". Căci acum am venit din rai şi i le-am adus!» Aşa zicând, ne-a binecuvântat şi îndată corabia a plecat, iar el s-a făcut nevăzut. Deci am dat cele trei mere patriarhului, iar pe acestea le-am adus sfinţiei tale". Acestea auzindu-le cuvioasa, a lăcrimat de bucurie şi multe mulţumiri a dat Sfântului Ioan, iubitul ucenic şi apostol al lui Hristos.

Atunci corăbierul a scos merele dintr-o basma de mătase ţesută cu aur, căci le avea păzite cu cinste ca pe nişte lucruri dumnezeieşti, şi i le-a dat cuvioasei cu multă evlavie. Iar merele acestea atâta covârşeau merele cele pământeşti şi vremelnice prin aceste trei daruri: cu frumuseţea, cu mirosul şi cu mărimea, încât erau vedere de mirare. Şi acesta nu este lucru de necrezut, fiindcă erau din Rai. Deci corăbierul acela, luând binecuvântare şi iertare de la sfânta, s-a dus. Iar ea a postit o săptămână, mulţumind Domnului pentru darul ce i l-a trimis. Apoi, întru slava Lui, a început a mânca dintr-un măr, în fiecare zi câte o bucăţică, fără a gusta pâine, verdeţuri sau orice altă mâncare, nici măcar apă nu bea, până la patruzeci de zile.

Şi atâta miros ieşea din gura ei în vremea când mânca, încât se umplea tot mirosul surorilor şi întreaga mănăstire, ca şi cum ar fi făcut în fiecare zi miruri şi aromate de mult preţ; deci tot văzduhul se umplea de această minunată veselie a Raiului. După acestea, când a venit Sfânta şi Marea Joi, a poruncit tuturor surorilor să se împărtăşească cu dumnezeieştile Taine, iar după împărtăşire a tăiat al doilea măr în bucăţele şi a dat fiecăreia câte o bucăţică de a mâncat, însă ele nu ştiau ce este, numai mirosul şi dulceaţa o simţeau în gură şi se minunau; şi mai ales simţeau în sufletul lor multă veselie şi bucurie când mâncau. Iar pe celălalt măr l-a păstrat cu pază şi multă cinste, şi în fiecare zi îl mirosea spre îndulcirea şi veselia sufletului ei.

Apoi, după multe alte minuni ce a făcut această cuvioasă, a scos de la moarte nedreaptă şi pe o rudă a sa, care, fiind pârât la împărat de nişte oameni răi, a fost închis şi hotărât spre moarte. Atunci cuvioasa, arătându-i-se împăratului în vis, l-a îngrozit pe el, că de nu va elibera pe cel închis şi hotărât spre moarte fără de vină, va porni spre răzbunare asupra lui pe Impăratul ceresc. Deci, arătându-se mai întâi în vis, apoi şi la arătare, l-a făcut de l-a eliberat. Şi voind el să intre în mănăstire şi să vadă pe cuvioasa, a fost oprit de dânsa prin scrisoare, pentru multa ei smerenie.

Un om oarecare, prieten al ei şi cunoscut bun, cucernic şi iubitor de Hristos, cu numele Hristofor, venea de multe ori în mănăstire, unde ea îl primea cu dragoste şi vorbeau împreună, ştiind că era îmbunătăţit. Deci venind într-o zi şi vorbind multă vreme, când voia să meargă, i-a făcut metanie după obicei, cerându-şi iertare, iar sfânta i-a zis lui: „Mergi, fiule, Domnul să odihnească sufletul tău cu drepţii". Acestea auzindu-le el, a rămas înmărmurit şi întristat, căci, ca un înţelept ce era, a înţeles că nu zicea sfânta acestea fără de vreo înţelegere. Iar ea, văzându-l tulburat, s-a prefăcut că mintea ei era îndreptată la altceva şi de aceea a grăit acestea, apoi mângâindu-l din destul, l-a trimis la casa sa; iar el s-a dus fără să aibă cât de puţin vreun semn de boală. Şi ajungând la casa sa, a mâncat bine, dar în vremea Vecerniei a

căzut jos şi şi-a dat sufletul fără de veste. Aceasta nimeni altul nu o ştia, decât numai Sfânta Irina, că pentru aceasta îi zisese lui cuvintele cele mai dinainte.

Iar una dintre surori, care se întâmplase acolo când cuvioasa grăise aceste cuvinte, o ţinea de rău, zicând: „Pentru ce, doamna mea, ai zis cuvântul acela lui Hristofor, de s-a dus întristat?" Dar sfânta i-a răspuns: „Să nu socoteşti că am zis aşa degeaba şi la întâmplare, ci pentru că vedeam un tânăr strălucit care sta dinapoia lui şi ţinea în mână o seceră ascuţită şi pe alţi oarecare împrejurul lui, care îi numărau anii pe degete şi au hotărât că ziua lui cea de pe urmă este ziua de astăzi. Şi de nu crezi, cheamă pe roaba Evitia şi trimite-o să se ducă în casa lui, să vadă că într-adevăr a murit". Deci, trimiţând-o pe aceea, l-a găsit mort. De aceea toate s-au minunat şi au slăvit pe Dumnezeu că le-a învrednicit a avea o învăţătoare ca aceea; şi de atunci luau aminte mai mult la cuvintele ei şi când zicea cuiva: „Dumnezeu să-l odihnească", în acea zi se sfârşea.

Dar de vreme ce şi ea era om, trebuia să-şi împlinească datoria sa, pe care i-a arătat-o acel înger, zicându-i: „Să ştii că în anul viitor, în 28 de zile ale acestei luni, după ce vei prăznui pe Marele Mucenic Pantelimon, vei veni să stai înaintea scaunului dumnezeirii". Şi era atunci în ziua de 26 iulie şi se prăznuia în mănăstirea sfintei înnoirile hramului arhanghelului, căci în aceeaşi zi au zidit biserica şi au sfinţit-o. Deci, în anul următor, când a serbat această prăznuire şi a Sfântului Pantelimon, s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, postind mai întâi o săptămână după rânduială şi, rugându-se, fără â gusta nici măcar puţină apă, ci numai minunatul acel măr, pe care i-l trimisese din Rai iubitul ucenic al Stăpânului Hristos, împreună cu celelalte două, după cum am zis mai sus. Deci numai pe acela l-a mâncat pentru slava lui Dumnezeu, când a cunoscut că i-a venit vremea să se ducă către doritul său Mire, căci n-a voit să-l mănânce mai înainte, ca să-l aibă în această petrecere pe pământ spre mângâiere de toate supărările care i s-ar fi întâmplat, ca oricărui om, fie vreo întristare, fie vreo nemulţumire de la surori.

Căci atunci când i se întâmpla ceva, îl lua în mâinile sale şi de nemăsuratul lui miros se pierdea toată amărăciunea şi se prefăcea multa ei întristare şi mâhnire în bucurie şi veselie. Şi se bucura întru tot lăudata, aducându-şi aminte ce fel de îndulcire avea să moştenească veşnic în cereasca împărăţie. Deci, atunci când a mâncat acel măr, toată mănăstirea s-a umplut de un miros minunat; iar cuvioasa, după mâncarea lui, a venit întru frică, temându-se de moarte şi, căutând spre cer, plângea. Iar monahiile, neştiind pricina mâhnirii ei, plângeau şi ele şi o întrebau ce are de se amărăşte.

Iar ea le-a răspuns: „Fiicele mele preaiubite, astăzi mă duc din această lume şi nu mă veţi mai vedea, pentru că a venit ceasul să mă duc la viaţa cea veşnică; deci să puneţi egumenă pe doamna Maria, că Dumnezeu a ales-o şi vă va cârmui cu dumnezeiască plăcere. Să vă sârguiţi a umbla pe calea cea strâmtă şi necăjicioasă, ca să aflaţi lărgime în Rai. Urâţi lumea şi cele dintr-însa, pentru că toate acestea vremelnice sunt deşarte. Urâţi sufletele voastre, ca să le dobândiţi, după dumnezeiasca poruncă. Pe scurt, să nu faceţi cât de puţin voia trupului, ci a lui Dumnezeu, pentru că numai Acela poate să vă ajute în ceasul judecăţii".

Acestea şi alte cuvinte folositoare de suflet zicând ea în ceasul cel mai de pe urmă, şi-a ridicat mâinile şi ochii spre cer şi se ruga către Domnul, zicând: „Stăpâne Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Celui viu, Păstorule cel Bun, care ne-ai izbăvit pe noi cu Preasfântul şi de mult preţ Sângele Tău, în mâinile Tale cele sfinte dau această mică păstorie. Acoperă-o cu acoperământul aripilor Tale şi păzeşte-o pe dânsa de supărările şi ispitele diavolului, că Tu eşti sfinţirea şi izbăvirea noastră şi Ţie mulţumire înălţăm şi Te preamărim pe Tine totdeauna!"

Astfel rugându-se ea, a şezut şi a început a zâmbi, văzând pe sfinţii îngeri că o fericesc. Şi îndată faţa ei a strălucit ca soarele şi atunci şi-a închis ochii ca şi cum ar fi dormit. Astfel şi-a dat Domnului sfinţitul ei suflet, trăind o sută şi trei ani. Insă cu toate bătrâneţile sale, întru nimic nu se stricase frumuseţea ei, ci se arăta ca o tânără frumoasă, fie pentru darul fecioriei, că n-a cunoscut lumea împodobită şi preaîncuviinţată, fie pentru că avea dar deosebit de la Dumnezeu, ca să rămână până în sfârşit la dânsa acea frumuseţe şi podoabă a trupului, care să mărturisească frumuseţea sufletului, precum se învrednicise şi de alte daruri de la cerescul său Mire.

Deci s-a făcut de către surori plâns şi bocet şi toate se tânguiau după cuviinţă de lipsa unei maici ca aceasta, dar nu numai ele, ci şi aproape toată cetatea Constantinopolului s-a adunat, şi mai ales doamnele boierilor din sfat şi cucoanele, şi tot neamul şi vârsta, toţi alergau împreună, câţi au auzit de sfânta ei mutare, ca să sărute spre sfinţire sfintele şi cinstitele ei moaşte. Şi atâta mulţime de bărbaţi şi femei s-a adunat, încât nu-i încăpea mănăstirea; de aceea n-au putut s-o îngroape până ce nu s-a înnoptat, şi atunci cu sila au săvârşit cele obişnuite îngropării, după rânduiala Sfintei Biserici. Şi aveau miruri preamirositoare, aromate de mult preţ şi tămâieri, care le aduseseră arhiereii, după obicei, însă atâta mireasmă ieşea din cinstitele şi prealăudatele ei moaşte, încât covârşea cu neasemănare toate aromatele şi tămâierile cele pământeşti.

Deci după ce au prohodit-o, au pus-o într-o raclă pregătită mai dinainte, până ce i-au zidit mormânt nou în biserica Sfântului Teodor, care era acolo în mănăstire, lângă cea a Arhanghelului. Deci acolo au îngropat-o pe cea asemenea cu mucenicul şi din mormântul ei ieşea în fiecare zi minunată mireasmă, mărturisind îndrăznirea cuvioasei cea către Domnul. Iar acel boier şi rudenie a sfintei, pe care îl izbăvise de la moarte, precum am spus mai sus, aducându-şi aminte de acea mare facere de bine, aducea mulţumită, prăznuind în fiecare an pomenirea sfintei, cu îmbelşugare şi prea strălucit. Dar nu numai acesta a dobândit facere de bine de la Cuvioasa Irina, ci şi oricare ar fi chemat-o cu credinţă, îi împlinea cererile cele de folos.

Şi până astăzi face minuni cu mulţi din cei ce au nevoie şi mai ales cu cei nedreptăţiţi, care o cheamă în ajutor, luminând pe judecători să facă judecată dreaptă şi cel nedreptăţit să-şi ia dreptatea. Asemenea lucrează şi cu cei ce au vrajbă şi ură între ei, căci le strică pe acestea sfânta cea de un nume cu pacea care covârşeşte toată mintea - Irina zic, cea cu numele înveselitor - căci mijloceşte cu o negrăită putere dumnezeiască între câţi se află pomenire de rău şi ură din lucrarea diavolului şi le înmoaie inimile lor, de ajung la dragoste şi pace, împreună lucrând dumnezeiescul dar. Acest dar dăruieşte Cuvioasa Irina celui ce o cheamă cu evlavie, ca să împace sminteala, să fie călcat urătorul binelui şi să fie slăvit Domnul Cel întru tot bun, Căruia I se cuvine cinste şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL PAVEL XEROPOTAMIANUL, PURTĂTORUL DE DUMNEZEU (28 iulie)

Cuviosul Părintele nostru Pavel se trăgea cu neamul din Constantinopol. Tatăl lui a fost împăratul Mihail Curopalatul, care se numea şi Rangabe. Acela nesuferind să vadă nerânduielile din zilele lui, care se făceau de cei fără de rânduială, ca un iubitor de pace şi temător de Dumnezeu, s-a lepădat de împărăţie şi s-a făcut monah într-o mănăstire zidită de dânsul, cu numele Mireleia, şi vieţuind cu plăcere de Dumnezeu, s-a odihnit în Domnul. Iar maica sa a fost Procopia cea minunată în fapte bune, fiica împăratului Nichifor, ce se mai numea Ghenicos, şi sora împăratului Stavrachie. Aceea, pe când era îngreunată cu sfântul de care ne este vorba, în noaptea în care era să-l nască, a văzut în vedenie că a născut deasupra unui stog de grâu, un miel de parte bărbătească. Iar după ce s-a pogorât de pe stog, au venit doi lei ca să-1 sfâşie, iar mielul se lupta cu ei. Deci, văzând împărăteasa un lucru ca acesta, a alergat cu mare sârguinţă să ajute mielului. Dar, când s-a apropiat de el, a văzut că nu era miel, ci un copil de parte bărbătească, care ţinea în mâinile lui o cruce, cu a cărei putere a omorât leii. Deci, deşteptându-se din somn maica lui, a născut pe fericitul Procopie, căci aşa s-a numit din Sfântul Botez.

Iar acea vedenie are înţelegerea următoare: mielul însemna nerăutatea şi blândeţea copilului, iar partea bărbătească însemna bărbăţia şi vitejia sa. Iar că a omorât pe amândoi leii cu crucea, închipuia că are să fie monah şi are să ia asupra sa Crucea lui Hristos, adică omorârea patimilor şi necazurile cele multe care au venit asupra lui, şi cu crucea va birui şi va omorî pe cei doi lei înfricoşaţi, adică pe cei doi vrăjmaşi ai monahului, pe diavolul cu toate puterile lui şi lumea cu toate slavele şi îndulcirile ei. Iar stogul de grâu însemna că prin cuvântul său cel dăscălesc şi prin pilda vieţii lui celei îngereşti, multe suflete flămânde va

hrăni şi pe mulţi neroditori şi netrebnici îi va face vrednici a se încuia în hambarul cel ceresc şi a se arăta lui Dumnezeu pâine dulce.

Deci s-a făcut bucurie mare în toată cetatea pentru naşterea pruncului, fiindcă de mic se arăta cum va fi când se va face mare. Şi după ce pruncul a fost înţărcat, tatăl său a lăsat scaunul împărătesc, după cum am zis, şi a împărăţit în locul lui Leon Armeanul, care, temându-se ca nu cumva şi Procopie, după ce va veni în vârstă, să ia împărăţia tatălui său, a trimis de 1-a scopit.

Şi când a ajuns Procopie la vârsta de 12 ani, s-a dat cu totul la învăţătura Sfintelor Scripturi şi, cu isteţimea cea firească pe care o avea, cu sârguinţa şi cu ostenelile sale, care le-a pus la învăţătură, a covârşit pe toţi înţelepţii vremii, după cum mărturiseşte împăratul Roman în hrisovul sau, numindu-l "consul al filosofilor", şi după cum adeveresc scrierile lui: Cuvântul cel făcut de dânsul la Intrarea în Biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; Canoanele cele după opt glasuri la Sfinţii Patruzeci de Mucenici, şi Canonul cel iambicesc, pe care îl are la cinstita Cruce.

Deci după ce a ajuns el la o desăvârşire ca aceasta, s-a învrednicit şi de fericita vedere, care i s-a pricinuit lui din lucrarea faptei bune, pe care o săvârşea din copilărie. Şi socotind el deşertăciunea lumii şi învârtind în mintea sa cuvântul Sfântului Macarie, care zice: „Sufletul care nu s-a izbăvit de grijile lumeşti, nici pe Dumnezeu nu-L va iubi cu adevărat, nici pe diavolul nu-1 va urî după vrednicie", a judecat să fugă de lume şi mai mult, căci toţi, în fiecare zi, aveau în gura lor pe minunatul Procopie. Unul îl lăuda pentru dragostea pe care o avea către toţi, altul pentru smerenia lui; altul pentru înţelepciune, altul pentru înfrânare, pentru întreaga înţelepciune, pentru milostenie şi pentru trecerea cu vedere a slavei şi a nălucirii cele lumeşti. Pe scurt, altceva nimic nu auzeai, decât laudele pentru Procopie.

Deci fericitul, ca să scape de laudele oamenilor, a fugit din Constantinopol, schimbându-şi hainele sale şi îmbrăcându-se cu nişte rase rupte, ca un cerşetor. Aşa a alergat, necunoscut, ca un cerb însetat, la Sfântul Munte al Atonului şi, înconjurând tot muntele, a venit la mănăstirea pururea pomenitei fecioare, împărăteasa Pulheria. Acea mănăstire, care acum se numeşte Xeropotamu, fusese stricată cu puţin timp mai înainte de arabi, care veniseră tâlhăreşte la Sfântul Munte şi, stricând multe mănăstiri, pe mulţi monahi i-au făcut mucenici, precum pe cei din Sinai şi din Rait. Iar fericitul Procopie, văzând aşezarea locului frumoasă şi liniştită, şi-a făcut o colibă mică în zidurile mănăstirii celei surpate şi a şezut acolo singur, vorbind cu Dumnezeu.

In apropierea colibei sale era un om liniştit, preabun şi îmbunătăţit, cu numele Cosma, care 1-a tuns monah, numindu-l Pavel. De atunci s-a pus pe sine în mare rânduială şi în bună aşezare: postea, se ruga; alt aşternut nu avea decât pământul, iar la căpătâi avea o piatră. Lucrul mâinilor lui era umilinţa, lacrimile, dragostea către toţi şi smerenia cea rară de măsură. El a mai socotit că monahul, pentru a ajunge la desăvârşire, are trebuinţă să câştige şi roadele Sfântului Duh pe care le pomeneşte Sfântul Apostol Pavel, adică: dragostea cea duhovnicească, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea şi înfrânarea poftelor. Pe acestea isprăvindu-le cuviosul cu multă osteneală şi nevoinţă, s-a făcut cunoscut tuturor părinţilor, încât toţi se minunau de dânsul şi îl lăudau, precum îl lăuda şi Sfântul Atanasie din Aton, după cum se arată în viaţa lui.

Şi cu toate că preaînţeleptul Pavel se închipuia şi se arăta ca un necărturar şi ca un ţăran simplu, dar s-a arătat ca o cetate ce stă deasupra muntelui. Drept aceea, a ajuns vestea despre dânsul până şi la Protatul, adică la mai-marele Muntelui Athos. Şi avea Cuviosul Pavel obiceiul de a merge de trei ori într-un an, la cele trei praznice mari, la mănăstirea chiliilor, care se numeşte a Protatului. Deci, mergând el odată, după obicei, la unul din cele trei praznice, Protatul 1-a întrebat aparte, cine şi de unde este. Iar el a răspuns cu glas lin şi cu faţă veselă: „Preasfinte părinte, eu sunt un monah sărac, precum mă vezi, dintr-un loc vechi ce se numeşte Xeropotamu". De aici a luat şi numirea de Pavel Xeropotamianul, iar acea mănăstire a Pulheriei, pe care el a înnoit-o, se numeşte Xeropotamu.

Iar înnoirea s-a petrecut astfel: Făcându-se împărat de-a pururea pomenitul Roman cel Bătrân, care era rudenie cu sfântul, a făcut mare cercetare, ca să-l afle. Deci, trimiţând oameni împărăteşti să-l caute

pretutindeni, 1-a aflat în Sfântul Munte. Astfel, cu mare rugăminte şi silire, încă şi cu îndemnare din partea Protatului, s-a înduplecat Cuviosul Pavel şi s-a dus la Constantinopol. O, dar cine poate să spună bucuria pe care au avut-o rudeniile lui şi toată cetatea, văzând înger în trup şi auzind cuvânt dăscălesc! Toate feţele cele împărăteşti şi boiereşti au căzut şi s-au închinat săracului aceluia, care nu avea altceva decât o rasă veche şi o cruce. Lucru vrednic de minune este fapta bună, şi în acest fel face pe lucrătorii săi.

Şi s-a întâmplat atunci că împăratul Roman zăcea la pat şi era bolnav de moarte. Dar îndată ce cuviosul s-a dus la dânsul şi şi-a pus mâinile sale peste el, împăratul s-a făcut sănătos, după cum scrie aceasta el însuşi în hrisovul său. Această minune a preamărit pe sfântul mai mult. Deci a rămas în Constantinopol pentru rugăminţile cele multe ale împăratului şi, păzindu-şi toate rânduielile sale cele monahiceşti şi nevoinţele cele sihăstreşti, învăţa pe copiii împăratului.

Iar când s-a împlinit vremea care a fost hotărâtă să şadă acolo, s-a dus la împărat şi a zis către dânsul: „împărate, precum peştele, când iese din apă, nu poate să trăiască mai mult, aşa şi monahul care iese din coliba lui, nu este chip a rămâne viu în lucrarea poruncilor lui Dumnezeu. Pentru aceasta vă las cu sănătate şi mă duc la coliba mea, ca să mă aflu de-a pururea împreună cu Dumnezeu, Impăratul meu".

Dacă a auzit împăratul aceasta, s-a întristat foarte mult; însă nu a putut să-l împiedice, fiindcă avea şi mare evlavie către dânsul. Deci a zis către el: „Doream şi socoteam, sfinte părinte, să nu ne despărţim niciodată, cât voi trăi, pentru ca să te am mângâiere şi dascăl spre mântuirea mea; însă nu te pot opri. Te rog numai să iei bogăţie câtă voieşti, ca să o împărţi pentru sufletul meu". Atunci sfântul a zis către dânsul: „Eu n-am trebuinţă de bogăţie, nici nu ştiu să o împart; aici ai mulţi scăpătaţi, deci împarte cât voieşti. Atât numai îţi zic: dacă voieşti, înnoieşte mănăstirea de-a pururea pomenitei împărătese Pulheria, care este surpată, ca astfel să ai pomenire veşnică". Iar împăratul a primit cu mare bucurie cuvântul cuviosului şi a trimis îndată oameni împărăteşti cu cheltuială şi a zidit din temelie sfânta mănăstire, cu frumuseţe neasemănată. După aceea, a trimis pe însuşi fiul său, Teofilact, care era atunci patriarh, şi a sfinţit biserica. Iar când Sfântul Pavel a vrut să plece din cetate, 1-a luat împăratul şi 1-a dus în vistieria împărătească.

Insă se cuvine să pun înainte chiar graiurile împăratului, aşa cum sunt scrise în hrisovul lui: „Am intrat cu unii din sfatul nostru în vistieria împărăţiei mele şi am luat partea cea mai mare şi vrednică de minune a cinstitelor lemne ale Crucii de viaţă făcătoare, care purta întru sine pomenirile patimii celei stăpâneşti - o gaură din acelea cu care s-a pironit Trupul cel îndumnezeit al Domnului, şi curgerea cea curăţitoare a păcatelor noastre, căci pe ea a curs Preasfântul Sânge.

Ea avea lungimea ca de un cot şi o palmă, lăţimea ca de două degete, grosimea ca de un deget, iar toată greutatea ei era de o sută de dramuri. Din ea s-au făcut acum două cruci.

Şi luând în mâini această preasfântă vistierie, pe înfricoşata însemnare a Impăratului ceresc, semnul care se va arăta în cer al Fiului Omului, Cel ce va judeca vii şi morţii, deci pe acest preadum-nezeiesc semn al mântuirii noastre l-am pus cu evlavie în sfintele mâini ale Preacuviosului Pavel Xeropotamianul, ca să fie odor şi afierosire nejefuită preasfintei mănăstiri, cea mai sus pomenită, a împărăţiei mele, până când va veni Domnul. Apoi l-am întovărăşit pe dânsul cu petrecere bisericească şi ostăşească, ca să-l aşeze în Sfântul Altar al mănăstirii, spre sfinţirea şi întărirea monahiceştii noastre mănăstiri".

Deci fericitul Pavel, luând cinstitul Lemn, a venit la Sfântul Munte, iar după înnoirea cea desăvârşită a mănăstirii şi după sfinţirea ei de către patriarh, a pus acel cinstit lemn al Sfintei Cruci în Sfântul Altar, după porunca împărătească. Şi fiindcă vestea cuviosului a ieşit în tot pământul, s-a adunat mulţime mare de monahi care lucrau fapta bună. Insă cuviosul, fugind de tulburare, le-a pus egumen pe un oarecare monah foarte îmbunătăţit, iar el, lăsând mănăstirea şi ducându-se la un loc care se afla la poalele Atonului, îşi petrecea viaţa sa în sihăstrie.

Cu toate acestea, aflându-l pe el, s-au adunat mulţi călugări şi acolo, încât pustia s-a făcut ca o cetate. Apoi, fiind ca la şaizeci numărul ucenicilor lui care se adunaseră acolo şi temându-se să nu-i robească sau să-i omoare arabii, care năvăleau adeseori asupra Sfântului Munte şi-l prădau, au zidit şi o altă mănăstire, prin mijlocirea binecredincioşilor împăraţi, în numele şi în cinstea Sfântului şi Marelui Mucenic Gheorghe, care şi până astăzi păstrează numirea cuviosului, căci se numeşte "Sfântul Pavel".

Insă când a sfârşit de zidit mănăstirea, era foarte bătrân şi se apropia vremea să treacă către părinţii săi. Deci, cunoscând din dumnezeiască descoperire sfârşitul său, a chemat la sine pe toţi ucenicii săi şi pe cei ai mănăstirii Xeropotamu şi, deschizându-şi sfânta sa gură, i-a învăţat mult, cu învăţături folositoare de suflet.

La urmă a adăugat şi aceste cuvinte, zicând: „Fiilor, după două zile sufletul meu va ieşi din acest trup ticălos şi ştiţi cum am petrecut eu în locul acesta sfânt, şi cum, din tinereţile mele, toate poruncile părinţilor mei le-am păzit. Tot aşa vă rog şi pe voi, iubiţii mei, să le păziţi şi voi până la sânge. Pentru că eu, în vremea tinereţilor mele, pe când era eresul luptătorilor de icoane, atât de mult m-am nevoit, încât eram gata să-mi vărs sângele meu pentru dragostea lui Hristos. Deci am răbdat multe bătăi cu toiege şi răni, până când cu dovezi ale Scripturii şi cu mărturii ale părinţilor, am pierdut pângăritul eres al luptătorilor de icoane. Acestea vi le spun vouă nu mândrindu-mă, ci îndemnându-vă să suferiţi toată ispita şi necazul cu mărime de suflet, aşteptând cununile de la Dumnezeu".

Auzind fraţii acestea, au plâns cu amar şi cu lacrimi au zis către dânsul: „Părinte, să nu ne laşi pe noi sărmani şi lipsiţi de duhovniceştile tale învăţături. O, părinte, noi, din dragostea care o avem către sfinţia ta, socoteam că nu vei muri niciodată, iar acum, auzind acest amar cuvânt, inima noastră s-a întristat foarte, pentru că te aveam pe tine mângâiere întru necazuri şi ajutor întru ispitele noastre, încât şi tată, şi mamă, şi frate pe tine te-am cunoscut". Acestea şi multe alte cuvinte auzindu-le cuviosul, a lăcrimat, pentru că era lesne plecat spre umilinţă şi în toată viaţa sa a avut darul lacrimilor.

Şi odată, un frate întrebându-l: „Ce să fac, părinte, ca să dobândesc lacrimi de umilinţă?", el i-a zis: „Să ai totdeauna în minte înfricoşata judecată a lui Hristos şi păcatele tale, şi nu vor lipsi de la tine lacrimile". Iar după ce a lăcrimat - după cum am spus -, a zis către cei ce stăteau de faţă: „Nu plângeţi, fraţilor, ci iertaţi-mă, că a sosit vremea pe care sufletul meu o dorea totdeauna şi de care trupul se temea". Apoi, sculându-se, s-a îmbrăcat cu mantia de biserică şi, făcând multe rugăciuni, s-a împărtăşit cu Preacuratele Taine. Atunci îndată a strălucit faţa lui ca soarele, încât cei ce se aflau acolo au căzut la pământ, neputând să vadă atâta lumină care fulgera pe faţa cuviosului. Şi după ce s-a împărtăşit, a şezut schimbat cu schimbarea cea bună şi a zis obişnuita rugăciune, pe care totdeauna o zicea, adică: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt; Treime Sfântă, slavă Ţie!" Apoi a început iarăşi să le grăiască multe sfaturi, dar mai înainte de toate le-a zis: „Fiilor şi fraţilor, să aveţi dragoste, rugăciune, smerenie şi ascultare, căci monahul care nu are aceste fapte bune, nu se cuvine să se numească monah, ci mirean". Şi când a săvârşit cuvintele acestea, a zis: „Vai monahului care are împreună petrecerea sa cu cei fără de barbă, căci unul ca acesta nu va vedea niciodată faţa lui Dumnezeu".

Şi întinzându-şi picioarele sale şi aşezându-se în bună rânduială, şi-a înălţat mâinile şi ochii către cer şi şi-a dat fericitul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în ziua de 28 iulie.

După aceasta, monahii sfintei mănăstiri, gătind caicul şi pogorând la malul mării sfintele lui moaşte, cu laude şi cu cântări duhovniceşti, le-au pus în caic ca să le ducă în pădure şi acolo să le îngroape, precum a poruncit sfântul. Deci, fiind atunci seară, au pornit cu corabia noaptea, ca să meargă în pădure. Dar dimineaţa, o, minunile Tale, Iisuse Impărate! S-au aflat în Constantinopol şi, înştiinţându-se de aceasta împăratul, sfatul, patriarhul şi tot clerul bisericesc, s-au îmbrăcat cu sfintele podoabe şi, aprinzând lumânări cu tămâieri, au ridicat cu laude şi cu cântări de psalmi sfintele moaşte ale cuviosului şi le-au pus în biserica cea mare, sărutându-le cu mare evlavie şi mulţumind Domnului, Care i-a îmbogăţit pe dânşii cu o vistierie ca aceasta.

Iar ucenicii sfântului, după ce au sărutat sfintele moaşte şi după ce au chemat rugăciunile cuviosului în ajutor, au cumpărat pâini calde; şi, intrând în corabie, au plecat înapoi, vorbind despre sfânt. Dar, o, cât sunt de minunate lucrurile Tale, Doamne! In puţină vreme s-au aflat în portul mănăstirii lor. Apoi, ducându-se în sfânta mănăstire, au povestit părinţilor cele întâmplate, arătându-le pâinile că încă erau calde. Şi auzind ei acestea, s-au înspăimântat, minunându-se de îndrăzneala cea mare, pe care o avea de-a pururea pomenitul Pavel către Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC CALINIC
(29 iulie)

Sfântul Mucenic Calinic s-a născut în părţile Ciliciei şi a fost crescut în buna credinţă creştină. Şi venind el în vârsta bărbatului desăvârşit, vedea pe mulţi oameni lepădându-se de Stăpânul Hristos şi ţinându-se de păgânătate. Aceia întunecându-se de drăceasca înşelăciune, credeau pietrelor celor fără suflare şi aduceau jertfe spurcate idolilor. Deci Calinic plângea pentru pierzarea lor şi a început a-i învăţa la arătare cunoştinţa adevărului, întorcând pe elini de la rătăcirea lor către Hristos Dumnezeu. Deci, trecând prin multe cetăţi şi sate şi propovăduind cuvântul lui Dumnezeu, s-a dus şi în Ancira, cetatea Galatiei, căutând mântuirea sufletelor omeneşti.

Şi petrecând el multă vreme acolo şi ostenindu-se întru buna vestire a lui Hristos, a câştigat pe mulţi lui Dumnezeu. Apoi, fiind prins de cei necredincioşi, a fost dus la judecată înaintea unui boier cu numele Sacherdon, om prea spurcat şi slujitor fierbinte al diavolilor, vrăjmaş lui Hristos şi cumplit muncitor al creştinilor. Deci toţi păgânii strigau către judecătorul acela, zicând: „Acesta este Calinic, care a venit din alte ţări în cetatea noastră şi învaţă poporul să nu aducă jertfe zeilor, nici să li se închine lor şi pe mulţi îi duce în urma înşelăciunii sale". Atunci boierul, căutând spre dânsul cu iuţime, a început a-l întreba cu glas groaznic, zicând: „Pentru ce îndrăzneşti, o, nebunule, fiind străin, a răzvrăti popoarele, învăţân-du-le să lase pe zeii care au făcut lumea şi pe care îi cinsteşte împăratul şi toţi boierii, încă şi lumea toată? Au doară tu nu înţelegi puterea lor?" Iar sfântul i-a răspuns lui cu blândeţe: „Eu sunt rob al lui Hristos şi, văzând oamenii ducându-se la pieire, mă doare inima pentru dânşii şi, pe cât pot, mă sârguiesc prin învăţătura cea bună a-i întoarce de la întuneric la lumină şi de la pierzare spre mântuire; pentru că în cărţile noastre stă scris: De va întoarce cineva pe cel păcătos de la rătăcirea căii lui, va mântui suflet de la moarte şi va acoperi mulţime de păcate. Deci aş fi voit să te aduc şi pe tine la lumină, din întunecarea diavolească care te-a cuprins şi astfel să te povăţuiesc la calea adevărului". Iar boierul, umplându-se de mânie, a zis: „Au doară voieşti să mă lepăd de zei şi să cinstesc mai mult moartea cea amară decât viaţa cea dulce, ascultând cuvintele tale nebune? Nu voi face aceasta nicidecum, ci pe tine te voi sili, chiar şi nevrând tu, să te închini zeilor noştri, căci cumplite chinuri voi pune asupra ta şi voi vedea de va veni Dumnezeul tău să te scape din mâinile mele. Nu voi cruţa trupul tău, până ce nu vei cunoaşte puterea şi stăpânirea zeilor şi până nu le vei aduce lor jertfe".

Atunci sfântul a început a-i răspunde cu îndrăzneală, zicând: „Nu vei înfricoşa cu îngrozire pe robul lui Hristos cel adevărat, căci mie îmi este atât de dorită munca cea pentru Dumnezeul meu, precum hrana este dorită celui flămând. Deci nu zăbovi îngrozin-du-mă cu cuvintele, ci începe cu muncirea ta asupra mea. Iată, trupul meu stă înaintea ta gata de munci, având în sufletul său pe Dumnezeu care mie îmi pregăteşte mântuire, iar ţie pierzare". Iar boierul, umplându-se şi mai mult de mânie, a zis: „O, ticălosule, cum îndrăzneşti să mă ocărăşti pe mine cu nişte cuvinte ca acestea? Mă jur pe zei, că nu te voi milui, ci voi despărţi carnea de pe oasele tale şi toată munca o voi aduce asupra ta, până ce te voi pierde cu moarte cumplită". Iar sfântul a răspuns: „O, om necurat, mai mult decât toţi oamenii cei necuraţi, până când vei cheltui vremea în deşert, iuţin-du-te cu mânie şi nesăvârşindu-ţi fapta? Munceşte-mă odată şi vei vedea bărbăţia şi răbdarea nevoitorului lui Hristos, care aşteaptă să ia de la Mântuitorul său cununa biruinţei".

Atunci chinuitorul a poruncit ca, dezbrăcând şi întinzând pe mucenic la pământ, să-1 bată cu vine de bou fără cruţare. Astfel au bătut pe sfânt multă vreme. Şi propovăduitorul striga: „Calinic, cunoaşte pe zei şi cheamă-i pe ei, iar aceia te vor izbăvi de munci!" Iar sfântul mucenic, fiind bătut, îl batjocorea pe chinuitor şi muncile lui, şi striga către dânsul, zicând: „Mi-ai făgăduit munci mari, dar îmi dai munci foarte mici. Deci dă-mi mai mari bătăi şi adu asupra mea mai cumplită muncire, pentru că eu nu mă tem de foc şi nu mă înspăimânt de sabie; ci râd de moarte, aşteptând să iau de la Domnul meu viaţa cea veşnică".

Deci boierul a dat poruncă să-1 spânzure pe mucenic de un lemn de muncă şi să-i strujească trupul cu piepteni de fier. Şi astfel i-au strujit trupul până la oase. Iar el răbdând toate acestea ca în trup străin, râdea de muncirea păgânilor şi zicea către ighemon: „Porunceşte să mă strujească mai tare, căci cu cât vei struji trupul meu mai mult, cu atât vei sătura sufletul meu. Pentru că am pe Hristos, Care-mi ajută şi cu al Cărui dar întărindu-mă, nu simt durerile în munci".

După aceasta, pogorând de la muncire pe pătimitorul lui Hristos, chinuitorul a poruncit să încalţe pe mucenic cu încălţăminte de fier, în care erau piroane ascuţite, şi să-l ducă pe el la cetatea Gangra, care era departe de cetatea Ancira ca la 80 de stadii şi acolo să-1 ardă cu foc, fiindcă în acea cetate Sfântul Calinic întorsese mulţi oameni la Hristos şi voia ca aceia să-i vadă sfârşitul lui şi să se teamă. Deci cumplitul ighemon a dat pe slujitorul lui Hristos ostaşilor săi cei nemilostivi, poruncindu-le să alerge pe cai iuţi, iar pe mucenic să-1 silească să alerge înaintea cailor, bătându-l pe el dinapoi cu bice. Deci sfântul, fiind încălţat în încălţămintele cele cu piroane de fier, umbla ca şi cum nu simţea durerea din rănirea picioarelor şi cânta psalmul lui David: Aşteptând, am aşteptat pe Domnul, şi a căutat la mine şi a auzit rugăciunea mea. Şi m-a scos din groapa patimilor şi din tina noroiului, şi a pus pe piatră picioarele mele şi a îndreptat paşii mei.

Deci a mers în calea ce i se poruncise şi alerga degrab fără silire, întrecând şi caii. Iar după ce a alergat 60 de stadii şi au ajuns la un loc ce se chema Matrica, ostaşii au însetat foarte mult, din pricina arşiţei soarelui, căci era luna lui iulie. Şi negăsindu-se apă în cale, au început a slăbi de sete împreună cu caii lor, şi abia mai suflau. Deci fiind ei aproape de sfârşit, au zis cu lacrimi către Sfântul Calinic: „Robule al adevăratului Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi, cei deznădăjduiţi de viaţa noastră, şi roagă-te Dumnezeului tău, ca să ne dea apă şi să nu murim. Căci noi am auzit, că Dumnezeul tău pe toate le poate. Deci să nu pomeneşti răutăţile făcute de noi ţie, căci nu de voia noastră te-am muncit, ci din porunca ighemonului".

Iar Sfântul Calinic, văzându-i topindu-se de sete, s-a milostivit spre ei şi, vrând să facă bine vrăjmaşilor săi, s-a oprit lângă o piatră ce se întâmplase în cale; apoi, ridicându-şi ochii spre cer, s-a rugat, zicând: „Stăpâne al cerului, al pământului, al mării şi a toată făptura, care de demult ai scos apă din piatră în pustie şi ai adăpat pe robul Tău Moise şi cu dânsul pe poporul cel însetat, arată şi acum minunile Tale şi fă ca să izvorască apă din această piatră şi să adape pe aceşti însetaţi, ca să se arate lucrurile Tale minunate spre cei ce nu Te ştiu pe Tine şi să se preamărească numele Tău cel sfânt!" Astfel rugându-se el, îndată a izvorât din piatra aceea izvor de apă vie, încât toţi au băut şi s-au răcorit şi cu glas mare strigau: „Mare este Dumnezeul creştinilor şi mai minunat decât toţi!" Iar izvorul acela n-a încetat de atunci a izvorî apă, spre pomenirea minunii lui Dumnezeu, care s-a făcut cu rugăciunile mucenicului.

Deci ostaşii şi dobitoacele lor răcorindu-se din destul din izvorul care a curs cu minune, au trecut înainte fără osteneală depărtarea căii care le rămăsese şi au ajuns la cetatea Gangra. Şi n-au voit să dea morţii pe Sfântul Calinic, făcătorul lor de bine, care i-a scăpat pe cale; însă temându-se de moarte, din partea voievodului, au făcut fără de voie porunca lui. Deci, arzând un cuptor de foc, l-au pus pe mucenic aproape de văpaia cuptorului care ardea. Iar el, bucurându-se şi veselindu-se, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi s-a rugat, zicând: „Mulţumesc Ţie, Părinte ceresc, că m-ai făcut vrednic de ceasul acesta, în care mor pentru numele Tău cel Sfânt. Deci primeşte în pace duhul meu, iar pe vrăjmaşii Tăi ruşinează-i, Dumnezeule Atotputernice".

Zicând aceasta, a intrat în foc, în mijlocul cuptorului, şi culcându-se, şi-a dat sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu. Apoi, stingându-se cuptorul, s-a găsit cinstitul său trup nevătămat de foc, pe care,

luându-l credincioşii, l-au îngropat cu cinstea cuvenită, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe unul Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTA MUCENIŢA SERAFIMA FECIOARA
(29 iulie)

In zilele păgânilor împăraţi ai Romei ridicându-se prigonire înfricoşată împotriva creştinilor, mulţi credincioşi de prin toată lumea au pătimit pentru Hristos multe feluri de munci. In acea vreme, Sfânta fecioară Serafima petrecea în satul Vidiniei, în casa unei femei de neam bun şi cetăţeană a Antiohiei, anume Savina, şi a făcut, cu învăţăturile sale, că Savina a crezut în Iisus Hristos şi s-a întărit în sfânta credinţă. Atunci ighemonul Viril a trimis în casa ei pe slujitori, ca să răpească pe fecioara lui Dumnezeu, pe Sfânta Serafima, şi s-o aducă înaintea lui, la judecată. Dar fericita Savina o apăra şi nicidecum nu-i lăsa pe ei să prindă pe fecioară. Iar Sfânta Serafima a zis către dânsa: „Doamnă maică, lasă-mă să merg cu dânşii, iar tu roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, căci eu nădăjduiesc spre Domnul meu, Iisus Hristos, şi cred, deşi sunt păcătoasă, că îmi va sta de faţă şi mă va întări, ca să fiu roaba Lui".

Iar fericita Savina, nedând în mâinile slujitorilor păgâni pe sfânta fecioară, s-a dus ea însăşi împreună cu dânsa la ighemon. Iar ighemonul, ruşinându-se de cinstea ei, pentru că Savina era de mare neam senatoresc, a liberat-o pe dânsa împreună cu Sfânta Serafima. Dar după trei zile, ighemonul a poruncit să se pregătească divan de partea cealaltă a podului, la locul care se numea Alvina şi unde era obiceiul a se face judecăţi, ca acolo să aducă la judecată înaintea lui pe Serafima. Deci păgânii stăpânitori, prinzând-o pe dânsa, au adus-o înaintea ighemonului, iar fericita Savina a urmat-o pe jos, dar când a văzut că nu poate s-o scoată din mâinile vrăjmaşilor ei, a strigat către ighemon: „Câine sălbatic din Asia, să nu îndrăzneşti să faci vreun rău acestei sfinte şi dumnezeieşti fecioare, căci Hristos, Dumnezeul nostru, este aproape, şi pe tine şi pe împăraţii tăi cu veşnice munci vă va pedepsi pentru tirania voastră cea mare, pe care voi aţi aflat-o asupra celor ce slujesc Dumnezeului celui viu". Acestea zicându-le, s-a dus plângând la casa ei.

Atunci ighemonul a zis către Serafima, care stătea înaintea lui: „Adu jertfă zeilor noştri fără de moarte, cărora le aduc şi stăpânii noştri, împăraţii". Serafima a răspuns: „Eu mă tem şi slujesc Atotputernicului Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul şi toate cele văzute şi nevăzute. Iar aceia cărora tu îmi porunceşti să mă închin, nu sunt dumnezei, ci demoni, pe care mie nu mi se cade a-i cinsti, pentru că sunt creştină". Ighemonul a zis: „Apropie-te atunci, şi acea jertfă, care este pregătită zeilor noştri, tu adu-o Hristosului tău". Serafima a răspuns: „Eu în toate zilele îi aduc jertfa Lui, închinându-mă şi rugându-mă ziua şi noaptea".

Atunci ighemonul a întrebat-o pe ea, zicând: „Unde este biserica Hristosului tău şi ce fel de jertfă îi aduci Lui?" Serafima a răspuns: „Această jertfă îi este plăcută Lui, ca pe mine singură, fără de prihană, să mă păzesc întru curăţia fecioriei mele, asemenea şi pe altele să le aduc la aceasta, prin ajutorul Lui cel atotputernic". Ighemonul a zis: „Dar aceasta este biserica şi jertfa voastră?" Ea a răspuns: „Nimic mai covârşitor nu este decât a cunoaşte pe Dumnezeul cel adevărat şi vieţuind cu cucernicie, Lui Unuia a-i sluji". Ighemonul a zis: „Dar tu însuţi, precum zici, eşti biserica Dumnezeului tău?" Serafima a răspuns: „De vreme ce, cu ajutorul Lui, mă păzesc fără prihană, sunt cu adevărat biserică a Lui, pentru că Scriptura noastră zice: Voi sunteţi biserici ale Dumnezeului celui viu şi Duhul lui Dumnezeu vieţuieşte întru voi".

Ighemonul a zis: „Deci dacă vei fi silită la păcat, atunci oare vei înceta a mai fi biserica Dumnezeului tău?" Serafima a răspuns: De va strica cineva biserica lui Dumnezeu, pe acela îl va strica Dumnezeu. Dar ighemonul neînţelegând aceasta, a poruncit să dea pe Sfânta Serafima la doi tineri egipteni fără de ruşine, ca să o batjocorească pe ea toată noaptea. Deci au luat-o pe ea acei tineri necuraţi şi au dus-o într-o casă

foarte întunecoasă. Iar ea, stând acolo cu umilinţă, se ruga lui Dumnezeu aşa: „Pe Tine Te chem Doamne, Iisuse Hristoase, adevăratul păzitor şi apărător al feciorei mele; către Tine strig, lumina şi veselia cea veşnică. Tu pe Sfântul Apostol Pavel, cel ţinut în temniţă, prin uşile încuiate l-ai cercetat şi l-ai întărit; caută şi spre mine, smerita roaba Ta, miluieşte-mă şi mă izbăveşte de necurata poftă a acestor tineri. Fă ca să se întunece ochii lor, ca să nu se poată atinge de roaba Ta, care nădăjduieşte spre Tine, nici să-mi necinstească trupul meu cel însemnat cu a Ta sfinţenie. Să se înfrunte neruşinarea lor şi să nu mă laşi să fiu batjocorită, ci mai bine porunceşte-mi să vin la Tine. Şi caută şi spre roaba Ta, Savina, şi întăreşte-o cu puterea Ta, bunule Iisuse, ca să nu se bucure de dânsa diavolul, cumplitul vrăjmaş, căci şi ea a răbdat mult la lucrul meu pentru numele Tău cel sfânt. Auzi-mă, Doamne, Iisuse Hristoase, Tu care eşti binecuvântat, preaslăvit şi preaînălţat împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin".

Deci, în ceasul cel dintâi al nopţii, când tinerii aceia voiau să se apropie de dânsa, deodată s-a făcut un zgomot mare şi pământul s-a cutremurat atât de înfricoşat, încât toţi care locuiau împrejur au auzit acel zgomot. Iar tinerii aceia au căzut îndată cu faţa la pământ, fiind slăbiţi cu toate mădularele lor. Atunci curata fecioară, văzând ajutorul lui Dumnezeu cel grabnic făcut ei, ridicându-şi mâinile, a mulţumit Domnului, petrecând toată noaptea aceea în rugăciune. Iar a doua zi de dimineaţă, trimişii ighemonului au venit să întrebe pe tineri dacă şi-au făcut pofta lor. Şi, intrând ei, au văzut pe sfânta fecioară rugându-se, iar pe tineri aruncaţi la pământ ca nişte morţi, încât nu aveau nici o putere să se scoale sau să grăiască, ci numai ţineau ochii deschişi.

Şi s-a adunat mult popor la o minune ca aceasta, iar ighemonul auzind aceea, a poruncit ca iarăşi să se pregătească divan şi să aducă înaintea sa pe Serafima, roaba lui Dumnezeu, către care a zis aşa: „Ce este, Serafimo? Te-ai îndestulat oare de pofta ta trupească sau încă te mai aprinzi cu pofta?" Sfânta Serafima a răspuns: „Tu, precum văd, având inimă îndărătnică, în care locuieşte diavolul, zici acestea glumind. Iar eu pe tinerii aceştia despre care zici tu, nu i-am cunoscut şi nici nu ştiu de au fost la mine". Ighemonul a zis: „Vrei să zici că aceia n-au fost toată noaptea la tine?" Serafima a răspuns: „Cu mine a fost numai Acela, a Cărui roabă sunt eu şi Care m-a câştigat pe mine, prin sângele Său". Ighemonul a zis: „Dar cine este Acela?" Serafima a răspuns: „Domnul nostru Iisus Hristos, păzitorul şi apărătorul meu". Ighemonul a zis: „Pentru ce vorbeşti atâtea vorbe fără de înţeles? Spune-mi cu ce fel de vrăji ai slăbănogit pe acei tineri?"

Sfânta Serafima a răspuns: „Nouă, creştinilor, nu ni se cade a ne învăţa la meşteşugul vrăjitoresc; iar cei pe care voi îi ucideţi cu răutăţile voastre vrăjitoreşti, îi înviază Iisus Hristos, Domnul nostru şi Stăpânul tuturor, dacă este chemat". Ighemonul a zis: „Dacă Hristos covârşeşte astfel meşteşugurile de farmece, atunci cheamă-L pe El, ca să le întoarcă acestor tineri puterea lor trupească care au avut-o şi aşa vom afla ce au făcut ei la tine toată noaptea, că mie cu adevărat aşa mi se pare, că i-ai înnebunit pe ei cu oarecare farmece rele, ca să nu spună despre necurăţia ta". Serafima a răspuns: „Dumnezeu, a Cărui roabă sunt, este Atotputernic şi nu este ceva care să-I fie Lui cu neputinţă". Ighemonul a zis: „Atunci fă ca tinerii aceştia să-şi vină în fire şi să-şi capete sănătatea cea dintâi, ca să grăiască".

Serafima a răspuns: „Ţie ţi se pare că sunt fermecătoare, dar eu nu ştiu deloc meşteşugul vrăjitoresc. Însă rugăciunile mele le aduc Dumnezeului meu, prin care nu numai mie singură îmi dă cele cerute, dar şi fiecăruia care-L cheamă pe El cu toată inima". Ighemonul a zis: „Fă ceea ce voieşti, numai să tămăduieşti pe aceşti tineri, ca astfel să ne putem încredinţa despre întregimea feciorei tale!" Serafima a răspuns: „Acum ţi-am spus că vrăji nu ştiu, dar ştiu să mă rog lui Dumnezeu, ca să fie milostiv". Ighemonul a răspuns: „Du-te dar la locul unde sunt tinerii şi roagă-te pentru dânşii Dumnezeului tău". Serafima a răspuns: „Cu necuviinţă îmi este ca să mă duc la dânşii acolo, pe de o parte, ca să nu se lipsească alţii de vederea unei minuni ca aceasta, iar pe de alta, ca să nu socotească rău din necredinţă, precum şi tu socoteşti, părându-ţi-se că sunt fermecătoare. Deci porunceşte mai bine ca acei tineri amorţiţi să fie aduşi aici".

Atunci ighemonul a poruncit să aducă pe acei tineri la judecată. Şi arătau de parcă nu aveau nici limbă, nici picioare, nici mâini, aşa erau de slăbănogi şi netrebnici cu mădularele. Deci, toţi mirându-se, ighemonul a zis: „Serafimo, roagă-te Dumnezeului tău, ca aceşti tineri să se facă sănătoşi". Atunci Sfânta Serafima, ridicându-şi mâinile spre cer, s-a rugat cu umilinţă, astfel: „Doamne, Dumnezeule

Atotputernice, Cel ce ai făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele dintr-însele, Cel ce prin sfinţii Tăi Apostoli pe cei morţi i-ai înviat, pe cei leproşi i-ai curăţat, muţilor le-ai dat grăire; surzilor auzire şi orbilor vedere; auzi-mă şi pe mine, roaba Ta, care nădăjduiesc spre Tine; nu trece cu vederea rugăciunea mea şi nu Te întoarce pentru necredinţa acestui ticălos ighemon. Tămăduieşte pe aceşti tineri înaintea feţei tuturor care privesc, şi celor care aşteaptă minunea aceasta, ca să se ruşineze cel care, fiind nebun şi îndemnându-se din sălbăticie, prigoneşte pe cei ce cred în Tine. Grăbeşte, Doamne, ca să cunoască că Tu eşti Unul Dumnezeu, Care faci minuni, şi nu este altul afară de Tine".

Astfel rugându-se ea, s-a apropiat de tineri şi, atingându-se de dânşii, a zis către ei: „In numele Domnului nostru Iisus Hristos, sculaţi-vă pe picioarele voastre!" Atunci ei îndată s-au sculat şi au început a vorbi. Acest lucru văzându-l poporul, cu spaimă s-a mirat, iar ighemonul a zis: „O vedeţi oare pe ea, că nu putea în alt chip să-şi săvârşească meşteşugul farmecelor sale, până ce nu s-a atins cu mâinile de tineri?" După aceea a zis către tineri: „Cum v-a luat vouă femeia aceasta şi mintea, şi puterea cea trupească?" Iar ei au răspuns: „Domnule ighemon, când noi am intrat la dânsa, după porunca ta, s-a arătat un tânăr oarecare, frumos la chip şi strălucitor ca soarele. Acela a stat între fecioara aceasta şi între noi, iar pe noi ne-a cuprins frică de strălucirea cea mare a lui, cutremur, întuneric şi slăbirea mădularelor. Astfel, din ceasul acela până acum, am fost în uimire. Deci socoteşte tu acum, dacă ea este fermecătoare sau dacă Dumnezeul ei este cu adevărat mare".

Iar ighemonul a zis către Serafima: „Spune-mi, Serafimo, cu ce meşteşug ai făcut acestea, şi îndată te voi slobozi pe tine". Serafima a răspuns: „Eu am urât învăţăturile cele rele, şi toţi creştinii, chemând numele Domnului, gonesc toate descântecele şi farmecele şi nicidecum nu sunt vătămaţi de ele". Ighemonul a zis către dânsa: „Văd că mult poţi cu vrăjile tale, însă îţi zic ţie că de nu vei aduce jertfă zeilor mei, îţi voi tăia capul". Serafima a răspuns: „Fă precum îţi place, dar eu niciodată nu voi aduce jertfă diavolilor tăi şi nici nu voi face voia tatălui tău, satana, fiindcă sunt creştină".

Atunci ighemonul a poruncit să ardă trupul ei cu două făclii aprinse. Dar îndată făcliile s-au stins şi cei ce o ardeau pe ea au căzut ei înşişi la pământ. Iar Sfânta Serafima, ridicându-şi ochii spre cer, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, să se înfrunteze şi să se ruşineze toţi vrăjmaşii mei. Să se întoarcă înapoi şi să se ruşineze foarte degrab". Ighemonul a zis către dânsa: „Adu jertfa zeilor, ca să nu mori în chinuri grele". Serafima a răspuns: „Eu chiar pentru aceea nu aduc jertfă zeilor voştri, ca să nu mor cu moartea cea veşnică". Ighemonul a zis către dânsa: „Indrăcito şi nebuno, ascultă poruncile împărăteşti şi, închinându-te zeilor celor fără de moarte, izbăveşte-te de munci şi de pierzare".

Serafima a răspuns: „Voi înşivă sunteţi nebuni şi îndrăciţi, căci vă lepădaţi de Dumnezeul cel viu şi adevărat şi vă închinaţi demonilor, cu care o să pieriţi împreună. Iar eu mă aduc jertfa pe mine însumi lui Dumnezeu Cel fără de moarte, numai să binevoiască să mă primească pe mine, chiar şi păcătoasă, însă cu adevărat creştină".

Acestea auzind ighemonul, a pus s-o bată cu beţe. Şi, împlinindu-se această poruncă, deodată s-a făcut cutremur mare pământului şi rupându-se o bucată dintr-un băţ cu care sfânta era bătută, a sărit în ochiul cel drept al ighemonului, încât după trei zile a şi orbit. Deci ighemonul, aprinzându-se foarte tare de mânie, a dat împotriva ei o osândă ca acesta: „Pe Serafima, care nu numai poruncile împărăteşti le-a defăimat, ci şi în mari fapte rele s-a aflat, poruncim să fie tăiată cu sabia".

Astfel a tăiat capul Sfintei fecioare Serafima. Iar Savina cea de neam bun, luând cu bună cucernicie sfântul ei trup, a făcut îngropare cinstită şi cuviincioasă unei fecioare şi muceniţe a lui Hristos ca aceasta. Şi a pus-o pe ea chiar în mormântul său, ca pe o vistierie preamare şi ca pe un mărgăritar preascump, slăvind pe Hristos adevăratul Dumnezeu, Cel slăvit în veci împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

SFINŢII APOSTOLI SILA, SILVAN, CRESCENT, EPENET ŞI ANDRONIC, DIN NUMĂRUL CELOR 70
(30 iulie)

Sfântul Apostol Sila, pe care cei mai mari apostoli l-au ales spre slujirea propovăduirii cuvântului lui Dumnezeu, mai întâi cu Sfântul Mai-marele Apostol Pavel, apoi şi singur a suferit multe osteneli întru bunavestire a lui Hristos. La început, când s-a făcut trimitere de la adunarea apostolilor din Ierusalim Bisericii din Antiohia, ca să nu taie împrejur pe cei ce veneau de la neamuri la sfânta credinţă, a fost trimis şi Sfântul Sila cu alţi bărbaţi vestiţi, precum scrie despre aceasta Sfântul Luca în Faptele Apostolilor: Apostolii şi bătrânii cu toată adunarea, alegând dintre dânşii pe nişte bărbaţi, i-au trimis în Antiohia cu Pavel şi cu Varnava, pe Iuda cel ce se numea Varsava şi pe Sila, bărbatul cel vestit între fraţi.

Deci, mergând ei în Antiohia, au adunat poporul şi le-au dat scrisoarea, pe care citind-o s-au bucurat de mângâiere. Iar Iuda şi Sila, fiind prooroci, mult au mângâiat cu cuvântul pe fraţi şi i-au întărit. Apoi Sila a voit să petreacă în Antiohia, iar Iuda s-a întors la Ierusalim. După aceasta Sfântul Pavel a voit să meargă în alte ţări la propovăduire şi, alegând pe Sfântul Sila, s-a dus cu dânsul, încredinţându-se darului lui Dumnezeu de către fraţi. El a străbătut Siria şi Cilicia, întărind Bisericile. Şi mergând ei în Derbe şi în Listra, au luat de acolo pe Timotei şi s-au dus în Macedonia. Iar în Filipi au izgonit un duh ghicitor din oarecare fecioară, care prin vrăji aducea mult câştig stăpânilor săi. Şi văzând stăpânii ei că a pierit nădejdea câştigului lor, au prins pe Pavel şi pe Sila şi i-au dus în târg la boieri, clevetind şi zicând: Aceşti oameni tulbură cetatea noastră. Deci s-a strâns la dânşii mult popor şi voievozii rupându-le lor hainele, au poruncit să-i bată cu toiege. Şi, dându-le lor multe lovituri, i-au băgat în temniţă şi picioarele lor le-au ferecat în butuci.

Iar la miezul nopţii Pavel şi Sila cântau, rugându-se lui Dumnezeu. Atunci, deodată s-a făcut cutremur mare, încât şi temeliile temniţei s-au clătinat, uşile s-au deschis şi legăturile au slăbit. Iar străjerul temniţei, deşteptându-se, a văzut uşile temniţei deschise şi, scoţându-şi cuţitul, voia să se înjunghie, părându-i-se că au scăpat cei legaţi. Dar Pavel, strigându-l, l-a oprit să se ucidă pe sine. Atunci păzitorul, tremurând, a căzut la picioarele lui Pavel şi ale lui Sila şi, scoţându-i pe ei, i-a dus în casa sa şi le-a spălat rănile şi s-a botezat cu toţi casnicii săi. De acolo Sfinţii Apostoli Pavel şi Sila s-au dus în Amfipoli, în Apolonia şi în Tesalonic. Şi mulţi din elini şi multe din femeile cele de neam bun s-au alăturat lor. Iar neînduplecaţii evreii au luat din zavistie pe oarecare bărbaţi răi şi gâlcevitori şi au tulburat poporul împotriva apostolilor lui Hristos, vrând să-i ucidă. Iar fraţii au trimis noaptea pe Pavel şi pe Sila în Veria, dar evrei din Tesalonic, mergând şi acolo, au pornit poporul împotriva propovăduitorilor Cuvântului lui Dumnezeu. Deci Pavel s-a dus pe mare, iar Sila şi Timotei au rămas acolo. Dar nu după multe zile, ducându-se, au aflat pe Sfântul Pavel în Corint. Atunci Sfântul Sila a fost făcut episcop al Corintului, şi ostenindu-se destul întru propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu şi făcând semne şi minuni, s-a dus către Domnul.

Sfântul Apostol Silvan s-a ostenit în propovăduirea cuvântului cu amândoi Sfinţii Mai-mari Apostoli Petru şi Pavel. Amândoi aceşti apostoli îl pomenesc pe el în scrisorile lor. Sfântul Apostol Petru, în scrisoarea sa sobornicească, scrie astfel: Cu Silvan, credinciosul frate, precum socotesc, puţine v-am scris vouă. Asemenea şi Sfântul Pavel scrie în Epistola a Ii-a către Corinteni: Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Cel propovăduit de noi vouă, prin mine şi prin Silvan. De aici este adeverit că Sfântul Silvan a slujit în acea vreme fiecăruia dintre acei mai mari apostoli şi a fost părtaş al ostenelilor şi al durerilor lor întru bunavestire a lui Hristos. Şi, făcându-se episcop în Tesalonic, a suferit multe primejdii pentru nevoinţele credinţei şi s-a suit la Hristos, Dătătorul de cununi.

Pe Sfântul Apostol Crescent îl pomeneşte Sfântul Pavel în Epistola a Ii-a către Timotei - care este alcătuită în limba elinească -, zicând: Crescent în Galatia, trimis de mine la propovăduire. Acesta a fost episcop în Galatia, apoi a propovăduit pe Hristos în Galia. In Viena, cetatea Germaniei, a pus episcop pe Zaharia, ucenicul său, iar el s-a întors în Galatia şi s-a sfârşit muceniceşte pe vremea împărăţiei lui Traian.

Pe Sfântul Apostol Epenet îl pomeneşte Sfântul Pavel în Scrisoarea cea către Romani, zicând: Inchinaţi-vă lui Epenet, iubitul meu, care este începătură a Ahaiei întru Hristos. El a fost episcop în Cartagina.

Pe Sfântul Apostol Andronic (Sfântul Andronic, afară de această zi, se mai cinsteşte şi deosebi în 17 zile ale lunii mai, împreună cu Iunia, ajutătoarea lui) îl pomeneşte Sfântul Pavel în aceeaşi scrisoare, zicând: Inchinaţi-vă lui Andronic, şi numindu-l rudenie şi împreună robit cu sine, vestit între apostoli, care mai înainte decât el a crezut în Hristos. El a fost episcop în Panonia.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC VALENTIN ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (30 iulie)

Intr-un hotar din părţile Italiei, care se numeşte Umbria, în cetatea care se chema Interamna, a fost episcop Sfântul Valentin, care luase de la Dumnezeu darul tămăduirilor şi, tămăduind toate neputinţele şi bolile oamenilor cu rugăciunea şi cu chemarea preasfântului nume al lui Iisus Hristos, îi întorcea pe cei necredincioşi de la păgânătatea închinării de idoli spre Dumnezeu; căci atunci credinţa idolească cuprindea încă multă lume şi împăraţii păgâni stăpâneau Apusul şi Răsăritul şi prigoneau pe creştini. In acea vreme, trei scolastici din Atena cu neamul şi cu credinţa elini, cu numele Procul, Efiv şi Apolonie, au mers la Roma pentru învăţătură, vrând să deprindă bine limba şi filosofia romană.

Şi, aflând pe un ritor preaînţelept şi iscusit în amândouă limbile - latină şi elină -, cu numele Craton, s-au încredinţat aceluia spre învăţătură şi petreceau în casa lui. Şi unul din fiii lui Craton, cu numele Herimon, s-a îmbolnăvit foarte tare şi în boală i s-a gârbovit spatele, astfel că capul lui era între genunchi şi nu putea să se întindă deloc. Şi au chemat mulţi doctori şi nu puteau să aducă bolnavului nici un folos; deci a pătimit trei ani, fără nădejde de la doctori. Dar s-a întâmplat de a mers la casa lui Craton un tribun cu numele Fronton. Acela, văzând pe cel bolnav, a zis: „O boală ca aceasta s-a întâmplat unui frate bun al meu şi l-a tămăduit un episcop creştin, care se numeşte Valentin şi care petrece în cetatea Interamna". Spunând aceasta tribunul, a sfătuit pe Craton să trimită pe fiul său bolnav la acel episcop. El a mai adăugat încă şi aceasta despre fratele său, că după primirea tămăduirii n-a voit să se despartă de episcopul acela, fiind atras de bunătatea aceluia; astfel s-a legat de el prin dragoste.

Auzind acestea Craton, a trimis nişte bărbaţi cinstiţi, prieteni de-ai săi, la acel episcop, rugându-l să vină la dânsul, de vreme ce nu era cu putinţă să poarte atâta cale pe copilul cel bolnav. Iar omul lui Dumnezeu nu s-a lenevit să meargă din cetatea sa în Roma, la omul care-l chema şi de care a fost primit cu cinste. Şi arătând Craton arhiereului pe Herimon, fiul său cel bolnav, 1-a rugat să-l tămăduiască pe el, precum a tămăduit şi pe fratele tribunului. Sfântul Valentin i-a zis: „De vei vrea tu, fiul tău se va tămădui!" Craton a zis: „Jumătate din avuţia mea o voi da, de vei putea să tămăduieşti pe fiul meu".

Sfântul a zis: „Mă minunez de tine că eşti dascăl înţelept şi nu pricepi cuvintele cele zise de mine. Deci iarăşi îţi spun, că de vei vrea tu, se va tămădui bolnavul; că, de vei crede în Hristos, toate se vor putea credinciosului, căci credinciosul este mult mai cinstit înaintea lui Dumnezeu decât cel necredincios, care îşi pune nădejdea sa în cele deşarte şi în lucruri proaste, iar pe idolii făcuţi din lemn, din piatră şi din alte materii, care au fost oameni răi, îi are ca pe nişte zei. Au doar se poate crede că sunt zei aceia care, tăvălindu-se în lucruri prea spurcate şi îndeletnicindu-se cu munciri cumplite, nu au nici un ceas liber de fărădelegile cele urâte? De aceea, de vei primi credinţa la care eu te sfătuiesc, şi, lepădându-te de păgânătatea zeilor, îţi vei pune nădejdea în singurul Dumnezeu, Cel nevăzut şi atotputernic, se va da sănătate fiului tău, precum doreşti. Iar jumătate din averea ta, pe care mi-o făgăduieşti, împarte-o săracilor, ca să se roage lui Dumnezeu pentru tine şi pentru fiul tău. Iar pe mine cu nici un chip nu mă vei putea îndemna să iau ceva de la tine pentru tămăduirea lui, decât numai singură credinţa îmi trebuie. Deci să crezi că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, este adevăratul Dumnezeu şi să te lepezi de toţi idolii tăi şi atunci vei vedea sănătos pe fiul tău".

Craton i-a zis: „Deşi nu ştiu cu ce fel de rânduială se cuprinde credinţa voastră, însă am auzit că fiecare se mântuieşte cu credinţa sa. Căci nu poate credinţa unuia să ajute altuia, nici necredinţa cuiva să vatăme pe altcineva". Sfântul Valentin a răspuns: „Sunt unele lucruri în vieţile omeneşti, care nu pot nici să ajute, nici să vatăme pe altul; pentru că necredinţa tatălui nu poate să vatăme credinţa fiului, dar la nevoie şi la trebuinţa sănătăţii, credinţa cuiva poate să ajute altuia. Prin aceasta tatăl ajută fiului, sora, fratelui şi stăpânul, slugii. Noi citim că sutaşul, pentru credinţa lui, a luat sănătoasă pe sluga sa, care murea. Mai-marele sinagogii a văzut întoarsă la viaţă pe fiica sa, care murise. Şi surorile care plângeau pe Lazăr, fratele lor, care murise şi-l îngropaseră, prin glasul Domnului l-au văzut înviat a patra zi şi s-au bucurat. Sunt şi alte multe pilde în Scriptura veche şi nouă. Iar acestea le-am arătat ca dovadă cum credinţa unuia poate să ajute altora. Însă se întâmplă şi aceasta, ca necredinţa cuiva să aducă vătămare asupra altora; căci şi necredinţa unui om ca a lui Faraon, a adus felurite pedepse asupra Egiptului, iar la urmă şi pe el însuşi 1-a pierdut cu toată oastea".

Acestea şi mai multe zicând sfântul episcop, ritorul Craton a căzut la picioarele lui şi a zis: „Cred întru Cel propovăduit de tine că este Dumnezeu adevărat şi nu este altul afară de El, care porunceşte bolilor şi morţii şi acelea fug. El porunceşte vieţii şi vine". Iar Sfântul episcop Valentin i-a zis: „Credinţa creştinească se cade a o arăta nu numai prin cuvinte, ci şi cu faptele". Ritorul a zis: „Care sunt faptele prin care poate să se arate credinţa?" Episcopul a zis: „Să te lepezi de idolii cei făcuţi de mâini şi să primeşti Sfântul Botez, ca să te rânduieşti între fiii lui Dumnezeu!" Craton a zis: „Apa care spală întinăciunea trupească, cum poate să spele păcatele?" Arhiereul a răspuns: „Apa, când se va chema asupra ei numele Preasfintei Treimi, primeşte în taină într-însa pe Sfântul Duh, Care curăţeşte toate păcatele omului ce se botează în apa aceea". Craton a zis: „Lungindu-se vorba noastră, se scurtează viaţa fiului meu Herimon". Sfântul Valentin a zis: „De nu vei crede acestea, pe care n-ai putut să le auzi şi să le vezi vreodată, fiul tău nu va putea să fie sănătos".

Craton a zis: „Care este aceea, pe care eu n-am putut nici să o aud şi nici să o văd?" Arhiereul a zis: „Oare ai auzit vreodată de Fecioara cea care neîntinată a zămislit, adică, fiind fecioară, a născut şi după naştere a rămas tot fecioară? Oare ai văzut cândva pe cineva umblând pe apele mării ca pe uscat şi cu cuvântul să fi schimbat valurile mării în alinare? Auzit-ai oare de Acelaşi, Care mai în urmă a fost răstignit, mort şi îngropat şi a treia zi a înviat din morţi şi apoi S-a înălţat la cer în vreme ce mulţi priveau la aceasta? Şi la a Cărui înălţare îngerii în vederea ochilor arătându-se oamenilor, au mărturisit că iarăşi va veni din cer ca să judece viii şi morţii? De le crezi acestea că sunt aşa, apropie-te şi te botează, ca să câştigi sănătatea fiului tău şi singur să te învredniceşti vieţii celei veşnice". Ritorul a zis: „Toate câte mi le grăieşti le voi face, numai fiul meu să se facă sănătos". Atunci episcopul a zis: „De vreme ce înţelepciunea lumii acesteia, al cărei dascăl ţi se pare că eşti, este nebunie la Dumnezeu şi nu poţi crede atât de desăvârşit, pe cât credinţa are trebuinţă, dă-mi cuvânt că dacă fiul tău va câştiga sănătate prin credinţa mea, te vei întoarce spre Hristos şi te vei boteza împreună cu toată casa ta".

Atunci ritorul Craton, chemând pe femeia sa şi pe toţi casnicii săi, s-au aruncat înaintea picioarelor lui, făgăduind că toţi se vor face creştini, dacă se va tămădui Herimon. Acolo erau şi tinerii cei pomeniţi mai sus: Procul, Efiv şi Apolonie, care şi ei dorind sănătatea fiului dascălului lor, au făgăduit că se vor face creştini. De aceea, episcopul Valentin a poruncit să se pregătească o cameră osebită şi în ziua aceea şi în noaptea viitoare să fie tăcere. Apoi, luând pe bolnav în camera aceea, s-a închis singur cu dânsul. Şi era bolnavul acela rotund cu tot trupul ca un ghem, având capul între genunchi şi picioarele pe umeri şi peste spate, încât nici o parte nu avea liberă între încheieturile trupului. El nici nu putea vorbi cu limba, ci numai gemea. Deci nici unul dintre doctori nu putea să cunoască şi să vindece neputinţa lui. Iar Sfântul Valentin episcopul a aşternut pe pământ rasa de păr, pe care obişnuia a se ruga, şi punând pe dânsa pe bolnav, mai mult mort decât viu, s-a rugat toată noaptea lui Dumnezeu. Iar la miezul nopţii a strălucit în camera aceea o lumină cerească, încât celor ce erau afară li se părea că s-a aprins foc înăuntru.

Iar după ce a trecut miezul nopţii, copilul s-a sculat sănătos cu tot trupul şi a început cu glas mare a lăuda pe Dumnezeu. Atunci părinţii lui şi toţi care erau cu dânşii în casa aceea, auzind glasul lui Herimon, s-au bucurat foarte tare, că de trei ani nu-l mai auziseră pe el vorbind, decât numai gemând. Deci, apropiindu-se, au bătut în uşă, rugând pe sfânt să le deschidă şi să vadă pe Herimon. Însă sfântul le-a

răspuns lor: „Până ce nu voi săvârşi obişnuitele mele rugăciuni şi cântări de laudă, nu vă voi deschide". Deci, aşteptând ei cu bucurie până la ziuă, sfântul episcop le-a deschis uşa şi scoţând pe copil sănătos cu trupul, ca şi cum niciodată n-ar fi fost bolnav, 1-a dat pe el părinţilor lui. Atunci ritorul Craton, cu toată casa sa, a crezut în Hristos şi s-a botezat, veselindu-se cu duhul întru Dumnezeu Mântuitorul lor.

Iar Herimon, copilul cel tămăduit, după primirea Sfântului Botez, nu mai voia să se despartă de doctorul său, de Episcopul Valentin. Asemenea şi cei trei tineri, pomeniţi mai sus, după botez, lăsând filosofia cea din afară, s-au lipit cu toată osârdia de duhovnicescul învăţător, de Valentin, arhiereul lui Dumnezeu şi s-au făcut ucenicii lui, fiind următorii vieţii lui cele sfinte şi căutători ai mântuirii lor. Pentru că pe scolasticii cei de o vârstă cu dânşii, tineri şi copii, îi aduceau la credinţa în Hristos şi la Sfântul Botez prin îndemnările lor şi cu pilda vieţii celei cinstite şi înţelepte. Şi se adunau la dânşii mulţime de scolastici, care, ascultând învăţătura lor cea insuflată de Dumnezeu, se învăţau la cereasca înţelepciune şi se povăţuiau la calea cea adevărată.

Iar când fiul eparhului cetăţii, cu numele Avundie, crezând în Hristos, s-a botezat şi aprinzându-se de dragoste dumnezeiască mărturisea înaintea tuturor că este robul lui Hristos, atunci tatăl lui şi ceilalţi senatori, umplându-se de mânie, au prins pe învăţătorul credinţei creştine, pe Sfântul Valentin şi bătându-l fără cruţare, îl sileau la închinarea de idoli. Iar el, nevrând să le facă voia, a fost muncit cumplit, apoi l-au închis în temniţă. Dar sfântul se bucura că s-a învrednicit a pătimi pentru Hristos Domnul său şi, înfrumuse-ţându-se cu rănile cele suferite pentru El ca şi cu nişte podoabe scumpe se lăuda apostoleşte, zicând: Rănile Domnului meu pe trupul meu le port şi împlinesc lipsirea patimilor lui Hristos în trupul meu. Iar pe ucenicii săi care veneau la dânsul, pe când şedea în temniţă, îi întărea în sfânta credinţă. De acest lucru înştiinţându-se eparhul, s-a mâniat foarte tare şi, trimiţând noaptea, 1-a scos din temniţă şi i-a tăiat capul.

Astfel şi-a sfârşit nevoinţa sa cea mucenicească Sfântul Episcop Valentin; iar ucenicii lui, Procul, Efiv şi Apolonie, luând cinstitul lui trup, l-au dus în cetatea Interamna şi acolo, înaintea cetăţii, cumpărând o parte mică de pământ, l-au îngropat cu cinste. Şi petreceau lângă mormânt ziua şi noaptea, în post şi rugăciuni, lăudând pe Dumnezeu. Şi se adunau la dânşii toţi credincioşii câţi erau în cetate şi mulţi din cei necredincioşi veneau şi, ascultând cuvintele lor cele mântuitoare de suflet şi propovăduirea lui Hristos, se luminau cu credinţa.

Iar după o vreme oarecare, înştiinţându-se de acestea Leontie, dregătorul cetăţii, i-a prins pe cei trei sfinţi şi i-a băgat în temniţă. Dar, de vreme ce a văzut pe popor gâlcevind şi jelindu-i pe ei, pentru că erau tuturor iubiţi, a poruncit să-i ucidă pe dânşii noaptea, pentru că se temea să-i osândească pe dânşii la moarte ziua, ca să nu fie liberaţi de mâinile poporului ce gâlcevea.

Deci sfinţii mucenici au fost tăiaţi noaptea şi s-au dus la lumina cea neînserată a cereştii împărăţii. Iar Sfântul Avundie, cel mai sus pomenit, fiul eparhului Romei, care mersese acolo la iubiţii săi prieteni, când a auzit de uciderea lor, i-a fost jale de aceasta foarte. Deci, luând cinstitele lor trupuri, le-a îngropat cu cinste lângă mormântul Sfântului Valentin, învăţătorul lui, slăvind pe Domnul Iisus Hristos, Care viază şi împărăteşte împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL POLIHRONIE, EPISCOPUL BABILONULUI, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (30 iulie)

Deciu, păgânul împărat al Romei, muncind pe mulţi creştini, s-a dus cu toată puterea oştirii sale împotriva Persiei, şi biruind ostile persane, a prădat ţara lor şi a luat în stăpânire Babilonul, Vactrianul, Ircania şi Asiria; iar mulţimea creştinilor care se aflau în acele ţări, a pierdut-o cu felurite munci. Atunci era episcop în Babilon, Polihronie şi cu dânsul trei preoţi, Parmenie, Elima şi Hrisotel; iar ca diaconi:

Luca şi Muco. Pe aceştia prinzându-i Deciu, a poruncit să-i aducă îndată la jertfă idolească. Iar Sfântul Polihronie a zis cu îndrăzneală: „Noi ne aducem jertfă pe noi înşine Domnului nostru Iisus Hristos, iar diavolilor şi idolilor celor deşerţi făcuţi de mâini omeneşti, niciodată nu ne vom închina!"

Atunci Deciu a poruncit să arunce în temniţă pe episcop împreună cu preoţii şi cu diaconii lui. Şi a început a zidi în cetatea Babilonului o capişte spurcatului său zeu Saturn, făcându-i un idol aurit. El a scris la Roma eparhului Valerian de fericita sa biruinţă asupra perşilor, despre care zicea că i s-a dat lui de la zeii săi, şi i-a poruncit să facă în Roma prăznuire mare zeilor, iar pe creştini să-i muncească şi să-i ucidă.

Deci Valerian făcea în Roma porunca lui Deciu. Şi săvârşin-du-se în Babilon capiştea zeului Saturn, păgânul a pus înaintea judecăţii sale pe Polihronie, episcopul, cu preoţii şi cu diaconii lui şi a zis: „Oare tu eşti fur de cele sfinte, necinstind pe zei şi neascultând poruncile împărăteşti?" Iar sfântul nu i-a răspuns nici un cuvânt, ci stătea tăcând. Atunci împăratul a zis către preoţi şi diaconi: „Povăţuitorul vostru a amuţit". Preotul Parmenie a răspuns: „Părintele nostru n-a amuţit, dar, nevrând să-şi spurce cinstita şi sfânta sa gură, face după porunca Domnului nostru Iisus Hristos, Care a zis: Să nu aruncaţi mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca să nu le calce cu picioarele lor şi întorcându-se să vă rupă pe voi. Deci oare este drept ca gura cea curată să se întineze cu gunoiul?" Şi mâniindu-se Deciu, a zis: „Oare noi suntem gunoi?" Şi îndată a poruncit să taie limba acelui preot.

Iar după ce i-au tăiat limba, Sfântul Parmenie a strigat luminos către Sfântul Polihronie, zicând: „Sfinte părinte, roagă-te pentru mine, pentru că văd asupra ta pe Sfântul Duh Cel ce împărăteşte, Care îţi pecetluieşte gura, iar într-a mea pune fagur de miere!" Aşa de minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, căci celui ce avea limbă, i-a poruncit să tacă, iar celuilalt, a cărui limbă era tăiată, i-a dat putere a vorbi, spre arătarea tăriei Sale celei atotputernice. Apoi Deciu a zis către episcop: „Polihronie, jertfeşte zeilor şi-mi vei fi mie prieten, iar capiştea cea nou zidită a lui Saturn o voi încredinţa ţie". Dar episcopul nu i-a răspuns nimic. Atunci Deciu, umplându-se de mânie, a poruncit să-l bată cu pietre peste gură. Iar când îl bătea, sfântul şi-a înălţat mâinile spre cer şi, ridicându-şi ochii, şi-a dat duhul. Şi a lăsat Deciu trupul mucenicului aruncat înaintea capiştei lui Saturn. Iar în noaptea următoare au mers doi bărbaţi cinstiţi, boieri persani: Avdon şi Senis, creştini tăinuiţi, care, luând în taină trupul Sfântului Episcop Polihronie, l-au îngropat lângă zidul Babilonului. Iar Deciu s-a dus la cetatea ce se numea Corduva, care este în ţara Persiei, poruncind să aducă după el pe acei preoţi şi diaconi legaţi cu lanţuri de fier.

Iar sfinţii fiind duşi, fiarele au căzut de pe grumajii lor şi de pe mâinile lor. Şi mergând împăratul Deciu în cetatea Corduva, a pus înaintea judecăţii sale pe legaţii cei aduşi şi a zis către dânşii: „O, nebunilor, voiţi şi voi să pieriţi? Iată, eu vă îndemn să jertfiţi zeilor celor fără de moarte". Atunci preotul Parmenie, căruia îi era limba tăiată, a răspuns cu glas mare: „O, ticălosule, care ne sileşti pe noi să ne închinăm idolilor celor făcuţi de mâini, închină-te tu Domnului nostru Iisus Hristos, căci de nu te vei închina Lui, vei pieri împreună cu toţi zeii tăi". Atunci Deciu a poruncit să-i spânzure pe toţi la muncire.

Iar sfinţii fiind întinşi, mulţumeau lui Dumnezeu şi ziceau către preotul Parmenie: „Roagă-te pentru noi, părinte!" Iar el a zis: „Dumnezeu, Părintele Domnului nostru Iisus Hristos, să ne dea nouă mângâierea Sfântului Duh, Care împărăteşte în vecii vecilor". Ei i-au răspuns: „Amin". Iar Deciu, mâniindu-se, a zis: „Iată farmecele! Oare nu este semn arătat de farmece, ca omul să grăiască, fiind fără de limbă?" Preotul Parmenie a răspuns: „Domnul nostru Iisus Hristos, Care a dat odinioară mutului grăire, Acela mi-a dat şi mie păcătosului a grăi; iar tu având limbă şi grăind, eşti mut, de vreme ce nu slăveşti pe adevăratul Dumnezeu". Atunci Deciu a poruncit să-i ardă cu foc, să le lipească table de fier arse pe coastele lor şi cu unghii de fier să le strujească trupurile.

Pe când Sfinţii erau astfel munciţi, s-a auzit un glas din cer, zicându-le: Veniţi la Mine cei smeriţi cu inima. Iar Deciu, auzind acel glas, îl socotea vrăjitorie. Deci a poruncit să coboare pe mucenici de la muncire şi să le taie capetele, iar trupurile lor să le arunce afară din cetate, lângă calea poporului şi să pună păzitori ca să nu le ia cineva şi să le îngroape. Astfel şi-au săvârşit pătimirea lor pentru Hristos, Sfinţii Mucenici, cei trei preoţi: Parmenie, Elima, Hrisotel şi cei doi diaconi: Luca şi Muco. Iar trupurile

lor cele aruncate le-au luat cei doi cetăţeni, de care s-a zis mai sus, şi le-au îngropat într-un sat al lor, aproape de Corduva.

In aceeaşi vreme, împăratul Deciu a trimis prin toată Persia, să caute pe creştini şi să-i pună la muncire. Iar unii din slujitorii lui, apropiindu-se de dânsul, i-au zis: „O, împărate, prinşii aceia ai tăi, care i-ai miluit şi le-ai dăruit viaţă şi libertate, sunt creştini, pentru că adună trupurile cele creştineşti, le îngroapă în satul lor şi nu se închină zeilor, nici nu ascultă porunca ta". Deciu a zis cu mânie: „Cine sunt acei necredincioşi?" Slujitorii au răspuns: „Avdon şi Senis". Şi a poruncit împăratul să-i cheme la el îndată. Iar ei venind, le-a zis: „Oare aşa sunteţi de nebuni, că nu vedeţi că pentru aceia sunteţi supuşi şi biruiţi de stăpânirea noastră, a romanilor, deoarece nu cinstiţi pe zei?" Ei au răspuns: „Pentru aceea ne-a făcut Hristos să fim biruitori asupra diavolului, pentru că am defăimat pe zeii voştri!"

Deciu le-a zis cu mânie: „Oare nu ştiţi că viaţa voastră stă în mâinile mele?" Sfinţii au răspuns: „Viaţa noastră este în mâinile Dumnezeului nostru şi Lui ne închinăm, căci El, plecând cerurile, S-a pogorât pe pământ pentru mântuirea noastră!" Atunci Deciu a poruncit să-i lege cu lanţuri de fier şi să-i închidă într-o temniţă strâmtă. Iar sfinţii, fiind legaţi cu lanţuri, au zis: „Iată slava noastră pe care totdeauna o nădăjduiam de la Domnul nostru!" Tot în aceeaşi zi au fost pârâţi la împărat că sunt creştini şi alţi doi bărbaţi cinstiţi, Olimpie şi Maxim. Iar împăratul, prinzându-i, a poruncit să-i bată îndată cu beţe, fără să-i cerceteze, pentru că zicea: „Nu sunt vrednici să le ascult cuvintele lor, deoarece nu cinstesc pe zeii mei; ci sunt vrednici de moarte toţi cei ce au Dumnezeu pe Omul Care a murit". Sfântul Maxim a grăit: „Ai zis bine, Cel ce a murit, dar de ce nu zici că Acelaşi a şi înviat?"

Deciu a zis: „Spuneţi-ne nouă comoara voastră". Sfântul Olimpie a răspuns: „Comoara noastră - aurul, argintul şi toată bogăţia -, este Domnul nostru Iisus Hristos, pentru Care nu ne cruţăm sănătatea noastră, defăimând toate bogăţiile pământeşti". Şi fiind sfinţii bătuţi aspru, strigau: „Slavă Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, că ai binevoit să ne rânduieşti pe noi cu robii Tăi!" Iar Deciu, iuţindu-se şi mai mult, a poruncit să-i bată cu vergi de plumb. După aceea i-a încredinţat unui oarecare Anisie, ajutor al său. Acela, luându-i, i-a muncit şi la sfârşit le-a tăiat capetele cu securea, iar trupurile lor le-a aruncat spre mâncarea câinilor. Şi au zăcut ele neîngropate cinci zile, dar nimic nu s-a atins de dânsele. Iar după acele cinci zile, creştinii luându-le noaptea, le-au îngropat cu cinste.

După aceasta, Deciu, păgânul împărat, a plecat spre Roma, şi cu el erau aduşi, legaţi cu lanţuri, şi sfinţii mucenici din Persia: Avdon şi Senis, pe care Deciu îi purta înainte, spre slava sa, ca să facă cu ei privelişte romanilor. In acea vreme, Valerian eparhul prinsese în Roma pe preasfinţitul papă Sixt, împreună cu tot clerul său şi nu puţini din ceilalţi creştini, şi i-a închis pe toţi în temniţa poporului. Şi şezând papa Sixt acolo multe zile, veneau la dânsul creştinii cei tăinuiţi şi aduceau pe fiii lor, pe rude şi pe cunoscuţi, care se întorceau de la păgânătatea idolească spre Hristos, spre a fi botezaţi în temniţă de papa.

Iar Deciu a intrat în Roma cu slavă şi cu dănţuire mare, la care dănţuire erau aduşi ca nişte robiţi şi acei doi boieri din Persia, Avdon şi Senis. Apoi, în altă zi, Deciu, chemând senatul Romei şi pe Valentin eparhul, a adus înaintea lor pe boierii prinşi în Persia, legaţi cu lanţuri şi îmbrăcaţi boiereşte, cu aur, cu argint şi cu podoabe de mare preţ şi pietre scumpe. Şi erau astfel împodobiţi spre slava lui Deciu, deşi pe cale fuseseră chinuiţi cu felurite munci. Deci împăratul, arătând cu degetul spre dânşii, a zis către sfat: „Vedeţi pe vrăjmaşii pe care zeii şi zeiţele ni i-au dat în mâinile noastre? Aceştia sunt potrivnicii împărăţiei Romei".

Şi privind spre dânşii tot senatul Romei, s-au mirat toţi de cinstita lor vedere şi au fost cuprinşi de jale pentru dânşii. Pentru că Domnul dăduse robilor Săi atâta dar, încât mai mult se umileau cei ce căutau la dânşii, decât să se mânie. Şi a poruncit Deciu să cheme pe cel mai mare slujitor idolesc al Capitoliului, cu numele Claudie. Şi acela venind, a adus cu sine un idol şi trispodul (altar cu trei picioare). Şi a zis Deciu către sfinţi: „Jertfiţi zeilor şi veţi fi boieri liberi ai Romei. Veţi stăpâni toate averile voastre, vă veţi îmbogăţi cu mai multe bogăţii şi veţi lua de la noi mare cinste". Sfinţii au răspuns: „O dată ne-am adus jertfă Dumnezeului nostru, Domnul Iisus Hristos, iar zeilor tăi jertfeşte-le tu!"

Iar împăratul a poruncit ca a doua zi să fie gata priveliştea, ca să dea fiarelor spre mâncare pe Avdon şi Senis, boierii persani. Şi a doua zi, după ce s-a făcut ziuă şi priveliştea era gata, împăratul Deciu n-a mers la privelişte, ci a trimis pe eparhul Valerian în locul său. Iar Valerian, ducându-se şi punând pe mucenici de faţă, mai întâi i-a îndemnat la închinarea idolilor, zicându-le: „Cruţaţi-vă neamul vostru cel bun şi puneţi zeilor tămâie pe altar, pentru că de nu veţi face aceasta, veţi pieri sfâşiaţi de dinţii fiarelor". Sfinţii au răspuns: „Acum ţi-am spus că Domnului nostru Iisus Hristos îi aducem jertfa de laudă şi tămâie de rugăciuni şi Lui Unuia ne închinăm; iar pe idolii cei făcuţi de mâini, nu-i vom cinsti niciodată!"

Şi stătea înaintea priveliştii idolul soarelui, iar Valerian a poruncit ostaşilor să ducă pe mucenici la idolul acela şi să-i silească să se închine lui. Dar sfinţii, apropiindu-se de idol, au scuipat asupra lui. Atunci Valerian, umplându-se de mânie, a poruncit să bată pe sfinţii mucenici cu vergi de plumb, apoi să-i ducă dezbrăcaţi la locul care era îngrădit împrejur, unde aveau să fie mâncaţi de fiare, înaintea ochilor poporului care privea de pe trepte înalte. Deci sfinţii stăteau dezbrăcaţi, dar îmbrăcaţi întru Hristos şi îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci. Atunci au dat drumul asupra lor mai întâi la doi lei, apoi la patru urşi. Dar fiarele nu i-au vătămat deloc, ci şedeau la picioarele lor ca nişte păzitori. Şi a zis Valerian: „Iată, acum este dovedită vrăjitoria creştinească".

Atunci a poruncit să ducă fiarele, iar ostaşii cei înarmaţi să intre la mucenici şi să-i ucidă. Şi astfel i-au înjunghiat cu săbiile. Apoi legându-i de picioare, i-au tras şi i-au aruncat înaintea idolului soarelui, din porunca ighemonului, spre înfricoşarea creştinilor. Şi aşa au zăcut acolo trei zile. Iar un creştin tăinuit, anume Chirin, cu rânduiala ipodiacon, petrecând aproape de privelişte, a luat noaptea trupurile mucenicilor, le-a pus într-o raclă de plumb şi le-a îngropat în casa sa. Astfel s-au sfârşit Sfinţii Mucenici Avdon şi Senis, boierii persani. Iar Sfântul Sixt papa, cu clerul său, a fost muncit după dânşii, şi pătimirea lui, împreună cu Sfântul Lavrentie arhidiaconul, se cinsteşte în 10 zile ale lunii august.

Cinstitele moaşte ale acestor doi sfinţi mucenici, Avdon şi Senis, au stat în pământ până pe vremea împărăţiei Marelui Constantin. Iar în zilele lui, prin dumnezeiasca descoperire, au fost găsite de credincioşi şi au fost mutate în gropniţa lui Pontian, întru cinstea şi slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

SFÂNTUL ŞI DREPTUL EVDOCHIM
Scrisă de Simeon Metafrast.
(31 iulie)

Mare folos găseşte în povestirea vieţii dreptului Evdochim atât cel ce povesteşte, cât şi cel ce ascultă; nu numai pentru că acesta s-a arătat fierbinte îndrăgitor al faptei bune, după cum au fost şi mulţi alţii în pustnicie, ci mai vârtos pentru că aflându-se în grijile lumii şi fiind purtat ca o corabie în mijlocul mării celei lumeşti, învăluit de valurile tulburărilor şi supărat de măiestriile satanei cu multe feluri de vederi, s-a păzit fără tulburare de toate patimile mâniei şi şi-a ferit sufletul curat şi neîntinat de patimile poftei, până la cel mai subţire cuget. Şi a împlinit fericitul aceste isprăvi ale întregii fapte bune, încât a rănit pe diavoli mai mult decât aceia care s-au nevoit în pustie 50 sau 60 de ani, cărora el li s-a făcut pildă de faptă bună. încă cu mult mai vârtos s-a făcut el ca o icoană vie pentru cei îmbunătăţiţi care petrec în lume; şi dacă aceştia vor privi la el, vor putea să vieţuiască cu întemeiere şi să se mântuiască. Deci este potrivit acum să întindem povestirea ascultătorilor celor cucernici, ca o masă pe care se află bucate duhovniceşti, care niciodată nu lipsesc, nici nu se strică.

Minunatul Evdochim îşi avea neamul din Capadocia. El s-a născut şi a fost crescut de părinţi binecredincioşi. Tatăl său se numea Vasile şi maica sa, Evdochia, fiind renumiţi cu neamul, prea bogaţi cu avuţia, slăviţi şi străluciţi cu dregătoria, fiindcă Vasile era în slujba de patriciu. Şi, având Evdochim astfel de neam strălucit, nu era cinstit atât pentru strălucirea neamului său, pe cât era de slăvit şi lăudat pentru faptele cele bune, pe care le săvârşea cu osârdie. Căci în lume se află mulţi copii slăviţi, poate şi

dregători, din părinţi de neam bun; dar foarte cu anevoie se găsesc din aceia care să păzească viaţa îmbunătăţită şi întreaga înţelepciune desăvârşită, petrecând în mijlocul lumii, acolo unde se pune înainte şi se unelteşte mai mult plăcerea şi desfătarea.

Acest fericit copil, fiind dat de părinţii lui la învăţătura cărţii, n-a avut trebuinţă de frica şi de bătăile dascălilor, ca să fie îndemnat la învăţătură, ci însuşi din firea sa avea pornire spre a se îndemna la aceasta şi se silea cu toată sârguinţa, ziua şi noaptea, mai ales la citirea dumnezeieştilor Scripturi, în care îndeletnicire se înveselea fericitul mai mult decât cei care se află la mese scumpe şi la petreceri cu jocuri şi cu timpane. De aceea, acestui sfânt se potrivea acel grai proorocesc: Cât sunt de dulci gâtlejului meu cuvintele Tale, Doamne, mai mult decât mierea şi fagurul în gura mea. Preumblarea sa era să meargă la dumnezeieştile biserici, să asculte sfintele slujbe şi cuvintele dumnezeieşti şi cu totul se sârguia să se facă locaş curat al Dumnezeului Celui viu.

Vrăjmaşul adevărului îndemna pe mulţi tineri de o vârstă cu Evdochim să-] silească a merge la petreceri îndulcitoare, la vânătoare şi la veselii. însă de-a pururea pomenitul avea o singură desfătare şi plăcere - să se roage şi să se sârguiască la citirea cărţilor folositoare de suflet; dar nu precum fac unii care se roagă neavându-şi mintea lor la rugăciune şi citesc neluând aminte, nici la cele care le citesc, nici la cele pe care le aud de la alţii; ci el, adevăratul rob al Domnului, şi când se ruga şi când citea, îşi avea toată mintea şi tot cugetul pironit la sfintele cuvinte pe care le cugeta.

El atât a iubit din tot sufletul întreaga înţelepciune şi curăţia cea mai cinstită decât toate celelalte fapte bune - care şi face pe om întocmai cu îngerii -, încât putea cu îndrăzneală să zică şi el ca şi acel mult pătimitor Iov: N-a urmat vreodată inima mea ochiului meu, dacă din întâmplare nevrand ar fi văzut. Şi lucru mai mare decât acesta este că de-a pururea pomenitul Evdochim s-a hotărât să nu privească la faţă femeiască, cât va trăi. De aceea, câtă vreme a trăit, afară de maica sa n-a privit în faţă altă femeie sau fecioară, nici n-a vorbit cu vreuna.

Iar pe lângă întreaga înţelepciune, el a adăugat împreună şi milostenia, însoţită cu desăvârşita veselie a feţei, ca prin întreaga înţelepciune să strălucească faţa înaintea lui Dumnezeu, iar prin milostenie, sufletul său să se hrănească cu darul Sfântului Duh. El făcea atât de multă milostenie, încât şi pe acelea pe care el le avea de nevoie ca să trăiască, le dădea săracilor; nu numai bani, dar orice ar fi avut de trebuinţă. Şi atât de mult ajuta pe cei săraci, încât de ar fi fost trebuinţă să se vândă rob pentru libertatea altora, ar fi primit cu bucurie, căci fericitul ştia că rodul dragostei este milostenia. De aceea, era şi tată al orfanilor, ocârmuitor al văduvelor, îmbrăcăminte a celor goi, saturare a flămânzilor şi mângâiere a scârbiţilor.

Minunatul Evdochim, pentru faptele lui cele bune, s-a învrednicit, fără voia lui, şi de vrednicie împărătească. Insă cu toate acestea, n-a căzut câtuşi de puţin din cugetarea la strălucirea şi frumuseţile cerului, şi socotind că vrednicia lui i s-a dat ca dar de la Dumnezeu, îi slujea Lui mai cu îndatorire, afierosindu-se pe sine dumnezeiescului dor. Acest sfânt s-a rânduit a fi şi voievod peste oastea Capadociei, în eparhia ce se numeşte Harsiana; dar, ca un iconom înţelept, nu folosea dregătoria pentru cinstea şi slava sa, după cum fac cei mai mulţi care iau vreo dregătorie, ca să se slăvească ei, nepricepuţii, şi să se lăcomească, nepunând ticăloşii în mintea lor înfricoşata cercetare care are s-o facă dreptul şi înfricoşatul Judecător. Iar fericitul Evdochim nu era din aceştia, ci toată sârguinţa şi grija lui era dată spre a ocârmui pe cei mici şi pe cei mari cu cuvioşie şi dreptate şi chiar sufletul, dacă ar fi fost trebuinţă, l-ar fi jertfit pentru ascultarea lui.

Dar de ce să spun multe? Fericitul Evdochim era desăvârşit în toată fapta bună: înfocat în dragostea lui Dumnezeu, neîntrecut în dragostea aproapelui, pentru care fugea de toată vorba de rău. Şi nu numai el se păzea de osândire, ci şi pe ceilalţi îi împiedica în tot chipul de a nu grăi vreun cuvânt potrivnic, care să rănească pe aproapele. El învăţa încă pe fiecare că se cuvine să se deprindă mai mult să asculte decât să vorbească. Cu acest fel de petrecere fericită s-a făcut vas al alegerii; dascăl cu cuvântul şi cu fapta; chip, pildă şi icoană vie acelora care petreceau împreună cu el, până ce a ajuns la fericitul sfârşit al vieţii acesteia de acum, fiind acolo în Capadocia şi având treizeci şi trei de ani, adică fiind tânăr cu vârsta, iar cu priceperea şi cu socoteala preabătrân.

Şi cunoscându-şi dreptul sfârşitul său, nu s-a tulburat, fiindcă toată viaţa lui n-a cugetat decât la moarte. Un lucru numai îl mâhnea: că maica sa era departe şi nu era acolo la sfârşitul vieţii sale. Insă a sosit ceasul cel mai de pe urmă, ca să se ducă către Domnul; şi au venit mulţi la el să-l cerceteze. Şi după ce le-a vorbit din destul despre aducerea aminte de moarte, i-a jurat pe Dumnezeu ca să-l îngroape cu aceleaşi haine cu care era îmbrăcat şi să nu-i facă cele obişnuite care le fac la ceilalţi morţi. Atunci a făcut semn şi după ce au ieşit toţi afară, a început a se ruga lui Dumnezeu, zicând acestea pe care le-au auzit unii dintre ei şi le-au spus pe urmă: „Doamne, Dumnezeul meu, precum n-am voit să se arate petrecerea mea cât am trăit, astfel mă rog ca şi sfârşitul meu să se facă fără nici un dar, nici să socotească cineva că Ţi-am bineplăcut Ţie!" Apoi zicând: „Doamne, în mâinile Tale îmi dau sufletul meu!", a ieşit preasfântul său suflet. Atunci cei ce se aflau acolo, cucernicindu-se de porunca sfântului, nu numai că i-au lăsat hainele care le purta, dar şi patul pe care se culca, care era făcut din lemne despicate, aşa cum erau, le-au pus în mormântul sfântului.

Dar nu era cu putinţă să se ascundă soarele în nor, nici făclia sub obroc, pentru că pe cât se ascundea fericitul acesta, pe atât Domnul îl făcea arătat pentru folosul multora. Pentru că un om oarecare, cu numele Ilie, avea diavol înfricoşat; şi după ce au trecut câteva zile de la moartea sfântului, s-a întâmplat să treacă prin partea aceea. Deci, venind în locul unde zăceau sfintele moaşte, cum s-a atins de mormântul sfântului, îndată diavolul a început a-l munci pe Ilie şi, scuturându-l cu înfricoşare, 1-a aruncat la pământ ca pe un mort şi aşa a ieşit şi a scăpat omul. Deci Domnul, ca să slăvească pe robul său, a întins în multe părţi vestea minunii care s-a făcut cu Ilie, şi mulţime multă venea, aducând bolnavi de multe feluri de patimi, şi se tămăduia la mormântul sfântului.

O femeie oarecare avea un copil, care era slăbănog de amândouă mâinile, încât nu putea să le mişte nicidecum. Deci îndată ce a venit la mormântul sfântului, în acea zi s-a şi tămăduit. Un alt copil era slăbănog nu numai de mâini, dar şi de picioare. Acela venind cu credinţă la locul acela minunat, a căpătat sănătate ca şi copilul cel dintâi. încă şi candela sfântului era un izvor de tămăduiri, pentru că îndată ce se ungeau bolnavii cu untdelemnul candelei, se tămăduiau.

Şi altă femeie, având duh necurat, îndată ce s-a apropiat de mormântul sfântului, diavolul a fugit de la ea. O alta, fiind muncită de mulţi ani de o patimă cumplită şi nevindecată, s-a dus cu credinţă la mormântul sfântului şi, luând pământ, 1-a amestecat cu lacrimile sale mai mult decât cu apă şi 1-a făcut tină; apoi ungându-şi rana, îndată şi-a câştigat sănătatea cea dorită. Pământul de la mormântul sfântului făcea tămăduire nu numai acelora care se duceau acolo, ci şi acelora care erau departe; pentru că se trimitea la cei bolnavi şi se ungeau cu dânsul. Şi astfel îşi căpătau sănătatea după credinţa lor. La Sfântul Evdochim era încă şi aceasta o covârşire a darului, că îndată ce se ungeau bolnavii şi chemau numele lui, se tămăduiau numaidecât.

Este lucru cu neputinţă a scrie cineva toate minunile acestui sfânt. Insă acum socotesc că este vremea să spunem şi despre mutarea cinstitului lui trup de la Harsiana la Constantinopol.

Vestea despre minunile Sfântului Evdochim a ieşit şi a trecut prin toată cetatea şi latura, încât toţi se minunau şi nu se dumireau cum un om tânăr cu vârsta, ce se afla în mijlocul atâtor tulburări, fiind în dregătorii şi boierii înalte, a săvârşit atâtea fapte bune, pe care abia le săvârşesc sihastrii din pustietăţile cele adânci, şi a păzit atâta curăţie şi întreagă înţelepciune. Deci, auzind ei de minunile cele nemărginite şi preagrabnice ce le făcea, toţi s-au spăimântat pentru aceea şi cei mai mulţi oameni povesteau şi cugetau la sfântul acesta.

Şi aflând şi părinţii de moartea fiului lor, s-au mâhnit foarte. Dar, auzind şi de minunile pe care le făcea, se mângâiau şi aveau dorinţă înfocată să se încredinţeze şi cu vederea. Astfel, maica sfântului, fiind biruită de patima iubirii de fiu, n-a pus în mintea sa depărtarea locului, nici n-a socotit ostenelile şi primejdiile călătoriei, ci s-a pornit cu mare osârdie şi s-a dus la mormântul preaiubitului şi preasfântului său fiu. Şi văzând acolo mulţimea celor ce mergeau cu toată evlavia şi minunile ce se făceau la acest sfinţit mormânt, unde se vindecau foarte degrab îndrăciţii şi cei ce sufereau de multe feluri de patimi, a căzut şi a îmbrăţişat mormântul fiului său. Şi îl plângea ca pe un mort; dar, cucernicindu-se şi minunându-

se de darul minunilor pe care fiul său îl luase de la Dumnezeu, se mângâia că este maica unui sfânt ca acesta, pentru care făcea şi plânsul amestecat cu lauda, zicând unele ca acestea:

„Fiul meu preadulce! Fiule, lumina ochilor mei! De unde se află la tine atâta dar de tămăduire? Căci acesta se dă de la Dumnezeu numai celor care vieţuiesc în curăţie şi cu nevoinţa, cu ascunse osteneli şi cu fapte bune. Acest dar se dă de la Domnul robilor Săi adevăraţi, ca un început al bunătăţilor ce au să fie în slava împărăţiei cereşti. Prin tine, fiul meu, m-am făcut şi mă numesc maică de trei ori fericită. De aceea, nu-ţi mai fac plânsuri şi tânguiri, ci, ca unui prieten iubit al lui Dumnezeu, îţi aduc cântări şi laude duhovniceşti. Nu te mai numesc rod al pântecelui meu, ci fiu al lui Dumnezeu după dar! Eu pe tine te-am născut trupeşte, însă acum, dimpotrivă, eu mă nasc de la tine duhovniceşte.

Deci nu mă ruşinez să te numesc părintele meu, fiindcă pentru faptele tale cele bune, părintele tău este însuşi Tatăl cel ceresc. Tu ai rude pe sfinţii îngeri şi toate cetele sfinţilor; deci fă-ne bine şi nouă, părinţilor tăi, pe care mai mult ne apasă mâhnirea după tine, decât bătrâneţile noastre de mulţi ani. Mie, maicii tale celei trupeşti, mi-ai da plată pentru creşterea ta, dacă prin mijlocirea ta m-ai împrieteni cu Părintele tău cel ceresc. Asemenea vei face răsplătire părintelui tău, care te-a născut pe tine trupeşte, dacă îi vei pricinui odihnă bătrâneţilor sale în sânul lui Avraam. Fiul meu binecuvântat, o rugăciune ca aceasta aduc ţie bătrâneţile părinteşti, ostenelile pântecelui de maică, sânii laptelui pe care l-ai supt. Cunosc că Dumnezeu, fiind rugat de tine, te va asculta pentru părinţii tăi, căci porunca Lui este ca să fie cinstiţi de fii, fiindcă cinstea care se face de către fii părinţilor, se suie la Dumnezeu, ca Unul ce este Tată şi Ziditor al tuturor".

Acestea zicându-le cucernica maică a Sfântului Evdochim, a poruncit de au ridicat lespedea de pe mormânt şi, scoţând afară racla cu sfintele moaşte, s-a arătat o minune preaslăvită şi preaînvederată, ca să încredinţeze cele zise. Căci trecuseră" optsprezece luni de la îngroparea sfântului şi, atâta vreme aflându-se în pământ, acele cinstite moaşte n-au suferit nici o schimbare, din câte se întâmplă de nevoie la trupurile moarte. Nici faţa nu s-a schimbat, nici nu s-a făcut vreo putrezire sau măcar puţină stricăciune la vreun mădular al trupului; nici nu s-a veştejit, nici nu s-a înnegrit câtuşi de puţin acel sfânt trup, ci se arăta cu faţa strălucită, înflorită şi prea veselă cu toate închipuirile, asemenea unui om ce doarme şi n-a murit. Şi numai o mişcare lipsea, ca să se arate sfântul viu. Dar şi hainele cu care l-au îngropat, au rămas nestricate cum au fost la început. Ştim cu toţii că trupurilor celor morţi le urmează, pe lângă putoarea cea rea a trupului, ca şi hainele să scoată oarecare duhnire grea şi putrejune puturoasă. Dar la acest de trei ori fericit, însuşi trupul şi hainele slobozeau bună mireasmă minunată şi dulceaţă, la vedere şi la mirosire. Şi nu se socotea că atunci s-a deschis mormânt de mort, ci oarecare livadă preafrumoasă cu răsaduri şi flori binemirositoare.

Acolo s-a aflat şi un ieromonah cu numele Iosif, care a apucat sfintele moaşte ca să le ridice drept şi numai cât le-a îmbrăţişat, au stat drepte, ca şi cum ar fi fost vii. Pentru aceasta, înfricoşându-se cu frică mare, a căzut înaintea picioarelor sfântului, rugându-l ca pe un viu să-l lase să ia hainele lui pentru evlavie. Şi aşa a început întâi de a scos dulama şi 1-a îmbrăcat cu alta; apoi cu atâta înlesnire a scos din picioarele lui încălţările pe care le purta, încât se arăta, ca şi cum însuşi sfântul îi ajuta spre a le scoate. Iar după ce 1-a dezbrăcat, 1-a aşezat iarăşi în chipul cel dintâi, slăvind împreună cu cei de faţă pe Dumnezeu, Care slăveşte pe cei ce îl slăvesc pe El.

Deci se adevereşte că s-a descoperit cu iconomie mormântul sfântului, ca să se arate darul cel mare cu care Dumnezeu 1-a slăvit pe el, încât să păzească peste fire trupul lui nestricat. Arătându-se acestea, s-au înfricoşat diavolii şi fugeau din oameni ca izgoniţi de fulger. Şi cu adevărat, dacă, fiind ascuns în pământ, se temeau de el diavolii şi fugeau din oameni, cu cât mai mult s-au înfricoşat de el, după ce s-a arătat şi strălucea în slava sfinţeniei.

După aceasta s-a ivit neînţelegere între maica sfântului şi între cei de acolo; pentru că maica sfântului voia să ia sfintele moaşte şi să le ducă în Constantinopol, zicând: „Steaua aceasta a răsărit din pântecele meu". Iar cei de acolo ziceau: „Cu adevărat, din tine a răsărit, dar la noi a strălucit. Deci cum este cu putinţă să ne lipseşti pe noi de un dar ca acesta, care aici şi-a întins razele atâtor minuni? Această vie este

de la voi, dar la noi şi-a dat rodul darurilor, fiindcă aşa a binevoit Dumnezeu. Deci să nu te împotriveşti hotărârii lui Dumnezeu, să nu ne zavistuieşti nouă dumnezeieştile daruri, să nu voieşti a lipsi atâta mulţime de folosul sufletului şi al trupului. Iţi ajunge, pentru slavă, că te-ai arătat maică a unui sfânt ca acesta!"

Auzind ea acestea, s-a dus în linişte la ale sale, ca o înţeleaptă. Au trecut însă la mijloc multe zile şi numitul acela ieromonah Iosif, aflându-se acolo, a dobândit vreme de a furat comoara şi a fugit, neştiind nimeni din cei de acolo. Şi mergând Iosif cu sfintele moaşte pe ascuns, a fost vădit de mirul ce curgea dintr-însele şi din minunile care se făceau pe drum. Căci o femeie îndrăcită, fiind dusă pe drum de oarecare, s-a întâmplat de s-a aflat acolo unde erau sfintele moaşte. Atunci s-a sălbăticit diavolul şi a făcut pe femeie să strige, ocărând pe sfânt şi sărind fără de rânduială. Astfel a ieşit diavolul acela, fiind izgonit de darul Sfântului Duh. Iar femeia aceea, făcân-du-se sănătoasă, s-a întors la casa sa, slăvind pe Dumnezeu. Apoi o oarecare fecioară, având patimă înfricoşată, îndată ce s-a apropiat cu credinţă de sfintele moaşte, a luat tămăduire.

Astfel făcând minuni sfântul, a fost dat părinţilor săi darul cel de mult preţ. Atunci acea maică iubitoare de Dumnezeu, cu dorire ca o iubitoare de fiu, a făcut sfintelor lui moaşte o raclă de argint şi a pus-o în prea frumoasa biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise mai înainte; şi se făceau şi acolo în fiecare zi nenumărate minuni.

Un asemenea dar a luat Sfântul Evdochim de la Dumnezeu, pentru faptele lui bune cele multe şi, mai ales, pentru covârşirea milosteniei; pentru că el avea mai multă osârdie spre a da, decât aceia care cereau spre a lua. Fericitul a semănat aici cu binecuvântare cele vremelnice, iar acum seceră roduri veşnice în împărăţia cerului, căreia să ne învrednicim şi noi prin mijlocirea acestui de trei ori fericit Evdochim, împreună cu Tatăl, cu Fiul şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

~ Sfârşit ~